COMMENTARIVS PERPETVVS

IN

C. VALERII FLACCI

SETINI BALBI

ARGONAVTICON

LIBROS VIII.

CONSCRIPTVS

A

IOANNE AVGVSTINO WAGNER.

GOTTINGAE, MDCCCV.
SVMTIBVS HENRICI DIETERICH.

COMMENTARIVS

IN

C. VALERII FLACCI

[BALBI SETINI*]

ARGONAVTICA.

IN LIBRVM I.

1—4. Quae epicis ſcripta lex eſt poetis, vt ſummam totius carminis ſtatim ab initio exponant, ei et paruit noſter. Nec leue aliquod, in quo elaboraret, ſibi ſumſit

* Locum tueri poſſe, quae vncinis incluſi, duo nomina, vix crediderim. Equidem non ignoro, ſeriori aetate plura cognomina Romanis et agnomina fuiſſe, eaque non a patribus tantum, ſed auis etiam et patruis, genere adeo materno adſcita; eoadem tamen ſcio hanc in eo ſequutos eſſe legem, vt non niſi vltimo omnium cognomine in adpellandis hominibus vterentur. Ad hanc igitur rationem poeta noſter non *Flaccus*, ſed *Balbus* nominandus fuiſſet non minus, quam L. Norbanus Flaccus Balbus, (Conſul A. V. C. 771.) qui in Faſtis Conſularibus Graecis recte ſolo Balbi nomine obcurrit. Quum vero aequales Valerii noſtri, Quintilianus Inſtit. 10, 1. et Martialis pluribus locis Flaccum eum nominent, Vaticanus autem codex veterrimus in fronte nomina iſta ignoret, in fine demum libri ſecundi habeat, in reliquis librorum titulis non niſi ſemel ponat, haud ſcio, an ſuſpectum Balbi nomen habendum ſit. — Nec minorem ſuſpicionem agnomen mouet *Setini*. Poetam noſtrum nouimus, auctore Martiale Lib. 1. Epigr. 62. et 77. non *Setiam*, (hodie *Sezze*) agri Romani haud procul a paludibus Pomtinis oppidum, ſed eamdem, quam Liuius, patriam *Patauium* habuiſſe. Fortaſſe igitur, quae eſt *Heinſii*, haec omnia fuſius exponentis, ſententia, duo iſta nomina non ipſius poetae ſunt, ſed vel Grammatici alicuius, qui poema Valerii emendauit recenſuitque, vel poſſeſſoris, qui fronti codicis nomen adſcripſit ſuum. Adde, ſi lubet, Burmanni praefationem et omnino de Romanorum ſerioris aetatis nominibus adcuratius diſputantes, *Sirmondum* ad Sidonium Apollinarem p. 3. 55. ed. ſec. Par. 1652. 4. et *Weſſelingii* Obſeruatt. Lib. 2. c. 21. p. 232.

argumentum, immo magna omnia promittit et mira et periculofa et gloriofa euentu. *Magni Deorum nati*, iique *primi freta peruia* faciunt, idque *naui fatidica*, quae auderet *ad Colchos vsque* pertendere, et per *concita iuga* viam *rumpere*, tandemque *in Olympo confideret*. Sed fingula breuibus videamus. *Prima*, aduerbii loco polita, (cf. 2, 686. Virgil. Aen. 4, 166.) iungas τῷ *peruia;* primum igitur (et laus angetur, fi quis quid primus audeat) viam fibi fecerunt Argonautae *per freta, quae longis fuerant inperuia faeclis* 4, 711. de quo glorians indncitur Iafon 1, 169. *pelagus quantos aperimus in vfus?* (cf. in primis Ovid. Met. 6, 721. *per mare non motum prima petiere carina.*) — *Magni Deorum nati*, Dis geniti 5, 504. Diuum progenies 3, 669. Deum genus 5, 505. heroes funt, qui genus ad Deos Deasve referrent. Orpheus 835. οἱ μὲν γὰρ μακάρων, οἱ δ' ἡρώων γένος ἐσμέν. Pindaro Pyth. 4, 20. funt ἡμίθεοι ναῦται. Apollonio 3, 366. ἀθανάτων υἷες καὶ υἱωνοί. — *Fatidicamque ratem.* Orph. εὔλαλος Ἀργώ. 242. εὔλαλος τρόπις. 707. vnde fumfit Lucianus de faltat. T. 5. ed. Bip. p. 153 et 472. Apollon. 1, 9. 16. φωνῆεν ξύλον. 4, 582. αὐδῆεν γλαφυρῆς νηὸς δόρυ Hanc vaticinandi facultatem habuit, quod ex Dodonaeo excifa erat luco, non tota tamen, fed vel carina, vel malum, vel fic dicta tutela. De tutela adcipit nofter 1, 301-4. quem locum, vtpote adprime huc facientem, adfcribere liceat: *Vifa coronatae fulgens* tutela *carinae* Vocibus his *inftare duci: Dodonida quercum Chaoniique vides famulam Iovis; aequora tecum ingredior, nec* fatidicis *auellere filuis Me nifi* promiffo *potuit Saturnia* coelo. cf. et Claudian. de bello Get. v. 19. et ibi Gesner. p. 404. — *Scythici quae Phafidis ora aufa fequi*, aufa, quod nulla ante eam nauis, (prima enim fuit, quae *inexpertos tentaffe parentibus auftros* dicitur 1, 97.) Phafin tam longe remotum *fequi* (cf. 5, 482.) petere, eo dirigere curfum. — Ante vero, quam eo perueniret, *medii curfus* erant *rumpendi*, magna cum contentione virorum atque remorum viam fibi patefacere debuit; quo fenfu *rumpere* eft etiam 3, 241. 6, 139. — per *iuga concita*, (faxa concita 4, 672.) quae perpetuo eoque celerrimo motu mox conliderentur inuicem, (*iuga* inlifa 6, 658.) mox discederent; infulas nempe, vel fcopulos potius, (cautes Cyaneas 1, 630. 7, 41.) Symplegadas, Planctas Graeco nomine dictas, de quibus praeter noftrum 6, 637-698. vide locum claffícum Ammiani 22, 8. — *Flammifero*

tandem consedit Olympo, inter sidera recepta, coelo debita 6, 692. composita 5, 296. Manil. 1, 422, seruando Dea facta Deos.

5. 6. Nec etiam poetarum, epicorum in primis, numen aliquod inplorandi consuetudinem Flaccus neglexit. Phoebumque sibi elegit, quamquam, vbi grauius aliquid magisque arduum incidit, Musas etiam (3, 216.) vel Musam, (5, 218. 6, 33. 516.) Clio (3, 15.) in auxilium solet vocare. Deum vero facilem sibi propitiumque reddit duobus argumentis: primo, quod Sibyllinorum librorum custos sit fidus, altero, quod aliquam poeticam sibi laudem conciliasse videatur. *Mone* (6, 34.) doce, rege, adiuua me, *si cortina vatis Cymaeae conscia domo mihi casta stat:* sic enim ordinanda verba. Et Cymaeae quidem, Romae prae aliis Sibyllis notae, *cortina*, proprie operculum tripodis, (cf. Virg. Aen. 3, 92. et ibi Heyne, Graecis ὅλμος. Pollux 10, 81.) Delphici, deinde tripus ipse, hic vero inuolucrum librorum Sibyllinorum, *conscia*, quae continet, inclusos habet istos libros, (v. Heyne ad Tibull. 1, 7, 48.) *mihi domo*, domi meae, *stat casta*, sollemni rerum et locorum sacrorum epitheto. Ex his igitur omnibus, quae tamen non nimis premenda sunt, quum *cortinam* seruatosque *domi* libros sibyllinos ignoret Romana antiquitas, immo eosdem primum in Capitolio, ab Augusto vero sub Apollinis Palatini basi doceat conditas, Valerium Flaccum in Quindecimviris sacris faciundis fuisse, admodum probabiliter interpretes conlegerunt.

7 — 21. Tandem sui saeculi morem, quo principibus carmina dedicarent poetae, (de quo v. inprimis Schrader ad Musaeum p. 1. et Ruperti ad Sil. Ital. 3, 594.) sequitur Noster, et ita quidem, vt non Augustum tantum Vespasianum, sed Caesares etiam, Titum et Domitianum, aduletur. 7. *pelagi cui maior aperti fama.* Placet, quod Argonautarum laudes laudibus iungat Augusti. Aperuerunt illi quidem mare, tu vero maius adeo patefecisti. — 8. 9. *Caledonius*, Scoticus, Britannicus omnino; nam singulos populos pro tota natione ponere solent poetae, *Oceanus tua vexit carbasa*, tuas vidit naues, (cf. Sueton. Vesp. 4. Dio Cassius 60, 20. 30. Sil. Ital. 3, 598. *in Caledonios primus trahet agmina lucos*) qui *Phrygios Iulos*, ex Phrygia et a Troianis oriundos, Iulium Caesarem in primis, qui Britanniam primus Romanorum tentauerat, ita *indignatus*, (per prosopopoeiam, vti Virgil. Aen. 8, 728. pontem indignatus

Araxes) vt magnum nauium eius numerum fluctibus mergeret. Dio Caff. 39, 50-53. 40, 1-4. — *Eripe me populis et habenti nubila terrae*, in quibus Horatii *fecretum populo* Od. 1, 1, 32. *coetus vulgares*, *vdamque humum* Od. 3, 2, 23. ob oculos habuiffe videtur poeta. — 11 — 14. *Sancte Pater*, reuerentiae nomen Imperatoribus datum. cf. Propert. 4, 9, 71. Ovid. Faft. 2, 127. — Quae fequuntur, ita cohaerent: Faue veterum heroum facta canenti, res enim a te ipfo geftas nolim culpa ingenii deterere mei, immo filius tuus, Domitianus, *poteft enim* (nam, quem fimilaffe tantum artem poeticam verius tradit Suetonius c. 2. eum adulatores, Plinius in Praefatione, Quintilianus Inft. Prooem. et 10, 1, 91. Statius, Martialis cet. eximium fcilicet praedicant vatem) *pandat* hoc enim, blandius quippe et Domitiano honorificentius repofui pro *pandet*, per orbem terrarum diuulget, celebret *Idumen verfam*, profligatum a te bellum Iudaicum, in quo fub aufpiciis tuis perficiendo quum maxime elaborat *frater*, Titus. *nigrans puluere*, non indecoro puluere fordidus Horat. Od. 2, 1. 22. tormentis bellicis vrguens Hierofolymam, eiusque *per turres*, quibus pluribus munita eft, *furens*. — 15. *Ille tibi cultusque Deum delubraque genti inftituet*. In diuerfa hic abeunt interpretes, quorum alii τὸ *Ille* ad Titum, alii ad Domitianum referunt. Quam litem, fi tanti effet, ita componere poffimus, vt Titum dicamus patri diuinos omnino honores (ἀποθέωσιν) decreuiffe, tefte Plinio Paneg. 11. Domitianum vero templum ei erexiffe, auctore Suetonio Domit. c. 1. et 5. Sed tota quaeftio inutilis: quum enim Vefpafiano adhuc viuo ad plures abierit Valerius, non hiftoricum egit, fed vaticinantem, eumque adulantem poetam. — At vero in toto loco explicando mire discrepant viri eruditi. *Heinfius* enim et, qui eum maximam partem fequutus eft, *Burmannus* ita intellegi volunt, vt Titus in honorem et fub aufpiciis patris (hoc enim ex voce *tibi* exfculpunt) *Deorum* (plurium) *cultum* et *delubra genti* (non Flauiae, fed Iudaeorum) decreturus fit, ad quae delubra pofthac, relictis facris patriis et abolito veteri cultu, fit conuentura (gens Iudaica), quum adhuc nulla habuerit Diis (pluribus) dicata templa, fed non nifi vnum Deum agnouerit. Mira profecto et nimis quaefita interpretatio! Nec me mouet, quod duumuiri illi Valerium, quamquam vatem, templi in honorem Vefpafiani aedificationem praefagire haud potuiffe opinentur, quum poetis

liceat res futuras, quas euentum habere optent, quaeque fieri vel poſſint, vel debeant, vt certas praedicere. Nec arte diuinandi opus erat ei, qui prioribus bonae notae Imperatoribus templa decreta fuiſſe non ignoraret. Delubrum Iulio Caeſari ab Auguſto dedicatum eſt; (v. Plin. hiſt. nat. 35, 10.) eumdemque Octauiano honorem contigiſſe conſtat. Et recte praeſagiit Flaccus, quod ſecus eſſet in templo Hieroſolymitano, quod dirutum plane atque ignibus conſumtum ne dedicari quidem potuiſſet. Accedit, quod, niſi τὸ *tibi* ad Veſpaſianum referas, ſequens *genitor* admodum frigeat. Maneat igitur, quod antiquioribus interpretibus, Pio et Carrioni, placuit, quodque legenti primum obcurrit: *Tibi*, patri, *cultum Deum*, diuinum, in tuum totiusque *gentis* Flauiae honorem *templum inſtituet proles*. Ceterum Veſpaſiani inter Deos relatio poetico more ſic effertur: *quum iam lucebis ab omni parte poli*, nouum ſidus adparebis in coelo, et tale quidem, quod 17-20. Tyriae, Graecae, Sidoniae Aegyptiaeque naues longe certiorem habebunt nauigationis ducem, quam *Cynoſuram*, minorem, *Helicen*, maiorem vrſam, vel, vt *Gronovii* verbis vtar, (Obſſ. p. 111. ed. Platner.) non obſeruabunt Helicen aut Cynoſuram nautae, ſi tu id officium in coelo obibis, vt naues regas, quippe certior dux futurus. Cynoſuram Phoenicum, Helicen Graecorum rexiſſe nauigationem, praeter alios non vno loco docet Ovidius, cuius Faſtor. 3, 107. adtuliſſe ſubſiciat: *Eſſe duas Arctos*, *quarum Cynoſura petatur Sidoniis*, *Helicen Graia carina notet*. — Hactenus bene: fortaſſe tamen et alii mecum obfendantur partim eo, quod eiusdem regionis nautae, Graii et Graeci, Tyrii et Sidonii, Phoenices vtrique, bis obcurrant; partim, quod *ſigna dare* et *ducem eſſe* idem ſignificent, cui incommodo vix medearis, etiamſi cum *Gronovio:* SI *tu ſigna dabis*, SI *te duce* cet. malis legere. Melius Valerio conſuluiſſe videntur *Slothouwer* in Actis literar. Societatis Rheno-Traiectinis 1801. T. 3. p. 168. et *Frenzelius*, ſcholae Suſatenſis Rector, in Specimine Obſſ. criticarum 1800. qui eodem tempore diuerſis locis eamdem adhibuerunt medelam: QVAM tu ſigna dabis, ſeu te duce Graecia mittet, SEV Sidon Nilusque rates. — 20. 21. *ſerenus*, ſerena fronte, non, vt argutatur Burmannus, cum reſpectu ad ſidus: nam Veſpaſiano voluit viuo placere poeta, non in Deos relato. *Vox haec inpleat Latias vrbes*, per omne Latium carmen legatur meum.

22 – 25. Iam Valerius opus ipſum adgreditur. *Pelias*, Neptuni ex Tyro, Salmonei nata, filius, fratre Aeſone expulſo, inde a iuuentute Theſſaliam rexerat, *grauis et longus populis metus*, h. e. valde multoque per annos ciuibus metuendus. Sic Seneca in Hippolyto 29. *aprum* vocat *metum agricolis*, Noſter 2, 16. *metus Deum* pro luco metuendo. cf. et 4, 201. 320. Tum fines imperii deſcribuntur more poetis ſolito, vt flumina et montes et fertiles campi pro tota regione ponantur. *Verſabat vomere*, quod et ipſum poeticum, i. e. imperio eius ſubditi erant, qui ad Olympi montis radicem agros colebant.

26 – 57. *fratris* vterini, Aeſonis, quicum matrem, nec tamen patrem habuit communem. Mater fuit Tyro modo memorata, quae Pelian ex Neptuno, Aeſonem ex Cretheo conceperat. vide Tab. genealog. I. — 27. *hunc*, non eſt, quod ob praecedentem *prolem* mutes in *hanc*. Eadem eſt ratio, quae paullo ante v. 15. conl. v. 12. — 28. 29. *pecudum terrifici monitus iterant*, (fibrae minaces Virg. Ge. 1. 484.) exta plus vice ſimplici inſpecta mala omnia portendebant. *Super*, inſuper, praeterea. Sic ſaepe Noſter. — 30. *inſtat fama viri*, vrguet, vrit, moleſta eſt. cf. v. 249. *virtus haud laeta tyranno*, quae ipſi metuenda eſſet. — 31. *anteire*, praeuenire, praeuertere *Aeſonium iuuenem*, viginti nempe annos natum. Pind. Pyth. 184. *exſtinguere pergit*, perſtat infra 4, 221. pergit de eo interficiendo cogitare. Haud raro ita verba vſurpant ſcriptores, vt non tam ipſam actionem, ſed voluntatem tantum et conatum velint intellegi; breuius tamen iuſto mentem expreſſit Valerius. — 32. *letique vias ac tempora verſat*, dubius, quomodo et quando e medio tollat. — 34. E monſtris praecedenti verſiculo memoratis nunc adferuntur ſingula aliquot, Nemeaeus leo, hydra Lernaea, duo fractis cornibus iuvenci, quorum omnium victor fuit Hercules. Hoc exornat poeta: *Cleonaeo*, (ab oppido Argolico, Cleonis, vel Cleone, non longe ab ſilua *Nemeaea* ſito) *iam tempora cluſus hiatu Alcides*, qui exuuiis illius leonis ad corpus tegendum, rictu vſus eſt pro galea, qua ita inuoluta fuit facies, vt oculi vix conſpicerentur. — *Lernae angue*, hydra, paludis ad Lernam incola, terras non tam Arcadicas, vti Valerius vult, quam Argolicas infeſtante. — *ambobus iam cornua fracta iuuencis*, quorum alteri, Acheloo, Deo fluuiatili, Hercules ſecum luctanti cornu deſregit, (Ovid. Metam. 9, 85. 86.) h. e. quum duobus antea alueis

incessisset, vno deinde coegit defluere. Alter iuuencus sine dubio is est, quicum Pasiphae, vt fabula fert, concubuit, quemque ex Creta insula Mycenas viuum abduxit Hercules. (Hygin. Fab. XXX. Diod. Sic. 4, 13.) — 37. *ira maris*, iratum, inpetuosum mare, (inmania freta infra v. 60.) *vasti discrimina ponti*, qui, quo amplior, eo periculosior est. — 38. *tranquilla tuens, nec frontè timendus occupat*, placida serenaque fronte adloquitur prior, *et fictis dat vultum et pondera verbis*, graui ponderosoque vultu, vel, vt cum Quintiliano loquar 11, 3. 183. vultuosa pronuntiatione, blandis ad speciem simulatisque verbis vim addere vult fidemque facere. — 40. *veterum pulcrior actis*, quae prioris aetatis res praeclare gestas longe superet gloria. — 41. *daque animum.* Hoc difficilius explicatu, nec satis placent interpretes *Heinsius* et *Burmannus*, quorum ille, quam antea proposuerat explicationem: *iunge manum, foedere inito promitte*, postea deseruit, et in Aduersariis p. 227. *reuoca ad curas tuas*, Burmannus autem: *ostende, te nihil timere*, exponunt. Quum non semper tautologias respuat Valerius, erat, vbi *animum* pro *voluntate* positum autumarem, vt fere idem esset, quod praecedens *adnue*. cf. infra v. 182. et 3, 615. Aliud tamen postea temporis in animum venit. Quid? si legas: *daque animo*, sc. tuo, (Graeci δοῦναι ψυχῇ Theocrit. 16, 24.) hoc sensu: indulge laudabili tuae rerum fortiter gerendarum cupidini? cf. Horat. Od. 4, 7, 19. *amico quae dederis animo*, et ibi Ianius olim meus. — 42. *Cretheos*, forma Genitivi Graeca. Sic *Perseos* infra v. 68. et saepe alibi; *nostri*, quia communem stirpem ex Aeolo trahebant Pelias et Iason. vid. tabulam genealog. I. — *patrias effugerit aras.* Athamas, frater Crethei, Phrixum et Hellen susceperat ex Nephele, qua in nubem conuersa, Inonem, Cadmi filiam, in thalamum recepit. Ista, nouercarum more, priuignis infesta, caritatis annonae, cuius tamen ipsa caussa esset, culpam in eos coniecit, legatosque ea de re ad oraculum Delphicum missos subornauit, vt Apollinem dicerent mactandos Phrixum et Hellen iussisse. Diu reluctatus Athamas tandem concessit, sed Nephele mater, nube sua delabsa, liberis praecepit, vt ab ipsa subministrato, lana aurea vestito, trans mare fugerent ariete: cui male inhaerens Helle decidit, nomenque fecit Hellesponto; Phrixus autem, ad Colchos delatus, vellus arietis, sed moribundus demum, (5, 226.) Marti consecrauit. — 44. *heu magni Solis pudor!*

heu filium, qui patri tanto dedecori eſt. Acetes enim *hoſpita vina inter*, quod crimen auget, (nam hoſpitalitatis magna erat religio) *mactat*, trucidat inter *ſollemnia*, laetitiae deſtinata, adtonitae *menſae*, ita vt ipſi conuiuae ad tam dirum facinus ſtuperent, *nil noſtri Divumque memor*, nulla pietatis in cognatum Deosque habita ratione. Admodum inuidioſe loquentem omniaque in maius augentem Pelian inducit poeta, Pindarum ſequutus Pyth. 4. 289. 290., in eo tamen turpiſſime mendacem, quod ab Aeeta interfectum criminetur Phrixum, qui tamen, ab eodem gener adſumtus, quatuor filios ex coniuge ſuscepit. v. omnino 5, 226. — 47. (ob) *ſaeua gementem* cf. 230. *ipſum, ipſum* per emphaſin repetitum. — 49. *lacera* ad miſerationem commouendam. — 50. *magni* (ornat, nil amplius!) *numen maris Helle* 2, 589. 5, 200. — 52. *vel* adeo *regis caput hic atque arma videres*. Confidenter et ſuperbe dictum. — 53. *olim annis ille ardor hebet*. Tò *olim annis*, an *ardori* iungere malis, nil refert. Nec hic laudum ſuarum inmemor Pelias: priſtina mea virtus, quam norunt omnes, non exſtincta, obtuſa tantum eſt. *Proles*, filius Acaſtus, nondum maturus imperio capesſendo, bellis terra gerendis, periculis mari tolerandis. — 55. Quum igitur ego nimis ſenex, filius nimis iuuenis ſit, *tibi iam curae vigeant animique viriles*, tu, quidquid virili animo concipis, iuuenili ardore perſequaris, age, *i decus*. (Virgilii *i decus, i noſtrum* Aen. 6, 546.) Pindarus Pyth. 4. 279. Ἀλλ' ἤδη μὲ γηραιὸν μέρος ἁλικίας ἀμφιπολεῖ· Σὸν δ' ἄνθος ἥβας ἄρτι κυμαίνει. Iaſonem viginti tum annos natum fuiſſe, idem tradit ib. v. 184. — 56. *pecoris Nephelaei vellera*, vide ad v. 42. dicta. Aliis locis: *Aeoliae pecudis aurum* 7, 54. *auratae pecudis exuuiae* 5, 491. *Graio tholo*, fornici, parti templorum concameratae, e cuius parietibus dona et ſpolia ſuspendebant. cf. Heyne ad Virg. Aen. 9, 408. *redde*, cui debentur, Graeciae. — 57. *tantis temet dignare periclis*. Iniurius in te ipſum eſſes, ſi hanc talem ſummae periculis redimendae gloriae occaſionem dimitteres. Eamdem doloſam orationem vide apud Pindarum Pyth. 4, 279-298. quem et hic et alibi ob oculos habuiſſe Valerius videtur.

58 — 90. *Propior* ſimilior *iubenti*, vt iubere magis, quam blandiri et hortari videretur, (aliis verbis idem effert Ovidius Metam. 2. 397. *precibus minas regaliter addit*) finem quidem facit loquendi, ſed 60 — 63. *certus*,

probe gnarus, quanto Iafonem periculo in Cyaneis rupibus obiiceret, *filetque*, reticet vaftum illum, velleris cuftodem, horrendumque fibilantem, draconem, quem Medea ex latebris cantu ciboque excitatum, *melle* (cf. 8, 97.) in primis, *hesterno veneno* pafcebat *liuente*, quod, quum pridie paratum effet, ex intrito veneno liuorem contraxerat, fucosque peftiferos penitius inbiberat. — 64. *Mox taciti patuere doli*, cui? Iafoni. Recte, fed mallem nominaffet poeta; vnde factum, vt pro *taciti* fortaffe *iuueni* dediffe Valerium coniicerem; fed codices non addicunt. — 66. *Qua iuffos fic tandem quaerere Colchos arte queat.* Variant libri, et pro *fic tandem* nonnulli praeferunt *fectantem*, quod tamen incommodum fatis fundit fenfum, nifi cum Burmanno pro *quaerere* malis *perdere*. Ego vulgatam lectionem recte habere crediderim, fi cum *Heinfio* et *noua biblioth. philol.* 1782. Vol. 1. p. 258. poft *queat* fignum ponas interrogandi, et *fic* non voci *tandem*, fed *iuffos* iungas, et ita interpreteris: qua tandem (demum) arte Colchos petere queat, tam dura lege atque conditione, tot periculis propofitis adire iuffos? — 67 — 70. *Perfei talaria*, (*Perfeus pennipes* Catullo Carm. 55, 25.) foleas alatas, quibus aera, ad Medufae caput amputandum Andromedamque ab monftro marino liberandam, peruolaret, quis ignorat? *currus* vero Triptolemi eft, quem per periphrafin elegantem poeta dicit *faeuis draconibus*, ferpentibus alatis, a Cerere adceptis, vectum, qnique terras frumenti nefcias agriculturae prima elementa docuit, (*inbuit*) *et flaua quercum damnauit arifta*, quae adumbrata ex Virgilii Ge. 1, 8. *Chaoniam pingui glandem mutauit arifta.* Valerius exquifitiori voce *damnauit* vfus, nec infeliciter. cf. *damnata proles* 2, 153. Effecit igitur Triptolemus, vt homines, quibus antehac vefci foliti fuiffent, glandes prae frumentis repudiarent. — Perfea Triptolemo iungit etiam Ovid. Amor. 3, 6, 12. quem vide. — 71 — 74. Quum igitur Perfei talaria currumque Triptolemi optare quidem, fperare tamen non poffet Iafon, dubius animi fuit, *populumne leuem*, inconftantem, *Patresque*, Senatum, (v. omnino infra 761.) iam diu *Aefonis* ab imperii confortio exclufi fortem miferantes, in partes traheret fuas, vt tyrannum, nifi folio deiicerent, ab iniufto tamen iuffu absterrerent, an Dearum ope *magis* (pro *potius* pofitum, vti 1, 176. 3, 270.) eumdem fuperaret, et *fera* (fic malim pro *freta*, praeeuntibus *Heinfio*, *Crufio* in Probabb.

crit. p. 98. et *Heynio* ad Tibullum p. 189.) *iuſſa capeſſeret*, adgrederetur. — 75 – 78. Fieri tamen poſſit, ſic ſecum cogitat, vt *domiti ponti*, ſuperatorum maris periculorum, laudem mihi parem. *Gloria* enim, quae *ſola* dominans eſſe in iuuenibus ſolet, eorumque *animos mentemque* (Homericum φρένα καὶ θυμόν) *perurit*, (ſimilis locus ap. Sil. Ital. 6, 332. *fax* mentis honeſtae abripuit. cf. et Noſtrum 1, 476.) non animo tantum eius obuerſatur, ſed eamdem adeo (elegans proſopopoeia!) conſpicere ſibi videtur *viridem innuuptamque ſenectae*, numquam ſeneſcentem, perpetua florentem iuuentute, *ſtantem in Phaſidis ripa*, iuuenesque inuitantem ad res praeclare gerendas. — 79 – 90. Tandem fluctuantem animum *firmat* vincitque *religio; Dearum* nempe, Iunonis et Minervae, fidei ſe commiſſurus, *tendit ad ſidera palmas*, et Iunonem propenſiorem habiturum ſperat confidentius, quam ex aquis olim liberaſſet. Meminiſtine! inquit, quum coniurationis in Iovem ſocia Palladi et Neptuno facta fuiſſes, *turbidusque Iupiter*, magna tempeſtate *atro coeruleum quateret imbre*, memet ipſum per Enipea, praecipiti nimbo tumentem, humeris te ſublatam in campos extuliſſe ſoſpitem? (Alii, v. c. Apollonius 1, 14. et Apollodorus 1, 9. §. 8. 16. Iunonem Iaſoni fauiſſe memorant odio Peliae, qui in ſacris faciendis eam neglexiſſet.) Nec Deam te eſſe, anili enim ſpecie adſumta ad flumium conſederas, animaduerti prius, quam *tonitru te nutuque potenti repoſceret coniux, inque* tuam meamque *formidinem* raperet ſecum. Idem narrat Apollonius, ſed loco *Enipei* habet *Anauron:* (1, 9. 10. 70. fuſius 3, 66 ſq.) conciliari tamen cum Valerio ita poteſt, vt non proprium, ſed adpellatiuum nomen Anauri Apollonio ſit: eſt enim ἄναυρος *torrens, tumidus turbo*, vti effert noſter. cf. *Schneider über Anacreon* S. 289. qui tamen in Lexico Graeco-Latino h. v. mentem, ſine cauſa, videtur mutaſſe. — 87. In inplorando Palladis auxilio breuior eſt Iaſon, ſolamque *innubae* (cf. 4, 605.) laudem ei tribuit, quo fortaſſe non tam perpetuam virginem, quam *viraginem*, quae, ne a rebus fortiter gerendis arceretur, amoris inlecebras ſperneret, in mente habuit. — 88 – 90. Promittit et ſuo et patris nomine aureum vellus, *colla* boum mactandorum *deauratis, cornibus*, magnamque ouium multitudinem (*cingent*) aras circumſtantium.

91 – 106. *Accepere*, audiuere rataque habuere preces Divae, *celerique labſu* (ſollemne de Deorum ad terras

descensu) diuersas petiere vias: *Tritonia* (quod nomen vnde Minerva traxerit, ipsi veteres ignorarunt, ideoque a variis duxerunt caussis, quarum probabilissima haec est, vt a τριτώ, quod Aeolibus caput est, adpellata sit Τριτογένεια, e capite Iovis nata. Sic Heynius ad Virgil. Aen. 2, 171. Homeri Il. 4, 515. Alii aliter. v. Allg. Lit. Zeit. 1803. Scidula 140.) *Thespiam* vel *Thespias*, (vtraque enim forma apud veteres legitur) Thessaliae vrbem, ibique habitantem *carum* (artificem, quales artifices omnes caros habuit) petit *Argum* naupegum, quem ad fabricandam maiorem nauem *arbores demittere*, caedere, montibus deferre iubet, ipsaque *in Peliacas*, montis Pelii *vmbras*, opacas siluas comitatur. — 96. Iuno per Argolicas *Macedumque* (rectius *Macetum*, partis Macedoniae, Macetiae incolarum Lucan. 2, 647. 5, 22. Sil. 13, 878.) *per vrbes* diuulgat famam susceptae a Iasone nauigationis per maria nondum tentata, *iam stare* perfectam *ratem*, poscere, *quos* vehat et *reuehat rebusque in saecula tollat*, ob res praeclare gestas ferae posteritati commendet. De Iunone heroas conuocante cf. Pindarum Pyth. 4, 328. — 100. *Anent* ardent et *viri*, quorum spectata iam bellis virtus esset, et *iuuenes*, qui nondum oblata rerum gerendarum occasione intra tentamina sese continuissent. — 105. *At insontis* inbellis *aratri* studiosi hos instimulant, Diique adeo Deaeque *per lustra*, Dryades cet. *viasque* Fauni cet. *manifesto in lumine* (adoptatum e Virgilio Aen. 3, 151.) adparent, *atque elutis cornibus Amnes*, Dii fluuiatiles ex aquis prominentes. Apollonius 1, 547. Deos Deasque e coelo spectantes inducit, cui noster, suum ingenium sequutus, nihil cedit.

107 — 119. Nec mora, *protenus vltro*, non aduenit, sed *aduolat* Hercules *Tirynthius*. v. Ind. *Argis Inachiis* ab Inacho conditis *cuius Arcadio* (verius Thessalico, sed Valerium supra vidimus v. 36. Arcadiae latiorem ambitum dare) *veneno tela flammata*, inbuta, vt ardorem in venis excitarent, et vulnus quodque letale facerent, *arcusque faciles*, flexiles, sequaces, gestauit puer Hylas *humeris gaudentibus*; (rebus enim inanimatis et motus animi et actiones tribuunt poetae; sic paullo post: docta bipennis) nec his contentus (vide alacritatem iuuenilem!) vellet ipsam clauam portare, nisi inbecilla adhuc manus recusaret. 111 — 116. Vtrosque, Herculem in primis, odio inueterato *amens* Iuno persequitur: Vtinam non omnis Graecae iuuen-

tutis flos atque *decus in noua* ad intentata adhuc *rueret facta:* (ſic enim repoſui, non vno codice adſtipulante, pro *fata*, (morte) quae ſenſum turbant; nam reliquos Argonautas perdere noluit Iuno. cf. ſupra v. 12.) Vtinam cum ſolo Hercule res eſſet, *nouumque laborem* ei inpoſuiſſet *Euryſtheus noſter;* (v. Ind.) tum enim Aeoli *imbres et tenebras*, Neptuni fratris *tridentem*, *coniugisque* Iovis vel *inuiti ignem*, fulmen, *torſiſſem*. Exempla aliorum Deorum, qui fulmine Iovis vſi vel abuſi ſunt, congeſſit *Burmannus* in Iove fulgur. c. 15. p. 330. cf. *Leſſing* in Laocoonte p. 97. et *Heyne* ad Virg. Aen. I. 42. Valerius ipſe Minervam, hoc ſibi ſumentem, ſiſtit 4, 671. et infra hoc ipſo libro v. 372. vbi de eadem Pallade ſermo eſt. — 117 — 119. *Nunc* (non *hunc*) *quoque*, etiamſi Iaſoni Argonautisque faueo, *non fas ſit*, immo me indignum, et in hoc opere, et vmquam poſthac Herculem ſocium habere. Et fidem fecit verbis; Hyla enim, ea inſtigante, rapto, Hercules, nimis in eo inueſtigando moratus, a ſociis relictus eſt. v. 1, 450 ſq.

120 — 129. His dictis ad litora Theſſaliae oculos convertens Iuno omnia ibi feruere videt. Ipſe poeta rem praeclare agit ſuam; omnia enim ad ſenſus reuocantur. Videmus hominum multitudinem, audimus dolabrarum atque ſecurium ſonitum, ſinguli in ſingulis nauis partibus labores ob oculos pinguntur. *Feruere cuncta virorum* trepidantium *coetu*, *delatae* (ſic *deferunt* imbres montem 2, 523.) congeſtae vndique non arbores, ſed arborum ſiluae (*nemus*) — *docta*, perite ducta *bipenni*, aſcia, *litora reſonant* — *gracili lamna*, cuneis, *disſoluit pinus* Argus, *Theſpiades* — *iunguntur latera, trabes ſequaces molliuntur lento igne* — *ſequaces* ab effectu, vt ſequaces, lenti fierent, h. e. vt extracto per ignem natiuo humore maiorem leuitatem adciperent, nec, quod in humidis ſolet, facile dehiſcerent, vel vt longiores aſſeres igne, quod etiam nunc fit, curuarentur — *malus erectus*, cui Pallas *brachia*, antennas, cornua v. 312. ipſa quaeſiuerat. cf. Claudian. de bello Get. 15. — 127. *Conſtitit vt longo moles* magna et ſpatioſa nauis *non peruia ponto*, ad longum iter durabilis, contra intrantes aquas munita, et ſi qua forte *latentia lumina*, obcultae et vix conſpiciendae rimae deprehenderentur, *ea tenues cerae ſubiiſſent*, adfuſis ceris et pice (cf. infra 480.) obturatae eſſent, (de interiori etiam naue ornanda cogitauit non Pallas, ſed, de qua ſermo eſt inde a verſu 120. Iuno) *et picturae varios ſuperaddit honores*,

ornantes picturas. Vti vero nauim Iuno, ita Valerius carmen suum picturis solius ornamenti causa condecorasse, aduersus temporum tamen rationem hic, vti aliis locis, videri possit peccasse, qui pingendi artem memorauerit, Argonautarum aetate longe recentiorem, quamque Homerus adeo adhuc ignorauerit; nam νῆες μιλτοπάρῃοι Il. 2, 637. sunt naues ab exteriori parte minio vel rubrica oblitae: sed picturas non voluisse proprie sic dictas, immo vero aliorum poetarum morem sequutus de sculptorio (anaglypho) opere, quod pictura longe antiquius est, sumsisse censendus est. cf. Heyne Exc. 15. ad Virg. Aen. 1. Propius tamen inspectae placebunt.

130—148. Tres propositae picturae: A) Thetidis ad nuptias cum Peleo celebrandas proficiscentis, quas nuptias, vt Graecos taceam, e Latinis in primis cecinerunt Catullus Epithalamio Pel. et Thet. et Ovidius Metam. 11, 221 sq. *Insperatos thalamos*, non omnino ad mentem suam, Deaque, Nerei filia, non admodum dignos. Nam quum, qui eam ambiissent, Neptunum ipsumque Iovem Themis (Pindar. Isthm. 20, 4.) ab hoc consilio deterruisset eo, quod filius e Thetide nasciturus fato destinatus esset patre quocumque maior suo, suadentibus hortantibusque pluribus Diis, coniuge tandem contenta fuit Peleo Thetis. Vehitur *Tyrrheno pisce*, delphine frenato, (Ovid. Met. 11, 237.) *corripiente aequora*, celerrime vndas tranante. cf. 2, 501. Illa sedet *deiecta* (vti Medea 8, 204.) *in lumina palla*, demisso flammeo tegit vultum, modestiae, vel verius moestitiae causa, quod suadent sequentia, vbi suspirat, *Iove maiorem non nasci Achillem*. Fateor, totum hunc versiculum non satis placere: poetae enim magis est, quam pictoris, qui, si suspirium tristitiamque quadam oris conformatione aliquatenus, animi tamen sensa in tabula neutiquam potuit exprimere. — Comitantur eam sorores Nereides *Panope*, (cf. 2, 590.) *Doto*, (Virgil. A. 9, 103.) *Galatea, laetata fluctu nudis lacertis antra petens*. *Hemsterhusius*, vir olim summus, ad Luciani Dial. marin. 1. ed. Bipont. T. 2. p. 348. pro *nudis* mauult *niveis*, et verba *antra petens*, mutata interpunctione, ad Cyclopem refert. De nudis, otioso in Nereide epitheto, facile consentio, interpunctionis mouendae necessitatem non persuasit; multo minus adcesserim *Heinsio*, qui *antrum* istud nuptiale Thetidis esse vult, non Galateae. Ego vero de Galatea intellego, mentemque poetae hanc fuisse existimo: Galatea

non ſtatim ab initio comes fuit Thetidis, ſed forte adcidit, vt per idem tempus in aequore, ad corpus mouendum, apricaretur (hoc vult *fluctibus laetata*) iamque in eo eſſet, vt in antrum rediret *ſuum*, et conſpecta Thetide cum ſororibus, adiungere ſe iis geſtiit; a qua voluptate *Cyclops*, qui eam deperibat, Polyphemus *a litore*, in litore ſtans, *reuocat*, vt ad ſe veniret, inuitat. — B) 137—139. Altera pictura ſiſtit epulas ipſas nuptiales: *contra*, e regione, vel iuxta priorem ſuspenſa tabula exhibuerat artifex *ignes* cibis parandis, *viridi de fronde toros*, lectos, quibus conuiuae adcumbebant, *dapes* fercula, *vina* pocula, Peleaque ſponſum cum ſponſa inter *aequoreos Diuos*, (alii tamen et alios Deos adfuiſſe narrant) *pulſatque chelyn*, lyram, *poſt pocula Chiron*, Centaurus, vti plurium artium peritus, ita et commode ad lyram canens ἀοιδός. Erat, vbi poetam ſuſpicarer ſcripſiſſe *per pocula;* ſed nil opus: *poſt pocula* eſt *ad abacum*. — C) 140—148. Tertia tandem caelatura repraeſentat *Pholoen*, Theſſaliae ſaltum, ad quem habitabant Centauri et Lapithae. *Rhoetus*, (non *Rhoecus*, quod alii volunt: Rhoecus enim non Centaurus, ſed Gigas. v. Heyne ad Virg. Ge. 2, 456.) *multo inſanus Iaccho*, ad amentiam vsque inebriatus — *ſubitae de virgine Atracia*, Theſſalica (cf. 6, 447.) Hippodamia, Pirithoi ſponſa, *pugnae* 142. *Volant menſae et crateres*, maiora vaſa, miſcendo et aqua temperando vino — *arae Deorum* portatiles, epulis, nuptialibus in primis, adhiberi ſolitae — *pocula, inſignis veterum labor*, vaſa minora, calices, et arte et antiquitate aeſtimabiles. — Inter pugnantes eminent *Peleus haſta*, *Aeſon enſe furens*. Laudo vero, mi Flacce, quod picturae tuae epiſodicae Aeſonem, quem ſic filius Iaſon quotidie virtutis exemplum ob oculos haberet, addere volueris. — *Neſtor* (et ipſe Argonauta, ſoli tamen Valerio noſtro) vicit *Monychum*, Centaurum. cf. Ruperti ad Iuvenal. 1, 11. et ibi laudatos. Hoc ita effert poeta: *Fert grauis* amplo corpore *Neſtora victorem innito tergo.* Adumbratum ex Ovidii Metam. 12, 345. vbi tergo Bianoris Centauri inſilit Theſeus. — 146. *Clanis Actor; ardenti quercu*, titione, torre ex ara rapto *peragit*. Clanis ſi Centaurus eſt, eſt autem Ovidio ib. 379. *Actor* numero erit adcenſendus Lapitharum, quem, quum etiam apud Ovidium Lapithae non omnino indemnes diſcedant, aduerſarius *peragit*, non conficit, ſed prae ſe agit; nam non enſe, ſed titione perſequitur. — 147. *Neſſus*, itidem Centaurus, *nigro equo* fugit,

Hippasus denique, *adclinis tapeti in mediis*, in turba decertantium *caput condit auro vacuo*, cratere euacuato. Lepidum phantasma!

149—183. Monetur his quidem Iason, pericula tamen sibi imminentia ponderans, Acastum, Peliae filium, in partes suas trahere constituit. *Haec*, et pictura et tota nauis, *quamquam miranda*, admirabilia, pulcerrima videbantur *viris*, Argonautis, et quotquot alii adessent, *Iason* tamen *stupet* magis, turbidique est animi, κατηφιόωντι ἐοικώς. Apollon. Rhod. 1, 461. — 150. *heu miseros nostrum natosque* (rectius sine dubio *matresque* cum Burmanno et codice Harles.) *patresque*. — 151. *nos animae faciles*, nimis obsequiosi (*gutwillige Seelen*). — 152 — 155. Acasto filio in eadem pericula abrepto faciam, vt Peliae ipsius intersit, naui nostrae *inuisae*, cui mala omnia inprecatur, tutam nauigationem optare, eademque, qua *matres nostrae*, anxietate *vndas*, Deos Deasque marinas defatigare precibus. — 156 — 160. *Talia cantanti*, consilii de abducendo Acasto adhuc dubio, *Iouis armiger* aquila *laeuum* a sinistro, quod Graecis laetum augurium habebatur, *aethra* (poet. pro *aethere*) aduenit, et *validis fixum* adprehensum *erigit* in altum tollit *vnguibus agnam*, et quamquam e remotis stabulis et pastores, et *fremitus canum* canes frementes, adlatrantes sequuntur, adsequi tamen non possunt raptorem, qui in Aegaeum mare praedam absportat. Robur aquilae et persecutores ad naturam pinxit poeta. — 161. *Adcipit augurium Iason*, in quo hoc sibi inuenisse videtur, vti aquilae in Aegaeum mare auolanti frustra et pastores et canes ouem eripere conati fuerint, ita et Peliam ereptum sibi filium e mari Aegaeo, quod Argonautis transeundum erat, frustra repetiturum. Laetus *superbi*, inpotentis, iniusti, *Peliae tecta petit*, vbi vltro obuiam ei venit Acastus, *amplexus fraternaque pectora iungens*, consanguineo amore deosculatur. — 163 — 173. *Ductor* Iason (sic saepe *ducis* nomine obcurrens, v. c. infra 184. 241. 296. cet.) *ait:* non huc veni ad *degeneres*, me teque indignos *questus*, immo, sic sine ambagibus mediam in rem fapit, dicitque, quod res est: *socium te iungere coeptis est animus.* Iam vero argumenta addit, quibus eum permoneat. Et primo quidem, ait, nemo, ne amicissimi quidem, *Telamon*, *Canthus*, *Idas Tyndariusque puer*, vterque et Castor et Pollux, (omnes Argonautae) mihi vellere aureo dignior te est, ad quem gentilitio pertinet

iure. Porro confideres velim, quot *terras populosque* cognofcere, *quantum coeli*, quantum in aftronomia proficere, quam late extendere commercia queamus, *pelagus quantos aperimus in vfus*. Graue nunc quidem et periculi plenum, quod fuscepimus, opus tibi effe videri poffit: fed quum *Argo me* patriae *carae Iolco*, vrbi Theffaliae, pro tota Theffalia pofitae, olim reddiderit, perpende, quaefo, quanto tibi tum pudori effet, exantlatos a me labores audire tantum, quam alte tum fufpirares, fi, *quas* (fic enim repofui, fuadente Burmanno, pro *quam*) ego viderim gentes, tibi enarrarem. 174 — 184. Interpellat mediam orationem gloriae cupidus *rex* (filius regis: fic Medea infra faepius *regina*) Acaftus. *Sat multa*, plura, quam neceffe effet, adtulifti vel fic *parato fequi*, quocunque voces, nec patrio magis confido regno, quam tibi; nolo domi defidere, patris mortem exfpectans, immo peto abs te, vt *primos duce te virtutis honores carpere*, prima fortitudinis documenta dare, et in tuarum, cognati, laudum communionem venire, *fraternae adcrefcere famae* liceat. Et, *ne cura parentis* pater nimis follicitus me inpediat, *fallam ignarum*, clam memet fubducam, aderoque, vt primum demiffam in aquas nauim audiero.

184 — 187. Laetus ad focios *Minyas* (fic hic primum faepiusque pofthac nominantur Argonautae, a Minya, Theffalicae vrbis rege, a cuius filiabus plerique erant oriundi. ἐπεὶ Μινύαο θυγατρῶν οἱ πλεῖστοι καὶ ἄριστοι ἀφ' αἵματος εὐχετόωντο ἔμμεναι Apollon. 1, 230.) redit, nauimque vt in mare demittant, iubet monetque. Faciunt imperata, fed magna cum contentione, quam poeta ob oculos pingit praeclare. *Puppim humeris fubeunt*, quum vero decliuis via tardius incedere cogeret, *proni decurrunt*, *neruis poplitum intentis* nituntur contra, ne ponderofa nauis humeris excideret, quem laborem *non fine anhelitu* continuatum et ipfi fibi leuant *clamore*, mutua adhortatione, adclamatione, κελεύσματι, et *Orpheus blandus teftudine*, ad lyram canens. Fufius hunc laborem defcribunt Orpheus 253 fq. et Apollonius 1, 371-387.

188 — 204. Tum laeti facrificant Diis marinis, prae aliis omnibus *Neptuno*, cui *caeruleis*, maris colorem imitantibus, *vittis* (cf. *Winkelmann Hift. des Arts T.* 2. *p.* 187. *Huber.*) redimitum *bouem*, *Thetidi iuuencam*, vt fexus magis congruat, *deiicit*, ferit, (cf. 2, 329. 6, 194. *deiectus* iuuencus Phaedr. Fab. 2, 1. 1.) *Ancaeus*, ipfius Neptuni

filius, popa, *quo non alius certior pinguia*, (macilentas enim hostias adferre nefas habitum) crassa et firma *colla boum frangere* callebat *letifera securi.* Apollonius 1, 429. Ἀγκαῖος κατὰ πλατὺν αὐχένα κόψας Χαλκείῳ πελέκει, κρατεροὺς διέκερσε τένοντας. — 193. Ipse Iason, *ter carchesia*, pocula, *libans* Neptuno, preces fundit: cf. Pindari Pyth. 4, 343. *spumantia regna quatis*, mare tuum tridente concutis, vt spumet, *ignosce*, scio me inlicita tentantem dignum esse, cui *hiemem* tempestates inmittas; sed *non ita mens tumet*, non ita stolide audax sum, vt *montes* montibus *iungere*, vti olim Gigantes, *aut summo deposcere fulmen Olympo*, Iouemue cogere velle sustineam, vt Olympo cedat, fulmenque mihi permittat. — 200. *Ne Peliae te vota trahant*, noli illi contra me fauere. Non sponte veni; Pelias est, qui mihi meisque luctuosum Colchos petendi consilium *reperit*, excogitauit. — 202. *Illum ego* — Ellipsis fere eadem, quae apud Virgil. Aen. 1, 139. *Quos ego.* — me iuritum eius consilium facturum spero. *Tu tantum non indignantibus vndis* (cf. supra indignantem Oceanum v. 10.) *hoc caput*, me, *adcipias*, et *pressam regibus alnum*, nauem heroibus, Deorum natis, plenam, obsessam. Regum nomine socios compellat etiam Iason apud Orphea v. 279. βασιλεῖς, alibi ἄνακτες. — 204. *pingui libamine* oleo *cumulat flammam.*

205 — 226. In medio sacrificandi actu adcedit augur Mopsus, et non admodum laeta vaticinatur. Dum ignis *in altaribus luctans* prorumpere cupiens *in extis densis*, expugnatis carnium solidarum humoribus, *crinem*, flammularum radios (cf. 2, 42.) *protulit*, sparsit (Apollon. 1, 438. λιγνὺν πορφυρέαις ἑλίκεσσιν ἐναίσιμον ἀΐσσουσαν.) *et adscendit salientia viscera tauri*, iamque superpositas carnibus interiores partes ita adtingit, vt vi ignis sursum moueantur leniterque exsiliant; *ecce* (exspectatio per totum locum apte intenditur) *ecce sacer totusque Dei*, augur Deo plenus, ὅλος τοῦ θεοῦ, (v. Bergler ad Alciphr. 1, 13.) *per litora*, e longinquo, *Mopsus*, (iam videmus hominem) *inmanis visu*, *vittam lauratam*, (erat enim Phoebi ipsius filius, Phoebeus 3, 372. Delius sacerdos 3, 432.) *comamque per auras surgentem* non mouet, sed *rotat* — quid igitur monstri adfers? eloquere. *Tandem vox reddita* edita, sed *vox horrenda viris*, vociferatur in horrorem procul stantium; *tum facta silentia vati*, silentio imperato haec tandem profatur: 211. *Heu, quaenam adspicio! Neptunus*

nostris conscius ausis (secundum casum frequentius adsciscit *conscius*, nec tamen Datiuum ipse Cicero respuit) *modo totum aequoreorum conuocauit concilium, fremere omnes* indignabundi, *hortantur legem defendere* (sic lex poli 2, 357.) iura sua tueri, institutumque primitus a natura ordinem, vt Oceano dissociabiles essent terrae. — 212. Iam vero mente commoti vatis ad Iunonem et Palladem conuertitur oratio, vt et ipsae Neptunum mouere velint. *Tu, Iuno, sic, sic fratrem amplectere, tuque Pallas* ei palperis, *nunc, nunc patrui flecte minas*, iras. — 216. Et, me felicem! pergit, *cessere* Dii marini, *ratemque adcepere mari*; transitum per aequora permisere. Nihilo minus tamen (ita nunc futura praedicere incipit, simul vero poeta, quae deinceps in carmine persequi velit, indicat) quam multa *discrimina* video, quibus *vix me expediam*: *Hylam* video in Deum marinum mutatum — video *coronam harundineam* — *vrnam* — *caeruleas vestes*. Video *Pollucem vulneratum* — *tauros igniuomos* segetem e draconis dentibus surgentem pedetentim ita, vt primum *galeae*, mox *hastae* ex omnibus sulcis, *humeri* denique virorum emineant — *pugnam* cum dracone ineundam video circa vellera. Et, en nouum visum! *femina, nescio quae, alatis anguibus auras secat caede madens, et ferit ense paruulos*: *eripe, Iason miser*, (obscurius haec effert consulto, nec aperte dicit: tuos ipsius, mi Iason, filios) *cerno en thalamos ardere iugales* Creusae. Sic igitur more epicorum in primis poetarum Valerius totius poematis oeconomiam vaticinio exposuit.

227 — 239. His igitur *ambagibus* obscuris vaticiniis et Argonautas et Iasonem *terrificauerat* Mopsus. *Sed enim* (at vero; cf. Ovid. Met. 1, 530. 11, 13.) nunc alius *contra insurgit* augur *Idmon, Phoebi* et ipse filius, non tamen *pallore*, quem hominibus a numine adflatis tribuunt poetae; et *horrore comarum*, vt Mopsus, terribilis, eo tamen non minus *plenus fatis*, augur futuri certus, *plenusque Phoebi*, sed *quieti*, placidioris, vaticinandi peritissimus, *seu flammas interroget* altarium (ignispicio, πυρομαντεία — ἐμπύροις σήμασι Apollon. 1, 144. cf. infra 8, 247.) *seu lubrica* tactu *exta*, (extispicio) *seu plenum certis pennis*, auibus, *aera* (auspicio). Quam placide vero, quamque breuiter hic loquitur! *Augur*, augurii omnis praeses, *Apollo, flammaque prima*, extremitates flammularum dura quidem praenuntiant quaedam, quae patientia tamen omnia vin-

centur. *Durate* igitur, (καρτερεῖτε) animum firmate, viri! spondeo vobis redeuntibus dulces parentum amplexus, quod mihi, proh dolor! non continget, qui, morte praeripiendus, caros Argos mihi denegatos esse praeuideo.

240 — 254. His Deorum monitis vtitur Iason ad sociorum animos confirmandos. Vos quoque vires *animosque adferte paternos*, auitos, maioribus vestris dignos. Nec adeo *Peliae pietas* in Phrixum *culpanda*, incusanda mihi videtur, *nec suspecti* in memet ipsum structi *doli; Deus ipse* Iupiter hanc a nobis suscipi iubet expeditionem, *ipse* (in) *suo voluit commercia mundo et tantos hominum miscere labores.* Pulcre vero verbo *miscere* mutuae mercium, prouentuum, laborum permutationes efferuntur. *Ite mecum, viri*, et in ipsis periculis ea *euincite*, praestate, quae et nos ipsos meminisse iuuet, *nostrisque nepotibus instent*, quae vrant, vrgueant eos, et ad aemulationem excitent. v. supra 30. — 250. Age vero, noctem instantem transigamus hilariter. Paretur: inter iuuenes *molli in alga*, ad litus algosum, *fusos conspicuus toris*, amplo pectore latisque humeris, *Tirynthius* Hercules. Toros vti aliis, quorum musculosae partes eminent, v. c. Amyco apud nostrum 4, 245. ita in primis Herculi adscribunt poetae. vide 2, 510. et quae congessit Heinsius ad Ovidii Metam. 15, 230. — *Exta ministri*, nam hos non defuisse Argonautis docet Pindarus Pyth. 4, 72. Apollonius δμῶας nominat 1, 234. 305. cet. Quamquam h. l. non expeditionis maritimae comites intellegere malim, sed qui praesto essent ex vrbe famuli, Iasoni dum adhuc in portu esset, ministraturi. *Exta* igitur, carnes, *rapiunt veribus*, *Cereque* panibus inpleuere *canistra.*

255 — 270. Has inter epulas aduenit *Chiron*, Centaurus, celeberrimus antiquitatis Paedagogus, aliquando tamen seuerior nostris, Achillem iam grandiorem verberibus probe coercens. Vide mihi Ovidium de Arte amandi 1, 11 sq. et Iuuenalem 7, 210. Praeter Achillem disciplinae alumnos habuit Patroclum et ipsum Iasonem. v. infra 407. et Pindar. Pyth. 4, 180. 205. — *Summo decurrens* citato cursu *vertice* Pelii montis *aderat*. Episodion profecto pulcerrimum, adumbratum illud quidem ad Homeri Astyanactem Il. 6, 465. ita tamen, vt, quod imitandum sibi Valerius proposuisset, exemplari non inueniatur inferior. Eamdem scenam inducunt *Apollonius* 1, 553. sed breuibus, latius *Orpheus* 375 sq. quem, quamquam aliter rem narrat, comparasse

operae pretium erit. *Chiron* igitur, *Peleo* patri abitum paranti inopinatam laetitiam adlaturus, filium *Achillem* advehit, *procul oftentat* (Virgil. Aen. 2, 674. paruumque patri tendebat Iulum) *clamantem*, quod puerorum eft gaudentium. Pater ad notam vocem *erectus*, excitatus, obuiam procedit, fed *ingenti paffu*, *tendensque brachia*. Puer *adfilit*, caraque *diu* pendet ceruice. Puerile eiusmodi ofculum venufte pingit Tibullus 2, 5, 91. 92. *natusque parenti Ofcula comprenfis auribus eripuit*. Propius adcedunt epulantibus, vbi nil curat puerulus *pocula valido fpumantia Baccho*, nec tenetur, quibus tenera aetas magnopere alias delectatur, imagunculis, *fignis*, quae poculis inferi folebant, ἐμβλήμασι, immo *ftupet in ducibus* (omen futuri!) *magnumque fonantes haurit*, totus pendet ex ore eorum, cupide audit res a fe geftas non tam narrantes, quam iactantes, *nec cohorret* terribili leonis rictu, quo galeae loco Hercules vtebatur, immo propius adcedit, *fert comminus ora leoni*. Quibus vifis pater, gaudio exfultans, (Orpheus 445. laetitiae addit lacrumas δακρυόεν γελόων, quod tamen ab Homero fumtum Il. 6, 484.) brachiis collo filioli iniectis, *rapit* ofcula oculis ad coelum conuerfis: Dii, inquit, fi mihi licet ventos optare *ferentes*, fecundos, felicemque in patriam reditum, *hoc mihi caput*, tam praeclara minantem filium, *feruate*. Cetera tibi, amiciffime Chiron, commendo, qui filio tam egregius ductor contigifti: ita inftituas, vt *paruulus* adhuc *lituos et bella* loquentem te *audiat* mirabundus, vt *puer tela*, fed *venatoria* tantum, te magiftro, difcat tractare, donec *adolefcens ad noftram haftam*, ad arma bellica, *feftinet*. Haud poenitebit huc conferre Evandrum, filium Pallantem Aeneae fidei commendantem ap. Virgilium Aen. 8, 515 fq. quem ob oculos fine dubio habuit Valerius.

271 — 293. Argonautis *omnibus inde calor additus*, magno animo mare ingredi cupiunt, praemia laborum videntes *vellus abfens* tamquam praefens *Phrixi*, *auratosque* in modum triumphi *nauis corymbos*, ornamenta nauium h. l. in prora et puppi (infra arctiori fenfu de fola puppis extremitate 4, 692. 8, 194.). — 274. *Sol ruit*, vergit ad occafum, mox *vndae totum deduxere diem*, Oceano conditur fol, „*fparguntur litore curuo lumina*, *nondum vllis terras monftrantia nautis*, adcenfa in domibus cafisque ad litus habitantium, quae oculis iam quidem incundum praeberent confpectum, nondum tamen nauigantibus,

qui tum nondum essent, lucem e longinquo praeberent, cursumque eorum dirigerent. Possis etiam de ignibus adcipere in montibus ad signa danda adcensis, quales barbaris etiam nunc gentibus in vsu sunt. Vtramque interpretationem debeo Burmanno; prior tamen magis placet. — 277. Ad tempus fallendum *Orpheus* promit lyram, carmenque canit, a consilio poetae non alienum, de Phrixi Hellesque fatis, *vt steterit* ille *redimitus tempora vittis*, hostia destinata, (v. omnino, quae supra diximus ad v. 42.) *vt contectus* inuolutus *nubibus Nepheles* matris *effugerit*, *Inoo linquens Athamanta Learcho* patris dilecti Athamantis vsum atque consuetudinem concedere coactus fratri, ex nouerca Ino nato, Learcho, — *vt ab aureo vectore*, ariete, *miserantibus vndis*, quibus adfectus poetica ratione tribuitur, *inlatus* sit — vt Helle timidiuscula, *adstrictis cornibus* firmiter ea tenens, *consederit*. Septem iam dies totidemque noctes praeterierant, quod poetice effertur ita: *Septem Aurora vias* (nam non praenuntia tantum erat solis, sed et per totum diem ad occidentem vsque comitari iubent poetae plures, de quo vide in primis *Voss mythol. Briefe* P. 2. p. 66.) *totidemque peregerat vmbras Luna polo*. — 284. 285. Sensus est: Vrbes *Sestos* et *Abydos*, haec Asiae, illa Europae, ex alto mari prospicientibus vnam eamdemque ciuitatem conficere visae, iam *geminae*, duae ab se distantes adparere coeperunt, breui: ad fretum adcesserunt, Hellespontum postea dictum. Hic enim *Helle fratrem Aeoliden*, ab auo Aeolo Phrixum, *deserit*, *aeuum mansura per omne*, huic quippe ponto nomen in perpetuum datura, magnumque numen maris exstitura. vid. supra 50. — 288. Viuis nunc coloribus ob oculos pingit poeta labsum virginis ex ariete. Tendit quidem, quantum potest, longissime iam defatigatas manus ad *repetendum*, vnde deciderat, arietem, sed vndas trahunt *bibulae vestes*, *manusque leui*, lubrico, *labuntur auro* pelle arietis aurea. cf. 5, 188. Felicior Phrixus, qui, quamquam et ipse *rapido concitus aestu* fluctibus, natando tamen vitam seruat, sed respiciens *miserae sororis ora clamantia*, tum *extremas manus*, tandem nil nisi fluitantes *crines* videt. Elegans gradatio!

294 — 308. Bibendi tandem, confabulandi, iocandi (cf. Apollon. 1, 457 sq.) finem faciunt Argonautae, somno se daturi. Iason ad paternam visit domum, supremum parentibus vale dicturus. Excipiunt *grauis pater materque*

vigil; vtrique *fpectant tenentque pleni oculos*, lacrumis obortis, quos tamen placido adloquio filius folatur. Obdormit tandem ipfe, audit vero per fomnum *tutelam nauis* ita *inftantem: Dodonida quercum* vides, *Chaonii Iovis famulam*, (erat autem Dodona oraculo Iovis incluta vrbs Chaoniae, regionis Epiri.) deftinatam ad mare tecum traiiciendum, nec *fatidicis filuis* auellere me potuiffet *Tritonia* Pallas, (v. fupra 93.) nifi inter aftra locum mihi promififfet. Repofui *Tritonia* pro *Saturnia*, praeeunte *Nodellio* Crit. Obff. libello, Campis 1781. edito p. 41. cui adftipulatur Heynius ad Apollodor. p. 176. nam nauis ftruendae curam non Iuno, fed Minerva fusceperat. vid. fupra 94. 95. — Age igitur, fic pergit, rumpe moras, nihilque time; nam etiamfi omnia, quotquot funt, maria nobis emetienda effent, licet coeli inconftantia multas nobis hiemes inmittat, nil cura, *coufide fuperis, coufide mihi.*

309. Quo monito *pauens*, *magis tamen laetus* Iafon, lecto profilit *primo mane.* Primum hoc mane praeclare pingitur: *Alma nouo crifpans pelagus Tithonia Phoebo*, h. e. *alma*, benefica Aurora, *Tithoni* coniux, fub orientem folem, *nouo Phoebo crifpat*, leui horrore perftringit *mare*, exafperat, tremulam fuperficiem reddit. Rutil. Itiner. 2, 13. *adridet placidum radiis* (folis) *crifpantibus aequor.* — 312. Videt Iafon focios admodum induftrios: *difcurrunt*, *cornua* antennas (brachia fupra 126.) *in fummo malo expediunt*, alii *tonfas* remos *in marmore fummo*, fuperficie maris, *praetentant*, in anteceffum remigando fe exercent, *Argus funem* ancorae *ab alta prora legit*, in orbem colligit, glomerat. Hos varios labores vide etiam apud Orphea 27 fq. et Virgil. Aen. 5, 762 fq.

315. *Matres gemunt, corda adeo patrum fortiora langueut*, emollefcunt: vix a mutuis amplexibus auelli posfunt. — 317. *Planctu* tamen Iafonis mater Alcimede ac *furore* et *vlulatu* tantum fuperat reliquas matres, *quantum tuba Martia* bellica *buxum* tibiam. *Planctum* v. 317. non vitupero, fed v. 318. 319. non defideraueris, fi abeffent: Alcimeden enim nimis dolentem nimisque vociferantem fiftunt. Quanto magis placet, quae fequitur, adfectus veri plena oratio: — 320. *Nate*, nihil merueras, vt hos tales labores per maria fubires, fed fata volunt, *vt diuidamur; nec ad hos animum compouere cafus ante datum*, ad alia omnia, quam quae nunc inftant, timenda animum poteram praeparare, *timebam tibi quidem bella terrasque* bella

terrestria. — 323. *Vota iam aliis*, marinis nempe, *facienda Diis*, quos si tibi fauere persuasum mihi possim habere, vitam dintius, etsi timoris et sollicitudinis plenam, tolerauerim. — 326. *Sin aliud Fortuna parat; miserere parentum, mors bona, dum metus est, nec adhuc dolor.* Haec paullo obscuriora. Nonnulli codices post *parentum* incisum tollunt, probante Heinsio, imperatiuum *miserere* igitur iungunt morti: *miserere, o mors, quae bona es* — quod ego quidem concoquere non possum. Quid? si *miserere* trahas ad Fortunam: Sin aliud Fortuna *paras*, miserere parentum; noli saltem ad nostras aures peruenire mortem nostrorum, nam *mors bona* est, *dum metus est.* Haec ipsa sententia Seneca aliquo digna ob breuitatem argutiorque quam pro adfectu loquentis videtur, nec alium sensum exsculpo, nisi hunc: *Mors, dum metus est*, quamdiu eorum, quos caros habemus, metuimus mortem, hoc saltem ea boni habet, vt tamen liceat sperare; si adcidisse reuera nuntiatur, tum nihil nisi dolor restat, vel, vt cum Ovidio loquar Metam. 14, 488. *dum peiora timentur, Est in vota locus: sors autem vbi pessima rerum, sub pedibus timor est, securaque summa malorum.* — 330. *quoties raucos ad litoris ictus*, fluctus litora *nostra* verberantes *deficiam*, sollicita ero, toties multoque magis *Scythicum et mare et coelum* metuam. Quae quum ita inclementia esse soleant, quidni, etsi serenitas in Thessalia nostra summa sit, tibi tamen *ingrata*, malum aliquod tibi eo ipso tempore adcidere fortasse credam posse? — 333. *Da precor amplexus*, non excident animo vltima vale mihi dicentis verba, et dulci *iam nunc*, vbi potes, *preme lumina dextra.*

335 — 349. Vale filio dicit etiam *Aeson*, fortior tamen, non muliebriter querulus, sed gaudens, quod Iasoni suo rerum egregie gerendarum occasionem dederint Dii, sed sperans, fore, vt iisdem Diis auxiliantibus peragat iussa. Quod senes amant, temporis acti rerumque a se gestarum laudatores, idem facit Aeson. — 336. *O si mihi sanguis* (sanguis integer aeui Virgil. Aen. 2, 638.) vigor esset ille, *qualis* erat, *quum signifero* caelato *cratere minantem Pholum*, Centaurum bibacissimum, (vnde *sitiens* audit Iuvenali Sat. 12. 45.) *manus haec* (δεικτικῶς) *alio non leuiore*, non minoris ponderis, *auro*, cratere aureo *compesceret* atque conficeret, primus profecto essem, qui nauim tecum conscenderet. — 341. Sed audiuere Dii preces pro filio fusas; video *tot reges*, egregios duces, heroas, horumque ducem

te: — *tales*, *tales* et ego olim vel duxi, vel fequutus fum — nunc *ille*, *ille* dies *fuper* (eft,) nihil mihi optandum amplius, quam vt *fplendente in humeris vellere* excipiam filium, qui patrem ipfum virtute fuperauerit. — 348. Tandem difcedendum: in quo tamen et ipfo poeta muliebrem mollitiem mafculamque grauitatem feruat. *Matrem coulabantem* vix poteft fustinere Iafon, *pater* nil nifi filium *amplectitur*.

350 — 386. *His* aliorumque *amplexibus Zephyrum ratemque*, nauem, cui nunc fauebant venti, *morantibus*, facientibus, vt auris fecundis vti neglegerent, finem impofuit *fignum tuba tertia* vice *datum*. Argonautae, quorum cuique tranftrum adfignatum peculiare, confident. Primum ordinem ducit ex finiftra parte TELAMON; alterum dextrum, *aliud mare altior* procerior *Alcides* HERCVLES. Cetera pubes ita distribuitur: Poft Telamonem ex ordine fedent I. 355. ASTERION, *quem Cometa pater criftatus matre cadentem gemino amne fouit, fegnior Apidani vires vbi fentit Enipeus*. Obfcuriora haec lucem adcipiunt ex Apollonio 1, 35. 55. quem fequutus eft Valerius. Afterion nempe patrem habuit Cometen *criftatum*, quo fortaffe ad Cometam, ftellam crinitam, adludit non tam Valerius, quam fciolus aliquis librarius: nam Apollonius itemque Orpheus 161. pro eo habent *Pirefium*, ab vrbe Magnefiae Pirefia, (v. Steph. Byzant. voc. Pirafia) qui filium *matre cadentem* natum (cf. Claudian. in Rufinum 92.) *fouit* educauit, *vbi Enipeo fegniori*, lenius, placidius defluenti fefe inmittit *Apidani vis* rapidior. — II. 358. *Nititur hinc*, poft hunc remos contentis viribus agit TALAVS, ita, *vt fratris terga vrgueat*, III. LEODOCVS, vtrique Argivi. — IV. Eamdem patriam habuit IDMON, qui *nec augurio*, quod mortem praenuntiaret, (v. fupra 239.) *detentus* adfuit, nam *turpe viro timuiffe futura*. — V. 362. Porro *confurgit in vndas tortas* (vide, quam fcite orationem variet poeta) IPHITVS, *Naubolides*, vel a patre Naubolo, vel a patria Phocide, quam et Naubolen dictam fuiffe docet Paufanias 10, 33. — Deinceps *frangit aequor patrium*, Neptuni quippe filius, VI. 363. EVPHEMVS, *qui tenet vndifonam Pfamatheu*, fontem ad Thebas, *Taenaronque*, promontorium et vrbem Laconicae, *femper patentem*, quoniam ibi antrum ita profundum, vt aditus crederetur ad inferos. — VII. VIII. 365. DEVCALION cum fratre AMPHIONE, *molli a litore*, leniter dicliui *Pellae*, non Mace-

doniae vrbis, quae paullulum distabat a mari, sed, quae a conditore Pella nomen habebat, Arcadia Pallene. vid. Burmann. in Catal. Argonautar. v. Amphion. Alia difficultas est in Deucalione, quem solus habet Noster, cuius loco Amphioni fratrem dant et Orpheus et Apollonius Asterium, non confundendum cum Asterione, supra n. 1. memorato. Quidquid sit, vtrique erant *et fortes*, Deucalion *iaculo certior*, Amphion *comminus ense* nobilior, *et gemelli, pariter quos edidit Hypso*, ita similes vultu, vt dignosci inuicem non possent, *nec potuit* (mater) *similes voluitue edifcere vultus:* noluisset, etiamsi potuisset, ne forte alterum altero magis amare videretur. Similiter de Castore et Polluce Claudianus de Conf. Honorii 209. *iuuat ipse Tonantem error, et ambiguae placet ignorantia matri.* Virgil. Aen. 10. 392. de gemellis: *gratus parentibus error.* Cf. Ruperti ad Sil. 2, 636 sq. — IX. X. 369. Aliud fratrum par: CLYMENVS (Apollonio 1, 86. Clytius) *percutiens remo pectus*, et IPHICLVS, *puppim trahens.* — XI. 372. NAVPLIVS, famosior bello Troiano factus, quo tendit poeta: *face saeua in tua mox Danaos acturus saxa, Caphareu.* Nam quum filii Palamedis, ab Vlysse fraudulenter interemti, necem vlturus ignem in Caphareo, Euboeae promontorio, adcendisset, Graecos a Troia redeuntes in errorem induxit, vt ibi adpellerent, et naufragium facerent. — XII. 372. OILEVS, pater Aiacis, distinguendi ab altero eiusdem nominis, Telamonis filio, *qui tortum non ab Iove fulmen gemet*, quod itidem spectat ad belli tempora Troiani. Oileo enim deploranda fuit mors filii Aiacis, qui, quum Troia capta Cassandrae, virgini regiae eidemque vati, in ipso Palladis templo vim intulisset, ad hoc flagitium vindicandum in Euboico mari dira tempestate est obpressus, *et torto non ab Iove fulmine:* a quo igitur? nam in eo non consentiunt poetae. Nihil quidem definit Valerius, sine dubio tamen Virgilium Aen. 2, 42. 55. sequutus, Minervam in animo habuit. — 373. *nato stridente per vndas.* Haerent etiam interpretes in *stridente.* Alii de gemente Aiace ipso, alii de fulmine, quo feriretur, alii de vulnere stridorem emittente intellegunt. Hoc vltimum placet Burmanno, cui et ego adcedo. cf. inf. 3, 278. — XIII. et XIV. 375. CEPHEVS et AMPHIDAMAS, fratres, quorum ille Herculem *Erymanthei sudantem pondere monstri*, aprum Erymanthium totum eumque adhuc viuum (v. Apollon. 1, 125. 129. et

Diodor. Sic. 4, 12.) humeris portantem domi suae in Arcadiae vrbe *Tegea* hospitio exceperat. De Amphidamante nil habet, quod narret, Valerius, alium vero vtriusque fratrem non nominat, sed circumscribit, (Lycurgo ei nomen fuisse ex Apollonio I, 164. discimus) qui *plenior annis*, non aetate prouectior, sed *natu maior*, Apollon. l. l. προγενέστερος; nam non ob ingrauescentem aetatem domi mansit, sed vt parentem, Aleum senio confectum foueret. Suo tamen loco misit filium XV. 377. ANCAEVM, quem patruis commendauit, vt gloriosae expeditionis comitem adsciscerent. — XVI. 378. EVRYTION, distinguendus omnino ab Euryto, qui infra obcurrit v. 439. et alibi. Nostri Eurytionis non nisi hoc loco mentio fit. Fuit autem *tectus colla seruato capillo*, comam aluit, *quem pater Aonius*, Boeoticus, *reducem tondebit ad aras*, ex voto, ait Burmannus, vt aleret, donec saluus rediret: ego vero malim explicare de sacerdote destinato, quod *arae* videntur suadere. — XVII. 380. NESTOR, quem Troiano bello adcessurum sistit poeta: *Mycenaeis*, Argivis, Graecis, *olim qui candida velis aequora*, tantam nauium multitudinem, vt prae candidis velis aquae conspici non possint, *nec stantes* longo ordine *mirabere* adstupescens considerabis *mille magistros*, rem quippe nauticam dudum expertus, et egregiorum comes Argonautarum. — XVIII. 383. MOPSVS, Phoebi filius, *nec vana fides parentis*, qui spem patris augur non fefellit, quem sacerdotali exornat poeta veste, *palla alba ad imos pedes*, talari, ita tamen, vt militem etiam quodammodo prodant *cassis*, galea, *conus*, cum crista, cuius summitati adnexa erat *laurus Peneia*, a Peneo, Thessaliae fluuio, quem laureta circumdederunt, ex quo Daphne ibi esset in laurum mutata, quae et ipsa *Peneia* audit Ovidio Metam. 1, 452.

387 — 461. Progrediamur nunc ad alterum nauis latus, vbi ordines ducit Hercules. — XIX. TYDEVS, quem hic sine honore dimissum, infra contra Cyzicenos fortiter pugnantem videbimus. — XX. 388. PERICLYMENVS *Nelides*, Nelei, Pyli regis, filius, Nestorisque frater, qui Pylii nomine eam ob caussam apud Homerum vbique obuius est. Tres autem sunt vrbes Pyli, Eliaca, Triphyliaca et Messenia, ab vno eodemque conditore denominatae, quarum quaeque Nestora sibi vindicauit. Periclymenus igitur, eiusdem familiae, dominus et ipse fuit nonnullarum illius ditionis vrbium, e quibus tres Valerio

memorantur, *Methone*, oppidum Messeniae, *Elis* et regio et vrbs, in cuius vicinia ludis posthac celeberrima Olympia, quo fortasse adludit *lenis Elis equis*, agitandis equis apta, (ingratum trium in *is* desinentium vocum concursum tollere possis, si cum Santenio ad Propert. p. 928. scribas: *Diues et Elis equis.*) et *Aulon* (Plinio 4, 5. *Aulona*) *fluctibus obuius*, cuius moenia mari adluerentur. Nihil igitur aliud voluisse videtur poeta, quam Periclymenum per totam viciniam inclaruisse, metuendumque fuisse *caestibus*, quibus *aduersos* (aduersariorum) *vultus frangere* calleret, de quo barbaro immanique pugnae genere plura ad Lib. 4, 113 sq. disserendi dabitur locus. — XXI. 391. PHILOCTETES, *Paeantis* filius, *bis Lemnum visurus*, nunc inter Argonautas, v. 2, 79 sq. posthac bello Troiano, vbi a Graecis ob foetorem vlceris in pede oborti relictus, vitam in ista insula traduxit aegerrime, *nunc cuspide patris*, lancea ex hereditate patris adcepta *insignis*, *Herculeas olim moture* vibrature *sagittas*. Moribundus enim in Oeta monte heros sagittas, Lernaeo sanguine venenatas, amico tradiderat, vsumque earum edocuerat. Has itaque secum tulit ad Troiam, in Lemno tamen retinuit, donec Vlysses, quoniam vrbs illa sine istis telis expugnari non poterat, dolo easdem eliceret. Consule, vt alios taceam, Homerum, et Sophoclis tragoediam huius nominis pulcerrimam. — XXII. 394. BVTES ab *Actaeis oris*, ex Attica, *diues* mellificio, *innumeras nam claudit*, alit aluearibus inclusas *apes*, *longaque superbus*, sibi ipse plaudens, *fuscat nube diem*, (pulcre homini adscribitur, quod apum est) fuscat ipse *longa* nube diem longis examinibus, solem ipsum obtenebrantibus — *dum plenas nectare cellas pandit*, eximit fauos, et *in dulcem*, apibus gratum ob florum copiam *Hymettum*, montem prope Athenas *reges* (*Weisel*) *emittit*. — XXIII. 398. PHALERVS. *Casus tuos expressa geris arma*, clypeum; in clypeis enim fata gentilitia adpingere solebant. Ad Graecam rationem haec dicta, quam amat omnino Noster, pro armis, in quibus casus tui expressi sunt. Sic paullo ante v. 385. *vittata frontem cassis*; sic paullo post v. 402. *caelata metus alios arma*; sic v. 410. *inmissus patrios de vertice crines*; sic libro 2, 655. *pocula bellorum casus expressa recentum*; sic Virgilius Ecl. 3, 106. *inscripti nomina regum nascuntur flores.* Liberalior fui adferendis exemplis, vt breuior essem aliis locis. Qui vero *casus illi* fuerint, nunc exponitur. Puerulum Phalerum anguis ab

arbore vacua (folitaria? fed mallem *caua* vel *patula*) labfus circumuenit, fpiris fuis inuoluere minatur, quo vifo anxius pater Alcon) v. Anthol. Gr. Vol. 1. p. 152. ed. Lipf. et Iacobs Animadv. Vol. 2. P. 2. p. 38. et qui ibi laudantur) ftat procul dubiusque, an arcum intendat. *Intendens dubium arcum* ait poeta, arcui tribuens, quod hominis eft, qui intendit. Sic *dubiae alae* 4, 527. — XXIV. 402. ERIBOTES. Orpheus et Apollodorus ignorant hominem. Apollonius 1, 73. habet, fed et hic non magis, quam Valerius adfert, quo caelati in clypeo *metus* inluftrentur. Sine dubio terribilis quaedam imago in orbe fcuti fuit expreffa. — XXV. 403. PELEVS, *fretus foceris*, Nereo et Doride, et coniuge diua, Thetide, *Aeacides*, Aeaci filius, cuius *haftam* poeta dicit tantum *fplenduiffe* prae ceteris, quantum arbor, e qua excifa effet, reliquas Peliaci montis arbores proceritate fuperauerit. — XXVI. 407. *Actorides* MENOETIVS, qui natum, Patroclum, Chironis difciplinae tradiderat, vt cum Achille iam tum amiciffimo lyra difceret canere, haftam vibrare, et *in ipfo magiftro placido*, non inuito, *equitare*. — XXVII. 412. PHLEIAS, *quem fama genus*, filium effe, *non eft decepta Lyaei* Bacchi: nam non minus bene comatus, quam pater (intonfus) *immiffus patrios de vertice crines*. — XXVIII. 413. ANCAEVS. Hunc mater, Aftypalaea, eo confidentius commifit ponto, quod ex Neptuno eum conceperat, *plena rege maris*. Alius Neptuni filius, ideoque aeque fecurus Argonautis comitem fe dederat, nempe XXIX. 415. ERGINVS, qui maris infidias, aftra, ventique flatus cuiusque, *e claufis quem deftinet Aeolus antris*, tam probe nouerat, vt, fi quando Tiphys ab aftris obferuandis laffatus effet, huic tuto vices fuas permitteret. — XXX. 420. *Lacon*, i. e. POLLVX. *Taurea terga*, non tota, fed lora tantum e corio bubulo (caeftus) *plumbo caelata*, quae quamquam Burmannus, an quis vmquam dixerit, dubitat, ego tamen retinuerim, intellexerimque de globulis plumbeis prominentibus, quibus caeftus erant diftincti. Sic *caelata velamina* 5, 7. non alia poffunt effe, quam quorum fuperficies non loris, fed figuris acu pictis afpera eft. Hos vero caeftus in vfus feruat futuros, nunc *in vacuos* tantum vibrat *ventos*, vt *Pagafeia* Theffalica (ab portu et promontorio Pagafis) *puppis*, Argo fpectaret *Oebalium* Spartanum (ab Oebalia, Laconiae oppido) *alumnum*, adolefcentem, inde a iuuentute patrio more luctae (*Oebaliae arti* 4, 372.)

adſuefactum, et magna adſtante mirante que multitudine (*celebrantem*) in litore *ludum*, animi tantum cauſa, *ſecurum*, innoxium, non ſerio caeſtum vibrantem. Huic iungitur perpetuus comes, gemellus frater XXXI. 424. CASTOR. Vti frater pugil, ita ipſe eques egregius. (Homer. Il. 3, 237. et qui hunc exſcripſit, Pſeudo-Orpheus 945. Κάστορά δ' ἱππόδαμον, καὶ πὺξ ἀγαθὸν Πολυδεύκεα. Horat. Od. 1, 12, 25. *hic equis gaudere, ille ſuperare pugnis nobilis*. cf. eumdem Sat. 2, 1, 26.) *ora* equorum *Theſſalico freno contundere* compeſcere *melior*, quum *vectorem pavidae quaereret Helles*, ad vellus arietis aureum repetendum, Argonautis comitem ſe adiungeret, *Cyllarum*, equum ſuum, (de quo vide Virgilium Ge. 3, 90. Statium Theb. 6, 337. et *Hermann mythol. Handbuch* 2. p. 144.) quod nulla eius in mari vtilitas eſſet, *herba* interea *Amyclea* (Laconica, vbi vrbs Amyclae) *pingueſcere* paſſus eſt. — 427. Hoc tam nobile par fratrum egregiis etiam veſtibus exornare placuit poetae: *Illis pariter*, vtrisque *fuco* ſuco muricis *Taenario*, (Laconico, cf. infra 5, 513. et Horat. Od. 2, 18, 7. 8.) *tremit* per humeros volitat *ignea*, ardens, viridi coloris *purpurea veſtis*, *opus ſpectabile*, viſu mirabile, quod *mater*, Leda, *tela gemina*, bis, eaque ſimillima *duxerat*, (verbum ſolemne de feminis fila trahentibus) bis agri Spartani amoenitates, *Taygeton* montem, *ſiluasque in eo comantes ſtruxerat* (videmus proceritatem arborum) bis *Eurotam* fluuium *fuderat* (vide lenem deflexum) *auro molli*, in filo extenuato. (Sic Ovid. Met. 6, 68. *lentum filis immittitur aurum*.) Vterque equo albo, *niueo de ſtamine* vehitur, Cyllaro Caſtor, Xantho Pollux, vterque in pectore (thorace) geſtat *cycnum* (*volat cycnus*) cuius ſpecie adſumta in gratiam Ledes ſeſe inſinuauerat Iupiter. — Locus elegantiſſimus, in quo nec Ledae acum, nec poetae elocutionem deſideraueris artifices, ita aptiſſime verba delecta, ita ad naturam omnia expreſſa ſunt. — XXXII. 433. MELEAGER. Hic alio corporis habitu ob oculos pingitur. *At tibi conlectas ſoluit iam fibula veſtes*, fibulam ſoluis pallii ad remum commodius ducendum, *oſtenditque* (melius tamen *oſtendisque*) humeros fortes, *ſpatium pectoris ſuperbi Herculeis aequum* de quo non minus gaudebas, quam Hercules lacertis. XXXIII — XXXV. 436. Tres Mercurii filii, *proles Cyllenia*, *numeroſa phalanx*, AETHALIDES, EVRYTVS, ECHION. Et *Aethalides* quidem *ſubitas neruo redeunte ſagittas cogere*, quod obſcurius

elatum ita ego intellego: vix emiſerat ſagittam, quum neruum remiſſum denuo ſtatim adtraheret, aliamque ſubito inpoſitam conlinearet, atque emitteret. — *Eurytus*, gladio magis fortis, quam ſagitta — *Echion* denique, qui, quam Diis pater Mercurius, eamdem Argonautis filius operam praeſtaret: ſaepius enim infra habebimus vel praeconem, vel legatum, qui mandata ad reges perferret. — XXXVI. 441. IPHIS, *non rediturus*, cecidit enim in pugna adverſus Scythas 7, 433. *dolebit* vero deſiderabitque celerem, ſtrennumque in remigando, *ceſſantem* (vacuum) *lugebit remum* Argo. — XXXVII. 444. ADMETVS, rex Pherarum, Theſſaliae vrbis. Totus locus ita cohaeret: *Delius* Apollo ob *Steropen* Cyclopem *arcu ingrato* (Iovi nempe, Iove indignante, niſi malis cum Broukhuſio ad Tibull. 2, 3. 17. *irato*) confoſſum Olympo ad aliquod tempus ab Iove excluſus, et Admeto paſtor datus eſt; (in quo Valerius ſequitur Euripidem in Alceſtidis Prologo, et v. 568 ſq. nam alii aliter narrant) a quo liberaliter habitus, ad gratiam rependendam boues ita fecit fecundas, vt gemellos parerent omnes. Iam omnia ad intellegendum facilia: *tanto paſtore* Apolline, *felices campi*, res pecuaria, *pendens*, luens, dans poenas *Delius* cet. Hanc fratris fortem inducit poeta dolentem *Dianam*: Ah quoties *obuia famula* Admeti *fleuit*, vel ſub arboribus *Oſſae*, montis in Theſſalia, ſeſe refrigeranti, vel egregiam alioquin comam, proh dolor! *miſeros crines* iam *Boebeide*, lacu Theſſaliae, (Βοιβηὶς λίμνη Orph. 164.) *perdenti*, deturpanti: vide paullo poſt v. 467. — Sic etiam *conrumpere*. v. c. *lacrumis ocellos* Ovid. Amor. 3, 6. 47. Sequitur XXXVIII. 450. CANTHVS, *inſurgens tranſtris et remo Nerea* (mare) *verſans*, caſurus in proelio ad vrbem Aeam. (6, 317 ſq.) *Interea*, dum remigat, pone eum iacet *clari decus orbis*, affabre factus clypeus, ab *Abante* patre olim *geſtatus*, in cuius *tegmine aureo*, lamina aurata, exhibitus erat *Euripus Chalcidicus*, nobile illud fretum Euboeam inter et Boeotiam, et *Neptunus* ab *Geraeſto*, quod Euboeae promontorium Neptuno ſacrum erat, *oſtrifero*, vbi magna conchyliorum copia, *celſa frena*, in curru ſublimi ſtans, *ſemiferorum luporum*, belluarum marinarum lupinis capitibus *contorquens*, magna vi, robuſta manu moderans. Plerumque et a poetis et ab artificibus priſcis Neptuni currui iunguntur duo vel quatuor equi, iique equinis capitibus; lapidem tamen vetuſtum Romae ſe olim vidiſſe teſtatur *Pius*, Valerii noſtri

editor, qui capita praeferret lupina. Quo terrarum abierit ista gemma, equidem nescio; *Lippertus* saltem non habet, aliorumque, in quibus antiqua artis monimenta repraesentantur, librorum curta mihi supellex est. XXXIX. 457. POLYPHEMVS, alius ab famoso illo eiusdem nominis Cyclope. Nostro destinatum fuit fato, haec enim narrat poeta, vt in patriam eo ipso rediret tempore, quo famuli, diu eius aduentum praestolati, in eo essent, vt patrem, Elatem, rogo compositum concremarent. XL. 460. IDAS. Vltimum ordine transtrum obcupat, ideoque non tam longe protendere potest remum, quam in medio conlocati, *breviore remo mare mouet*, eodem sensu, quo Lib. 5, 415. *brevior rota* tribuitur Lunae, quae interiorem quam Sol in coelo orbem circumscribit.

461 — 495. Sic enumeratis ad remum sedentibus Argonautis, addit Valerius eos, quibus alii demandati essent labores, et primo quidem XLI. 462. LYNCEVM, proxime praecedentis Idae fratrem (Apharei et) *Areuae* filium, eumque tam acuti visus, vt *rumpere* penetrare *terras*, vt *deprehendere Styga tacitam* (ornans h. l. epitheton) nihil vt et ibi acumen eius effugeret, vt *fluctibus e mediis terras dare*, terram continentem portusque monstrare *magistro*, vt *astra dare rati*, indicare situm astrorum, ad quem nauis cursum dirigeret — vt, quamquam *aethera Iupiter vmbra perdiderit*, serenitatem abstulerit, coelumque nubibus obduxerit; (*perdiderit* contra *Heinsium*, qui emendandi omnino cupidior iusto est, recte defendunt *Burmannus* et *Wakefield* Sylv. crit. P. 5. p. 9. cuius ex Homero Odyss. 13, 399. adlatum ὀλέσω τρίχας, *canitie adspergam*, mirifice placuit. Neutrum tamen miror meminisse ipsius nostri, qui paullo ante v. 451. eodem *deformandi* sensu τὸ *perdere* adhibuerat.) *solus* tamen omnium has nubes posset prospicere. — Porro *vacat* a remigio inmunis *Cecropiae* Atticae *proles Orithyiae*, filii duo, XLII. et XLIII. 468. ZETES, *fraterque* (CALAIS) quibus iniunctum erat hoc, *vt tremulos temperarent ceruchos*, h. e. vti recte post Pium explicat Burmannus, scanderent malum, antennas et vela curarent. — Nec *Odrysius* (Thrax) ORPHEVS XLIV. 470. *transtris inpenditur*, bene delectum verbum, longe praestantior existimatus, quam cui vile remigandi munus demandaretur, sed *carmine tonsas ire docet*, mensuram lyra dat κελευστής, vt eodem omnes tenore remos ducerent Apollon. 1, 540. ὑπ' Ὀρφῆος κιθάρῃ πέπληγον

ἐρετμοῖς Πόντου λάβρον ὕδωρ, *ne summo in gurgite pugnent*, inter se considerentur. cf. *Böttiger Archaeolog. Museum Heft* 1. S. 74. *Donat*, remittit etiam Iason iuueniles labores XLV. 473. IPHICLO, ex *Phylace*, Thessaliae vrbe, oriundo, aetate admodum prouecto, vtilem tamen operam praestanti eo, quod monitis regeret iuniores, *maiorumque laudibus* ad imitandum propositis *ureret*, inflammaret, stimulosque iis adderet. — XLVI. 477. ARGO, quem ipsi Palladi adceptum referebant Argonautae, *sors erat*, hoc fuit demandatum, vt curam gereret totius nauis, vt nequam forte traheret aquam, rimasque, si quae hiassent, pice vel molli cera *conduceret*, exquisite, seruato vocis etymo. — XLVII. 481. TIPHYS, *Hagniades*, Hagnii filius, *peruigil pendebat* adtentus obseruator (*adfixus coelo* Sil. Ital. 7, 362.) *Arcadio ab astro* Boote. *Arcadium astrum* ideo, quod, dum homo esset, Arcadis nomen gesserat. Erat autem Lycaonis scelesti illius filius, qui Iovi ad se deuenienti hunc ipsum filium in frusta concisum edendum adposuerat; Iupiter autem innocentis pueruli misericordia ductus inter sidera retulit. *Felix* Tiphys, vtilis nautis, laudeque dignus, quod primus docuit *vsum stellarum segnium*, tardius sese mouentium, nec tam cito, vti aliae occidentium, vnde *tardi*, *pigri* nominantur poetis. — Tandem XLVIII. 485. ACASTVS, decepto, vti promiserat, patre, breuiore *per obliquum montem* via aduolat, *horrendus iaculis, parmaeque*, clypei politi, *splendore coruscans*. Cuius aduentu laetatus, dolisque gaudens suis Iason *ardenti ferro*, i. e. statim *retinacula solui* iussit, haud secus ac *venator*, qui *teneras compressus pectore tigres*, quem onus premit raptorum tigridi catulorum, de quo Graeco idiomate v. supra ad v. 398. *quas astu pauido*, astute quidem nec tamen sine metu *rapuit*, *dominoque timentem* (pulcre!) *vrguet* incitat *equum*, domum auehere properat, prinsquam *mater saeua* ex *Amano* Ciliciae *monte*, erat enim his aliisque feris frequens illa regio, *recurrens* insequatur.

His ita a Valerio enumeratis Argonautis si addas HERCVLEM et TELAMONEM, qui ordines ducerent, habebis QVINQVAGINTA numero. Adde ipsum IASONEM, et, si vis, qui postea temporis ad Thermodontem in vrbe Sinope adcesserunt 5, 115. AVTOLYCVM, PHLOGIVM et DEILEONTA, tum LIV. numerabis. Eumdem numerum, non eosdem tamen homines habent *Apollonius* et *Diodor.*

Sic. 4, 41. — *Orpheus* 50. — Apollodorus 45. quos inter se comparare noſtrum nunc non eſt. Vide omnino *Bachet de Meziriac Commentaires ſur les Epitres d'Ovide* T. 2. p. 82. *Heynium ad Apollodor.* p. 177. *Burmanni Catalogum Argonautar.* Valerio eius praefixum, *Krauſii* Apollonii Rhodii Catalogum Argon. Hal. 1798. cet.

494—497. Vt *pariter*, aequali remorum ictu per fluctus agitur nauis, ſtant in litore matres, oculisque abeuntes proſequuntur, aliquamdiu cernunt adhuc *clara* candida *vela, percuſſaque ſole* radiantia *ſcuta, donec iam celſior arbore*, naui vel adeo malo *pontus.* Pulcre profecto et ad naturam adcommodate: quo longius enim per mare deuexum nauis progreditur, eo magis pontus ad litus ſtantibus altitudine creſcere videtur.

498. Proſpicit ex Olympo Iupiter, laetaturque Graecis tam arduam, tamque vtilem generi humano expeditionem ſuscipientibus, *non* enim *probat otia patrii* Saturnii, *regni.* Vna *gaudent ſuperi* de lactis, *quae mundo ventura* ſint, temporibus, *Parcaeque, quae vias ſibi creſcere cernunt,* longe plura, quae hominibus deſtinent, fatorum genera vident. Imitatus fortaſſe Valerium eſt Iscanus de bello Troiano 1, 185. itidem de Argo naui loquens: *Atropon auxit.*

503—527. Solus dolet *Sol, non intrepidus*, maxime ſollicitus *de filio Scythico*, Aeeta rege Colchorum. Ad Iovem igitur adcedens, quam bene meritus ſit ab initio rerum, mereaturque quotidie (eodem fere modo, quo poſt Phaethontis caſum apud Ovid. Metam. 2, 381 ſq.) exponit. *Tibi noſtra dies, voluentibus* (ſe) *annis, tot peragit* transigit, emetitur *reficitque vices*, is ego ſum, qui tot totius anni diebus faciam, vt, quae in mundo tuo peragantur, perſpicere poſſis — tu vero *Graecos* iam non foues tantum, ſed adeo *ducis* — liceat et mihi *meritos*, non iniuſtos, quos tacitus diu mecum continui, *queſtus rumpere.* Iam diu tale quid *metuens* atque praeſagiens, et ne qua *foret manus inuida nato*, ne inuidiae aliorum Deorum exponerem, non in medio terrarum orbe, nec in *inprobis*, fertiliſſimis (nam *inprobum*, poetis in primis, omne nimium eſt, modum excedens, copia abundans cet. cf. 2, 631. *inproba arua*) *diuitis plagae aruis* — *Teneant*, nec inuideo, *teneant vberiora Teucer* (Troiani) *et Libys*, (Afer, Africa, in primis Aegyptus) *et veſtri Pelopis domus*, (Peloponneſus) ego *filio legi* elegi, adſignaui *campos ſaeuo gelu*

preſſos (quos malus Iupiter vrguet Horat. Od. 1, 22, 20.) *ſtrictosque* (glacie) *amnes.* (v. 513. pro *premiS* malim *premiT*, vt referatur ad praecedentem *plagam.*) — 514. *His* adeo *cederet filius*, et vlterius ſeſe reciperet, ſed ne poſſet quidem: nam *zona nube rigens*, perpetuis nebulis inuoluta, *neſcia rerum*, quae in reliquis orbis terrarum partibus gerantur, ab omnibus tam longe ſecreta hominibus, et ad vltimos terrarum terminos repreſſa, vt *noſtros reuerberet ignes*, vt ipſi radii mei, ab ea repercuſſi, ad me redeant. (Ad τὸ *reuerberare* cf. ſi placet Ovid. Met. 4, 349. *obpoſita ſpeculi* referitur *imagine Phoebus.*) — 517. Non video, *quid Phaſis barbarus*, quem homines inculti adcolunt, aliis quibuscumque amnibus, quid *proles mea* filius meus *auerſis* longe remotis *gentibus obſtet*, inpedimento ſit. Quid *Argonautae queri meruere*, quam cauſam iuſtam adferre poſſe putant? v. paullo ante 508. *Non vi potitus* eſt vellere aureo Aetes, immo Phrixo auxilium petitum denegauit, *nec ad Inoas aras venit vltor*, noluit vltionem ſumere ab Ino nouerca, quae inmolare eum voluerat, quum filia potius partem aliquam regni conceſſit, *videtque e Graia nunc ſtirpe nepotes, et generos* (latiori ſenſu pro adfinibus, nec deſunt exempla, vbi pro *maritorum ſororibus* generi ponuntur. v. Geſneri Theſ. h. v.) *vocat* et *iunctas ſibi ſanguine terras.* — 525. *Flecte*, retro igitur verte *ratem, flecte motus*, vim reprime, quam filio inferre volunt Graeci, nec *vulnere noſtro*, in dolorem, detrimentum noſtrum *aequora pande* aperias *viris.* — 527. *Veteris ſat conſcia luctus ſilua Padi, et viſo flentes genitore ſorores.* Iam olim mihi doloris auctor fuiſti acerbiſſimi, cuius teſtes ſunt *et Padus* (Eridanus) in quem filium Phaethontem fulmine deieceras, et ſorores (Heliades, Naiades) *viſo genitore*, viſo meo, patris, dolore *plorantes*.

528—530. His Solis precibus, ſatis placidis et molli adfectu plenis, ſuas addit *bellipotens* Mars, ſed vehemens, vt ſemper, atque incitatus. *Adfremit, quaſſatque caput, qui vellera dono ſibi fixa videt, tentataque.* Editiones *tentataque* ſequentibus adiungunt ſic: *tentataque contra Pallas* cet. Sed veriſſime Burmannus ad Martem refert, nec aliter fieri poteſt. Quid enim? Vellera videt Mars *fixa*? At *fixa* iam diu viderat: iam vero eadem videt *tentata*, de iis auferendis cogitari. Hinc illae Martis irae. Interpungendo igitur lucem loco aliis obſcuriſſimo viſo adfudiſſe nec nunc poenitet. — 529. *contra Pallas et Iuno*

questus amborum gemunt tacite secum, anxiae adstant dubiaeque, quid valiturae sint apud Iovem Solis et Martis querelae.

531 — 559. Ad haec Iupiter mentem expromit ita: Quae nos *a principe cursu* inde ab initio *rerum* instituimus, ea suo ordine *pergunt* procedunt, *fixaque manent*; neque enim tum *sanguis*, liberi erant, *iustique facultas hic*, illo tempore *erat*, non erat, cur partium studio tenerer, *quum varios struerem* (exquisite!) *per saecula reges*, quum longam regum seriem per plura saecula ordinarem. — 536. *Audite ergo*, sic pergit Iupiter et quidem vaticinans, *curarum decreta mearum*, quae post diuturnam deliberationem apud animum constitui. *Iam pridem*, pluribus saeculis *inmensa* amplissima orientalis plaga ad Hellespontum vsque et *Tanain tenus* (sic Adcusatiuo additum? vnicus in omnibus scriptoribus locus, quapropter plures *Tanai* iusserunt reponi refragantibus tamen omnibus Valerii Codd. Genitiuo iungitur ap. Virgil. A. 10, 210.) florentissima fuit, *vndat* abundat (cf. Virgil. Ge. 2, 437.) *equis virisque*, exercitibus, nec alia gens ausa est, bellis eam adoriri, nam ipse ego *fata locosque fouebam*, regioni illi fauebam, vt mihi ipsi constarem, qui felicitatem illi olim hanc decreuissem. Ceterum *fata locosque* posuit poeta pro *fata locorum*, vti infra 4, 557. — 542. Sed *labat*, mox labetur *Asia*, *poscit sua* sibi destinata *me tempora Graecia*, quam *meae quercus* (Dodonae) *tripodesque* (Apollinis Delphici) *animaeque parentum* manes maiorum ad hanc expeditionem excitarunt. *Nunc, Bellona*, animum explebis, *via facta per vndas, perque hiemes*, per inpetuosum mare: *nec vellera tantum indignanda manent*: non ob vellus tantum ereptum indignabitur Asia. (Burmanniana *indignanda: manet propior* cet. Sed libri ante Carrionem omnes, ipse Burmannianus, et editio Bononienses ita, vti dedi: *indignata maneNT*; addito colo: — dedique eo confidentius, quod idem suasisse reperio Biblioth. nouam philol. Vol. 1. Fasc. 2. p. 261.) *propior*, (non tam remotus loco) subintellecto *est*, *de virgine rapta* (Helena) *dolor*; *sed nulla magis sententia menti fixa meae*, idque tam firmiter decreui, quam quod firmissime; *veniet Phrygia pastor ab Ida* (Paris) *qui gemitus*, irasque pares et mutua *dona* (fluctuant hic et libri et interpretes inter *dona et damna*; illud retinui, exquisitius quippe, et ironice adcipiendum; hoc facilius est intellectu, sed magis prosaicum

et vulgare) *adferet*, magnae quidem et ipsis Graecis calamitatis auctor erit — *qua*, quanta *classe procerum* Helenam repetentium *bella effusa! quot hiberna* castra, quot per annos *Mycenae flebunt* ad Troiam! — 553. *quos* (non *quot*, consentientibus optimae notae codicibus, et ob sequens *quae*) *proceres*, regulos, *natosque Deum*, *quae robora*, fortissimos viros, *cernes* Bellona, *obpetere* mortem, *et magnis Asiam concedere* subcumbere *fatis!* — 555. *Hinc*, ex hac Troiae expugnatione *Danaum de fine sedet*, Graeciae potentiam frangere certo apud animum constitui; gentesque fouebo mox alias, pateat terra continens omnibus, pateant clausa hucusque maria, *spes et metus omnibus esto arbiter*, prout gens quaeque terras in medio positas obcupare posse speret, vel aliis concedere cogatur. — 558. *Ipse*, *terrena summa mouendo* post translatam modo ad hanc, modo ad illam gentem maiorem potentiam, *locos experiar*, obibo terras, vti paullo post v. 567. explorabo, quae potissimum, nam adhuc dubius sum, digna sit, cui reliquae omnes quam diutissime pareant, cuique summum imperium meum tuto committam. Miror, quod Romanos suos, quos in animo habuit, diserte non nominet Valerius, quos in coelum extollendi occasionem haud facile dimittunt Augusteae aetatis poetae.

561—573. Tunc oculos conuertit ad mare Aegaeum, *robur Herculeum*, *βίαν* Ἡρακλοῦς, Herculem ipsum, sed fortem eum et robustum *intuens*, *et Ledae genus*, filios, Castora et Pollucem, atque ita fatur: *tendite in astra viri*, idque meo ipsius exemplo, *quem regia* coeli, Olympus, (reliqui Dii, concilium Deorum) *inposuit mundo*, summum Deum, mundi gubernatorem esse voluit, (cf. infra 668. et Virgil. Ge. 1, 503. Aen. 7, 210.) sed post bella demum *cum Iapeto* Titane *truce*, haud parum timendo, et cum Gigantibus *in campis Phlegraeis* confecta. — 565. Locum et vobis in Olympo destinaui, sed labore et periculo defunctis. Sic *Bacchus meus orbe peracto*, toto fere, qua habitatur, terrarum orbe expeditionibus bellicis peragrato — sic *Apollo*, *expertus*, qui aliquas saltem lustrans *terras*, aliquamdiu abfuit ab Olympo, quod factum, vel, dum pastorem ageret apud Admetum (v. supra 444.) vel, dum ad leuiendum de Phaethonte filio dolorem Hyperboreos adiret (Apollon. 4, 611.) vel, dum sedem oraculo quaereret. v. Homeri hymnum in Apollinem 214. Aeschylum Eumenidum prologo, Pindari fragmenta, T. 3. ed. Heynii

p. 87. *neue Allgem. Deutſche Bibl.* B. 66. St. 1. p. 226. 568. Dixit, et fulmen miſit, quod egregie exornatum: *facem nubila flammantem ingenti ſulco direxit per inane*, quod fulmen ſe diuidit in duas flammulas, Caſtoris Pollucisque frontibus adhaeſuras, ſplendentes illas quidem, ſed innoxias, immo *miſeris* periclitantibus *olim implorabiles nautis*, quibus conſpectis ſerenitatem coelo mox rediturum ſperent. Locus adumbratus ex Virgil. Aen. 2, 680-684. et facile adnoſcenda electrica materia, quae per tempeſtates in malis nauium adparet (ſeu St. Elme).

574. Interea Boreas *ab arce Pangaea*, Thraciae promontorio, naues conſpicit, quae naues poetice efferuntur: *carbaſa* vela *medio permiſſa profundo concitusque*, ſtatim et celerrime tendit ad *Aeoliam* inſulam Strongylen, hodie *Stromboli*, vnam ex Aeoliis, quas et Vulcanias et Lipareas adpellant, (cf. omnino Heyne Exc. 1. ad Lib. 1. Aeneidos) in *Tyrrheno* Etruſco aequore ſitam, et vim ſuam in via exſerit per ſiluas, *omne nemus rapidis alis ingemit*, — exſerit per campos, *ſtrata* nempe *Ceres*, ſegetes, — exſerit per mare, *nigreſcit pontus ſub praepete moto* (melius *motu*. v. Bibl. philol. l. l. p. 262, quod, quum mirifice placeret, nihil haeſitabundus in textum recepi. — 579. Aduenit, quo tetenderat, in *Aeoli antro*, in quo deſcribendo Valerius profecit a Virgilio A. 1, 52 ſq. quem comparaſſe operae pretium erit. *Aequore Trinacriae* Siculo, et *a parte* quidem *refugi*, olim abſciſſi ab Italia *Pelori*, promontorii Italiam ſpectantis. *Stat rupes horrenda, quot in aethera ſurgit molibus, infernas totiens demiſſa ſub vndas.* Locus profecto et oppoſitis et ſublimitate laudandus: mox fluctibus in tempeſtate retro cedentibus ſolito maior nubes ferire, mox iisdem redeuntibus ſub imas vndas depreſſa, euanuiſſe videtur. cf. et hic Virgilii Ge. 2, 290. 291. vbi de arbore: *Quantum vertice ad auras aetherias, tantum radice in Tartara tendit.* — 580. Nec *proxima tellus*, inſula Vulcania (Hiera), quod ſuadent Cyclopes memorati, *ſcopulos aut antra minor*, (Graeco more, omiſſo κατὰ) minores habet ſcopulos, aut antra, quae inhabitant Cyclopes *Acamas, nudusque Pyracmon.* (In nominibus horum Cyclopum variant Mythologi. Virgil. Aen. 8, 425. praeter *nudum membra Pyracmonem Brontem* habet *Steropenque*. Vnde noſter *Acamanta* ſumſerit, neſcio; fortaſſe *Argen* voluit, quem habet Apollodorus 1, 2.) — 584. Hic ſedes proprias et imbres, et

venti et tempestates habebant *olim*, hinc in terras et maria libera potestas erat, *hinc olim polum infelixque fretum miscebant*, vndas ad coelum vsque erigebant, quum regem noudum haberent, donec *Oceanus aduena Libya* (Africa) *rumperet* abrumperet *Calpen*, oppidum Europae ad fretum Gaditanum, Europam ipsam, *quum flens* suo damno *Oenotria* (Italia) *fines Siculos*, Siciliam, sui antea partem *perderet, et mediis intrarent montibus vndae*, ipsorum montium obstantium molem frangerent. Cf. de eadem re canentem Virgilium Aen. 3, 417. *Venit medio vi pontus, et vndis Hesperium Siculo latus abscidit*, et Iustinum 4, 1. — 591. Tum vero Iupiter *pauidis* ita, vt pauerent, *ventis intonuit, regemque* Aeolum *dedit, cui parerent, et monte* (carcere Virg. Aen. 1, 141. et noster v. 602.) inclusit, in quo *chalybs iterataque muris saxa*, clathri ferrei, et duplex murus, vnde non nisi concedente rege (*ipse volens*) et claustra refringente exire possent. cf. Virgil. Aen. 1, 55 sq.

597. Ad hunc igitur Aeolum nuntius venit alte vociferans ita, *vt solio regem proturbaret*, *Boreas: Heus! magnum tibi nefas adfero; Graeci quidam iuuenes* (contemtim) *molem magnam ferro* securibus *commenti*, iuuenili audacia sibi excogitarunt; *ingenti velo gaudentes* per mare incedunt. Vtinam liceret, profecto *imis freta tollerem harenis*. Quam alius ego nunc ab illo! Haec talis audacia ex eo orta, quod *Boream* (me, sed ἐμφατικωτέρως nomen proprium loco pronominis positum) *sub rege vident*. Age igitur, *da mergere* permitte vt mergam *Graios, insanumque* ad insaniam vsque temerariam *nauem* (*insanae aquae* Ovid. Heroid. 1, 16.) cui, *nil enim me mea pignera tangunt*, quamquam filios meos, Zeten et Calain et ipsos vehat, non parcam. (Pro *pignera* mauult *viscera* Wakefield Silv. crit. 4. p. 214. Nil opus!)

608. Cuncti intus cum fremitu poscunt in aequora emitti, Aeolusque, *Hippotades*, Hippotae Troiani ex filia Segesta nepos *valido turbine portam inpellit*, cardines versat, *fundunt* effundunt *se* (cf. 2, 662.) *carcere laeti Thraces equi*, (*Thraces*, nam Thracia omnino ventorum domicilium priscis habebatur, *equi*, Ζέφυρος ἱππεύσας Eurip. Phoeniss. 220. *Eurus Siculas per vndas equitans* Horat. Od. 4, 4. 44. vbi vide interpretes) *Zephyrus, Notus nocticoncolor, nimborum cum prole*, filiis quasi, originem ventis debentibus, *Eurus procellis crinem hispidus*, cui ca-

pilli ventis turbati, horridi fine ordine volitant, *et multa flauus caput harena*, erutis ex fundo maris harenis confperfum habuit caput.

614. Iam ingruit tempeftas, ab his, *vnanimis* mota, *rauco tractu* fpiramine *freta curua* in altum, in montes curuata, finuata *ad litora ferunt* compellunt, *nec fola tridentis regna* Neptuni *mouent*, fed tonitrua etiam et fulgura excitant. Excuffi manibus remi, *nauis in obliquum* verfa refonat inpulfu fluctuum, *vela fuper tremulum fubitus volitantia* (flnitantia Ovid. Met. 11, 470.) *malum turbo rapit.* Euge! belle! fic apte delecta epitheta, fic viuis picta coloribus omnia videmus. Imitatur Virgilium Aen. 1, 102-105. *Stridens aquilone procella velum aduerfa ferit, fluctusque ad fidera tollit. Franguntur remi: tum prora auertit* (quod eft Valerio: in obliquum) *et vndis dat latus: infequitur cumulo praeruptus aquae mons.*

621. Qui tum Minyis horror, *quum picei fulfere poli*, ex nigris nubibus eliduntur fulgura, et *antenna laeuo cornu prona*, malo delabfa, *dehifcentem fuftulit vndam*, vndam haurit, et in aera fecum rapit ex fluctibus hiantibus. — 625. Nefciebant vero Argonautae, hanc hiemem a Diis fibi inmiffam, fed *tale fretum* hanc maris effe naturam putabant. Tum moefti fecum: *Hoc erat, temerare inlicitas vndas*, meruimus, qui quod nefas effet, (de temere enim inlicita, res in primis facras adgredientibus vfurpant τὸ *temerare*, fusceperimus, *quod noftri timuere parentes* fapientiores — vix enauigauimus, *en quanto fremitu fe fuftulit Aegan*, Aegaeum mare. cf. 4, 715. hiccine iam *concurrunt*, pro fimplici funt, inueniuntur, fed cum refpectu ad Graecum συμπλέγαδες — *linquite terrae* homines in continenti viuentes *fpem pelagi, facrosque*, quos tentare religio eft, *feponite fluctus*, nauigandi ftudium dimittite.

633. *Haec iterant, fegni flentes obcumbere leto.* Segne letum Ovidio Metam. 7, 544. *iners* 8, 518. *ignauum* Sil. Ital. 14, 607. *ignobile*, nempe eft, cui auertendo fruftra vires intendas, quod fortiter obpetere non poffis. Hoc doluit in primis *magnanimus Hercules*, fpectat pharetras, fpectat lacertos, nulli iam vfui futuros. — 636. Vale fibi dicunt inuicem vltimum Argonautae, iungunt manus, atque *ora fatigant* mutuis ofculis. *Adfpectu tota in mifero quum protenus aluus folnitur, et vafto puppis mare forbet hiatu.* Ex his, ita politis, fateor, etiam poft perlectas interpretum notas, me fenfum aliquem idoneum extricare non

potuisse. Plana omnia fuerunt, vt primum praestantissimi *Beckii* (hunc enim Harlesianae editionis censorem in aliquoties iamiam memorata biblioth. philol. fuisse, quonis pretio contenderim) p. 262. vidi emendationem, qui sublata post *fatigant*, polita post *misero* interpunctione, vnius vero literulae mutatione, *totI* enim suadet pro *totA*, clarissimam lucem adsudit loco. Iam vero facillime fluunt omnia: *Ora fatigant adspectu toti in misero*, in tam tristi adspectu solo obcupati, *quum protenus* etc. Recepi in textum, adprobantibus certo, qui nasum habent. Nunc etiam reliqua melius intelleguntur: *aluus soluitur*, rimas agere incipit, easque ita patulas, vt magna vndarum vis intret, vt *vasto mare sorberet hiatu*. Iactant iam venti nauem, *verberat Eurus, stridens Zephyris aufert Notus* pro pila quasi vtuntur, *vndique feruent aequora*. Sed

641. en Deus ex machina! *Neptunus* in (armatus) *trifida hasta*, tridente, (Ovid. Metam. 1, 330. *tricuspide telo*) efferens caput sic fatur: Pallas et Iuno precibus et lacrumis hanc eblanditae sunt nauem, addixi, promissis standum, *abstulerint*, habeant, ne tamen eadem alias libido incessat, *Pharias* Aegyptias, *Tyriasve* naues! Sed praenideo, proh dolor! plures eadem tentaturas, *plenas malis* miserorum *clamoribus* praeuideo *vndas*, *nec Orion meus* filius (v. 2. 507. et not. ad 4, 123.) nec, quae aliis nauigantibus grauia sidera habentur, *Taurus* et *Pleiades*, *mortis nouae* hucusque incognitae *caussae erunt*, immo tu *Arge*, tuque *Tiphy*, quibus, meruistis enim, nulla mater locum *in Elysiis campis*, *piorum* sedibus adsignabit. — 651. His dictis Neptunus *pontum et turbata litora reponit*, quietem reddit, *ventosque depellit*, quos et terga vertentes terribiles videas, *horror caeruleus*, asperum adhuc et trepidum mare, *madido grauis vnda sinu*, nubes vndis grauidae, *longeque sequntus imber*, quem diu adhuc oculis prosequi possis — sic igitur *simul tendunt ad aequora portae Aeoliae*. v. supra 579 sq.

656. *Emicuit reserata*, (duae, nec iniucundae, metaphorae) *dies*, et *arcus* coelestis *resoluit* reclusit *coelum*, serenitatem reduxit. Nauis placido mari exstat, ab ipsis Diis marinis *Thetide* et *Nereo*, in gratiam Pelei Argonautae, qui illam coniugem, hunc socerum habuit, *erecta*. — 660. Iason, gratiam Neptuno acturus, *sacro amictu velatus*, *Aesoniam* ab Aesone patre acceptam capit *pateram auream*, quam hospitale domum pro pharetris olim Aesoni

dederat *Salmoneus*, *nondum ille furens*, nondum ſtulte inpius, vti poſtea temporis, quum Iovis fulmina imitari ſustineret. Hoc neſcio, an nimis docte et alieno loco ſic extulerit poeta: *Quum fingeret quadrifida trabe* (*trabs* bene et σκωπτικῶς, cum fulmine comparata; fortaſſe et hominis ſtultitiam ridendam proponere voluit Valerius eo, quod, quum Iovis fulmen non niſi trifidum eſſet, quadrifida trabe Salmoneus vteretur) *ruentemque* tonantem (Horat. Od. 1, 16. 12. *horrendo ruentem tumultu*) *Iovem contra Atho* (non *Athon*, vti vulgati, quod metro in ſyllaba poſteriori repugnat. v. Heyne ad Virg. Ge. 1, 332. vbi et Athos et Rhodope itidem iunguntur. Aliis tamen locis priorem ſyllabam ſemper corripit Noſter. Quidni vero et hic breuem ſyllabam tueri liceat, ſi vltimam literam in ΑΘΩ non elidas, ſed Graeco more ob ſequentem vocalem corripias?) *aut Rhodopen*, ſic Salmoneus, *Iovis aemulus*, in ſuas terras ſaeuiret, *ardua Piſae* (per prolepſin) *nemora et Elidis*, cuius rex erat, *agros vreret*. Ne longus ſim, comparari velim Virgilium Aen. 6, 585. cui nonnulla ſublegit Noſter. — 666. Ex hac igitur patera *libat latices*, vinum (laticem Lyaeum Virg. Aen. 1, 696.) Iaſon, his additis precibus: *Dii marini*, quorum *regia*, palatium, imperium (cf. ſupra v. 563.) non minus amplum, quam Olympi eſt, tuque, Neptune, cui ſorte contigit mare, *diuique biformes*, (vt Scylla et alii aliaeque) *ſeu caſus nox illa*, quae tantam nobis tempeſtatem intulit, (hoc facile; non item, quae ſequuntur:) *ſeu voluitur axis, vt ſuperum ſic ſtaret opus*, (et hoc fortaſſe exponi ſic poſſit: fieri potuit, vt terrae motu concutiendus eſſet orbis, vt aequali vbique pondere libraretur) *tollique viciſſim pontus habet*; (hic vero haeret aqua, nam *viciſſim* quo referam, non reperio, nec τὸ *habet* ſenſum fundit. Malui igitur cum *Oudendorpio* ad Frontini edit. ſec. p. 66. cui et Cel. *Beckius* l. l. adcedit, ſic interpungere et reponere: *ſeu voluitur axis* VI *ſuperum*, SEV SIDERE *opus*, *tollique viciſſim*, hoc ſenſu: ſeu neceſſe ſit, vt mare mox quieſcat, mox moueatur. *Opus habet* ſic Infinitiuo additum ſingulare quidem eſt, quod recte monet Beckius, ſed ſingularia amat Valerius — *ſeu*, ſic pergit v. 672. *conſpectus nauis armatae ſubitus* ad iram te concitauerit, ſatis memet luiſſe putauerim, et *tua*, Neptune, *numina*, (ſic ſaepe de *vno* Deo poetae; cf. infra 4, 34.) *iam ſint meliora*, magis propitia. — 677. Quod ſi facias, *meritas tibi aras plurimus paſcet*

honos plurimarum victimarum ſanguine et carnibus onerabo altaria tua, et quantus in aliis vrbibus *ſtas rotis equisue horrendus*, curru vaſto venerabilis, (ſine dubio ob oculos habuit opus antiquum poeta) tantum et in vrbibus erigam noſtris.

681. Idem laeti vouent Argonautae, hoc enim eſt *ſequuntur verba ducis*, non ſecus ac, quum gregibus et campis *Calabri populator Sirius arui*, nimius ſolis aeſtus damnum intulit, *agreſtium manus inſcia* (magis placet *anxia*, quod praeter alios codices Harleſianus etiam praefert, et placet eam in primis ob cauſam, quod Argonautas cum *inſciis*, ſuperſtitioſis ſtupidisque agreſtibus comparare voluiſſe Valerius vix credendus eſt) *in priſcum* antiquitate religioſum *nemus coit*, et praeeunte ſacerdote vota nuncupat. — 685. placidi iam ſpirant venti, volat *immiſſis* incitatis *caua pinus habenis*, quas ſaepe nauibus dant poetae. v. 4, 679. 680. *infinditque ſalum*, ſulcos trahit per aequor, et *ſpumas vomit aere tridenti*, roſtris. v. Virgil. A. 5, 143. et Scheffer militia nauali 2, 5. p. 126. Adumbrauit locum ex Virgilii Aen. 1, 35. *ſpumas ſalis aere ruebant*, ſed, quod imitatores ſolent, idem pulcrius efferre adfectauit, nec infeliciter ad meum ſenſum, noſter: nauis aere *tridenti*, roſtro triſido, *vomit* ſpumas, prae ſe agit atque propellit. — 689. *Tiphys agit*, gubernat, *tacitique ſedent ad iuſſa remiges*, omnes ei parent haud aliter ac Iovi, *ad cuius ſolium omnia prona*, promta, feſtinantia, venti, imbres cet. *amnes* adeo *fontibus incluſi*. Comparatio Tiphyi admodum honorifica!

693. At Iaſonis animum *praeſagientem* ſubit metus, quod *crudelis* vlciſcendi cupidus atque *doloſe* Acaſtum patri abduxerit, *cetera* ſuos omnes *neci nuda* expoſita, *medioque in crimine patrem liquerit*, quod poſt Maſerium recte Burmannus exponit: *in criminis ſuſpicione*, qui nempe, niſi auctor ſuaſorque, conſcius tamen rapinae illius Peliae fuiſſe videri poſſit, *ac nullis inopem* ſenio confectum *vallauerit armis* praeſidiis, quibus ab iniuriis ſeſe defenderet — *ruat omnis in illos furor; nec vana pauet*, haud inanis eſt timor.

700. *Saeuit atrox Pelias*, videt e vertice montis nauem, non videt, qua ratione iram poſſit effundere. *Nil animi, nil regna iuuant*, nil prodeſt, quod fortis, quod rex ſit. Conligitur repente armata manus, eaque fremit quaſi *obicem* ſibi obiectum mare, proſequitur tamen, *teliſque ſalum*

facibusque corufcat, arma facesque inluftrant mare nocturnum, fed labor aeque inanis, ac olim *Minois,* Cretae regis, *Daedalum infequentis.* Haec pinguntur: *Quum Daedalus ora aerifona* terra metallifera, nam ibi officinas habebant ferrarias Telchines, primum Cretae, deinde Cypri, poftea Rhodi incolae, v. Strabo 14. p. m. 966. *profiluit,* fubito effugit, euafit *volucer* alatus, *iuxtaque comes* Icarus filius puerulus *breuioribus alis; nube noua,* vmbra, quam vtrique coelum peruolantes proiiciebant, *linquente domos, Minoia manus* equites et pedites Minois, *confurgit,* fed pedites infremunt fruftra, *equites laffantur inani vifu,* taedet auolantes diutius non nifi oculis profequi, fagittas, quarum vfu maxime incluti erant Cretenfes, expedire non poteft, *pharetras refert plenas* in vrbem *Gortyna.* (Adcufativus h. l. vti recte monet Heinfius. Nominativus eft Gortyn, Gortys et Gortyna. v. Euftath. ad Dionyf. v. 88.)

709. *Funditur humi Pelias* in thalamis, ipfoque in limine domus, quam filius inhabitauerat, imagines eius, locaque, vbi fteterat, ofculatur, fufis capillis legit veftigia. Fortaffe reprehendi poffit poeta, qui Pelian *fenem,* canities enim tribuitur v. 711. tam viuidam, iuuenilemque amoris fignificationem prae fe ferre voluerit. — 712. Iam in fermone ad filium abfentem directo non parcit quidem Iafoni, filio tamen et ipfi exprobrat quodam modo intempeftiuum laudis amorem. Vere fi crediditffem, *freta effe peruia,* laudi tuae non inuidiffem, *vltro claffem claffiariosque dediffem. O domus, o freti nequidquam prole penates!* Sic, quam de filio conceperam, fpem egregiam, factam video irritam. — 722. Sed iam ira redit ad Iafonem: *Sunt hinc etiam tua vulnera, tuae lacrumae,* (Virgil. Aen. 1, 462. *funt hic etiam lacrumae rerum*) et ego tibi vulnera infligere, lacrumas tuas ciere poffum, in manibus patrem habeo tuum. — Mortem igitur Aefoni intendit, fic tremens atque furens, vti olim *Thyoneus,* (Bacchus a θύειν *furere,* vnde etiam Bacchae Thyades) quum *cornua* (haec enim addunt poetae) *faeua ad Biftonas* (Thraces) *meritos* non fine caufa *torfit,* et tota Thracia, quam filuis et montibus circumfcribit Valerius, tremeret, maxime tamen *Lycurgum,* qui vites omnes per Thraciam eradicari iufferat, perfequutus in furorem dedit, vt *coniux incita* celerrime et *nati* hominem fugerent.

730. Forte adcidit, vt eo ipfo tempore *Alcimede,* de filio Iafone anxia, *Tartareo Iovi,* Plutoni (Sophocli Oedip.

Colon. 1606. Ζεὺς χθόνιος. *Pater Tartareus* infra hoc libro 818. *Iupiter tremendus* 3, 385. *Iupiter niger* Silio 8, 16. *Stygius* ap. eumdem 1, 386.) facra faceret, *Deosque Manes excitaret.* Non fine caufa Valerius Alcimeden, nam feminae futuri curiofiores effe folent, haec facra facienda demandauit, *Aefona tamen facilem habuit*, facile perfuafit, qui non minus, quam ipfa, de filio effet follicitus. *In fcrobibus*, foffis, has enim excauabant in facris Diis inferis faciundis, *cruoris largus honos*, ita largus, vt in foffis *ftagnaret*, *funditur Phlegethonti operto*, apud inferos flumini. — 736. Adftans *Theffalis* Alcimede *grandaeua* fenex magno clamore prouocat Manes maiorum, *magnaeque nepotem Pleiones*, Mercurium, cuius et apud inferos magna fuit potentia, inplorat, vt Vmbris concederet, aliquantisper ad fupernas regiones redire.

738. Iam *Cretheus*, Aefonis pater (v. Tab. genealog. I.) his Alcimedes carminibus excitatus, *tenues* (nam apud inferos omnia funt exilia, tenuia, leuia, inania) *vultus effert*, filiumque nurumque ita adfatur: Nolite timere de filio, *volat* ille per maria; Aea, vrbs Colchorum, Colchisque tota trepidant, *quatiunt*, percellunt, timore inplent (cf. 2, 122. 5, 273.) prodigia omnes et oracula. *Qui horror* quam timendus *pergit* in itinere, mox Scythiae fpoliis onuftus, captisque feminis fuperbiens rediturus, cui triumpho vtinam ipfe poffim adeffe. — 747. Celare tamen non poffum, *fratrem* patruelem Pelian dira omnia tibi, mi Aefon, parare. Tu vero praeuertas voluntaria morte, eaque cita, *rapias animam*, et *famulos effugias artus.* (*Famulos* refert Burmannus ad Pelian, hoc fenfu: nifi praeuenias, perpetuo te feruitio ille addicet. Ego vero malim *animae* iungere, cui, parti hominis diuiniori, corpus terreftre debet parere; qui fenfus melius adeo pateret, fi pro *effugis* reponere velis *exuis.*) Sic igitur, mi fili, facias. Exfpectamus te, ego pater, et *Aeolus*, non qua ventorum Deus, fed auus, *volitans*, quatenus vmbra eft, in Elyfiis campis.

752. Interea Peliae regiam moeftam *clamore fupremo*, alias conclamatione in mortuis, an forte in vitam reuocari poffint, vfitata, *famuli ad horrorem* vsque inplent, de Acafto recuperando defperantes. *Fragor* tumultus regem *per moenia differt*, per vias omnes discurrit, *mille ciet manus*, iubetque, quae ciuibus facienda fint.

755. *Sacerdos* facra faciens Aefon *flagrantes aras veſtesque nemusque praecipitat.* Interpretes omnes de facrificio *parando* adcipiunt. Nollem factum! Sacra fecit Aefon v. 735. nec lignorum multitudinem, quam in *nemore* inueniffe fibi videntur, adnonerim ideo, quod *arae iam flagrarent.* Ego igitur in alia omnia difcedo, habeoque mihi perfuafum, Valerium de *finiendo* facrificio cogitaffe. Properauit Aefon, vt deflagrarent arae, vt deponeret veftem facram, vt nemore exiret. Sic vero, praeter quam quod interpretatio mea v. 774. vbi *facra nouantur,* comprobatur, et h. l. omnia optime cohaerent. Tumultuarius vrbis clamor Aefonis in nemore verfantis aures ferierat; dubius eft, quid faciat, *leonis inftar,* qui, quum magno venatorum numero coarctatum fe videt, *rictuque genas et lumina preſſit,* quod non intellego, nifi praeeunte Columbo legere liceat *rictumque gemens* et interpretari: iram vultu praeferens (*gemere* enim vti de quocumque fono, ita etiam de ira vultu expreffa vfurpare poetas, docuit me Ruperti ad Sil. Ital. 1, 4:5.) *preſſit* dentes conlifit — *et lumina preſſit* nictat, oculis argutatur. Similis locus 5, 739. *dolor adtrahit orbes.* Lingua noftra totum locum ita efferre poffis: *Stand da mit verbiſſener Wuth und blinzendem Auge.* — 759. Sic igitur dubius adftitit Aefon, *inbellisne fenex enfem iuuentutis* olim *geſtamen* adriperet, an fenatum populumque in auxilium vocaret. v. fupra 71.

762. Ita fluctuantem erigit Alcimede. Locus fuauiffimus, dulciffima coniugalis amoris imago. *Effuſa manus,* Graeco more, pro effundens, protendens manus, maritum amplectitur. *Me quoque,* ait, cuiuscumque cafus comitem habebis, *nec fata traham,* protrahere vitam velim, *fat coeli patiens,* fatis diu quae vixi, *nec ſine te natum adeo,* in quo mihi funt omnia, *videbo,* videre velim, *quae potui tantum ferre dolorem,* quae vici dolorem ex abitu eius conceptum, *quum primum per altum vela dedit.* Sic ordinata, nam ftructura verborum in contexto inplicatior, clara funt omnia. Talia *per lacrumas* lacrumans fata quum effet,

767. Aefon mori ftatuit, incertus *quo fine,* quod genus mortis eligeret fefe dignum. *Natus* et *domus,* generis nobilitas, et auus *Aeolus* et *bella pugnata,* res olim infigniter geftae, *magnum obitum* praeclaram mortem poftulant. Verfatur etiam ob oculos *alter filius, aeui rudis,* puerulus adhuc, (Promachus,) quem morte voluntaria ad

ingentes animos et fortia facta *atque olim leti meminisse paterni*, ad necem patris vlciſcendam malit excitare.

774. *Ergo ſacra nouat.* cf. v. 755. *Veteris ſub nocte* vmbra *cupreſſi*, *ſordidus et multa pallens ferrugine* ferrei coloris, fuſcus *ſtabat adhuc* ex interrupto ſacrificio *taurus*, *cui caeruleae*, nigrae, (v. Virgil. Aen. 1, 64. et infra 3, 400.) *per cornua vittae et taxi*, (cuius arboris fucus et rami apud inferos etiam in vſu erant; nam, ſi Statio credimus, Theb. 8, 9. Furiae faces ex hac arbore parabant) *frons hirta comis* corona taxea (fuſcus taurus, nigrae vittae, taxi corona — omnia in ſacris adhibita, quae Diis inferis fierent) *inpatiens loci*, maluiſſet aufugere, *viſuque exterritus vmbra* Crethei. — 779. 780. In his verſiculis me offendit *nefandae;* nam ſi Theſſalis non eſt ſaga quaedam, quae praeter Aeſonem et Alcimeden adeſſet, quod Voſſio placuit, ſed Alcimede ipſa, vti ego exiſtimo, non ſatis honorifica huic vox illa videtur, quae quamquam non ipſi, ſed *genti* iungitur, nihil tamen inde ad excuſandam Alcimeden efficitur, quae nefandae gentis moribus ſeſe adcommodare non debuit; ideoque malim poſt *more* incidere, et aliud loco *nefandae* ſubſtituere verbum, quod tamen non ſtatim obcurrit. — 781. *Tergeminam tum heram*, Hecaten triformem, *placat*, *Stygiasque domos obſecrat*, Deos inferos obteſtatur, *iamiam exorabile retro carmen agens*, quod ego ita adcipio: agit (cf. 4, 87. *mouet* 5, 100.) *carmen* interruptum antea, quod ſuadere τὸ *iamiam* videtur, *retro*, denuo incipit (retro enim de tempore etiam vſurpari notum eſt) et *exorabile* quidem, quod optaret exaudiri; nec aliter explicuerim *non inexorabile*, *quod petimus* infra 5, 321. Video Burmannum Geſnerumque in Theſ. h. v. actiue hoc verbum ſumere noſtro loco, nec me fugit *medicabile carmen* 5, 87. quod ibi actiue ſumi neceſſe eſt, h. l. non item. — 783. *neque enim ante leues* tenues, exiles *niger anehit vmbras Portitor*, quod mihi non ad ſolum carmen pertinere videtur, ſed ad totum ſacrificandi actum: cymba non ante excipit eas Charon, quam Deos inferos propitios inferiis ſibi reddiderint, *et cunctae*, quotquot ſunt, *primis ſtant faucibus Orci*, ad limina regni Plutonii conſiſtendum omnibus eſt. Erat, vbi pro *cunctae* coniicerem *functae*, vita defunctae, mortuae, quae vox hoc ſenſu apud aureae aetatis poetam Albinovanum 193. legitur, ſed et hoc frigere animaduerti. — Haec ſcripſeram, quum ad manus venirent Cel. *Iacobs* Miſcellaneis

philologicis, ab Cl. Aug. Matthiae nuper edi coeptis, infertae emendationes, vbi p. 72. vir acutiſſimus *exorabile retro carmen* inluſtrat ex Horatii Epod. 17, 6. Canidia, citum *retro ſolue, ſolue* turbinem. Vti igitur veneficae quibusdam formulis humanas mentes deuincire, et aliis easdem ſoluere ſe poſſe exiſtimauerint, ita etiam Theſſalida Valerii, vt vmbras evocatas priſtinis ſuis ſedibus redderet, iisdem carminibus putat vſam, ne ſcilicet a portitore reiectae in ipſis Orci faucibus retinerentur. Quum vero τὸ *cunctae* elumbe ſit et ab hoc loco alienum ideo, quod per ſe pateat, non vnam aut alteram illarum vmbrarum, ſed *omnes* eidem legi fuiſſe obnoxias, in eius locum reponi ſuadet *vinctae*, (nondum ſolutae, adhuc incantatae). Quae explicatio, pluribus veterum locis adductis munita non minus, quam emendatio tam facilis, facile, vt mihi, ita pluribus ſeſe probabit.

785. *Taurum vbi terrifici ſacri in tempore conſpexit*, opportune ad ſacra inferis facienda adſtantem morti eum deſtinat, tactisque cornibus ante obitum Manes maiorum inuocat. — 788. *Vos, quibus non ſegne peractum lucis iter*, vita laboribus fortiter transacta, *conſiliis* prudentia *bellisque cognita mihi nomina, magnorum fama ſacrata nepotum*, quae nepotes, et ipſi magni, poſteritati commendarunt — *tuque excite parens* (Cretheum putat) *vmbris, vt noſtra videres funera* calamitates, et *oblitos*, ex quo Lethes aquas bibiſti, *ſuperum*, viuentium (τῶν ἄνω. cf. 827. res ſupernas) *paterere labores, da mihi placidae ſedis iter*, faue meo ad inferos itineri. — 794 — 815. Iam vero inſurgit in Peliam oratione, irae, indignationis et dirarum plena. *Tu nuntia ſontum Virgo Iovi* (Aſtraea; cf. 1, 363. vbi *flagitat iras in populos*) *vltricesque Deae*, Furiae, *Fasque* Iuſtitia, *et grandaeua Furorum Poena parens*, Furia maxima v. 817. (cf. 7, 147.) *meritis regis* Peliae *ſubcedite tectis* (pro *meritis* Heinſius et Marklandus maluerunt *meriti*, quod facilius, illud magis poeticum) *ſacer* terribilis *Pavor* (cf. 2, 204. 287.) *effera raptet corda* ſubito totum obcupet animum, vt non vnam Iaſonis mei nauem, ſed claſſes regum Ponti, indignantium, quod ratem ipſis *temere* inmiſerit, metuat — vt mori optet, nec tamen poſſit, donec Iaſonem vellus reportantem viderit. — 806. Tum vero ſtabo inſultans tibi ego, exſultans prae gaudio; tum vos, Dii Deaeque ſcelerum vindices, ſi quod habetis mortis genus inauditum adhuc, incognitum et turpe, huic

inferte fallaci ſeni — ne cadat in proelio (*magno obitu* ſupra 768.) nec manu Iaſonis, quo honore indignus eſſet — ipſi eius milites et cognati diripiant, lacerent, inſepultum proiiciant. — 815. Hoc, hoc piaculo paſcat oculos Iaſon meus, hoc cunctae, quas maris periculis expoſuit, *gentes*, familiae Argonautarum.

816. *Adſtitit*, ſtatim praeſto fuit, *Furiarum maxima* (Virgil. Aen. 3, 252. 6, 605. erat enim alia maior natu, alia minor) *tangit graui manu taurino ſumantia pocula tabo* ſanguine, (cf. 2, 212. 4, 749.) quem auide hauriunt Aeſon et Alcimede. Hoc proprie, de Aeſone ſaltem, adcipi debere, iubent Diodor. Sic. 4, 50. et Apollodorus 1, 9. 27. *Αἴσων θυσίας ἐπιτελῶν ἀδεῶς τοῦ ταύρου αἷμα σπασάμενος ἀπέθανεν.*

819. *Fit fragor, inrumpunt* a Pelia miſſi *ſonitu*, (mire languet, ait loco ſaepius laudato Beckius p. 262. quum praeceſſerit *fragor:* emendant *foribus*, *domini*, *ſenibus;* miror nemini in mentem veniſſe *ſubito*, quod videtur maxime adcommodatum) inueniunt in agone mortis ſenes, *ſubſecta leto lumina*, ſubſuſa pallore ara. (Sic ſubſecti ſanguine oculi Virg. Aen. 2, 210. infra 2, 105. maculis ſubſecta genas; alias: *morte natantia*, *morte grauata*, Ovid. Metam. 4, 145.) *vndanti reuomentes veſte cruorem*, magnam ſanguinis copiam emittentes. cf. ſupra 688. Diripiunt igitur *primo rudem ſub lumine rerum*, primos vitae annos agentem, puerulum Promachum, *viſa parentum morte pallentem*, quibus eum dant comitem moribundis. Cuius nefandae caedis Aeſon ſpectator *procul horruit memoremque tulit ſub nubibus vmbram*, vlciſcendi cupiditatem ad inferos ſecum abſtulit.

827. Finem imponit poeta huic libro deſcribendis inferorum ſedibus. *Tartarii ſedet aula patris*, domus Plutonia, tam longe remota, *ſupernis rebus abſciſſa*, vt, etiamſi Iupiter *victam* detritam *molem*, mundi ſuperioris compagem, *ſoluere et primae velit omnia maſſae reddere* rudi illi et indigeſtae, ruina tamen ipſa eam non adtingeret. — 831. *Iacet*, amplitudinem pingit, *Chaos*, h. l. non memorata modo rudis et indigeſta moles, ſed aula Plutonis ipſa, quo ſenſu apud noſtrum 2, 86. et alibi, ſaepe apud alios, Graecos etiam, poetas obcurrit. v. Heſiodi Theog. v. 700. pater Noctis et Erebi. Virg. Aen. 6, 265. — *ore tam ingenti*, vt *pondere feſſam materiem*, ſi fractus delabatur orbis, totum eum poſſit, non excipere, ſed *conſumere*.

833. Hic *duae aeternum*, inde ab initio rerum, *portae*, quarum altera, *dura* inmutabili *lege semper patens, populos regesque*, fummos et imos, *receptat*, alteram *tentare nefas et tendere contra*, intrare vi adeo adhibita volentibus non licet, *rarius* patet, fed *fponte*, lubens adcipit egregie in hac vita meritos, fortes heroas, *vulnera gerentes* (in) *pectore*, non tergo, *quibus galeis praefixa rotisque domus eft*, qui fpoliis, exuuiis curribusque hoftium (v. Sil. Ital. 6, 434. in primis Virgil. Aen. 7, 184. vbi Heynius non ipfos currus, fed fictilia figna eorum fufpenfa fuiffe recte exiftimat) domos exornarunt, — *quibus ftudium mortales pellere curas*, qui vitam humanam minus moleftam, iucundiorem nouis inuentis fecerunt — quibus *culta fides*, probitas, καλοκαγαθία — *quibus longe metus, atque ignota cupido*, qui prauis animi adfectibus abripi fe non paffi — denique pii Deorum miniftri, *feu venit in vittis caftaque in vefte facerdos*. — 841. Hos omnes *lenis*, propitius, hilari vultu *plantAs*, (fic dedi, commate poft *lenis* pofito, pro *plantIs*) — *plantas* igitur, alas talares *et lampada quaffans progenies Atlantis* Mercurius *agit*, vnde ψυχοπομπὸς, ψυχαγωγῶν. cf. Horat. Od. 1, 10, 17. 1, 24, 18. — 842. *lucet via*, tenebricofi Erebi aditus, *late igne*, face, lampade *Dei*, donec (ad) *filuas et amoena* (loca) *piorum*, campos Elyfios *deueniant*, vbi *Sol durat*, numquam obcidit, et *aprica dies*, coeli ferenitas, per totum annum dominatur, — *thiafique*, laetae faltationes, *chorique* coetus *virorum*, *carmina* — et — *quorum populis iam nulla cupido*, tam multa alia laeta atque iucunda, vt hominum in terra viuentium fpem omnem atque opinionem adeo excedant.

847. Has igitur in fedes, easque *aeternas* in perpetuum *Cretheus* et filium inducit et nurum, fimul vero edocet, quantae poenae maneant Pelian, portam ingreffurum finiftram. (De duplici ap. inferos porta v. Virgil. Aen. 6, 540 fq.) Admirantur noui aduenae magnam piorum laetantium multitudinem, loca amoeniffima, ampla virtutis apud inferos praemia.

IN LIBRVM II.

1-5. Interea alta fecat Iafon, *fcelerum luctusque*, necis a fcelerato Pelia patri inflictae, *ignarus;* Iuno enim celat patris mortem, ne in ipfo nauigationis ardore deficiat, ac

temere intempeſtiue *in adhuc obſtantia regis fata,* ad nondum maturam Peliae mortem inferendam, *ruat, placitosque Deis ne deſerat actus,* conſilia Deorum neglegat exſequi.

Iam ex Pagaſaeo Theſſaliae ſinu in Aegaeum mare tendunt Argonautae, in quorum Geographia ita verſabor, vt ſolum Valerium meum ſequar, eumque non niſi ſubinde comparem cum Apollonio et Orpheo, quibuscum non ſemper conſentit vel conſentire videtur. Plura qui deſiderat, adeat *Schoenemanni Geographiam* Argonautarum Goettingae 1788. 4. editam. Hoc ſolum animaduertere velim lectores, quam ſcita elocutionis varietate vtatur poeta in deſcribendis locis, vti quisque vel in oculos primum caderet, vel euaneſceret: *mergunt — ſubſedit — receſſit — adtollitur — vidiſſe putant — ſalutant, in nubes redit* cet.

6. *Pelion*, Theſſaliae montem, *fretis ſummas ornos aequatum,* (Graeco more elatum) *mergunt,* tam longe poſt ſe relinquunt, vt e longinquo arbores in iugo montis ſtantes eamdem cum mari ſuperficiem habere viderentur. — 7. *templa Tiſaeae Dianae obliqua,* in promontorio Magneſiae Tiſaeo a latere ſiniſtro adparentia *mergunt,* ex oculis dimittunt. — 8. *Sciathos,* inſula Theſſaliae Euboeam verſus, cui bene adcommodatum eſt *ſubſedit,* vix viſa mari reconditur. — 9. *Sepias,* promontorium Theſſaliae, *longa,* longius prominens, in mare excurrens, *receſſit.* (*diffugere* 4, 645. diſcedere *loca* dicuntur, a quibus *homines* diſcedunt.) — 10. *Magnes campus*, Magneſiae vrbis campi, *adtollit tondentes* (iucunda translatione) *pabula equos*, tam prope adtigerunt, vt equos paſcentes poſſent conſpicere. — *Dolopia buſta,* monimentum ſepulcrale in honorem priſci herois, Dolopis, Mercurii filii, ad vrbem Magneſiam erectum. — *Intrantem Amyron curuas quaeſita per oras aequora*, (haud inelegans fluminis flexuoſi imago) *flumineo cuius redeuntia vento vela legunt; remis inſurgitur,* quae ſic intellego: quum ventum ex ora flantem fluuiumque magna vi ſeſe exonerantem haberent ita aduerſos, vt vela retro agerentur, contrahere ea coacti ſunt, remisque vti, vt vim fluminis ventique frangerent. cf. quae ſtatim ſequuntur; *recipit velum reuerſus Auſter.* — 14. *Eurymenae.* Valerium meum ſuſpicor hic, humani aliquid paſſum, Apollonium non recte intellexiſſe. Hic habet 1, 598. *εὐρυμένας τε πολυκλύστους τε φάραγγας Ὄσσης καὶ Ὀλύμπου, latas* et fluctibus ſonantes conualles Oſſae et Olympi. Valerius igitur vocem ad-

iectiue positam pro nomine proprio adcepisse videtur. Est quidem, quam *Ruhnkenius* Epp. crit. 2. p. 196. ed. sec. ex Livio 39, 25. adfert, huius nominis vrbs Thessalica; quum vero, quas ibidem Eurymenis iungit Livius, Gomphi, Phaleria, Tricca, in Thessalia interiori sitae sint omnes, nostram, de qua nunc sermo est, in eodem tractu positam ab Argonautis litora legentibus ne conspici quidem potuisse, admodum est probabile. Simile quid adcidisse Valerio videtur in *Aucone* Lib. 4, 600. vbi vide not. — *recipit velum fretumque reuersus Auster:* Austrum denuo habent secundum, vela denuo inflantur, vt iter prosequi possint. — 15. *in nubem Ossa redit*, euanescit, rapitur ex conspectu, vti v. 39. — *Metus Deum belloque damnata*, timenda olim Diis belloque Gigantum famosa, *Pallene*, peninsula et vrbs in sinu Thermaico, Phlegra Herodoto dicta. Inferit hic poeta episodion de bello aduersus Deos a Gigantibus gesto, quorum corpora *Terra mater induisse scopulis, trabibus, montibusque*, h. e. in scopulos, arbores, montes mutasse, et in altum exstruxisse dicitur, ita tamen, vt formam humanam et gestus pugnantium procul conspicientibus retinuisse viderentur. — 24. In his tamen non fuit, cui soli contigit, Iovis iram effugere, *Typhoeus* gigas, (cf. et 4, 236.) *Typhon* etiam dictus, ex Iunone, vt Iovi, qui Minervam ex capite peperisset, aegre vicissim faceret, sola natus, centum capitum monstrum. v. Homer. Hymn. in Apollinem 305 sq. Deorum adgressor furiosissimus in fugam quidem se dedit, *profugum* vero et *sacras flammas* fulmina Iovis *pectore reuomentem*, Neptunus capillis prehensum in mare secum rapit, *torquentemque anguibus vndas*, quamuis vndas flagellaret serpentinis, quos Gigantibus poetae adfingunt, pedibus, ad Siculum vsque fretum trahit, et *Aetnam* montem cum circumiacentibus vrbibus ori inponit; vel sic tamen *trux* adhuc *adesi fundamenta iugi eiectat*, mordet Aetnam sibi inpositum, fragmenta in aera propellit, *anhelat omnis Trinacria*, Sicilia contremiscit terrae motibus, *dum molem fesso pectore commouet*, *experiens* an molem excutere possit, sed frustra, *gemitu reponit inani*. Splendida profecto et sublimis imago et Neptuni et Gigantis, qui, quamquam potentiori cedere cogeretur, irae tamen et furoris pertinacissimus inmensas adhuc vires exserit.

34. Nec minus, spero, placebit, quae sequitur, noctis imago. Et primo quidem mythologice describitur nox in-

gruens: *Hyperionius* Solis *currus* (Hyperionem alii Solis patrem, alii Solem ipſum dicunt) *metas maris Hiberi* Gaditani *vrguet*, et *euectae prono laxantur habenae*, equis diurno labore defunctis frena remittuntur, vt proni atque praecipites ad Oceanum properent; *quum palmas Tethys grandaeua*, vna nempe ex antiquiſſimis Deabus, Oceani coniux, *ſinusque ſustulit*, manus brachiaque protendit ad excipiendum Solem, *et rupto ſonuit ſacer aequore Titan*, ad opinionem veterum, qui ſtellis occidentibus, (infra v. 65.) Soli in primis ad inſtar ferri candentis in aquam detruſi ſtridorem adſcribebant. (cf. Taciti Germaniam c. 45. et Iuvenal. 14, 280. *Herculeo ſtridentem gurgite ſolem.*) — 38. Iam horror pingitur noctis, et quam vim ea habuerit ad Argonautarum animos. *Auxerat hora*, ipſa nox, *metus, iam ſe vertentis* euaneſcentis *Olympi faciem* adſpectum, *raptos ſubito montes et locos*, vrbes et inſulas. *circumque*, vndique circumfuſas, *graues* iniucundas *videre tenebras.* — 41. *mundi ſilentium* v. 418. mundus tacitus. — 42. *effuſis ſtellatus crinibus* radiis *aether.* — 43. Comparatio inſtituitur cum viatore noctu proficiſcente: *Velut ignota captus* deprehenſus *regione viarum non aure quieſcit, non oculis*, aures oculosque ad omnes vertit partes — *noctisque metus niger auget vtrimque campus* et *obcurrens vmbris maioribus*, quas longiores timor fecit, *arbor.* Omnia ad naturam expreſſa! — 47. Ita anxiis ſociis animum addit *Hagniades*, a patre Hagnio, Tiphys, eo, quod Minervam dicat ſeſe non tantum artem docuiſſe gubernandi, ſed ipſam manum diuinam naui admouiſſe. — 52. *auſtris reſtitimus*, v. ſupra 12. — 54. *In caſſum*, fruſtra, nihil nobis nocens *decidit decimae tumor arduus vndae*, fluctus decumanus, Gr. τρικυμία, Ovidio, more ſuo ludenti, poſterior nono vndecimoque prior Triſt. 1, 2, 49. — 55. Addit Tiphys, ſitum aſtrorum talem eſſe, qui nihil tempeſtatis praenuntiet. *Micat immutabile coelum*, vti antea, ſerenum. *Cynthia* (Luna) *pura, nec granida cornu*, pluuiam minitans, *certusque ad talia Titan integer in fluctum, et in vno decidit Euro*, ſignum, quod numquam fallit, vidimus ſolem nulla nubecula tectum et ſolo Euro flante obcidentem. (Sunt, qui pro *Euro* malint *auro*, vt in *vno auro* ſit: *totus aureus*, quod et mihi perplacet, ſed nolui mutare.) — 59. *in noctem venti veloque marique incumbunt*, noctu magis fauent nauigantibus, et *tacitis horis*, nocturnis, per mundi ſilentia v. 41. *ratis ocius*

ire ſolet. — 61. *Atque adeo non illa ſequi mihi ſidera monſtrant, quae delabſa polo reficit mare.* Locus intricatior, et difficultatem in primis mouet *monſtrant*, quod nonnulli mutari voluerunt in *monſtrat*, vel Argo, quod If. Voſſio, vel Pallas, quod Schradero placuit. Heinſius olim coniecerat *mens ſiat*, quod propius adcedit ad vulgatam, ſenſumque fundit aptiſſimum; quum vero durius ſit ad aures, malim ego: *mens eſt.* Sidera ſequi apud animum conſtitui, non quae obcidunt, *quaeque delabſa polo reficit mare*, (hoc ex poetarum more, qui ſtellas obcidentes feſſas quaſi refrigerari in Oceano fingerent) ideoque nil me mouet, nil timeo ab *Orione tanto*, quantumuis magno, nihil *a Perſeo*, qui iam obcidit, *iam ſtridet* (cf. v. 37.) *in aequore irato*, ideo irato, quod Andromachen olim ab monſtro marino defenderat, — ſed 64. mihi *ducem* ſumam *Serpentem*, draconis aſtrum, *qui numquam vndis conditus nitet*, micat, ſemper in horizonte conſpicuus. — 66. Tum Tiphys ex adſpectu totius coeli ſerenitatem praenuntiat: ex ſitu *Pleiones*, quae vxor fuit Atlantis Hyadumque mater, *quo ſidere* (paullo poſt: *qua luce*) *vibret Enſis* (*vibret* enſi bene adcommodatum, ſed paſſiue intellegendum, cf. 6, 518. 8, 449. cet.) *Actaeus qua niteat luce Bootes*, qui, dum in viuis eſſet, Icarius dictus, ad mythologiam *Atticam*, vnde Actaeus, referendus. v. *Hermann mytholog. Handbuch* T. 3. p. 114. — 69. His Tiphyos dictis erecti edunt, bibunt, dormiunt, et regunt *ſua*, fauentia, ſecunda *ſidera* puppim. — 72. *Iamque ſub Eoae Atlantidis* (Eoa Atlantis ſingul. pro plurali, Vergiliae nempe vel Pleiades, matutino tempore obcidentes, v. Virgil. Ge. 1, 221.) *dubios ignes*, diluculo, *albet* e tenebris procedit *ager*, *vrſi truces* ab ouilibus *motis* turbatis *tuta domosque* luſtra, ne paſtores perſequantur, *petunt*, *aues* litorum amantes *rarae* ſingulae in *altum* mare prouolant, quum *primus Phoebus*, ſol oriens, *equis anhelis*, ſurſum ex Oceano enitentibus, *Athon* montem e regione Lemni ſeſe adtollentem *exigit*, conſpicuum ſubito facit, tandemque *diem in medias vndas diſpergit.* Alacriter remos agunt Argonautae, *celeri curſu tremunt roſtra prima*, donec aduerſam ſibi vident inſulam Lemnon.

79. Iaſon ſociique dum per aliquod tempus hic morantur, moratur etiam poeta, inſulae iſtius ab antiquiſſimis temporibus fata repetiturus. *Lemnos, tibi*, Vulcane, *per varios defleta labores*, in qua non ſemel ob varias aegri-

monias doluisti (bis enim, primum a Iunone, deinde a Iove dicitur e coelo deiectus, fortasse etiam vxor non admodum verecunda animum subinde pupugerat, vt caput frontemque scaberet) Lemnos igitur, tam cara tibi atque dilecta, nec nunc, quamquam *Furiis et crimine matrum*, a feminis per Furias incitatis, quidquid masculum est in insula, expellitur, te tamen non expellit, *nec te piget meriti meminisse prioris*, et tu grato animo recordaris, quam bene de te olim insula merita sit.

82. Quale hoc meritum fuerit, nunc exponitur. Illo tempore, quo aliquot Deos Deasque, *nouitate regni tumentes*, (nam ex diuisione Saturnii regni partes quisque suas acceperant) Iovem tamen summum Numen adnoscere recusantes, fatisque, quod sit in subita fortuna, superbos, quum tacite coniurare et *silentia pacis* quietem pacemque *aetheriam* turbare velle Iupiter animaduertisset, *Iunonem primam* prae aliis omnibus *volucri*, qui perpetuo mouetur, *Olympo, suspendit, horrendum Chaos poenasque barathri*, regnum inferorum Tartarumque, *ostendens*. Sumtum ex Homero Il. 15, 18 sq. — 87. *Mox*, quum Iunonem matrem Vulcanus liberare tentaret, Iupiter *vertice coeli deuoluit*, (quod auget molem viri) *ruit ille polo noctem diemque*, (heu! quantum spatium emetiendum!) *turbinis in morem* conglobatus. Lemni quum litore tandem *insonuisset*, magno cum sonitu procidisset, *vox inde repens* repentina (facilius esset *strepens*, ingens clamor) *vt perculit vrbem*, adcurrentes ciues *adclinem scopulo* inueniunt, miserantur, fouent, sustinent *alternos aegro cunctantem poplite gressus*. (viden' vix incedentem et claudicantem?) cf. omnino Homerum Il. 1, 591 sq. vbi ipse Vulcanus rem omnem lepide narrat. Incessum tardum claudicantium idem Homerus 11, 546. pingit: ὀλίγον γόνυ γουνὸς ἀμείβων. Virgil. Aen. 12, 386. *Alternos longa nitentem cuspide gressus*. — 94. *Hinc*, ob hanc Lemnicorum in se beneuolentiam, etiam in coelum reduci insula cara fuit, carior adeo; non minus, quam *Aetne* (Graeca forma ob sequentem vocalem A) aut *Lipare*, vbi plurimum res suas atque officinas habuit; in Lemnum nempe se contulit, si quando ab graui diuturnique laboris opere, vel *aegide Minervae*, vel *fulmine Iovis alato*, (fulminis alas vide etiam infra 5, 56. et ap. Virgil. Aen. 5, 319.) *requiescere vellet*, — hic *epulis*, in honorem suum ab Lemni incolis *paratis*, lubens laetusque interest.

98. *Veneris* contra *altare frigidum*, fine honore facrificiorum ftetit, ex quo Lemnii eam Vulcani *coniugis immemorem*, in amplexibus *Martis* deprehenfam, *tacitaque* furtim parata *catena*, fubtilibus retibus a marito adftrictam, toti Olympo ad ridendum propinatam audiuiffent.

101. Hunc fui contemtum vltura Dea *nefas ftruit*, de nimis iniufta crudelique cogitat vindicta, *exitium furiale* mouet. Non enim iam *almae* nomine, quo alias mortales laudare eam folebant, *tumet*, gaudet, nec, vt antea, comit fe, de ornatu cultuque follicita, *auro tereti*, in fila ducto, *crinem* (quod magis poeticum, quam *crines*. Broukhuf. ad Prop. 1, 2, 3.) non *fubnectitur*, (Virgil. Aen. 10, 138. *molli fubnectens circulus auro*) *fidereos* diuinos *diffufa finus*, quod ego adceperim vel de laxo et male cincto amictu, vel de laetitia, cui fe antea dederat, perpetua, Graeco διαχεῖσθαι. noftro: *fich zerftreuen;* 104. *eadem*, fed quam diuerfa ab illa! *effera* et *ingens* (quo vocabulo pro *terribili* non vno loco vfus eft Virgilius, v. c. Aen. 9, 598. *ingentem fefe clamore ferebat*) *et maculis* liuore? *genas fubfecta* diftincta, (v. 1, 821.) *virginibus Stygiis* Furiis *fimillima* (κατὰ) *pinum fonantem*, vibrata face, *nigraque palla*, vefte talari. Quae Deae imago horroris plena Valerii noftri, vti Statiana Thebaid. 5, 61 - 64. an fatis digna Venere fit, de eo acute contra Spencium disputantem vide *Leffingium* in *Laocoonte* p. 97 - 101.

107. *Dies aderat*, *qui fuderat Thraecas*, poet. pro: quo victi fuerant Thraces. *Dux Lemni*, *Codrus* fine dubio v. 136. obcurrens *puppes tenui canna contexere aufus*, et *inducto tergo* pellibus *cratem*, interiorem nauem viminibus textam *defendere* ab aquis ingruentibus. Naues putat coriaceas, quibus et olim Babylonios vfos effe narrat Herodotus 1, 194. barbaras etiam nunc gentes vti docent Itineraria. vide *Forfter Bemerk. auf feiner Reife um die Welt* p. 397. Plura dabit *Scheffer de militia nauali* p. 33 - 110. Deuictis igitur Thracibus rediens dux, fignis victoriae e longinquo datis, litori iam admouet naues, feminis armentisque plenas, et veftibus et torquibus, *infignibus loci*, quibus Thraces, nobiliores in primis, ornare fefe folebant.

115. Venus interea *piceo per fudum* ferenum coelum *turbida nimbo praecipitat*, Virgil. Aen. 10, 634. agens hiemem nimbo fubcincta, Deamque Famam inftigat, vt Lemniis vxoribus perfuadeat, fore, vt mariti redeuntes,

prioribus repudiatis coniugibus, captiuas in matrimonium ducant. — Famae imaginem iam pingit poeta, quae, vti Virgilianam Aen. 4, 175 ſq. ſublimi dignitate non adtingit, ita nec luxuriantis ingenii, vti Ovidiana Metam. 12, 24 ſq., naeuos habet. *Famam* igitur *vagam*, non certo loco conſiſtentem, *inueſtigat* Venus. Iupiter *digna atque indigna*, leuiſſimi aeque ac grauiſſimi momenti res, *canentem* propalantem, *ſpargentem metus*, *placidis* eam *regionibus aetheris* Olympi *arcet; fremens*, vociferans, omnia turbans, habitat *ſub nubibus imis*, inferiori in aere terrae propiori, *non Erebi, non diua poli*, nec ſuperis, nec inferis Diis adnumeranda. *Terras fatigat*, alium ex alio rumorem excitat, *qua datur*, (ſic dedi pro *quas, datur*, iubente Bononienſi, et adſtipulante Ruhnkenio, v. Burmannum Sec. ad Propertium p. 354.) vtcumque et vbicumque poteſt, *audentem*, mira, incredibilia narrantem, *primi ſpernuntque fouentque*, qui primi audiunt, alii neglegunt adeoque irrident, alii cupide adripiunt audita, mox *omnes* agit. Adcedentem Deam *videt prior*, oculis enim quaquauerſum vagatur, *aduolat vltro*, non vocata, *impatiens*, conueniendi cupidiſſima, *iamque* eminus *ora parat*, *iam ſuſcitat* adrigit *aures*.

120. Hanc magis inpellit Venus, et *vocibus inplet*, vrguet iuſſis. (Sic v. 167. *voce et queſtibus inplent Deos.*) *Vade*, age, pete *Lemnon*, et cunctas *verte* perturba *domos*, vti ante bella ſoles, vbi omnia in maius *fingis* — *mille* tubas, armata per campos *agmina*, *innumerorum equorum flatus*, hinnitus. Nuntia vxoribus, mox adfore maritos, *Threſſas* tori ſocias ſecum ducturos. Hoc igitur tu age, reliqua perficiam ego.

135. Dicto audiens Fama *gaudens* intrat vrbem primamque in proximis *Codri* aedibus adpellat *Eurynomen*, *exeſam* tabeſcentem *curis*, *caſtumque cubile ſeruantem*; deſiderium abſentis mariti ſolantem eo, quod *velleribus fatigaret famulas*, fila deducere iuberet adeo per noctem, *inſomniaque* varios belli diuturni caſus narrando fallere. De his ad colum ſedentium puellarum narratiunculis vide Virgil. Ge. 4, 345 ſq. Ovid. Metam. 4, 36 cet.

141. Huic Dea *lacrumans*, *Neaeram* (cognatam ſine dubio aetate prouectam) veſte et facie ſimilans, *icta genas* (*icta* andacius dictum. *Wakefield* in Siluis crit. P. 2. p. 12. ex codice Oxonienſi adfert *laeſa*, laniata, *genas*. Nec hoc placet, et malim cum *Schradero* ad Muſaeum p. 243. *ficta*,

vultu ad feueritatem, miferationem compofito). *Vtinam laetior tibi effem nuntius*, (pro *nuntia*, dubito, an recte, vix enim alio exemplo firmari poffit. Facillimum, fi cum Burmanno legas *effet*) fed maritus tuus *fic* tam bene *meritae*, dum *votis* eum *fletuque requiris*, infano, feque teque *indigno* amore captiuae tenetur, eique *famulatur*. Et, quod magis mireris, *non forma*, *non arte colus*, nendi, acu pingendi, texendi, *non laude pudoris* et verecundiae *tibi par*, nec quae ad nobiles auitos genus referat, vti tu, *proles magni praeclara Dorycli*, cuius nominis Phoenicis et Caffiopeae filium habet Scholiaftes Apollonii 2, 178. *fed picta manus vftumque mentum*, notae Threiciae (Cicero de Off. 2, 25.) manibus genisque inuftae, (v. paullo infra) placere potuerunt marito. Nihil profecto omifit maledica, quod ad inuidiam valere poffet faciendam.

151. Tu tamen eo fortaffe temet folaberis, quod *thalamos in aliam domum fataque meliora transferas*, alium tibi maritum, eumque melioris notae quaeras; doleo tamen liberos tuos, *pellice damnatos*, quos pater ipfe in pellicis gratiam negleget. cf. ad 1, 70. — 154. *Transuerfa tuentem* oblique et contemtim defpicientem cerno nouercam, *letalesque dapes infectaque pocula*, cibum potumque venenatos; nam lurida terribiles mifcent aconita nouercae Ovid. Met. 1, 147. — 156. *Scis fimile vt flammis fimus genus*, quam irritabiles fimus, quamque facile ad iram inflammemur feminae, (ingenua profecta confeffio!) quid igitur timendum a *Daha* Scythica *femina*, cui *patrium*, patrius mos eft, *faeuire*, quae *lacte ferino*, equino praefertim, vti et nunc Tatari, pro potu vtitur, *gelu durata* inde a iuuentute, in mitiores plagas noftras venit. — 158. Me ipfam manere eamdem fortem audio, et meos thalamos occupabit *virgata*, ftigmatis compuncta, (tältowirt, de quo more vide Weffeling ad Herodot. 5. p. 374. et *Beckmann* kleine Anmerk. Stück 1. p. 69.) vfto mento (v. paullo ante) et *plauftro*, quo vtebantur Thraces Nomades, *derepta*.

162. Relicta Eurynome pergit ad alias domos; mox totam vrbem fama perfonat, maritos, eiectis in exfilium coniugibus, cum Threffis res habituras. Obuia quaeque *eadem traditque auditque*, noui quid alteri adferre geftiens, idem tamen ab altera audit, *neque vlli vana fides*, omnibus vera effe, quae narrarentur, credita. — 167. *tum voce Deos, tum queftibus inplent*, fatigant. cf. v. 126. —

168. *oſcula toris* poſtibusque ipſis *ingeminant*, cf. 1, 710. Virgil. Aen. 2, 49. *amplexae tenent poſtes, atque oſcula figunt*, nec poenitebit comparaſſe Livium Albanorum, vrbem ſuam relinquentium, abitum narrantem 1, 29. — *lacrumis iterum viſuque morantur*, denuo lacrumantes ſemel adhuc reſpiciunt. — 171. Vincit tamen furor, non amplius curant penates, *proſiliunt, adglomeratae nudis ſub aſtris*, ὑπαίθριοι, ſub dio conglobatae noctem tranſigunt, cf. 8, 454. *acuunt* augent *fletus*, ac *dira coniugia* et *Stygias taedas* Furiarum, pro nuptialibus, faces maritis inprecantur.

174. His ita plorantibus, plorans et ipſa, *Dryopes*, matronae ſine dubio Lemniae, imagine adſumta, *has inter medias* (pro media inter has) inmiſcet ſeſe Venus. Vtinam, inquit, nata in Sarmaticis terris eſſem, *triſtibusque ſub pruinis* coelo frigidiſſimo *plauſtra ſequerer*, Nomadicam vitam agens, *aut iam patriae vidiſſem per ignes culmen agi* faſtigia tectorum ignibus in aera rapi, (Virgil. A. 4, 670. flammae furentes culmina perque hominum voluantur perque Deorum,) *ſtragemque Deum*, a Diis inmiſſam caedem — quid enim deeſt, niſi hoc? quum *cetera belli* mala, diſcrimina patiamur. *Mene, me*, inquam, ingenuam *amens* maritus *nouis* indignis *ſeruitiis deſtinet*, aut relictis liberis vrbe expellat? — 182. *Nonne* enſe armemus et igne manus, *nonne magnum aliquid ſpiret*, inhiet audaci facinori *amor* laeſus? His dictis vim addit igneos oculos torquendo, furor maternam adeo pietatem vincit, *praecipites excuſſit ab vbere natos*.

185. In furorem et deſperationem (nam τὸ *ilicet* in re deſperata vſurpant poetae) actae mulieres dolorem tamen cordibus premunt, ſimilant laetitiam, templa exornant, hilariter excipiunt aduenientes maritos, domos menſasque petunt, epulantur, ſua cuique *fureus feſtiuaque* (recte, non *infeſta*, quod Marklandus et Frieſemannus volunt: nam ira, etiam tacita, omnia deproperat) *adiacet*, adcumbit, prope ſedet, non tam coniux, quam Furia, qualis *inferni ſub nocte barathri*, in Tartaro *iuxta Phlegyam*, Ixionis patrem, qui praeter alia ſacrilegia Apollinis templum incenderat, *et Theſea*, qui Plutoni Proſerpinam abducere tentauerat, (Περσεφόνης μνηστευόμενον γάμον Apollodor. 2, 5, 12.) *Tiſiphone* adcubat, *ſaeuasque dapes et pocula*, qualia in Tartaro ſolent adponi (*tormenti genus*) — quam parentheſin Virgilio ſublegit Aen. 8, 486. — *et nigris amplectitur hydris*. Totus locus adumbratus ex Virgilio Aen.

6, 618. vbi v. Heynius et Meziriac ad Ovidii Heroid. T. 1. p. 417.

196. Redit iam vera Venus e coelo, coeptum opus perfectura, fed redit vt Dea, eoque terribilior. *Quassans vndantem* (vox follemnis poetis de fumo, flammis cet. ad vndae inftar exfurgentibus) *turbine pinum*, *adglomerat tenebras*, denfa nube fe inuoluit, *desilit*, greffibus immenfis properat in Lemnum, *nimbis et luce fragosa*, fulguribus e nubibus cum fragore emicantibus. *prosequitur polus*, Iupiter ipfe in filiolae gratiam intonat, *tonitru pater auget honoro*. — 200. *Furibunda clamores ingeminat* tantos, vt *primus Athos*, cacumina montis, et pontus, et *Thraca palus*, totum mare ad Thracium vsque Bofporum, et *matr. omnis toris exhorreat*, lectis horrore percuifa exfiliat, et infantes lacte deftituti deficiant, *adstricto riguerunt vbere nati*. — 204. Et quam terribilis eft, quem Dea fecum ducit, comitatus! Non contentus paucis, quos habet Homerus Il. 4, 440. Φόβον, δεῖμον, ἔριδα; Virgil. A. 12, 335. Formidinem, Iras, Infidias, Valerius numerum auget horrendorum fodalium. Adcelerat *Pavor*, quem cum Timore poetae Martis vel equum (cf. 3, 90.) vel armigerum vel filium ex Venere fusceptum (Hefiod. Theog. 935. de quo mytho vide Cl. *Manso Versuche* p. 51.) faciunt, et *Discordia* (Ἔρις) e ftabulis, contemtim, tuguriis, plauftris *Geticis*, Scythicis, Threiciis, qui rixoli adeo perhibentur, vt inter pocula etiam decertarent (fcyphis pugnare Thracum eft Horat. Od. 1, 27.) — *Irae, hirtae genis pallentibus*, horridae et pallidae — *Dolus* — *Rabies* et *Leti maior* terribilior *imago visa*, *truces exserta* (exferens) *manus*. Hi omnes adproperant, *vt prima vocatu intonuit*, diro clamore excitauit, *Mavortia coniux*. Mavortia? quidni *Vulcania*, quod verfus etiam tuliffet? Sed Martis, alterius coniugis, e confuetudine crudelitatem contraxerat. Enimvero fumi etiam poteft de *saeua*, *immani*, fi quando laefum putaret numen fuum. Graecis aliquando Ἀρεία. Vide tamen Cl. *Manso Versuche* p. 149 fq.

209. Iam vltimum, fed maxime *tremendum* atque cruentum *orditur nefas*: dum enim videntur fibi Lemniae audire gemitus et clamores morientium, Dea ipfa inrumpit domos, manu ferens *ora* capita *singultantia*, in quibus vis adhuc exigua vitalis fuperefle videretur, *adrectis comis*. *recenti tabo* cruore (cf. 1, 816. 4, 749.) *vestes perfusa*, inclamat: *En prima reuertor vlta toros*, exemplum vobis

praeiui, agite igitur, *premit dies*, aurora adpropinquat: tum *berbere* feminas in fuos quamque thalamos agit, et enfes fubminiftrat.

216. Cruentam fcenam aperturus poeta praeparat lectorem ad varias fcelerum facies caeforumque multitudinem, quibus defcribendis fuperfedere poffe optat; *o qui me vera canentem*, quamquam veriffima narraturus fum, *fiftat*, inhibeat, reprimat, *et hac noftras exfoluet* liberat *imagine noctes*, lucubrationes, carmen ipfum, partem carminis, in qua nunc verfor, vti Pius et Beckius recte expofuerunt.

220. Feminae inuadunt aditus, ianuas, thalamos, et *cara quondam fuorum corpora; pars, vt erant* (ὡς εἶχον) maritos nempe, *dapibus vinoque foporos* ob nimium cibum potumque fepultos fomno, in quibus igitur conficiendis nullus labor erat — *pars*, aliae, *magnis cum facibus parata conferre*, conferere, fi opus effet, *manus*; et opus erat in nonnullis, quos inueniebant *infomnes et cuncta tuentes*, (quod defumtum ex Virgil. Aen. 9, 345. *vigilantem et cuncta videntem*). Ordo verborum in contexto eft perplexior, fenfum tamen fic recte expediiffe puto. — 224. Vigiles ipfi nec fugere fustinent nec arma capere, adeo *ingentes* praeualidas Diva fiftebat vxores, *notaque fonat vox coniuge maior*, (cf. Sil. Ital. 3, 699.) vehementior, quam alias ex coniugibus audire confueuiffent. Debebat effe *coniugis*, fed tales translationes non infrequentes poetis. — 227. Nil fibi relictum videbant, quam oculos vt premerent; agmina enim Furiarum videntur confpicere ipfamque Bellonam enfem fuper capita *corufcantem*, vibrantem. (*Corufcare* fic actiue pofitum non fine exemplis; vnum excitare fubficiat Virgilii Aen. 10, 651. *ftrictum corufcat mucronem*.) — 229. *Hoc* enfe *et foror et coniux valet, propiorque hoc nata parensque*, interiori neceffitudine iunctae filiae matresque, quae ne patribus quidem filiisue parcunt, *toris obpreffos mactat, trahitque femineum genus* viros eos, quos nec *Beffi*, iique *immanes*, nec *Getae* (vtrique Thraces, quos et aliquoties iungit Ovidius in Triftium libris) vincere potuerant, nec *maris irae*. Placet obpofitio feminarum inbellium, et inmanium barbarorum; miferet virorum, tam *fegni leto* 1, 633. obcumbentium.

233. Manat fanguis in pauimentis, et *anhela* hiantia *in pectore fumant vulnera, luctantur trunci*, fed fruftra: *deuoluuntur toris*; feminae partim *diras ad faftigia taedas*

iniiciunt ADDVNT*que domos: pars ignibus* ATRIS *effugiunt propere.* Sic vulgata. Quae quum fenfum admittat vix tolerabilem, ego auctoritatem Bononienfis, quo Harlefius vfus eft, codicis, cui etiam Beckius adcedit, fequutus dedi OBDVNT domos. i. e. obftruunt. Hanc τοῦ *obdere* fignificationem Gesnerus in Thef. h. v. firmauit ex Plauti Caf. :, :, 17. *obdere forem*, et Plinii 6, 11. *obdere fores ferratis trabibus.* Porro pro *atris*, quod languet otiofum, eodem codice fuadente repofui *acti.* Sic omnia opinabar clara atque perfpicua effe: *Feminae flammas iniiciunt faftigiis, fimul vero obftruunt fores aedium: pars quidem maritorum ignibus acti effugiunt,* effugere volunt *propere, fed dura in limine coniux obfidet* cet. Aliam loci fanandi rationem iniit Cel. *Iacobs* in Mifc. philol. a Mathia edi coeptis p. 74. qui pro *domos* poni fuadet *rogos,* quibus occiforum cadauera abfumerentur. Ingeniofe, vti viri praeftantis omnia. — 239. *aliae Threffas,* tam inpii furoris caufas, inuadunt, *gemitus clamorque precantium vocesque barbarae* aethera perfonant.

242. Sed fatis diu Deae fcelera, pace Veneris dixerim! fcelera feminarum caefosque indigniffime viros vidimus: laeti iam ad laetius argumentum poetam profequimur, ad inftis celebrandam laudibus, quae fola patrem Thoantem feruauerat, *Hypfipylen. Quae digna tuis aufibus ora feram*, vtinam ore magna fonaturo laudes efferre poffim tuas! Serae eas pofteritati geftio commendare, *durent Latiis modo faecula faftis,* annales fuos continuet Latium, *Iliacique lares tantique palatia regni*, quamdiu ftabit Roma, tanti imperii caput.

248. In eumdem furorem actae natae, matres, coniuges faeuierant in viros, totaque iam infula *fparfis monftris* ad eamdem inauditam crudelitatem exarferat, quum *Hypfipyle, armata* quidem κατὰ *manus,* fed *pias,* patris amantes, ad hunc properat: *Fuge vrbem, fuge me.* (Placet breuiloquentia.) *Non hoftis, non laefi,* vindictam fumturi, *Thraces* obcuparunt vrbem: *noftrum hoc facinus, ne quaere, quis auctor,* quod ipfa nefcio. *Iam* illico *fuge*, *iam dubiae donum rape mentis,* propera, vtere hoc ipfo temporis momento, adceptumque refer hoc momentum dubiae menti meae, quae parum aberat, quin aliarum abriperetur exemplo. 252. *enfem tu potius miferae retine,* cape tu enfem, tutius tibi committitur, quo mifera ego etiam nunc fortaffe abuti poffim.

253. Sic fata amplectitur patrem, caput eius velat, *tacitumque* (hoc Heinſio ſuſpectum, quod paullo poſt *tacita* ſequatur. Sed recte monet Burmannus, non ſemper mutandas voces, etſi breui interuallo repetantur, hoc enim et Valerio et aliis ſaepe adcidere. Ita 1, 346. *referre* 5, 161. *arduus* 6, 582. *arma* 666. *miſer* cet. quae omnia loca corrigere temerarium eſſet. Sic Burmannus.) ſecum rapit ad *Bacchi templa conſcia*, quae eum reciperent, tuerentur. (Sic conſcius 1, 5.) Non exſpectato ipſo templi introitu, eminus, *primoque manus a limine tendens, exime, pater Bacche*, clamat, et *miſerere rurſus piorum*. Thoas ipſius Bacchi filius fuiſſe perhibetur, patrisque iam antea aliquem expertus eſt fauorem, de quo tamen nil certi conſtat. — 257. *Tacita tunc ſede locauit ſub pedibus dextraque Dei*, quae ego quidem ſic intellego: Locauit in ſede, vbi non animaduerteretur, nempe in baſi, eaque eius parte, quae ſub dextra ſtatuae eſſet. — 258. *latet ille receptus veſte ſacra*, velaminibus, quae baſin tegebant. — 260. *voces chorus et trieterica aera reddunt carmina*. Bis ſumas τὸ *reddere*. Chorus reddit voces, et trieterica aera reddunt ſonum, hoc ſenſu: Chori cantantis hymnis adcinunt tympana triennalia, diebus feſtis, tertio quoque anno in Bacchi honorem celebratis, qui fortaſſe eo ipſo tempore incidebant, quod, quae paullo poſt ſequitur, pompa ſuadere videtur — *fixae fremunt in limine tigres*, tantus erat ſonitus tympanorum cet. vt ante fores ſtantes aeneae tigrides, (erant enim in tutela Bacchi) et intus cauae reſonarent. Aliam poſtea temporis interpretationem inueni *Weſſelingii* in Probabb. crit. p. 62. qui de pellibus tigridibus detractis adcipit, quae ventilatae ſtrepitum concitarint. cf. infra 276.

261. *Regina*, filia regis, vti paſſim infra Medea, vt *Auroram roſeis bigis ſurgere* (imaguncula poetica) et ſilentia domibus reddita ſenſit, nam, quum reliquae feminae inſomnem egiſſent caedibus noctem, nunc ſomno ſe dederant, *ſtabilem quando optima facta dant animum*, conſcientia recte et pie factorum fortem facit, patrem in Bacchi morem *ſertis*, *coma*, veſtibus exornatum currui inponit, circumſonant *aera et tympana*, praecedunt *plenae tacita formidine ciſtae*, quibus non vulganda religionis Bacchicae arcana erant incluſa. — 267. Hypſipyle ipſa Thyadis habitum induit, *hederis famularibus*, quaſi ſacerdos, famula Dei, *ligat artus*, *pampineamque haſtam*,

thyrſum *ventoſis ictibus*, vt per aera maior flamma excitaretur, *quatit*, vibrat. — 270. Iam vero ſemel adhuc patrem luſtrat, an perſonam Dei ita recte per omnia acturus ſit, an *velatus ſatis*, ne adnoſceretur, *habenas virides*, hederis inplexas, *teneat*, an *niuea tumeant cornua mitra*, cornua (cf. Horat. Od. 2, 19, 30. Ovid. Faſt. 3, 790. Arte am. 1, 232.) e mitra candida promineant, et *ſacer an Bacchum referat ſcyphus*, an rite atque decenter manibus tractet poculum *cantharum*. Sic debebat eſſe; nam ſcyphus Herculis potius, cantharus Bacchi et Sileni fuit, nec niſi forma differebant. cf. Heyne ad Virgil. Ecl. 6, 17. et quos laudat Ruperti ad Sil. Ital. 7, 197. — 272. Tum demum *validas* robuſtas *templi fores acri ſtridore* magno cum ſonitu *inpulit*, aperiri iubet, *pompam* non ducit, ſed *rapit* per vrbem, ne pia fraus pateat, ita canens. Linque, Bacche, vrbem tuam, quae caedibus te ſeque contaminauit — patere, vt *ponto*, aqua marina, quam veteres credebant vitia etiam animi abluere, *expieris*, et *referam lotos in tua templa dracones*. Dracones explicat Carrion de ſignis, vexillis in Bacchi templo, nec meliora habet Burmannus. Equidem Carrioni adceſſerim, ita tamen, vt formam draconum non habuerint iſta vexilla, ſed notio tantum volitandi ſpectanda ſit, et reuera pelles tigridum intellegi debeant, quo firmaretur Weſſelingii ad v. 260. memorata interpretatio.

277. *Sic medios egreſſa metus*, inſtantia, ſi ſimilatus Bacchus deprehenderetur, pericula quum euaſiſſet, *facit ipſe verendam Deus*, et *flatu non inſcia gliſcit anhelo*, ipſa ſentit, ſibique placet, ſuperbitque diuino acta adflatu. cf. 3, 632.

280. *Iamque ſenem tacitis obculerat* (licentia poetica pro *obculuerat*, niſi malis legere *obcultat*) *ſiluis:* ipſam tamen *Pauor* et *fraudata Erinnys*, cuius furorem inritum fecerat, *turbant*, nec auſa fuiſſet (*nam ſemel Orgia fallunt*) ſimilata Bacchi pompa ciues fallere denuo, immo timida fuit adeo, vt ne *furtis* quidem (non eſt, quod reponas facilius et vſitatius *furtim*, nam infra 8, 228. itidem eſt *furto*) ad patrem in ſilua viſere ſuſtineret, miſerum ſibi ipſi commiſit, *et fuga diuerſas miſero quaerenda per artes*, vt ipſe aliquam fuga vitam ſeruandi rationem comminiſceretur.

285. Interea tamen Hypſipyle ratem conſpicit *ſaenae defectam*, defunctam, *laboribus vndae*, quam *Thetidi Glau-*

coque repoſtam, dedicatam, (nam opifices, nautae, artifices inſtrumenta artis Diis vouebant, cuius moris exempla innumera habet Anthologia Graeca et Latina) *longinqua dies*, plures fortaſſe anni, *ſolibus*, aeſtu ſolis, et *canis*, (epitheton ornans) *pruinis luna vrebat*, (vrunt enim poetis omnia, quae nocent, ipſumque frigus). Ad hanc igitur naniculam nocte concubia patrem e filiis rapit: heu tibi, care pater, patria relinquenda eſt, tanta tamque laeta pube nuper frequens, *quanta modo linquis inanes pube domos!* Sed, quid agam, neſcio. *Taline*, tam fragili *credam puppi? an retineam tantis periculis*, quae in patria manenti immineant? *Soluimus heu ſerum Furiis ſcelus?* Mire hic variant et codices et interpretes. Retinui, quam Burmannus dedit, lectionem, Gronovio adcedens, in Obſeruatt. p. 658. ita fere interpretanti: Sic ſgitur, quamquam ſero Furiis cedere et mortis tibi cauſa fieri debeam eo, quod tam fragili putridaeque naui committam? — 295. *Tibi, Luna, quae ſoporiferas nunc trahis aequore bigas* (cf. 3, 415.) *patrem commendo, nec dite ſolum*, frugiferas terras, *non regna*, hoc ſaltem peto, vt ſoſpes patriam euadat. *Quando ego ſeruato mediam genitore per vrbem laeta ferar?* vtinam mox tempus adſit, quo de ſeruato patre laetari per vrbem poſſim! *quando hic lacrumas planctusque videbo?* vtinam reliquas feminas mox poenitentiam facinoris ſui lacrumis teſtari viderem!

300. Sed quid pater? Ille *anxius procul fugit alno trunca*, naui lacera et vix cohaerente, *Taurorumque locos delubraque ſaeua Dianae*, in Cherſoneſum Tauricam, vbi hoſpites Dianae inmolabantur, delatus eſt. Nota haec ex Iphigeniae, Oreſtis et Pyladis hiſtoria. Diana igitur, Hypſipyles precibus mota, aduenam Thoantem enſe dato ſacerdotem ſibi facit, *nec mora terris tibi longa cruentis*, quae non ad Thoantem referenda, quem in Chio inſula deinde domicilium poſuiſſe narrant nonnulli Mythologi, nullus autem in Italiam migrare iuſſit, ſed ad Dianam ipſam, cuius ſtatuam Oreſtes et Pylades in Italiam transportaſſe feruntur. *Mora non longa* Valerii noſtri non admodum tamen premenda, nam aetas Oreſtis ab Argonautis prope centum annis diſtat. v. Meziriac ad Ovidii Heroid. 2. p. 45.. Hoc igitur in ſequentibus ipſe confirmat poeta. *Iouem* ait praeuidiſſe tempus transferendae *Dianae*, *iam te ciet altus ab Alba*, ab Albano monte, *Iupiter* Albanus, Latialis, inuitat in viciniam, *in nemus Ege-*

riae, ex hiftoria Numae notiffimae, vrbemque *Ariciam, foli non mitem regi.* Quod quomodo intellegendum fit, optime docet Paufanias in Corinthiacis c. 27. p. 280. ed. Facianae. Hippolytus nempe, Thefei filius, dolis nouercae a patre pulfus et ab equis confternatis curru deiectus, mifere quidem perierat, fed ab Aefculapio in vitam reuocatus noluit ad patrem defiderantem et deprecantem reuertere, fed fedem conlocauit in Italiae vrbe Aricia, vbi templum erexit Dianae, in cuius nemore certamina inftituit feruorum fugitiuorum fingularia, eumque, qui fuperior difceffiffet, facerdotem et *regem* (Rex Nemorenfis Sueton. Calig. 35.) effe voluit, donec ab alio vinceretur. Haec igitur eft Ariciae in regem crudelitas.

306. Hypfipyle, interea in vrbem reuerfa, turbam mulierum congregatam, tumultuantem, fedes parentum, filiorum, maritorum occupantem obfendit. *Vacuae*, vt otium fallant, *iura nouant*, nouas fibi leges fcribunt, nouam regiminis formam inducunt, Hypfipylenque folio patris inponunt, *vt meritam* quafi meruiffet, verius tamen a Diis ipfis ita ordinatum, vt ignaris reliquis feminis praemium pietatis in patrem ferret, *redeunt piae fua praemia menti.*

311. Ecce vero procul nauem viris armatam infulae adpropinquantem confpiciunt — regina fubito arceffitur — concilium vocatur — furor *inprobus* inmanis, mentibus adhuc infidens, telis ignibusque contra ire inpellit, fed *Vulcanus* ipfe *faeuas Veneris iras frangit*, non admodum blandis fine dubio verbis, increpans eam compefcit atque in ordinem cogit. — 315. Adceffit, vt mitiora confilia fuaderet, etiam *vates Phoebo dilecta Polyxo*, quam Apollonius 1, 668, Hypfipyles nutricem fuiffe ait, prae fenio fubclaudicantem pedibus curuis, baculo firmantem gradus, et egregie promtam loqui, (ex verfione Carrionis) *non patriam, non certa genus*, quae cuiatis effet, quam patriam, quos parentes habuiffet, nemo dicere, fortaffe nec ipfa poterat: (cf. de hac vetula etiam Spanhemium ad Callimachum p. 797. ed. Ernefti et Hermann mythol. Handb. 3, 235. 238.) *fed maxima Ceto Proteaque ambiguum Pharii fe patris ab antris huc rexiffe vias*, e quibus verbis fi quis fenfum elicuerit, totam Polyxo, quanta quanta eft, vel, fi mauult, Phyllida aliquam folus habebit. Sequutus igitur Cel. Beckii p. 264. auctoritatem mihi grauiffimam, Burmanni emendationem eo promtius in textum recepi, quo facilior ea eft ad fenfum, et Codicibus adeo firmatur.

Sic igitur repoſuit Burmannus: *TE, maxima Tethys, Proteaque ambiguum Phariis* REFEREBAT, (hoc enim, vel aliud eiusdem ſignificationis verbum neceſſario requiritur) *ab antris huc rexiſſe vias.* Iam vero plana omnia et ad intellegendum facilia. *Tethyn maximam*, Dearum maris antiquiſſimam Polyxo narrat *cum Proteo ambiguo*, qui, quamcumque vellet, formam induere poſſet, *ab Phariis antris*, Niloticis Aegypti *huc rexiſſe vias*, mare circa Lemnum inſulam ſedem ſibi elegiſſe. Filius nimirum Tethydis fuit Proteus, cuius in gratiam mater etiam in hanc regionem migrauerat. — 320. Horum numinum gratiam atque familiaritatem iactans anicula ſaepe ſe condit aquis, paullisper morata emergit, et, quae ſub aquis audiuiſſe fingeret, narrat. Sic itaque et nunc fecit: *portum demus*, ait, *hoſpita* amica *venit nauis*, *lenior* propitius aliquis *Deus huc flexit Argonautas. Venus ipſa volens* lubens *dat tempora iungi*, matrimonia noua iubet inire, *dum vires vtero maternaque ſubſicit aetas*, dum venter adhuc partumeius, prius quam effetae fiatis.

325. Dicta placent. *Iphinoe* a regina ablegatur ad Graecos, *nec turba nocens ſceleriſque recentis ſigna mouent*, Argonautas nempe, qui nec multitudine feminarum truculentarum, nec nuperae caedis ſignis absterreri ſeſe paſſi ſunt ab eſcenſu, nam *ipſa Venus loci timorem abſtulerat*.

329. *Proteus ingentem taurum procerum ſub nomine deiicit*, mactat. (cf. 1, 191.) Sed quis? Hypſipyle, an Iaſon? Iuſto breuior eſt omnino hoc loco Valerius, et verba *procerum ſub nomine* obſcuriora. Quo factum, vt interpretes vel Iphinoen, vel Polyxo, vel Hypſipylen, quae Iaſoni taurum miſerit, intellegerent; mihi vero adridet magis *Pierſoni* Veriſimil. p. 201. coniectura, legentis: *procerum* DUX *nomine*, Iaſon igitur ipſe ſuo et reliquorum heroum nomine taurum ferit, *et hac prima Veneris calet ara iuuenca*, quae prima poſt longum temporis ſpatium hoſtia fuit, quae Veneri obferretur.

332. Venit Iaſon, Hypſipyle comitante, ad rupem, in qua Vulcani erat officina, quam hyperbolice, pulcre tamen, ita pingit Valerius: *cuius pendentia ſaxa nigris fumant iugis, coquiturque vaporibus aer.* Subſtitit admirabundus Iaſon; at regina, haec, inquit, Vulcani domus: vina igitur libes cum ſociis tuis, et preces fundas. Mirum tibi fortaſſe videatur, *quod factum* abſolutum *taceat iam fulmen in antro*, quod ſileat officina, et vacet ab fulminibus

cudendis; fed exfpecta noctem, *nox dabit fidem*, et *claufae cum murmure* crepitantes *flammae*, et *incuffae maffae* ferri in incudibus *fonitum mirabere*.

340. Interea dum vrbem, agri vbertatem, maiorum potentiam *iactat* Hypfipyle Iafoni, famulae *expediunt* parant *conuiuium*, *lectosque* fternunt veftibus purpureis, *Tyrio vibrat* corufcat *torus igneus oftro*. *Stant Threffae* mulieres captiuae, *atauos reges regesque maritos moerentes*, filiae, neptes, coniuges regum et magnatum, iam miferae miniftrae fernaeque, *quaecumque faces timuiffe iugales credita, nec dominae fanctum tetigiffe cubile*, quibus pepercerant Lemniae, quod maritos noluiffe conrumpere comperiffent.

346. Iam adcumbunt, in medio Iafon et regina, poft reliqui *proceres*, et Argonautae, et Lemniae matronae; *facris vincitur* fedatur *extis prima fames*; prima obponitur dapibus fequentibus, iam minutulis vifcerum hoftiae partibus vefcuntur, *circum pateris* (nondum poculis) *it Bacchus*, libationis caufa in orbem ibat patera, ex qua paullulum vini et forbebant, et effundebant, *omnis aula filet*, quoad duraret libationis religio. (cf. Virgil. A. 1, 729-738. vbi itidem et pateras et libationem et forbitionem et filentium inuenies.) — 349. Tum demum iuftae *dapes coeptae*, fercula larga adpofita, quae iucundas inter confabulationes in feram noctem protrahuntur. — 351. Hypfipyle in primis cafus miratur Iafonis, diligenter omnia exquirit, *quae fata trahant, quae regis agat vis*, (malim cum Burmanno *quo*, quo nimirum tendat, quae meta fit itineris) *vnde molem Haemoniae ratis*, vnde tam magnam, tam egregiam Theffalia adceperit nauem, *vnius adhaeret adloquio*, tota pendet ex ore narrantis, et *blandos paullatim conligit* concipit *ignes*, *iam non dura toris*, *Veneri nec iniqua reuerfae*, non afpera, immo promta et parata coniugio, vt in gratiam Veneris nuper reuerfae quam primum fefe infinuaret.

356. *Et Deus ipfe*, *Iupiter*, (vti in antecedentibus Virgilii Aeneas et Dido ob oculos verfati funt Valerio, ita et hic, quam tempeftatem apud illum, vt fpeluncam Dido dux et Troianus eamdem deuenirent, inmiferat Iuno, nunc, vt Iafon diutius commorari poffet in Hypfipyles amplexibus, mouere poeta nofter iubet Iouem) Iupiter igitur ipfe *fauet amori*: nam *lege poli* (cf. 1, 213. et Columellae v. 219. *foedera coeli*) *aeternum voluens opus*, ex confti-

tuto ab initio rerum aequali et eodem ſemper ordine recurrente ſiderum motu *Pleiadas aſtro nimboſo* ſuſſerat oriri: *vndis cuncta ruunt* inundari videntur, *vnoque Dei ſub ictu*, ſuperciliorum motu? *Pangaea* (iuga) mons Thraciae, *Gargaraque* montis Idae pars, *et moeſti ſteterant formidine* horrore, metu nubium, quas atras cogi viderent, *luci*. — ... Tempeſtas oritur, qualem vix vmquam mortales viderant, et vrguente quidem et *flagitante Aſtraea*, quae, ex quo vitiis hominum irata *terras reliquit*, non deſinit *adſiduo queſtu Saturnia ſidera* (ſidera ſic ſaepe de vno aſtro apud poetas, v. c. ſidera Solis Ovid. Met. 14, 172.) Capricornum, pluuiis famoſum, *inuocare*. Venti debacchantur per mare Aegaeum, fluctusque decumani litoribus adliduntur. — 367. *Et lunam quarto denſam videt imbribus ortu*, quarto adeo die lunam nubibus obumbratam videt *Theſpiades* Tiphys, *quem longus coeptis et fluctibus metus arcet*, diuturna plurium dierum tempeſtas ab itinere per maria proſequendo retinet. Argonautae autem *ad Divae melioris* iam propitiae *ignes nouos* amores, amatas *ſedent vacantes*, deſident otioſi, *viduis indulgent thalamis* viduarum amplexibus, *nimbos* dies hiemales *luxu educunt* transigunt, (cf. 1, 251.) *nec iam velle vias*, nollent, etiamſi poſſent, in itinere pergere, *Zephyros* ſecundiores ventos audiunt flantes, ſed audire diſſimulant.

373. Hoc amplius ferre non poteſt *Tirynthius heros* Hercules. v. Ind. *ipſe rati inuigilans* atque *integer vrbis*, vrbem non intrauerat, ideoque luxu in ea dominante non abreptus. cf. omnino Apollonium 1, 855 ſq. Quid? ait, inuident fortaſſe Dii tantum mare adortis? Non ideo domus deſeruimus, vt *tempore ſegni* deſidia atque luxuria conſumto *vota parentum fraudemus*, irrita faciamus? Quin et *ipſe* (Graecorum αὐτός, *Hauptperſon*) dux noſter Iaſon inter cunctantes ſit? O miſeri, qui te ducem ſequuti ſumus! Phaſin, Aeeten, Scythici ponti pericula *redde*, promiſiſti enim, (ſic ſaepe reddere v. c. 7, 427.) *ſolus amor rerum* gerendarum *in mare me traxit*, vbi ſpem mihi videbam excitari *Cyaneas ſiſtendi* petras, *vigilemque alium*, vti antea in Heſperidum hortis, *ſpoliandi draconem*. *Si ſedet* animo infixum, *Aegaei ſcopulos* (contemtim) *habitare maris*, *hoc*, velleris aurei expugnationem, *mecum Telamon peraget meus*.

385. Tam amaris monitis Iaſon haud ſecus incitatus, ac *equus bellator* bellicoſus, *quem frigida* otioſa *terra*

longa pace iuuat, qui *breuis* palis adligatus, ne latius in aliena pascua exspatiari possit, (pro *palis* Horatius in itinere Brundisino Serm. 1, 5, 17. habet *retinacula*) *ideoque piger*, pigritiam contraxit, et *in laeuos angitur orbes*, quod equorum esse dicitur, qui disciplina nondum adsuefacti sunt, vel dedidicere, dextro pede prius quam sinistro vti in procedendo. Ipsi, fateor, mihi non facio satis in loco tam intricato, quem non vna premit difficultas. Aliam alii viam ingressi sunt. Inl. *Heynius* in Obss. ad Tibullum 4, 1, 91. p. 192. ed. sec. iungi iubet: *Terra iuuat breuis* h. e. exigui campi pascua. *In laeuos orbes piger angitur*, h. e. longa desidia fractus, si quis insederit, vix ad naturalem flexum ei ille obtemperet. — 389. *frena tamen dominumque velit*, vt primum clamorem bellicum tubamque audit. — 390. Itaque Iason, vti antea equum desidem, ita nunc denuo alacrem imitatur, *Argum Tiphynque vocat*, et ad abitum omnia iubet parari.

393. Nouus inde in vrbe dolor exoritur. *facies planctus antiqua*, eadem, quae antea tristitiae signa; *sibi*, magno malo suo vrbem denuo *linqui*, desertam fore, *ecquando* aliquandone *natorum tempora, gentem qui recolant*, ventura? sic euanescere spem filiorum, qui subolem ciuium reficiant. Iam saeua illa nox, qua maritos interfecerant, *thalamique silentes* ob oculos versantur, et poenam se daturas, quod *excussa vincla* coniugii *denuo induerint*, novasque inde curas atque molestias contraxerint.

400. Hypsipyle ipsa ingemit, et blandis verbis solicitum de Iasone animum promit. *Iamne primo sereno*, vbi vix serenitas aliqua coelo emicuit, *deducere*, demittere, *vela* cupias, care, *carius adeo patre* caput? — 405. *Sic portus fugeret ratis*, num ita ex portu properares, si tempestas nimbosa in litore Thraciae te obpressisset? — 407. Ergo *soli coelo* et *hiemi*, non amori adceptum referam, vt ad nos deuerteris? — 408. Sic lacrumans *promit chlamydem textosque labores*, chlamydem acu pictam, *dona haesura* in sui memoriam a Iasone gestanda. Xenia eiusmodi v. ap. Homer. Odyss. 15, 115. Virgil. Aen. 5, 535. Ovid. Metam. 13, 679. etc.

410. *Acu nempe presserat* expresserat, pinxerat *genitoris conscia sacra*, templum Bacchi, in quo patrem condiderat, *currusque pios*, pietatis testes; *stant saeua pauentum agmina* mulierum Lemniarum, *dantque locum* via decedunt: *viridis silua* ex pampinis *circum horrida tela*

thyrſum, quam Thyadis perſonam agens geſtauerat, *tremit*, tam ſubtiliter picta eſt, vt tremere videatur: *mediis refugit pater anxius vmbris* ſiluis. Commodior ſenſus exſiſteret, ſi vna literula abiecta pro *viridis* legas *viridi*, vti Heinſio viſum eſt. *Tela* (in) *viridi* tremit horrida ſilua, in cuius medias vmbras pater anxius fugit.

414. Altera pictura referebat *inluſtrem*, famigeratiſſimum illum *pueri* Ganymedis *ex Ida frondoſa raptum: mox aethere laetus adſtabat menſis* Deorum, Iovis pocillator; quin et ipſe *Iovis armiger* aquila, *a Phrygio miniſtro iam*, antea enim raptori iratus fuerat, *pocula blanda adcipit.* Gemmam, in qua ita paſcit aquilam Ganymedes, aeri inciſam dedit Lippertus Dactylioth. P. I. p. 22. cf. Spanhem. ad Iuliani Caeſares p. 70. Tria haec, ad Ganymedis hiſtoriam pertinentia, quum fieri non potuerit, vt vna eademque areola exhiberentur, pro parergis et in fugam vacui Hypſipylen ſingulis maiorem illam picturam circumdediſſe exiſtimauerim. Idem fere placuiſſe video Cl. *Lenzio* in *erklär. Anmerkungen zu den epiſchen Dichtern der Römer* p. 297. qui et gemmam laudat Stoſchianam exhibitam a *Schlichtegrollio* (Abbildungen Liefer. 3. n. 32.)

418. Chlamydi donum adiungit aliud *enſem*, *notum ferens inſigne Thoantis*, cuius capulo inſculpta eſſent, quae ad familiam Thoantis ipſumque ſpectarent, qui tibi *ſit* (ſic repoſui pro *ſim*, quod ferri poſſit, ſi interpreteris: ego, i. e. memoria mei tibi ſit comes; ſed nimis coactum) *belli pugnarumque comes*, quem pater ab *Aetnaeo Deo*, Vulcano, (ἄναξ Αἰτναῖος Euripid. Cycl. 595.) olim dono adceperat, nunc te dignus. I memor terrae, quae te *quieto ſinu* prima et amice excepit, et a Colchide redux iterum ad nos deuerte, idque peto per pignus amoris, *per hunc, utero quem linquis Iaſona* paruulum *noſtro*. cf. Apollon. I. 898. Quid vis, vt agam puero, *ſi quem* cet. et Virgilii Didonem 4, 327 ſq.

426. Nec ſine lacrumulis dimittuntur ab aliis feminis *Orpheus*, *Aeacides*, h. l. *Peleus*, nam Telamonem et ipſum Aeaciden cum Hercule in naui remanſiſſe vidimus v. 384. et *Caſtor*.

428. Has inter lacrumas *piger* diu otioſus *vncus* ancora *harenis legitur*, ſoluitur, et remi et venti inpellunt nauem, *ſpumea ſubſequitur fugientis ſemita claui*, gubernaculum celeri motu ſulcum trahit per mare ſpumans.

432. Tunc *Lemnos tenuis*, ita vt tenuis fieret, minor nauigantibus fieri videretur, euanefcit fenfim. et *Electriam terram* ab Electra, Atlantis filia, fic dictam, *Threiciis arcanam facris*, Samothracen legunt. Hic *numinis ingens horror*, religio horroris plena, et *incautis decreta piacula linquis*, graues poenae manent eos, qui temere euulgarint myfteria. — 433. Haec infula tota immunis eft ab omni tempeftate; tum demum *Deus* (Dii, Cabiri) *vndas afperat*, fluctus monet, quum *infidos nautas* litora fua tangere velle fentiat. Tales quum Argonautae non effent, obuiam fponte venit facerdos *Thyotes; excipit terris adytisque*, templo, *referat adeo fecreta*, initiat myfteriis, quae ad artem in primis nauticam pertinuiffe putantur. v. *Boettiger archaeolog. Mufeum Heft.* 1. p. 67. — 439. *Hactenus in populos, vates Samothraca, diemque miffa mane, facrisque metum feruemus opertis*. Sic ed. Burmanniana. Mirum, quantum defudarint in his Sibyllae foliis expediendis interpretes, quotquot Valerio meo operam inpenderunt, quam tamen luiffe omnes videntur. Nec felicior poft Burmannum fuit *Withofius*, qui legendum effe coniicit: *vatem Samothraca reducens, Mufa, mane!* vide *kritifche Anmerkungen* St. 5. p. 26. Rem, nifi fallor, acu tetigit *Schraderus* Obff. p. 21. qui ita refingit: *Hactenus in populos* VATI, *Samothraca; diemque miffa* VALE. Senfum meis verbis exponere liceat: fed haec hactenus, ait poeta. Plura de te, Samothraca, (Vocat.) praeter ea, quae mihi, (*vati*) a me in populos diemque miffa funt, quae notiora hominibus facere, in lucem protrahere coeperam, non edisferam: pergas arcana effe, *vale!* quod firmat Apollonii νῆσος κεχ́ρσιτο 1, 920. Sic igitur in contextum recipere nullus dubitaui. Quae fequuntur, *facris metum feruemus opertis* fatis facilia: plura nunc non addam, ne religionem hisce myfteriis debitam violem. Ceterum, ne et ego facra haec arcana profanem, lectores confulant velim (L. B. de Sancta Cruce) *St. Croix über die alten Myfterien überfetzt von Lenz. Gotha* 1790. p. 41 ff. et *Hermann mythol. Handb.* Th. 3. p. 169 fq.

441. Luce orta, Argonautae laeti, *plenique Deorum* initiati ad tranftra redeunt, vrbes antea vifas *condunt*, poft fe relinquunt, et meridie in confpectu habent *Imbron*, infulam haud procul a Samothrace fitam. Tunc primum *Theffala puppis* Argo *Dardaniis harenis adpulit et Sigeo litore fedit*, peruenit in regionem Troianam eiusque promon-

torium. Ibi in terram escendunt, *pars lenibus candentia velis castra leuat* (locat?) incunde tuguria velis tecta pinguntur, *pars frangit*, comminuit *adorea farra*, frumenta *tracto saxo*, molis manuariis lapideis: *citum strictis alius de cautibus ignem ostendit foliis*, alius laetatur, quod celeriter e filice excussum et foliis exceptum sociis possit ignem ostendere, et *sulfure pascit* sustentat *amico*. Epitheton felicissimum! sulfur facile se iungit fomiti, adripit.

4.1. Hercules et Telamon *dum litora blando anfractu sinuosa*, molli flexu sinuata, *legunt*, *vox adcidit* ferit *aures flebile* (flebiliter) *subcedens*, non tam vox, quam lenis fletus, *ceu* (mel. quod Burmanno placet, *qua*) *fracta remurmurat vnda*, in litore, vbi fluctus franguntur. — 454. *Adtoniti, pressere gradum*, leniter incedunt, vacuumque sequuntur vocis iter, nil nisi vocem inanem aera transeuntem (sic vacuus ventus 1, 421.) iam *certa* magis articulata, quam vocant, *sonat* — *quem non* (omnes) *hominum superumque vocat?* Eo acrius instant viri, *subcurrere certi*. Sic, vbi *taurus acerbo gemitu auia* campos *late inplet* mugitu, *super alta terga leonem morsu* sibi colla *frangentem ferens*, (cf. 3, 589.) *coit e sparsis mapalibus*, casis Maurorum per agros passim positis, *manus agrestium clamore caeco*, incondito, quo, quid sibi velint, ipsi nesciunt. Simile hoc, quatenus taurum sistit, non displicet, sed si adcommodes taurum *mugientem* voci Hesiones *lamentabili*. et agrestium *clamorem* et *caecum* quidem cum actis Herculis compares, tum huic loco non satis aptum inuenies. — 462. Constitit Hercules, *visuque euisus*, oculorum aciem intendens, (in) *rupe truces manicas*, vincula manus constringentia, *defectaque* deficientia, pallida *virginis ora cernit*, et *ad primos turgentia lumina fluctus*, oculos, qui, vt primum fluctus tolli viderent, ad leuissimum aquarum motum, tumerent, lacrumis subfunderentur. — 46.. Iam vultum Hesiones moerentis comparat poeta cum statuis et imaginibus, in quibus ebore vel marmore vel penicillo artifices tristitiam expresserint. *Exanimum veluti multa tamen arte coactum* conglutinatum, (vide *Heyne antiquar. Aufsätze* 2, 149.) *moeret ebur*, cf. moestum ebur Virgilii Ge. 3, 480. — *Pariusne lapis* marmor *notas* tristitiae et *nomina* ipsarum personarum moerentium faciem et lineamenta adcurate *sumit*, refert aut *liquidi referunt miranda colores*, pictor viuidis coloribus ad admirationem vsque veras sistit.

468. *Ductor*, Argonauta Hercules propius adcedit, quaerit ex virgine nomen, genus, cur vincta mortique ita expoſita ſit. Ad quae reſpondet Heſione: — 470. *non ego digna malis*, nam *ſuprema parentum dona vides*, quae mihi non dediſſent, ſi quid deliquiſſem. vides veſtes purpureas, auro distinctas, ad tumulum meum honorandum *in ſcopulis* expoſitas, ſuſpenſas. *Nos Ili veteris quondam genus;* acute monet *Slothouwer* in Actis Soc. Rheno-Traiect. Vol. 3. p. 171. pleonaſmum eſſe in *veteris quondam;* corrigit igitur: *Hi felix quondam. Genus* refero ad Ilum Troiae conditorem, et felices fuimus, *donec innida Laomedonteos ſugeret Fortuna penates.* Sic pie atque modeſte, quod patris culpa eſſet, Fortunae tribuit. Laomedon enim quum Apollini et Neptuno, quos tamen ipſos Heſione non nominatim calamitatis auctores dicit, pactam pro auxilio in exſtruendis Troiae moenibus praeſtito mercedem dare noluiſſet; Apollo, *coeli temperie*, aere, *corrupta* peſtem regioni immiſit tam grauem, vt *certantibus* (exquiſite! vix vnus in cineres conſederat, quum alter exſtruendus eſſet,) *rogis arderent campi;* Neptunus autem belluam marinam, *monſtrum ingens, montibus maius*, et quod vix ſinus maris noſtri capere videretur, excitauit, cui dedendae eſſent, iubente ſic oraculo (Hammonis), puellae ex ſorte, *ſortita Lethen corpora*, quae ſors mihi fatalis exiit, *crudelis ſcopulis me deſtinat vrna.* Verum, ſic pergit Heſione 485. ſi iam *Phrygibus* Troianis *numina redeunt*, fauent iterum, ſi tu is es, quem augurià nobis praenuntiarunt aduenturum, et quem votiui, a patre paſti, *cornipedes* equi praemia manent, age, me et Troiam noſtram *defectam* puellis orbatam *eripe, potes enim*, quantum ex robore coniicere licet, egregio amploque corpore, quale nec Neptuni olim, nec Apollinis, quum moenia ad coelum vsque noſtra ſtruerent, *iungerent aſtris*, videre memini. cf. Virgilii Aen. 1, 589. *os humerosque Deo ſimilem.*

493. His virginis precibus Hercules ſi iungeret totius regionis adſpectum *faciem moeſtiſſimam* capti et infeſtati a bellua litoris, tumulos honorarios, cenotaphia puellarum, quae iam antea perierant, *coelumque* graue et peſtiferum *vrbi incubans*, tum calamitates in memoriam redibant *Nemeae, Erymanthi, Lernae infectae* venenatae.

497. Iam ſigno a Neptuno dato ſinus maris mugire incipit, bellua, *Sigea peſtis*, ὄλεθρος, pernicies, *adglome-*

rat, ante se conglobat fretum, *stellantia lumina tremunt* vibrantur *nube glauca* in capite fluctibus obnubilato, et *coeruleo fragore fulminans* (eodem sensu, quo de aprorum dentibus vsurpatur) *curua*, recurua, vti Delphinum capita, *ora quatit ordine trisulco*, triplici dentium ordine — *pelago remenso cauda redit*, longitudine corporis per mare extensus caudam retrahit, *passosque sinus* sparsas antea spiras *rapit ardua ceruix*, totam corporis molem subito in breue ad ceruicem contrahit. Sic belluae et magnitudinem et robur et iram augendo ornat poeta.

503. Sic *per mille volumina incumbentem* pontus comitatur altis *adsultans* fluctibus, et *trepidis ruentem litoribus sua cogit hiems*, tempestas a bellua excitata ipsam litoribus coarctat, facit, vt nec ipsa vlterius progredi possit: tam dira enim ista tempestas est, vt *nec Notus nubifer*, nec *Africus ouans*, dominans, maiorem excitare posset, *nec Orion, quum manus patriis* (Neptuni) *habenis plenus*, firma manu eas moderans, *flatu bipedum* in pisces desinentium *equorum mare tollit*, in fluctus erigit.

509. Hercules, adstupente comite Telamone *furiis crudescere pugnae*, efferatur ad certamen ineundum, *surgitque toris*, lacertos tollit, vibrat, *graues pharetrae pulsant terga*, iis insonant, inuocatisque *patre Ioue, pelagi Diis suisque ipsius armis*, (sic enim prisci heroes, vide Virgil. Aen. 12, 95. per arma iurabant, infra 3, 707. vina adeo iis fundebant. Sil. Ital. 6, 138.) *insilit scopulo*, (aliis locis quartum casum iungit verbo insilire Valerius) *horret ipse* mare ex imis sedibus commotum, et *celsi*, celsa ceruice sese erigentis, *monstri*, quod, vti *Boreas* (amat noster ventos) *e conuallibus Hebri* montis *se tollens volucres nubes per Rhipaeos montes* praecipitat, *nondum tamen omnia coelo tenet*, nondum totum nubibus obduxit, eodem modo bellua *molem horrendam scopulosaque* (melius *scruposa*, coniectante Heinsio) *terga promouet*, *ingentique vmbra* circa se sparsa *subit*, incedit, *intremere Ida, inlidique ratis* (magis tamen placet Cel. Beckii emendatio l. l. p. 264. intremere *vndae*, inlidique *vadis*) *pronaeque resurgere turres*, quae lectio, si sana est, alium sensum habere non potest, nisi hunc: tam longe recesserunt vndae, vt turres olim conlabsae, demersae iterum adparerent, exstarent.

521. Adripit arcum Hercules, *totaque pharetrae nube*, sagittarum copia tanta, vt pharetram euacuet, bellnam *premit*, vrguet, quae tamen non magis sede mouetur,

quam *Eryx magnus* Siciliae mons, quem *imbres velint, minentur in valles deferre*, deiicere. Delatum nemus habuimus 1, 122. *Iam breuis et telo volucri non vtilis aer*, ſpatium aeris nimis anguſtum, quam vt vim poſſint exſerere ſagittae. Effert Silius Ital. 9, 121. *amiſere ictus ſpatium*. Florus 4, 9. *abſumto iactus ſpatio*.

525. *Fremit* ob irritum coeptum *tacitoque pudore* tangitur Hercules, denuo tremit, palleſcit Heſione. Aliam igitur viam heros ingreditur, proiicit arma, *proxima ſaxa reſpicit* luſtrat, et *quantum ventis adinta vetuſtas*, temporis diuturnitas adcedentibus tempeſtatibus, *pontique fragor*, fluctus maris, *impulerit*, labefactauerit, *tantum ab imi maris ſede concutiens abscidit*, vi abrumpit.

529. Iamque *agmine toto* voluminum ſuorum adeſt *piſtris* (proprie maximum maris Indici animal teſte Plinio Hiſt. nat. 2, 4. deinde de quauis bellua marina, v. c. de Scylla Virgil. Aen. 3, 427. vſurpatur) *miſeraeque inhiat iam proxima praedae*. — 532. *Stat mediis elatus* in rupe *aquis*, excipitque irruentem Hercules, ſaxo obcupat *prior et obruit ſurgentia colla*, hinc repetitis nodoſae quercus ictibus belluam detrudit in imum mare, vt *reſoluta* mortua totum aequor obcupet, *Idaeaque mater* Cybele, et *chorus* thiaſi, et *ſummis collibus amnes* fontes, Nymphae *vlularent* prae gaudio. Nam *vlulare*, vt Graeci ὀλολύζειν, etiam de laeto ſonitu Latini ſaepe adhibent. Vnum locum addere liceat Catulli Carm. 63, 28. vbi itidem de Cybele ſermo eſt: *Thiaſus repente linguis trepidantibus vlulat.*

538. Protenus adcurrunt ex vna parte paſtores magnisque petunt clamoribus vrbem, ex altera Telamon Argonautas ad hoc tale ſpectaculum aduocat, qui horreſcunt, et *ſubito vident in ſanguine puppim*, totum circa nauem aequor cruentatum.

542. Victor in *crudum* aſperum *ſaxi cacumen emicat*, exſultans properat, manusque virginis liberat vinculis, *aptat ſuperba* (ſuperbus) *arma* pharetram et arcum, antea v. 527. proiecta, et *ouante gradu litora tuta* nunc a bellua *ſuperat* tranſit, regem aditurus, non aliter, ac *per paſcua incedit taurus*, *collo et armis* pectore *erectior*, quum ad ſtabula alta reuiſit, et *ad amores, quos vltus eſt bello*, ad boues iuuencas amatas, ab inſultibus aliorum amatorum liberatas. cf. Virgil. Ge. 3, 226 ſq.

550. Obuiam ei procedit *longis emiſſa tenebris*, quam metus excitatae a piſtri tempeſtatis intra moenia diu con-

tinuerat, liberata *turba Phrygum*, ipſeque rex cum coniuge natum *trahens* puerulum, nondum ſatis firmo gradu incedentem *Laomedon*, moeſtus tamen gemensque, quod equi iam promiſſa praemia tradendi ſint. Alia pars incolarum *aerii*, altiſſimi muri (cf. v. 491.) faſtigia *cingit*, vndique obſidet, et ignotis iuuenem mirantur *in armis*, arma tam inſolita ferentem.

555. Rex Herculem *torua tuens* (cf. 1, 38. γοργὸν, ταυρικὸν βλέπων Ariſtophanes) atque *acri lubricus aſtu* fallaciam perniciemque meditans *ſubit*, doloſe adgreditur, et *patrio male laetus amore*, laetitiam quidem prae ſe ferens ob filiam ſeruatam, ſed ſimulatam eam et deminutam, quod vna filia duos equos cariores habebat. — 557. Tum vero ſic adfatur: Tuum iter ad *Sigeum* promontorium noſtrum, ſi verum fateri velis, non directum, nec huc veniſti miſeratione ductus peſtis inter nos graſſatae, ſed *Forte* fortuna huc delatus. Quod ſi tamen, *vti Fama fert*, Iovis filius es, gratus nobis adceptusque veniſti, cognatus quippe, (vnum idemque caput gentis habemus) *ſator vnus*, *et idem ſtirpis honos*, ſerus quidem ades poſt *tot lacrumas meas*, poſt *tot piacula patrum* (matrum?) poſt tot belluae traditas filias, ſed ades tamen; *quam parua tuis iam gloria factis?* Interpretes ita adcipiunt, vt detrahere Laomedontem Herculis bene facto voluiſſe dicant, quod mihi ſecus videtur. Inciuilis et ruſtica fuiſſet oratio, quam doloſam ſupra promiſerat poeta, nec talem inhumanitatem Hercules facile irritabilis aequo animo tuliſſet. Ego vero laudem aliquam ineſſe verbis exiſtimo: quod nunc ediſti factum nihil quidem eſt ad egregie antea res geſtas, quod tamen gratiſſimo animo adnoſco, ideoque te tuosque ſocios hodie ad epulas inuito, cras vero equos tibi debitos tradi iubebo. Sic doloſa omnia manent et lubrica.

568. Ita dixerat ad ſpeciem quidem laetus et humaniter, ſed dirum nefas voluebat animo, ſomno granatum hoſpitem trucidaturus, *vt erepta luat reſponſa pharetra*, vt dominus ſagittarum inrita faceret oraculi eſſata, *namque bis Herculeis deberi Pergama telis* praedixerant; et primum quidem ab ipſo Hercule, perfidiam Laomedontis vlciſcente, quo tempore Heſionen captam Telamoni vxorem dedit, deinde a Graecis poſt Helenam raptam, quod tamen non niſi adcito Philoctete fieri potuit, cui Hercules moribundus ſagittas tradiderat. — 572. *Priami*, Laomedontis filii, *ſed quis iam vertere* auertere *fata queat*, *manet*

inmotis nox Dorica lustris, nox illa, qua Graeci Troiam expugnabunt, manet fixa, tempore a fatis constituto ingruet, et *genus Aeneadum et Troiae melioris honores*, suo tempore felicior longeque gloriosior Troia exsistet ex Aenea eiusque nepotibus, Roma.

575. Hercules se sociosque excusat, quod epulis adesse non possint, *ad ostia ponti Scythici* properantes; in reditu tamen se iterum adpulsurum et *equos donatos* adcepturum promittit. *Tum vero plura vocatis adnuit ille Deis*, Laomedon nempe, non equos tantum, sed plura etiam daturum, Deos obtestans pollicetur, sed Phryges, *perfidiam* regis non ignorantes, quantam Troiae cladem ea inlatura sit, ominantur.

580. *Panditur hinc totis in noctem carbasus alis*, vela secundis ventis inpelluntur, *litora* et *tumulum Ili* et *Dardanium patrem*, busta conditorum Troiae, *vigili simul omnia ludo festa vident*, peruigilia hilariter agentium ob belluam obcisam, *hinc vnda*, litora, *hinc sacris ignibus* in Cybeles honorem *Ida vibrat* (cf. 8, 306. *vibrata* flammis aequora) et *horrisonae respondent Gargara*, Idae pars, *buxo*, resonant ad tibiarum et tympanorum strepitum. — 585. Inde in altius mare progressi *Phrixea subibant aequora* adpropinquant, et *angustas fauces quondam sine nomine*, nunc Hellespontum.

588. Primo statim diluculo *dehiscentes subito vndas* conspiciunt, et *vittata* adstat *Helle*, iam nempe *Panopes* Nymphae 1, 134. *Thetidisque soror*, Dea marina, *aureum sceptrum laeua* (hac enim, non dextra, sceptrum gestare solebant prisci reges) *tenens*. Tum *sternit aquas*, silentio fluctibus inposito, Argonautas, Iasonem in primis placidis compellat verbis: Te quoque ab *Haemoniis terris*, Thessalia, *per aequora ignota regna infesta domus*, rex familiae nostrae infestus, eademque, quae me, fata agunt, *iterum Aeolios Fortuna penates spargit*, nos, qui ad Aeolum genus referimus, denuo in peregrinas terras proiicit. Magnum tibi quidem longumque aequor, *ne defice coeptis*, noli tamen animum despondere, *superandum*, et ipse Phasis tibi procul est; *verum dabit* aperiet *ostia*. Quem Phasin si adtigeris, *nemus arcanum* lucum manibus Phrixi consecratum, (cf. Horat. Od. 3, 4, 7.) *geminasque virentibus tumulis*, arboribus circumdatas, *aras* inuenies. Hic *celeres* ante omnia *prima piacula* inferias Phrixo ferte, *cinerique* Manibus eius meo nomine dicite: Non ego, quod fortasse

putas, apud inferos fum, *fruftraque vani*, inanis, ab vmbris inhabitati *Averni vias fcruteris*, neque enim *fcopulis et fluctibus actam me frangit* (mel. *fregit* tum, quum ariete excidiffem) *hiems*, immo *Cymothoe*, Nereis et *Glaucus* cadenti fubiecere manus, *pater ipfe*, Neptunus, *dedit has fedes, haec regna aequo numine* propitia voluntate, et *finus nofter* ita amoenus eft, vt, quod *Inois* (oblique ferit nouercam) *vndis inuideat*, non habeat. His dictis fub vndas redit, moefta tamen, vt *patrii rediere dolores*, patriae defiderium animum tetigit.

611. Iafon in honorem Deae marinae vinum inuergit mari, eiusque fe commendat numini. Tum iter profequitur per *anguftiffimam freti* Hellesponti *partem, qua breuioribus furit aeftus aquis, vbi Afiam prementem proximam effugit abruptis Europa immanibus oris,* ob abrupta promontoria non tam iucunda adfpectu, quam Afia, vti explicat Burmannus. Has etiam terras *confertaque gentibus arua*, ab iisdem olim gentibus habitata, *pelago pulfante*, maris inpetu, *Neptunia quondam cufpis*, terrae motus a Neptuni σεισίχθονος tridente excitatus, et *aduerfi longus labor aeui*, poftquam per plura faecula viam rumpere mare hoftiliter laboraffet, *ita abfcidit, vt Siculum Libycumque latus, ftupuitque fragorem Taurus et* (in) *occiduis regnator* altitudine reliquos praecellens *montibus Atlas*. *Taurum* repofui ex feliciffima *Withofii* emendatione, olim ad Gnentherum Ligurinum p. 57. propofita, et feni adhuc probata in *krit. Anmerkungen* St. 5. p. 28. Antiquiores editiones habent *lanus*, pro quo Voffius maluit *Indus*. Heinfius ex coniectura dederat *Canus*, quod et Burmannus in textum recepit, ita tamen, vt difficultatem aliquam fateretur remanere. Propius a vero abfuit Bentleius ad Horat. Epp. 1, 3, 4. qui *Aemum* maluit; recte in eo, quod *montem* excogitauerit, qui obponeretur Atlanti, fed in delegendo ifto monte acutius vidiffe videtur Withofius, qui fubftituit *Taurum*. Et primo quidem duos montes in mente poetam habuiffe probat ex copula *Et;* deinde *occiduis* montibus tacite innolui monet *orientales* regiones, quibus alter mons adtribuendus fit, talemque Taurum effe.

622. Iam iuga *Percotes*, rectius *Percopes*, (v. Brunk. ad Apollon. p. 42.) vrbis Troadis, *Pariumque infame fragofis vndis*, breuibus, fcopulis caecis et afperis famofum, *Pityamque*, (Valerius eam difcernit a Lampfaco, cuius antiquius nomen Pityam fuiffe alii perhibent,) *et Lampfacum*,

quam nec trieterica (cf. fupra 259.) *facra* (Orgia) *Bacchi Ogygii* (quod epitheton de quibuscumque rebus et perfonis antiquiffimis adhibetur) *neque arcanis Phrygius furor inuehit antris*, quae nec vti Thyades in Bacchi honorem, nec vti Corybantes, matris Deorum numine pleni, choris, cantuque et tympanis ad furorem vsque laetatur, fed *a Deo fuo*, Priapo, in Venerem rapitur, cuius *aras* in monte vrbi imminente, et *velamina templi*, vexilla fortaffe e faftigio templi volitantia, vident. De Priapo v. omnino *Vofs mythol. Briefe* 2, 295.

628. *Rarior hinc tellus*, terra continens, mare fit latius, et *ingens vndique coelum*. Medio inter Pontum Euxinum et Hellespontum finu *terra* iacet, *ceu fundo prolata maris*, quae ex ipfo mari enata effe videtur, peninfula; *namque inproba arua caecis intulit vadis*, magno latoque terrae continentis fpatio fcopulos obcupauit, eademque amplitudine longum dorfum agit fub aequore. Haec infula terrae continenti iuncta eft duobus pontibus, (v. Strabonem 12, 575. et Berkelium ad Steph. Byzant. v. Κυζικος) *quorum alter tenet*, nectit, *confines oras Phrygiae*, *alter ad iuga pinea montis* Idae *ducit*. In ceruice quafi huius peninfulae fita eft *vrbs placidis demiffa iugis*, leniter declinis, Cyzicus. Eiusdem nominis rex, vt primum *noua figna carinae* nauem folito maiorem eminus vidiflet, vltro ad litus properat, viros miratur, in vrbem inuitat. Vos, inquit, primi eftis Theffali, *Aemathia manus*, in has oras venientes, et *fama mihi maior imago*, famam vos et exfpectationem meam adeo fuperatis. Laetor, quod mea infula non tam *femota*, et *populis lucis Eoae*, gentibus ad Orientem habitantibus, *non inperuia* fit, quum *tales duces*, *tot robora*, tot egregios fortesque viros confpicere liceat. Nam etfi inclementia coeli vim habeat ad huius plagae gentium animos, meque Propontis circumfluat, *veftram tamen fidem et ritus et mitia corda* culturam magna cum voluptate audiui, et ad imitandum mihi et ciuibus propofui. Noli timere, *procul a me eft effera virtus Bebrycii*, (Bebrycum, gentis Cyzico vicinae, de quibus infra lib. 4. pluribus dicetur) procul *Scythici inclementia facri*, vbi peregrini Dianae immolantur.

650. Tum laetos rapit fecum in vrbem, omnes palatii valuas in hofpitum honorem iubet pandi, facra etiam facit Diis *in templis*, in quo tamen Valerium Heynius exiftimat (ad Virgil. Aen. 1, 632.) veterum morem heroum de-

ſeruiſſe, qui *in domo* ad hoſpitum aduentum victimam ceciderint, et ex ea epulo ſacro hoſpites exceperint. vide ipſum noſtrum ſupra 347 ſq. — 652. *Stant gemmis auroque tori*, lecti, veſtes ſtragulae, *menſae regifico* regio *adparatu*, *centum pares miniſtri*, *primaeua corpora* eiusdem ſtaturae omnes, et in flore aetatis conſtituti, *pars geſtat epulas*, fercula, *pars pocula bellorum caſus expreſſa*, (in quibus expreſſi eſſent. cf. ad 1, 398.) Haec pocula *prima*, ante omnia, prae ceteris oſtendit Iaſoni Cyzicus, digito monſtrans, quid in quoque expreſſum eſſet: *Hic portus*, hoſtibus terribilis — *hic acies* inſtructae — *hic Pelaſgos* in fugam coniectos — *hic meus ignis, qui ratibus paſcitur*, hoſtium naues comburit.

660. Ad haec Iaſon: *Vtinam ira nunc Pelaſgos efferet*, (pro quo Oudendorp. ad Sueton. p. 534. malit *efferat*: Nil opus, puto.) vtinam nunc adcederent, et, quod ſolent, furtim, nauibus omnibus coactis, adgrederentur; profecto videres, quid hoſpitum arma valeant, nec poſthac vltra hanc noctem hoſtes tibi eſſent timendi.

664. His aliisque eiusmodi ſermonibus mutuis plurima noctis pars *rapta* opinione citius transacta, *nec non ſimili lux poſtera tractu*, iisdem confabulationibus poſterum diem laeti fefellerunt.

IN LIBRVM III.

1 — 14. Relinquunt Cyzicum Argonautae. *Tertia iam gelidas Tithonia* Aurora *ſoluerat vmbras*, inluxerat, *exſueratque polum*, nubibus imbriferis liberauerat; *Tiphyn* gubernatorem *placida alta vocabant*. Breui, lux oritur, eaque ſerena, placidum mare fuit. *Argoa manus*, Argonautae, et *Aenidae* Cyziceni, ab Aeneo, Cyzici patre, ſic dicti, mutuis amplexibus haerent. — 5. Dat *Cererem* panes et opſonia *lectumque* egregium *pecus* rex, nec *vinum Bithynum Phrygiumque*, vilius notaeque deterioris, *ſed quod ſua Lesbos colle noto per freta anguſta Helles ſubgerit*. Sic ordines verba, et omnia habebis perſpicua. Lesbium vinum, Methymnaeum etiam (vide Virgil. Ge. 2, 90.) ab vrbe Lesbi dictum, in deliciis habuerunt veteres. v. *innocentis pocula Lesbii* ap. Horat. Od. 1, 17. eumdem Epod. 9, 34. Propert. 1, 14, 2. 4, 8, 38. Athenaeum 1, 22. p. 28. ed. Caſaub. — 8. Ipſe Cyzicus Iaſonem comitatur ad nauem, relinquit lacrymans, donat tamen praeclara munera *veſtes*, quas

primas, primum solertiae documentum, *coniux Clite Percosia*, Meropis Percosii (vrbis Percotes 2, 622.) regis filia, Apollonio 1, 975. Μέροπος Περκωσίου ἐκγεγαυῖα Κλείτη εὐπλόκαμος, *picto variauerat auro*, acu pinxerat, aureis filis insertis; porro galeam et ensem, qui patris olim fuerat; pro quibus vicissim a Iasone adcipit pateras et *Thessala frena*, phaleras. Sic *manibus datis iunxere penates*, foedus hospitii iniere.

15. Quo amiciorem Valerius Cyzicum magisque beneuolum atque hospitalem nobis descripsit, eo magis miserabimur hominis tam amabilis sortem, quae ipsi poetae ita indigna videtur, vt ipse causas eius exponere non sustineat, sed Musam in subsidium vocet. *Tu mihi, Clio, causas pande, tibi enim superum animos* consilia *nosse* (noscendi) *facultas data*. Dic igitur, cur *Iupiter*, hospitalis, ξένιος, *talia arma, cur hospitii iunctas dextras* tam amicos heroas hospitiique nexu iunctos commiserit: Cyzicus nempe in venatione leonem Cybeles confecerat, eiusque exuuiis palatium exornauerat suum. Haec poetice ita efferuntur: *Dindyma* (iuga, ὄρη), montem Phrygiae prope Cyzicum, *lacertis famulorum sanguineis bacchata* (passine, vti ap. Virgil. Ge. 2, 487. Aen. 3, 125.) per quem Corybantes, Cybeles a Cyzicenis cultae (Propert. 3, 22, 3.) sacerdotes furibundi, sanguineis brachiis, (haec enim vulneribus inflictis cruentare solebant. v. locum classicum infra 232.) dum Cyzicus *asper*, nimis cupidus, *volucri quatit equo* (quatit vngula campum Virg. Aen. 8, 596.) *syluasque fatigat*, creberrime venans obit, (sic *arma fatigare*, e manibus non dimittere, 5, 142. *diem noctemque Marte* 5, 602. eodem sensu *exercere* pharetram infra hoc libro 162.) *adsuetum dominam* (nomen Cybelae fere proprium, vt Virg. Aen. 3, 113.) *Phrygias vectare per vrbes leonem ad frena redeuntem* iaculo obpresserat, *iubas* deinde *captiuaque ora* pellem et caput *postibus inposuit*, spolium *infelix* (sibi) *diuaeque pudendum*, in pudorem, ignominiam Deae. — 27. Quae vt primum ex *aerisono* tympanis, cymbalis, tibiis resonante *monte* Thessalicam nauem conspexerat, hanc vlciscendi occasionem adripuit.

32. Nox erat, et *leni canebant aequora sulco*, canam spumam mouebant in pelago remi, (cf. Virgilii Aen. 8, 672. *fluctu spumabant caerula cano*.) *prona* ad occasum vergentia *sidera leues* placidos *somnos spargunt*, venti ita secundi, *vt tonsas religent*, vt remis opus non esset solis-

que velis inpulsi praeteruehercnt *Proceneffon* Proconneson insulam Propontidis, *Rhundaeum* fluminum, *medio etiam ponto flauentem;* qui aliquatenus etiam per mare flauum tenet colorem, et *Scylaceium* promontorium *vnda fracta fumosum* ad quod fluctus fracti magnam agunt spumam, (Brandung).

37. Tiphys *diem solisque cubilia*, occasum solis, *consulit*, seruat, obseruat, *ratemque vento stellisque ministrat*, vela curat, pront venti et sidera postulant. (cf. Virgil. Aen. 6, 302.) — 39. Sopor illum, qualis numquam alias, post *magnum lucramen* obprimit, *lenit agens*. (*agens* additum, pleonastice, vt Graecorum ἔχων. cf. 4, 411. 7, 151.) *sed Divum imperiis*: a Diis inmissus; *cadit inscia clauo dextra* (potuisset dicere: clauus excidit dextra, sed perinde est, sensus enim est reciprocus) *solata*, desolata, sibi relicta *nauis turbine flectit iter*, in orbem agitur, *portuque refertur amico.*

43. Vix *notis*, modo relictis, *vadis adlabsa* erat nauis, quum *aethere longo*, longe per aera audirentur tubae et vox horrenda: Hostis in portu! adsunt Pelasgi. Iussu enim *Mygaoniae matris* (Idaeae 2, 536. Cybeles) *vrbem ancipitem lymphauerat*, anxiam ad furorem vsque efferaverat, *Pan Deus, nemorum bellique potens*, qui et pastoribus et militibus (est enim et στρατιώτης. Longi Pastor. Lib. 4. extr. p. 134. ed. Villois.) vanum terrorem (Panicum) iniicit, qui interdiu *antris se continet*, noctu late vagatur, vnde nocturnus 7, 400. *saetigerum latus*, hirsuto corpore, et *tornae frontis coma sibila.* Pro *sibila* malunt nonnulli *pinea*, nam eiusmodi corona Pani tribuitur. Audio: sed quum poetae, vti arboribus omnino, quarum folia lenissimo vento mota sonitum edunt, ita pinui etiam tribuant sibila, quo facit in primis Virgil. Ecl. 8, 22. *argutum nemus et pini loquentes;* locus non emendandus, sed interpretatione iuuandus est. — 51. *Vox vna* quamquam vna, *super* superat tamen omnes tubas, tam vehemens est, vt *conus*, crista galeae, *enses*, *aurigae rotis* curribus, *claustra moenibus cadant*, tantosque metus, quantos non Mars, non Furiae, non *tristis ab aethere Gorgon*, Medusae caput *sparserit*, iniiciat, *tantis aciem raptauerit vmbris*, tot simulacris inanibus in aere adparentibus in proelia rapiat. — 56. *Ludus et ille Deo*, similem sibi ludum fecit Pan, si pecora ita territat, vt *profugi sternant dumeta iuuenci*, oestro quasi perciti virgulta proculcent.

58. Clamor ferit et regis aures; lecto exfilit, fomnio adhuc plenus, per quod *Bellona* ipfi adparuerat *foribus reclufis*, in ipfo cubiculo adftans, *nuda latus*, brachio exferto, *paffuque fonoro orichalca* tubam orichalco vinctam (Horat. Arte poet. 202.) *mouens* et *triplici crifta*, τρυφαλεία, τριλοφία. v. Cl. Ruperti ad Sil. Ital. 5, 134. *pulfans faftigia* cubiculi. Sic magnam corpore et terribilem habitu Deam videmus — nudum latus — paffu fonoro — tubam mouentem — triplici crifta — faftigia tangentem. — 63. Sequitur Deam rex *demens*, mente captus, et ad mortem properat, vti olim *Rhoetus iniqui unbe meri*, vino nimio faucius, et ita oculos obnubilatus, vt *Pholoen*, montem Theffaliae, Centaurorum fedem, (1, 140.) *geminam* duplicem, *maioraque antra fua* cernere fibi videretur, (quod adcidere folet ebriis, quibus *geminis exfurgit menfa lucernis* Iuvenal. 6, 305.) *in Herculem et Thefea ruit*, fed in pugna aduerfus Lapithas cecidit; aut qualis redit a venatu *pater*, (de *Athamante* fermo eft) *luftra Triuiamque canens*, ouans de felici captura, gratiasque agens Dianae, *humeroque Learchum aduehit*, nefcius, fe filium fua manu confectum humeris portare, quod tamen non fefellit Thebanos, *miferae* miferabundae *declinant lumina* ab tam trifti fpectaculo *Thebae*. Rem omnem latius narrat Ovidius Metam. 4, 515 fq. quem adeat, qui opus habet. — 70. Iamque adeo non porta moratur regem, nec *poue*, quae prope aderat, *manus excubias fortita*, fatellites praefto funt regem comitaturi, quorum mox numerum augent alii, quos timor inanis domibus expulerat.

74. Argonautae diu confederant naui fua pauentes; galeas clypeosque per tenebras vident micare, dubii tamen, quid hoc rei fit; num hoftis quidam externus caftra nocturna fecuritatis caufa pofuerit, an *Colchi* fortaffe ipfi, nam pauor remotiffima etiam timet, obuiam fibi proceffiffent. — 77. Iam vero hafta *immani turbine*, horrendo cum fonitu mediam in nauem aduolat, iubetque arma fubito rapere *manu caeca*, quae, quem in vfum, vel contra quos caperentur, adhuc ignorarent. *Princeps* primus *galeam conftringit*, lora fortius contrahit Iafon, vociferans: en! vota explentur, *optatos huc adfore Colchos*, focii dilecti, *credite*. — 83. Vti Mars, *Martius currus aftris*, coelo in medios *Biftonas* Thracas *exfilit*, et magnus animus et clamor et *tubae fanguineae*, caedem nuntiantes *iuuere* magis excitare, delectare folent *Deum*, fic Iafon

obcupat arua furens, primus esse cupit, qui in continentem terram ruere properet. — 87. *adglomerant latera*, conferto agmine incedunt, *densis thoracibus horrens* firma, inmobilis *stat manus*, vt nec *virgo fera* Minerva, *aegisono* aegide munito *pectore*, nec dextra fulmine armata Iovis, nec *Terror Pavorque*, *Martis equi* (cf. 2, 204.) *dispellere*, disiicere, ordinesque soluere potuissent. — 90. Nec vero ad se defendendos tantum adstant parati, sed etiam ad adoriendum: *contextis* ita arcte inplicitis atque connexis scutis, vt ne minimum quidem interesse spatium; *umbonibus*, qui pars erant clypeorum in medio prominens et acuta, qua hostem propellere, adeoque vulnerare possent, *vrguent*. — 91. Stant *vt nubes*, quam Iupiter *coeruleo agmine* (agmen etiam de aquis vsurpant poetae, vt Virgil. Ge. 1, 322. Aen. 2, 782.) *nimbosam*, imbribus grauidam, *constituit*, quae, quamquam *Zephyri* inter se decertant, *Notique rigentem*, inmotam, *pulsare* cupiunt, diu tamen eodem loco haeret, metuque inplet homines, dubios, quod in fretum, quasue in terras tandem ruitura sit.

95. *Hinc*, ex altera parte Cyziceni, vociferantes iacere saxa, faces, *tortae pondera fundae* lapides graues, quae omnia Argonautarum *phalanx inmota* sustinet, irasque *retentant*, continent, *congeries dum prima fluat*, dum primus inpetus telorum conquieuerit. (*telorum* addidi, non *hostium*, quum congeries rarissime de personis, plerumque de rebus adhiberi soleat; infra tamen 6, 511. itidem de personis videtur vsurpata esse.) — *Stellantia tegmina*, splendentem thoracem, et clypeum, *ingentemque umbram*, quam proiiciebat *Corythus* Cyzicenus heros, *Mopsus et Eurytus notant*, vident. *Restitit ille* (quis? Corythus, an Mopsus? malim de hoc adcipere) *gradu*, sic restitit, vt tamen gradu non deiiceretur, vt promtus ad resistendum maneret, *seseque a lumine ferri* coruscante hostis gladio *sustinuit praeceps*, a cito inpetu se continuit, *subitum ceu pastor ad amnem spumantem nimbis*, aestuantem, *fluctuque arbusta ruentem* prosternentem. — 103. Sed *Tydeus*, en! ait, in quo vires experiar; vtinam comminus cum eo decertare detur! *subit illa* Corythi *cuspis* sagitta *Olenii* Tydei, *dedit ille sonum*, dum caderet, *compressaque mandens aequora* campi glebas, in qua iacebat, mordens (idem fere, quod Horatio Od. 2, 7, 12. *solum tetigere mento*) *purpuream singultibus exspuit auram*, ad quemque singultum exspuit sanguinem. (Fundus est Homeri πορφύρεος θάνατος Il. 5, 83.

quem imitati deinde, mutata elocutione, Virgil. Aen. 9, 349. *purpuream vomit ille animam*, et alii.) — 108. *Ac veluti* (luxuriatur poeta in cumulandis comparationibus) in *medio ponto horrida rupes latet*, non animaduersa, quam numquam inpune tangunt nautae, *sic agmine caeco* temere *strictis ensibus* incurrunt Cyziceni, quorum plures obcumbunt, in his *Bienor. melior* fortior *patre*.

113. Nec minor in vrbe trepidatio. *Genyso* vxor arma noctu amouerat, sed illi *subitus reluxit focus*, ignem denuo adcendit, vt arma obcultata reperiret, et reperit magno suo malo, *tibi gaudes, miserande, repertis*. — 117. *Linquit vndantes* abundantes, largis dapibus instructas, *mensas, infectaque* nondum absoluta *sacra*, pervigilia *Medon; chlamys inbelli ostro torta circumuenit manum*, quae ego, an recte, nescio, sic intellego: chlamyde, quae, quamquam purpurea, bello tamen inutilis nihilque erat profutura, sinistram circumuoluit manum, vt pro scuto esset; (similis locus ap. Petronium c. 80. *intorto circa brachium pallio componit ad proeliandum gradum*) *strictoque vias praefulgurat ense*, dextra per viam in antecessum vibrat gladium. (coruscare facit, Gesner. in Thes. h. v.) Sic *taedas praecutere* Ovid. Met. 4, 755. — 120. Talis in arma ruit; *nec vina dapesque remotae, statque loco torus;* hactenus omnia facilia, non item, quae sequuntur: *in quo (omen) mansere ministri*. Locus salebrosus, in quo, quid ex *omine* facias, difficile dictu sit, nec Burmannus sibi satis ipse facit. Erat, vbi ego, mutata interpunctione, et *ministris* ad sequentia tractis, sanare locum mihi posse viderer, ita nempe: stat loco torus, in quo toro (omen) mansere sc. vina et dapes, Argonautis paratae, *ministri inde vagi* etc. Sed male me ominatum esse postea deprehendi, eam in primis ob caussam, quod Argonautae vrbem denuo ingressi non sunt. Maneant ergo suo loco vina et dapes, et torus et ministri, solum *omen* tollatur, et pro *in quo omen* legatur *insomnes*, quod reponi iubet Bentleius in epistola ad Burmannum data: *Statque loco torus: insomnes mansere ministri*. Nec temere coniecit acutissimus ille Anglus; nam non vnus codex habet *in quo omnes*, ex quo vera Valerio manus restitui potest. Neque video, cur miretur *insomnes ministros* Burmannus; equidem mirarer magis, si somno se dedissent ea nocte, qua hostes ante portas adparuisse audirent, quaque de dominis soliciti essent absentibus. Non dubitaui igitur, tam

luculentam emendationem in ipſum textum recipere. — 121. *Inde vagi* (Genyſus et Medon? Ita volunt interpretes; poſſint tamen Cyziceni omnino rectius intellegi) *nec tela modis nec caſibus isdem conſeruere manum*, in quibus duo Adcuſativi, *tela et manum*, obfendunt. Burmannus ita expedit, vt pro *tela — bella*, pro manum *manu* poni velit. De *manu* facile conſentio, et potiores ita libri praeferunt, non item de *bellis*, quibus nihil lucramur; nam vtraque formula *conſerere manu bella*, et *conſerere manu tela* inſolita ſunt Latinis, qui *conſerere manum*, *pugnam*, *proelium*, *caedem* (infra v. 117.) dicere ſolent. Poſſis etiam legere: *Inde vagae nec tela modis, nec caſibus isdem conſeruere manus.* Certe apud ipſum Noſtrum *conſerta tela* ſunt 6, 182.

124. *Ecce grauem nodis pinguique bitumine quaſſans lampada* ab arce decurrit *Phlegyas*. *leues*, leuis armaturae *manus* Pelaſgorum noctu innaſiſſe ratus, *Thamyrum*, ducem ſine dubio latronum illorum, ſaepius ab ſe repulſum, magno cum clamore et late ardente face requirit, haud ſecus ac *Typhon*, turbo nautis periculoſus, *igne fulgure ſimul ventisque rubens*, quem *Iupiter alte crine tenet*, cf. 6, 170. vbi *Typhonem Iupiter reuerberat aruis*. Flaccus duplicem h. l. perſonam agere iubet Typhonem vel Typhoeum, primam turbinis, alteram Gigantis coelo deiecti, ideoque duas diuerſas fabulas miſcet. — 133. Tollitur *hinc*, ex altera parte contra hunc Phlegyan, *totusque ruit Hercules arcu*, *aduerſa flamma ſpicula certa regens pectore*. Obſcuriora haec et aſteriſco ab editoribus notata recte tamen habere putauerim. Hoc, niſi me omnia fallunt, voluit poeta: Hercules ipſam aduerſarii facem in vſum conuertit ſuum; prout enim hanc ille monit, ita Hercules *pectore*, ad pectus admoto arcu, (nam non genis, vti nunc, adplicabant inferiorem arcus partem antiqui, ſed pectori, Homer. Il. 4, 123. νεύρην μαζῷ πέλασεν, Virgil. Aen. 11, 862.) dirigebat ſpicula certa, vt certo ferirent, *per piceos adcenſa globos*. quae tela, vt Burmanni verbis vtar, quum ipſam lampada tranſirent, inde ignem conceperunt, et adcenſa per piceos globos flammae pectus transfoderunt Phlegyae, vnde duplex vulnus, a ferro et ab igne, infligebatur. — 135. *pectus harundo per medium contenta*, cita, rapida *fugit*, *ruit ille* incidit *ore comanti*, bene comato capite, in ipſam facem, *maiorque adparuit ignis*, caeſariem adprehendens. Tota imago nimis quaeſita.

138. Iam aliae caedes memorantur, in quibus non nisi singula verba explicanda veniunt. Sic 140. *duplica'em secu'im* alii aliter exponunt: *Abresch* Auctar. ad Dilucidatt. Thucyd. p. 296. de incurnata, ideoque obtusa — *Bolt* Sylva p. 85. librata — *Withof* celerata. Mihi vero est vel *bipennis*, vel bis repetita, vti congeminata 6, 370. — 141. *aspera cingula* vel acu picta, vel bullis, vel caelaturis distincta. — 143. *prima cadauera linquite*, nil nisi primitiae caedium sunt, sed, his non contenti, plures caedamus. — 147. *vergunt rupta testudine fusi*, referenda ad v. 87. vbi adglomerabantur, densisque thoracibus stabant; iam vero vagi hostes adoriuntur.

150. *Ipse dux* Iason *super vultus caesos* hostes ore humum prementes, *taboque labantia* cruore lubrica *terga, campi Martisque potens*, apertum sibi campum pugnamque videns, vt *caeca profundo hiems*, vt inopina in mari exorta tempestas, *currit*. — 156. *fixam videt decrescere cornum*. Poeta, in variis caedum generibus excogitandis non eadem semper, qua Ovidius, ingenii felicitate adiutus, singularia quaedam et mira narrat; hoc tamen videtur voluisse: Iason lancea ferit Glaucum, qui telum quidem contra expedit suum, sed sentit, hastam aduersarii altius intrare corpus, *vidit* hastam, quo penitius insigeretur, eo magis *decrescere*, eo minorem breuioremque fieri. — 158. *insignem cithara cantuque fluenti*. Fluens obponitur aridae voci, raucae; est igitur, liquida, sonora, suauis. — qui *dulci pectine* plectro, proprie instrumento variae formae, quo lyra pulsatur vel raditur, tum per synecdochen pro tota lyra posito, *Bistoniae* Thraciae *post magnum alumnum* Orphea, cui Thracia patria, *festis adsistere mensis ausus erat*, Orphea aequare in lyra pulsanda stulte sibi persuaserat. Ceterum imitatus est Flaccus Ovidium, qui in pugna cantorem itidem sistit Met. 5, 111 sq.

161. Hercules iam non amplius pharetram et arcus *exercet* (quod verbum vsurpant de rebus, quibus saepe multumque vtimur, *handhaben*, vt fatigare; v. supra 11.) sed disiicit agmina *claua socia*, quam vbique comitem habebat, adsumta. — 163. Qualis sonitus est syluae, quae caeditur, *densa sylua labat magna iuuenum* robustorum *securi*, cuneisque adactis *graue robur*, quercus ponderosa, *gemit;* (rei inanimatae sensus tribuitur) sic *ossa dura* malaeque sonant sub ictu, *sparsusque* conspersus, (cf. infra 5, 319.) *ager cerebro albet*. cf. Virgil. Aen. 12, 36. *campi ingentes*

offibus albent. — 167. *fubfederat*, infidiatus. — 168. *os barbamque* barbatum caput, *clauam fuperue iutonat* (actiue, quod quum infolentius fit, alii malunt *claua*). — 169. *I nunc* confueta poetis inrifione infelicium *obcumbens Herculis armis, donum ingens femperque tuis mirabile fatis*, magno tibi honori eft, in fatis tuis vt mirum et honorificum memorabitur, quod Herculis manu cecideris. *Donum* fic ironice fumtum eft etiam 4, 216. — 171. *Horruit* ad Herculis nomen auditum, *nomen enim adnouit amicum* (amici) *primus, et ignaris dirum fcelus adtulit vmbris*, primus fuit, qui manibus eorum, qui iam iam cecidiffent, quique mortis fuae auctores non noffent, hofpites Argonautas fuiffe nuntiaret. — 174. *mente moras fouiffe benigna*, beneuole per aliquot dies, quibus morari deberent, excepiffe, et *laribus facraffe diem*, feftum diem inftituiffe, quod nouus hofpes familiae adcefferit. — 177. *quem tu qualemque*, quam deformem, *videbit adtonitus, Crenaee, parens!* non adnofcet, oculis non credet, te effe, qui antea tam formofus eras. *En frigidus fomnus* mortis *orbes* oculos (cf. 235.) *purpureos*, viuidos, vegetos, pulcros omnino, (v. Iani ad Horat. Od. 4, 1, 10. et infra *purpureum fal* v. 422.) *obit*, fubit; *iam candor*, candidus faciei color et *anni*, iuuenilis vigor, *deficiunt.* — 181. *Defere nunc nemus et Nympharum durus amores.* Inrifio, vti paullo ante: *i nunc.* Antea ita pulcritudine fuperbiebas, vt Nymphas contemneres fyluasque relinqueres; iam vero idem aude, fi potes.

182. *Hylas.* Hic *diuerfa turbantem*, alia campi parte pugnas cientem, *Sagen neruo fallere*, fagitta prius miffa obcupare, praeuertere, obculto ferire, quamquam *puer*, tamen *aufus primum* experimentum facere fortitudinis, *fpes maxima bellis*, magnam herois futuri fpem de fe excitans, *fi profpera* propitia *Iuno*, nifi haec inpediat.

186. *Caftor et Pollux.* Parum abfuit, quin alter alterum conficeret. *Adceffere nefas* (eheu!) *tenebris fallacibus acti in fefe, aft illos noua lux fubitusque frontis apex*, flammula, quam nuper galeis eorum Iupiter addiderat, (v. fupra 1, 571.) iam fubito vifa *diremit.* Alios igitur adgrediuntur, et Caftor quidem *Ityn, qua caerulus ambit balteus, et gemini committunt ora dracones*, vbi cingulum fibula continebatur, in qua duo ferpentum capita ita conferta erant, vt mordere fe inuicem viderentur. cf. infra 6, 59. *tereti ferpens dat vulnera gemmae*, Ovid. Met. 8, 328. *mordet*

fibula veſtem. Curtius 3, 3. *pallam — aurei accipitres velut roſtris inter ſe congruerent, adornabant.* — 191. *Pollux* alios, inter eos et *Cydrum*, qui *totis conniſus viribus* (ſic recte, non *connixus*) haſtam coniecerat in alium Cyzicenum, *venatorem Erymum:* ſed hanc haſtam *fata ferentem*, mortiferam, *luna breuis*, nubibus aliquantisper emicans, Diana *comitem* venatorem *miſerata prodidit*, in conſpectum dedit, ita vt Erymus leui capitis motu haſtam declinare poſſet, *inbae ceſſere*, criſta quidem galeae feriebatur, ſed *raptum per auras vulnus* aer diuiſus eſt ictu, *et extrema ſonuit cita caſſide cuſpis*, velox lancea non niſi extremam ſtringebat galeam.

198. *Telamon Opheltem vana ſonantem*, iactantem ſine dubio generis nobilitatem per *cedentis clypei opus* (μέγα ἔργον, χρῆμα) *partemque* (melius et magis poetice *cratem*, quod reponi ſuadet Gesner. Theſ. v. trilix) *trilicem*, triplici catenularum innicem conſertarum ordine munitam, *qua ſtomachi ſecreta*, vbi ſtomachum clypeus tegebat, *ferit.* — 201. *hunc regem, aut aeque alta gente ſatum fors mihi delegerit.* Sic ſtrue verba, et ita mecum intellege: Di, precor, vt in hoc iactatore vel regem, vel alium non admodum rege inferiorem mihi fortuna obiecerit, *magnusque et flebilis vrbi conciderit*, cui eo maius damnum hoc interfecto infligam. — 203. Huic addit praeter alios *Phocea; Lelegum* Ioniae *qui pulſus ab oris regis amicitiam et famuli propioris honores* (*qua patiens non arte?*) *tulit*, h. e. qui, quamquam externus et exſul, tamen ad amicitiam Cyzici regis et interiorem adeo admiſſionem (ſed quibus artibus, quaque patientia?) ſeſe euexerat. — 206. Et ſic Telamon ſaeuire perrexit, donec *nox alta cadentum ingentes ſonitus ruinasque augeret*, cadentium prolabſus ob noctis ſilentium grauius ad aures adcidebat, quod noctu fieri experientia docet. — 208. *Vt magis Inarime*, (alias Aenaria, Pithecuſa, hodie Iſchia, inſula prope Neapolin, Typhoeo inpoſita, Virg. A. 9, 716. vbi, ſi plura cupias, vide Heynium in peculiari Excurſu) vt magis *mugitor* (ornatus cauſa adiectum) *Veſvius*, Veſuvius mons, (infra 4, 507. Veſevus) *anhelat, adtonitas* terrae motibus et igne eructato *ſuſcitat* concutit *vrbes; ſic pugnae crudeſcit opus*, magis cruenta fit pugna nocturna, neque *enim ignea cedunt aſtra loco*, ſolito diutius in coelo morari ſidera videntur, et *lentis haeret nox conſcia bigis*, conſulto, de induſtria longius durat. Sic igitur, veſte poetica detracta, inde a v. 206.

omnia apte cohaerent, nec defideraueris ornatum poeticum in *mugitore anhelante*, (refpicit autem Gigantem igniuomo monte preffum) *in nocte conſcia. lentis bigis haerente* De curru Noctis cf. 2, 295. et omnino Cel. Eichftaedt Quaeft. philol. p. 15. 16.

212. Anhelat ipfe poeta, et Mufam denuo in fubfidium vocat, vt *Tartareae* horrendae *noctis omnia ſequentem*, enarraturum adiuuet. — 215. *Phaethon*, Sol ipfe, vti ap. Virgil. Aen. 5, 105. *adflat Tiſiphonen*, equorum Solis adflatum, aduentum eorum fentit Furia, et quidem *trepida*, quoniam non nifi noctu Furiis vagari licebat, vti et Vmbris et Manibus ad infera loca fub diluculum redeundum erat. cf. Heyne ad Virgil. Aen. 6, 538. 5, 739. et Ruperti ad Sil. Ital. 13, 808. — 214. *grauior locos iam luce propinqua vmbra premit*, denfiores adeo tenebrae totum campum obnubilare videntur, *non ſigna virum, non funera cernunt*, discernere viros non poterant, quos interficerent. — 216. *Vos, prodite, Divae* Mufae *Eumenidum noctisque* Furiarum extrema nocte, vbi longiori morae locus non effet, graffantium *globos* conferta agmina. — 218. *trepidi ſingultibus labentum agri*: audax et difficile intellectu: melius *tepidi*, quod Bononienfis habet, recenti nempe fanguine, quem moribundi fingultantes eiecerant.

220 — 242. Ipfius Cyzici caedes narratur. *Cyzicus aciem vanis discurſibus inplet*, per totam aciem discurrit aufu inani, *fata trahens*, morti ipfe propinquus. Triumphantis quidem more fibi perfuaferat, Pelafgos a fe fufos, fed *tales aditus* falfam de Pelafgorum aduentu opinionem, (nifi malis *animos*) *eaque gaudia inmiſerat* ira *Deum*, numinis alicuius, Cybeles. — 224. *Veluti quum Coeus*, Coeli ac Terrae filius, Titanum maximus, (Hefiod. Theog. 133. 134. Virgil. Aen. 4, 179.) *fundo in imo* Tartari, fi quando ipfi contigit, *adamantinas* duriffimi ferri, chalybis *catenas fractas Iovis* poft fe trahere, *vocatque* laetabundus, fortunam fuam narraturus, *Saturnum Tityonque*, notum illum Gigantem, qui apud inferos per nouem ingera porrectus iacebat (Virgil. Aen. 6, 595 fq.) *ſpem queaetheris amens concipit*, ftolide ad fuperos fe enafurum credit, *aſt illum fluuiis* Styge, Phlegethonte, et *nocte* tenebris Tartari *remenſa* poft fe relicta, *Eumenidum canis* (Singul. pro Plur. Apollon. Rhod. 4. 665. 'Αἶδαο θοαὶ κύνες) Furiarum comites et miniftri, (de quo vocis *canis* vfu vide Ruhnkenium Epp. crit. p. 93 fq.) et *ſparſae iuba hydrae*, earumdem Fu-

riarum angues circum capita sibilantes, *repulit.* Idem igitur adcidit Cyzico. — 229. *Saeuit acerba*, cum acerbitate *frementis*, *tardumque a moenibus*, quod ex vrbe non adproperet, *agmen increpitat: Numquamne dolor virtute* (mel. *dolor virtusque*, i. e. virtus dolore excitata) *subibit nil ausas sine rege manus*, ciues meos, nil sine me, nisi me duce audentes? At longe alacriores estis, *barbara*, Phrygia, Berecyntia *buxus* tibia *si vocet*, (cf. Aen. 11, 737.) *et motis vlulantia Dindyma sacris*, (*mouere* vox solemnis de adparatibus dierum festorum annuorum. Sic ancilia movebant Salii.) *tunc ensis placeatque furor*, *modo tela sacerdos*, cui lubentius paretis, quam regi, *porrigat*, et *iussa sanguis* (producta per licentiam poeticam posteriori syllaba) *exuberet vlna*, et ex praecepto Corybantum sanguis large ex brachiis incisis fundatur. (cf. sanguineos lacertos supra 20. infra 7, 635 sq. 8, 239. in primis Lucretium 2, 631 sq.) — 235. *Talibus* tam acerbe *insultans*, nec ciuibus solum, sed ipsi etiam Deae, *iam dudum numine Dinae deficit*, vires deficere sentit, *infracti* debilitati, inhibiti *languescunt frigore cursus*, *corda pauent*; et, ne dubius maneat, vnde haec sibi adcidant, *audit fremitus irasque leonum*, currui Cybeles iunctorum, audit *cornua*, sonitum instrumentorum musicorum, *motas videt inter nubila turres*, coronam ipsius Cybeles turritam. — 239. Tunc advolat certa et granis Iasonis hasta, *latumque sub imo pectore iter rumpit*, aperit, patefacit, (cf. 1, 4. 6, 139.) late hians infligit pectori vulnus. — 241. *quam nunc incognita vellet lustra* ferarum latibula, syluas, *nullisque datos venatibus annos*, nullum venando tempus consumtum!

243. Talia viri fortes vtrimque tela fundunt, *sonituque pedum motuque suspecta explorant*, adrectis auribus ad leuissimum quemque pedum vel corporum motum suspiciosi, *prensant socios vocemque reposcunt*, ipsos sodales in tenebris corripiunt, et excubiarum nostrarum more adclamant. — 246. *Quod si tanta lues* caedes diluculo non esset interemta, orta dies nil nisi feminas in vrbe, mares per litora stratos vidisset.

249. Iam vero, rege peremto, Iupiter ipse ad pugnam dirimendam opemque ferendam *sereno coelo intonuit*, vt praesentiam numinis sui manifestam faceret, quo territae *nocte satae*, noctigenae Furiae (cf. Virgil. A. 7, 331.) territus *armipotens* Mars, vt ab hac pugna desisteret; *tunc porta trucis coit infera belli*, Tartarus clausus, qui Furias emi-

ferat. Variant libri in *infera* et nonnulli habent *effera*, quod Heynius Exc. 9. ad Virgilii Aen. 1. praefert, cuius verficulum 293. ob oculos habuiffe Flaccus videatur.

254. Cyziceni fugiunt, *quae fola falus*, nec perfequi eos Argonautis animus eft; *ftetit anxia virtus*, quamquam fortes, confiftunt tamen, timentes, ne forte dolus fimilatae fubfit fugae. — 257. Ecce die illucefcente *primos* (pro *primum*, *demum*) *portus* lumine fparfos videbant, *notaeque, nefas, albefcere turres*, aedificia, eheu! bene fibi cognita et tenebris procedentia confpiciunt. — 259. Di maris, exclamat Tiphys, *vt mea fatali damnaftis pectora fomno*, quam triftem oculis meis fomnum inmififtis! *quantis monftris*, quam inopino foedoque fpectaculo litora *focii* caefi *complerunt!* — 262. Argonautae ipfi, nimis adtoniti adhuc, ftupentes, exfangues adftant, quam vt gemitum pudoremque de facinore a fe perpetrato verbis exprimere poffint, ftupent haud fecus, ac 263. *Thyas ad crines et triftia Pentheos ora, vbi inpulfae iam fe Deus agmine matris abftulit; et caefi vanefcunt cornua tauri.* Haec omnia lucem adcipient, fi memineris de rege Thebarum *Pentheo:* qui quum facra Bacchi in vrbem nolniffet admittere, Deus ifte, hunc fui contemtum vlturus, matrem et materteras regis, Thyadas, Maenades, Bacchas, ita obcaecauit, vt in tauri (alii habent aprum, v. c. Ovid. Metam. 3, 714. quem omnino confuluiffe non poenitebit) fpecie fibi obiecta Penthea ipfum dilacerarent; fed quum furor a Deo inmiffus refideret, non tauri cornua, fed crines confufos et cruore tinctos, et *triftia Pentheos* ora caput, faciem coram viderunt, ftupentes adftiterunt.

267. *Nec minus effufi grandaeuorum* fenum *ad litora vulgus;* (*vulgus effufi?* quid putas, Prifciane? Sed errauit Valerius meus praeeunte Virgilio, qui Aen. 6, 660. habet: *Manus ob patriam* pugnando vulnera paffi) quum vero *focias* fuorum *viderent manus* caefas, fugiunt retrorfum, fed adclamat Iafon: — 270. *Quos fugitis?* Propius intueamini, qui fint, quos fugitis. Mallem me meosque hac ftrage potius obcubuiffe. *Deus haec, Deus afper vtrisque inplicuit*, numinis alicuius, vtrisque infefti, ira hoc inmifit malum — Argonautae fumus, *hofpita turba*, hofpites modo digreffi. *Cur flammas miferosque moramur honores?* Age, quum factum infectum fieri nequeat, trifte officium mortuis faciamus. Iafon vrgere nimis iufta facienda

videtur. Melius feciſſet, ſi inſtiſſet inquiri, an nonnulli fortaſſe ſpiritum adhuc traherent ſeruarique poſſent.

274. *Tum ſuper exſangues conſertae caedis* (v. ſupra 123.) *aceruos praecipiti plangore ruunt*, matres coniugesque, filios maritosque adnoſcunt ex veſtibus acu pictis aliisque donis. It gemitus toto coelo per *aequora ſinuoſa* (litora ſinuoſa 2, 452.) *pars tenues flatus* ſpiritus emiſſi, vim vitalem exiguam obſeruant. et *adhuc ſtridentia* ſanguinis aliquid effundentia *prenſant vulnera*, (cf. ſtridentem ſpumam vulneris Ovidii Met. 8, 417. et ſupra ;57.) *pars fera* certi de morte cognatorum, tandem *componunt*, comprimunt *lumina dextra*.

280. Iam iuuentus etiam rex in mediis cadauerum aggeribus. *Triſti ſileant ceu cetera planctu*, quaſi hic ſolus eſſet lugendus, ſic omnes ad eum concurrunt. Circumſtant et Argonautae, *deflentque nefas et cuſpidis ictus Aeſoniae*, haſtam Iaſonis tam triſtem cladem adtuliſſe, *ſortemque ducis acerbam*, Iaſonem, qui ſe ipſe adcuſat, *ſolantur*.

286. Iaſon, quum crines pingui ſanguine concretos, pallidum vultum haſtamque in caro amici pectore defractam videret, ingemit, et oratione, adfectuum, miſerationis praeſertim et pudoris plena, mortuum ita adloquitur: *Te tamen ignarum tanti furoris nox habet*, at vero tu quodammodo felix praedicandus es, qui tam foedum morte praeueneris ſpectaculum, *et nullo teſtantem foedera queſtu*, vt violata a me hoſpitii iura queri poſſis. — 294. *exſtinguine meo ſperaui*, timere potui, (nam *ſperare* Latinis omnino eſt futurum aliquid exſpectare) *te poſſe manu? talis*, tam ingratus hoſpes, vt mox cruentus redirem hoſtis? — 297. *nonne haec mea iuſtius eſſent funera*, mihi potius moriundum erat — *meque tuus error nunc plangeret*, tu potius me a te inſcio interfectum plorares? — 299. *Nec Clarii nunc antra Dei*, Apollinis, qui praeter alia loca, etiam in vrbe Colophoniorum Claro, et ex antro quidem, oracula edebat, *quercusque* ſyluae Dodoneae *Tonantis* Iovis *arguerem*, incuſarem, quae mihi talia proelia, tales triumphos praedicerent? *cur mens conſcia vatum*, vates futurorum praeſcii, *qui patriae ſenectae exitium crudele*, necem patris ſenis canebant, cur hoc tantum nefas reticuere? — 304. *quae me hoſpita*, hoſpitio, *tellus adcipiet*, quae non primo a litore arcebit? — 306. *Inuidere Dei*, ſpem laetam a me conceptam, fore, vt, reuerſus ex Scythia, tuas terras reuiſam, tibique in bello contra Pelaſgos fiam

comes. — 311. *Voluite ſyluas* (vtraque vox auget: haec multitudinem lignorum, illa laboris magnitudinem exprimit) *ſocios*, ſociorum amicorum *luſtrate rogos*, circumeatis, *date munera*, quae noſtro miliſſet Cyzicus *igni*, rogo.

314. Iam mortui regis coniugem in ſcenam producit Valerius. *Clite laceras ſuper ora mariti fuſa comas* (Graeca forma pro: laceris comis ſe effundens) ſic fatur: *primis coniux* coniugii *ereptus in annis*, *cuncta trahis*, omnia tecum mihi pereunt: *necdum ſuboles*, *nec gaudia* (gandia ſubolis) *quibus moeſta tuos nunc*, *optime*, *caſus perpeterer*, quae moeſtitiam de morte tua leuent meam, *tenui quidem ſolamine*, ſolamine tamen luctum mitigante *fallens* aliquantisper obliuiſcar. — 320. *Mygdonis* Phrygii regis *arma* bellum *patrem et natales rapuere domos*, et patrem et patris hereditatem eripuit, *Triuiaeque potentis occidit arcana genetrix abſumta ſagitta.* Non addit, quid Dianae iram in matrem concitauerit, nec aliunde conſtat; expoſuerim igitur de febri maligna, quam Apollinis et Dianae ſagittis adſcribere ſolere poetas, vel ex Homeri Il. Lib. I. nouimus. — 323. Nunc adeo *tu*, qui mihi omnia eras, *et coniux et frater et parens et ſpes a prima iuuenta vna*, (puella ſine dubio fuerat pacta) *deſeris*, *totamque Deus ſimul vrbem inpulit*, concuſſit (quia inprolis ſubceſſorem non reliquerat). Conferri in primis meretur Ovid. Her. 12, 161. vbi Medea: *Deſeror, amiſſis regno patriaque domoque, Coniuge, qui nobis omnia ſolus erat.* — 326. *Vtinam* ſaltem morienti tibi adfuiſſem! *vidiſſem tendentem mihi manus*, *monentis* praecipientis iuſſa et mandata percepiſſem! *quin et thalamis modo queſta morari*, quae paullo ante tacite mecum, quod nondum redires in vrbem, querebar, *heu talem*, iam mortuum, *recepi*, *tantique metus ſecura*, alia omnia, quam tuum obitum, metuens. — 330. Ita eam in *compreſſo mariti collo* haerentem moeſti ipſi Caſtor et Pollux vix erigere potuerunt.

332. Interea *nudatis montibus* (tot arbores ceciderant, cf. Sil. Ital. 3, 640.) *innumeras* et *certatim* quidem *pyras vrguent*, deproperant, *decorantque* exornant, *et corpora moeſti ſumma* in ſumma rogorum planitie *locant: vadit ſonipes* equus *ceruice remiſſa* languide. *venatrix nec turba canum pecudumque morantur* adducuntur. ſimul cremandi, quod pluribus etiam nunc barbaris gentibus in more eſſe conſtat. — 336. *Funereae quae cuique manus, quae cura ſuorum, quae fortuna fuit.* Locus perplexus et breuitate

laborans. De manibus in primis haereo, quas si licuerit interpretari de manibus in funere parando occupatis, totum locum ita intellegerem: Cognatorum quisque manu sedula raptim contulerat, quae mortuis cara in primis fuisse nosset, ad rogum exornandum, prout fortuna vel amplior vel tenuior permitteret. Mihi tamen nondum satis facio. Omnino deesse verbum videtur, quod latet fortasse in *quae cuique*. Quid? si legas *funereaeque tulere manus?*

337. Medio aggere rex longe eminet, quem Iason ipse, *crebris quatiens singultibus ora*, dolorem gemitu et lacrymis large fluentibus declarans, *celso reponit in ostro*, rogo elatiori purpureo velamine ornato. — 340. *Dat pietas auro atque ardentes murice vestes, quas telis festina rapuerat vocantibus austris Hypsipyle*, quas vix ob subitum Iasonis abitum absoluere potuerat: *galeam porro dilectaque*, quae carissima haberet, *cingula* rogo *iniicit*. — 343. Rex vero ipse vultu ad vrbem conuerso iacuit, manu gestans sceptrum auitum. Nam quoniam nec *proles*, filius, *nec alius sanguis* cognatus superstes est, *ipse decus paterni regni* sceptrum *refert*, gestat, fert secum.

347. *Inde ter armatos Minyis referentibus orbes*, ter armati eumdem orbem repetentes, circa rogum decurrentes, quod et Romanis in vsu fuit, (Virgil. Aen. 11, 188. *ter circum adcensos cincti fulgentibus armis decurrere rogos*. Apollon. 1, 1059. τρὶς περὶ χαλκείοις σὺν τεύχεσι δινηθέντες τύμβῳ ἐνεκτερέϊξαν) *concussi* sonitu pedum *rogi*, *ter inhorruit aether*, *luctificum clangente tuba: tum iecere faces*, incenderunt rogos *supremo clamore*, vltima conclamatione, an forte in vitam redituri sint mortui. — 350. *Rerum labor omnis* — Burmannus cum Gronovio malit *regum* i. e. Argonautarum; ego vero nil muto. quidni enim interpreteris: res omnes multo cum labore congestae, ligna, vestes, dona cet. *in auras soluuntur*, et *celsis conlucent aequora flammis*, omnia absumuntur igne tam alte in aera surgente, vt et campi et mare ipsum longe fulgeant.

352. Scilicet haec *manebant* fato destinata Iasoni sociisque, *ex quo Peliacis caderet cum montibus arbor*, ex quo expeditionis nauticae consilium cepissent. *hoc volucrum minae*, auguria sinistra, *fulminaque praesaga*, malorum praenuntia, significauerant. *Sed quis non prima refellat monstra Deum?* ea nimirum est natura idque ingenium mortalium, vt omnia a Diis immissa nihil ad se

pertinere credant, vt ad oftenta increduli fint, *quis longos fibi non auguret annos?* Veriffime dictum.

357. *Dilabfae paffibus aegris* (moeftitia lentos facit greffus) *cum prole nurus*, vxores et liberi; *tandemque quiefcunt disfona peruigili planctu iuga*, filent per montes disfonae per totam noctem auditae voces, non fecus ac orae Aegypti ab auibus patriam vere ineunte repetentibus relictae, quod ita effertur: *qualiter Arctos* feptemtrionales *ad patrias reuectis auibus Memphis* Aegyptus omnino, *et aprici* calidioris *ftatio filet annua Nili*, ad quem quotannis mitius per hiemem coelum quaerunt aues nonnullae. Totus locus adumbratus ex Virgilio Aen. 10, 265 fq.

362. At nec dies, nec diem proxime excipiens *nox afpera curis*, quae afperas fecum adfert curas, *Minyas ab tanta caeforum imagine folnit*, oculis animisque obuerfari pergit amicorum caedes. Venti flant fecundi, nec tamen fiducia vlla; nondum iufta omnia mortuis feciffe fibi videntur, patriae laborisque inmemores fegni, otiofo luctu torpent. — 369. Ipfe Iafon, quamquam *triftiffima rerum caftiganda duci vultuque premenda fereno* — fententia egregia! Quo triftiora funt, quae duci exercituique eius adcidunt, eo magis dolorem reprimere (vel obcultare, vti v. 718.) vultumque ferenum atque confidentem decet praeferre, *dulcibus indulget lacrymis*, quibus animum leuari fentit, *aperitque* non diffimilat *dolorem*. Gemere adeoque lacrymari heroibus ipfisque Diis haud indecorum habuerunt inde ab Homero poetae.

372. Tum in fecretum abducit *Phoebeum* vatem, augurem *Mopfum*, caufas mali ab eo exquifiturus. *Decretusne venit fato pauor* a Diis inmiffus, *an fibi nectunt corda moras?* an nos ipfi metu fponte animis concepto a profequendo itinere retinemur? *cur iam inmemores famaeque larisque* (cf. paullo ante 367. patriae laborumque amorem) *angimur? aut pariet* (exquifite pro habebit) *quemnam haec ignauia finem?*

377—416. Ad haec refponfurus Mopfus philofophatur, doctrinaeque ab eo propofitae fumma haec eft: Animae noftrae particulae funt naturae diuinae et inmortales; nefas igitur eft, alios interficere. Quod fi quis tamen fecerit, animae interfectorum, iniuriae adceptae memores, queruntur apud iudices inferos, qui ad fuperos, Furia comite addita, reuertere eis permittunt, vt de interfectoribus meritas fumant poenas. Si qui vero infcii aliis

mortem intulerint, hi sua ipsorum conscientia anguntur, piaculo tamen aliquo dolori possunt mederi suo. — Hoc philosophema Argonautarum aetate vtique recentius et e Platone haustum est, vnde etiam riuulos deduxit Virgilius Aen. 6, 724-755. vbi vide Heynium ad versum in primis 743. qui et Nostrum laudare non neglexit. — Sed singula videamus: 378. *Si mortalia membra sunt*, *fortitusque breues et parui tempora fati perpetimur*, exiguum vitae nostrae spatium constitutum est, *socius superi quondam ignis Olympi*, nobis, quorum animae olim purissimi aetheris particulae essent, *nefas ideo miscere neces*, non ideo licet, quemcumque velimus, pro lubitu vita priuare, *ferroque morantes exigere hinc animas redituraque semina coelo*, manu violenta expellere corporibus animas in coelum reuersuras. — 382. *Quippe nec in ventos, nec in vltima soluimur ossa*, non omnes morimur, meliorque nostri pars perdurat, *ira manet*, *duratque dolor*, sensus eorum, quae passi sumus, remanet; *quum deinde tremendi Iovis* Plutonis (supra 1, 730. Iupiter Tartareus) *ad solium venere questuque nefandam* indignam *edocuere necem*, *patet illis ianua leti*, Stygem renauigare permittitur, *comes vna sororum* Furiarum *additur*, *et pariter terras atque aequora lustrant*, Furia auxiliante interfectores vbique inuestigare atque persequi datur. — 389. *Quisque suos fontes*, qui iniustam necem intulerunt, *poenis inplicat*. — 391. *At quibus inuito maduerunt sanguine dextrae*, qui inscii caedem perpetrarunt, *si fors saeua tulit miseros*, si casui fortuito adscribendum est facinus, *si proxima culpae*, si non culpa quidem iusti nominis, sed culpa tamen aliqua leuior in homines cadit, *hos variis mens* conscientia *ipsa modis agit*, *sua carpunt facta viros resides* (melius fortasse cum Burmanno post *viros* incidas, vt *resides* in primum casum abeat) conturbantur ita, vt languescere incipiant, *iam nil amplius ausi*, animam despondentes, lacrymantur meticulosi, segnes exsistunt — *quos ecce vides δεικτικῶς* — tales nos nunc sumus. — 396. *Sed nostra requiret cura viam*, *memori iam pridem cognita vati*. (Sic repofui, iubente codice Burmanni, pro *vate*, quod sensu caret) *Cura nostra* i. e. ego, et ad *vati* subintellige *mihi;* sic omnia clara: Ego viam iterum reuisam, quam iam olim, bene enim memini, calcaui. — 398. *Est procul ad Stygiae deuexa silentia noctis*, ornate pro inferorum regno. *Cimmerium domus et super isincognita tellus*, ergo

non in geographicis illa tabulis nostris inquirenda, sed a poetis efficta, qui extremas mundi terras Austrum et septemtrionem versus Cimmeriis adsignauerunt, et primo quidem ab Homero Odyss. 11, 14 sq. quem Valerius expressit) *coeruleo*, nigro, *tenebricosa sinu*, *quo Sol nunquam flammea iuga* currum. *sidereos nec mittit Iupiter annos*, anni tempestates ab siderum motu pendentes, hieme excepta, numquam calefit solis radiis, *stant* (quietem exprimit) *frondes tacitae*, nulla ibi auis querula auditur, *immotaque sylua comanti horret verna iugo*, ipso vere, si quod ipsi contingat, nulla tamen vel leui aura arbores in montibus agitantur, sed frigore horrent ac rigent; *specus vmbrarumque meatus subter*, antra subterranea, per quae defunctorum manes commeant; *Oceani praeceps fragor* (pr. praecipitis Oceani, sed sic saepe transferunt epitheta poetae) *aruaque nigro* (horrido, vt saepe *atra cura*) *vasta metu* tenebricosa, latissime patentia, formidine plena, *et subitae post longa silentia voces*, perpetua silentia raro eoque terrifico sonitu rupta. — 406. *Ensifer hic atraque sedens in veste Celeneus* (nomen sine dubio a Valerio confictum, nam poetis epicis omnia definite, etiam nomina efferenda sunt) *insontes errore luit*, lustrat, purgat, *culpamque remittens carmina turbatos* laesos *voluit*, vt Virgilii Sibylla folia, *placantia manes*. — 409. *Ille mihi lustramina* piacula *prodidit* indicauit, *volens* sponte, beneuole *Erebum terramque retexit*, quid ad inferos placandos apud superos agendum sit. — 411. *Ergo vbi oriens* sol *ascenderit* curru *vndas* (nescio tamen, an melius Burmannus *adcenderit*, inlustrauerit, vti 5, 370.) *puniceas* ab effectu, vt puniceae adpareant, colore purpureo tinctae videantur, *tu sacris adhibere*, pro *adhibe*, more Graecorum, qui Infinitiuum ponunt pro Imperatiuo. v. Dorvil. ad Chariton. p. 475. ed. Lips. — *armentaque magnis bina Deis;* me vero interea temporis vobis adesse *haud fas est*, religio prohibet, *donec*, quoad, quamdiu *lustralia pernox vota fero*, preces fundo per silentia noctis expiatorias, et iam nox adpropinquat, *mouet en gelidos Latonia currus*, Luna refrigerare incipit terras: (Lunae currum iam supra vidimus 2, 295.) — 416. *Flecte gradum*, redeas ad socios, eosque mone, preces meas ne turbent, *placitis sileant*, *age*, *litora coeptis*.

417. Iamque media nox erat, quod poeta duobus versiculis amplificat: *sopor mediis tellurem presserat horis*, *et circum tacito volitabant somnia mundo*. Sic enim

poetae tempora, enumeratis iis, quae fieri quoque tempore solent, circumscribunt. Copiosiores sunt in hac noctis imagine pingenda Apollonius 3, 744. et Virgil. Aen. 4. 522 sq. — 419. *vigil arcani sacri speculatus tempora* iustum temporis momentum rite seruans *Ampycides* Mopsus *petit aduersis Aesepia syluis flumina*, Aesepum per proximas syluas defluentem et inde in mare se proiicientem. — 422. *Hic sale purpureo* (recte, nam purpuram poetae tribuunt omnino rebus pulcris, nitore in primis insignibus, vide supra 179. purpureos *oculos.* — purpureos *olores* Horat. Od. 4, 1. 10. purpureum *ver* Virgil. Ecl. 9, 40. purpurea adeo *nix* Albinov. 2, 62. Sal purpureum proprie tamen obcurrit apud Strabonem Lib. 3. c. 3. p. 415. ed. Siebenkees. quod terendo candidum faciant Hispani) *viuaque lympha* aqua *membra nouat* abluit *nitentia*, vt niteant, *seque horrificis adcommodat actis*, parat omnia, quae ad sacra diis inferis rite facienda pertinere sciret. *Tempora tum vittis et supplice oliua*, quam supplices manu ferebant, (ἱκετηρία. cf. 5, 362.) *implicat*, et *stricto designat litora ferro*, locum eligit in litore (*templum* vocabant augures Liv. 1, 7, 18.) *circum aras humiles*, (his enim Dii inferi contenti esse debebant. Virgil. Aen. 6, 252.) *ignotaque nomina Diuum instituit*, cuique arae nomen aliquod Dei, quamquam non nominatim adsignabat, (gentiles enim, ne quod forte numen neglegerent, ἀγνώστοις etiam altaria erexisse, δεισιδαιμονία docet Atheniensium in Actis Apost. 17, 23.) *syluaque super contristat opaca*, multis densisque frondibus obumbrat; vtque *metum numenque loco addidit*, locum ita adornauerat, vt sacrum quemdam horrorem reuerentiamque in animis posset excitare, *ardenti nitidum iubar excitat alto*, solem orientem prouocat.

430. Sole orto Argonautae armis ornati incedunt, prae se agentes *lectas* egregias *bidentes* oues *aurata fronte*, cornibus deauratis. *Delius* (Phoebeus 372.) *hic sacerdos* augur *longe obcurrit, ramoque vocat*, inuitat, innuit, vt propius adcedant, iamque ipse *recenti stat tumulo*, subgestum e viridi cespite conscendit, *placida transmittens agmina lauro*, praetereuntem quemque laurea fronde leuiter tangens. — 435. Ducit deinde ad fluuium, *ac vincula soluere monstrat prima pedum*, exsutis calceis aquas iubet intrare, *glaucasque frondes* (intellego de arundine, canna) *comis praetexere, hinc manus* orientem versus solem tendere, et per campos discumbere.

— 439. Tunc *piceae*, nigrae, nam tales inferis offerebantur, *oues mactatae, profectaque partim pectora per medios, partim gerit obuius Idmon.* Locus in mendo cubans ideoque obfcurus, non in *profectis* quidem, quae conftat particulas fuiffe vifcerum tamquam primitias abfcifas, et in altaria coniectas, fed difficultas eft in τῷ *partim* bis repetito, quod vel actionem duplicem, vel duas perfonas agentes requirit. Vnice vera eft, quam Cel. Harlefius ex codice Bononienfi adtulit, emendatio; qui codex pro PER MEDIOS habet FERT MOPSVS, qui abeffe non poteft, quum fequentia ad hunc folum, non ad Idmonem, qui nil nifi profecta circumtulit, pertineant. Nil verius, ideoque recepi. — 441. Ter tacite ingreffi Argonautae, ter Mopfus arma veftesque virorum tangit, *luftramina* purgamina ad mare proiicit; cetera comburuntur. — 444. *Quin etiam truncas nemorum effigiesque virorum rite locat quercus*, truncos quercuum in fpeciem humanam efformatos locat, *fimilataque fubligat arma*, exornat galeis, clypeis, armis, vti nos, quae dicuntur, tropaea. — 446. *Huc*, in haec ficta hominum fimulacra *Stygias transire minas orat manes*, rogat, vt in haec iras transferant. — 448. *luftrifico* expiante *cantu vocat: Ite peremti*, manes a nobis caeforum, *memores abolete animas*, deponite memoriam facinoris noftri, *fit Stygiae iam fedis amor* ad inferos regrediamini. — 451. Vos ego nec per Graecas vrbes, nec per *triuia*, in quibus res fuas habere in primis fpectra credebantur, *vlulare* velim; nec gregibus noftris agrisue calamitatem inferte, nec *luctifer annus* grauis auctumnus homines inceffat, nec noftri *minores*, liberi, pofteri *luant ea facta*, caedem a nobis infciis perpetratam. — 456. Dixerat, et *fummas* vltimas *frondentibus aris* (427.) *intulit, libauitque dapes*, carnes profectas; quas *placidi*, innoxii, mites *proteuus angues, vmbrarum famuli*, quibus Manes alias folebant vti ad terrorem hominibus incutiendum (cf. 4, 250.) *linguis rapuere corufcis.*

459. Continuo nauem repetere Argonautas iubet Mopfus, *nec vifum terrae vertere*, retrofpicere, *exciderint* animo, obliuifcamur, *quae gefta manu*, in quibus infcia manus, non animus peccauit, *quae debita fatis* (cf. 5, 21. et Virgil. Aen. 9, 107. *tempora Parcae debita*) non tam nobis, quam fatorum iniquitati adfcribenda. — 462. Illi alacriter operi fe adcingunt, *ardua celfis infternunt tabulata foris* (tabulata a foris vix discriminari poffis, nifi illa pro exteriori,

conuexa nauis compagine, foros pro interioribus fedibus, tranftris fumas; tum vero fenfus effet: tranftra fubftratis veftibus altiora fecerunt in alta naue) *laetae concordia vocis oritur*, laeti omnes vno ore conclamant. — 465. *Iupiter vrguentem* imminentem *nubem ceu fummis* altis *Cerauniis* (Acrocerauniis Horat. Od. 1, 3, 20. vbi v. Iani) *quum pepulit* diffipauit, *fulfere* repente *et nemora et fcopuli, nitidusque reducitur aether.* Venufta comparatio et ad naturam expreffa. Vti obnubilato coelo, quae prae pedibus effent, vix poterant confpici, iam fole nubes disiiciente, profpectus ita longe patet, vt remota etiam nemora et fcopuli adpareant, et clariffima coelum occupet ferenitas — eodem modo *et animi rediere viris, mutat magifter ab arce ratis*, Tiphys gubernator manibus vultuque a puppi ad vrguendum laborem exhortatur. — 472. *Inftaurant primi certamina* inuicem aemulantes, *liber amictu* vefte depofita *Eurytus* et *Idas, dictis* (dicteriis) *Talai*, qui fine dubio inriferat, quod cum Euryto vellet contendere, *non territus*. Inde alii *increpitant*, fe inuicem excitant, atque *aequora pectore tollunt*, viribus intentis exagitant mare remis — *par gemitu* adclamatione, anhelitu, *pulfuque remorum labor, verfumque viciffim mittitur in puppim mare*, vt, quo magis remos adtraherent, eo maiores fluctus retro puppim verfus ferrentur. — 474. *Laetus et Hercules, intortis adfurgens arduus vndis* altius fe erigens ad fluctus vincendos *percuffit fubito deceptum fragmine pectus*, remus fubito nil tale timenti ad pectus fractus eft, atque in *terga ruens*, tribus poft fe fedentibus ftratis, in tranftro quarti caput inpegit. Vide molem viri! cf. Apollonium 1, 1167 fq.

481. Iam meridies erat, quod ornate fic effert poeta: *Iam fummas coeli Phoebus candentior*, ardentior, *arces vicerat*, fummum coelum adfcenderat, et *longas* antea *medius* in medio coelo conftitutus, meridie *reuocauerat* exquifite pro contraxerat, breuiores fecerat *vmbras*. — 483. *Tardior hinc, ceffante viro*, tam valido remige qualis Hercules effet, deftitutam *nauem* animaduertens, Tiphys ad proxima litora, *quosque dabat*, obferebat, ob oculos fiftebat *Myfia, denfos trabe montes* denfis arboribus confitos *aduehitur.* Qua obportunitate vfus Hercules, naui egreditur, *petit*, inquifiturus, *excelfas ornos*, vnde nouum fibi remum conficeret, (Labores Herculis in euellenda arbore egregie pingit Apollonius 1, 1197 fq.) comitemque

habet *Hylan*, qui tamen paſſus Herculis *iniquos*, pleniores, grandiores, (auidi greſſus 1, 183.) aequare non poteſt. — 487. Iuno Herculem animaduertens nauem deſeruiſſe, occaſionem ei nocendi oblatam adreptura primum Palladem in partes ſuas trahere ſtudet. Quod quum non adeo facile eſſet, quoniam haec, *conſors curis*, vti Iaſoni ſusceptaeque ab eo expeditioni ita etiam Herculi fratri fauebat, fallere eam molitur, et *dolis* caro fratri auertere. Tunc ita adloquitur — quem ſermonem vt melius intelligant lectores, breuiſſimis huc ponam, quae fuſius infra 5, 220 - 273. narrantur. Phrixus mortuus Aeetae regi per inſomnium adparens praedixerat, magnum huic malum inminere, ſi quando vellus aureum eripi ſibi Medeamque filiam extraneo iungi pateretur. Itaque conſtituit vellus diligentius cuſtodire, filiamque inmaturam Stiro, Albanorum regi, deſponſare. Quum vero varia ob oſtenta atque prodigia ciues de futuro ſoliciti eſſe coepiſſent, ſacerdos Aeetae ſuaſit, vt vellus quamprimum in Theſſaliam remitteret. Sacerdoti ſe adiunxit Perſes, Aeetae frater. Rex ira excandeſcens fratrem inſimilat, quod inanibus ciues terroribus inpleat, vt ſolio ſe deiiceret. Perſuadet idem aulae proceribus, et Perſes in exſilium abit, mox ſocia adiutus manu rediturus. Haec omnia facta ante expeditionem Argonauticam ſuſceptam, et iam Iunonis oratio facillima erit ad intelligendum. — 492. *Procerum vi pulſus iniqua, germanique* fratris vterini Aeetae *manu* (*repetes, quo crimine*) meminiſti, quam falſa criminatione, *Perſes iam mouit opes barbaricas* Scythicas, in primis Hyrcanas 494. ex Aeetae partibus ſtabant alii Scythae, Albani 497. *Albana porta*, portis Caucaſiis, cf. infra 6, 33 ſq. *gener*, futurus, procus. — 498. *Bellum ingens: Mars ipſe citis habenis fundit* agitat *equos; Arctoo de carcere magna ſe tollit nubes*, nubes a ventis ſeptemtrionalibus, Thraciae, vbi Mars ſedem habere dicebatur, collecta, *atque aequore pendet atro* hac ipſa nube obfuſcato. — 501. *Corripe prima vias*, prior me in Colchidem feſtina, mox ipſa ſequar. *coepta refer* Perſae, iam in itinere eſſe auxilia, *paullumque nefas* (kleine Schelmerey?) *et foedera necte* cum Perſa. Faciliorem tamen ſenſum habebis, ſi cum Burmanno et Doeringio ad Eclogas veterum poetarum p. 213. pro *nefas* legas *moras*. — 506. At Pallas, quamquam *inſidias aeſtusque* dolos iramque in Herculem nouercae ſentit, obſequitur tamen, et petit Colchos.

509. Nunc sola relicta Iuno secum ipsa queritur, quod odiis in Herculem nihil proficiat. *En odiis caput insuperabile nostris!* Quid prodesset, si alium ei Nemeaeum leonem, aliam hydram Lernaeam immitterem? Sponte quaerit ipse pericula. *Phrygiis vltro concurrere monstris virum, et pulcro referantem Pergama ponto vidimus.* Sermo est de bellua Troiae litora infestante et Hesione liberata, sed in vltimis verbis *pulcro* admodum friget otiosum. Possis fortasse legere *tuto*, si conferas supra 1, 545. *tuta litora*; magis tamen adridet Wakefieldii in delectu tragoediar. p. 40. coniectura *puro*, prouocantis ad Horatii *puras plateas* Epp. 2, 2. 71. vt sensus sit: Troianis vsum maris reddidit, ex quo liberum illud viderunt monstro marino. cf. etiam Iacobs Animadv. ad Anthol. Vol. 1. P. 2. p. 293. — 514. *En ego nunc regum* Iovis, Neptuni, Plutonis *soror, et mihi generis*, Saturni filia quae sim, *vllus honos?* — 515. *Iam tum indecores* pudori mihi erant *instaeque dolorum primitiae*, exquisite! merito indignandum fuit, *et tenero superati protenus angues* ab Hercule in ipsis cunis elisi, (Voculam ET, commate post *primitiae* sublato, mutaui in A. nec poenitet. Datiuum *tenero* Graeco more adcipi posse pro *a tenero* bene noui, sed vel sic τὸ *et* inutile reperietur. Non nisi vna propositio est: angues a tenero superati indecores exstiterunt). — 517. Quod quum infans ausus esset, *debueram victa* (ironice) *nunc* iuueni nullos *casus* labores inmittere? *Verum animis* (irae) *insiste tuis, astumque per omnem tende pudor*, sine pudore dolum quemque necte, mox et *Furias Ditemque*, Acheronta mouebo.

521. Haec ait, et in montibus syluosis venantes videt pulcras Nymphas, Naiades, Dryades, Oreades cet. *vndarum nemorumque decus. Leuis arcus* (*habilis* infra hoc libro 607. *facilis* 1, 109.) et *manicae virides*, armillae e tenuibus arborum ramusculis consertae, *stricta et corytus habena.* Vulgata habet: *et stricta myrtus habena;* quam si seruare velis, non aliter exponere possis, quam sagittam, (myrtis enim ad hastas etiam et iacula vsos esse veteres, constat ex Virgilio Aen. 3, 23. Ge. 2, 447.) loris instructam, amentatam. Sed longe exquisitiorem subministrauit lectionem amicissimi *Muelleri*, scholae Cizensis Rectoris meritissimi, facilitas; a quo quum petiissem, vt, si quid in libris Thomae Reinesii, quorum pars maxima in bibliothecam episcopalem Cizensem olim migrauit, orae Valerii mei adscriptum deprehenderet, mecum beneuole

communicaret, inter alia leuioris momenti adnotamenta inuenisse se ad hunc locum nuntiauit adiecta haec: "*Virides manicae*, videri posset legendum *teretes;* (nil opus! W.) *myrtus* lege *corytus*. Phavorinus: γώρυτος, ἡ τοῦ τόξου θήκη, pharetra. Stat. Theb. 10. (9, 730.) Stupor correctoris scioli, simul ingeniosa nequitia hic adparet." Hactenus Reinesius, qui in hac emendatione ita sibi placuit, vt eamdem etiam suo exemplari Phavorini adlineret, et in Gloss. ad Inscriptiones p. 116. orbi erudito nollet inuidere. v. Gesneri Thes. h. v. qui et ipse hanc correctionem probat, et Burmannum, si in mentem venisset, facile amplexurum fuisse, coniicit. Ceterum vox ista etiam apud alios obuia est poetas, Virgilium, Ovidium, Silium cet. quarum loca vide ap. Gesnerum. Ego vero Reinesii et Gesneri, duumuirorum praestantissimorum, auctoritati hoc dedi, vt lectionem diu inmerito exsulem reuocarem, ita tamen, vt, quum prima syllaba producenda sit (γωρυτος) pro *et stricta* posuerim *stricta et: Stricta et corytus habena*, h. e. pharetra loris humero apte adcommodata. — Pergit poeta 525. Nympharum in cultu enarrando: *summo palla genu*, stola, quam fibula ad genu retraxerat, qualem et poetae et artifices sistere solent Dianam, *tenui vagus innatat vnda crinis*, pulcre! passi capilli tenuium instar fluctuum mouentur per ceruicem ad mammas vsque, *ad obscurae* tectae decurrens *cingula*, strophia, *mammae.* — 527. *Ipsa tellus citatarum*. propere incedentium, procurrentium *sororum pede plausa* percussa *personat*, et *teneris*, vt superficiem tantum leuiter perstringerent, *submittit* erigit, sursum mittit, ἀναπέμπει, *gramina plantis*. cf. Ruperti ad Sil. 1, 673.

529. Harum Nympharum vna *Dryope Herculeo*, Herculis arbores caedentis *fragore percussa* commota processerat longius, *turbatum visura nemus*, quid sibi vellet iste in sylua sonitus, sed fontem petebat rursus, *et adtonitos referebat ab Hercule vultus*, visa tanta viri mole territa aufugit. Ingenium muliebre, videndi audiendique cupidum, idem tamen timidum, bene expressum.

533. Hanc delabsa polo ad se vocatam Iuno blande adloquitur, et pronubae nomen egregie tuetur. Recte fecisti, inquit, laudoque subtilem pulcri sensum, quod tot hucusque procos, vt te non satis dignos, spreueris; ipsa tibi ego iuuenem conciliabo, quem profecto non adspernaberis, qui Thessalica naui huc adpulit, et in ipsa hac sylua

oberrat, *Hylan*, nec Baccho, nec Apollini, quos nosti pulcerrimos inter Deos haberi, venustate cedentem. — 538. Vidisti *roseis* pulcris *habenis* curru *per haec loca domitas acies* captiuos, et *Eoi regni fercula* Indiae spolia *ducentem Bacchum*, vidisti *rursus thiasos et sacra mouentem*. *Mouere* vox sollemnis de sacris faciundis. v. supra 232. τὸ *rursus* pertinere videtur ad Bacchica sacra per expeditionem in Indiam susceptam intermissa. Ammianus, de eodem Bacchi reditu loquens 22, 8. *orgia pristina reparauit*. cf. infra 5, 74 sq. qui locus huc omnino conferendus, vbi *resides* thiasi. — 540. *Hunc*, talem, aeque venustam, *vel posito pectine* lyra *venantem Phoebum crede dari* Hylan. Quantum lugebunt sibique dolebunt praereptum, quae eum sibi sperauerant, *Achaeae*, patriae, *Nymphae*, *proles Boebeia*, Thessala (v. 1, 449.) *et flaui nata tristis Lycormae*, fluuii Aetoliae. Naiadas enim fluviatilium Deorum filiae narrantur fuisse.

545. Sic ait, et cornibus sublimem *frondosa auia* subito perrumpentem Hylae obfert ceruum, (Virgil. Aen. 1, 189. *capita alta ferentem cornibus arboreis inter nemora frondea*) qui quum, ita iubente Iunone, tardius incederet et consisteret diutius, persequendi eum lubido incessit Hylan. — 550. Hercules ipse e longinquo prospiciens hortatur, et dicto citius et ceruus et Hylas ex oculis ablati. Ceruus puerum persequentem et iaculari, sed fessa manu, minantem procul *ad nitidi* clari *fontis spiracula* antra (Apollon. 1. κρήνη καλλίναος) *abducit*, et *leuis ipse superfugit vndas intactas*, vno saltu traiicit.

555. Ita spes Hylae elusa; vt vero *artus et concita pectora* totum corpus aestuans *sudor diluerat*, penetrauerat, madefecerat, *auidus* quietis *procumbit ad amnem*. *Stagna vaga*, trepida, tremula *ceu* (ita reposui praeeunte Heinsio pro *sic*, vt referatur ad sequens *tale*) *luce micant*, *vbi Cynthia* Luna *coelo prospicit*, *aut medii* meridie *transit rota candida* orbis purus *Phoebi*; *tale iubar diffundit aquis* facies procumbentis Hylae; *nil vmbra comaeque*, vmbrae arborum, (*die schauerliche Dunkelheit des Haines*. Sic verissime Lenzius Encycl. S. 309.) *turbant*, nil *sonitus surgentis ad oscula Nymphae*. — 560. *Illa auidas iniecta* (violentiam exprimit) *manus*, brachiis amplexa cupidis, *heu sera cientem* vocantem *auxilia*, et *magni referentem*, saepius repetentem *nomen amici Herculis*, *detrahit*, secum rapit in antrum; *adiutae prono nam*

pectore vires, nec magno labore conſtitit, quum ſuo ipſius pondere Hylas procideret. Apollon. 1, 1237. ex verſione Bodmeri: *Schlug voll glüh'nden Verlangens, den ſchönen Mund ihm zu küſſen, Um den Nacken des Knaben den linken Arm, mit dem rechten Zuckte ſie ihn hinunter.* Hoc Hylae fatum ſi quis ab aliis alia ſubinde ratione narratum velit cognoſcere, is mihi adeat in primis Theocritum Id. 13. et Propertium 1, 20.

565. Interea *pater*, (reſpicit Hylan, qui filii loco erat) *arcibus vmbroſis* verticibus montis *ornos depulerat* (nimis quaeſitum, alibi ap. noſtrum *deiicit* 8, 289. delatum nemus 1, 122. forte rectius *inpulerat*, i. e. labefactauerat, nam ſequitur *reuulſus*, quod idem eſſet cum *depellere.* Tres igitur ad meam ſententiam poeta voluit actiones Herculis nobis narrare: inpellit — euellit — porrigit) *magnoque iugi ſtridore* ſonitu *reuulſas* eradicatas ſuper horrida *terga fului monſtri* pellis leoninae *porrexerat* — (pingit longitudinem arboris) *litora curua petens* ſperans ibi ſe inuenturum Hylan, coenasque *capta ferina* lautiores atque magis dapſiles. — 570. Sed neque inter ſocios, nec ad menſas in litore *aeger*, ſolicitus videt Hylan *vnanimum*, amiciſſimum, alteram quaſi ſui partem (cf. 4, 162.) *nec longius acrem intendens aciem* nec diutius hic ſibi circumſpiciendum commorandumque cenſet. Sed quid agat, neſcium *nube mali percuſſit amor*, quo magis amaret Hylan, eo atrocius malum ipſi viſum eſt. — 574. *quis caſus inpune moram adtulerit talem*, quam remouere atque vlciſci non poſſet, quoniam, vnde ea necteretur, ignorabat — *denſam interea deſcendere noctem iam maiore metu*, nox adpropinquans magis ſolicitum de Hyla ſuo facit — *pallor et amens* qui amentem faceret *rigor*, ita extra ſe poſitus eſt, vt vix membra poſſit mouere, *cum piceo* ſordido *ſudore:* breuibus adumbratum ex Virgilii Aen. 9, 812. *tum toto corpore ſudor liquitur, et piceum (nec reſpirare poteſtas) flumen agit; feſſos quatit acer anhelitus artus.* — 577. *ceu pectora nautis agricolisue congelat*, ad frigus vsque horrorem incutit *Iovis hiberni vultus*, conſpectus inſurgentis tempeſtatis, *quum coit vmbra minax*, nubes tenebricoſae magis magisque conſtipantur, ſic Herculem adficit error comitis, iamque ſaeuae ſubeſſe dolum nouercae ſuſpicari incipit. — 582. *Volucri ceu pectora tactus aſylo*, oeſtro percitus (Apollon. 3, 276. οἶστρος, ὅν τε μύωπα βοῶν κλείουσι νομῆες. cf. eumd. 1, 1265.

et Virgil. Ge. 3, 147.) *emicuit* celeriter exfilit *taurus Calabris feptis* ftabulis Calabriae, diuitiis et pafcuis et armentorum gregibus, *per confraga* per faxa, dumeta, (Ovid. Metam. 11, 334. fimilis iuuenco, fpicula crabronum preffa ceruice gerenti, qua via nulla, ruit) *obuia quaeque ruens* — tali *fuga*, feftinatione fe concitat ardens *in iuga fenta*, fpinis horridos montes — *pauet omnis confcia late fylua: confcia*, vel quod Herculis iam iam in caedendis arboribus furorem experta effet, vel quod iracundiam effufurus effet in fyluam, in qua, nulla tamen fua culpa, raptus effet puerulus dilectus. Pofterius malim, magis quippe poeticum. cf. 4, 356. *antra confcia.* — 587. Luxuriatur Valerius comparationibus, tertiam intra viginti verficulos addens: Sicut, quem contigit *improba*, magna, valida, pertinax *lancea Mauri refugi* ex fuga tamen redeuntis *fanguineus* fauciatus *leo vafto* terrifico, latius audito *murmure fertur* furens, *frangit* (cf. 2, 459.) *et abfentem vacuis fub dentibus hoftem*, eleganter, dentibus quamquam otiofis frendet, hoftemque quafi praefentem comminuit. (Virgil. Aen. 9, 62. *improbus ira faeuit in abfentem*, quod magis exornandum fibi fumfit Nofter). — Sic igitur Hercules, et intento decurrit montibus arcu. — 592. Heu miferae ferae miferique *immeriti* innocentes homines, in quos vsquam per *luftra*, fyluas incidit! volat *nullo ordine*, temere, incertus confilii, *cuncta petens*, vbicumque Hylan reperire fufpicari poffit, *ripas, deiecta faxis flumina*, catarrhactas, *nemorum vmbras*, denfiffimas fyluas, *rurfus Hylan, et rurfus Hylan per longa reclamat*, h. l. proprie, clamat, vt ad fe redeat, *refponfant fyluae* reddunt nomen, *et vaga certat imago*, folemnis Echus defcriptio. Vix eloquutus eft nomen Hylae Hercules, quum eadem vox ad aures eius adcidit (certatim quafi).

598. *At fociis immota fides et certa morae*, conftituerunt aliquantisper exfpectare, etfi venti vocabant fecundi, *nec paruus Hylas* fc. morae eft, *quamquam omnibus aeque grata rudimenta*, omnes amabant, quod puer adhuc futurae virtutis documenta dederat, v. fupra v. 183. (Melius cum Aldina legas: *Caufa* morae *non* paruus Hylas.) *Herculeo fub* (fortaffe *fed*) *nomine pendent*, dubii an iter profequendum, quoties Hercules tanti vir nominis animum fubiret. Illum omnes lacrymis votisque moeftis repofcunt, nunc *longas* longe fonantes *voces* per litora fpargunt, nunc ignes noctu incendunt. — 604. *Ipfe ductor*

Iafon, quum alta per montes excelfos regnare filentia videret, nec vocem focii e fyluis refonantem audiret, et tamen *ftrata oblatis ventis aequora* fecundos ventos placidumque mare confpiceret, ftat lacrymans, magno tamen viri amore ductus exfpectare adhuc conftituit. Vbique nempe eum defiderat: non amplius videt grauem, dignitatis plenum inceffum, pharetram *habilem* εὐμεταχείριστον (leuem fupra 523. *habilem arcum* Virgil. Aen. 1, 318. *currum* Ovid. Met. 2, 531.) *ad terga*, tam apte ex humeris pendentem — requirit *inter moeftae menfae filentia inops*, triftis, vel quod dolor de tanti viri iactura mutos conuiuas faceret, vel quod Hercules, magnus in primis narrator, *durae monftra nouercae* enumerans deeffet, *et quondam ingenti comprenfa manu trahens vina;* egregie vero pingitur Hercules, et magnus — ingenti manu — comprehendens — auidus trahit.

611. Quoniam vero *Iuno crudelis* in Herculem *Iapyga* ventum occidentalem, Orientem igitur verfus nauigantibus fauentem, Argonautis praebere quotidie pergebat, tandem *Tiphys*, gubernator nauis, infurgit, *cunctantes increpat aufus*, quod tantum aufum tot tamen moris interpellarent. Iafon his dictis quidem adcedit ipfe, fed focios ita adfatur: 617—621. quorum verfuum fenfus hic eft: Vtinam non euentum habere viderem oraculum, quod olim cecinit, fore, vt omnium fociorum meorum heros fortiffimus voluntate Iovis relinquatur, prius quam Cyaneos fcopulos nobifcum fuperauerit. — 622. *Necdum fama viri*, nondum fcimus, quid ei adciderit, *nec certior exftitit auctor*, nec adhuc dum, quo gentium abierit, certo fcimus. Quum igitur ipfe dubius fim, quid agam, vos mihi confilium detis, et fi placuerit, ventis vti fecundis, me habebitis comitem promtiffimum; fin fententia fteterit haec, vt aliquamdiu adhuc moremur, montesque proximos rurfus peruestigemus, fortaffe operae pretium fit, paullulum exfpectare, an forte tantum virum poffimus recuperare.

628. *Studiis* partium, factionibus *freta* dedita iuuentus orat Iafonem, vt in itinere pergat; *vnum tanto afore coetu*, in tanto numero vnum non defiderari, feque Herculi nec genere cedere, nec virtute. *Tali flatu* tam fuperbe dictis *pars maxima mentem erigit*, et *vana glifcunt praecordia lingua*, inanis oris iactatio paullatim vim habet ad animum ipfum. cf. 2, 278. — 633 — 636. Adiungit poeta fimile, in quo tamen comminifcendo et adornando non

admodum felix fuiffe videtur. *Vt certa tum demum reducit gregem, vtque geftit aper, vrfaque reboat*, (non apta vox vrfis murmurantibus) *comminus lupis fuperbis*, (haec equidem, fateor, non intellego; intellegerem, fi vrfa, quidquid obmurmuret, expulfa legere liceret: *reboantque fuperbis comminus* ARVA *lupis*) *quum fefe tigris Martia* (de ferocioribus omnino beftiis vfurpatur) *abstulit, aut curuo tacitus leo condidit antro.* Quae omnia fi ad Herculem adcommodentur, videbimus, nihil ab eo timendum fuiffe fociis, vti cernae a leone; melius procedit Argonautarum cum apris lupisque inftituta comparatio: vti ferae iftae tigridum et leonum abitu ideo geftiunt, quod fe folas in campis fyluisue dominari videant, ita Argonautae Herculem, quem fe fuperiorem tacite fecum confiterentur, abiiffe gaudebant.

637. *At pius*, amore Herculis ductus *Telamon* omnia agit, vt focios a confilio eius relinquendi reuocet: *irafcitur — frenit — obiurgat — Deos implorat.* Quibus omnibus quum nihil profeciffet, ad preces fe conuertit, prenfat manus, *fubplex haeret*, cupidus audiendi, quid refponfurus effet, *Iafonis ad ora demiffa*, qualia folent effe eorum, qui petentibus obtemperare lubenter, fi poffent, vellent. *Nil fe fuper Hercule fari, fed focio quocumque gemens.* Captatio, quam vocant, beneuolentiae. Non ita fe ftudio Herculis teneri, vt non de alius cuiusque focii iactura aeque doliturus fit; quum tamen in eo fint, vt loca maxime periculofa adeant, remque habeant cum feris nationibus, *non alium contra Alciden*, nullum effe, qui meliorem praeftare operam poffit.

645. *Rurfum* contra *infurgit, ducitque fauentes*, fuae factioni addictis perfuadere conatur *Calydone*, Aetoliae ciuitate, *fatus Meleager*, cuius ingenium omnino hoc fuiffe dicitur, vt fibi folus fapere videretur. *Potioribus ille deteriora fouens*, optimis confiliis habebat femper, quae obponeret, quamquam leuiffima, *femper inuerfa tueri durus*, pertinax in defendendis contrariis, *haud vllis vmquam fuperabilis*, nullis, ne iuftiffimis quidem argumentis a propofito amoueri fe paffus, *rectorumue inmemor, monitoribus* afper. — 649. *Non Herculis*, inquit, *honor*, non quod rationem aliquam Herculis velim habere, *fed tuus, mi Iafon*, honor, tui reuerentia fecit, vt tam diu fileremus, exfpectantes in dies veniam dicendi: (Acerbe dictum in Iafonem, qui omnia ex arbitrio, fociis non con-

fultis, faciat.) — 652. *Septimus hic dies est*, ex quo ventis vtimur fecundis. *Nos patriae inmemores, maneant ceu nulla reduces gaudia, sed duro saeuae sub rege Mycenae*, quafi patriae, et in eam reditus obliti, vno labore defuncti, non fecus ac Hercules ab Eurystheo, ad alterum propelleremur, *in medio cursu moramur*. — 656. *Si finibus vllis has tolerare moras et inania tempora possem*, fi vlla ratione quietis, morae desidiaeque amans effem, profecto huic me expeditioni comitem non dediffem; *dulcem sceptris Calydona*, filius regis, *tenerem, laetus opum pacisque* (Graeco more, quem tamen nec pedeftris Latinorum oratio refpuit, fubintell. *caufa*, ἕνεκα) omni rerum abundantia in pace fruens iisdem, *quibus genitor materque locis. Quid desidē* (defides) *terra haeremus? vacuos cur lassant aequora visus?* eadem maris facies per feptem dies ob oculos ad faftidium vsque verfatur? — 662. Noli vero credere, Herculem tibi comitem amplius fore. *Non ea*, tam languida *fax odiis, oblitaque numine fesso Iuno sui*, non inmemor diuinitatis, quamquam nihil adhuc in perfequendo Hercule profecerit, non definet quafi defatigata, *noua Tartareo, fors, semine monstra*, noua fortaffe ex ipfo Tartaro ipfi excitabit portenta, *atque iterum Inachiis iam nuntius vrguet ab Argis*, nouum mox ab Eurystheo Mycenarum rege iuffum nuntiabitur. — 667. *Non datur haec magni proles Iovis*, fatis ita conftitutum, vt hunc Iovis filium diutius comitem non haberes, at habes eiusdem originis *Castorem et Pollucem*, habes focios aliorum Deorum progeniem, *nec parua mihi fiducia gentis*, habes — me. — 670. *Ast egomet, quocumque voces, qua tegmina ferro plura metam.* Sic vulgo codices, *tegmina* tamen aperte in mendo cubant. *Heinsius* iam olim conrexerat, *quaque* (vbi) *agmina metas* — *Burmannus: quaeque agmina metat*, vt iungatur fequentibus, *tibi dicta manus* — *Oudendorp.* ad Sueton. p. 319. *quanto agmine metam.* Recte omnes in *agmina* reftituendo, rectius Oudendorpius, qui retinuit *metam*, quod conrigere nihil adtinet, fi audias, (fed quis non velit audire mecum?) Cel. *Iacobs* in Mifcell. philol. nuper editis p. 84. qui praeterea facillima feliciffimaque coniectura primam fine dubio Valerio manum reftituit, a librariis conruptam. Ita vero legit: *Ast egomet quocumque voces s e q u a r ; agmina ferro Plura metam. Tibi dicta manus* cet. Facile, fic deinde pergit, adnofcis veftigia vocabuli a nobis reuocati

sequar in literis S QVA T, quarum primam absorpsit praecedens verbum *voces*. Nil verius, nec est, spero, quod audaciae notam incurrere metuam, qui hanc talem emendationem in contextum receperim. — *tibi dicta* dicata *manus, tibi quidquid in ipso sanguine erit*, vltima sanguinis guttula, vel omnis vigor meus. vti 1, 336. *iamque hinc*, ex quo Hercules abiit, operam quae maxima, posco. — 673. *Scilicet* (ironice) *in solis profugi* (contemtim, sponte digressi, vel erronis) *stetit Herculis armis nostra salus? nempe ora aeque mortalia cuncti ecce gerunt*, (crescit acerba irrisio: nos omnes miseri nil nisi mortales sumus, magnam iacturam fecimus, qui Deum amisimus) *nempe ibunt aequo ordine remi*, profecimus adeo eius abitu. Deus enim nuper noster tam vehementi, tam diuino robore remorum ordinem turbare solebat, vt post se sedentes prosterneret. v. supra 478. — 676. Iam conuiciari orator incipit: *Vel insano iam dudum turbidus aestu*, vel quod nuspiam diu moratur, *vel parta iam laude tumens consortia famae despicit* alios omnes prae se contemnit, abiitque sponte, ne, quam sibi soli inesse opinatur, virtutem nobiscum partiri velle videretur. — 679. *Vos, quibus et virtus, et spes in limine primo*, quibus prima virtutis documenta edendi spes ita propinqua est, *tendite*, dum iuuenilis calor et membris et animis inest; *nec enim solis dare funera cladem inferre Colchis sit satis, et tota pelagus lustrasse iuuenta*, iuueniles annos non nisi in rebus mari gerendis consumere. — 683. Tandem mitius dicere velle videtur, simulatque adeo amorem Herculis: *Spes mihi, quae tali potuit longissima casu, fuit*, spem foui, quamdiu licuit, *quibuscumque virum perquirere syluis egit amor*, tantopere amaui virum, vt angulos syluarum omnes latebrasque perreptarem, *loca vociferans non vlla reliqui*, ad omnes mundi plagas intendi vocem. Nunc quoque nil magis in votis habeo, quam vt *deuexis* decliuibus montibus redeuntem conspiciam. — 688. *Sed satis lacrymis comitique* piis pro comite lacrymis *datum*, quem, mi Iason, crede *vel fortibus aeui*, communi hominum fato, morte, *vel in mediae pugnae sanguine* in certamine aliquo oblato tibi ereptum.

690. *Talibus Oenides* Meleager, (cf. 4, 33. vbi ad hunc nostrum locum respicitur) *vrguet; incita dictis heroum manus, ante omnes* tamen *Argoa vincla* ancoras Argus *rapi*, celerrime tolli iubet *Calais*, Thrax, Boreae filius.

691. *Furias miratur ouantum*, incondito clamore laetantium, quod fua fententia viciffet, *Aeacides* Telamon, quem dolor ita dubium reddidit, vt parum abeffet, quin et ipfe, derelicta naui, ardua peteret montium. — 696. Nec tamen defiuit dolori et irae indulgere. Quam funeftus, inquit, Graecis ifte dies, quam laetus contra Colchis! — 699. Nuper non ita inflati fuperbia eramus, omnes fauebant Herculi, gratulabantur fibi ipfi de tali comite, orabant, vt iuuaret, vt meritos ducis honores fubiret. Quantum nunc mutati ab illis! — 703. Iam pro fe quisque nihil Hercule fe deteriorem, animo parem et ortu iactat, *iam inclyta vulgi dextera*, iam viliffimus quisque, quique vix tirocinium pofuit, in ore omnium effe fibi videtur. *Nulla fides, nulli fuper Hercule fletus.* Quam inconftantes eftis, qui, quem tantopere coleretis, nunc ne lacrymula quidem dignum habeatis. — 705. Iam acrius et acerba irrifione inuehitur in duumuiros, qui, nulla Herculis habita ratione, maturari iter iufferant. Nunc *Parthaonides* Meleager, ab auo Parthaone, *nunc dux mihi* (hoc *mihi* non redundat, fed ponitur, vbi miri aliquid adtendi volumus) *Thracia proles* Calais. *Afpera nunc pauidos contra ruit agna leones.* Feftinac omparatio, quae et breuitate et ob inuerfam agnorum leonumque naturam placet mirifice: Timete vero, contremifcite leones, inruunt fcilicet afperae agnae! — *Hanc ego magnanimi fpolium Didymaonis haftam*, (haec Didymaonis hafta eft ex Virgilii Aen. 5, 539.) *quae neque iam frondes, virides nec proferat vmbras,* (defumta ex Homero Il. 1, 234. ex quo Virgil. Aen. 12, 207. vbi v. Heyne) *vt femel eft euulfa iugis, ac matre* (obuerfata fine dubio Noftro eft Horatii Pontica pinus, fyluae *filia* nobilis Od. 1, 14.) *peremta*, *fida minifteria et duras obit horrida pugnas*, hanc igitur haftam *teftor*, obteftor, (cf. 2, 512. nec mirum, iuraffe per haftas aliaque arma, quae pro Diis haberent, prifcas aliquas gentes. v. Virgil. A. 10, 773. 12, 95.) et hoc tibi, Iafon, *omni numine*, per omnes Deos Deasque, *firmo*, confirmo: *faepe metu*, *faepe in tenui difcrimine rerum*, (cf. Ovidii Metam. 7, 426. tenue leti difcrimen) fed fruftra Herculem defiderabis, nilque te iuuabit vana iactatorum noftrorum oftentatio.

715. Sic Telamon fenfum doloris premens non focios tantum increpat, fed lacrymas etiam fundit, pulueremque capiti infpergit, *inlacrymat, multaque comas deformat harena.* Virgil. Aen. 10, 844. *canitiem multo deformat puluere,*

Homer. Il. 18, 23. de Achille, Patrocli morte audita: Ἀμφοτέρῃσι δὲ χερσὶν ἑλὼν κόνιν αἰθαλόεσσαν χεύατο κὰκ κεφαλῆς.

717. Iasonis contra dolor magis placius est. *Fata trahunt, raptusque* coactus virorum certamine *ibat, et obtenta mulcebat lumina palla*, lacrymas fundit et ipse, quae quum palam fusae imperatorem non satis decerent, obtento pallio detergit.

719. Nunc suum quisque in transtris occupat locum, *sed ingenti repetuntur pectora luctu*, luctus pectorum repetitur, renouatur. Vbique desiderant, *nullae leonis exuviae, tanti vacant vestigia transtri; flet pius Aeacides* Telamon, *moerent Paeantia corda*, Philoctetes, *ingemit frater cum Castore Pollux. Frater* referendum ad Herculem, qui aeque ac Castor et Pollux filius fuit Iovis. Et dum nauis alta petit, omnes semel adhuc et Herculis et Hylae inclamant nomina, *sed medio pereuntia*, in ventos abeuntia *ponto*.

726. Dies declinat in vesperam. Hoc varie exornat poeta ita, vt, quae illo tempore in mari, in terris, in coelo adcidere solent, enumeret. *Pater*, erat enim in antiquissimis Diis, *Phorcys*, filius Ponti et Terrae, (v. *Hermann mythol. Handb.* Th. 1. S. 37.) *toto aequore signum dat, et immanes intorto murice* (concha) *phocas contrahit antra petens*, cf. Virgil. Aen. 5, 824. — Pastores reducunt greges domum: *Massylus* in Mauritania, *Lyctius*, Cretensis *et Calabris redit armentarius aruis*. — Occidens sol vti domos in terris subducit oculis, ita sidera tollit in coelo. Venti quiescunt, *flamina conticuere, iacet sine fluctibus aequor*.

733. Sed quid miser Hercules? Omnibus late peruestigatis syluis et montibus, de recuperando Hyla desperat, *nec qua mente reuisat socios, videt*, quodque mortis genus peremti comitis narret. Amor dilecti pueri tantus est, vt in syluis perseuerare constituat, haud secus ac leo, cui catuli erepti. — 737. Non aliter *gemitu quondam* (aliquando; cf. Virgil. Ge. 3, 99.) *lea prolis ademtae terga dedit*, gemens de prole ademta fugere sese videt coactam, tristis redit; *sedet inde viis* armentis metuenda, *inclusa longo peruigilant castella metu*, plures per dies pastores intra septa greges continent; *dolor adtrahit orbes*, oculos contrahit, deprimit, (vide locum fere similem supra lib. 1, 758. vbi itidem sermo de leone irato: *genas et lumina pressit*) *et misero manat iuba sordida luctu*, lacrymae manant ex iuba puluere conspersa.

IN LIBRVM IV.

1. Iupiter, miferans filium, Iunonem increpat grauiter. 4. *Vt noua nunc tacito fub pectore gaudia tollunt* (fc) quam inpenfe gaudes in finu, quod inopem, et in *folis*, defertis *oris* furere videas Herculem! — 6. *inmemores Minyae facilesque*, tam facile obliti, *alta petunt*. Sic Iuno, (ironice) egregia fcilicet patrona, curam habet Iafonis, *fic arma viro*, (non *viros*, quod obfidet vulgatam, vti recte monuit Cel. Beckius l. l. p. 265.) *fociosque miniftrat*, vt adimat. — 9. Mox de belli euentu dubia, Scythicas opes fpectans, formidine trepidabis, nihil vero tum efficies precibus, lacrymis, fubplicationibus; *rerum mihi firma poteftas*, nihil a confiliis femel captis amouere poteft. cf. 1, 531 fq. — 13. *I Venerem Furiasque moue*, excita tibi focias. Furiarum hoc in concitandis amoris motibus officium non nifi poetarum recentiorum eft. Statius Theb. 5, 66. vbi Lactantius Furias Veneri coniungi ait, quoniam Veneris voluptas nihil fit nifi infania. cf. Schneideri Analecta crit. p. 67. — *dabit inpia* (in patrem Medea) *virgo poenas, nec patrios gemitus patiemur inultos*, plane vt Horat. Od. 1, 28, 33. *precibus non linquar inultis*.

15. Tum inmittit filio fomnum. *Dixit, et arcano* (quo nomine poetis dicuntur, quaecumque vim quamdam humana maiorem, infolitam exferunt) *nectare* (ἀμβρόσιος ὕπνος Homer. Il. 2, 19.) *redolentem rorem*, liquorem. (*redolere* Ablatino additum rarius quidem, nec tamen fine exemplo. Ovid. Met. 5, 405. *olentes fulfure*. Eidem cafui iunctum *fpirare*, vt infra 6, 157. nec aliter Graeci πνεῖν) *quem penes* (cuius ea virtus effet) *alta quies liquidique potentia fomni, detulit, inque vagi libauit tempora nati*, adfperfit oculis. (Verbis *roris*, *liquidi* et *libauit* imitatur nofter alios poetas, qui quafi humoris quadam adfufione fomnum excitari volunt. Apud Homer. Od. 5, 492. Minerva Vlyffi ὕπνον ἐπ' ὄμμασι χεῦεν. Virgil. Aen. 1, 691. Venus Afcanio placidam *inrigat* quietem. Somno ideo tribuitur *cornu*, v. c. apud Statium Theb. 2, 144. 6, 27. et ipfum noftrum 8, 121. cf. *Leffing, wie die Alten den Tod gebildet* S. 45. 48. et Ruperti ad Silium 10, 356.) — 18. *ille graues* triftes *oculos et Hylan refonantia femper ora ferens*, tandem, *vt nulla Deum* Somnum *fuperare poteftas*, non amplius refiftere poteft, *procumbit*; tandem *feffus*, clamore inmenfo defatigatis *pax*, quies *reddita*.

syluis; fluminaque et vacuis a vociferante liberatis *montibus auditae aurae*, montes iam ftrepitum fluminum, murmur fontium ventosque rurfus audiunt.

22. Dormienti adparet Hylas *frondibus in* (i. e. redimitus) *croceis*, corona crocea pulcra ornatus et rutila. — 26. *Hoc nemus*, *haec fatis* deftinantibus, adfignantibus mihi iam domus eft. *Inproba* (iniqua v. 23.) *Nympha rapit*, Iunone iubente; *inanes Iovis adcessus et iam mihi limina coeli conciliat*, quod, fi fana lectio eft, ita poffit adcipi: promittit mihi, quod fortaffe praeftare non poteft, adceffum ad Iovem et Olympum, *iungitque preces et fontis honores*, confolatur eo faltem, quod tamen fluuiatilis fim Deus. Breuius tamen defungi poffis, fi cum Cl. Iacobs l. l. p. 77. pro *inanes* legas *in arces*. — 30. O dulces olim pharetrae! Sed *rapuerunt vincula* portum reliquerunt Argonautae, *hortatore Oenide* Meleagro nefando, qui tamen non inpune feret. Praedicit iam Hylas fata Meleagro, in cuius natiuitate, vti fabula narrat, Parcae matri Althaeae titionem, ex quo vita recens nati pueri penderet, fancte cuftodiendum commendauerant. Iuvenis deinde factus apri Calydonii exuuias Atalantae virgini adiudicauerat; quod aegre ferentes Meleagri auunculi exuuias iftas virgini vi eripuerant. Ira commotus iuuenis eosdem interficit, mater autem, necem vltura fratrum, titionem illum in ignem coniicit; quo factum, vt Meleager ipfe vifcerum ardore confumeretur atque tabefceret. Fufius haec omnia enarrantem, fi lubet, vide Ovidium Metam. 8, 260—524. Iam vero plana quidem Valerii noftri haec: *cum gente domoque ifta luet*; fed quae fequuntur, *faeuaeque aderunt tua numina matri*, fi numina de Hercule in Deos relato intelligas, haud inepte quidem facias, fed admodum placet, quae *Burmanno* in mentem venerat, emendatio, pro *tua numina* legenti *tria numina*, i. e. Furiae. Facillimum tamen, fi cum Heinfio reponas *fua*.

38. Talibus orantem dictis, *vifuque fruentem*, cum voluptate fpectantem, *ille vltro petit, et vacuis amplexibus inftat*, brachia extendit, fed aera amplectitur et vmbras, *languentisque mouet fruftra conamina dextrae*, conatur dextram erigere: fruftra, languet, fomnum discutere non poteft, *corpus hebet fomno, refugaque eluditur vmbra*. — 42. Expergefactus tandem, *tum lacrymis*, quas nec heroas nec Deos adeo dedecere veteres putabant, (vide infra 6, 738. et Lessing Laocoonic p. 6.) *tum voce fequi*, *tum queftus*

rumpit, emittit, *et vano spes moesta resoluitur actu*, quum spem per insomnium conceptam in nihilum redactam videret. — 44. Idem ei adcidit, quod *Halcyoni* (Alcedo, Eisvogel) *aui, cui fluctus ab saxi vndisoni crepidine*, nam in summis litoribus nidos sibi struere istas volucres nouimus, *rapit fetumque laremque*, pullos cum ipso nido, *it super aegra parens, queriturque tumentibus vndis*. Nescio, cur argutati sint interpretes in loco facillimo: *it* volitat *super vndis tumentibus*, *queriturque* (querula) *audetque pauetque*, eleganter duo animi motus sibi oppositi in eodem subiecto: *certa sequi*, *quocumque ferant*, fluctibus sese promta est committere; mox animum despondet, *donec icta* agitata *domus*, nidus *fatiscit*, rimas agit, dissoluitur, *haustaque fluctu est*. De iisdem Halcyonibus audentibus simul pauentibusque cf. Senecam Agamemnone 680 sq. — 50. Haud aliter Hercules, cui *somni moestus labor*, tristis per somnum species oblata, spem iniecerat, qua vigil deiiceretur. — 52. Desertos igitur, mi Hyla, montes hos syluasque tenebis, *nec res mirabere nostras?* Oratio Hercule suae sibi virtutis conscio digna! Rerum a me gerendarum non amplius admiratorem habebo?

54. Haec fatus *relegit vias*, vnde venerat, reuertitur. — 57. *tacitumque* (aduerbial.) *pudet potuisse relinqui*, ipsum nomine quasi Argonautarum pudet, quod reliquerint. — 58. *hospita moenia Troiae*, vbi ob liberatam virginem regiam hospitaliter sese exceptum iri sperabat, *repetens*, repetiturus *promissa* equos *tyranni*. v. omnino 2, 566 sq.

60. Sed *Latona*, cum liberis, *Diana et Apolline*, precibus adeunt Iovem, vt Herculis opera vtatur ad liberandum tandem Promethea. — *In quem alium Alciden*, (cf. 3, 644.) quis, quaeso, alius fortior digniorque filio tuo, Hercule? *in quae tempora differs Caucasium senem?* (Differre sic saepe non de rebus tantum, sed etiam personis, vti paullo post v. 78.) 65. *montes fessaque iuga*, (ad amouendam tautologiam Nodellus Obss. p. 44. suadet *montes* mutari in *fontes*.) — 66. *sat tibi furtum ignis, et aetheriae defensa silentia mensae*, satis tuitus es iura conuiuii Deorum, satis poenarum dedit Prometheus, qui arcana tua euulgauit. — 68. *Exit vbi e scopulis, media inter pabula diri vulturis; ipsum etiam gemitu moestaque fatigat voce Iovem*. Sic vetustissimus codex Carrionis, ex quo tamen vix tolerabilem sensum eruere possis. Alii libri habent *dixit vbi*, i. e. quae quum Apollo dixisset, vel *dixit et*, pro quo Burman-

nus vult: *dixit, at.* Ego vero cum Heinsio legerim: *Excitus e scopulis — ipse*, (vti Bononiensis et Beckius p. 265.) *etiam gemitu moestaque fatigat voce* cet. — 70. *saevis releuans ambusta*, inflammata, rubicunda *pruinis lumina.* — 72. *stupet ipse Dei* Promethei, herois, ex familia Titanum, (vnde ipse Titan v. 79. et 5, 170.) *clamoribus ales* vultur. *Tunc etiam superas Acheronte auditur ad arces*, ita ex ipso Tartaro inclamauit, vt superae terrae audirent, *Iapetus*, Promethei pater, *grauis*, vel annis, vel molestus precibus: *orantem procul arcet Erinnys*, non permitit abitum ex Tartaro, cuius incola erat ob motum contra Iovem bellum, *respiciens celsi legem Iovis*, quae Tartaro addictos vetabat inde egredi.

75. Hisce precibus motus *Iupiter velocem roseis lucidis demittit nubibus Irim*, non Iunonis solius, sed Iovis etiam et aliorum Deorum Dearumve ministram, *Phrygas* Troianos nunc *differat Herculesq; nunc eripiat dirae Titana volucri.* — 80. *Diua volat*, vix eloquutus erat Iupiter, quum iussa statim exsequeretur, *et alacrem laetis hortatibus inplet*, laeta ipsa laetum nuntium adfert viro ad talia promtissimo.

82. Argonautae interea serena nocte fluctibus mediis *intulerant caua lintea* prosperis ventis vsi, *multaque memores super Hercule voluunt*, varia de praesenti nuper dilecti fato cogitant. *At Thracius sacerdos*, Orpheus, *fata Deum et miserae solans incommoda vitae*, ob calamitatem a Diis inmissam consolaturus, *numeris* (adstrictum) *agit carmen, securum*, curas pellens, *et medicabile*, quod mederi dolori possit; (cf. 1, 785. vbi *exorabile* carmen *agere*) *quo simul adsumta fide* lyra cantui iuncta *pulsus luctus et labor*, et *dulces cedunt e pectore nati.* Nati? Quid his cum Argonautis, quorum nullus liberos amiserat? Nil igitur aliud voluisse videtur poeta, quam tantam fuisse cantus Orphici dulcedinem, vt, qui eum audiret, cuiuscumque doloris adeoque desiderii dulcissimorum liberorum oblitus fuisset. Exemplar Bononiense habet quidem: *cedunt e pectore curae*, quod tamen ob praecedentia ταυτολογίας vitio laboraret.

90. Sol oritur, quod poetae luxurianti placet variis modis exornare. *Magni iam iam subeuntibus astris Oceani genitale caput*, sidera infimam horizontis, quem dicunt, partem tenentia, quum obciderent, mergerentur in Oceano, quem, qui Thaletis placita sequerentur, rerum omnium

genitorem esse credebant, *Titania frenis antra sonant*, auditur iam sonitus frenorum Solis equis iniiciendorum: *Sol auricomus, cingentibus Horis*, quae omnino Phoebi equos abeuntes et redeuntes ipsiusque ornatum curabant; (v. Ovid. Metam. 2, 116-120. Stat. Theb. 3, 410-414. Cel. *Manso Versuche* S. 375 ff.) *multifidum iubar* coronam multos radios emittentem, *et bisseno sidere textum*, signis Zodiaci decoratum, *lorica induitur; ligat hanc*, cinguli instar, *balteus*, *qui contra nubila vndantem* (imbriferum Tibull. 1, 4, 44. roscidum Virg. Aen. 4, 700.) *variat mortalibus arcum*, in nubibus oppositis versicolorem arcum conspiciendum praebet. — 96. *Inde super terras et Eoi montis* Tauri *cornua* vertices *emicuit*, *traxitque* protulit *diem candentibus vndis* Oceani: *Et Minyas viso liquerunt flamina Phoebo*, venti quieuerunt, vt tardius procederent (Windstille).

99. In conspectu iam habent Argonautae *Bebryciam*, postea Bithyniam dictam, *pingue solum* fertile, *et duris* ad labores perferendos *tauris non inuida* (ἀφθόνης) admodum armentis pascendis idonea. — 101. *Rex* ibi est *Amycus*; incolae *regis fatis et numine freti*, quem caestibus inuincibilem a fato factum credebant, quique patris Neptuni praesidio tutus videbatur, *non muris cinxere domos*, (more Spartanorum) *nec foedera legum* (leges) *colunt*, *placidas aut iura tenentia mentes*, quibus gentes magis cultae se adstringunt. — 105. *nocte sub hiberna*, tempestate turbida *seruant freta*, naufragis insidiantur. — 109. *Neptuno trux ipse* rex sua manu *parenti sacrifici pro rupe iugi*, stans in saxo promontorii atrocia *sacra facit*, (ara etiam adstitit Neptuno sacra v. 186.) *torquet agens*, magna vi rotat, et proiicit in mare *captiuos*, animas viles. — 111. Sin quis vultu habituque meliorem conditionem prodere videretur, hunc secum *caestibus pugnare* (πυγμαχίῃ Apollon. 2, 7.) coegit: *haec miseri sors est aequissima leti*, hoc mitissimum mortis genus. Caestus erant lora e corio bubulo et duro, interdum etiam globulis plumbeis ferreisue munita, quae manibus et brachiis inuoluebant, et sic faciem auresque aduersarii petebant. Locus noster in ea re est classicus, quia adcuratius et longius totum certamen describit; breuior est Virgilius Aen. 5, 400 sq.

114. *Neptunus pater*, (adumbratum ex Virgil. Aen. 10, 465.) futuri praescius, filio imminentem mortem vaticinatur, *extremum nati prospexit in oras*. — 117. *questus*

euoluit, quo verbo magnam doloris et irae in Iovem vehementiam, altius ducta fuspiria exprimere voluit poeta. — 119. *Melie.* Meliae Nympharum genus fuerunt, Epimelides etiam dictae, vel marinae, a Melia, Oceani filia, quod vult Callimachus; vel fylueftres et arboreae a μῆλον, malus; vel pecuariae a μῆλα, oues, caprae, quod vltimum iubet Phrynichus MS. penes Ruhnkenium: αἱ περὶ τὰς νομὰς τῶν τετραπόδων Ἐπιμηλίδες, ὅτι μῆλα ἅπαντα τὰ τετράποδα καλοῦσιν οἱ ἀρχαῖοι. Apollon. 2, 4. Βιθυνὶς Μελίη, vbi tamen Brunckius in adpendice p. 219. *Bithynis* proprium, *Melie* adpellatiuum habendum exiftimat. Hanc igitur Melien coniugem fuam *infelicem* dicit, quae fibi, non Iovi, olim vxor contigiffet; *vsque adeone meam*, quacumque ob originem, vel a Deabus, vel a feminis mortalibus fusceptam *prolem* liberos *triftia fata manent? Sic te olim pergere* perftare (cf. 1, 31.) *fenfi*, Iupiter, *quando mihi iniuftae virginis* Dianae *armis concidit infelix*, et nunc *Chaos* (quod faepius apud noftrum pro inferis fumitur 1, 831. 2, 86. 5, 96. 7, 402.) *inplet Orion*, apud inferos verfatur, ibique in ampliffimo prato, ferrea claua armatus, feras perfequitur, Homero tefte Odyff. 11, 571-574. Orionem iftum a Neptuno originem duxiffe, Mythologi tradunt omnes, ita tamen disfentiunt, vt fine matre natum effe narrent, (v. Palaephatum cap. 5.) vel non eamdem omnes tribuant. Fuit omnino iuuenis formofiffimus, venationis maxime amans, a Diana, cui vim inferre voluiffe dicunt, confectus, inter aftra tandem a Iove relatus. v. Heyne ad Apollodor. p. 47-55. — 125. Nec tu igitur, mi fili Amyce, *opibus vltra credas paternis*, noli auxilio meo confidere. *Iam iam aliae vires* vis maior, *maioraque fanguine noftro vincunt fata Iovis, potior cui cura fuorum eft.* (*fata maiora* eodem fenfu pro magis gloriofis 8, 389. magna 5, 687.) Iupiter non nifi fauet proli fuae. — 130. *Reges preme, dure, fecundos.* Acerba apoftrophe ad Iovem ipfum: age, perge, vt foles, iniquus effe in alios Deos, a te fecundos. — 132. *fanguineo aeftu.* Vir doctus (Iortin) in Mifcell. Obff. Vol. 4. T. 2. p. 168. Valerium fufpicatur imitatum effe Homerum Il. 16, 459. Vti nempe Iupiter, quum filius Sarpedon moriturus effet, pluuiam fanguineam mittat, ita hic Neptunum inminente Amyci filii morte, fanguineis vndis terras adluere.

133. Iafon ad explorandam regionem emittit *Echionem* aftutum et dolofum, vt decebat Mercurii filium; qui paul-

lulum progreſſus *inuenit iuuenem* Timanta v. 187. in obſcura valle gementem, *et caeſi moerentem nomen amici*, ipſum amicum, vel triſti voce nomen repetentem. Qui quum virum propius adcedentem videret, et *vmbrata Parrhaſio* Arcadico, *galero tempora more de patris*, (retineri poſſit, Mercurii nempe, qui galeam etiam habet; rectius tamen, ni fallor, *patriae* de more, vti vult Cuperus Obſſ. p. 182. ed. Lipſ.) *paciferaeque virgae* (paciferae olivae Virgil. Aen. 8, 116.) *inſignia nequidquam*, nihil profutura apud trucem et inhoſpitalem regem, *ferentem*. — 140. *fuge, certo, quicumque es, perdite, paſſu*, certiſſimae obuiam is morti. — 141. *Nonacria proles*, Echion, Arcas. — 144. *ſociis quae ſint ea, promere cogit*, ſecum abripit, vt Iaſoni dilucidius exponat, quae dira nuntiet pericula. — 147. *non hic vllos reuerentia ritus pectora*, homines, nil curantes, quae cultioribus gentibus in vſu atque ſancta eſſe ſolent. Iam veniet Amycus, *vaſto qui vertice nubila pulſat.* Hyperbole lyrico poeta dignior. — 151. *aequae virtutis egentes*, non eodem, quo ipſe, corporis robore inſtructos, *ceu ſuperum ſegnes ad iniqua altaria tauros*. In hac verborum conlocatione *ſegnes* videri poſſint referendi ad *tauros*, quod non placet: immo vero ad captiuos Amyci retulerim, qui ignaui, nihil reſiſtentes ad altaria trahi ſe patiantur, — *iniqua altaria*, ad quae tauri innocui, nihil tale merentes, caeduntur. — 153. *vt miſero lauet arma cerebro*, vt cerebrum manet e caeſtibus. — 154. *fugae medium ne temnite tempus*, breue temporis ſpatium, quod hunc noſtrum ſermonem regisque aduentum intercedit.

157. Iaſon homini haud ſatis fidens vlterius inquirit: *Bebryxne venis*, es, *diuerſaque regi corda gerens*, mitiori animo, quam rex tuus? *melior vulg nam ſaepe voluntas*, ſaepe enim fit, vt vltimae plebis homo longe meliori animo ſit, quam princeps. — 159. *hoſtis*, peregrinus ex priſca Latinitate, (v. Cicero de Off. 1, 37.) *externis fato* forte fortuna *delatus ab oris?* — 160. Quod ſi ita eſt, miror tamen, quod Amycus tibi pepercerit.

161. Ad haec reſpondet Timas: *Nomen praedulce mihi, nomenque ſequutus Otrei*. Obſenderunt nonnulli interpretes in bis repetito *nomine*, ideoque ſubſtituere voluerunt *numen*, i. e. nutum, ductum, voluntatem, quod tamen, quum de homine, non de Deo ſermo ſit, haud ſatis aptum

videtur. Nihil ego moueo; ſic loquimur, verba repetentes, animo commoti: nomen praedulce mihi, et nomen quidem heu! quanti viri, Otrei, *Otrei vnanimi*, amiciſſimi, (cf. 3, 571.) *nec veſtros comitis adſpernandi in actus*, quem vos nec ipſi dedignati comitem coeptorum, rerum gerendarum fuiſſetis. — 164. *Heſionam et Phrygiae peteret quum gaudia nuptae*, breuius defungi poterat poeta: Heſiones Phrygiae quum peteret nuptias. Eſt vero iſta Heſione eadem, quam Hercules a bellua marina liberauerat, Laomedontis, Troiani regis, filia. — 165. *iuſſus* coactus, ab Amyco nempe, non Laomedonte, quod Burmanno magis videtur placere. *ego palmas inplicui*, indui caeſtus v. 251. loris brachia circumuolui, *ſed prima procul vixdum ora levantis*, quum vix oculos ſuſtuliſſet, *frontem fulminea* celerrima *dextra, diſiectaque*, vt diſiicerentur, *fudit lumina*. — 170. *Fando ſi nuntius his exſtitit oris*, ſi fama hac regione *ad Mariandynos* peruenerit, *vnde genus fraterque viro*, vbi Otreus natus, fratremque regem habet *Lycum*, (de quo vide Apollonium 2, 777 ſq. Heynium ad Apollodorum p. 378. et noſtrum infra 589. 737 ſq.) hic Lycus fratrem vlturus aderit, *ſed et ille quierit oro* opto, *nec a* (abeſſe poterat) *vanis*, nil profuturis, *cladem augeat armis*, ipſe fortaſſe periturus.

174. Argonautae, tantum abeſt, vt vlla formidine moveantur, vt potius dolore excitatos ſe ſentiant, vt *durae*, conſtantes, propoſiti tenaces *inſurgant mentes, vt terga ſequantur* Timantis, *properosque coniungant greſſus*. — 177. *Litore in extremo*, in promontorio *ſpelunca dorſo* rupe *contecta minanti*, altiſſimo, (vti Virgil. Aen. 1, 162. *geminique minantur in coelum ſcopuli*; cf. eumdem 8, 193 ſq.) *non quae dona Deum* amoenitates campi liberioris et aprici, *non quae trahat aetheris ignem*, ſolis radiis inadceſſa, *ſonitu tremebunda profundi*, reſonans aeſtu maris perpetuo; *et varii pro rupe* (ante rupem) *metus*, quae horrorem incuterent, *brachia viris rotatis rapta, oſſa taetra ſitu, et capitum* craniorum *moeſtiſſimus ordo*, longa triſtisque adſpectu ſeries. — 184. *Reſpicias*, videre poſſis, *quibus aduerſo* ſub vulnere nulla iam facies, a fronte adcepta vulnera omnia oris lineamenta deleuerant, *nec nomen erat*, cuius ea facies fuiſſet, non amplius dignoſci potuit. cf. ſine nomine corpus Virg. Aen. 2, 558. — 185. *media*, in medio horum triſtium tropaeorum *ipſius* regis *arma ſacra* horrida *metu, magnique aris inpoſita parentis* Neptuni.

187. Hic primum Argonautis *rediere* in memoriam *monitus* Timantis, pauent, atque oculos cuncti inter se tenuere silentes; donec *sidereo*, solitum epitheton oculorum totiusque oris pulcri (sideris ora ferens 4, 467. siderei artus 8, 123. et alibi) *Pollux interritus ore* (Apollon. Rhod. 2, 40. οὐρανίῳ ἀτάλαντος ἀστέρι.) *te tamen hac, quicumque es, ait, formidine saxo iam tua sylua ferat*, tua non minus ossa et cranium, quam peregrinorum a te caesorum, ex arboribus suspensa tuam syluam ornabunt, *modo sit tibi sanguis et artus*, si corpus habes et sanguinem. — 190. Omnes decertare poscunt. *Qualiter ignotis*, quas antea non erat expertus, *aquis spumantem funditus amnem*, qui ex imo fundo vi ventorum, tempestate commotus, totus, quantus est, spuma est, (Hyperbole, nec tamen iniucunda) *taurus primus init, spernitque tumentem*, vltra ripas effusum, *pandit iter*, dux viae fit, *mox omne pecus pone subit*, sequitur, vestigia premit, *iamque et mediis praecedit* (non taurus, sed pecus) *ab vndis*, eo confidentiae audaciaeque procedit, vt in medio flumine incipiat ipsum taurum praeuertere, post se relinquere.

199. Iam in conspectum venit Amycus. *E sylvis procul gregibusque sese ferebat*, non simpliciter egreditur, sed graui incessu et iactabundus. — 200. *nec sua turba tuendo it tanti secura metus*, ipsi ciues non sine timore intuentur monstrum hominis ita metuendum. cf. 1, 23. *mortalia nusquam signa manent*, quidquid hominum est, adspectum eius fugit, ne vestigia quidem hominum longe lateque adparent: *instar scopuli*, qui montibus *altis summus abit*, cacumen in nubibus condit, *solusque stat ab omni iugo*, reliquis montibus.

204. Deuolat inde furens, pugnaeque ita cupidus, vt peregrinos ne interroget quidem, qui sint, quoque consilio venerint, sed tali *protonat* horrenda voce exclamat *ira: incipite*, agite, arma capite — *auditas sponte lacessitis oras*, ita audaces estis, vt periculis huius regionis, quae latere tamen non possunt, obuiam ire sustineatis. — 209. *Hic mihi lex*, ita a me institutum, vt caestibus mecum pugnandum sit. *Sic*, hac igitur lege *ingens Asiae plaga*, et qui septemtrionem versus et ad Pontum habitant reges, hospitium mecum iungunt, hoc certamine *remeent*, si tamen possint. — 214. *Iam pridem caestus resides* quiescunt, *et frigida humus raris dentibus aret*, diu est, ex quo non incaluerit sanguine caesorum

humus, et dentibus se conspersam viderit. — 216. Quae sequuntur, ironicè et cum superbia dicta: *foedera prima — dona — honos.* Cui dona fero! egregia scilicet, (cf. 3, 170.) *mox omnibus idem ibit honos. Ibit* h. l. non est, vti Burmannus opinatur idem, quod *erit*, sed ibit in ordinem, per orbem. — 219. *Aliis rex Iupiter oris*, nullum hic terrarum imperium Iovis. *faxo nequeat vlla*, nulla queat *puppis Bebrycium fretum transscendere, ponto volitet Symplegas inani*, conlidantur Cyaneae rupes incassum, nec vllam conspiciant nauem, nedum comminuant.

222. *Insurgunt maxima nomina*, fortissimus quisque Argonautarum, Iason ipse, *Aeacidae* Peleus et Telamon, *Calydonis alumni*, Tydeus et Meleager, *Nelidesque*, Periclymenus, *Idas*, sed nudo steterat iam pectore *Pollux*, vestibus abiiciendis socios omnes anteuerterat. — 226. *Pavor Castora et gelidus defixit sanguis*, horrore torpens fratrique timens demittit vultum. *Nam nec ad Elei pugnam videt ora parentis*, non talem, qualis in conspectu patris Iovis in ludis Olympicis pugna dabatur, nec sonat *Oebalius* Laconicus *caueae* amphitheatri *fauor*, laeta adclamatio, aut iuga nota *Taygeti*, montis Laconiae, *lauitur patrios vbi victor ad amnes*, sudorem pulueremque abluit in Eurota fluuio, *nec pretium* praemium *sonipes*. equus, aut *harenae taurus sacrae*, nam ludi et spectacula ad veterum religionem pertinuere. — 231. *praemia sed manes reclusaque ianua leti*, nil nisi mors praesentissima.

232. Illum Amycus *nec fronte trucem*, vultu horridum, *nec male tremendum*, non admodum procerum, *vixdum etiam primae spurgentem signa iuuentae*, lanugine adhuc dubia. Apollon. 2, 43. ἔτι χνοάοντας ἰούλους ἀντέλλων. — 234. *ore renidenti* labiis ad subsannationem diductis *lustrans obit*, (Virgil. Aen. 4, 363. totum pererrat luminibus) *et fremit ausum*, quod adolescentulus secum velit depugnare, *sanguineosque*, iratos, furentes *rotat furiis ardentibus orbes*, oculos. — 236. *non aliter iam regna poli, iam capta Typhoeus astra ferens*, iam gigas ille Typhoeus, (de quo vide ad 2, 24.) in Olympum euasisse, Iovemque solio deturbasse visus est, quum *Bacchum* (*iuuenem*) in prima acie contra se stantem, *Minervamque* (*virginem*) Medusae caput sibi obponentem spectaret. — *non ora matri nota feres*, inridet acerbe iuuenem: matercula filium delicatulum caestu meo deformatum vix adnoscet. cf. 3, 177. *tune e sociis electus iniquis?* Socii profecto ini-

qui, qui puerulum tanto certamini obiecerint. — 244. *tum profert ingentes humeros, ſpatioſa pectoris oſſa, horrendosque toris*, musculis *informibus artus*.

246. *Deficiunt viſu*, humi fixos tenent oculos Argonautae, miratur, ſtupet et ipſe Pollux, ſero iam redit Herculis deſiderium, moeſtoque vultu reſpiciunt ad montes. cf. Apollon. 2, 145 ſq.

249. At Amycus pergit: *adſpice crudis durata volumina tauris*, periphraſis caeſtuum, *nec pete* (melius *peto*) *ſortis opem*, nolumus ſorti committere, ſponte concedo, (Apollon. 2, 55. ὅν κ' ἐθέλησθα, πάλου ἄτερ) *ſed indue, quos potes*, contemtim, grauiores inberbis iuuenis ne tollere quidem poſſis. — 252. *Dixit, et vrguentis poſt ſera piacula fati neſcius*, poſt tot caedes cruentas perpetratas tandem ſibi eamdem inſtare, *extremum hoc*, vltima nunc vice *armis innectere palmas* (inplicare v. 166.) *dat famulis* Areto et Ornyto. v. Apollon. 2, 65. — 255. *Odia aſpera ſurgunt ignotis prius*, nunc primum ſe videntibus iuuicem, *incenſa mente* furibundi *feruntur*, ruunt in medium campum filius Iovis et filius Neptuni.

257. *Hinc illinc dubiis intenta ſilentia votis*, vtraque ex parte ſpectatores taciti et ſuae vtrimque parti fauentes adſtant. — 258. *pater Tartarus* (rectius 1, 828. Tartareus) Pluto *caeſorum* ab Amyco *vmbras*, manes, petierant enim, (*orantes*) *nube cana ad meritae ſpectacula pugnae*, (quid, ſi *poenae?*) cuius merito teſtes eſſe debebant, vt, qui eos tam iniuſte interfeciſſet, tyrannum poenas dare viderent, *emittit; ſummi nigreſcunt*, omnia enim apud inferos nigra finguntur, *culmina montis*.

261. Nunc pugna ipſa conſeritur. *Continuo*, vti *turbo a promontorio Maleae torrenti praeceps agit vndique nimbo*, tempeſtate prae ſe agit omnia, ſic Amycus Pollucem vix ora pedemque tollere paſſus *curſibus inuoluit*, celeriter vndique in anguſtum cogere incurrendo nititur, *totaque harena* campo inſequitur. — 265. Pollux contra *vigil*, intentus, *cum pectore et armis huc alternus et huc* corpus caeſtusque modo huc modo illuc verſat, ſemper ceruice *reducta*, reclinata, *ſemper in digitis* primoribus pedum inhaerens, (Virgil. A. 5, 426. *in digitos adrectus*, Apollon. 2, 90. ἐπ' ἀκροτάτοισιν ἀερθεὶς ποσσὶ) *et ſummi puluere campi*, (velocitatem et agilitatem haec exprimunt) *proiectusque redit*, aduerſarium petiturus. (Editiones ante me poſt *redit* comma habent, ego vero poſui τελείαν στιγμὴν, poſt

ſecat autem colon: comparatio enim ad antecedentia trahi non poteſt.) — 268. *Spumanti qualis in alto Pleiade* tempeſtate *capta nauis* ſola gubernatoris cura atque ſollertia fluctus *intemerata*, inlaeſa *ſecat*: ſic *Pollux prouidus ictus ſeruat*, obſeruat, ad quemque Amyci ictum oculos intendit, et *dubium* periculo proximum *caput arte eripit Oebalia*, cui adſuetus eſſet a puero ex palaeſtra Laconica. — 273. *vt deinde vrguentes iras ardoremque viri nubibus effudit* leui corporis declinatione fecerat, vt nimis feruidi atque cupidi aduerſarii ictus in nubes, ventos abirent, inanemque ferirent aera, *paullatim inſurgere feſſo integer*, nondum fatigatus, *et ſummos manibus deducere caeſtus*, e brachiis manibus propius admouet, quum hucusque nil niſi ab inpetu Amyci ſe defendiſſet, iam ipſe inceſſere parat. — 276. Hic dies primus fuit, qui Amycum ſudantem videret, et *arenti cunctantem hiatu*, ſicco gutture lentum. *Nec ſua defeſſum noſcunt loca, nec ſua regem agmina*, tota regio civesque omnes mirantur, cur tantum ſit mutatus ab illo, quem antea tam alacrem vidiſſent. — 280. Ambo reſpirant, *ceu Gradiuus* Mars *Lapithas aut Paeonas* Centauros (Centauri proprie patriam habuere Theſſaliam, Paeonia autem eſt Thraciae. Sed vtramque confundunt poetae, v. ſupra 1, 24.) *aequore* campo *in ipſo reſonet*, reſpirare permittit, *fixaque* in terram *haſta* ſilet, quieſcit. — 283. *noua vis iterum, noua corpora ſurgunt*, nouum robur infuſum videtur. *Hunc* Amycum *pudor*, *hunc* Pollucem *noto iam hoſte*, quem non ita periculoſum animaduerterat, *ſpes audentior inſtimulat*, *ſumant* aeſtuant *crebro praecordia pulſu* caeſtuum. — 286. *auia reſponſant* (Echo) *gemitu* conclamatione montes, *peruigil vt quum artificum notat ipſe manus et fulmina Cyclops proſubigit, pulſis ſtrepitant incudibus vrbes.* Varia excogitarunt interpretes, vt lucem obſcuriori loco adfunderent. Nihil tamen mutandum, ſi *Dorvilium* ſequaris ad Charitonem p. 592. ed. Lipſ. qui ſic exponit: ita ſonant ſub plagis pectora Pollucis et Amyci, vti ſtrident incudes Aetnaeae, quando *ipſe*, Vulcanus nempe, ipſe dominus et ἐργοδιώκτης officinas Cyclopum ſuorum inuiſit, et opera eorum inſpicit (*notat*) ſ. obſeruat, et illi primas maſſas in fulminis figuram procudunt (*proſubigunt*) mox perpolienda. Hactenus Dorvilius.

289. *Emicat*, proſilit Pollux, *dextramque parat* eleuat, *dextramque* (mel. *dextra*) *minatur*, ſimilat, ſe dextra inferre

ctum Amyco velle, *redit huc oculis* et *pondere Bebryx*, dextrorſum oculos totamque corporis molem vertit *ſic ratus*, dextra vſurum aduerſarium, *ille autem celeri rapit ora ſiniſtra.*

293. *Conclamant ſocii, et ſubitas dant*, prouocant *gaudia voces. Illum inſperata*, quam non timuerat, *turbatum* ſtatu deiectum *fraude, primaque ira furentem* Pollux fugit, *dum detonet* tonare deſinat, (detonare ſic eſt apud Virgil. Aen. 10, 809.) deferueſcat ira, *territus ipſe, atque ingentis conſcius auſi.*

295. Saeuit *inops* conſilii Amycus, *nullo discrimine* temere *ſeſe praecipitat, auidusque viri* (*reſpectat ouantes quippe procul Minyas*) pudore exaſperatus, quod ludibrio ſe Argonautis eſſe videret, *caeſtu velatus vtroque inruit*, h. e. vti omnium optime explicat Cuperus Obſſ. p. 88. vtroque caeſtu caput et os praemuniens, Graecis χεῖρας ἀείρειν Apollon. 2, 14. χειρῶν ἀνάτασις Themiſtio Or. 9. — 299. *Hos inter Pollux ſubit*, hoc temporis momento vſus, antequam brachia demittere poſſet Amycus, iam adceſſerat, ſubitoque inuolat ora viri, *nec ſpes effeta.* Totius loci, ſi metaphoram interim abiicias, ſententia non alia eſſe poteſt, niſi haec: ſpes Pollucis non fuit quidem omnis inanis, ſed tamen non faciem, quod voluerat, Amyci ferire contigit, ſed tantum pectus. Quem ſenſum quomodo ſine fidiculis ex metaphorico *effeta* elicere poſſis, equidem non video. Effeta eſt, vel quae modo peperit, vel quae parere ob aetatem deſiit; neutrum huc quadrat. Haec ſcripſeram, quum inciderem in Veſtritii Spurinnae Od. 1, 13. ex edit. Wernsdorf. Vol. 3. poet. minor. p. 354. vbi *ſpes grauida.* Quae ſi non alia poteſt eſſe, niſi fecunda multorum votorum, quid ni *effeta* contra queat eſſe, quae voti compos non ſit, inanis, irrita? Sed nec hoc translationis emollit duritiem. Plures libri habent *effecta*, quod meliorem dat ſenſum, non perfecta fuit, euentum non habuit. Facillimum ad intellegendum eſſet, quod *Withofius* coniecit, *expleta*, i. e. tota expleta; ſed libri non addicunt, nec facile dici poſſit, qui factum, vt librarii manus a tam luculenta lectione ad obſcuriſſimam aberraret. — 301. *Hoc ſaeuior ille* (Amycus) *ecce iterum vacuas agit inconſulta* temere (vti 296.) *per auras.* — 303. *ſentit Pollux rationis egentem, dat genibus iunctis latus.* Dare latus, vt iterum Cuperi p. 158. verbis vtar, erat commentum pugilum, vt partem alteram corporis velut non tectam

eo confilio obiicerent, vt, quum aduerfarius ictum iniiceret, eum effugerent, et inpetum facerent in effufum. Apollon. 2, 94. ὁ δ' ἄγχ' αὐτοῖο παρ' ἐκ γόνυ γουνὸς ἀμείβων κόψε. *effufum* ftatu deiectum *haud reuocare gradum*, confiftere, colligere fe *patitur*. — 306. *liber*, integer, pleno membrorum vfu gaudens, *crebros ictus congerit auerfo* a tergo. — 307. *fonat omni vulnere vertex inclinis,ceditque malis*, caput inclinatum ad quemlibet ictum refonat, vulneribusque toties repetitis tandem cedere cogitur. — 308. *Iam tempora* malae *manant*, *fanguineaeque latent aures*, ita contufae funt, vt prae fanguine vix confpici poffint. — 309. *vitalia donec vincula, qua primo ceruix committitur artu*, *foluit dextra grauis*, donec Pollux graui caeftu os clauiculae, ingulare frangeret. — 311. *labentem propulit*, fternit, ac fuper infiftens Pollux, *ego miffus*, ortus, natus *Amyclis* vrbe Laconiae, *et Iovis filius mirantibus vmbris* ad inferos fi veneris, narra mirantibus, te potuiffe vinci, *fic et memori nofcere fepulcro*, (non Amyci, fed Pollucis) inter alios mei olim fepulcri titulos nomen etiam tuum, a me deuicti, legetur.

317. *Haec Amycum tandem manus arguit aufi*, poenas fumfit ob tot caedes perpetratas, perpetuam iuuentam *et magni fperantem tempora* patris, inmortalitatem. — 320. *tenditur* porrectus longe iacet *ille ingens hominum pauor*, tot hominibus diu terribilis, *aruaque late occupat*, *annofi* veluti fi decidat *pars Erycis, vel totus Athos.* Vti omnino proceros homines montibus comparare poetae folent, ita Valerius in primis amat. — 323. Ipfe Iafon expleri nequit, *ora longo cominus obtutu mirans tenet*, diu contemplans mutus adftat et ftupens hominis molem. — 326. *arma ferre* caeftus exfuere *iuuat* focios *feffasque adtollere palmas*, brachia fatigata leuare. Adclamant: *vera Iovis, vera o Iovis proles*, iucunda repetitio, ad dicta magis firmanda. *O magnanimis* inluftribus, quae tam egregios pugiles, heroas emittant, *memoranda palaeftris Taygeta* (mons Laconiae, hic neutrali forma, fc. ὄρη, iuga; fupra 4, 229. Taygetus) *et primi felix labor ille magiftri*, quanto honori eft tantus difcipulus primo iuuentutis magiftro! — 331. *fiderea* pulcra (v. fupra 190. et alibi) *de fronte cruores ire vident*, *nec fanguine territus Pollux*, quod fortem non decuiffet, *auerfo ficcabat vulnera caeftu*, abftergit. De toto hoc Pollucis cum Amyco certamine praeter Apollonium Lib. 2. ab initio conferri meretur Theocritus Idyll. 22.

333. *Castor ramis et viridi lauro*, ramis laureis, *caput excelsum*, vt his ipsis ramis excelsius exsisteret, *et arma et tempora ornat*, respiciensque nauem, has frondes, inquit, in patriam refer, his ornata maria percurre, Argo! — 338. *perfusi sacri placati gurgitis amne.* Non singularis hic fluuius intellegendus, sed mare omnino, cuius aquis lustrare se et expiare debebant ad Neptunum, cuius filius a se esset occisus, placandum. — 340. *Frondibus* foliisque substratis *adcumulant liba dapesque* vina et cibos; *exsortia* sine sorte, *terga praecipiunt* ante alios adsignant *pecudum Polluci;* qui *toto tempore mensae laetus ouat*, gaudet, sibi plaudit *laude virum sociorum, nunc vatis Orphei honoro*, honorifico *carmine, victori geminaus cratera parenti*, Iovi patri, cuius numini victoriam adceptam referebat, larga libauit vina.

344. *Iamque dies*, aurora, *auraeque* venti fauentes *vocant* de abitu admonent, altum petunt, et quidem per Bosporum, *vbi Bosporus eructat amnes*, vndas omnino. — 346. *Illos, Nile, tuis nondum Dea gentibus Io transierat fluctus, vnde haec data nomina ponto.* Sensus est: Io, de qua paullo post, antequam ab Aegyptiis pro Dea, Isidis nomine, coleretur, ista freta transierat, quae postea ab ea in bouem mutata nomen adcepere.

348. Satis longo et alieno loco posito, eleganti tamen episodio *Orphea* inducit poeta canentem *fata Ius. Oeagri de sanguine vates*, Oeagri filius Orpheus, *admonita* inuocata *genetrice*, Musa Calliope, refert *Inachidos*, Inachi filiae, Ius *vias*, errores per multas terras, *et exsilia iuuencae emensae pelagus, intentisque* cupide audientibus Argonautis, canit: *Videre priores* olim viuentes saepe Iovem ad *Iasiae virginis* Ius, (sequitur hic Valerius eos, qui *Iasum* patrem virgini dant, nec tamen sibi constat, quum paullo ante Inachidem nominasset, paulo post Inachiam) *blandos amores descendere* furtim e coelo. Sentit Iuno dolos, *curaque iugali* suspicione *adcensa* aethere desiluit; *dominam*, nam Argos Iunoni dicata, vnde Argiua in numis et titulis, *Lyrceia tellus*, Argolis, (Nonnulli habent *Lynceia*, quod et defendit Brunckius ad Apollon. 1, 125. haud recte. Callimachus apud Steph. Byzant. ed. Ernest. p. 426. Λύρκειον, ὄρος Ἄργους. nec aliter Strabo Lib. 8. §. 7. T. 3. ed. Tzschuck. p. 219. et Ovid. Metam. 1, 598.) *antraque deprensae tremuerunt conscia culpae*, rebus enim inanimatis tribuit sensum timoris poeta, quod in societatem venissent

amoris furtiui. Locum simillimum vide 3, 584. — 357. *quum pellex*, blanda, quae pellicit, Iuno nempe, (sic pellex ap. Virgil. Aen. 2, 90.) *ora iuuencae Inachiae trepida subit*, propius ad eam adcedit *sponte Dei*, Iove permittente. — 359. *renidenti* subsannante (v. supra 234.) *vultu cohibens suspiria.* — 360. *Mox ita adorta*, inportunis precibus adit *Iovem*, *ditibus Argis*, fertilissimis, vti Horat. Od. 1, 7. vrbem istius regionis primariam, Mycenas, diuites adpellat, *primae referentem cornua Phoebes* qualia nouae lunae solent esse. — 362. *carae nuptae* mihi, tantopere, vnice a te dilectae scilicet vxori non denegabis. — Maximae ea mihi curae erit, et pascua maxime opima et fontes pulcerrimos ipsi eligam. — 364. *qua fraude*, legere possis *qua fronte*, suadente Dorvillio ad Charit. p. 611. ed. Lips. — 365. *Quos inuentos*, excogitatos a Iunone *timuisset Iupiter ausus?* — 366. Iam vero *muneris potens*, voti compos, Argum custodem adponit, cui inscia somni lumina non aliter lucent vertice, *quam si Lyda*, hae enim texturae artifices habebantur, *sparso ostro telas maculauerit*, insertis hinc inde stellulis purpureis distinxerit. — 370. *monstris horrida lustra*, feris horribiles syluas. — 371. *multa morantem*, saepe consistentem conantemque emittere *preces inclusaque pectora*; quae, quantumuis vellet, promere tamen non posset, verba. Ovid. Met. 1, 637. conataque queri mugitus edidit. — 374. *Fleuit Amymone — Messeides vndae — Hyperia.* Omnes fontes in Peloponneso. — 379. *quos*, quam limosos (Ovid. 1, 634.) *ore lacus, quae*, quam vilia *pabula carpsit*, quam diuersa ab iis, quae Iuno promiserat, *quoties candentes*, pulcros *armos exhorruit*, Graecismus: quoties armi, humeri eius cohorrescebant *verbere*, plagis, quas Argus infligebat, infligere saltem minabatur. — *audentemque mori*, (nam qui potest mori, non potest cogi) *valles in imas egit Argus*, *et arbitrio durus* crudelis seruauit *herili*, dominae Iunonis. — 384. Subito *caua* (ornans epitheton) *fistula sonuit Arcadio ritu*, *imperiumque patris* Iovis *celeraus* promte et alacriter exsequuturus *Cyllenius* Mercurius *ales aduenit*, aduolat. *Quo hinc diuersus abis?* Argum videns viam nihilo minus persequentem, cur ita properas? ait, *heu respice cautus*, dulce tibi aliquid canam, et primo languentia tantum somno lumina cuncta *notat*, videt, deinde vero somno victa, *dulcesque sequentia somnos*. Et celerem mediis in cantibus *exigit harpen*. *Harpe* falcatus ensis, (Ovid. Met.

1, 717.) *exigere* vero summa vi adigere, gladio aliquem traiicere. Ovid. Metam. 5, 171. *exactum viribus ensem.* Virgil. Aen. 10, 815. *exigit ensem per medium,* et *exigere hasta* noster infra 6, 570.

391. Iamque *refecta Iovi*, in laetitiam Iovis priſtinae formae reſtituta *ibat agris Io*, ſibi ipſa plaudens, ſuperba incedebat, *victrix Iunonis.* Sed admodum breue gaudium! *Cum facibus ſpirisque* ſerpentum (Virgil. Aen. 12, 847.) *et Tartareo vlulatu Tiſiphonen* Furiam *videt: ac primo viſu veſtigia figit* ſubſiſtit, et *in miſerae rurſus bouis ora recurrit*, ſubito reſumit formam iuuencae, *nec memor,* dubia, qua valle, aut quo *vertice*, monte *ſe ſiſtat.* — 397. *In errore*, dum fugiens vagatur, *ad Inachios* patris etiam defertur ad vndas, ſed nec pater, nec Nymphae tentant adcedere, *a prima quantum mutatam iuuenca* moerore et erroribus confectam. — 400. *Ergo* iterum *ceu Styga dilectum fugit caput* patris, donec ad mare peruenit, *abſiſtunt*, retro cedunt *fluctus*, et *alta guara futuri* maria Aegyptum adluentia, mox futuram eam Deam Iſidem, Lunam praeuidentia, *dant pauidae viam;* ipſa traiicit, *procul fulgens celſis cornibus, ac palearia,* armos, pectora *ſuſtinet* vnda ſumma. — 407. *Aſt Erebi virgo*, Tiſiphone *ditem Memphim* Aegyptum *volat praecipere*, incitat pennas, vt occupet, praeueniat, *et Pharia venientem pellere,* arcere *terra.* — 409. *Contra Nilus adeſt*, praeſto eſt auxilium laturus, *et toto gurgite torrens*, omnibus aquis ſuis, torrentis inſtar, Tiſiphonen agit, *atque imis inlidit*, magna vi proiicit *harenis, Ditis* Plutonis *opem ac ſaeui numina regni*, quidquid Deorum inferorum eſſet, *inclamantem.* Fruſtra: *adparent*, circumiacent *ſparſae faces, disiecta longe verbera* flagella et *abruptis excuſſi crinibus hydri.* — 414. *Nec Iovis interea ceſſat manus*, auxilium, *curamque fatetur;* tonando caram ſibi Io eſſe declarat, *atque ipſa Iuno pauet imperium* Iovis. — 416. *Haec procul Io ſpectat ab arce poli*, coelo, (2, 94. 3, 481.) iam Divis addita, *iamque aſpide cincta comas* (Aſpis, ſerpens minor, ſed veneni praeſentiſſimi, vti plurium Aegyptiorum Deorum, ita in primis Iſidis capiti fuit ornamento. Ovid. Metam. 9, 687. *inerant lunaria fronti cornua plenaque ſomniferi ſerpens peregrina veneni.* cf. eiusd. Amor. 2. Eleg. 13. Aelian. hiſt. animal. 10, 31. et omnino Iablonskium in Pantheo Aegypt. P. 1. p. 108.) *et ouanti perſona ſiſtro,* laeta pulſat ſiſtrum, inſtrumentum muſicum, vel crepita-

culum, duobus vel pluribus bacillis transuersis instructum, cuius formam gemmae, numi aliaque monimenta antiqua referunt, qualia multa aere expressa sistit Bened. Bachinus de sistris Trai. ad Rhen. 1696. 4. — 419. *Bosporon hinc veteres errantis nomine Divae vulgauere*, hinc factum, vt maiores in honorem Deae, iuuencae forma vagatae, freto isti Bospori nomen darent. — 420. *iuuet nostros nunc ipsa labores*, nam et nauigationibus praeesse credebatur, vnde et Pelagia dicta.

422. Hactenus Orpheus. Interea venti fauerant Argonautis, et postera aurora *iter non cassae noctis retexit*, ea nocte magnum maris spatium emensos esse adparuit, vident *Thynnaea* Bithyniae *litora, fatidici vatis* cf. v. 445. *poenis horrentia Phinei*. (In historia Phinei admodum variant mythologi, quaeque Valerius noster in sequentibus de eo narrat, ea vno conspectu dedi in Indice, quem vide.) — 426. *Dira Deûm* a Diis inmissa *lues, summoque in aeuo*, extrema senectute. — 427. *Non extorrem*, exsulem tantum, nec tantum *lucis egentem* caecum, *Harpyiae etiam Typhonides* filiae Typhonis *persequuntur*. Alii Thaumantis et Electrae filias fuisse perhibent, vti Apollodorus, ad quem vide omnino Heynium p. 25. et ad Virgil. Aen. Excursu 7. Has Harpyias dicit poeta *iram Tonantis* per adpositionem, quibus vtebatur Iupiter ad iram explendam, ministras habebat poenarum, (*magnas sibi legit in iras* infra 511.) — 429. *depopulant*, consumunt, macilentum me faciunt, *ipsoque dapes praedantur ab ore*. Apollon. 2, 223. στόματός μοι ἀφαρπάζουσιν ἐδωδήν. — 430. *Talia prodigia et tales poenas*, i. e. tam prodigiosas poenas. — 434. *primas baculo defertur ad vndas*, scipione nixus ad litora tendit. Viuis magis coloribus vacillante gressu incedentem pingit caecum senem Apollonius 2, 198. βάκτρῳ σκηπτόμενος, ῥικνοῖς ποσὶν ἦε θύραζε, τοίχους ἀμφαφόων, τρέμε δ' ἅψεα νισσομένοιο ἀδρανίῃ γήραϊ — 435. *oculos inanes* facultate priuatos videndi, *tenuem spirans animam*, vix spiritum ducens, anhelans prae infirmitate corporis. — 439. *Noui*, inquit, *via iussos qua* (facilius *quo*) *ferat*, quo tendatis, et quo iubente; *ac vestri* (*rebar sic*, sic enim computabam tempora) *proxima quaeque legens*, considerans, mecum reputans, quae vobis hucusque adciderint, noui, *quantum Lemnos traxerit*, detinuerit, noui infelicem ad Cyzicum, supremam in Bebrycio litore pugnam; *iam propior, iamque hoc animam solamine mulcens*, quo

propius vos adcedere sensi, eo maiori spe atque solatio impletus sum. — 444. *Cretus Agenore*, filius Agenoris, Phoenicum regis, in cuius stirpe exponenda, vt verbis vtar Heynii ad Apollodor. p. 225. "incredibilis est narrationis diuersitas, in qua componenda frustra quis laboret." Valerius sequitur Apollonium 2, 178. infra etiam *Tyrum* vocat *paternam* v. 6 . idemque habet vnus e Scholiastis ad Eurip. Phoenissas v. 5. nec aliter Nonnus Dionys. 3, 294. p. 64. ed. Falkenburg. — 445. *aut mea quod vates insedit Apollo pectora*, quod vaticinandi arte polleam. cf. 1, 207. *totus Dei*, 5, 673. *Deum, quem pectore toto iam tenet.* — 447. Nihil adtinet, nunc enarrare quam diuersis casibus terrarum orbem pererrauerim, *amissas domos*, cur in exsilium actus, *aut dulcia lumina*, cur caecus sim, 449. *serum est ex ordine ingemere fatis consuetis.* Sic ordines verba, et sensum habebis: nihil adtinet, totam priorum, quibus adsueui sensim, malorum seriem inter lacrymas enarrare; immo audite, quae nunc vel maxime me praemunt, nempe 450. *Harpyiae* mea pabula *seruant*, obseruant, iis insidiantur. — 453. *Celaeno* primas agens inter eas, Apollon. 2, 178 sq. Virgil. Aen. 3, 211 sq. quem omnino ob oculos habuit noster in toto loco. — 455. *saeuit odor*, ita grauis atque foedus est, vt ferri vix possit. Apollonius 2, 229. πνεῖ τότε μυδαλέον τε καὶ οὐ τλητὸν μένος ὀδμῆς — *parque mihi monstrisque fames*, nec ego, nec Harpyiae ipsae famam sitimque expellere possumus, nam Celaeno non me tantum, sed miseras etiam prohibet sorores, vti est infra v. 499. — *spreuere quod omnes pollueruntque manus*, non ministrorum, quod Pius vult, sed ipsorum monstrorum. (cf. v. 495. et Virgil. 217. brachia adeo humana habuisse et pedes narrat Natalis Comes ex Isacio Tzetze p. m. 719.) *quodque vnguibus excidit atris.* — 458. *has mihi fert in luce moras*, facit, vt viuere pergam. *nec rumpere fata*, alias rumpere, abrumpere vitam, *licet*, tam miseram vitam voluntaria morte nequeo finire, *trahitur victu crudelis egestas*, tam misero tenui, vili inuitus tamen traho vitam per diram famem. — 462. *Aquilonia proles non externa mihi;* scio, vobiscum adesse Boreae filios, *Calain et Zeten*, mihi adfines, quorum soror *Cleopatra* olim mihi coniux fuit. Apollon. 2, 239. — 465. Ad nomen sororis *Actaeae* Atticae, matrem enim habebant Orythiam, Erechthei filiam, *prosiliunt fratres.* — 468. *Phoebi comes* vates, amicus, minister Phoebi. Sic θεράποντες Μουσῶν

apud Graecos de poetis. cf. inpr. Wyttenbach ad Plutarch. de ſera numinis vindicta p. 81. et Caſaubonus de ſatir. poeſi ed. Rambach. p. 9. — 470. *miſeris feſtina ſenectus*, ante tempus fiunt deformes. — 471. *eſt tibi* praeſto *noſtra voluntas, ſi non ira Deum, vel ſi placabilis vrguet*, niſi ſuperorum iram contraxeris, vel ſi expiari ea aliquo modo poſſit. — 474. *Te*, ait, *iniuſtl, quae nunc premis, ira Tonantis, ante precor*, ante omnia te ipſum, Iupiter, qui mihi iraſceris, inploro. Obſendere poſſit in ore precantis, quod *iniuſti* encomio ornet eum, ad quem dirigit preces; ſed hoc tantum vult, Iovem inmerito, acerbius iuſto eum puniiſſe. cf. paullo poſt 478 – 481. ſatis poenarum tibi dedi, et diu, *noſtrae tandem iam parce ſenectae*. — 476. *veſtra voluntas quo, iuuenes, ſine pace Deum*, quid vos proficeretis ſine permiſſione Deorum, niſi Deos habeam propitios? Non ſaeuus tyrannus ſceleratusque fui, ſed intemperantia lingnae me perdidit, *loquax fata mentemque Iovis et abdita conſilia prodideram*, vaticinandi arte mihi data futura hominibus praedixeram, ſed bona mente, *miſerans hominum genus*. — 482. *media inter dicta* dum vaticinarer, oculis captus ſum, — *iam tandem ceſſere irae, nec caſus, ſed ipſe voleus Deus*, ipſa Iovis propitia voluntas *ab alto* mari vel coelo *noſtris vos adpulit oris*.

485. Sic ait, et omnes ad miſerationem compulit calamitatibus ſuis enarrandis. — 488. *ſimul aequora, ſimul aſtra ſeruant*, vnde Harpyias adfore timebant. — 490. *pallentia primae ora ſenis fugere manus*, primae manus ſunt digiti, prae terrore torpeſcentes, vt ori admouere eos non poſſet. — 493. *fragrat acerbus odor* (cf. v. 455.) *patriique exſpirat Averni halitus*. Avernum patrium noli mirari, nam Valerius Typhonem, quem in Tartaro poenas luere fabulatores narrant, Harpyiarum patrem facit v. 428. et 516. Virgil. A. 3, 215. *nec ſaeuior vlla peſtis et ira Deum* Stygiis *ſeſe extulit* vndis. Ad eamdem originem referendum, quod paullo poſt eaedem dicuntur *Cocytiae nubes*, turbinis, procellae inſtar, per aera ruentes, quae *nubis* ſignificatio eſt etiam 3, 500. — 494. *vnum omnes inceſſere planctibus alarum* Virgil. 226. magnis quatiunt clangoribus alas. — 496. *ipſo ferens faſtidia viſu. Tum ſola*, pauimenta *colluvie atque inliſis ſtramina*, ſtragulas veſtes *menſis foeda rigant*. Faſtidioſa profecto haec ſunt, ſed praeeuntes habet epicos et ipſos poetas Homerum et Vir-

gilium. cf. omnino Heynium Exc. 16. ad Virgil. 3. — 499. *saeuit vtrimque fames*, cf. supra v. 456.

501. Iam insurgunt *Aquilonia proles*, Calais et Zetes, *genitor* Boreas *simul inpulit alas*, alati etiam sunt 527. *Hoste nouo turbata lues* foedae rapinae, vel ipsae Harpyiae, *lapsae rapinae faucibus*, *mox alta petunt*, auolant. *stant litore fixi Haemonidae*, Argonautae, *atque oculis palantia*, passim fugientia *monstra sequuntur*. — 506. Sublimis est, quae sequitur, Vesuvii montis descriptio: *vbi prorupti*, e cuius cratere prorumpunt flammae, (cf. ad 6, 632.) *tonuit*, grauissimum edit sonum, *quum forte Vesevi Hesperiae letalis apex*, Italiae vrbes haud raro euertens; *vixdum ignea hyems*, vix coepit ignium intus furentium vis aestuare, (Statius Sylv. 3, 72. flammea diri montis hyems) *montem torsit*, totum concutit, *iamque Eoas cinis induit vrbes*, cinere atque fauillis longe remotae Orientis vrbes consperguntur et quasi vestiuntur. Sic infra 666. *imber puppim aequore vestit*. — 510. *turbine sic rapido*, eodem celeri inpetu Harpyiae populos atque aequora longe *transabeunt*; vox rarior, qua tamen et Virgilius vtitur Aen. 9, 413. — 512. *Iamque ad Ionii metas*, ad Ionium vsque mare tendunt, atque *intima saxa* insulas scopulosas, quas *magni Strophadas nunc incola* (adcola) *ponti* adpellat, vbi Aeneas postea temporis eas obsendit. Virgil. Aen. 3, 210 sq. — 514. *Tantum terrarum marisque* spatium emensae *fessas se sentiunt*, leti propioris metu *anhelant*, *trepidant*, alas tam agiles antea et citas mouere vix possunt, *humili tantum timidoque volatu Typhona patrem inplorant clamore nefando* horribili. — 517. *Extulit adsurgens noctem*, nubem atram *pater*, *imaque summis miscuit*, turbine confundere omnia velle videtur, et mediis vox exaudita tenebris: *Iam satis huc pepulisse Deas*; (satis honorificum nomen tersis scilicet filiabus dat pietas paterna) *cur tenditis*, pergitis *saeuire in famulas Iovis*, (alias canes; Apollon. 2, 289. κύνες Διός) *quas*, *fulmina quamquam Aegidaque ille gerens*, *magnas sibi legit in iras*, quamquam per se ipse terribilis et fulmine et aegide, eas tamen adhibere dignatur, ministerio earum vti solet, si quos graui exemplo velit punire. — 522. Nunc quoque *Agenoris tectis*, Phinei domo *decedere imperat* idem Iupiter, (ministrante Iride Apollon. 2, 286.) *adnoscunt monitus*, *iussaeque recedunt*. — 504. Mox tamen et vobis similis fuga, *quum premet arcus letifer Herculis*, cuius

fagittis in infula Teno perierunt. — 525. *Harpyiae numquam noua pabula quaerent.* Sufpecta haec habet *Heinfius*, quod Aeneam fociosque poftea tamen infeftauerint. — 526. *donec erunt diuum meritae mortalibus irae.* Hunc vero verfum fpurium putat *Burmannus*, qui neque Latinus fit, et a monacho quodam ex loco communi de vindicta diuina adfutus videatur. Ego vero vtrumque verfum Valerii effe, et cohaerere optime omnia contenderim, fi vna vocula mutata legas: *numquam non* pro *numquam noua*. Tum recte cuncta procedunt: Harpyiae *femper* habebunt pabula parata, *donec* (quamdiu, cf. 5, 414.) iras diuinas in fe excitabunt mortales. Nec video, quid offenderit faftidiofam Burmanni aurem; fortaffe *meritae irae* paffiue fumtae: fed fi poenae meritae recte dicuntur, quidni irae, quae nihil aliud h. l. funt, quam poenae, eodem gaudeant iure? cf. 2, 99. 7, 454. Temperare mihi non potui, quin in textum reciperem tam facilem tamque manifeftam emendationem.

527. *Haefit vterque* Calais et Zetes *polo, dubiisque elanguit alis,* (cf. dubium arcum 1, 401.) ipfi languidi volando, dubitabant tamen, Typhonis monitis parerent, an Harpyias vlterius perfequerentur; *mox victores* voti compotes *agmina fociae puppis* (melius cum Heinfio *pubis*) *repetunt.*

529. Interea Argonautae *Iovi facra nouant,* (cf. 1, 774. 3, 423.) iram eius expiaturi, cuius famulas perfequuti effent, *tum vina toris,* menfis *epulasque* turbatas *reponunt. Ipfe* Phineus, *ceu dulcis imagine fomni laetus*, tamquam ex iucundo fomnio expergefactus, vix oculis fidens, (Apollon. 2, 306. οἷον τ' ἐν ὀνείρασι θυμὸν ἰαίνων) *ad oblitae Cereris fufpirat honores*, munera Cereris, panem, diu non guftatum cupide adpetit, *adnofcit Bacchi latices*, vinum genuinum, *adnofcit et vndam*, aquam nunc puram atque natiuam bibere fe intellegit, et noua *non pauidae* fecurae *miratur gaudia menfae.* — 535. Genio igitur indulget, *reclinis ftratis, et pace,* fecuritate fruens, *ac longae ducens obliuia poenae,* largiter fe inuitat vino, quae diuturnae calamitatis memoriam omnem abstergeret.

537. Ita laetum compellat Iafon: *Vota perfecta tibi,* quae optaueras, tibi perficimus, *nunc me* quoque curis tu eripias. — 540. *non numine vano,* fine numine praefidioque Deorum *tantum aequor adorti tendimus*, *ipfa Iovis optima proles*, Pallas, Iovi praeprimis dilecta, *nauem in-*

stituit, *sociosque dedit Saturnia* Iuno *reges*, heroas. — 544. *Videre mens sed caeca*, per se nihil intelligens, futuri nescia, *nequit* — *nec vates sat iam mihi Mopsus et Idmon*, nec his tantam, quantam tibi inesse suspicor vaticinandi peritiam.

548. *Vittas laurumque capessit* Phineus (locus similis 3, 414. tempora tum vittis et supplice castus oliua implicat) *numina nota* Apollinis, cuius adflatum, vt vates, saepe erat expertus, *ciens* inuocans. — 551. *tam largus honor*, insignis grauitas, *tam mira*, quae in senem vix caderet, *senectae maiestas infusa*; *vigor nouus auxerat artus*, qui modo incuruus prae moestitia incesserat, iam procerior repente factus videbatur. — 553. *terras fama venture per omnes* cuius nomen per totum terrarum orbem inclarescet, *ipse vltro Pelias ad sidera tollit*, qui tibi vel maxime cupit nocere, ipse, alia omnia cogitans, viam tibi ad nominis inmortalitatem aperiet, *demens*, *dum sperat*, non timet, non credit, *te Phrixi profugi* vellus vmquam reportaturum. — 557. *possum quas reddere grates*, hoc enim solum, quo gratum tibi animum possim declarare, fata tibi futura exponam — *te propter*, tui amore *fandi mihi Iupiter auctor*, fata tibi tua nuntiare permisit.

561. Nunc totum iter enarrat. Sic Circe Vlyssi Homer. Od. 12, 37 sq. et Helenus Aeneae fata nauigationis Aen. 3, 343 sq. praenuntiat. Phinei nostri vaticinia non minus copiose, quam Valerius exposuit Apollonius 2, 317 sq. *Hinc iter ad Ponti caput*, initium, *errantesque Cyaneas: furor his concurrere* furibundae concurrunt, *necdum vllas videre rates*, nondum ansa est nauis transitum, *cominus actae*, violenter inuicem inlisae, *sua saxa cautesque premunt*. Pindarus Pyth. 4, 370. σύνδρομοι πέτραι. δίδυμοι γὰρ ἔσαν ζωαὶ, κυλινδέσκοντό τε κραιπνότεραι ἢ βαρυγδούπων ἀνέμων στίχες. Plura dabit Index. — 564. *quum vincula mundi ima labant*, quum terrarum orbis ex imis fundamentis erui videtur, et vrbes tectaque terrae motibus concutiuntur, illae nihil inde patiuntur, quoniam semper mobiles in superficie natant aquarum, *illae redeunt*, *illae aequore certant*. — 570. *per altum* tam periculosum maris locum *tenditis*, *vnde procul venti et volucres*, illi, ne vis eorum frangatur, hae, ne conlidantur, timentes, *vnde pater ipse maris* Neptunus *pauidas detorquet habenas* curru declinat, ne propius adcedat. Sic eleganter auxit periculum

poeta, quod ne Deus quidem audeat ſubire! — 572. *ſi qua breuis ſcopulis fuerit mora*, ſi paullulum quiescant, *fuga tunc medio properanda recurſu*, tum illo temporis breuiſſimo momento, vbi cautes receſſerunt, propere vtamini ad transeundum. — 574. *vix repetunt celeres* Cyaneae *primae terrae confinia*, ad proxima terrae continentis litora ſeſe receperunt, *iamque alio clamore* nouo ſonitu *ruunt*, *omnisque tenetur* vim ſentit *pontus*, *et anceps* fluctuans *errat cum infeſtis montibus* Symplegadum ſe invicem ſemper infeſtantium. cf. infra 659. — 577. *Verum animo redit* in memoriam reuoco *ſortem Divum*, oraculum, effatum Deorum. — 581. *rapidi* quum *ſteterint*, conſtiterint, non amplius mobiles vagentur *montes*. — 587. *Verum inter medias dabitur ſic currere cautes, certe digna manus, vacuumque exibis in aequor.* Locus intricatior, quem ad expediendum optime facere videtur coniectura *Heinſii*, pro *ſic* reponentis *ſcio*. Si porro, quod meum commentum eſt, verba *certe digna manus* parentheſeos ſignis includas, omnia erunt expedita: inter medias dabitur, ſcio, currere cautes, (certe digna manus) tu tuique ſocii egregii tali fortuna digni, *vacuumque* liberum, apertum, late patens *exibis in aequor*.

589. Proxima, Cyaneis ſuperatis, ſunt *regna Lyci*, regis Mariandynorum, (infra 737.) *remeat qui victor ab oris Bebryciis*. cf. 748 ſq. — 591. *hic lecto comitum de robore ſi quem perculerit vicina lues, ne deſice*, animum ne deſpondeas. Quoniam triſte aliquid praenuntiat, obſcurius loquitur, minusque dicit, quam noſſet. *Si quem*, quaſi de vno, ſed duos morbus abſumſit, Idmonem 5, 2. et Tiphyn v. 15. et *perculerit* anceps eſt, duplicemque admittit ſenſum vel morbi, vel mortis. — 594. *Illic peſtiferas aquas ſubter iuga concaua* ſub antra, voragines montium *torquet*, vi rapit *alter Acheron*, non minus terribilis, quam Italus ille, *vaſtoque hiatu exundat fumeus*, tanta vi propellit vndas, vt fumum emittant, qualem in catarractis licet obſeruare, *et ſaeua ſequitur caligine campus*, (Loco *ſequitur* manult Marklandus Ep. crit. p. 34. *tegitur*. Nil opus! *ſequitur* eſt: poſt hunc ſitus eſt, ſubeſt, eum excipit.) *linque grauem* graue olentem *fluuium*. — 599. *Quid tibi nubifera ſurgentem rupe* altiſſimum in nubes erectum montem, (cf. 8, 214.) *Carambin*, promontorium Paphlagoniae, *quid memorem, quas Iris* fluuius *torqueat* (vehementiam deſignat) *aquas* et *Ancon*. Ancon

propric eſt Latinorum cubitus, deinde Geographi transferunt ad loca, quae cubiti inſtar in mare procurrunt. Ita et h. l. eſt portus ad oſtium Iris flunii, vbi litus tenui terrae tractu in mare procurrens incuruatur. vide *Mannert's* Geogr. Th. 6. Heft 2. S. 446. Apollonius 2, 369. κεῖθεν δὲ προτέρωσε μέγας καὶ ὑπείροχος ἀγκὼν ἐξανέχει γαίης. Ammianus Marcell. 22. 8. habet etiam *portum Aconem*, (culpa librariorum pro Ancone). Haud recte igitur Valerius pro fluuio habuit, nec ſatis diligenter inſpexit Apollonium, cuius male intellecti exemplum habuimus ſupra in Eurymenis 2, 14. Infra 5, 121. vbi exſpectari poterat, totus Ancon omiſſus eſt. — 601. Proxima *Thermodon* 5, 122. *ſecat arua.* — 602. *Inclyta Amazonidum* 5, 124. *magnoque exorta Gradiuo* Marte *gens;* nec femineas crede cateruas, *ſed qualis, ſed* (bis repetitum *ſed* intendit orationem) *quanta viris inſultat* contemtim eos habet *Enyo* (nomen Graecum *Bellonae*) *Divaque innuba,* ſemper virgo, Pallas, *Gorgonei geſtatrix monſtri*, capitis Meduſae. — 607. *ludo volitans cum turma ſuperbo pulnereis exſultat equis.* Omnia hic bene delecta: mirifice ſibi placent Amazones, quod incitatis, vt pulnerem conſigant, equis volitare per campos poſſint; *vlulataque tellus*, grauiter reſonans *intremit*, *et pugnas mota pater* Mars *incitat haſta.* — 611. *Gens Chalybum*, (cf. 5, 141 ſq.) *duris patiens cui cultus in arnis*, quibus lapidoſus ager tenuem victum praebet, *et tonat adflicta*, malleis percuſſa *ſemper domus ignea maſſa* — *hoſpitii quis nulla fides*, omnes ἄξενοι, cauete igitur, *et limite recto et aura aequali nauis transcurrat*, nec vmquam deuertat.

616. Sic demum ad *Phaſin* peruenies, *vbi iam caſtra Scythiae fraternaque ſurgit Erinnys*, bellum iam nunc inter fratres Aeetam et Perſen conflatum eſt. — 620. *Fors etiam*, hoc non tam aperte promittit, *optatam dabitur contingere pellem*, ſed *te non animis*, robori animi, *nec ſolis viribus* corporis *aequum credere; ſaepe acri potior prudentia dextra*, (nullum numen abeſt, ſi ſit prudentia Iuvenal. 10, 365. vis conſilii expers mole ruit ſua Horat. Od. 3, 4, 65.) *quam tulerit*, obtulerit *Deus, adripe opem.* Apud Apollonium 2, 424. Venerem Phineus praedicit fore, cuius auxilio reditum ſibi paraturi ſint Argonautae; Valerius autem Medeam potius in mente videtur habuiſſe, cuius artibus magis, quam ſua ipſius virtute inpetraturum Iaſonem, quod vellet, praeuidet vates, ſed edicere ab in-

cola Deo prohibetur, *vltima enim,* fic pergit, *promere fata nefas: fileo et precor,*

626. *Tum fubita refides focios,* in litore adhuc defides *formidine praecipitat,* alacres facit, properare iubet ad nauem, vt fata praedicta profequantur, *rumpitque moras tempusque timendi,* vt ne otio diutius indulgerent, vtque tempus omne excluderet, quo de inftantibus periculis poffent cogitare.

628. *Ipfe* Phineus *gradiens,* vtcumque caecus poterat, *viros profequitur.* — *decus o Boreae* filii patre digni! — 631. *me Paugaea,* Thraciae montis (v. 1, 597. 598.) *fuper rurfus iuga, meque paterna ftare Tyro* (v. fupra 494.) *dulcesque iterum mihi furgere foles,* vifum me recepturum effe reor. — 634. *date tangere vultus: dem, finite, amplexus, propiusque accedite dextrae.* Et haec ad caecum referenda. — 636. Dixerat, abscedunt terrie, *et litora condunt,* poft fe relinquunt, ex oculis amittunt.

637. *Omnibus extemplo faena fub imagine rupes Cyaneae,* omnes occupantur vna imagine Symplegadum, et laboris mox inftantis. — 639. *ftant,* immobilia rigent, filent *ora metu, nec feffa recedunt lumina diuerfas circum fernantibus vndas,* haud definunt oculos ac omnes aequoris partes conuertere, — 640. *quum procul audiri fonitus infanaque faxa,* fonitus immanium, furibundorum faxorum, faxa tamen ipfa nondum confpecta, *fed fiderei poli pars praecipitata profundo* in mare *vifa eft.* — 643. *dumque ocius inftant,* remos impellunt, *ferre fugam,* fugere (inufitata, fed Valerio et alibi 7, 297. 8, 5. vfitata loquendi formula) *maria ante ratem vident,* (hactenus bene! nam difcedentibus Cyaneis obcupare vacuum fpatium properabant) *maria ipfa repente diffugere,* (quae modo dixerat, grauius efferre voluiffe videtur poeta verbis *ipfa* et *repente,* fed tautologiae maculam voci *diffugere* vix abstergas. Cuius loco fi, quod nonnulli fuaferunt, *disiicere,* vel, quod ego aliquando opinabar, *diffluere* ponas, nil magnopere proficias, totumque locum in iis habendum puto, cui, vti aliis, poeta, fi diutius vixiffet, emendatricem manum adhibiturus fuiffet.) *aduerfosque,* quos ante oculos iam habebant, *discedere montes.* — 646. *Omnibus et gelida rapti* manibus exciderunt *formidine remi;* Apollon. 2, 577. τοὺς δ' ἐλόοντας ἔχεν τρόμος; obpofitum infra 675. *rediera viris manus.* — 647. Ipfe Iafon per *arma,* armamenta, tranftra *volans,* et *per iuga fumma carinae,* mox proram,

mox puppim, *hortatur ſubplex*, cf. 8, 285. *nomine quemque premens vrguens: Vbi nunc promiſſa ſuperba ingenteſque minae* (bono h. l. ſenſu, vti apud Horat. Serm. 2, 3, 9. vultus multa et praeclara minantis.) — 654. *corripit abiecti*, paullisper remoti, ſurgere iuſſi *remumque locumque Phaleri*. — 656. *Vnda laborantes praeceps rotat, ac fuga ponti obuia*, quamquam omnes vires intenderent, vehementia tamen ante ſe Cyaneas verſus fugientis aequoris vertice quaſi abripiuntur. Iam vero *miſcentur*, collidimtur *rupes*, *iamque* (quid ſi *cumque?*) *aequore toto iuga inliſa remittunt*, vix conliſae retrahunt cacumina, quo fit, vt toti aequori liberum curſum transitumque aperiant. — 659. *Bis fragor infeſtas cautes* (ſubintellege: *cantibus*) *aduerſaque ſaxis ſaxa dedit*, bis magno cum fragore inimicorum inſtar commiſſae erant Cyaneae, *flamma expreſſo fulſit in imbri*, ex ipſis cautibus eliſus ignis inluſtrat nubes. — 661 – 664. Comparatio cum tonitru inſtituta ſatis trita eſt, nihilque habet ſingularis difficultatisue, eadem tamen bis dicta et hic inuenies. — 665. *haud ſecus impleuit pontum fragor; effluit imber ſpumeus*, ſpumantes deſluunt cautibus fluctus, (cf. omnino Virgil. Aen. 1, 113 - 115.) et *magno aequore*, magna vi, multitudine aquarum *procul*, quamquam remotam *puppim veſtit*. (induit vrbem cinis ſupra 509.) — 667. *Aduertere Dei defixaque numina ponto* inretortis proſpexere oculis, *quid ſcopulis praecluſa*, inpedita *ratis*, *quid dura* laborioſa *iuuentus expediat*, *pendet magnis fauor ortus ab auſis*, fauent quidem tantum opus adgreſſis, ipſi tamen fere dubitant de felici ſubceſſu. — 670. *Prima coruſcanti ſignum dedit Aegide virgo, fulmineam iaculata facem;* caue, *coruſcanti Aegide ſignum dedit* iungas, immo vero coruſcanti Aeg. virgo eſt periphraſis Palladis eadem, quae ſupra 605. Diua Gorgonei geſtatrix monſtri; ſignum vero dedit *fulminea face* fulmine, concedente Ioue. (cf. Virgil. Aen. 1, 42. Aeſchyli Eumen. 825. omninoque, quae adſcripſimus 1, 116. et 372.) — 671. *vixdum ardua cautes* (Singul. pro Plur.) *ceſſerat*, *illa* fulminea fax *tenui luce per concita ſaxa* (1, 4.) *fugit*, *rediere viris animique manusque*, nouum animis manibusque robur adcedere ſentiunt, *vt videre viam* a fulmine monſtratam et inluſtratam. — 674. *Sequor, o quicumque Deorum ades, vel fallor*, niſi me fallit ſententia, ait Iaſon, et praeceps ruit, et *fumo ſe condidit atro*, nebulis atque tenebris. — 677. *Coeperat hinc cedens*

abductis montibus vnda ferre ratem, fcopulis recedentibus defederunt aquae, nauemque propulerunt, *pelagoque dies obcurrere aperto*, ita vt nunc e tenebris ad alteram maris partem poffent profpicere. — 679. *Sed neque permiffis*, remiffis, laxatis *iam fundere rector*, gubernator *habenis vela*, *nec eniti remis pote*, nec velis omnibus expanfis, nec remorum inpulfu omnium anguftias poterat fuperare — *iam fuper Cyaneae* adfunt, denuo reuerfurae, *premit vmbra ratem*, iam vmbra fua cingunt denuo nauem, *fcopulique feruntur cominus*, in eo funt, vt rurfus conlidantur.

682. Sed en Deae ex machina! *Iuno et Pallas ex aethere infiliunt pariter fcopulos, alterum nata, alterum noniux Iovis coercet*, reprimit, vt *valido qui robore tauros fub inga et inuito*, reluctante *cornu detorquet in ilia*, vi detrahit in terram, vt caput ventrem fpectet.

686. Inde, *velut mixtis Vulcanius ardor*, mons ignivomus *arenis verfat aquas*, *fluctuque coacto*, in vnum conlecto *angitur*, comprimitur, *et claufum fcopulos fuper effluit* redundat *aequor*, fic fcopuli fremunt.

689. *Contra omnes tenui discrimine*, parum aberat, quin ipfi comprimerentur, *remis pergere iter. Saxa fed extremis tamen increpuere* magno cum fonitu inciderunt *corymbis*, [Graece ἄφλαστα Homer. Il. 9, 241. Apollon. 2, 603. vtrumque iungit ἀφλάστοιο ἄκρα κόρυμβα. Latini etiam *aplustria*. Erant autem prominentia et incurua ornamenta in puppibus nauium, quibus etiam lintea ad explorandos ventos (Windfahne) adfixa. v. *Böttiger's archaeologifches Mufeum*. Heft 1. S. 23.] *parsque deprenfa iugis* tranftris, *nefas!* tam parum reuerenter habebant faxa nauem originis diuinae, *nam cetera coelo debita*, inuiolabilis, Olympo deftinata 1, 4. cf. omnino Claudianum de bello Getico 1 - 30.

694. *Conclamant* anxii *Minyae*, *fugit ipfe nouiffimus* in extrema nauis parte, *puppi* ftans *Tiphys*. *et e mediis ruinis* decidentibus faxorum fragmentis *fequitur freta rapta*, quantum poteft celerrime in altum properat. — 697. *nigrantia litora*, promontorium, nigrum dictum, Ἄκρην μέλαιναν Apollon. 2, 651. *longinqui exirent* in mare fe exonerarent *flumina Rhebae* (hodie Riva). Apollon. 2, 349. et 650. ponit nigrantia litora *poft* Rhebam. Quid? fi vno eodemque loco ponenda fint, vt Rhebas prope promontorium in mare effluxerit?

700. Tunc demum animum conlegere, *discussa*, posita *quales formidine Averni* Tartari *Hercules Theseusque comes pallentia*, Orci modo relicti horrore pleni *iungunt oscula, vix primis amplexi luminis oris.* Haec vulgata lectio, cuius sensus esset: vix supernas adtigerant regiones, quum sese amplecterentur. Sed hoc durius, et, quod recte monet Cel. Beckius l. l. p. 267. "si esset *amplexi sese*, hoc iam latet in τῷ *iungere oscula*, praeterea comparationis ratio requirit, vt commemoretur temporis momentum, quo periculum euaserint." Suadente igitur praestantiss. hoc viro et praeeuntibus Codicibus quibusdam, (cf. et 1, 676. vbi *limina portae patriae amplecti*) *primas oras* in textum recipere nullus dubitaui. Ceterum de Theseo magna narrationis varietas. Nonnulli, Statius Theb. 5, 432. Hyginus Fab. 14. et Apollodorus 1, 9. 16. inter ipsos Argonautas referunt, Apollonius 1, 101. et alii tum in orco cum Pirithoo desedisse dicunt, cui et noster 2, 193. adsentiri videtur: hoc loco nostro ab Hercule liberatus inducitur. Sed vtrobique non historicum agere voluit Valerius, sed ex concessa poetis licentia, nulla temporis habita ratione, ad ornandam comparatione orationem mythologia vsus est.

704. *Heu quis*, quantus *datur iste Deorum sorte*, voluntate, imperio *labor nobis. Serum vt* quamuis *veniamus*, fac sero nos venire ad amnem *Phasidis, et mites* faciles ita sint, *vt dent vellera Colchi*, vnde per hos montes iterum fuga? — 707. *Talia*, tales querelas *fundit* Iason, nescius, imperio Iovis *fixos*, inmobiles, *aeternumque reuinctos*, vinctos; (Ovid. Met. 15, 339. *quae nunc inmotae perstant ventisque resistunt.* Pindarus Pyth. 4, 372. antea *viuas*, tum *mortuas* esse dicit) *id fati certa nam lege manebat*, si qua nauis viam sibi per eas aperuisset. — 711. *freta longis inperuia saeclis* 1, 1. *ad subitam* subito, tam inopinato visam stupuere *ratem*, *Pontique iacentis* late patentis *omne solum* aequor (Fläche) *regesque* regna *patent*, oculis subiiciuntur, *gentesque repostae*, longius remotae et hucusque incognitae.

714. Amplitudo Ponti describitur, comparatione cum aliis maribus instituta. *Non alibi effusis cesserunt longius vndis litora*, pictura satis suauis, nam quo longius litora distant, eo latius fit flumen vel mare interfluens. — 715. *nec tantas quamuis Tyrrhenus*, Tyrrhenum mare, et *Aegan*, Aegaeum 1, 629. *voluat aquas, geminis et desint*

Syrtibus vndae. Syrtes pars pro toto mediterraneo mari. Nihil aliud voluit Valerius, quam hoc: Quamuis Tyrrhenum mare et Aegaeum magnas voluant aquas, non tantas tamen voluunt, quantas Pontus Euxinus. Totius loci difficultas ineſt voci *quamuis*, quam difficultatem tollere eo conati ſunt nonnulli, vt aliam vocem ſubſtituerent. Sic *Clerquius van Iever* Obſſ. ſel. Lugd. Bat. 1767. p. 3. coniecit *gurges*, quod tamen, vt a ſcriptura codicum nimis recedens, recte quidem repudiauit popularis eius *Adr. van Dorp* Obſſ. Trai. ad Rhenum 1769. p. 81. dubito tamen, an admittendus ſit, quem reponere mauult, *amnis* (Tyrrhenus, nempe Tibris), nam non de fluminibus, ſed maribus ſermo eſt. *Harleſius* in nota huic loco ſubiecta ita expedire voluit, vt *nec* reſolueret in *et non*, quae poſterior vocula cum *tantas* coniungenda ſit, poſt *tantas* porro ſubintellegeret *quantas*, ſenſumque hunc eliceret: *nullum mare eſt tam periculoſum*, (de periculo tamen hic nondum cogitandum eſſe putauerim, ſed de ſola amplitudine, et nimis premere τὸ *voluere* vir Celeb. videtur) *quam Pontus Euxinus, etiam quamuis non tantas voluat aquas ſiue maris fluctus, quantas mare Tyrrhenum et Aegaeum, et quamuis nullae ibi ſint Syrtes.* Hactenus Harleſius, cuius cenſuram *Beckius* l. l. p. 267. dedit hanc: "Vnicus eſſe pôteſt, quem elicuit Harl., ſenſus, ſi conceſſiue intellegas, vt iungatur *quamuis voluat*, ſed quomodo poſſit ſubintellegi *quantas*, non video. Alterum quidem *tantas* in comparationibus omitti poſſe notum eſt. Videtur legendum eſſe *voluit*, hoc ſenſu: Nec *tantas aquas voluit* aliud mare, *quamuis Tyrrhenum*, nec ipſum Tyrrhenum aut Aegaeum mare; et *Syrtibus*, mediterraneo mari *deſunt vndae* ad Pontum Euxinum comparatis, h. e. minus habent aquarum, minores fluctus tollunt." — Nuper *Slothouwer* in Act. literar. Rheno-Traiect. Vol. 3. p. 175. pro *quamvis* mauult *quantus*, nec Tyrrhenus quantus, i. e. totus quantus, et Aegan voluet tantas aquas. — Tandem nuperrime Cl. *Iacobs* in Animadv. ad Anthol. Vol. 2. P. 2. p. 507. et in Miſcell. philol. p. 78. pro *tantas* reponere ſuadet *iunctas*, i. e. "ſi Italia et Graecia demerſis mare Tyrrhenum et Aegaeum iungatur. Hinc adparet, quid in ſequenti hemiſtichio deſideretur. Fac poetam ſcripſiſſe: *et deſint Syrtibus* ACTAE, et ſenſum habebis perſpicuum. Tyrrheno mari et Aegaeo, quae maria iuncta a Ponto Euxino ſuperari ait poeta, etiam Syrtes addit, maiorem et mino-

rem, quas fatis longo fpatio diremtas fuiffe conftat. — Hoc itaque voluit poeta: fi litora, quae Syrtes dirimunt, tollantur et vtraque duobus illis maribus adiiciatur." — Ego vero in hac coena dubia — ἐπέχω.

717. Pergit Valerius aliam caufam amplitudinis Ponti Euxini adferre. Nam *fuper* (aduerbial.) praeterea quod per fe magnam aquarum molem complectatur, *huc* in eum *vaftos tellus quoque congerit amnes.* — 718. *non memorem, quas opes* (diuitias Ovid. Amor. 3, 6, 94. Sil. Ital. 1, 606.) *addat Hiftri* Danubii *gemini*, (vel quod, antequam in mare effluit, in duo brachia diuiditur, vnde geminum flexum Danubii dixit Nofter 8, 377. vel quod binominis effet, vti Ovid. ex Ponto 1, 8. 11. nominat, nempe propius ad fontes *Danubius*, ab Illyrico vsque ad oftia *Ifter*) *feptem exitus*, oftia, cf. 8, 185. in quorum numero nofter fequitur Strabonem, nam alii quinque vel fex numerant. v. Mannert T. 4. p. 219 fq. — 719. *quas Tanais* (Don) flavusque *Lyces*, vna cum Iri in Pontum fluens. v. Mannert T. 6. P. 2. p. 444. hodie verifimiliter *Kalmius*. v. Idem T. 4, p. 251. — *Hypanis* (Bog) *Melasque*, pro quo libri habent *Nomas*, vel *Novas*; fortaffe *Boas*, quod nomen incolae dederunt fluuio maiori, Graecis *Acampfis* dicto. v. Mannert 6, 2, 364. — 720. *quantos finus Maeotica aequora*, palus Maeotis *laxant*, aperiunt. — 721. *fic flumineo agmine*, tot fluuiis dulcem aquam aduehentibus, *vim frangit amari falis*, diluitur amaritudo, et minuitur falfus fapor, maribus aliis proprius, — *hinc Boreae cedens glacialibus auris*, hinc ventis gelidis patet, *et exorta facilis concrefcere bruma*, ingruente hyeme facile gelu conftringitur. — 724. *Vtque vel inmotos* glacie duratos *Vrfae rigor* feptemtrionale frigus *inuenit amnes, vel freta verfa vadis*, maria fluctibus inmenfis agitata: *fic per omnem hyemem vnda aut iacet campo* in campum glacialem porrecta, *aut tumido riget ardua fluctu*, ad montium altitudinem fluctus erigit; *atque hac Europam curuis aufractibus angit*, adluit, premit, *hac Afiam, Scythicum fpecie finuatus in arcum.* cf. Ammian. Marcell. 22, 8. p. 253. ed. Erneft. — 729. *Illic vmbrofae femper ftant*, incubant *aequore nubes, et non certa dies*, rara et breuis coeli ferenitas: *nec primo verno fole profundum foluitur*, mare glacie liberatur et nauigabile fit, *aut vernis quum lux aequata tenebris*, aequinoctio vernali, *fed redit tandem in fua litora extremo Tauro*, quum fol tauri fignum coelefte tranfierit.

733. Veniunt ad *oras Mariandynorum* Argonautae. *Echion* terras regemque *exquirit*, *dicta*, mandata *ferens*, quód fecerat fupra 534. et poftea faciet. — 736. *nominis Haemonii viros*, Theffalos, *fi umquam fama eft*. audiuerit rex, *fubiiffe litora*, *det litora feffis*, nauem permittat adpellere. — 738. *Aefoniden omnemque turbam trahit*, ita hofpitalis, vt non Iafonem folum, fed comites omnes non tam inuitet, quam cogat *in regia tecta*, *modo Bebryciis praefixa tropaeis*, fpoliis ornata. — 741. *Haud temere eft*, non forte fortuna factum, *fed fato*, voluntate Diuum. — 744. *Certa fides animis*, *idem quibus incidit hoftis*, amicitiam facilius ineunt fideliusque feruant, qui eundem habent hoftem. — 745. *tanto orbe*, tam remota regione — *fenfimus*, notanter de magna calamitate, damno vfurpatur, *faeuis frater* Otreus *mihi fufus* caeftu *harenis*. v. fupra 161. — 747. *Vltor ego*, hanc fratris caedem vlturus, *illuc cunctis in armis*, omni regni mei vi bellica excita *adcenfus* ira *aderam*, *quum vos mediis fretis contenta*, intenta, rapida, properantia *vela ferebant*. — 749. *in fanie taboque*, putrefcentem cruentumque *vidimus*. cf. 1, 816. 2, 212. — 751. nec vobis inuideo, quod in conficiendo tyranno me occupaueritis, nec tam laetarer, fi mea ipfius manu cecidiffet, *quam lege quod obcidit vltus ipfe fua*, quod eodem certamine, ad quod prouocauerat alios, ipfe obcubuerit. — 755. Ad haec Iafon: *tuus ergo in montibus ignis?* in caftris itaque tuis noctu incenfi ignes erant, *tuas acies medio de gurgite* ex alto mari *vidi? Hic tibi Pollux*, *inuifo* iratiffimo *cui pectore foluit poenas*. — 759. *Ille* Lycus *virum circa mirantia lumina voluit*, non fine magna admiratione Pollucem luftrat. — 761. *Communes*, communiter, *vocant fuperos*, gratias agunt, *quorum eruta* liberata tyranno *nutu Bebrycia; et votis pariter praedaque fruuntur*, laetantur et felici euentu et fpoliis deportatis.

IN LIBRVM V.

1. Poftero die *morbis fatisque rapacibus* morbo fubito conripitur, mox letali, *Idmon*, *extremi fibi tum non infcius aeui*, quem vt vatem et augurem mors prope inftans non latuerat. (Ab apro occifum narrant Apollonius et Hyginus.) — 4. *Vera*. Sollemnis vox de oraculis, auguriis cet. euentum habentibus. v. Medebach Wakker Amoenit. lit.

c. 3. p. 18. — 6. *velamina* (vestes) *caelata*, quod verbum non de metallis tantum vsurpatur, in quibus figurae prominent, sed de aliis etiam affabre factis operibus; h. l. sunt acu picta, aureis filis distincta, ideoque non leuia, sed superficie aspera. Erant enim eadem velamina, quae *Dolionius rex*, Cyzicus, olim Iasoni dono dederat, v. supra 3, 10. 11. vbi, quae hic *caelata*, dicuntur *vestes*, quas Clite *picto variauerat auro*. De labore acu pingendi, quo feminae priscae tempus fallere solebant, vide omnino Cel. *Lenzii Geschichte der Weiber des heroischen Zeitalters* S. 38. — 8. Lycus *dat humum sedemque*, locum sepulcri — *flens arma reuellit* transtris, vt rogo inponantur, *Mopsus*. — 10. Robora *portant arae*, rogo exstruendo. cf. 2, 599. — 12. *dies simul et suus* fato sibi destinatus mortis dies *admonet omnes*.

13. Inter *extrema munera* dum iusta adhuc facerent Idmoni, *Tiphys* etiam, *quem cursus penes imperiumque carinae*, gubernator, violenta morte abripitur. — 17. *Arcipotens* Apollo, τοξοφόρος, τοξότης, arcitenens Virgil. Aen. 3, 75. al. *aduerte* (nisi malis cum Burmanno *auerte*) *hoc, pater, hoc nobis resoue caput*, sanitati restituas. (Apollo salutaris.) — 20. *omnis labor nunc pendet ab manibus* tam periti gubernatoris *vnis*. (*Vnus*, quamquam sua natura Pluralem respuere videatur, huic tamen etiam addi posse, ipse Cicero sua comprobat auctoritate.) — 21. *nec debita fata mouebant*, non potuerunt efficere, vt, quod fato destinatum esset, mutaretur. cf. 3, 461. — 22. *Qualem praecipiti grauidum iam sorte*, (nimis quaesite dictum pro morti praematurae propinquum) *natorum flet parua* (parvorum) *manus, trepidique precantur, duret*, diutius viuat (paullo post *superesse*) *vt inualidis et adhuc genitoris egenis*. Mollis et adfectus plena comparatio! — 27. *ille recens oculis intervolat*, memoria modo sepulti Idmonis renouatur. — 28. *clamore morantur*, conclamatione experiuntur, an forte fugientem animam possint retinere, de quo more vide Kirchmannum de funeribus 1, 13. — 31. *crescit donis*, vestibus, (v. 30. muneribus) aliisque, quae vel mortuis cara fuissent, vel deplorantibus in pretio essent, *feralis aceruus*, rogus. — 32. *Vt vero amplexus fessi rupere supremos*, fatigati tandem oscula inprimere deliere, *tunc ipsa cremari ratis visa, medioque viros deponere*, mergere *ponto*. — 35. *Non tulit Aesonides, geminis flagrantia cernens corpora cara rogis, sed pectore*

ductor ab imo talia voce gemit. Burmannianus codex habet *Aesonius*, rectius sine dubio, quoniam, si *Aesonides* retineas, *ductor* otiosus esse videri possit. Magis adhuc placeret Friesemannus, qui *ducta pectore ab imo talia voce* mauult, si libri in tali verborum transpositione addicerent. — 39. *Bina, nefas!* (eheu!) *funera mihi surgunt in tuto litore*, non in hostili regione, sed placidis terris, vti v. 72. — 40. *magna adeo comitum numerosaque pubes?* num tam multi numero sumus, vt hanc talem iacturam aequo animo ferre queamus? aut socios *rapit atra dies*, mors praematura, *aut ipse relinquo* (sic se ipse adcusat Herculis neglecti) *fontibus*, maleuolis (Statius Theb. 5, 610. *qui te, mea gaudia*, fontes exstinxere Dii?) *inpulsus Furiis?* — 42. Et quantos perdidimus viros! *vbi Tiphys*, gubernator? *vbi Idmon fata canens*, vates et augur? *vbi monstriferae par ille nouercae?* Hercules, qui aliud post aliud nouercali odio a Iunone inmissum monstrum feliciter tamen debellauit, ita vt ipsa Iuno apud Senecam Herc. fur. 41. fateatur: *minor labor est Herculi, iussa exsequi, quam mihi iubere.* — 44. Pergit Iason interrogando, quod facimus adfectu pleni, *sine te, Thespiade*, Tiphy, *nos vlla mouebimus* remis agitabimus *aequora?* — 46. *Pleiadum globos*, quoniam septem vnum sidus conficiunt, (*glomerabile sidus* ap. Manilium 4, 523. *densae Pleiades* (Gruppe) infra 414.) *et agentes* nautarum duces *noctibus Arctos.* — 47. *Cui digno*, tecum comparando *Minyas caramque*, quae tantae tibi curae erat, *ratem, cui sidera*, seruandum coelum *tradis?* — 48. *Carpere securas quis iam iubet Aesona noctes?* faciat, vt secure dormiat pater meus. — 50. *admotis nimium mens anxia Colchis*, eo magis solicita, quo propius ab Colchis absumus, *heu quantum Phasis, quantum Aea recessit!* (Metaphora sumta ab iis, qui, quum portum in oculis habeant, denuo in altum proiiciuntur) quam sero saltem nunc eo perueniemus. — 52. *Nunc quoque, si tenui superant in imagine curae*, si manibus post mortem aliquis sensus est et cura rerum terrestrium, *adsis vmbra venturi praescia coeli rectoremque monens*, tua siderum coelique vicissitudinum peritia adiuua subcessorem tuum. — 55. *sola*, separata, diuersis rogis cremata videt, *virorum ossa flammis labentibus*, in cineres considentibus, sed *caras*, ait, *humus non diuidet vmbras* reliquias, *nec separe* separata *conteget vrna, sed simul*, vna inclusas. — 60. *reliquias socii de-*

fletaque nomina miſcent, cineres vtriusque vna reponunt vrna, eidemque vrnae vtriusque nomen inſcribunt.

63. Gubernatoris munus nunc ambiunt Ancaeus, Nauplius, Erginus. — 65. *Erginum fato*, effato, voce *monente vocat ipſa* ſibi eligit *quercus fatidica*, Argo (cf. 1, 2. et 302.) et *ad tonſas*, remorum officium *rediere victi*, qui repulſam tulerant, *magiſtri*. (Apollon. Rhod. 2, 898. Ancaeo gubernaculum tradit.) — 67. *Ac ille* Erginus, *velut taurus*, *cui gregis ceſſit regia* poteſtas, honos ducendi (*regnans taurus* Statio Theb. 6, 296.) *fertur ouans*, incedit ſuperbus; *primo lactus ſic tempore rector ingreditur curſus*, ſtatim ab initio ſecundis ventis vſus eſt. — 70. *dat candida certam nox Helicen*, tam ſerena nox fuit, vt vrſa maior tutam nauigationem promitteret. — 71. *Iam prora fretum commouerat*, ſecuerat, intrauerat, *et iam puppe ſedens placidas demiſerat ancora terras.* Obſendit Burmannum, quod puppi ancora detur, quam ſemper de prora proiecerint veteres. Fortaſſe tamen Valerius non ad priſcam illam Argonautarum, ſed ſuam reſpexit aetatem, qua de puppi aeque ac prora iactas eſſe ancoras docet locus N. T. Act. Apoſt. 27, 29. 30. quem addnxit vir doctus (Iortin) in Miſcell. Obſſ. T. 4. p. 171. *placidas terras*, quae tam amice eos exceperant.

73. Inde, *premente*, vela inflante, ſecundo *Noto triſtes Acheruſidos vndas*, de quibus vide 4, 595. *praeteriit*, *et feſta vulgatum*, inclytum *nocte Lyaei Callichoron*, fluuium Paphlagoniae, ad quem Bacchus ex India redux quieuit. cf. Ammian. 22, 8. *His* enim *Bacchus in vndis Eoo ſanguine*, in bellis proeliisque in Orientis regionibus adſperſo *rorantes* madentes *abluit thyrſos*, haſtas hederis intertextas. (Virgil. Ecl. 5, 31. foliis lentas intexere mollibus haſtas.) — 77. *Illum poſt acies rubrique nouiſſima clauſtra aequoris*, poſt bella ad extremos vsque Orientis fines, mare Indicum, prolata, *hic reſides* intermiſſos (v. ad 3, 540.) *thiaſos*, ſaltationes, choreas renouantem, *hic aera*, tympana *mouentem* pulſantem, *vdaque* vino leniter conſperſa *pampinea nectentem cornua* (cf. 1, 726. 2, 271.) *vitta*, (alias mitra, vti 2, 271.) *meminiſtis aquae*. — 80. *Boeotia qualem Thyas et infelix cuperet vidiſſe Cithaeron.* Hic igitur ad Callichoron mitis atque placidus fuit Bacchus; longe alium experta eſt Boeotia Thyas, Agave, quae filium, Thebanorum regem Penthea, Bacchi ſacra contemnentem,

furore acta cum aliis Maenadibus in monte Boeotiae Cithaerone membratim discerpserat. cf. 1, 726.

82. *Fama improba*, laboriosa semper, numquam otiosa *volat*, celerrime penetrat *ad extremos manes* ad inferos, et *magnis natorum laudibus inplet*. — 84. *venturam coelo fatis melioribus Argo*, — 85. *addita iamque fretis repetens freta*, *iamque ferentes Cyaneas*. Versum 84. *venturam* etc. vncis, vt spurium, inclusit Burmannus, et vnius tantum alterinsue codicis auctoritate ille nititur. Sunt etiam, qui versum 83. eiectum malint, et vtrumque fateor abesse posse. Sed nihil forsan monendum, immo interpretatione iuuandus locus. Cohaeret nempe cum v. 72. vbi Argo ad Acherusias vndas venisse narratur. Huc igitur fama v. 82. ad inferos nuntiat, *eosque magnis natorum laudibus inplet*, res a filiis nepotibusque superstitibus praeclare gestas enumerat, *repetens*, in memoriam reuocans, *venturam coelo*, mox adfore in terris superis, (nam sic *coelum* saepe vsurpatur, et de re adspectabili sermonem esse suadent v. 86. *adtollere vultus* et v. 89. *spectacula*) *fatis melioribus*, cui Dii ipsi faueant, *Argo*, nec vana sese olim nuntiasse, *addita iam fretis freta*, plura iam maria eam traiecisse, *iamque ferentes Cyaneas*, Symplegadas eam tulisse, tolerasse, concessisse transitum. Possis etiam τὸ *repetens* de fama loquaci adcipere, quae, non semel narrasse res nouas contenta, pluribus, quicumque audire velint, easdem obtrudit; priorem tamen illum sensum praetulerim: ad quem eruendum ponticulis aliquot vsum me esse ipse sentio, sed meliora nunc non habeo.

86. *Ardent auidos* spectandi cupidos *adtollere vultus* (ii) *quos pietas*, amor erga natos, *vel tangit adhuc quos aemula virtus*, si qua locum adhuc apud inferos habet laudum aemulatio. — 88. *Fata*, quae manes prohibent inferis excedere, vel vultum ad coelum extollere, *inmota manent*, mutari non possunt; *vnum, qui litore in illo conditus*, sepultus erat, sed Styga nondum transierat, *ad carae natorum mittunt spectacula turbae*. — 90. *It Sthenelus*, cui hanc veniam a Proserpina datam esse narrat Apollonius 2, 911. *qualem*, ea ipsa forma, qua *Mauortia vidit Amazon*, qua comes Herculis in bellum contra Amazonas ierat, *cumque suis comitem Alcides vt condidit armis*, iisque ipsis armis, quibuscum Hercules eum terrae mandauerat. — 91. *talis* igitur *ab aequorei aggere busti*, tumulo ad litus adgesto *consurgens emicuit*, subito adparuit,

fulsere vndae, lux inlustrauit mare, *sol magnus vt orbem tolleret*, haud secus ac si sol oriretur, *aut nubem quateret polus*, fulgur excuteretur nubibus. — 94. *atque eadem vixdum visa viris*, vix adparuerat hoc ostentum, *atra nox protenus abstulit vmbra*, euanescit, noctisque redeunt tenebrae. — 96. *Ille dolens repetit altum Chaos* ad inferos regreditur tristis. (Chaos hoc sensu supra aliquoties 1, 831. 2, 86. cet.) *Omina*, hoc ostentum *dum stupet Mopsus*, *tumulum adspicit procul in prima acta* litore, vnde conligit, manes aliquos adparuisse, *obnubensque caput*, velato capite, quod sacra facientibus in vsu fuisse norunt omnes, *cineri dat vina vocato*, manibus euocatis vina libat. — 99. *carmina quin etiam visos placantia*, quae placarent *manes Odrysius*, Thrax Orpheus *dum rite mouet*, *mixtoque sonantem perculit ore lyram*, ad lyram canit (carmen agit est 1, 783. et 4, 87. quem locum in primis conferas velim) *nomenque reliquit harenis*. Obscurius dictum. Possit esse, adscripsit nomen tumulo. Veri tamen est similius, Valerium sequutum esse Apollonium, qui Orphea narrat lyram suam Apollini dedicasse, vnde loco illi nomen Lyrae haeserit.

102. His ita a Mopso et Orpheo peractis, *altius in ventos recipit ratis*; quod sensum vix fundat. Cuius loco quum amicissimus nuper Herelius Ep. crit. p. 70. coniecisset *rediit*, similemque adduxisset locum infra v. 712. *protenus in proram rediit ratis*, Ruhnkenius autem ad Vellei. Paterc. Lib. 2, 70. 2. hanc coniecturam comprobaverit, in honorem duumuirorum praestantium in contextum recepi *rediit*, hoc sensu: litore relicto altum vocantibus ventis repetiit, *ac fugit omne* Crobiali, vrbis Paphlagoniae, *latus*. cf. Apollon. 2, 942. *et fatis tibi*, *Tiphy*, *negatum Parthenium*, fluuium eiusdem tractus, *ante alios Triuiae* Dianae *qui creditur amnis fidus*, carus, cuius adcolae Deam in primis colebant, *et Inopi materna gratior vnda*, ipso Inopo, insulae Deli natalis suae flumine, (cf. Callimachum hymn. in Dian. 171. in Delum 206.) gratior. — 106. *Mox etiam Cromnae iuga*, castellum in monte situm, *Cytoronque*, montem et vrbem Paphlagoniae (Apollon. 2, 942. ὑλήεντα, syluosam) *pallentem*, ob magnam ibi crescentis buxi copiam, (Virgil. Ge. 2, 437. et iuuat *vndantem buxo* spectare Cytoron) pallorem autem buxo tribuere solent poetae v. c. Ovid. Metam. 4, 134. ora buxo pallidiora. cf. eumd. 11, 417. — 107. *teque cita*, properante *carina penitus condunt*, post se relinquunt *Erythia*. Magna

ſcriptoribus antiquis in huius loci nomine varietas. Valerii codices omnes in *Erythia* conſentiunt. Fuerunt vero ſcopuli iſtius regionis ita dicti, ad quos ſeriori aetate celebris vrbs Amaſtris eſt condita.

108. *Iamque reducebat noctem polus, alta Carambis,* promontorium, (hodie *Cap Piſello*) *raditur,* praeteritur, legitur, *et magnae pelago tremit vmbra Sinopes.* Egregia pictura, cuius veritatem in arboribus aliisque aquae imminentibus videre eſt, quorum imago ob tremulam aquam tremere ipſa videtur. Vberius hoc pingentem vide Auſonium Moſella 190 ſq. — 110. Haec *Sinope*, Mileſiorum colonia, magnae olim famae vrbs et totius Ponti Euxini emporium celeberrimum, v. in primis Mannert Tomo 6. Faſc. 3. p. 11. *opima*, dives *Aſſyrios* Leucoſyriae *amplexa ſinus, Nympha prius,* Aſopi fluuii filia, *coelicolis inmota procis*, quae ipſorum Deorum amorem repudiauit, *nec ſolus Halys,* Deus fluuiatilis, *nec. ſolus Apollo fraude eius deceptus, quae blandos adeo Iovis luſerat ignes.* Apollonius 2, 948. *Ζεὺς ὑποσχεσίῃσι δολωθεὶς*, ſuis ipſius promiſſis eluſus: nam quum, quidquid vellet, petendi arbitrium Sinopae dediſſet, haec perpetuam petiit virginitatem. De Haly et Apolline pari fraude circumuentis vide eumdem Apollonium.

114. *Caſu benigno* factum, vt in hac vrbe noui Argonautis comites adcederent, *Autolycus, Phlogius* et *Deileon,* ſocii antea Herculis. *Vagus hos ibi fixerat error,* poſt longos errores ſedem ibi conlocauerant. — 119. *noua dux adcedere gaudet nomina* (de perſonis ſaepius noſter) *deſertos etiam ſibi currere remos* numerum remigum his ſubpleri.

121. *Tranſit Halys,* maximus minoris Aſiae fluuius, in Pontum ſe exonerans, (hodie Turcis *Kiſil Irmak,* Mannert 6, 2. 452.) *longisque fluens anfractibus Iris,* (nunc Lirio) poſt Halyn maximus. Mannert ibid. p. 444. — 121. *ſaeuaque medio ſale murmura voluens,* inpetum aquarum, vbi mari ſe inmiſcuerit, diu retinens (Orpheus 735. *βάλλον ἐπ' αἰγιαλὸν δίνας ἁλιμυρέας ἕλκον*, pro quo Slothouwer l. l. recte, ni fallimur vterque, *ὄλκον*) *Thermodon,* hodie *Terme* (Mannert p. 442.) *Gradivo* Marti *ſacer, et ſpoliis ditiſſimus amnis*, quod quomodo intellegendum ſit, docent ſtatim ſequentia: *equos et ſecures,* arma hoſtibus derepta *votas* ex voto ei iniiciunt ex bello *per Caſpia clauſtra,* a meridie Caſpii maris ſita, redeuntes *Amazones, vera propago ſanguinis, eſt ollis genitor Deus,* verae ſanguinolenti patris

filiae. Quid? si incisum post *sanguinis* tollas, vt ad Deum referatur (Deum *sanguinis*) vel interpunctione retenta *sanguinis* bis sumas? — 127. *Hinc*, ab hac Amazonum sede *magis alia Haemonidae* Argonautae *petiere*, et monitus non temnere Phinei 4, 602 sq.

129. Iason interea a comitibus nouis, vt Herculis cum Amazonibus pugnas narrent, petit. — 132. *vestras memorate manus*, quid vos ipsi strenua manu feceritis. — *Aegro corde*, ob desiderium Herculis *audit syluas*, *currus* (non adeo stricte sumendi, nam equis decertasse Amazonas nouimus, vide 4, 608. currus tamen etiam Euryalae datur 6, 370.) *bellique labores*, pericula *virginei*, *excuderit* equo moribunda *frenis quae prima remissis*. — 138. *vtque securigeras stimulauerit Ira*, Bellona, Enyo 4, 604. *vt fleturus pater* Mars, *quantus duce in ipsa*, Antiopen dicunt, *terror qui furor in signis*, (clypeis galeisque terribiles addebant formas, quibus et ipsis timorem iniicere hostibus volebant) *quo balteus arserit*, splenduerit auro.

141. *Nocte sub extrema*, aurora iam adpropinquante *clausis telluris ab antris* subterraneis *peruigil*, per noctem, qua alii omnes dormirent, continuatus *Chalybum* malleos vibrantium *labor; arma fatigant*, repetitis ictibus vexant ferrum, donec, quam volunt, formam induerit. Sic saepe poetae *res* ipsas fatigatas ponunt. Virgil. Aen. 8, 94. olli remigio *noctemque diemque* fatigant. noster infra 602. diem noctemque Marte fatigare. 3, 21. fatigare *syluas*, 2, 120. fama fatigat *terras* — 143. *ruricolae*, *Gradiue*, *tui* terrae tibi sacrae incolae: *sonat illa creatrix prima manus belli in omnes terras crudelis*. primi fuerunt Chalybes, (in quo tamen non omnes consentiunt,) qui arma procuderent, quae tantam stragem in orbe terrarum ediderunt, *nam prius quam dura cubilia* venas *ferri ignoti eruerent*, indagarent, *ensesque darent*, cuderent, *odia aegra*, debilia, infirma *sine armis errabant*, *iraeque inopes* inexpletae, *et segnis* lenta *Erinnys*, vindictae cupido. Ter idem dicit luxurians poeta, simplicius Horat. Serm. 1, 3, 100. *glandem atque cubilia propter Vnguibus et pugnis, dein fustibus, atque ita porro Pugnabant armis, quae post fabricauerat vsus.*

148. *Inde Genetaei rupem Iouis*, promontorium ad fluvium Genetum, vbi templum Iouis Xenii. Apollon. 2, 1011. Γενηταίου Διὸς ἄκρη. Mannert 6, 2. 393. *hinc Tibarenum virides lacus*, arboribus cinctos *post terga dant*, *vbi feta*

mulier puerpera *partu soluto*, infante in lucem edito maritum *deside mitra ligat*, in lecto otiose decumbentem mitra ornat, *et fouet* cibis conroborantibus, quasi aegrotum recreet. Sumsit Valerius ex Apollonio 2, 1013. *αὐτοὶ μὲν (ἄνδρες) στενάχουσιν ἐνὶ λεχέεσσι πεσόντες κράατα δησάμενοι, ταὶ δ' εὖ κομέουσιν ἐδωδῇ ἀνέρας ἠδὲ λοετρὰ λεχώϊα τοῖσι πένονται.* Idem narrat de incolis Cyrni (Corsicae) insulae Diodor. Sic. Lib. 5. c. 14. T. 3. p. 279. ed. Bip. de Cantabris Strabo Lib. 3. p. 440. ed. Siebenkees. — 151. *Vos quoque non notae vela carinae*, nauem, qualem numquam viderant, *mirati Mossyni*, aliis Mossynoeci (in ligneis aedibus habitantes a *μόσσυν* et *οἶκος*. Apollon. 2, 1017. *δουρατέους πύργους ναιετάουσι.* Mannert 6, 2. 427. — *vos et stabulis ab altis* in montibus habitantes *Macrones*. Mannert 6, 2. 397. et 418. *Byzeres vagi*, nomadicam vitam agentes. Mannert ib. p. 397. *Philyraeque a nomine dicta litora, quae cornu pepulit Saturnus equino*, Philyres, nomen trahentes a Philyra, Nympha, Oceani filia, ex qua Saturnus in equum conuersus Chironem Centaurum suscepit. *Pepulit litora*, ad istas oras venit. cf. Apollon. 2, 1231 sq.

155. *Vltimus inde sinus* et Caucasus *saeuum Promethei cubile. Ille dies forte etiam Herculem* in has regiones tulerat *Titania fata morantem*, Promethei malis finem inpositurum. — 158. *iamque aspera*, rupes *nisu*, magna cum contentione *conuellens* Hercules, *veteris cum strage pruinae*, ita vt, quae montem diu incrustauerant, niues deuoluerentur. *Vincula prensa manu saxis adduxerat imis* post se traxerat, *arduus* cacumen montis adscendens, et *laeuo grauior pede*, toto corporis pondere laeuo pede innixus, vt reliquis membris eo fortius ad vincula saxis euellenda vteretur. cf. Virgil. Aen. 7, 689. et ibi Heynii Excurs. 8. p. 153. — 162. *summo pariter cum monte sequutae incubuere trabes*, montis cacumen simul cum abreptis arboribus suis procubuit, prostratum est, *abductaque flumina ponto*. ita vt effluxus in mare inpediretur, vt alueum mutarent. — 166. *Horruit inmensum Ponti latus*, tota Ponti Euxini Asiatica pars, *horruit omnis Armeniae praetentus Hiber*, tota Iberia ante Armeniam sita, *penitusque recusso*, commoto, retro acto *aequore Cyaneas Minyae timuere relictas*, adhuc exstare atque conlidi credebant. — 169. *Tum gemitu*, stridore, sonitu, *propiore chalybs*, chalybea, ferrea vincula Promethei (sic recte Maserius explicuit, nam quae hic narrantur, vno eodemque loco facta —

chalybs fonans — *rupis labor* — *Titan* vociferans; Chalybum vero natio iam remotior) *denfusque labor*, creber, repetitus gemitus *montis reuulfis rupibus*, quod magnam fui partem euulfis faxis abreptam fibi videret, (epica audacia!) *et graue Titan* Prometheus *vociferans*, *fixos fcopulis dum vellitur artus* (Graeca dicendi ratio pro: dum artus fcopulis adfixos euelli fibi fentiret.) — 170. Argonautae rei ignari — quis enim Herculem in montibus illis effe fufpicaretur? *quis dimiffa vota retentet*, fpem Herculis recuperandi dudum abiectam denuo concipere aufus fuiffet? — pergebant in itinere. — 174. *tantum mirantur ab alto discuffa* effufa *niue fterni*, *fimul ingentem moribundae defuper vmbram alitis*, moles vulturis fatis aucta, qui ex aere decidens latam vmbram proiiceret, *aurasque atris rorantes imbribus*, fanguine nempe vulturis ab Hercule confixi. Nimis certe poetice, et vltra fidem, ait Burmannus. Sed vix aliter explicari poffit.

178. *Sol* occidens *propius flammabat aquas*, Oceanum, *extremaque lux* vefpera *coeperat* diu optatos *Colchos oftendere*. — 180. *magnus vbi aduerfum fpumanti* rapido (4, 616.) *Phafis in aequor ore ruit*. — *Cuncti pariter loca debita*, fato fibi deftinata, metam laborum *nofcunt*, *fignaque commemorant emenfasque ordine gentes*, quas praeternauigandas praedixerat Phineus 4, 561 fq: *duntque ratem fluuio*, intrant. — 183. *fimul aethere plena corufco*, lucida nube circumfufa *Pallas*, *et alipedum* (cf. v. 611.) *equorum iuga* currum *Iuno fiftit*. Vtrique Deae equos curribus iunctos dant poetae: *Iunoni* Homer. Il. 5, 720. Virgil. Aen. 1, 17. *Minervae* Callimachus in Pall. v. 2. Horat. Od. 1, 15, 12. cet.

185. Ac dum prima Iafon fubit oftia *graui pulfu*, remis concitatis, *populeos flexas*, populos, arbores, in orbem confitas, *tumulumque*, monimentum *medio aggere cognati* videt *Phrixi*, *quem iuxta Pario* candido, (nil amplius, nam Argonautarum aetate Parii marmoris ftatuam in Colchide quis quaerat?) *marmore*, *marmorea* ftatua, quae et ipfa Argonautarum aetate recentior, *ftat foror* Helle, *hinc faeuae formidine moefta nouercae*, *inde maris*, cuius Helles facies ita erat ab artifice efficta, vt altero oculo obliquo videret retro, an forte nouerca perfequeretur, altero timorem maris proderet vultu, *pecudique* arieti *timens*, *inponere palmas*, manus. Geminam huic Helles imagunculam vide fupra 1, 282. 190.

191. Siſtere hic iubet Iaſon, *ceu Pagaſas*, Theſſaliam, *patriumque intrauerit amnem*. Ipſe graui *patera ſacri libamina Bacchi*, (vinum manibus defunctorum libatum aliquoties iam propinauit antea Valerius) *umbram* Phrixi euocat. — 195. *Per genus*, cognationem, *atque pares tecum mihi labores*, eadem, quae tibi ſubeunda, pericula, precor, *orſa*, coepta *regas*. — 197. *Tot freta, tot dure properantia ſidera paſſis, Phrixe, faue*. Varia tentarunt ad lucem huic loco adfundendam interpretes, aſteriſco adeo, vt vix genuinum, notarunt. Mallem ipſe Valerius mentem dilucidius expoſuiſſet; neſcio tamen, an tolerabilis exſiſtat ſenſus, ſi ita explices: *tot freta, tot dure properantia ſidera*, grauiter, inclementer et ſubito ingruentes tempeſtates *paſſis* mihi et ſociis *faue*. Freta et ſidera pro tempeſtatibus ſic poetis ſolita iungi, pluribus probat exemplis Gronovius Obſſ. 3, 15. p. 427. ed. Platner.

199. *Tu quoque nunc*, *tumulo inani*, cenotaphio *nequidquam*, nam viuis adhuc, *condita*, *Diva maris*, Helle, *adnue*, *numeroque adcede tuorum*, comitem te dare velis cognatis. — 201. *Quando egomet per te rurſus*, per fretum, quod a te nomen traxit, Hellespontum *vehar*? *quando aurea vellera Seſton* (quis vero non nouerit vrbem ad Hellespontum e regione Abydi ſitam?) *et infauſtos*, in quibus tu periiſti, *fluctus adnoſcent*? — 203. *Vos etiam ſyluae*, *vos Colchidos hoſpitis*, hoſpitio me excipientis *orae*, vos ſylueſtria et ruralia numina, *pandite*, edicite, monſtrate, *diues*, aurea *vbi pellis micet*, ſplendeat *arbore ſacra*, in luco Martis.

205. Nunc et Phaſin ſibi conciliaturus gratum animum promittit. *Tunc tibi*, *Phaſi*, *proles Iovis fecundi*, (Varia commenti ſunt interpretes. Miror, quod nemini in mentem venerit: *multorum liberorum parentis*; adſenſum ſaltem, quamquam non ſine ſuſpirio, Iuno praeberet: ſed quum epicae dignitati non ſatis adcommodatus eſſet talis iocus, optimum forſan eſt: omnium rerum auctoris) *orte*, qui fontem habes *niuali axe*, ſub frigido ſeptemtrionali coelo *Arcados Deae*, Calliſtus a Iove adamatae, deinde Vrſae nomine inter aſtra receptae, *fluuio modo quieto*, leni, placido *Palladiam*, quam Pallas ipſa fouet, (Palladia pinus 1, 457.) *ratem*, *nec dona*, *nec arae deerunt* in patria mea, *veneranda effigies* te manet, *quam magnus* eadem amplitudine qua *Enipeus*, Theſſaliae, *et quantum pater Inachus*, totius Graeciae celeberrimus fluuius *iacet antro*

aurato, Antra omnino Diis marinis adfignantur. Ovid. Metam. 2, 268. *Ipfum quoque Nerea fama est Doridaque et natas tepidis latuiffe fub antris.* Ceterum auratum antrum nimis liberale, nifi de monimento fluuii ad ripas exftructo intellegere velis, in quo fluuiatilis Deus vrnae nixus ad limen antri ornati recumbens confpiceretur.

211. *Dixerat, atque illi* (παρέλκει, vt faepe Datiui pronominum, vel potius redundare tantum videtur; h. l. fubeft haec notio: ita felix fuit, contigit ei, vt cet.) *fine dextra* magiftri, fponte, non dirigente gubernatore *protenus in proram rediit ratis os pontumque tuens*, conuertit fe, vt prora ad Phafidis oftia et mare fpectaret, *omine certo*, quod Iafoni certum laetumque omen erat, fore, vt aliquando reueheretur, *vt promittis, vtque vocas, reuehamur*.

216. *Arma*; fi forte adcolae hoftile quid moliantur, *iubet depromere focios* Iafon, deinde *vinum*, *quod cafus firmet in omnes*, quo animum erigant obfirmentque adverfus omnem timorem; *rapta Ceres*, cibos cito parant, longoque ordine in viridi confident ripa.

218. Iam vero, laboribus in mari fuperatis, Iafonem poeta in continenti pericula fubiturum canere fufcipiens, in auxilium denuo vocat Mufam: *Incipe nunc alios cantus, Dea, vifaque vobis*, tibi et reliquis Mufis (hunc faltum a Singulari ad Pluralem faciunt et alii poetae. Virgil. Aen. 9, 525. *Vos*, a Calliope, *precor, adfpirate canenti*. cf. infra 6, 34. conl. 41.) *Theffalici da*, memora *bella ducis*. — 220. *Ventum ad furias*, infanos amores, *infandaque*, nefanda *foedera natae*, aduerfus patrem confpirantis, *et horrenda trepidam fub virgine puppim*, cohorrefcentem ad ingreffum virginis veneficae, quam fceleftam fi veheret, metuebat ipfa iram Deorum, vti Ionae prophetae comites. cf. Horat. Od. 3, 2. 26. *vetabo fub iisdem fit trabibus, fragilemque mecum foluat phafelum*.

223. Ante vero, quam haec adgrediar, *infidi Solis genae*, perfidi Aeetae *doli aftusque* narrandi funt, *falli* a Iafone, *relinqui* a Medea *meriti* — 225. *Inde canens*, altius repetens: *Phrixus fenior iam fata laborati aeui compleuerat* laboriofam et aerumnarum plenam vitam exegerat, mortuus erat fenex *ab* (remotus ab, non ipfa in) *vrbe*, (melius tamen, quod vult Burmannus, *in vrbe*, vti Apollon. 2, 1151. γηραιὸς θάνε Φρίξος ἐν Αἰήταο δόμοισιν.) — 227. *Illius extremo fub funere magno aries*, qui Phrixum et Hellen vexerat, *adparuit aftro*. v. *Herrmann Handbuch*

der Mythol. Th. 3. S. 277 ff. — 229. *at vellera Martis in vmbra*, luco, *ipse Phrixus monimentum periculi reliquerat, ardenti quercum complexa metallo*, aureo splendore ex arbore suspensa. Metallum sic saepe ponunt simpliciter pro auro. v. Lucanum 9, 364. — 233. *Effigie vasta* — *ingenti voce.* Sic defunctorum manes specie maiores in somniis sistunt poetae. — 236. *oblata generum mox prole petisti*, filiam Chalciopen in matrimonium dedisti, ex quo adparet, Valerium non sequutum eorum sententiam, qui Phrixum ab Aeeta interfectum traderent. cf. ad 1, 44. — 237. *Tunc tibi regnorum labes luctusque supersunt*, magno numero grauesque inminent, *rapta quum vellera fuerint soporato luco*, dracone, luci custode, in somnum dato. — 239. Praeterea quae nunc *infernae Dianae* Hecatae *sacrata* sacerdos *Medea castos* (Hecates enim sacerdos debebat esse innupta virgo, Apollon. 3, 640. ἄμμι παρθενίη μέλει, vbi Brunckius in notis prouocat ad Callimachi Lavacr. Pall. 34.) *fert* ducit *choros*, *quemcumque procorum pacta* sponsa *petat*, sibi eligat, *maneat regnis ne virgo paternis*, extraneus, peregrinus illi sit sponsus, qui secum abducat, patriae, si maneat, si populari nubat, pestem. — 242. *Admouere* porrigere *manu fatalia terga*, vellus aureum *visus*, tum *falso* per insomnium tantum adparente *splendore fulgor ab auro*, aureus *per summa tecti* cubiculi *currebat laquearia*, lacunar (Täfelwerk). Eamdem imagunculam, sed elegantius expressam ad animum Medeae inconstantem adcommodat Apollon. 3, 756 sq. ex Apollonio Virgil. Aen. 8, 19. et Silius Ital. 7, 143. *Sicut aquae splendor, radiatus lampade solis, Dissultat per tecta, vaga sub imagine vibrans Luminis, et tremula laquearia verberat vmbra.*

245. *Membra toris rapit* ille, subito se proripit lecto, *patriumque precatur Numen et Eoo surgentes litore currus*, Solem ex Oceano iam prodeuntem. *Haec tibi.* Varie tentant Heinsius et Burmannus. Cel. Iacobs in Misc. philol. p. 80. epitheton solis latere suspicatur, ideoque *lucide* suadet reponi, nec obesse putat statim sequens *omnituens*, poetas enim, praesertim in precibus, epitheta solere cumulare. — 247. *omnituens*, vox rarior, quam praeter Nostrum solus Lucretius habet, alii plerumque *cuncta videns* — *sparge tua lumina*, vndique circumspicias, *seu nostra manus*, ciues, *siue externa* peregrinorum *dolos molitur*, struit *opertos*, clandestinos. — 251. *Tu quoque*,

ſacrata rutilant cui vellera quercu, (in partes trahit Deum, cuius ipſius res maxime ageretur) *excubias, Gradive, tene, age, praeſentia luco arma tubaeque ſonent, vox et tua noctibus exſtet.* Burmannus *noctibus* explicat per *noctu*, et *exſtet* per *ſuperet*, ipſa arma nempe tubasque. Mihi vero *noctibus* cum Heinſio ſuſpectum videtur, locoque eius ſcripſerim *montibus exſtet*, expoſuerim autem: longe audiatur. Ceterum omnia Marti tumultuanti apta: arma — tubae — vox inmanis.

254. Vix ea dixerat, *quum anguis Caucaſeis montibus labſus, haud ſine mente Dei*, non forte, ſed a Deo inmisſus, *ſpiris refuſis*, diffuſis, in longum extenſis *inplicuit nemus, Graiumque procul reſpexit ad orbem.* Omen profecto malum!

257. Ergo omnes Aeetes *minas praedictaque*, praenuntiata a Phrixo pericula *prohibere*. arcere *inuigilat*, *plena necdum inuenta*, nondum viro matura *thalamis Albani regis adnuitur*, deſponſatur Medea. Albania hodie Schirwan.

261. *Territat vrbem ante monens ſemper Deus*, Dii omnino, nec de ſingulari aliquo Deo hic cogitandum, et *data ſeri ſigna mali.* Animo Valerii obuerſatus eſſe videtur Virgil. Aen. 5, 524. *ſera terrifici cecinerunt omina vates*, (vbi v. Heynium) ſed non eadem temporis ratio; nam proxime inſtabat malum a Iaſone; ergo *ſeri* eſt omnino *futuri*. v. Gronov. Obſſ. p. 115. — 262. *reddi iubet vellus exitiale ſacerdos*, et *Haemoniis terris* Theſſaliae *infauſtum mittere.* Quid diſcriminis *exitiale* inter et *infauſtum?* Fortaſſe *infauſtum* iungendum *Haemoniis terris* hoc ſenſu: Vbicumque hoc vellus eſt, exitium adfert; quo ſi liberemur, bene nobis! ſponte cedamus Theſſalis. — 264. *Contra Sole ſatus* rex Aeetes *negat*, nec *vulgi* ciuium *cura tyranno, dum ſua ſit modo tuta ſalus.* Digna tyranno oratio! — 266. Tunc *ordine regi proximus*, ſecundus a rege, *et frater materno ſanguine*, vterinus *Perſes* increpare virum; *ſequitur duce turba reperto*. ciues iam diu turbidi regique ſuo infeſti cupide ducem diu deſideratum ſequuti ſunt. — 270. Rex *praecipitat*, dispellit *patres*, Senatum, ipſum quoque *Perſea, talibus auſis ſpem ſibi iam rerum* imperii capeſſendi *vulgi leuitate ſerentem.* Spem ſibi ſerere — exquiſita, inuſitata aliis translatione, in qua tamen fere omnes conſentiunt codices; pauci praeferunt *ferentem*, quo tamen nihil admodum lucreris. Inuenta mihi bene metaphora videtur: ſemina quaſi iecit, e lon-

ginquo viam sibi praemuniit ad imperium suo tempore sibi vindicandum — *ense petit*, fortasse *ferit* ob sequentia *crudelia signa*, cf. 6, 75. *rapit inde fugam* celerrime fugit *Perses*, *crudelia signa* vulnera *gerens* ostentans, *omnemque quatit*, excitat *rumoribus Arcton*. — 274. *magnis cum millibus*, quidni *multis*? Et hoc singulare, ferri tamen potest, si memineris, numeros et quantitates et alias permutari. Quoties obcurrit *ingens pecunia* pro *multa*? (cf. Propert. 1, 5. 10. *at tibi curarum millia quanta dabit* cet. v. omnino Ouwens noctes Haganas p. 498.) — 275. *prima proelia frustratus*, primus in vrbem inpetus quum male cessisset, *Marte remisso*, per inducias istas *debitus*, fatis destinatus *Aeaeis* Iason *adpulit oris*.

279. Iam nox ingruit, quod non noua quidem effert ratione poeta, sed iucunda et apta iis, quae sequuntur. Nempe *nox hominum duros labores miserata* cf. 7, 142. *retulerat fessis optata silentia* et quietem, non item *Iunoni* et *summi Iovis virgini* filiae Palladi, quae ambae intima secum consilia et solicitudines *sociabant*. — 283. *Virgo prior*: *Cernis*, bis sumendum: cernis *Colchos*, cernis *proelia*, quo bello nunc ii premantur; *quibus addimur armis*? vtri parti adcedemus, vtram fouebimus? — 287. Cui Iuno: *dimitte metus*, *ne proelia forte hinc tibi grata negem*, noli timere, ne dissuadeam bella, quibus tantopere delectaris, occasionemque tibi praereptam velim virtutis bellicae etiam hic exserendae; immo vero *manet ingens aegida* tuam, *manet* meos *iam sudor equos*. (cf. Horat. Od. 1, 15, 9. 10. *Eheu*, *quantus equis*, *quantus adest viris sudor!*) De curru Iunonis vide supra 184. — 289. *stat pectore fixum Aeetae sociare manus*, scio perfida quidem eius corda, sed tum alia *orsa* consilia mouebo. — 293. *sint*, *precor*, *haec*, ita vero facias, ait Pallas, *tua namque mihi comitanda potestas*, tibi Deae maiori atque potentiori obsequendum, *liceat* *et* dummodo liceat *Graecis reddere terris Aesonium caput* Iasonem, et puppim, quam ipsae struximus, *iactatam* per maria *tandem coelo nostro componere*. Hoc vltimum bene delectum, obpositum quippe *iactatae* naui.

297. *Talia tunc superi* Deae *pro laude hominum* vt Argonautis rerum gloriose gerendarum campum aperirent, *mouebant* animo. Longe alia Argonautarum fuit conditio, quibus *tristior numquam tantoque metu nox egesta* (cf. 8, 453. vbi *querelis egeritur dies*) traducta. — 301. *Cuncta*

adhuc ambigua et pendentia dubia rerum ſumma. (cf. ſupra v. 19. *cardo rerum ſummus*, quod idem eſt.) — 303. Praecipue Aeſoniden *incerta mens varios per aeſtus rapit vndantem* fluctuantem *curis.* Copia verborum idem prope ſignificantium locus laborat: *incerta — aeſtus — vndans — ac multa nouantem*, inconſtantem, vix conſilium ceperat, quum aliud in mentem veniret. — 305. Qualiter quum Iupiter *Pliadas mouens*, Pluuius ac Fulgerator, *coruſcat*, fulgurat, *mixtumque ſonoribus* tonitrus *imbrem*, *horriferamue niuem* grandinem *canis* albeſcentibus, ſpumantibus, *vbi tollitur omnis campus aquis*, *aut ſanguinei magna oſtia belli*, ſc. mouens, quod ex antecedentibus repetendum, *aut altos duris fatorum gentibus ortus* (mouens). Haec ego, fateor, non exputo. Vir doctus, Iortinus in Miſcell. Obſſ. T. 4. p. 174. hunc verſiculum noſtrum ſpurium (quod vix crediderim, nam *aut* v. 308. requirit aliud *aut*) vel loco ſuo motum eſſe putat. (Vbique quaeſiui, nec tamen inueni locum, vbi aptari commode poſſit.) Burmannus *altos* interpretatur reconditos, profundos, altius repetitos. (Quod neſcio, an altius repetitum et contortum poſſit videri.) Pius iam olim inueniſſe narrat in quibusdam libris *alios*, i. e. diuerſos ab ordine cauſarum ſolitarum. Quam explicationem vti meam nolim facere, ita *alios* tamen adridet, qua lux aliqua tenebricoſo loco inferri poſſe videtur; aliqua, inquam, nam plura ſunt, in quibus caecutiam. *Ortus fatorum* ſubobſcure dicti, et *duris gentibus* quid faciam, neſcio. Duras gentes noui quidem eſſe, quibus natura non fauet, vitae neceſſitates non niſi magno labore ſibi parantes, aetatem miſere trahentes; quae tamen omnia huc non quadrant. In mentem igitur venit, ita verſum conſtituere: *aut* (mouens) *alios duros fatorum gentibus ortus*, hac ſententia: Qualiter Iupiter fulgura, imbres, grandinem cet. aut cruenta bella immittit, aut *alias duras* (plures editiones habent *diris*, ergo *diras*, quod melius eſſet) calamitates oriri gentibus iubet. Totus locus is eſt, cui Valerius, ſi per aetatem licuiſſet, vti aliam omnino formam atque colorem daturus, ita comparationem Iaſonis cum Ioue, egregiam illam quidem et ornatam, hic tamen non ſatis aptam atque congruam fuiſſet animaduerſurus. Quid enim? Vti Iupiter tonat, fulgurat, bella atque calamitates immittit, ſic Iaſon — curis agitatur; quae, quaeſo, in his eſt ſimilitudo? Sed redeo in viam. — 310. *Sic tum diuerſis hinc atque hinc*

molibus (non motibus, vti volunt nonnulli, quod facilius quidem, ſed minus poeticum eſſet) pondere curarum *anceps pectora dux crebro gemitu*, quem non infra dignitatem heroum eſſe veteres exiſtimarunt, (vide Homer. Il. 21, 272 ſq.) *quatit*, *optat et almum*, ſollemni epitheto, iucundum, beneficum *iam iubar*, ſolis ortum, *et certi tandem discriminis horas*, quibus, quid vel exſpectandum ſibi, vel timendum eſſet, cognoſceret. — 313. *Tunc ad ora virum* (ad viros) *defixa ſolo coetuque ſilenti intenta* conuerſus, *quod veterum*, inquit, *horruit aetas*, quod, qui ante nos vixerunt, auſi non ſunt, id nos perfecimus, *adſumus en, tantumque fretis enauimus orbem*, tantam per tot maria emenſi ſumus viam. — 317. *Nec pelagi nos mille viae fefellerunt*, pericula experti ſumus maris nobis praenuntiata, *nec fama fefellit*, verum eſſe deprehendimus, Aeeten his in terris regnare, qui velleris aurei dominus eſt. — 319. *Ergo vbi lux altum ſparget mare*, (Virgilii Aen. 4, 384. *et iam prima nouo ſpargebat lumine terras*. Homerus Il. 8, 1. 24, 695. et alibi: ἠὼς ἐκίδνατο πᾶσαν ἐπ' αἶαν) petenda nobis vrbs eſt. — 321. Adnuet rex *ipſe*, ſponte, quae petimus, *reor*, ſpero, *neque inexorabile*, quod precibus concedere nequeat noſtris, (*exorabile carmen* eſt 1, 783.) *ſin vero*, (poſteriori ſyllaba conrepta, non ſine exemplo, rectius *forte*) *reſpuerit*, abnuerit, *iam nunc animos firmate, quaque via*, modo atque ratione ad patriam vellera referamus — *ſtet procul et abſit*, (tautologia, quam tamen et Ovidius habet Amor. 3, 14.) *in rebus arctis*, periculo premente *pudor*, reuerentia; neceſſitas enim caret lege. — 326. *Tum forte petit*; legit *nouem e ſociis*, qui in vrbem comitentur, et via proxima per Circes campum ad regem omnes contendunt.

Iam vero peruenimus ad eum carminis noſtri locum, vbi Medea partes agere praecipuas incipit. Haud dubie vero hac maxime in parte feliciter elaboraſſe poeta cenſendus eſt, tam veris viuidisque coloribus muliebre depinxit ingenium, ita ad naturam adcommodate exponit, quam vim habeant ſenſus, quibus nimis indulſerimus, pugnam virtutem inter et cupidinem, et quo delabi femina, ſemel amabili illa ſimplicitate vitaèque innocentiä depoſita, ſemel exſuto pudore, poſſit.

330. Medea igitur *forte Deum variis per noctem monſtris*, ſomniis, quae Dii ipſi inmiſerant, terribilibus agitata, *rapta toris* lecto ſe proripuit *ad primi Phoebi*, primae

aurorae *iubar placabile*, (nam triſtia ſomnia procuraſſe veteres eo inuenimus, vt Soli ea narrarent et auerruncanda committerent. v. Euripidem Iphig. in Tauris 42. 43. Sophoclem Electra 451. Virgil. Aen. 8, 68.) et *ad flumina horrendas noctes*, noctis terriculamenta *luſtrantia* abluentia, auferentia *ibat*. — 334. Somnia ipſa narrantur, et ita quidem, vt, quae Medeam fata manerent, eo deinceps ordine praenuntientur, quem poeta ſibi in carmine ſequi propoſuerat, morte tamen praeuentus exſequi omnem non potuit. — 336. *Viſa pauens Hecates caſtis excedere lucis*, Hecates ſacerdotium ponere, eoque virginitati renuntiare, *piique patris ora petere*, a cuius tamen amplexibus prohibet *pontus arduus* circumfuſus; *frater* (Abſyrtus) *inſequitur, ipſa pueros*, e Iaſone ſuſceptos, (cf. infra 456 ſq.) nihil eorum lacrymis mota, interficit. — 340. *ſeque tre mentum ſpargere* defendi poteſt, magis tamen placet Wakefield ad Lucret. 3, 298. *ſeque, tremendum! ſpargere* cet. — *mox tamen lumina rumpit fletu*, flet ipſa. Sic ῥῆξαι οἰμωγὴν ap. Philoſtratum Icon. 2, 9.

342. *His minis turbata* Phaſidem petit *aequali* eiusdem aetatis *Scythidum* virginum *comitante caterua*, qualis *Proſerpina choros ducit per florea iuga verni Hymetti*, in monte Attico, verno tempore quum maxime viridi, amoeno, *aut Sicula ſub rupe* Henna, vbi olim rapta erat, *hinc*, in Attica, *Pallados*, *hinc*, in Sicilia, *Dianae carae greſſibus iuncta, altior*, procerior, *ac nulla comitum certante, prius quam* a Plutone rapta *palluit, et viſo pulſus decor omnis Auerno*, pallorem traxit apud inferos, vbi omnia pallent. — 349. Talis et *in vittis*, vittis ornata, *geminae cum lumine taedae*, duabus facibus, quibus vel ad luſtrationem vti vellet, in qua ignem etiam et ſulphur adhibere ſolebant, vel in honorem Hecates, quam eamdem fuiſſe cum Diana norunt omnes. Vti vero Dianae, quatenus inter ſuperos venatrix verſatur, faces praeferunt Nymphae, (v. infra 380.) et ipſa vtraque manu facem ferens ſiſtitur in numis, (qualem adtulit Spanhem. ad Callimachum p. 169.) ita eidem, quatenus eſt inferorum Dea, Medea ſacerdos faces praetuliſſe putauerim; — talis igitur Colchis erat, *nondum miſeros exoſa parentes*, dum pietatem in parentes nondum depoſuiſſet.

351. *Vt prima*, vt primum *ab extremi fluminis vndis*, a portu, in quem fluuius deſcendit, ab oſtiis *tacito*, lento, timidiuſculo *paſſu procedere* videt viros, *ſubſtitit, et moeſto*

nutricem adfata timore. En virginalis anxietas, quae timet, vbi nihil timendum! *quae manus* (timor auget numerum; non nisi decem erant) *certo ceu me petat agmine*, me, me quaerunt fortasse rapturi piratae, *mater*, mollius pro nutrix! *aduenit haud armis, haud vmquam cognita cultu*, habitu armisque, qualia numquam videre memini. Locum igitur tutum circumspiciamus.

357. *Audit grandaeua custos virginei pudoris Henioche, cultus cui primi aeui*, iuuentutis cultura, educatio, cura tradita. Noli timere, *externo iam flammea murice cerno tegmina*, purpureas vestes lucidissimi, vigentis coloris, *iam vittas frondemque inbellis*, pacem praeferentis petentisque *oliuae*, cf. 3, 424. *Graius adest*, Graeci sunt, quos vides, *Graio sic cuncta simillima Phrixo*, quem olim cognouerat.

362. Iuno contra Iasonem suum, vti Venus Aeneam Virgil. Aen. 1, 589. *cuius robur longissima cura magnique edere* consumserant, debilitarant saltem *labores, male noua*, amplitudine, dignitate, et *roseae* florentis *perfudit luce iuventae*. Iam reliquos pulcritudine insignes Argonautas, *Talaum, Ampyciden* Mopsum, *astroque comantes*, quo vel ad sidereum os 4, 190. (cf. Spanhem. ad Callimach. p. 630 sq.) vel ad flammulam capiti a Iove additam 1, 569-572. respicitur, *Tyndaridas*, Castorem et Pollucem, *ipse* Iason *egregio supereminet ore.* — 369. *Non secus auctumno*, cuius initium ad Sirii ortum referebant veteres, (vide Varronem de R. R. 1, 28. *auctumni* canis infra 6, 607.) *quam quum magis asperat*, auget *ignes* Solis *Sirius, et quum nox adcenditur* inlustratur *saeuo auro*, mala portendente splendore, *luciferas crinita faces* Graeco more, lucidos radios crinium instar emittens Cometes, (fundus Sirii est apud Homerum Il. 22, 26-30. Cometae iam iunxerat Virgil. Aen. 10, 272. vbi v. Heynium, iunxit iterum Noster 6, 607. 608.) — 371. *hebet*, minus splendet, obscuratur *Arcas* Bootes et *ingens Iupiter*, sidus Iovis, *ast illum tanto gliscere coelo* ardorem magis magisque intendere *nollet ager*, nec *vellent calidis iam fontibus amnes.* Et haec comparatio nimis quaesita.

374. *Regina*, regia virgo Medea, quamquam *pauebat*, (hoc auget poeta: *pavor — adtonito ore — silentem — exanimat*) *mirata tamen, paullumque reductis passibus insolito stupuit duce.* (Haud inepte Friesemannus: *insolito stupet in duce.*)

376. Nec minus Iason haeret in vna defixus. — 380. Dianam, si Dea es, conspicere mihi videor, *Dianae has ego credo faces*, (v. supra 349. et Virgil. Aen. 1, 327 sq.) *renodatam pharetris* dissoluta ab humeris pharetra, *remisso arcu, ac pace fruentem*, a venatu otiantem, *ad sua Caucaseae producunt*, longo ordine deducunt, comitantur *Nymphae*. — 383. *Si domus in terris*, si mortalis es, *felix prole parens*, *multoque* adhuc *felicior olim ille, qui tulerit* vxorem te ducere cui continget, *longis*, quod precor, *et te sibi iunxerit annis*. — 386. *Sed fer opem, regina*, peregre huc adsumus, *Graecorum proceres*, aditum nobis pares ad huius terrae regem, *ac tu prima doce fandi tempusque* obportunum, *modumque* ordinem legemque in his terris regem salutandi vsitatam. — 390. *Nam mihi Deus te dedit*, Deo, quicumque ille sit, adceptum refero, quod te habeam obuiam, *in te animos*, spem atque fiduciam, *sed et omnia nostra repono*, tibi me meaque omnia committo.

392. Dixit, et stetit *operiens trepidam*, timidiusculam, non habentem, quid illico responderet. *Illa sic orsa vicissim*, et ita quidem respondet, vt breuiter et vrbanissime et amabili cum simplicitate, quid Iasoni agendum sit, enuntiet. *Quem petis Aeeten, genitor meus*. Ad quaestionem Iasonis, quae ipsa esset, Dea an regina, non recta respondet, sed modestius patrem nominat — *ipsaque iuxta* in propinquo sunt *moenia, si biuios possis discernere calles*, et hoc officiosum: breuissimam monstrat viam, non tamen se comitem obfert, ipsam (vti nec Nausicaa apud Homerum Odyss. 7, 260. Vlyssem comitatur) sed pedissequam addit, solicita, ne via breuiori aberret, et in castra hostilia incidat. — 398. Ipsa vero ad Phasidem pergit, *terrificaeque Nocti* Hecatae ad auertenda mala somnii omina *subplex sacra mouet*, facit, (cf. 3, 232. 540.) *sed inrita*, euentum speratum non habitura.

400. Iason *famula duce vrguet iter, sed aere septus*, nebula tenui v. 466. inuolutus *a Iunone*, (cf. Virgil. Aen. 1, 410.) *ne prior Aeetae nuntius adsit*. Iamque erat in media vrbe, *quum comes ita:* — 404. *Phoebi genitoris*, quem rex noster patrem veneratur *ad aras*, templum *ventum*, huc iam se de more *paternis adytis*, interioribus templi penetralibus v. 455. *rex feret, hic proceres audit*, senatum habet, *populosque precantes adloquii facilis (praesens pater admonet) aequi*. Sic vulgata, quae tamen non satis placet. Obfendunt in primis duo Adiectiva *facilis* —

aequi sine copula τῷ *adloquii* iuncta. Cui incommodo medelam adferri posse putem, si parenthesin post *aequi* demum claudas, hoc sensu: rex audit ciues precantes placido ore, facilis ad concedendum, quod petitur, *nam praesens pater* sol omnituens v. 248. *admonet aequi*, iustitiae aequitatisque rationem habere. Si quis tamen ita velit: *Adloquii aequi facilis*, i. e. adloquium ad aequum, nisi in iusti quid postulent ciues, facilis; non admodum refragantem me habebit, immo facilem, aequum.

408. Iason igitur cum comitibus properat ad istud templum *non aliter*, non minori cum veneratione, quam si Solem ipsum adirent, *verasque* ipsas *aeterni luminis arces*, palatium, quod pulcerrime describit Ovid. Metam. 2. ab initio. *Tale iubar per tecta micat; stat ferreus Atlas* in atrio? Apollon. 3, 215. ἐν προμολαῖς, quem omnino magnificentiam aulae Solis, aliter tamen, pingentem conferas velim. De toto loco Heynius Exc. 15. ad Virgilii Aen. 1. consulatur, qui v. 411. in *fastigio* templi, v. 417-465. in *foribus* expressas historias apud Colchos fuisse existimat, addito tamen hoc iudicio: "Sapienter quidem hoc Valerius, sed idem in operis summa infelix; non enim adparet, quorsum ista descriptio anaglyphi inserta sit." Ceterum non in valuis tantum templorum, sed in clypeis etiam, poculis, vestibus cet. res a maioribus gestas fuisse expressas, notum est. — 411. *Stat* igitur *ferreus*, firmus, inuicto robore *Atlas Oceano*, *genibusque tumens infringitur vnda*, fluctus franguntur ad genua, adluunt ea. — 413. *At medii per terga senis*, supra caput *rapit* concito cursu *ipse* Sol *nitentes*, pulcros *equos*, *curuo diem subtexit* expandit *Olympo*. (Desumtum ex Virgil. Aen. 3, 582. *coelum subtexere fumo*, vbi Heynius *subtexere* explicat *subfundere*.) — 415. *Pone*, paullo inferius, *rota breuiore* curru, arctiori spatio decurrente *soror* Diana, Luna, *densaeque* condensatae in globum, (v. supra 46.) *Pliades, et madidis rorant e crinibus ignes*. Longe melius aptiusque, quod suadet Heinsius, *imbres*.

417. *Nec minus hic* (mel. cum Heinsio *hinc*) *varia dux laetus imagine* in varias areolas distincta *templi ad geminas fert ora fores*, valuas bifores, *cunabula gentis Colchidos hic ortusque tuens*, fata istius regionis ex vltima aetate repetita, nempe *vt* I. *prima Sesostris*, (cf. Apollon. 4, 272-281.) famosus ille rex Aegypti, totius fere tum cogniti terrarum orbis expugnator, *intulerit bella Getis*, *vt clade*

suorum territus post cladem a Scythis adceptam; (in quo Valerius sequutus est Herodotum 2, 10. et alios post hunc, v. c. Iustinum 2, 3. cf. omnino Bochartum Phaleg 4, 31. et Gesner. ad Orphea 751.) *hos* milites suos a clade superstites partim *Thebas* Aegyptiacas *patriumque reducat ad amnem* Nilum, *hos* partim *Phasidis inponat agris* colonos, *Colchosque vocari imperet; illi*, cum rege in patrium regressi *Arsinoen* petunt. Huius nominis vrbem in Aegypto Argonautarum aetate nondum exstitisse, manifestum est. Quo factum, vt, qui notis inlustrarunt Valerium, varia excogitarent atque substituerent nomina, quae huic loco aptiora viderentur; Heinsius: *ast Meroen illi;* Burmannus *at Siron*, quo nomine Nilus aliquando obçurrit. Quibus adde Wesselingium Probabb. p. 66. qui *at Sirbonem* lacum, Aegypti versus Palaestinam terminum, mauult. Ego vero nil muto. Anachronismi, vti aliis poetis, v. c. Virgilio Aen. 6, 366. *portus Velini*, sic et Nostro condonandi, nec sola haec est, quam sibi indulsit, temporum anticipatio, sed, vt alias taceam, infra 7, 118. vbi de eadem Aegypto sermo est, *Lagea naualia* commemorat, quae ad Alexandri M. tempora referenda. — *Illi* igitur *Arsinoen tepidaeque requirunt otia laeta Phari* insulae *pinguemque sine imbribus annum* vberem messem sine pluuiis, quae rariores in Aegypto sunt. — 425. *Et* (melius, ni fallor, *hi*, vt obponantur praecedentibus *illis*) *iam Sarmaticis bracis* femoralibus *permutant carbasa*, tenues, linteas vestes. Alia tamen in mentem venit ratio textus, qui sic non satis placet, interpungendi. Fortasse Valerius scripserat: *Et iam Sarmaticis permutat carbasa bracis barbarus*, ita vt *barbarus* non ad sequentem *Phasin*, vti vulgata habet, pertineat, sed praecedentem Aegyptium. Sed video, Pium iam olim et Maserium et Bononiensem idem voluisse, ideoque recepi. Ceterum Colchos a conditoribus Aegyptiis lini conficiendi artem didicisse, et in peregrinas terras euexisse tradunt, Herodotus 2, 104. et Strabo 11, 762.

426. II. *Phasis* Deus fluuiatilis *Aean* virginem regiam, quae vrbi Aeae nomen dedit, *in patriis montibus* venantem, *sectatur amore furens: pauidas* (ipsa pauida) *iacit illa pharetras, iam deficit* currendo lassa, *ac volucri vnda* celeri suo flumine *victam Deus adligat*, amplectitur.

430. Sequitur area tertia. III. *Flebant populeae* in arbores populos (alii alnos) mutatae *Phaethonta sorores, ater et globus* corpus ambusti Phaethontis conglobatum *in*

amnem Eridani trepidum tanto commotum pondere *ibat*, decidebat; *At iuga vix Tethys*, Dea marina, *sparsumque reconligit axem* partes currus distractas, vix reconligit, mulcendo mitigat *Pyroenta*, Solis equum (vnus pro quatuor positus) *formidantem patrios dolores*, iram ob amissum filium conceptam.

434. IV. *Aurea quin etiam praesaga Mulciber* Vulcanus, artifex *arte vellera venturosque olim* postero tempore *caelarat Achivos*. *Texitur*, construitur *pinus Pagasea*, Thessalica. — 436. *Eadem Dea* Pallas *remos flectit et habenas* (vela?) *ipsa subit* operas, labores, *nudaque vocat agmina dextra*. — 439. *Exoritur Notus* secundus, fauens, *et toto ratis vna* (nam prima erat) *profundo cernitur. Odrysio* Orphei *carmine gaudebant*, adrectis auribus ludebant circa nauem *phocae*, delphines et aliae marinae belluae. — 441. *Adparent trepidi Colchi clamantemque parentem procul linquens regina*, filia regis. Has imagunculas per plures areolas dispersas fuisse, manifestum est.

443. V. *Vrbs erat hic contra*, e regione (Pendant) *gemino circumflua ponto*, bimaris Corinthus, vbi secundas cum Creusa nuptias celebrauit, *ludus vbi et cantus*, laeta omnia, *taedaeque in nocte iugales*, sponsa in thalamum deducta, *regalique toro laetus gener* Iason, quod ei Creon, Corinthi rex, filiam conlocasset; *ille priorem* coniugem Medeam *deserit*, et *vltrices spectant a culmine* triclinii, lacunaris *Dirae*, Eumenides. — 447. *Deficit*, animi deliquium patitur *coniux* Medea *turbata*, proturbata, thalamo sibi debito eiecta *a pellice*, et, postquam *omnes secum* tacite *dequesta*, vehementer questa erat *labores*, pro Iasone susceptos, aerumnas, *pallam*, vestem talarem, et *gemmiferae donum exitiale coronae parat*, (Eurip. Medea 949. πέπλον καὶ στέφος χρυσήλατον) — *et iam rutilis conrepta venenis* Creusa *implicat igne domos*, non ipsa tantum, sed pater etiam et totum palatium conflagrat. Valerius eos sequitur, qui peruncta fuisse illa dona tradunt naphtha, quae, simulac sole vel alio igne tangitur, ignem statim concipit.

452. *Haec tum* iam olim *miracula*, mira atque portentosa *struxerat* caelauerat *Colchis ignipotens* Vulcanus, *nondum* illo tempore *noscentibus*, *quis labor*, quid haec tam dira sibi vellent, *quae* femina esset, *aligeris anguibus auras secans*, quod Medeam fecisse mythologi narrant, *caede madens* filiorum e Iasone conceptorum; *odere tamen*, *visusque reflectunt*, auertunt, non sine horrore adspiciunt.

456. *Quin idem Minyas operum defixerat error*, obfcuritas adtraxerat, quum rex *penetralia* intraret, cum eo filius *Abfyrtus*, primis in annis, florens iuuenis *dignus auo* Sole, *quemque insontem meliora manerent*, meliori forte dignus, quam quae ei poftea temporis obtigit. — 460. *tum gener Stirus*, *Albanis qui aduenerat oris*, filius regis Albanorum, nuptias cum Medea acturus, *distulerant fed bella toros*, nuptias. — 461. *tum Phroutis* et *Argus Aeolidae*, *fraterque Melas et Cytiforus*, *filii Phrixi* e Chalciope fuscepti, ad Aeolum genus referentes. vide Tab. genealog. I. — 464. *poft alii*, *quos Titania tellus*, Soli dicata, Colchis *praecipuo honore patres*, fenatores *legerat*, *motique*, excitati ad inftantia proclia *reges*, duces.

466. *Admonet hic focios*, *nebulamque* (noli mutare in *nebula*, nam et alia eiusmodi verba, *exire*, *excedere* cet. et quartum et fextum adfcifcunt cafum) *erumpit*, *fideris ora ferens*, pulcritudine infignis, *noua lux obfufa Cytaeis*, Colchis, in templo Solis congregatis, nouus tamen fplendor adceffiffe videtur. (audacius dictum!) *Conueniunt*, *rogitant*, iterum iterumque exquirunt. — 469. *poftquam primis dictis inhiantia agmina*, cupide exfpectantia, quid Iafon dicturus effet, *propius tulit tyranno miranti orfa*. Sic ordines, velim, verba, hoc fenfu: propius adcedens haec verba facit ad regem, audax facinus mirantem.

472 — 519. Oratio ipfa Iafonis modeftiam mifcet gravitati. *Rex Hyperionide*, fili Solis, quem ipfi *coelicolae* Dii dignum habuere, ad quem tot *per freta primam mitterent nauem*, *fi Phrixus* gener nuper tuus, *noftro fatus orbe*, popularis nofter, de Theffalis Graecisve tibi narrauit, en tales adfumus. Ipfe egomet cognatus Phrixi; *ambobus Cretheus et Aeolus auctor:* (de Aeolo recte, de Cretheo non item, quod non tam iactantiae Iafonis ipfius, quam librariorum incuriae tribuendum. Valerio fuum fibi reftituiffe videtur Burmannus ita: *Nempe mihi Cretheus*, *ambobus at Aeolus auctor.*) — 479. *Neptunioque*. Hic vero remotior eft, Aefonis nempe, patris Iafonis, quodammodo vitricus. *Salmonis Nympha* eft Tyro, Salmonei filia, mater Peliae. Pindarus Pyth. 4, 242. vbi Pelias Τυροῦς ἐρασιπλοκάμου γενεά. vide Tabb. geneal. Omnino poetae, vbi formofiffimas antiquitatis feminas enumerant, haud facile eam omittunt. Vide v. c. Ovidium Heroid. 19, 131. et Propertium 2, 21, 51. — 480. *nec enfes*, *nec arae paternae*, non timor patris, qui me, vt Phrixum Athamas, ad aras vellet

iugulare, *nec tua nomina*, famam, quamquam Graecis notissimam, *sequor sponte;* nam quis *non iussus*, nisi alius imperio coactus, *tot monstra*, pericula *maris, Cyaneosque intrare fragores* audeat? — 484. *Immo Pelias, sceptra tui tuto sub numine* (sic posui cum Dorvillio ad Charitonem p. 573. ed. Lips. pro *nomine*) *Phoebi maxima forte tenens*, cui omnium, quotquot a sole inlustrantur, amplissimum contigit regnum, cuius imperio parent *tot creantia Divos oppida*, tot Deorum incunabula, *tot vigili pulcerrima flumina cornu:* (Cornua fluminum pro fluminibus ipsis, sed cur *vigil?* Quod si sensum habet, non alius is esse potest, quam quem Clar. Lenzius excogitauit: aquam viuam et perennem habentia. Possis tamen etiam cum Heinsio reponere *viridi*, syluis et pratis cincto.) — 487. *Ille meum imperiis vrguet caput*, vitae periculis me exponit, *sicus vt magnum rex spargit*, modo in hanc, modo in illam terram mittit *Herculem Sthenelo satus* Eurystheus. — 489. Tamen *aspera* vterque *perpetimur iuga, nec melior parere recuso*, nec ego me meliorem Hercule puto, cui ipsius Iovis filio si talia perpetienda fuerint, cur ego recusem? — 491. Hic igitur Pelias *auratae pecudis exuuias* Aeoliae pecudis aurum 1, 54. perferre iubet. Haud timeo, me displiciturum tibi, qui haec Peliae iussa exsequenda susceperim, immo *tibi gratia nostri sit, precor, meritique locus*, gratiam spero habebis mihi, et in merito pones, *quod te alium, quam quem Pelias speratque cupitque, promisi*, non tam inmitem, quam ille te putat, credidi, *et meliora tuae mihi foedera dextrae*, te foedus amicitiae mecum initurum. — 496. *Si petere hoc saeui statuissem sanguine belli*, vi et armis, *Ossa Pindusque*, Thessaliae montes, *naues dabant quotque* milites *ante sequuti reges* duces *nec audacem Bacchum* (audax Liber Horat. Od. 1, 12.) *nec Persea plures*, quam me. — 499. *Sed me nuda fides*, fiducia tui, *sanctique potentia iusti*, persuasio, tantum apud te valiturum iustitiae atque aequitatis amorem, *et medii sociatrix gratia Phrixi*, memoriam Phrixi conciliaturam tuam mihi amicitiam, filiique eius, *tui nepotes* ex eadem mecum stirpe orti. — 502. Nec tamen *aut Phrygios reges, aut Bebryciae arua spernendus* non sine laude *adii, seu fraude quis petiuit*, vt Amycus, *seu honore*, vt Phineus et Lycus *meos*, me comitesque, *sua* cuique *reddita dona* (vox h. l. ambigua) pro merito quemque tractaui, *Deumque nos genus* (magnos Deum natos 1, 1.) *atque ratem sensere*

Minervae. — 506. *Vix tandem*, multis exantlatis laboribus, diu exoptatam Colchida adtigimus, *qualemque dabat te fama, videmus.* — 509. Possem equidem dicere, non aliena me petere, quum aureum vellus terris nostris, vnde ad vos peruenit, debeatur, malo tamen precibus vti, *atque ea crede Phrixo dari.* — 512. Tandem haud leue pondus orationi addit — *munera. Munera victum per aequor* in tot periculis maris vix seruata *adcipe: Taenarii*, Laconici *chlamydem*, paludamentum *de sanguine aheni*, purpura tinctam, *frenaque et adcinctum* distinctum *gemmis ensem.* (Acute Clar. Iacobs in Miscell. philol. p. 81. *adcensum* i. e. splendentem.) *Hoc*, hic ensis (δεικτικῶς) *patrium decus*, *haec* (chlamys) *materni texta laboris*, *his* (frenis) *Lapithes adsuerat* vsus est *eques.* — 516. *Da iungere dextram*, pignus amicitiae, *da Scythicas sociare domos* (4, 14. manibus datis iunxere penates) foedus hospitii mutui ineamus; *sciat effera regis ira mei*, audiat Pelias meus, *quem*, quam mitem atque placidum *te Caucasus in axe horrifero* sub coelo frigido *sortitus*, atque *tuis quantum mitescat habenis*, quantum proficiant te imperante in animorum cultura ciues.

520. *Talibus orantem vultu grauis ille minaci iam dudum premit.* Sic scripsi pro *fremit.* Idem censerat Heinsius, eam ob causam, quod paullo post idem *fremit* sequatur. Recte; sed plura sunt, quae eliminandam eam vocem iubeant. Et primo quidem non video, quomodo *fremere* possit Adcusativo personae summa sine duritie addi; deinde nondum iam iram exserit Aeetes, quod repugnaret statim sequentibus *furtis opertis* et comparationi *ab vnda silente* desumtae; denique omnia, quae deinceps narrantur, *secum* agit Aeetes, nam v. 535. demum Iasoni respondet. *Talibus dictis orantem vultu grauis ille minaci* ad seueritatem composito et austero *premit*, territat, *et furiis ignescit opertis*, ardet animus ira, quam tamen comprimit, dissimilat; *ceu tumet atque imo sub gurgite concipit austros vnda silens*, fluuius alias lenis subterraneis ventis in fluctus adtollitur, *trahit ex alto* imo *pectore sic barbaras iras;* — 523. *Et nunc* (ob, propter) *ausa viri, nunc sua prodita Graecis regna fremit*, ira aestuat; *facili sibi mente*, tam amice, beneuole olim *exceptum Phrixum dolet, et Scythiae periisse timores*, contemni, nihili nunc haberi Scythiam, gentibus olim timendam. — 527. *Nunc quassat*, concutit *caput, ac iuuenis spes ridet* tacite secum *inanes, quod vel*

lera poſcat ab angue, a dracone, tam diro cuſtode. — 529. *Vrit*, angit et *antiquae memorem vox praeſcia ſortis*, oraculum, cuius memor iam videre ſibi videbatur, *cur Fortuna ſimul*, vno eodemque tempore *hinc Perſeu*, *hinc Theſſalicam ratem moueret*, contra ſe excitaret, *num debitus finis*, fatum ſibi deſtinatum *haec agat*, *ſaeuaeque petant iam vellera Parcae*.

533. *Interea, quoniam belli cura prior*, potior, *fingit*, format doloſe, diſſimulanter *fera pectora placidis dictis* ad verba placida, et ſic reſpondet tandem Iaſoni: Mallem alio tempore hûc veniſſetis, *grauis iam me adſidet hoſtis* (infrequentior τοῦ *adſidere* quarto caſui iuncti vſus) *frater caſtris me vrguet*, (*ſceptri ſic omnibus vna cupido*). Voce *omnibus* tacite et oblique comprehendit ipſos Argonautas, in quo praeferendus Valerius Apollonio, qui aperte hoc iisdem exprobrat 3, 375. et 597. — 539. *Quare age*, *cognatas*, cognatum enim te antea profeſſus es, *defende terras*, nec rerum fortiter gerendarum occaſionem dimittas. — 541. *namque virum* fortem *trahit ipſe chalybs*, ferrum, enſis; non eget adhortatione, quem ſtrenua manus ad pugnas rapit. Ad verbum expreſſa ex Homero Odyſſ. 16, 294. et 19, 13. *αὐτὸς γὰρ ἐφέλκεται ἄνδρα σίδηρος*, quae ad aliam rem adcommodauit Iuvenalis 9, 37. *ἐφέλκεται ἄνδρα κίναιδος*, vbi vide Cel. Ruperti. — 541. *tum victor*, quando victoriam a fratre tecum reportauero, *tum* (non odioſa, quod Burmannus vult, ſed emphatica et huic loco aptiſſima eiusdem verbi repetitio) *meritis*, nam nunc temere petis, *vellera*, *nec ſola*, aliis additis donis *dabo*. — 542. *Contra inſcius aſtus* dolum inſidiasque regis ſubeſſe non ſuſpicatus Iaſon *excipit*, reſpondet ita, vt facturum ſe quidem, quod rex velit, inuitum tamen oſtendat: *Ergo nec hic labor deerat*, et quaſi non ſatis per maria paſſus eſſem, *additus iſte dies*, quo ad noua pericula prouocor? Sit ita: *veniant ſuper* (praeter) *haec bella quoque fato meo*, ſi fatum ita velit. — 546. *Non hunc parua mihi caede luet dolorem*, *quasque dedit*, *luet ille moras*. Haec ſecum, ſaltem non audiente rege, dixiſſe exiſtimandus eſt Iaſon; grauiter luet rex Aeetes hunc mihi inpoſitum laborem, grauiter luet, quas mihi obiicit moras. *Tum Caſtora mittit ad ſocios*.

549. *At illos* mora longa curis inpleuerat. *Ac ſimul vt* (vſitatius *ſimul ac*, auribus vero conſuluit poeta, ne bis poneret *ac*) medio campo conſpexerant Caſtora, *cre-*

brior incussit percussit *mentem pauor, o Iovis fili, fare, fare* (vix exspectare possunt) *omnes* vno ore exclamant, *an patriam spes vlla videndi.*

553. Respondet Castor: *Nec ferus rex,* inmitis, *vt fama* ferebat, nec vellus negat, sed bello pressus auxilium inplorat nostrum; Iason igitur adcelerare omnes per me iubet, *nec naui timeatis, longo nam tuta recessu puppis,* et *obposita* e regione (mel. forsan *adposita*, propinqua) *fluuius defenditur vrbe.*

559. Haud mora, prosiliunt, *quos nec Rhipaea iuuentus,* Scythae, *quos nec Iberi, nec tota Aurora,* orientalis plaga *suis pharetris sustineat,* stetit *explicito* prius *agmine pubes, experti, si* (an) *tela artusque sequantur,* officia faciant, an, quas remis diu adplicuissent dextras, ad arma sequaces adhuc habeant. — 564. *incita aura,* ventus *cristas quatit,* mouet; *variis floret,* iucundum adspectum praebet *via discolor armis.* — 566. Qualis *ab Oceano* oriens *chorus* stellarum *aethera nitidum vestit, qualibus adsurgens nox aurea cingitur astris.* Alteruter horum versuum abesse poterat, et acute Bulaeus coniicit, si poetae sint, secundis adhibitis curis, vter esset melior altero, eum electurum fuisse. Burmannus in posteriori editione *noctem auream* exponit *lunam,* cui tamen contrariatur hoc, quod Luna sit vna, Argonautae autem plures.

568. Illos Aeetes moestus iratusque *miratur, temere,* cupide, inconsulto *adsumtos* belli *comites, nec talia mallet robora* viros fortes, *quam medios hostem subiisse penates.* — 571. *Interea laeto patitur* non recusat *conuiuia vultu* laetitiam praeferente simulatam, et *iuxta* adcumbentem *Iasonem magno cratere lacessit,* ad bibendum prouocat, *nunc sibi monstrantem natos Iovis* Castora et Pollucem, *oraque iuxta Aeacidum,* Pelea et Telamonem, *nunc ingentis Calydonis alumnos,* Tydea et Meleagrum. — 575. Audit et Herculem *nefando,* infausto *errore relictum, deflet osque duces,* Idmona et Tiphyn, *terraeque marisque labores.*

577. Iason vicissim petit a rege, *vt tantis concita furoribus arma,* occasionem tam grauis belli, *et amicos ordine reges,* duces (Homeri κοίρανος) vel regulos vicinos enumeret. — 579. Asteriscum, vt suspectus, praefixum habet, sine causa. Heinsius corrigit: *quis procul ille, humerûm nodis cui baltheus asper subligat;* Burmannus locum nondum persanatum existimat, quem ego integerrima sanitate gaudere video. *Quis procul ille virum* (virorum) *nobis*

(admirationem exprimit et cupiditatem noſcendi hominem) *quem balteus aſper ſubligat*, diſtincto bullis aureis balteo cinctus, *et ſtricto* adducto, ad ſagittas mittendas parato *ſtat proximus armiger arcu, ceu pugnam paret, et poſitas* (paret) *confundere*, proturbare *menſas*. — 582. Contra *flammigeri proles Perſeia Solis* Aeetes, *mos* huic eſt, *cominus* in promtu ſemper habere *arma, ſemper meminiſſe pharetrae*, numquam manibus eam deponere. — 585. *annigenam Choaſpem*, nomen habentem a fluuio Choaſpe. v. Tibullum 4, 1, 140. Omnino enim, Virgilio praeeunte, nomina militum, in primis ducum depugnantium, ab vrbibus, inſulis, populis, fluuiis regionum, in quibus nati erant, deſumta. Sic in ſequentibus a fluminibus denominati *Odruſſa* 595. Iaxartes 597. Rhyndacus 3, 35. conſ. 6, 220. — 586. *bellatoris*, ferocis *equi potantem cerne cruores*, equimulgum, *nec tamen inmiſſis* (Cic. ad Div. 10, 30. *inmittere equum* 6, 303. *admiſſis*, vbi v. not.) laxatis *hic ſegnior ibit habenis*, alacer eques. — 588. *horrida* i. q. paullo ante *aſpera*, cui variae figurae intextae, *ſiguis chlamys*, *et multa ſpirat coma flexilis*, in cirros conlecta *aura*, odoribus. *Croceos ſic illius omnis iactat eques odores, vnctis ſic eſt coma culta maniplis*, peditibus; non ipſe ſolum odoratos habet capillos, ſed totius exercitus, totius adeo gentis hic mos eſt; *ſed nec ſperne virum*, tamquam mollem et effeminatum, *et comtis diffide capillis*, tamquam hominis inbellis. — 594. *ſpoliis tigridis*, pelle detracta, exuuiis. *Ille profundo incumbens mero* (digito monſtrat) cupide vinum hauriens a fundo, ἀμυστὶ bibens, ita vt ne guttula quidem remaneat. — 595. *videsne alta comantem pectora*, carnoſa pectora hirſutum, et *ingenti turbantem pocula barba* (lepida hyperbole!) — 597. *Hic et Iaxarten ſtupet hoſpes* Iaſon *dictis acerbis inmodicum linguaque grauem*, linguae dicaci non temperantem, rixoſum, *cui nulla* (hoc Heinſius mutare iubet in *multa*, ob ſequens *non*. Nil opus eſt.) *minanti* irato, *non ſuperum* Deorum, *non praeſentis reuerentia belli*, vbi amicis parcere, iram in hoſtes potius profundere deberet. — 600. *Non fruſtra magna ſuperbo dicta volant*, non inanis eſt iactator, *vocem paria arma ſequuntur*, manu non minus, quam lingua promtus eſt; *Marte diem noctemque fatigat*, (v. ſupra 141.) *atque vbi Rhipaea* Scythica *bruma flumina ſtupuerunt*, exquiſite, pro glacie conſtringi coeperunt, (Commode laudat Burmannus Plinium H. N.

14, 21. "Vini natura non gelafcit alias, ad frigus *ftupens* tantum.") *iam pauidi cum prole*, vxoribus et liberis *Getae*, *iam peruigil* excubiis pofitis *Medus et obpofitis eum exfpectat*, eius aduentum timet *Iliberia clauftris*, portis, anguftis montium aditibus. — 607. Si memorare velim, *prius humentem* rofcidam *lux* aurora *foluerit*, disiecerit *umbram*, noctem. Ornate pro: Sol prius oriretur. — 608. *Cras acies videbis et ducum regna*, populos *disfona*. Poffis proprie fumere: qui diuerfis linguis, dialectis faltem vtuntur, malim tamen ampliori fenfu omnino discrepantia, diuerfa, praefertim variis armorum generibus, quae in fequentibus enumerantur, nempe 609. *faxiferae furgat quibus imber habenae*, qui lapides imbris inftar e fundis iaciunt, *quae iaculo gens leui apta*, *quae picta* (pictis) *pharetris*. — 612. *Vide et Euryalen*, Amazonum reginam, *alipedi* celeri *pulfantem* proculcantem *corpora curru*, *quibus exfultat Mauortia* heroina *turmis* equeftribus, *et quantum elata fecuri* bipenni *valeat peltata*, minori clypeo latus finiftrum munita, *cara mihi et veras inter non vltima* (λιτότης) prima, aeque faltem cara ac naturales *natae*, Chalciope et Medea. — 616. Tum vero Aeetes libat *occiduo parenti* Soli, reliqui fuis quisque Diis, vt in proelio adiuuent.

619. Prius vero, quam ifta in terris proelia committit poeta, velitationem verborum praemittit in Olympo exortam. *Ecce Gradiuus* veniens *a Getis*, nam gentes ad feptemtrionem habitantes Martem in primis coluiffe notum eft, *ingentem per Arctoa aequora traheus nubem* tempeftatem, videt Argonautas, videt *ambitum*, audit adpellatum de vellere tradendo regem vellusque iam promisfum. *Citus ad fummi ftellantia patris tecta ruit* cum impetu, *queftuque Iovem teftatur* obteftatur *acerbo:* (cf. Virgil. Aen. 10, 16 fq. vbi Venus et Iuno coram Iove altercantur.) *Quae ftudiis*, factionibus *quies? iam mutua diui exitia*, nos Dii odia et inimicitias exitiales exercemus inuicem, et quare? *in folos hominum honores*, vt hominibus faueamus. *Teque*, mi pater, *ea cuncta iuuant*, miror, te his delectari poffe, *rabidam* (Martiale encomium!) *qui Pallada coelo non abigis*, *neque femineis*, (contemtim) *ius obiicis aufis*, auctoritate tua ea non reprimis. — 619. *Non queror*, nam leue eft, *exftructa quod vexerit ipfa carina*, adeo fe abiecerit, vt manum ipfa rati remisque admoueret, veheretque *fperantem*, inani

ſpe impletum *Iaſonem, vellera auertere.* — 634. *Non opus auxilio Colchis veſtro, aut foedere* veſtro, quotquot Dii Deaeque adeſtis, *et Perſen ſimul et Argonautas depoſcimus hoſtes*, vtrosque ſolus in me ſuscipio. — 636. *Quin age* (iam ſe conuertit orator ad Palladem ipſam) edic, *cur tot gentes coeant in proelia? quid tuus Iaſon?* (oratio abrupta, et cumulatis interrogationibus, quod facere ſolemus ira commoti) *imus nos, et protenus* quidem *imus, et armis decernimus?* — 639. *Vel tu ſola tacitis inopina tenebris polo labere,* etiamſi furtim nebulis inuoluta in terram deſcendas, *quantus ibi Deus,* mecum tibi rem eſſe, *experiere, nec illas adſiiteris inpune trabes*, male tibi cedet, ſi ad lucum, templum meum, deprehendere. — 641. *An Martia templa intemeranda minus*, ideo violare liceat, quod mihi *tacitus*, ſilens, quietus *lucus, quod rudis agger*, ara ex ceſpitibus adgeſta, et *ſola*, ſolitaria, remota *colimur ſi gentibus vmbra*, ſylua, quod non tam magnifica templa habeam, quam alii Dii? — 644. *Eſt amor et rerum cunctis tutela ſuarum*, ſuum quisque, etiamſi non adeo magni pretii ſit, amare ſolet et tueri. *Et tibi, magne pater, terris donaria certant.* Caue ſtatuas hypallagen, vt dicere voluerit poeta, terrae donariis certant. Longe ſuauior magisque poetica eſt proſopopoeia: ipſa donaria certant, quod maxime placeat, adceptum ſit Iovi. *Eſt honor his* meis *etiam ſuus.* — 646. *Atque ego clara Mycenes culmina*, templum Iunonis Argivae, *virgineas praeter ſi Cecropis arces* Palladi Athenis conſecratas, *iam coniux, iam* (iucunda repetitio) *te gemitu*, nec gemitu ſolum, ſed *et lacrymis* tenebit filiola querens? *metuant ergo, nec talia poſcant.* Fallor, an eum verborum delectum habere voluit poeta, vt *gemitus* et *poſcant* ad Iunonem, cui vt matri parcere Mars voluerit, *lacrymae* autem et *metuant* ad Palladem referenda ſint? Sed hoc eſt argutari.

650. Iam contra inſurgit Pallas. *Non tulit haec animis, quin longa ſilentia* (os enim diu tenere, feminis, vti olim audiui, difficile eſt) *rumperet, irridens ſtrepitum minasque Gradivi. Non tibi Biſtonidae,* Thraces, *non Lapithae, quibus haec fera murmura,* (rectius *iurgia*, quod Heinſius vult, murmuribus enim obſtant praecedentes *ſtrepitus.*) *ſed Pallas*, quod grauius, quam ſi dixiſſet: *Ego.* — *neque ego aegide digna, nec vocer vlterius proles Iovis, excidat iſte ni tibi corde tumor,* niſi hanc tibi ſuperbiam iactantiamque excutiam; *lituos mox armaque*

faxo oderis, abiicias, *et primis bellis*, proximo quoque proelio *adimam tua nomina*, gloriam bellicam. Satis diſerte ac confidenter!

Hactenus ad Martem, nunc ad adſidentes Deos dirigit orationem. 657. *Quin ſimili matrem demens grauitate ſequutus? Digna quidem, monſtrum ſuperis quae tale creauit.* Haeſerat in hoc loco Burmannus, et *grauitate ſequutum* vix ſe intellegere faſſus. Quum vero *lingua grauem*, qui obcurrit v. 598, ipſe excitauerit Burmannus, cui addi poteſt 4, 3., non video, cur Subſtantiuum *grauitas* tantopere obſenderit, quae nihil aliud eſt, quam verborum inmodeſtia (Grobheit). Nec *ſequi* pro *perſequi* inſolitum; ſic Ovid. Metam. 2, 498. *ſequi* feras. In poſteriori verſiculo erat, vbi haererem ipſe, qui primo intuitu perſuadere mihi non poſſem, Palladem Iunoni eo tempore, quo operam ambae in Iaſone adiuuando conſociaſſent, (nam alias non ſemper amicas fuiſſe memineram) dicere, quod illa nollet audire, voluiſſe. Sed ſana omnia, ſi ita locum interpreteris: Non me ſolam, ſed matrem adeo demens criminibus onerauit: *digna quidem*, nil aliud meruit, (lepidus iocus!) quae talis filii mater exſtiterit, *quae tali monſtro* Olympum ornauerit.

659. Pergit Pallas vtrinsque et ſuam et Iunonis cauſam agere. *Quod tamen adgreſſae ſcelus, ſi iuuenem, qui dira iuſſa et maria nondum nota*, et *inpauidus* quidem, tamque magno animo *ſubibat, iuuimus, et magnis aliquam ſpem monimus auſis?* Haec eo pertinere videntur, vt Iovi ſe Iunonemque purgare velit Pallas, quod iura eius inuadere voluiſſe dixerat Gradivus 628. Noli vero tale aliquid, mi care pater, credere; *nil niſi ſpem mouimus*, et *aliquam* tantum.— 663. *An nullas praeferre*, prius tentare *preces, nec foedera regis ſequi* petere *debuimus?* Haec ſpectant ad inſidias fallaces, quas obiecerat Mars v. 632. *caeca*, inconſulte, temere *ſed cuncta inpellere pugna*, omnia ſtatim miſcere debuimus? *Sic Thraces agunt, ſic turbidus iſte.* — 666. Cuperem etiam nunc ſine bellis rem componi, *da vellera, rector* Iupiter! *et medio nos cerne mari*, ſtatim altum petemus. — 668. *Quod ſin Mars abnegat ſolus, ibimus indecores*, pudefactae, *faſſaque quae nequeam? Sic femina.* Ita vulgata, ſed ita nullo ſenſu, vt pro conclamato et deſperato locum habeant interpretes omnes, quos fefelliſſe in primis videtur, quod *ſic femina* ſeorſim ſumerent, et intellegerent ita: Hic finem fecit

loquendi Pallas. Mihi vero fecus videtur, vnamque locus propofitionem continere, fi tamen aliter interpungere, vnamque literulam mutare liceat. Fac igitur mecum, mi lector, periculum, incidas poft *fallaque*, interrogationis notam reiicias poft *femina*, et τὸ *fic* mutes in *fim*; tum vero habebis: *Fallaque, quae nequeam, fim femina?* hoc fenfu: quae dixerim, addixerim, promiferim, nequeam perficere, *femina* quippe debilis, (vt refpiciatur ad femineos aufus v. 628.) quae Dea tantum fim, non Deus. Veniam, fpero, impetrabo a lectoribus, quod huic meo commento locum dederim in contexto. Sic faltem locus habebit aliquem fenfum, qui plane nullus erat in vulgata.

669. Mars iterum coeperat infurgere, fed Iupiter coercet: *Quid vefane fremis? quum peccatum fatis* rixis atque contentionibus, *tunc ad mea iura venitis*, vt lites veftras arbiter componam. Faciatis, quod lubet, per me licet, *habent quoniam fua fata furores*, luatis poenas, quae tales furores fequuntur. — 678. Tum conuertit fe ad vxorem et filiam, fed placidius; non inuehitur, fed *monet*: *Sit Perfen pepuliffe fatis*, cuius fata futura haec eruat: Nunc quidem victas dabit manus, Iafonis in primis virtute coactus; vt primum tamen Argo in patriam redierit, folio Aeeten deturbabit, eumdem vero *poft longa fenectae exfilia*, poft longam eamque inopem in vita priuata transactam fenectutem, (*heu magnis quantum licet in pia fatis!*) *nata iuuet*, regnum reftituet. Haec lectio praeeunte Gronovio Obff. p. 770. in textum recepta a Burmanno; quae quum admodum contorta videatur, *quantum licet fatis in pia* i. e. officia pietatis, equidem malim Bentleio ad Horatii Epp. 2, 1. 16. eatenus adcedere, vt cum codicibus fcribam *quantumlibet impia*, aliter tamen explicem. Bentleius enim: *Medea magnis fatis nata erat;* ego vero, parenthefeos fignis deletis, fic: *Quantumlibet impia*, quamquam Iafonis amore abrepta patrem olim prodidiffet, *poft magna fata* tamen eumdem iuuabit, *Graiusque nepos* Medeus, Aegei et Medeae, (repudiata enim a Iafone Medea Athenarum regi Aegeo nupferat, Diodor. Sicul. 4, 55. 56. Iuftin. 2, 6.) *in regnum reponet*.

691. His dictis *inftaurat menfam*, ad nectar et ambrofiam denuo redit Iupiter, et iam fideream noctem demittit Olympo. — 692. *Tunc adfuetus adeft Mufarum cohors Phlegraeas reddere pugnas*, ad hymnum canendum in victoriam Iovis a Gigantibus olim reportatam, *et citharae*

pulsator Apollo, Musis concinens, *fertque grauem Phrygius circum cratera minister*, Ganymedes. — 696. *Surgitur in somnos, seque ad sua limina*, domos, regiam Iovis cingentes, *flectunt*. cf. omnino Homeri Il. 1. ad finem.

IN LIBRVM VI.

1. Somno se dederant Dii Deaeque omnes; *at vigil*, peruigil *iisdem ardet furiis* nihil remiserat ab ira vehementi *Gradiuus*, *nec inuenit*, dubius est, *quae castra sequatur*, vtri pugnantium parti accedat. — 3. *ire placet*, *praesensque tueri*, (rectius *praesentem* vel *tueri* Infinit. pro Imperfecto?) *sternere si* (an) *Minyas magnoque rependere luctu regis pacta queat*, magnam calamitatem inferre, quod cum rege eiusmodi pacta inierint. — 6. *Impulit hinc currus*, incitauit equos. *monstrum inreuocabile*, lanceam ingentem, quae semel emissa reuocari non potest, *concutiens*, *Scythiaeque super tentoria*, castra *sistit*.

14. *Consiliis dum nox vacat alta mouendis*, noctis silentio interea vsus erat *Perses* ad consilia capienda, tandem legatos mittere placet, *mandata edocet adfari Minyas*. Sensus facilis, latinitas perplexior. Varia excogitarunt commentatores, vt locum ad vsum loquendi conformarent, in quibus maxime placuit, quod amiciss. Müllerus Cizensis suo exemplari adscripserat: *adferri Minyis*. Forsan tamen ab ipso vsu loquendi non discesseris, si *adfari* diuidas, ita: *edocet mandata fari* (effari) *ad Minyas*. Locum similem inuenisse mihi videbar apud Ciceronem de Offic. 3, 16. vbi *adigere arbitrum* est pro agere, cogere ad arbitrum — *fraudemque*, de fraude *tyranni vt moueant*, *quinam error hinc* ex partibus Persae *animos auerterit*, abalienauerit, quum tamen Perses eo ipso, quod vellus Argonautis tradendum suasisset, iram Aeetae et bellum in se concitauerit. — 23. *Aeetae fidem non esse loco*, fluxam, instabilem.

26. Dum haec Perses ad Iasonem ferri mandata iubet, *aureus effulsit campis rubor*, vel aurorae, vel Martis curru aduenientis fulgor, *armaque* non concussa, et *acres tubae* non inflatae *strepuere sponte; Mars saeuus ab altis equis*, curru *Hostis io!* conclamat, *agite*, *ite*, *propinquat*. Deproperat verba, vti mos est, vbi periculum est in mora. Sil. Ital. 4, 98. Arma, viri, rapite arma, viri. — 30. *fundit in aequora*, planitiem.

33. Prius quam ipſam deſcribit pugnam Valerius, ad exemplum Homeri in Catalogo nauium et Virgilii Aen. 7. duces vtriusque partis gentesque enumerat, in quarum nominibus tamen non Argonautarum ſemper aetatem, ſed feriorem ſequitur. *Muſa mone*, doce 1, 5. — 36. *nec numero memorem*, memorare poſſim, *nec nomine cunctas mille vel ora mouens*. Homerus Il. 2, 489. non niſi decem linguas decemque ora, Virgilius Aen. 6, 625. et Ovidius Metam. 8, 532. centum, Noſter mille adeo ſibi non ſufecturas linguas fatetur. — 37. *neque enim plaga gentibus vlla ditior*, nulla regio tot paruas numerat nationes, (teſte enim Strabone 11. p. 761. ed. Almelov. in ſolis Caucaſiis montibus ſeptuaginta, vel, ſi aliis credere fas ſit, trecentae gentes dicuntur habitaſſe. Idem confirmant nuperi peregrinatores, v. c. *Güldenſtädt* 1, 458 ſq. et *Reineggs* 1, 33 ſq.) *aeterno quamquam Maeotia pubes Marte cadat*, perpetuis bellis minuatur, *pingui numquam tamen vbere deſit*, ob multitudinem incolarum non deeſt, quod ſeptemtrionales regiones, quas aſtronomice circumſcribit poeta: *quod geminas Arctos magnumque anguem inpleat*, damnum celeriter reſarciat. Monitos tamen lectores velim, Valerium latiſſimo ſenſu Scythiam ſumſiſſe, nec ordinem ſequi ſemper regionum, vti quaeque vicinitate alteram excipit, ſed magnos ſubinde facere ſaltus.

42. Primus eſt *Anauſis*, *Alanorum et Heniochorum* (hodie Abchaſii et Lazii) rex, iratus, quod prae Albanorum regis filio, Stiro, generum ſe adſpernatus eſſet Aeetes. At bonus ille Anauſis *neſcius* erat, *quanti monſtri* Medeae *thalamos adſcendere arſerit*, tantopere concupierit, *atque vrbes maneat qui error Achiuas*, quam cruenta ſpectacula praebitura Graecis eſſet Medea, *gratior ipſe Deis*, cui melius Dii, quam ſibi ipſe conſulebat, *orbaque beatior aula*, felicior, quam ſi voti compos thalami talem ſociam adcepiſſet.

48. *Colaxes*, dux *Biſaltarum*, Thracum, ad Strymonem fluuium habitantium, *filius Iovis*, qui *iuxta viridem Myracen Tibiſenaque oſtia* eum progenuit. In his fluuiis variant libri. Quod ſi vero Tibiſus (Ammiano 17, 3. Tibiſſus) is eſt, quem hodie *Theis* adpellamus, pro *Myracen* malim, praeeuntibus pluribus codicibus, *Maracen* (*Maroſch*) qui in Tibiscum ſe exonerat, — *ſemifero*, *dignum*, fas eſt *ſi credere, captus corpore, nec Nymphae* Horae v. 58. *geminos exhorruit angues*. Tacent inter-

pretes, fed femiferum in eo conftitit, vt in duos angues defineret virgo formofa fuperne. De hoc virginis monftro, quae tamen non ex Iove, fed ex Hercule primos Scythiae conditores pepererit, vide Herodotum 4, 9. — 53. *Cuncta phalanx infigne Iovis geftat*, nempe *tegmina*, fcuta *caelata*, in quibus caelati effent *difperfi trifidis ardoribus ignes*, fulmina. (tela Iovis trifulca Ovid. Amor. 2, 5. 52. fupra 2, 500.) *nec primus radios, miles Romane, corufci fulminis* (alia periphrafis) *et rutilas fcutis diffuuderis alas*. *Diffunderis* eodem Graecismo, quo v. 53. *caelata*, fed paullo duriori: diffufi radii per fcuta tua. Facilius *diffuderis*, nec abludunt libri. Ceterum alata fulmina in clypeis militum Romanorum antiquis numisque vbique obuia, nec facile erit, qui legionem fulminatricem ignoret, de qua fcriptores hiftoriae ecclefiafticae olim fabulabantur. — 57. Infuper auratos *conlegerat* iunxerat in fibula *ipfe dracones, matris Horae fpecimen* (e Virgilio Aen. 12, 164. *folis aui fpecimen*) in documentum ortus fui a Nympha in dracones definente: *linguisque aduerfus vtrimque congruit, et tereti ferpens dat vulnera gemmae*, ita apte elaborati erant fibi obpofiti ferpentes, vt mediam, quae paludamentum contineret, gemmam mordere dentibus viderentur. cf. fupra 3, 190. et ibi adfcripta.

60. *Auchus Cimmerias* oftentat opes. *cui candidus olim*, inde a natiuitate, *natale decus, crinis eft*, nam toti populo communis ifte color et in honore eft, — *dat longior aetas iam fpatium triplici percurrens tempora nodo*, aetate iam prouectior capillos longiores in triplicem nodum conlegerat, *demittit facro a vertice*, non enim rex folum, fed facerdos etiam erat more prifco, *geminas vittas*.

65. *Daraps grauior*, tardior, non fatis valens corpore, *de vulnere Achaemeniae pugnae*, in pugna contra Perfas adcepto, *mifit in arma Dathin*, circum quem Martia acies eft *Gangaridum, potaque Gerys quos efferat* (ab efferare) *vnda*, feri adcolae Geryos fluuii, *quique lacum cinxere Bicen*. Paludem *Bycen* et, qui in eam fefe effundit, fluuium *Gerrhum* noui, inueniesque ad Iftrum Cherfonefi Tauricae; *Gangaridae* fufpecti, nam huius nominis populus Indiae intra Gangem nimis diftat: Strabo 11, 347, habet *Gargaridas*. Recte, nam eodem loco Strabo p. 356. et vrbem *Darapfum*, vnde Daraps Nofter nomen habet, commemorat.

69. *Phrixus* fortaſſe *Chrixus;* Heinſius. *Aceſina*, ab Aceſino fluuio ad Panticapaeum in Taurica, Plin. Hiſt. nat. 4, 26. *mouet* ducit *laeuo* infauſto *omine agmina fatidicae ceruae*, quae qualis ſit, et cur *fatidicae* nomine veniat, fateor me ignorare. Poſſit quidem *Diana ſaeua* v. 73. aliquem inducere eo, vt de Iphigenia cogitari poſſe credat, quam pro Dea cultam Scythis fuiſſe narrat ipſe Herodotus 4, 103. ſed repugnat temporum ratio, et, quae de Agamemnonis filia tradunt Tragici, nullam noſtro adfundunt lucem loco, cuius fundus fabella videtur fuiſſe Scythica. Fortaſſe rex quidam vel dux eorum ceruam Dianae ſacram confecerat, cuius imago aurea ad Deam placandam pro ſigno militari v. 72. fuit. Aliam difficultatem, quae premere locum viſa eſt nonnullis, deſumtam illam a cornibus v. 71. quibus ceruae carent, non moror, videturque Valerius femineum ſexum conſulto poſuiſſe, in quo rarius quidem, nonnumquam tamen cornua indagatores naturae obſeruarunt. cf. Ruperti ad Sil. Ital. 3, 39. in var. lectt. et Heynium ad Apollodor. p. 349.

74. *Syenes*, quem Perſes *inpia fratris Aeetae vulnera* (cf. 5, 272.) *praetentans* (inſolitum pro monſtrans) *excitaverat ſubplex*, adduxit *Hylaeam gentem*. *Hylaea* non tam gens fuit, quam regio, arboribus dives, quo nomine iam olim laudauerat Herodotus lib. 4, 19. 76. Poeta noſter non contentus multitudinem arborum celebrare, addit etiam proceritatem altitudinemque, eamque ita auget, vt ſagittas cacumina non adtigiſſe, ſed fatigatas quaſi in medio volatu decidiſſe dicat. cf. Virgil. Ge. 2, 123, 124. et Plin. Hiſt. nat. 7, 2.

79. *Cyris*. Interpretes vel vrbem, vel fluuium, vel ducem volunt. Equidem ducem malim ob additum *Titanium*, de quo tamen et ipſo cognomine nihil habeo dicere. *Hyrcani* vix locum tueri poſſe videntur, praeſertim quum v. 114. iterum obcurrant. Latet fortaſſe fluuius *Hypanis* vel *Hypacyris*, et ex *antris* a poeta memoratis Troglodytas adcolas fuiſſe conligere non ſine cauſa poſſis.

80. *Coraletae*, ſi tamen ſana lectio eſt, nomadicam vitam agentes, *plauſtris ad proelia cunctas traxere manus*, *ibi* in his plauſtris *eſt iis ſutilis* e pellibus conſuta *domus*, *et crudo*, non ſubacto et mollito, ſed pilis ſetisque horrido *reſidens ſub vellere coniux*, *et puer e primo temone pronus pendens*, (cf. Propert. 4, 8. 21. et Phaedri Fabb. 3, 6. 5.) *torquensque cateias*. Cateia eſt proprie haſta Teutonica,

obcurrit etiam apud Virgil. Aen. 7, 741. vbi v. Heynium. cf. et Silium Ital. 3, 272. et ibi Ruperti. Vitam Scytharum nomadicam desumsisse videtur poeta ex Herodoto 4, 46.

84. *Linquitur abreptus pelago*, qui praeceps, rapidus in mare desluit *Tyra* (Dniester) *linquitur*, desertus ab incolis, in bellum proficiscentibus mons *Ambenus et gelidis pollens Ophiusa venenis.* Haec vrbs ad Tyran fluuiam sita abundabat serpentibus, vnde et Graecum nomen. cf. Mannert 4, 234.

86. *Sindi*, ad Hypanin (Kuban) habitantes, *degeneres*, non qui degenerassent, a virtute maiorum discessissent, sed ignobiles, viles, quo sensu etiam ap. Virgil. Aen. 4, 13. *ruunt, glomerantque turmas*, equis vecti in bella procedunt, *paterno crimine* (ob crimen patrum) *nunc etiam metuentes verbera.* Nempe, quum Scythae belli caussa aliquando diutius absuissent, iamque reuertentes obuiam sibi venire viderent, qui et vxorum interea et facultatum potiti essent, seruos, vi quidem et armis initio cogere in ordinem eos voluere; quibus quum nihil profecissent, fustibus et flagellis rem agere coeperunt, quo facto reliquiae non caesorum seruorum in hanc regionem concesserant. vide Herodot. 4, 3. Iustin. 2, 5. Ammian. 22, 8.

88. *Phalces* dux infra 245. *aeratam nubem*, multitudinem, vt saepe, (melius tamen, quod Burmannus suadet, *pubem*) *agit aequore*, per campum, *densique* conferto ordine incedentes *leuant vexilla Coralli*, *barbaricae quis signa rotae.* Vti spolia ab hostibus capta (haec enim sunt, quae *barbarica* adpellat poeta) omnino in templis seruabant veteres, (Virgil. Aen. 2, 504. *barbarico postes auro, spoliisque superbi*, cf. eumdem 7, 183-186. et ibi Heynium,) ita et *currus*, (Sil. Ital. 1, 618. *in foribus sacris primoque in limine templi captiui currus*, Iuvenal. 10, 135. *curtum temone iugum*, ipse Noster 1, 837. *galeis rotisque praetexta domus*). Forsan igitur rotas curribus exemtas pro signis Scythae habuerunt, quod non magis mirum videri potest, quam *cerua* v. 70. et, qui sequuntur, *sues*, et *Iovis columnae*, quae omnia a nostris militaribus signis longe discrepant. — 90. *ferrata dorso forma suum.* Sues igitur, quibus pro setis aculeos ferreos addiderant? Ferarum imagines vti omnino priscis signa militaria fuisse scimus, ita in primis de Germanis testatur Tacitus Hist. 4, 22. et Germ. 7. Romani adeo *aprum* in vexillis habuere. v. Plin. H. N. 10, 4. Sext. Pomp. Festum. p. 356.

ed. Dacer. cf. libellum *Io. Phil. Caſſel* de porco in vexillis Magdeb. 1748. Sed quum Scythae, teſte Herodoto 4, 63. ſues auerſarentur, et ne alerent, quidem, Maſerio, qui de hyſtricibus exponit, adceſſerim. — 91. *truncaeque Iovis ſimulacra columnae.* Non Martem ſolum, quamquam hunc in primis, ſed Iovem etiam a Scythis cultum eſſe, idem narrat Herodotus 4, 59. ſimulacra igitur eius vel protomas truncis arborum inpoſitas pro ſignis fuiſſe veriſimile fit. — 92. *proelia nec rauco curant incendere cornu,* non tubis lituisue excitant ſuos ad certamen ineundum, ſed res a maioribus geſtas decantant, *veterum laudes, viris hortamina,* quibus ſe ad eamdem laudem inpellant.

95. *Aſt vbi Sidonicas inter pedes aequat habenas; Illinc iuratos ſecum trahit Aea Baternas.* Locus obſcuriſſimus, in quo explicando valde deſudarunt interpretes, nihil tamen profecerunt. Et primum quidem Heinſio *aſt vbi* non ſatis apte reſpondere videtur ſequenti *illinc,* quapropter mauult vel *hinc,* vel *poſt;* deinde, quum Strabo lib. 7. c. 16. Sidonas Baſtarnarum partem fuiſſe tradat, idem vir olim doctiſſimus, ne eumdem populum Valerius bis poſuiſſe videretur (quod tamen nihil me mouet, quum vnius gentis plures nationes in eodem exercitu poſſint militiam agere) pro *Sidonicas* coniecerat *Eſſedonicas,* et ſub voce *inter* nomen aliquod gentis deliteſcere ſuſpicatus erat, in quo adſtipulantem habuit Burmannum. Mihi igitur, praeſertim v. 750. comparanti, talem inueniſſe gentem olim videbar, legebamque pro *inter* — *Iber,* quam tamen coniecturam poſtea vna deleui litura, partim, quod primam ſyllabam in *Iberis* vbique conreptam deprehendi, partim, quod Iberi ſeorſim obcurrunt v. 120. Variis, quibus faciliorem loco ſenſum dari poſſe opinarer, excogitatis, tandem vna litera mutata: *Eſt* pro *Aſt,* omnia, vti iacent, ſeruari poſſe credidi. *Eſt vbi,* i. e. *hinc,* (habes igitur, quod obponatur τῷ *illinc*) *Sidonicas inter pedes aequat habenas* (eſt vbi inter S. habenas pedes aequat) hoc ſenſu: pari peditum equitumque numero in bellum inerunt Sidones. *Aequare* eodem ſenſu eſt infra 160. Meliora nunc non habeo. — Nec minus inpeditus eſt v. 96. *Illinc iuratos ſecum trahit Aea Baternas.* Quid enim? Aea quum Colchorum ſit, non Scytharum, de quibus hic ſermo, ciuitas, *ſecum* nullo modo ferri poteſt, lubensque adcedo auctoritati Valeſiani codicis et editionis Bononienſis, legentium: *iuratos* IN SE (quod idem orae exemplaris ſui

adſcripſit Reineſius) i. e. Aea, rex Aeetes iniuria fratri inlata effecit, vt Baternae in eum coniurarent, et infeſta manu regiam eius peterent. Eumdem ſenſum haberes, ſi propius ad ſcripturam vulgatam legeres: *ſibi contrahit;* ſed et hoc durum. — 97. *quos crudi mora corticis armat,* ſcutum ex arboris cortice, quod moretur tela, nec ad corpus penetrare patiatur, (Sic *loricae morae* Virgil. 10, 485. aeris morae Sil. Ital. 5, 319.) *aequaque nec ferro breuior nec rumpia ligno.* Rumpia in telis numeratur a Gellio Noct. Attic. 10, 25. eſtque, vti locus noſter docet, haſtarum genus, quarum et pars lignea, et ferrea cuſpis eadem apud omnes erat longitudine.

99. Sequuntur adcolae fluminum Scythicorum quorundam, *Noae, Alazonis, Tarae, Evarchi. Nec procul albentes,* nudas, puras, ſine inſignibus *parmas,* ſcuta *gemina ferit aclyde,* duobus iaculis. Bina ſpicula habet Virgil. A. 7, 687. ex quo 7, 730. et ipſam aclydem mutuatus ſine dubio eſt Valerius. Heynius ibi per iaculum amentatum, loro aptatum exponit. Eſt etiam ap. Silium Ital. 3, 363. et 8, 550. vbi v. Ruperti. — 100. *hiberni qui terga Noae* (eſt etiam ap. Herodotum 4, 49.) *gelidumque ſecuri eruit et tota non audit Alazona ripa.* Alazon, hodie Alaſan, eſt Albaniae fluuius. v. Strabo 11, 344. Plin. H. N. 6, 10. Mannert 4, 428. Hoc, niſi fallor, vult poeta: adcolas iſtorum fluminum, glacie per hyemem ad imum vsque fundum ita conſtrictorum, vt per totam ripam delabentium ſonitus audiri poſſit nullus, ſecuribus excidere ſolere glaciei ſegmenta, e quibus potum ſibi parent liquefactis. De frigore in plaga ſeptemtrionali vide omnino Virgil. Ge. 3, 351. it. Ovidium Triſt. 3, 10, 23. et alibi. — 102. *Quosque Taras* (Tyras eſſe non poteſt, qui ſupra iamiam v. 84. memoratus eſt) ſine dubio *Torus,* quem Colchidis fluuium habet Strabo lib. 11. *niueumque* perpetuum epitheton *olorum ferax Evarchus,* de quo adpoſite laudat locum Etymologici Magni Burmannus: Φασὶ δὲ καὶ ποταμόν τινα παρὰ τὴν Σινώπην Εὔαρχον ὑπὸ τῶν Ἀργοναυτῶν προςηγορεῦσθαι, ἀφ' οὗ πρῶτον ἔπιον. ὡς φησὶν Εὐφορίων. Ἠ οἱ Εὐάρχοιο φέρε κλέος ἀμφὶ ῥέεθρον. — Vnum me adhuc in hoc loco vellicat, quod non ſatis liquet, vnde τὸ *quosque* v. 102. pendeat; nam ad *quos* v. 97. referri vix poteſt, niſi verſus tranſpoſitos ſuoque loco motos velis, ita vt noſter ſtatim ponatur poſt v. 98. *quosque* ſc. *armat,* armatos mittit Taras — et Euarchus.

103. *Ariasmenum*, regulum Scytharum, *ingentem* ob proceritatem corporis, *molem belli*, intellexerim de eo, quod haud lene momentum adferret, vtri parti adcederet, *lateque ferentem vndique falcatos deserta per aequora currus*, qui curribus suis tam late prostrauit hostes, vt nullus per campos superstes conspiceretur. cf. infra v. 387. — 106. *Insequitur Draneaea phalanx claustrisque* portis Caspiis *profusi Caspiadae, quis non segnius* (sic ordines verba) *turba canum ad litnos acres*, grauiter sonantes *exsilit, pugnasque capessit heriles*, in pugnae societatem venit cum dominis. *Inde*, quo fit, vt *par mortis honos* contingat, *tumulisque recepti inter positus virum*, locum obtineant mortui inter sepulcra hominum. (Vix alibi reperias *positus* sic vsurpatos, sed sensus alius esse non potest, et amat talia Valerius, v. c. *inceptus* v. 124.) *Nam pectora ferro terribilesque innexa iubas*, pectora et ceruices ferreis laminis collaribusque aduersus sagittas gladiosque munita *ruit agmine nigro latratuque cohors: quanto sonat horrida Ditis ianua*, Cerberi latratu, *vel superas Hecates comitatus ad auras*. Sumunt interpretes de Furiis, quae tamen non magis huc vocandae sunt, quam ap. Virgil. Aen. 6, 257. vbi canes inferi Hecaten comitantes intellegendi, iubente Heynio.

114. Ab *Hyrcanis*, vrbe Thraciae Hyrcania? (v. Stephanum de Vrbibus) agmina duxit *Varus sacer*, vates, quos multos Scythiam habuisse narrat Herodotus 4, 67. *eum Scythiae iam tertia viderat aetas*, quod senectutem viri indicat, et ad Homeri Nestora adumbratum est, *magnanimos Minyas canentem* qui Argonautarum aduentum praedixerat. *Illius monitis spondentibus*, victoriam certam promittentibus, *et dites Indi, et centumgeminae ἑκατομπύλου Lagea nonalia Thebes* in Aegypto. Lagea noualia debentur Gronovio Obss. lib. 1. c. 18. (nam ante eum libri habebant *naualia*) per πρόληψιν a Ptolemaeo Lagi filio sic dicta. *Arna Lagi* sunt ap. Lucanum 8, 443. — 119. *totaque Panchaia*, pars Arabiae Troglodyticae pro tota Arabia *Rhipaeo triumpho* ad triumphum in Scythia *rapta*, excita. In his vero tam longe remotis regionibus Burmannus putat respici ad victorias, quas Scythae olim ad Aegyptum vlteriusque protulisse iactabant. v. Iustin. 2, 3.

120. *Discolor*, non de colore faciei, sed varietate vestium armorumque adcipiendum, *hastatas effundit Hiberia* (hodie Georgia, Russis Grusinia) *turmas*. — 121.

Raptor amorum, pignerum amoris, infantium, puellarum, coniugum. (Sic infra v. 168. *nostrosque feret qui victor amores.*) *et expertes canentis Iazyges aeui*, voluntaria morte canitiem praeuertentes. *Namque vbi iam vires aliae*, non eaedem, quae antea, *notosque refutat arcus*, recusat, non potest tendi ab eo, qui hucusque tetenderat, *et inceptus*, conamina vibrandi *iam lancea tenuit heries.* — 125. *Magnanimis* fortibus *mos ductus* (ab) *anis, haud segnia* (segniter) *mortis iura pati*, moriendi necessitatem sponte subire, sed filiis ipsi se tradunt ense conficiendos, *rumpuntque moras*, sine mora, illico, et pater et filius res suas agunt, *ambo miseri animis et fortibus actis*, miseri patres, qui haec animis concipere, miseri filii, qui desideria patrum explere sustinent.

129. Adsunt porro *Micelae*, crinibus odoratis, *Cessaei, Arimaspi*, vnoculi (nam Scythica lingua *arima* est vnus, et *spu* oculus. v. Herodotus 4, 27.) *ignotis insontes metallis*, vitiis nondum inquinati, quae debentur metallis, melius latentibus. — 132. *Auchates doctus*, peritus *vaga vincula*, laqueos per aerem *patulo gyro* per apertum campum equitans *spargere*, et *extremas* in vltima acie constitutas *turmas* hostium *laqueis adducere*, in terram detrahere, vt retiarii in spectaculis Romanorum. cf. Herodot. 7, 85. Pausanias 1, 21. et *Beckmanns kleine Anmerk.* Stück 1. S. 1 ff.

134. Nec silendus *Thyrsageta*, *tympana gestans cinctusque vagis* fluitantibus *post terga pellibus* ferarum exuuiis, et *nexas viridans floribus hastas*, viridibus floribus, hederis in primis thyrsos ornans. *Fama, ducem, Iovis et Cadmi*, cuius filia Semele, de *sanguine Bacchum hac*, sic armata *manu*, exercitu *felicia regna, thuriferos Sabaeos*, (Virgil. Ge. 1, 57. India mittit ebur, molles sua *thura Sabaei*) *hac Arabas fudisse: mox Hebri vada quum rumperet*, Hebrum fluuium superasset, *Thyrsagetas gelida liquisse sub Arcto*, tamquam coloniam, vti Sesostris 5, 42. Aegyptios suos Phasidis inposuit agris. *Illis omnis adhuc veterum tenor*, a maioribus traditos mores retinuerunt, *et sacer aeris pulsus*, tympana v. 134. *et Eoae memoratrix tibia pugnae*, quae bella in Oriente olim gesta in memoriam reuocaret. Conferas velim omnino supra 5, 74-80.

143. Incolae montis *Emmedae* (al. Emodae) *Exomatae*, iidem, qui aliis Iaxamatae, — *Torini* — *Satarchae*. Torinis *mellis honos*, apes alunt, et mellificio viuunt. Sic

faepe honos de largo prouentu agrorum, de anni tempeftatum pulcritudine cet. Satarchen *ditant fua mulctra*, pecuariam agunt. — Exomatas venatus alit, optimosque in toto feptemtrione equos pafcuut, *abeunt* transeunt *Hypanin*, *fragilemque per vndam*, glacie tenui vix adftrictam (*perfidum glacie flumen* eodem fenfu habet poeticae elocutionis amans Florus 3, 4.) *tigridis aut faeuae profugi*, Exomatae nempe, celeriter redeuntes, *cum prole* catulis raptis *leaenae* (cf. 1, 491.) *morfiaque mater ftupet aggere ripae fufpectae*, non audent catulis orbatae matres tam lubrica, periculofa veftigia fequi.

150. *Centores — Choatrae.* Centoras *dubios*, medios, qui neutri fefe parti adiungere maluiffent, *impulit tamen Phrixei velleris ardor, et Choatras, quibus in fuperos faeuus* (pofteriori fyllaba producta, quod fibi aliquando permittunt poetae in caefura.) *honor*, qui victimis humanis Deos placabant, *quibus artes monftrificae*, magicae, prodigiofae, *nunc vere nouo compefcere frondes*, foliorum in arboribus prouentum magicis artibus inpediunt, *nunc fubitam trepidis Maeotin foluere plauftris*, per Maeotin glacie citius exfpectatione liberatam currus agunt tanta cum audacia, vt ipfi currus timeant, ne mergantur. — 155. *Maximus Stygia*, magica *arte venit Coaftes*, quem tamen non tam amor pugnae, *quam fama Cytaeae* (Colchicae) *virginis folicitat et paribus fpirans Medea venenis*, (*fpirans* Ablatiuo iunctum, vt fupra 129. et *redolere* 4, 15.) non minus quam ipfe herbas odoratas et alia veneficia tractans. In tam famofae veneficae notitiam venire ita cupiebat, vt de incantationibus nunc non cogitaret, vt manes non euocaret, *gaudet Averna palus nocte quieta*, vt Charonti fomno indulgere permitteret, *gaudet nocte quieta portitor*, vt Lunam non deuocaret aethere, *gaudet tuto veniens Latonia coelo.*

160. Vltimi nominantur *Ballonoti — Moefi — Sarmatae. Ballonoti geminis aequantes cornibus alas* ex vtraque parte aciei eodem numero cornua tegentes. — *Moefus comitum celer mutator equorum*, vna voce *defultor*, qui ex vno in alterum tranfiliebat equum. Locus de his defultoribus claffieus eft apud Manilium 5, 85 fq. — *et ingentis frenator Sarmata conti*, longam grauemque haftam perite moderans.

163. Sic igitur enumeratis, qui a Scytharum et Perfae partibus ftabant, populis, multitudinem et ftrepitum tot

millium variis exornat comparationibus. *Non tot ab extremo aequore*, nam quo latius est longiusque mare, eo plures altioresque exsistunt fluctus, *fluctus agit Boreas*; — *nec sic* tanta vi *fratribus* aliis ventis *respondet*, aduersum spirat — *aut is apud fluuios volucrum sonus*, clangor, clamor inconditus, (est ex Homero Il. 2, 459.) *lymphata miscet millia*, nullo ordine inter se confusa hominum millia, eaque pugnandi cupidine furibunda, *quot foliis, quot floribus incipit annus*. Sollemnis ad multitudinem exprimendam comparatio, desumta a foliis vel vere procrescentibus, (de quibus praeter Homerum Il. 2, 468. Pindarus Pyth. 9, 8:. ὅσσα τε χθὼν ἠρινὰ φύλλ' ἀναπέμπει) vel auctumno decidentibus, (de his vide Virgil. Aen. 6, 309. et qui ibi ab Heynio laudantur). — 168. *Ipse rotis* plaustrorum *gemit*, (quod de rebus inanimatis dicitur omnibus, quae premuntur, in quibus elaboratur; sic 3, 164. robur gemit adactis cuneis) *intus*, non in superficie tantum tactus *ager*, *tremebundaque pulsu* equorum, vngularum *nutat humus*, *quatit vt saeuo quum fulmine Phlegram Iupiter* in certamine contra Gigantes, *atque imis Typhona reuerberat aruis* surgere conantem iterum iterumque reprimit.

171. Iam ad alterum, Colchorum exercitum progreditur poeta. *Prima tenent patriis* Aeetae *armis* Absyrtus filius, *et gener* destinatus Stirus, *ingentesque inter sua millia*, quae quisque ducebat, *reges*, duces, reguli. At *Iasonem Graeci sui* iuuabant et *ipsa*, quae multis millibus potior esset, *Pallas*, *aegide terrifica*, *quam nec Dea lassat habendo*, tractando, (*lassare* h. l. eodem sensu, quo alias *fatigare* de rebus, quibus crebro et cum contentione vtimur) ergo nunc nondum vibrat, *nec pater horrentem colubris vultuque tremendam Gorgoneo*, Medusae capite. Quid *pater*, in quo tamen nihil variant libri, hic sibi velit, equidem non video. Scripsit sine dubio Valerius *quatit*, vel propius ad scripturam *quatere*, quod iungas sequentibus: *tempus erat*. — *nec tempus adhuc semineces ostendere crines*, qui non alii esse possunt, nisi iidem Medusae caput cingentes angues, sed cur *semineces?* Haud inepte ad sensum Friesemannus coniicit *saxificos*, quod tamen a vestigiis scripturae nimium recedit. *Semineces* si retineas, explicari forsan possint pallentes, marcidi, ἡμιθνῆτες — *primasque sinit concurrere pugnas*, nunc nil nisi committit pugnantes. Aegida promit demum infra v. 396. qui locus omnino lucem adfert nostro.

178. Tanto vero acrius incendunt proelium *Mavors pater*, quod nomen Diis adponere omnino amat Noster, *et mala leti gaudia (Mordlust) Tisiphoneque caput per nubila tollens*, vt vndique conspici possit, *mediaque altissima pugna.* — 181. Nec abest *Fuga*, quasi Dea, *nondum tamen clara* (vt Graecor. δῆλος) nondum certa, dubia adhuc, *quibus sese mentibus addat*, vtri exercitui fugiendi partes adtribuat, quorum animos formidine inpleat, vt primi fugam capessant.

182 — 188. His versibus diram poeta in vniuersum imaginem pingit et proelii ipsius, et campi, in quo pugnatur. *Vbi consertis iunxere frementia telis agmina*, magna conclamatione ad manus ventum est, *virque virum galeis adflauit adactis*, ita inplicantur, vt leui ventulo motis galearum cristis faciem sibi inuicem tangerent. — 186. *Voluit* rotundas *ager galeas et thorax egerit imbres sanguineos*, emicat sanguis copiosissimus. — 187. *Hinc*, ex hac parte *barbarici glomerantur ouatus*, condensantur ouantes (sic fremitus coire v. 232.) *hinc* ex altera parte *gemitus mixtaeque virum cum puluere vitae.* Audacius et hic abstractum pro concreto, pro viris adhuc quidem spirantibus, sed ita grauiter vulneratis, vt surgere non possent.

189 — 426. Singularia nunc certamina describenda sibi sumit Valerius, in quo varia pugnae et mortis genera, nisi eadem, qua Ouidius in pugna Centaurorum et Lapitharum Lib. 12. ingenii vbertate, satis tamen probabiliter prosequitur.

189. *Caspius* Scytha *Monesen Aeaeum*, Colchum *correpto crine abstulit*, proripuit, *hunc pariter* simul *Colchi Graiique* iaculis petunt: *rapit ille necem*, eo celerius conficit hostem, *praedamque relinquit*, spolia tamen detrahere non potest. *Nec sociis iam cura viri*, mortem vlciscendi tempus non est.

192. *Caresus* Colchus *Dypsanta et Strymona vulnera spargentem obscura* ex insidiis, qui plures iamiam lapidibus e fundo proiectis vulnerauerat, *deiicit*, conficit. v. paullo post 218. 1, 191. 2, 330. (*deiecit leto* Virgil. Aen. 10, 319. nec ipsi prosaici respuunt, vide Nepotem Thrasyb. 3, 1.) *iamque latet*, nihil eius conspici potest, ita proculcatus protritusque erat equis et curribus.

196. *Melas* filius Phrixi 5, 462. et *Hidasmenus. Leuis abies* hasta cf. v. 236. *elusit vtrumque*, aberrauit, neuter

hostem feriit, *prior occupat aere citato*, ense promtior *ima cassidis*, infimam galeam ad occipitium.

200. *Mixta perit virtus*, fortissimi ex vtraque parte cadunt, ita tamen, vt singulorum facta non possent dignosci prae turba et tumultu, vti recte exponit Burmannus, — *dum sibila respicit cuspidis*, per aera aduolantem cum sibilo hastam.

203 — 218. Res a *Castore* aduersus *Gelam et Medorem* gestae enarrantur admodum iucunde. *Viderat Hyrcanos paribus equis discurrere*, *pater armento quos diues ab omni nutrierat*. Burmannus iungit *diues ab armento*, i. e. armenti, quamquam rariorem istam constructionem ipse fatetur. Malim igitur Pio accedere, qui coniungit *nutrierat ab omni armento*, scil. separatos ad militiam, cui explicationi et *τὸ omni* videtur fauere, et quae sequuntur: *fatis viam monstrarat iniquis*, eo ipso bonis illis animalibus, nil tale merentibus, male consuluerat. — 206. Castor igitur *candore notato*, equi enim isti albi erant, eiusdem igitur coloris, quo Cyllarus suus, quem domi reliquerat 1, 426. *simul hastam in Gelam iacit alipedemque; constitit excusso victor duce.* Ex iis est locus, quos Valerius, si per fata licuisset, aliter fuisset adornaturus; nam quomodocumque exponas, noue et incommode dicta nonnulla inuenies. Quod si interpunctionem vulgarem post *alipedemque* retineas, incommodum exoritur inde, quod equum non vellet ferire Castor, quo viuo vti mallet. Sin autem colon ponas post *iacit*, iungasque suadente Burmanno *alipedem constitit*, tum vero *constitit* actiue sumtum pro *constituit*, quod et ipsum non satis aptum, inusitatum esset. Vossius: *constitit excusso vector* i. e. equus *duce*, quod probabile videri possit ideo, quod *excutere* sollemne et fere perpetuum verbum sit de equo, sessorem deiiciente, et *vectoris* vocabulum bis poeta de ariete Helles vsurpauerit 1, 282. 425. Magis adridet Heinsius, cui subfragatur Beckius p. 269. pro *constitit* legens *insilit*; fortasse tamen non omnino contemnendum, propius quippe ad literarum ductus adcedens *corripit*, celeriter prehendit, vti *corripit ensem* 7, 148. Vtcumque sit, ipse Iupiter gauisus est, *risitque ab alta nube filium*, cui, quum pedes antea depugnasset, equitem nunc agere contigerat. — 211. Tum vero *furens luctu* ob amissum fratrem, *visuque*, quod Castora fratris equo vectum contra se venire conspiceret, *Medores superos precatur: Hunc* (f. *nunc*) si ita

Iubet, adeo *me caeſo fratri reddite comitem; primus cadat impius*, infidus equus, *qui contra me venit captiuaque terga miniſtrat*, praebet nouo ſeſſori. — 217. Sed eum *prior haſta deiicit*, occupat *Phaleri Actaei*, Athenienſis, Argonautae; *ad ſocias ſonipes* equus, non Caſtoris, ſed Medoris *citus effugit alas*.

219 — 241. Nec his fortiter geſtis contentus Caſtor caedit plures. *Quis tibi, Rhyndace, fatales Amyclas Oebaliamque manum* (vtrumque ſpectat ad Laconicam, vnde Caſtor oriundus) *metuiſſet, tot montibus inter diuiſo totidemque fretis. Inter* ſic caſui poſtpoſitum et aduerbialiter vſurpatum eſt Graecum *μεταξὺ*, totusque locus fere ad verbum ex Homero Il. 1, 156. deſumtus: Μάλα πολλὰ μεταξὺ Οὔρεά τε σκιόεντα, θάλασσά τε ἠχήεσσα. — 221. *clari Taulantis alumnus ſemidea genetrice Tages.* Quis hic Tages ſit, lubens fateor me ignorare. Tagen noui, Etruscae diſciplinae auctorem, ex Cicerone de Diuinat. 2, 23. Tyrrhenum vatem Columellae 10, 345. vbi v. Schneider in Indice ad ſcriptt. rei ruſt. h. v. Sed quid Tyrrheno cum Scythis? Plura omnino ducum Scythicorum hoc in proelio decertantium nomina effinxit Valerius, et notabilia de iis narrauit, quae vel ipſe excogitauit, vel e fontibus hauſit nunc deperditis. Nec Taulantem noui, quamquam Taulantii, i. e. Illyrii a Taulante, Illyrii filio, bene noti ſunt: nec magis, quod *genetrici ſemideae* nomen fuerit, dicere habeo. — Quae ſequuntur v. 223. *cui plurima ſyluis peruigilat materna ſoror, cultuque laborat*, non minori premuntur obſcuritate, quam vt remoueret, ita locum refinxit Heinſius: *cui plurima telis peruigilat nocturna ſoror.* Ingenioſe quidem, (ingenioſius adeo, quod amiciſſ. Müllerus ſuo exemplari adſcripſerat, *filis*) vt multa huius poetarum ſoſpitatoris eximii, et ad intellegendum facilius, ſed audacius iuſto. Rarior eſt quidem is ſyluae vſus, vt de ſingulis arborum generibus earumque prouentibus dicatur; vide Broukhuſium ad Propert. 1, 14. 5. et Gesner. Theſ. h. v. Similis adeo locus eſt Noſtri infra v. 649. vbi Heinſius itidem *telam*, ſed ſine cauſa, repoſuit. Vide, quae ibi notauimus. *Nocturna* porro, quam maiult Heinſius, *ſoror* de ita ſedula, vt in matronali opere per noctem adeo ſit, placet, fateor, et ſic ſaepe obcurrit in laudibus feminarum, ſed non adeo neceſſaria mutatio, et *noctis* notionem iamiam inuoluit τὸ *peruigilat*. Burmannus in *ſyluis* fortaſſe nomen aliquod proprium latere coniicit. Egovero

N 2

totum locum inmutatum reliquerim, malimque, vt verbis vtar Dorvilii ad Charitonem p. 410. ed. Lipf. "intricatius interpretari, quam emendare ita, vt etiam difficultates remaneant." Quum igitur poeta Tageti matrem det *femideam* (Nympham) foror eius et ipfa talis fuiffe credenda eft. (Dryas?) Poffit itaque *fyluis* i. q. *in fyluis* effe, namque praepofitiones crebro omittere poetis follemne eft, vel *fyluae* h. l. de materia ad texendum in fyluis obuia, lino in primis, quod fuadere fequentia *candentis carbafa lini* videntur, intellegendae. Totus itaque loci fenfus meo qualicumque iudicio hic eft: *cui plurima*, adfidue et diligenter, *fyluis* in fylnis, vel lino, bombyci cet. *peruigilat* pernox operam dederat *materna foror*, matertera, quae fororum filiis etiam nunc in amoris fignum acu tunicas pingere folent. Sed haec omnia fcripfi timidiuscule. — 225. Nil tamen iuuant pulcrae illae veftes Tagetem, *tenuia candentis carbafa lini.* Saepe apud veteres obcurrunt, vbi de Aegyptiis fermo eft, nec hic alieno loco funt, quum Colchi, coloni quippe Aegyptiorum, (v. fupra 5, 419.) linteas veftes in prifcae originis memoriam retinuerint. — *Non aura depicta chlamys*, paludamentum (Virgil. Aen. 3, 483. *picturatae auri fubtemine veftes*) — *non flaua galeri*, galeae vel pilei *caefaries*, crifta, (Virgil. Aen. 7, 688. *fuluos lupi de pelle galeros tegmen habet capiti*) — *pictoque fubtemine bracae*, e panno, cuius ftamini diuerfi coloris fila effent intertexta. De bracis Sarmatarum vide fupra 5, 425.

228. *Iamque nouus eques* Caftor *ftupefacta per agmina* hoftium *vadit*, incedit alacriter, *denfaque fpargens haftilia dextra.* Vt verfus fibi conftet, iungenda quidem cafu fexto *denfa dextra*, ita tamen, poetarum more, vt denfi notio non ad dextram, fed ad haftilia referenda fit; — *fpargens*, modo hunc modo illum hoftem inuadit lancea, *fulmineumque enfem*, corufcantem (cf. Virgil. Aen. 4, 580. 9, 442. et fupra 3, 119. *praefulgurat enfem*) *ingerit proturbans*, prae fe agens. — 232. *coiere fremitus virorum femiferi*, i. e. frementes viri, vti fupra 187. ouatus et gemitus glomerati. — 233. *riget his lorica molli* tractabili, lenta *catena*, *id quoque tegmen equis* cataphractariis inde dictis, de quibus vide Tacitum Hift. 1, 79. 5. vbi fermo de Sarmatis, *et abies*, lancea, hafta v. paullo ante 197. paullo poft 243. *quercus*, *obnixa* fuftentata, adiuta *genu*, *porrecta per armos et caput equi ingentem campis hofti-*

libus vmbram fert, in quo tamen ingenio nimis poeta indulsit, *vaditque* ista hasta *virum vi, vadit equorum*, h. e. viris equisque cum impetu inruentibus robur ei adcedit, *docilis* (poet. de re inanimata) *relegi docilisque relinqui*, manum equitis promte sequebatur, vt et retrahi, erat enim amentata, et in hostis corpore fixa relinqui posset, *atque iterum medios non altior ire per hostes*. Hoc obscurius. Burmannus explicat: non in eamdem, qua iacula, altitudinem torquetur; quod nihili est. Heinsii mihi placet coniectura: *non tardior*. — 239. *Orbibus hos rapidis*, gyris celeribus, *mollique*, leni per aequora *anfractu leuioris equi deludit anhelos*, vt viri equique ilia ducant, *inmemoresque mori*, de morte non cogitantes, securi.

241. Sed non eadem, qua Castor, fortuna pugnabant alii e Colchorum exercitu. *Campesus inpacta* adacta *quercu* hasta *latus inter et ilia tollitur*, equo excutitur, *ac mediam moriens descendit in hastam*, pronus cadit in hastam aduersarii. Alii poetae sic *induere* hastam. Ovid. Metam. 12, 345. ilia induit fractae orno. Virgil. Aen. 10, 681. mucrone se induere.

245. *Oebasus*, dux Colchicus, *submisso poplite Phalcen* Scytham, qui tamen et ipse v. 554. conficitur, euasisse ratus, laeuum per *luminis orbem* oculum *transigitur, tenerae liquuntur vulnere malae*, ossa sub oculis dissoluuntur, comminuuntur.

248. Contra autem *Sibotes geminis thoracibus*, duplicatae loricae, *fidens*, *gladio ferit vltima teli*, hastae ab aduersario *Ambeno* missae *nequidquam: iam cuspis inest*, quam tamen defractam nil curat Ambenus, et alium, *Otrea trunco ligno*, lanceae fragmento *medium subit*, inuadit.

252. *Taxes* Scytha *Hypanin* Colchum, cognominem fluuio, quod saepe fit in his terris, vti modo *Ambenus* et montis v. 85. et ducis nomen est; *vehit* proripit, *atque remissum*, debilitatum, viribus defectum *pone trahit et cursibus exsuit*, dum currit, retrahit *hastam; dumque reconlectam* (relegere sic 237.) *rursus locat* ad genua (v. 136.) pugnam continuaturus, *Lacon* (sine dubio Castor vel Pollux) *inruit vltro*, prior occupat (*prior* et *vltro* iunguntur 2, 124.) *et adhuc inuadit inermem*, prius quam hastam suo loco reponeret.

256. *Onchea* Scytham *aduerso conto*, lancea in aduersarium directa *praeceps* in genua procidens *equus inpulit*, excussit, *nequidquam totis reuocantem viribus armos*,

equum prolabſum fruſtra conatum erigere. *In latus adcedit* (melius, vitatius ſaltem *adſedit*, inclinatur) *equus, adcedit et ipſe frigidus*, mortuus, *rorat procul vltima cuſpis* defracta ſanguine ipſius madida longius proiicitur. — 261. *Qualem populeae ſidentem nexibus vmbrae*, denſis frondibus arboris tutum ſe putantem *auem ſummi deducat, ab arbore rami*, ab alta, in aerem porrecta arbore, *ante manu tacita cui plurima creuit harundo*. Hoc aucupum commentum, quo calamos calamis, quorum ſummus viſco erat oblitus, ita adiungerent, vel infigerent, vt paullatim ad arboris excreſcerent altitudinem, ſaepius memoratur a veteribus. v. Tibull. 2, 5, 30. Propert. 2, 15. 24. Martial. 14, 2. 18. Petron. 40. et 109. in primis huc facit Silius Ital. 7, 674. "Vt qui viſcatos populatus arundine lucos. Dum nemoris celſi procera cacumina ſenſim Subſtructa certat tacitus contingere meta, Sublimem calamo ſequitur creſcente volucrem." — *Illa auis dolis viſcoque conrepta ſequaci* tenaci, *inplorat ramos*, docte, in auxilium vocat, arborem repetere contendit, *atque inrita concitat alas*. Comparatio iſta per ſe conſiderata haud inuenuſta eſt, cum praecedentibus tamen nullo, vel tenuiſſimo filo cohaeret.

26.. Pugna *Stirum* inter et *Anauſin*, Medeae nuptias vtrosque ambientes, illum iuuentutis Albanorum principem, hunc Alanorum regem, (v. 43. et 3, 497.) deſcribitur. *Parte alia, nam fors ita iunxit*, caſu ſibi inuicem oblati ſunt, *infeſtis armis Stirus adeſt*; *laetus virum* aemulum *cognoſcit Anauſin*. (*Virum* admodum friget, malim igitur cum Heinſio *viri*, vt iungatur laeto: *Vergnügt, ſeinen Mann zu treffen*. Sic ſupra 3, 659. *laetus opum paciſque.*) *Et prior*, vltro, non exſpectans alterius orationem: *En cuius thalamis Aeetia virgo dicta* addicta *manet, noſtrosque feret qui victor amores*. Ironice dictum. *Non:* (feres) *inuitoque gener mutabere patri*, non tu, ſed alius gener quaerendus erit. — 271. Stirus *fugit ſaucius, atque datum leto non ſperat Anauſin, nec videt*, a ſe quidem non interfectum eſſe ſcit, neſcit tamen, cur tam ſubito euanuerit. Sed reapſe erat morti proximus Anauſis, falſus tamen in eo, quod Stirum a ſe letaliter vulneratum opinaretur, qua opinione ductus ironiam illi rependit: *ad ſoceros pactaeque coniugis ſinus* amplexus *fugis*, vulnus referens, quod nullo Medea *ſuſtineat* cohibere, ſanguinem ſiſtere profluentem queat (*ſuſtentare* eodem ſenſu ap. Sil. Ital. 9, 174.)

veneno. Dixerat, *extremus quum lumina conripit error.* Recte error, (non *horror*, quod aliis placuit) de caligine morientis oculis obfusa, quae facit, vt, quae oculis obuerſantur, non amplius clara atque diſtincta adpareant.

279—385. Res a *Geſandro*, Iazygum rege, praeclare geſtae pluribus enarrantur. *Hinc*, hac morte Anauſis *animos actes auget*, exaſperatur exercitus, *magnoque doloris turbine*, inpetu, nimio dolore perturbatum (*turbo* eſt in vocabulis, quae Valerius amat) *Geſandrum Mavors rapit*, qui Iazygas, ciues ſuos, morantes increpat, et *ſtricto enſe ſic vrguet:* — 282. Ad intellegendam acerbam, quae ſequitur, obiurgationem in memoriam reuocandus eſt apud Iazygas receptus mos, vt ſenes non ſua morte morerentur, ſed filiis ſeſe interficiendos committerent. v. ſupra 122. Rex igitur increpat ignauos: *Nempe* (quae vocula itidem vt *ſcilicet* in ironia ſolet adhiberi) *omnes cecidere ſenes, nempe omnis ademtus pater. Quae foeda ſenectus*, quam dispar ab patrum ſenectute, quae ignauia *conripuit. Aut mecum ite — aut caris obcumbite natis*, filiorum manibus interficiamini. — 287. *Inruit, et patrias coeptis ferus aduocat vmbras*, manes patris pronocat, vt pugnae teſtes adſint: *Sancte Vorapte pater*, nam manes priſcis pro numinibus erant, *tua pectora*, animum, fortitudinem *ſubgere* da *nato: ſi tibi ſata tarda turpesque moras perofo*, ſi tibi, quem nimis longae vitae taedium cepiſſet, *non ſegnius ipſi paruimus* ſi promte tibi manum olim intuli, *paruique viam* hanc gentis noſtrae diſciplinam conſuetudinemque parentes interficiendi, *didicere nepotes*, ſi et ego eamdem (inpiam) pietatem a filiis mihi meis contingere opto. — 292. *Auditur Erebo*, preces ad inferos pertingunt, *et Furiis ardens quatit arma paternis*, incitatus, actus haſtam vibrat.

294. Primus, quem obuiam haberet, fuit *Aquites*, *indigenis ſacratus aquis*, h. e. quod ipſe addit poeta, *magni ſacerdos Phaſidis, Arctois errans in armis*, per campum, vbi pugna iam conferetur. Sacerdotes proeliis ſe inmiſcentes etiam ap. Virgil. Aen. 7, 750. 10, 537. 11, 768. et ibi Heynium. Sil. Ital. 2, 150. et ibi Ruperti. *Populeus cui frondis honor*, ſertum, *conſpectaque*, περίβλεπτα, inſignia *tempora glauco* (eſt color viridis albo mixtus, (*grünlich*) Virgil. Ge. 2, 13. glauca canentia fronde ſalicta, et ſupra 3, 436.) *nectuntur ramo, te, Cyrne*, (hoc filio nomen erat) *parentis*, monitorum patris *inmemorem*,

duae saenae *cupiens abducere pugnae.* — 301. *Vociferans belli diuersa*, vtramque et populariurn et hostium aciem, hostes enim non excludendos esse suadet praecedens *inpune, iterum peragrat.* — 303. *Obprimit*, inprovisus adest *ferus Gesander admissis* laxatis *habenis.* (Sic *admisso passu* Ovid. Metam. 1, 532. *equum admittere* Liv. 2, 19. *immissis habenis* Noster 5, 587. 8, 139.) *Ille inrita sacra*, vittas, vel aliud, quod manibus teneret, sacerdotii insigne. *tetendit, et per hanc, inquit, canitiem oro, genitor tibi si manet*, si pater tibi adhuc in viuis est, *compesce minas, et sicubi* — (adde incideris.) *nato parce meo.* — 307. *Contra sic victor* armatus inermi respondet: *Genitor, quem turpi senecta durare* superstitem esse opinaris, *ipse hac* mea *obcumbere dextra maluit, atque vltro segnes abrumpere metas.* (cf. supra 290. *turpes moras.*) — 311. *Et tibi si pietas nati, si dextra fuisset*, si dextra filii pia exstitisset, officium fecisset, *haud precibus tereres*, inutiliter consumeres *medii tempora belli*, vbi pugnandum, non precandum est, *praeda futura canum.* Sarcasmus priscis sollemnis, vel ex Homero notus, apud quem omnino, vti Cel. cuius fauore laetor Gurlitt Animadv. spec. 1. p. 35. obseruat, heroes antiqui, si viuum locum exceperis, acerbe inludere occisis solent. — 313. *Iuueni sors pulcrior omni; Et certare manu decet, et carere sepulcro.* Obscurus locus Burmanno visus, quod idem et mihi adcidit. Burmannum obfendunt priora: *iuueni omni*, quae tamen sic satis bene explices: iuuenum mors omnino laetior et magis decora. Ego vero vltima expedire non possum: *caruisse sepulcro*, quo si carent, idem patiuntur, quod Gesander patri antea minatur, vt praeda fiant canum. Sed nec hoc durius videatur, si Scytham memineris loqui. Nam, quod aliis cultioribus nationibus erat curae, vt ne post mortem insepulti abiicerentur, de eo Scythae non erant soliciti. — 315. *Ille moriens Deos coelumque* Deos in coelis, superos precatur, ne tam inmanis hostis filio obuiam fieret.

317—384. Hoc occiso, Gesander in *Canthum* incidit Argonautam, quem poeta ita adloquitur: *Te quoque, Canthe, tui non inscia funeris Argo* (v. supra 1, 451.) *fleuit, ab inuita* (Prosopopoeia, vt praecedens *inscia*) dolente *rapientem tela carina.* — 320. *Non longa dies*, proxime instabat tempus, *vt capta videres vellera et Euboicis patrios de montibus ignes*, vt in patriam redux ignes in Euboeae

promontorio Caphareo in vſum nauigantium adcenſos videres. — 322. *Illum vbi congreſſu ſubiit*, obpreſſit *Geſander iniquo*, ideo, quod Canthus, nondum ad pugnam compoſitus, arma tantum e naui comportaret. — Quae ſequitur vitae Scytharum deſcriptio non inuenuſta eſt et ad veritatem expreſſa, eam tamen ob cauſam non ſuo loco poſita exiſtimanda, quod ira percitus et in ipſo pugnandi actu tam longam ſermocinationem Geſander habuiſſe vix eſt credendus. *Territat his: Tu, qui faciles hominumque putaſti has domos.* (*Domos* bis ſumas, faciles domos, et hominum domos. Qui putaſti faciles, commodas, hoſpitales inuenire, et hominum, qui tamen ſemiferi ſimus). *Alium hic miſer adſpicis annum*, anni tempeſtates, coelum, aeris temperiem, *altricemque niuem*, quaſi pro patria tellure niuem dicit, vti Geſner Theſ. v. *Altrix* recte exponit, *feſtinaque taedia vitae*, quo fit, vt filios noſtros ipſi, vt nos interficiant, oramus. — 326. *Non leuibus* (contemtim) *remis brachia componimus, nec opus nobis ventos exſpectare ferentes*, ſecundos; *imus equis, qua vel medio riget aequore Pontus*, glacie adſtrictus, *vel tumida fremit Hiſter aqua*, nec reformidamus aeſtuantem Danubium equitando traiicere; *nec moenia* vrbes *placent; feror liber Arctois in aruis cuncta tenens mecum* (hoc adumbratum ex Virgil. Ge. 3, 343. quem locum omnino conſuli iubet Heynius.) *omnis amor iacturaque plauſtri ſola*, iucunda cum breuitate dictum: omnes diuitiae in plauſtris, quae ſi perdimus, leue tamen damnum eſt; *nec hac longum*, diu *victor potiere rapina*. — 334. *Mitte Aſiae, mitte Argolicis mandata colonis*, nuntiari iubeas popularibus tuis, *ne trepident*, ſuperbe dictum; hoc enim vult dicere; poſſim equidem arma mea facile ad illas regiones transferre, ſed non lubet; *numquam has hyemes* perpetuas, *haec ſaxa, Martis agros*, (cf. ſupra 5, 641.) Marti ſacros, bellis idoneos, *vbi iam ſaeuo*, frigido *amne durauimus progeniem natosque rudes*, recens natos. cf. Virgil. Aen. 9, 604. *Durum a ſtirpe genus, natos ad flumina primum deferimus, ſaeuoque gelu duramus et vndis.* — 337. *vbi copia leti tanta viris*, vbi terrarum tot viris fortibus mortem obpetendi occaſiones praebentur? *talemque hanc adcipe dextram*, talem me eſſe, ſtatim experieris. — 340. Dixit, et *Edonis ventis* (Thraciae animae Horat. Od. 4, 12. 2.) *nutritum* exquiſite pro celerius factum, incitatum, (eſt autem Homeri ἀνεμοτρεφὲς ἔγχος Il. 11, 256.

κῦμα 15, 615.) *missile concitat: it medium per pectus, et horrida nexu aera*, per loricam catenulis munitam. cf. supra v. 233. *letifer chalybs*, lancea.

342. *Trepidus* anxius *super aduolat Idas, Oenides*, Meleager, *Menoetius*, *et qui Bebrycio propius remeauit ab hospite victor*, Pollucem puta, qui post propiorem cum Amyco conflictum victor discesserat. — 345. *Vt vero ingentem Telamon procul extulit orbem*, in altum sublato clypeo procul aduolauit, *ceu septus in arcto* (in arcta mole 1, 757. cinctus a venatoribus) *dat catulos post terga leo*, reuocat vagantes, et pone se cedere iubet. Totum locum aperte mutuatus est Valerius ex Homero, vbi de Patroclo caeso pugnat Aiax. Il. 17, 128 sq. Αἴας δ' ἐγγύθεν ἦλθε, φέρων σάκος ἠΰτε πύργον — εἱστήκει ὥς τίς τε λέων περὶ οἷσι τέκεσσιν, ᾧ ῥά τε νήπι' ἄγοντι συναντήσονται ἐν ὕλῃ ἄνδρες ἐπακτῆρες etc. — 347. *Sic comminus hastam Aeacides* Telamon *gressumque tenet*, gradum sistit, hoc solum spectans, vt se tueatur, *septeno validam circumfert tegmine molem.* Magnitudinem hoc auget et firmitatem clypei. Septemplex clypeus est infra 367.

350. *Nec minus hinc*, ex altera parte *vrguet Scythiae manus, quisque sibi Graio poenam*, vindictam *de corpore poscens.* Sic poenam poscere ap. Virgil. Aen. 2, 72. Livius 4, 19. "id poenae hostibus redditum." — *medio in corpore conseritur pugna*, ita cominus confligebant, vt certatim alter alterum a cadauere deiiceret. *Magno veluti quum turbine sese ipsius Aeoliae frangunt in limine venti, quem pelago rabies, quem nubila, quemque sequatur ille dies.* Vitii non vnius, obscuritatis saltem arguit hunc locum Burmannus, cui nec *Aeolia*, nec *in limine*, nec *ille dies* placent. Ego vero, quae mea est interpretandi vel leuitas, vel facilitas, omnia, ne literula quidem mutata, intellegere mihi videor. Quidni enim Aeoliam, quam absolute sic positam pro regione, vnde venti emittantur ab Aeolo, apud veteres sese negat inuenisse Burmannus, oblitus tamen Virgilii, quem Valerio obuersatum omnino mihi persuadeo, Aen. 1, 52. et ipsius Nostri 1, 576. — quidni, inquam, Aeoliam, totam nempe insulam pro antro (Aeoliam portam ipse Noster habet 1, 654.) carceribusque, quibus ibi conclusos tenebat ventos Aeolus, ponere poetam voluisse credamus? *Euboea* deinde, quam Aeoliae loco substituere mauult Batavus Criticus, nihil profeceris ad

lucem loco adfundendam; immo vero obscuritas augetur eo, quod tum non nisi contorte exponere possis, quid sibi velit *in limine Euboeae.* Denique *ille dies* nullum sensum facere eidem videtur, malitque legere *mille vices;* quod quam parum necessarium sit, statim adparebit. Ego igitur, qui mihi legem scripsi eam, vt non nisi proprio, quod aiunt, Marte, eruto vtcumque sensu, notas Harlesianae editioni subiectas inspicerem, mentem poetae percepisse sic recte mihi videbar: Magno cum strepitu venti in ipsius Aeolii antri limine ad clathros (claustra Virgil. l. c. p. 52.) frangunt sese, premunt, vrguent, alter alterum proturbat, de eo decertantes, quem pelagi rabies, quem nubila, quemque sequatur ille dies, h. e. cui hoc die pareant, obtemperent, cedant maria et nubila, cui concedatur maria in fluctus tollendi nubesque cogendi potestas, vel, quod idem est, qui hoc die per maria et aerem dominetur. — 356. *obnixa virum sic cominus haeret pugna*, ita pertinaciter sibi inuicem obnituntur. — 358. Aliam subnectit comparationem poeta: *Vt bonis exuuias* (bene monet Burmannus, exuuias epico carmine digniores esse, quam pellis, vel corium) *multo qui frangere*, emollire *oliuo* (oleo) *dat famulis: tendunt*, in longitudinem trahunt *illi*, *tractuque vicissim taurea terga domant*, mitigant, *pingui fluit vnguine*, suco oliuae *tellus.* Totus locus expressus ex Homeri Iliade 17, 389. cuius verba ex Stolbergii interpretatione adscripsi: *Wie wenn eines Stieres Fell, das mit Oele getränkt ward, Auszuspannen übergiebt dem Gesinde der Landmann; Viele stellen sich rund umher von allen Seiten Ziehend; die Feuchtigkeit dringet heraus und das Fett, so er darauf goss, Ziehet hinein, wenn das Fell von allen Seiten gespannt wird.* — 361. *raptata limite in arcto* breui spatio *membra viri meant*, commeant, e manu in manum migrant. — 364. *Telamon medium* corpus *rapit*, *Gesander tenet ardens* cupide et firmiter, *colla* et galeae *molles habenas* (galeae nexus ac vincula 7, 626.) lora lenta et facile cedentia, galea tamen *dextram fefellit*, inuito excidit, *soloque labsa insonuit.* Iterum *in clypei septemplicis orbem* Telamonis *arietat*, (trisyllab.) inpetum facit, non secus ac aries, quo ad pulsanda moenia vtebantur, *et Canthum* (nihil enim aliud cogitat) *sequitur Canthumque reposcit*, quem tamen Argonautae cum sociis a tergo rapiunt, et in *Euryales* Amazonis *curru locant.* Fuere, qui curru Amazonis obfende-

rentur, quae non nisi equis pugnasse tradantur, sed et alii currus habent, v. c. Statius Theb. 12, 524.

370. Aduolat ipsa *Euryale*, ac simul plures *Haemonidae* Argonautae, omnes ruunt in Gesandrum, qui, quum et cum feminis rem sibi fore videret, hoc sibi dedecori esse clamat: *Heu pudor! contra has etiam bellabimus?* et *Lycen ferit ad confine papillae*, haud procul a mamma; inde *Thoen, qua pelta vacat*, vbi clypeus deficit, corpus non tegit; iamque ibat *in Harpen, vix dum prima leui ducentem cornua neruo*, quae tum prima arcum tendendi experimenta dabat, et *Henippen inlabentis*, conlabentis, proni *equi tendentem* adducentem *frena*. Sic ordinatus versus, asterisco notatus, non incommodum sensum dat. Nomina harum Amazonum ficta, Harpe tamen est etiam apud Silium Ital. 2, 117. — 378. *Quum regina grauem nodis auroque*, aureis nodis bullisque *securim congeminans*, bis repetito ictu (*duplicatam* securim vide supra 5, 140. qui locus omnino est nostro simillimus; *congeminata* est etiam apud Virgil. Aen. 11, 698.) *partem capitis galeaeque ferinae* e corio confectae *dissipat*, disiicit. *Ille diu coniectis subficit* par est *hastis*, quibus *grauior* ob molem cuspidum clypeo infixarum, *nutuque* inclinatione et vacillatione corporis *cadens exterruit Idam* Argonautam, cui cadens adhuc fuit terribilis. — 383. *Tunc ruit, vt montis latus, aut vt machina muri*, turris, *quae scopulis*, saxis ingentibus e tormentis missis, *trabibusque*, arietibus, *confectaque flammis*, malleolis *procubuit tamen* (mel. *tandem*) *atque ingentem propulit vrbem*, magnam muri vrbisque partem secum rapit. cf. Silium Ital. 1, 362 sq.

385 — 426. Alius Scytharum dux, *Ariasmenus* in pugnam procedit, curribus falcatis instructus, quibus tandem ipse conciditur. *Sua et proelia ratus posci*, saena diffundit sociorum *iuga*, currus in latitudinem extendit, *proteuus rapturus ab agmine*, temere sibi persuadens, se statim primoque inpetu ordines turbaturum *Graecorum* et *Colchorum*. — 390. Non secus, ac si Iupiter nouum diluuium orbi terrarum inmitteret, quod ornatum ab effectu: *qualiter exosus Pyrrhae genus*, aetate eius viuentes, (seculum Pyrrhae Horat. Od. 1, 2.) *Iupiter aequora rursus atque omnes fluuiorum fundat habenas* (translatio audacior!) vt, qui altissimi habentur montes, aquis obruantur, *ardua Parnasi iuga lateant*, *piniger Othrys* Thraciae *cesserit*, *et mersis decrescant rupibus Alpes*. Non iniucunde va-

riat elocutionem Valerius: obruuntur — latent — cedunt — decrescunt. Hoc vltimum in primis naturae adcommodatum; quo altius enim adsurgunt aquae, eo magis minuitur montium altitudo. (Ausonius Mosella 146. 147. magna surgunt aequora, vicinique timent decrescere montes. cf. supra 2, 6. vbi, quo longius Argo per altum procedit, eo minores adparent in Pelio monte orni, donec superficiem maris aequare e longinquo viderentur). — 394. *Tali diluuio* (hoc reprehendit Dorvilius ad Chariton. p. 552. ed. Lipf. eam ob caussam, quod propria et metaphorica locutio misceatur in ea ipsa re, in qua iam instituta fuisset comparatio; hoc enim idem esse, ac si dixisset: quali diluuio, tali diluuio; secundo loco igitur ponendum fuisse *tali inpetu*, vel simile aliquid. Recte, sed tota comparatio claudicat, et merito a I. C. G. Ernesti in Comment. 2. de elocutionis poetarum latinor. vett. luxurie p. 90. in iis numeratur, quae a rebus nimium dissimilibus sint petitae. "Vt aliqua, sic ait, similitudo esset, ipse poeta addit: *diluvio tali, talibus excidiis*. Sed iam illud profecto contortum est et frigidum, quod excidium diluuium dicit. Nempe antea de Ariasmeno dixerat *saeua diffundit socium iuga*. Haec sola *diffundendi* notio caussa fuisse videtur, cur de diluuii imagine cogitaret."

396. Iam vero, quum tam graue Argonautis suis periculum inmineret, Pallas ipsa in proelium redit, tantumque terrorum iniicit equis, vt currus falcati in ipsos dominos inruerent, Ipseque Ariasmenus dissecaretur. *Aegida tum primum* (cf. supra v. 176.) *Pallas caputque Medusae*, cuius terribilem formam circumscribendo auget poeta: *spiram Medusae tercentum saeuis squalentem hydris — sustulit*, ita tamen, vt soli equi viderent. — 398. *Pavor*, (vt persona consideratus, vti etiam paullo post *Discordia*, quae Pavori etiam iungitur 2, 204.) *occupat* equos, vt vectores excutiant, *diramque retorquet in socios non sponte luem*, efficit pauor, vt equi inuiti atque inscii cladem agitatoribus suis inferrent. *Tunc ensibus vncis* falcibus implicat *Discordia, et trepidos* (sic trepida puppis 5, 111. trepida plaustra 6, 155.) *lacerat currus*. — 402. Hoc inlustratur comparatione a bellis Romanorum ciuilibus desumta. *Romanas veluti legiones Tisiphone mouet regesque*, duces omnino, quo sensu saepe apud Nostrum habuimus; nihil amplius. Nimis docte de regnum olim adfectantibus Caesare et Pompeio Burmannus, de Galba,

Othone et Vitellio Cafaubonus explicare videntur; — *quorum agmina pilis*, haltilibus illis breuibus, ferrea cufpide munitis, quibus plerasque Romani victorias debebant, et *aquilis* vtrimque micant, *eademque Parentis* (fic typis exprimi iuffi litera mainscula, vt fit pro Patria Roma, fuadente Friefemanno p. 112.) *rura colunt;* idem *Tibris infelix lectos ex omnibus agris*, omnes adcolas fuos *mifit non ad haec* ciuilia *proelia*. (Adumbratum ex Virgil. Aen. 4, 646. enfemque recludit Dardanium, *non hos* quaefitum munus *in vfus*). — 407. Sic igitur *Scythas modo*, paullo ante *concordes externaque fata petentes*, non nifi de hoftibus caedendis cogitantes *Palladii* a Pallade immiffi *rapuere metus; fic in fua* (fuorum) *verfi funera axes*, currus *concurrunt dominis reuocantibus*, quidquid clamarent retroque vertere cuperent vectores. — 410. *Non tam foeda* adfpectu *virum agmina Laurentibus terris eiecere*, (follemnis vox de naufragis) *Noti, nec Libyco talis imago* (in) *litore, quum fractas inuoluunt aequora puppes*, fragmina nauium per fluctus voluuntur. 413. *Hinc biiuges* equorum, hinc *heriles* aurigarum *artus tenduntur*, omnes et viri et equi vires intendunt, vt contra nitantur, *quos radii* rotae falcatae, *quos frena*, duriori e corio confecta, *fecant*, non difsecant, fed vulnerant, cutem laedunt, *trahiturque trahitque* (verborum fic actiua et paffiua iuncta faepe ap. Ovidium obuia, cf. infra 7, 594.). *currus caede*, fanguine *madens, atroque in puluere regum*, ducum *vifcera nunc aliis, aliis nunc curribus haerent*. Ater puluis h. l. eft cruore tinctus, vti ap. Virgil. Aen. 2, 272. *aterque cruento puluere*. — 417. *Haud vsquam Colchorum animi* funt, exferere fe poffunt, *neque cura*, nil opus eft *cauere tela, fed mifera in pefte*, mutua caede *implicitos et reuinctos confodiunt, ac forma necis non altera*, non alia, eadem vbique *furgit*, ob oculos venit, — *quam vbi venator non Vmbro* venatico cane ex Vmbria, (Vmber hians Virgil. Aen. 12, 754. Seneca Thyefte Act. 3, 498 fq.) *edaci*, (epitheton ornans, nam venatici omnes edaces, nec erat, cur mallet Voffius fagacem.) *non penna petit*. Pennam intellegit Burmannus telum, fagittam. Quidni vero de funiculo, linea, plumis intexta, quam *formidinem* adpellabant venatores, quaque cerui territi in retia agunitur. cf. Ovid. Metam. 15, 475. pinnis includere ceruos. Virgil. Ge. 3, 372. in primis Aen. 12, 750. — *haerentes*, fic pergit Valerius 421. *fed cornibus altis inuenit, et caeca conftrictos excipit ira.*

Et hic inpetrare a me non possum, Burmanno vt adcedam, qui *haerentes* ceruos arborum ramis inplicitos, et *caecam iram* de inpetu venatoris ex obculto, qui ceruo inexspectatus sit, explicat. Ego autem Valerium puto cogitasse de ceruis libidine aestuantibus decertantibusque de femina, quos suis ipsorum cornibus inplicitos venator invenit, et *caeca ira*, furore, qui facit, vt nihil eorum, quae circa se fiunt, videant vel audiant, *constrictos excipit*, obprimit. — 423. Ariasmenus ita est audax, vt *reconlectis armis* ex hac equorum et curruum turba se vellet proripere, *sed acies curuae falcis*, falces acutae *secant vndique, partiuntnrque rotis*, curribus, vt caput forte ab hoc, brachia ab illo, pedes a tertio curru exciperentur. — 425. *atque inde furentia raptus in iuga Circaeos tetigit non amplius agros*, non rediit in proelium. Haec admodum elumbia et frigida.

427. Pugnis grauibus non tam finem hic facit poeta, quam inducias, nam paullo post redintegrata videbimus certamina. Iam vero in eo est, vt Iunonem sistat animum Medeae Iasonis amore inbuentem. *Talia certatim Argonautae et Cytaei* Colchi *miscebant funera*, quidquid hostium obcurreret, caedebant, *quum Iuno regina* (v. 410.) Iasoni suo his omnibus nec vellus, nec reditum in patriam parari videns, *extremam molitur opem*, omnes sibi vires intendendas existimat, prius quam rex perfidus *feras* diu dissimilatas tandem *aperiat iras.* — 433. *Increpat et saeuis Vulcanum* filium *querelis, cuius flammiferos tauros videt Tartaream proflantes noctem.* Lusum verborum poeta an sectatus sit in obponendis sibi inuicem *flamma* et *nocte*, nescio; hoc scio, Tartaream noctem nil nisi mortem significare posse. — 436. *Haec* (Burmannus malit *rex*, quod vt magis perspicuam reddere orationem non eo infitias, nihil tamen necesse est, si τὸ *rex* e v. 432. repetas. *Haec* ego retulerim ad monstra, et in sequentibus post *ante diem* interpunctionem mutarim, vt *ante diem* iungendum sit τῷ *iubeat* nempe rex). *Haec etenim Minyas ne iungere Marte peracto monstra satis iubeat Cadmei dentibus hydri ante diem, timet*, quae sic recte ad meam sententiam procedunt: *Haec monstra*, tauros ignivomos, *ne* rex proelio peracto iubeat ante diem, citius, quam (Iuno) vellet, aratro iungere, et semina spargere Cadmei draconis dentes, timet Iuno, et varias circumspicit artes. Sola animo Medea subit, *nocturnis qua nulla potentior aris*, Hecates sacris

nocturnis, magicis. — 441. Hanc Medeae artem amplificat poeta: *Illius ad fremitus*, murmura magica, (sic recte Burmannus) *sparsosque per auia* sola et deserta loca *sucos sidera fixa pauent*, timent, ne coelo deuocentur — *mutat agros fluuiorumque vias*, vt agri vndis mergantur, fluuii alio alueo incedant; *suus adligat igni cuncta sopor*. Haec non vno modo possunt exponi; ego quidem cum sequentibus: *recoquit fessos aetate parentes* cohaerere arbitror, hoc sensu: omnes, quos arte sua in vitam renocare promittit, sopori datos et in ahênum coniectos senes recoquit, quod reapse ita eam fecisse notum ex Ovidio Metam. 7, 160 sq. quem omnino consuluisse non poenitebit. — 445. *datque alias sine lege colus*, (Colus, an colos scribas, perinde est.) fata vitaeque terminos hominibus a Parcis praestitutos mutat pro lubitu. *Hanc maxima terrificis modis* famosissima incantatrix *Circe mirata, hanc aduena Phrixus, quamuis Atracio lunam spumare veneno sciret, et Haemoniis agitaret cantibus vmbras*. Et Atracia et Haemonia Thessaliae sunt nomina — quamquam igitur Phrixus Thessalus patriae suae artes bene nouerat, quibus feminae Lunam ad iram ita excitarent, vt spuma in terram herbasque roris instar deflueret, quam veneficae *luna pernocte* Ovid. Met. 7, 268. conligerent. cf. *sanguineam Lunae iram* infra 7, 330. et 8, 83. Virgil. Aen. 4, 513. *messas ad Lunam pubentes herbas*, et Lucani 6, 669. *lunare virus*. — 449. hanc itaque virginem *opibus magicis et virginitate*, quia Dianae erat sacerdos, quae inlibatae debebat esse pudicitiae; (cf. 5, 240. fert *castos* Medea choros) *tremendam*, Iuno Iasoni suo *sociam* auxiliatricem dare constituit. — 451. *Non aliam tauris videt et nascentibus armis*, armatis viris e terra procrescentibus *quippe parem: medio quam si fiet in agmine flammae, nullum mente nefas, nullos horrescere visus*. Locus salebrosus, varie tentatus ab interpretibus. Mihi obsendiculo est vocula *quam*, cuius loco, subfragante non vno codice, ponere *quae* et *horrescere* pro Infinitivo, quem vocant, historico sumere liceat; reliqua mihi saltem satis plana videntur: quae si flammis vndique vrgeatur, inuoluatur, vti est 7, 74. mente tamen inmota nec nefas, damnum a flammis, cf. 3, 284. nec adspectum taurorum igniferorum horrescit. Visum pro adspectu, pro rebus, quas videmus, saepius Noster adhibet, v. c. infra 549. 7, 121. etc. non igitur erat, quod mutari nonnulli vellent in *ausus*. — 454. *Quid si*

his omnibus *caecus amor saeuusque adcesserit ignis*, vehemens amor, virgini hucusque incognitus?

455. Ad consilium hoc suum persequendum Veneris opem sibi inplorandam rata, (Virgilius etiam Iunonem habet cum Venere agentem Aen. 4, 89 sq.) *thalamos eius semperque recentia sertis* floribusque *tecta petit*. Deos nempe Deasque singulas domos in Olympo habuisse, iam supra monuimus ad finem libri 4. Ovid. Metam. 1, 172. *Deorum atria nobilium*. Veneris palatium Vulcani coniugis opus erat. Apollon. 3, 36. *μέγα δῶμα Κύπριδος, ὅ ῥά τέ οἱ δεῖμεν πόσις ἀμφιγυήεις, ὁππότε μιν ταπρῶτα παραὶ Διὸς ἦγεν ἄκοιτιν*. Laudat post Pium Burmannus Claudianum etiam Epithal. Honorii v. 50 sq. qui, quamquam non domunculam Veneris in Olympo, sed antrum in insula Cypro describit, tamen ita viuis omnia coloribus pingit, vt ab exscribendo vix temperem. — 456. *qua iam dudum* e longinquo *visa prosilit altis Diva toris*, honoris caussa obuiam currit, *volucrumque exercitus omnis Amorum*. Praeter Cupidinem illum, Veneris filium, multi alii eiusmodi pueruli alati in comitatu Deae erant, de quibus Claudianus loco modo laudato v. 71. "mille pharetrati ludunt in margine fratres Ore pares, similes habitu, gens mollis Amorum. Hos Nymphae pariunt, illum Venus aurea solum edidit." quae tamen *omnium* Cupidinum mater nominatur infra 7, 171. cf. *Manso Versuche* S. 350. — 458. *Ac prior Saturnia supplex et placidis verbis* (quibus non semper vsa est) *adgreditur, veros metuens aperire timores*, curas, solicitudines. — 462. *Durus* (vox ambigua, quae et in laudem, et in vituperium trahi potest, ad labores obduratus, vel pertinax) *vt*, ex quo *Tirynthius Hercules Argolicis exsulat oris*, (callide suam huius exsilii culpam reticet) *mens mihi non eadem Iovis, nullus honor thalamis, nec flammae in nocte priores*, me coniugem minus amat, frigidiores sunt amplexus. (ingenua profecto simplicitas! sed matronae eiusmodi calamitates in sinum sibi inuicem dicuntur effundere). — 465. *Da, precor, artificis blanda adspiramina formae* artificiose elaboratum cingulum, quod cuique, qui gestat, amorem inspirat, *ornatus tuos, terra coeloque potentes*. Adumbrata omnia ex Homero, qui omnino conferendus Il. 14, 197-214. Est autem illi *artifex forma* ἱμὰς ποικίλος — *blanda adspiramina* θελκτήρια — *terra coeloque potentes* δαμνᾷ ἀθανάτους, ἠδὲ θνητοὺς ἀνθρώπους.

467. *Senſit Diva dolos, iam pridem ſponte requirens* cupiens *genus omne exſcindere Phoebi*, bene memor proteruiae, qua furtiuos amores ſuos Vulcano prodiderat, riſuique totius Olympi expoſuerat. cf. Barthium ad Statii Theb. 5, 59. *tum vero optatis potitur*, hanc diu exſpectatam occaſionem adripuit, *dedit acre* periculoſum *decus, fecundaque monſtris*, malis fere incredibilibus, *cingula*, quorum vis egregie exponitur a) negatiue, *quibus non pietas*, amor in parentes, *aut cuſtodia famae, aut pudor* (Ehrgefühl, Beſcheidenheit) — b) poſitiue, *at contra leuis*, inconſiderata *et feſtina cupido adflatusque mali* inſidioſi ſermones, blanditiae, *dulcisque labantibus error*, imaginata amoris dulcedine ad peccandum facilis propenſio, *et metus et demens alieni cura pericli*, cura et ſolicitudo de amati vel amatae periculis, quod Medeae adcidit in Iaſone.

478. Hoc igitur cingulo (*arcana venena* adpellat poeta) induta Iuno latae pergit ad Medeam, *Chalciopen ſororem et ſono vocis et forma imitata. Fulſit ab inuitae*, quamquam ſplendorem Deae diſſimilare vellet, *lumen procul*, pauorque et horror ingens Medeam percellit. — 482. *Ergo neſcis, Argonautas huc ignotis fluctibus*, per maria nondum antea tentata, aduenisse, foedusque cum patre pepigiſſe? *At cetera muros turba* matronarum et virginum *tenet*, quod facere ſolebant in proeliis ad ipſa moenia, vti notum ex Homero Il. 3, 150 ſq. cf. Ovid. Met. 8, 19. 20. *fruiturque virorum coeleſtibus armis*, voluptatem capit ex egregiorum adſpectu heroum. *Tales quando tibi cernere reges*, ſc. licebit, continget? — 488. *Illa nihil contra.* Iuno enim, non exſpectato reſponſo, ſecum abripit in muros hanc tantam celeritatem admirantem. — 490. *Ducitur ad moenia ſumma neſcia mali futuri et falſae commiſſa ſorori.* Commiſſa pendet ab *neſcia*, more Graeco, pro inſcia, ſe commiſſam eſſe. cf. Virgil. Aen. 2, 377. *ſenſit delabſus in hoſtes.* Sic infra 7, 145. *adnoſcit raptata.* — 492. *Lilia velut alba per vernos colores lucent praecipue*, prae aliis ſplendent vernis floribus, *quibus* (*liliis*) *vita brevis* (quod verbum bis etiam Horatius adhibet de roſis Od. 1, 36. 2, 3. 13.) *totusque parumper* per exiguum tempus *floret honor*, vigor atque pulcritudo durat, *fuſcis* atras nubes cogentibus *iam Notus inminet alis*, excutere minatur flores. Fuſcae alae et alibi Noto tribuuntur: ſupra 1, 611. eſt *nocti concolor.*

495. Hanc Medeae inſtantem ſortem ipſa deplorat Hecate. *Deſeris, heu, noſtrum nemus aequalesque cateruas,* comites virgines eiusdem aetatis, cf. 7, 181. *Ah miſera, haud ſponte, non iniuſſa tamen* abibis ad Graecas vrbes, *neque te, mea cura,* quam tantopere amo, *relinquam,* deſeram, ſemper tibi adero. — 500. *Magna fugae documenta dabis,* mirae res atque inauditae fugam tuam celebrem reddent, *ſpernere nec vsquam mendaci captiua viro,* noli metuere, ne negligi te atque repudiari a coniuge perfido paſſura ſim, immo vero *magiſtram* Deam, dominam me ſentiet, et *raptu pudendo* turpi *famulae,* ſacerdotis *me dolere.*

503. Medea comite *murorum extrema* turrim conſcendit Iuno, *defixaeque* oculis deorſum verſis *horrent,* quales *inſtanti nimborum frigore* inminentem tempeſtatem praeſentientes *aues ſubcedunt ramis, haerentque pauore,* pavidae arborum frondes denſas petunt. — 507. Depugnantes inuicem gentes nominantur: *Getae, Hiberi, Drancaei, Geloni. Semineces duplicesque* Burmannus explicat vulneribus incuruatos, vti ap. Ovid. Metam. 6, 293. *duplicata vulnere caeco eſt.* Virgil. Aen. 11, 645. 12, 927. vbi *duplicatus poples,* i. e. inflexus. (Heyne). Poſſis etiam ſimplicius de coaceruata ex vtraque parte caeſorum ſtrue intellegere, quod ſuadere videtur ſequens *congeries;* ſed illud doctius. — *miſero luctamine,* vt ſe in pedes iterum erigant, *verſant ſaeuam congeriem.* — 512. Dubium diu proelium eſt et anceps, modo hi, modo illi victores ſibi videntur. Hoc ita effertur: *Victores Geloni patrium Paeana congeminant,* ſemel iterumque cantu laeto victoriam celebrant, canunt ἐπινίκιον. *eadem redeunt mox gaudia victis, qua* (vbi) *Deus et melior belli reſpexit* iterum fauere viſa eſt, *imago* adſpectus. Hanc eſſe poetae mentem, vix dubitandum, vtinam dilucidius expromſiſſet! Heinſius etiam obſendit, coniicitque pro *imago Enyo* i. e. Bellona. Acute, vti plerumque, ſed tum eſſet belli Bellona.

515. Iam ad ſingularia procedit Valerius certamina, eaque tam grauia, vt Muſam ad ea canenda in auxilium vocet. — 517. *Abſyrtus,* Aeetae filius, occaſionem dedit hisce pugnis. *Curru Solis,* aui ſui *coruſcus* incedebat, cuius *vibrantem* (rectius *vibratam,* ſed ſic ſolet noſter: vide 2, 67. vbi vibrat enſis) *cominus haſtam cernere, nec galeam gentes potuere minantem* (recte: nec aliter 7, 577.

galeas enim ferarum simulacris terribiliores facere solebant; non erat igitur, cur *micantem* legi mallet Heinsius.) — 520. Sed terga vertunt, *magnisque fugam clamoribus augent*, intendunt, faciunt, vt effusius omnes fugiant. *Proterit inpulsu*, proculcat vehementi inpetu *agmina, corporaque atris* puluere (v. supra 415.) *sternit equis, gemitusque premit spirantis aceruí*, finem facit gemitibus exspirantium, qui diu mortem exoptauerant.

524. *Nec leuior*, non mitior, aeque terribilis *comitatur Aron;* v. supra 5, 591. *cuius discolor chlamys*, paludamentum *acu barbarica ardet*, figuris acu, pro more illius regionis, pictis splendet, corusçat, *super arma squalentesque aere*, fusco colore *lacertos, tremefactaque* inflata, fluitans *vento inplet*, totum tegit *equum* a tergo. *Qualis roseis it Lucifer alis.* Nescio, quid adciderit commentatoribus, vt de equo Luciferi hic cogitarent omnes, variisque coniecturis non inlustrarent locum, sed obscurarent. Tota comparatio non ad proxime praecedentem equum, cuius non nisi obiter fit mentio, sed ad ipsum spectat Aronem. Hic chlamyde aurata haud secus incedit, ac *alis roseis* aurorae quippe anteambulo (v. omnino *Voss mythol. Briefe* 2, 9.) *Lucifer, quem Venus inlustri gaudet producere coelo*, (quod expressum e Virgil. Aen. 8, 590. quem Venus ante alios astrorum diligit ignes. Apud Claudian. de raptu Proserp. 121. Venus eumdem nominat *suum*. adde Silium Ital. 7, 639. Oceani renouatus Lucifer vnda laudatur Veneri). — 529. At non inde procul *inglorius Armes*, non bello strenuus, sed *fraude noua*, commento singulari *stabula et greges furtis inultis* inpune adhuc *depopulare* solitus: *frontem* enim *cornibus auxit*, capiti praefixit, vt procerior videretur, *hispidus*, horridus, passis capillis, *inque Dei latuit terrore Lycaei*, (a monte Arcadiae Lycaeo, non Lyceo) Panis personam induit, vt Panicum, quem vocant, obuiis terrorem incuteret. — 534. Hac igitur facie hostes aliquamdiu deceptos quum tenuisset, *ignotaque formidine* terriculamento insolito in proelium procederet, *Aron, pauidos*, inquit, nunc putas *magistros* pecudum, pastores, et *stolidum petiisse pecus, non pascua, non seps* hic tibi, *nocturnis mitte*, permitte, serua *haec simulacra rapinis, ac Deum mihi finge*, (εἰρωνικῶς) *Deus quoque confere dextram*, nec Deum ego timeo. — 540. Tum vero *intenta planta*, in digitos pedum paullulum erectus *adiutum missile*, hastae maiorem vim roburque

maius addidit, et *labſis villis*, quibus ſe inuoluerat pellibus, *patuerunt* magna, lata *vulnera*.

542. Nec minus fortiter res ſuas agit *Phrixi Aeetia proles*, nepos ex filia Chalciope, Argus. v. ſupra 5, 461. *ac ſe modo laeta*, iucunda, de quo laetarentur, *Cytaeis* Colchis, *modo cognatis oſtentat Achivis* Argonautis. *Atque hos* (cur hoc, quum de vno ſit ſermo? Sed reſpicitur et ad alterum Phrixi filium, Melan, qui iam antea non ſine laude pugnauerat; v. ſupra 196.) vtrumque igitur *gaudens videt Iaſon laudibus in ipſis*, in ipſo actu rerum, quas agerent praeclare. *Macte*, ait, *o noſtrum genus, et iam certa, nec opina Aeoliae domus propago*, gratulor et vobis et mihi, tam fortes habenti cognatos: *ſat magna laborum dona*, praemia *fero*, *ſatis hoc viſu quaecumque rependo*, quae pertuli mala, facile hoc tali gaudio penſantur. — 550. His dictis *emicat Argus in Sueten* (Schrader in Obſervatt. p. 79. mauult *Seuthen*, quod nomen quibusdam Thraciae regibus fuiſſe conſtat. v. Cary Hiſt. des Rois de Thrace Par. 1752. 4. p. 8. 10. 27. 47.) *magnique in fata* ad mortem inferendam *Ceramni*, hunc *poplite caeſo*, inciſo *deiicit*, ſternit, *illum aperit lato per pectus hiatu* (Virgil. Aen. 11, 666. cuius apertum aduerſi longa transuerberat abiete pectus). Nec his contentus Argus vtrumque, *et Zacorum et Phalcen ab equis ingenti aruo porrigit* (τανηθεὶς Homer. Il. 16, 485. ἐκτάδην κείμενος Alciphron 3, 22. et alibi) vt magnum campi ſpatium obcuparent, *peditem pedes haurit*, confodit *Amaſtrum*. *Sanguinis ille globos* v. 573. ingentem ſanguinis vndam, *effuſaque viſcera geſtat*, trahit, vel manu reprimere intra ventrem voluit, Homer. Il. 20, 417. νεφέλη δέ μιν ἀμφεκάλυψε κυανέη, προτὶ οἱ δ᾽ ἔλκβ᾽ ἔντερα χερσὶ λιασθείς, *et caſſa* inrita *ira frendens ſublabitur*, procidit.

557. *Dat Calais Briſanta neci, ſemperque propinquas venali comitantem ſanguine pugnas Rhipea*, qui non niſi mercenarius et praemio adcepto in proeliorum communionem veniebat. *Centum* nempe *lecta boum corpora*, egregios, magnos pinguesque boues *bellator* (neſcio, quid adciderit Burmanno, qui in *bellatore*, vel in *his ille* aliud nomen proprium latere autumat. Omnia referenda ad vnum Rhipea, vitam pro equis vendentem. Mihi vero *crudelis*, et omnino v. 561. et 562. frigidiusculi videntur) pactus erat, *centumque equos*, his *ille animam lucemque rependit*, vitam aequiparat *crudelis* in ſe ipſum; *tandem*

dulces iam caſſus (mel. *feſſus*) *in auras reſpicit, et coelum nulla gaza reparabile.*

563. Labitur et *Peucron, crines per tempora coerula,* erat enim Nymphae marinae filius, *intortos* crispos, fortaſſe tamen *intonſos, harundine materna* velatus. Mater *Maeotis* obitum eius deplorat, *natumque* deſiderans *vocat, iam non per ripas, per curua ſtagna*, paludis Maeotidos anfractus *volantem, nec in medio truncantem marmore,* glacie conſtricta palude *ceruos.*

569. *Eurytus* Argonauta *Exomatas agit aequore campi. Neſtoris hastae immoritur* (i. q. ſupra 244. mediam moriens deſcendit in haſtam) *Helix primaeuus*, in flore iuuentutis conſtitutus, *nec reddita cara nutrimenta patri*, qui fructus educationis ſolicitae videt perire. — 572. *At*, ne tamen ſine aliqua clade diſcederent Colchi, *Latagum Zatenque Daraps* adgreditur. Hoc nomen vix ſanum eſſe crediderim eam ob cauſam, quod ſupra 66. Daraps ob vulnus in proelio aduerſus Perſas adcepto huic bello non interfuiſſe, ſed Dathin ducem ſuum miſiſſe dicitur. Quid ſi igitur hunc Dathin et hic reponas? — Daraps itaque vel Dathis *illum* Latagum *exigit haſta;* (ſupra 4, 390. ſimilis eſt locus, vbi tamen caſus quartus: *exigit harpen.* Vtrumque exquiſite pro traiecit, interfecit) *hunc* Zaten *fugat.* Hoc ita intellegendum: Zates non exſpectato Darapis inpetu fugit, quum Latagi in pectore videret haſtam prominere, multumque eum ſanguinis profundere, *ſanguinis vndam.*

575. Antequam Iaſonem ipſum in pugnam producat, quid Medea interea ſecum egerit, enarrat poeta. Singula dum proelia luſtrat, et partim ipſa *denſa in caligine*, nubibus puluere coactis, duces adnoſcit, partim a *Iunone magiſtra* nomina illorum cupit edoceri, *conſpicit Aeſonium caput* Iaſonem prae aliis eminentem, et *conſpicit longe*, amor enim acuit oculos, totaque in eo occupata eſt, *huc ſimul acres oculos ſenſusque animumque fauentem refert.* — 581. *Nunc quo ſe raperet*, in quos inpetum facturus, *nunc quo diuerſus abiret*, alio loco manus conferturus eſſet, *ante videns*, coniiciens, ſuſpicans, *quot equos vnus, quot arma funderet*, lanceas hoſtium frangeret, *quam denſis*, crebro repetitis *haſtis viros ſterneret orantes*, eo adigit, vt de vita ſupplicentur. — 584. *Quaque iterum tacito ſparſit vaga lumina vultu*, ſi quando oculos alio circumtulit, ſed tacito, non ita cupido, fugitiuo vultu,

animi adfectu vultu expreſſo, *aut fratris* Abſyrti *quaerens, aut pacti coniugis,* ſponſi Stiri *arma,* res ab vtroque fortiter geſtas, *ſaeuus ibi miſerae ſolusque obcurrit Iaſon.* Iunxerim *ſaeuum miſerae,* hoc ſenſu: ſolum ſpectat eum, qui tamen mox ipſi tot curarum atque periculorum cauſa futurus ſit. — 587. *Tunc his germanam,* ſimilatam a Iunone *adgreditur dictis, ceu neſcia,* quaſi non noſſet Iaſonem, optime autem nouerat: *quis, precor, hic, quem iam dudum tueor, quemque ipſa vides?* — 590. *Contra Iuno aſpera,* crudelis fatis, quae animum virginis perturbatum magis inſtigaret, ac *diris fraudibus vrgueret, haec reddit,* reſpondet ita, vt Iaſonis laudes callide augeat. *Ipſum Aeſonidem cernis,* laudandum eum 1) ob ſusceptum tanti periculi iter, *aequore tanto* per tot maria, *debita* cognationis iure *vellera Phrixi* repetit. 2) ob nobilitatem generis: *nec nunc laude prior generis, nec ſanguinis vsquam.* Si qua generis et ſanguinis differentia quaerenda ſit, quod tamen non adeo neceſſarium eſſe videtur, adcederem Harleſio, qui ita: nemo inter pugnantes maiore laude generis ortusque nobilitatus et celeber eſt, nemo arctiori neceſſitudinis vinculo nobis iunctus. 3) Ob pulcritudinem: *Minyas inter proceresque Cytaeos,* Colchos *emicat effulgens.* 4) Ob fortitudinem: *quantis inſultat acervis!* quot hoſtium per ſtrages victor incedit! — 597. Tandem incendit eo, vt talis viri vſum dicat breuem futurum eſſe, *mox vela dabit, Theſſaliae opes* Theſſaliam repetiturus. Quod vt bonis auibus faciat, optes mecum. Fruere igitur eius adſpectu, dum licet.

602. At vero, vti Medeam *Iuno* dictis, ita Iaſonem *Marte ſecundo,* felici certaminum, quae hucusque inierat, euentu *inpulit, atque nouas egit ſub pectora vires. Ora ſaeua,* dirus vultus *ſub excelſo iam dudum vertice coni* galea *micuerat, curſuque ardeſcit,* acrius intendit curſum, *nec tibi, Perſe, nec tibi, virgo, iubae Achivae* criſtae in galea *laetabile ſidus adparet,* triſtia potius portendit. *Acer vt auctumni canis Sirius,* et *cometae ab Iove vocati,* in aethere conlocati *ad regna iniuſta fatales,* tyrannis perniciem minitantes. Eadem comparatio eſt ſupra 5, 369.

609. *Nec ſua Crethiden,* Iaſonem (v. Tab. genealog.) *latuit Dea,* ſenſit eam ſibi adeſſe, fauere, *ac ſe ſuper agmina tollit,* tantum eminet, *quantus vbi ipſe gelu magnoque incanuit imbre,* pruina, quod ſuadet τὸ incanuit, *Caucaſus,* et *ſummas abiit hibernus in Arctos,* niuium

mole ad sidera vsque procrescit. — 613. Luxuriat poeta comparationum frequentia (trium intra decem versiculos) et coloribus. Tunc vero *stabulis qualis leo* (cf. in primis Virgil. Aen. 9, 339 sq.) *saeuit opimis*, in quibus multae pecudes, *luxurians spargitque famem*, diuidit, non in vno explet, *mutatque cruores*, caedes, ita vt mox hoc, mox illud animal inuadat. (Sic *mutat hostem* Sil. Ital. 5, 286.) Exquisitius et insolentius dicta, quae tamen quodammodo inlustrantur versu sequenti, vbi *non in vna parte* ad *spargit*, *non in vna caede* ad *mutat cruores* referre voluisse poeta videtur. *Modo saeuo ense, modo infesta rarescunt cuspide pugnae*, gladio hastaque hostium sensim numerum sibi minuit. — 618. *vndantem crinibus* est vel de densis crinibus, caesarie intellegendum, vt *vndans* idem sit, quod abundans, vti 1, 539. et 3, 117. vel, quod verins, de cincinnis leniter circa ceruicem fluitantibus. — 620. *vastis voluendum mittit harenis*, amplo et arenoso campo vt se volutet.

621. Iam vero in grauiorem incidit aduersarium Iason, ipsius Iovis filium *Colaxen*, qui *iam sua fata compleverat*, terminum vitae a Parcis (cf. v. 644.) constitutum adtigerat, quem terminum ne Iupiter quidem ipse poterat proferre. — 624. *Heu mihi!* sic secum Iupiter, quot mihi audiendae essent a Diis reliquis querelae, si filium meum morti vellem subducere, summamque meam in eo potentiam declarare! *Frater* Neptunus *adhuc Amyci* filii *moeret nece*, *cunctaque Divum turba fremunt*, tumultuantur, mecum altercantur. *Quin habeat sua quemque dies* mortis. Sic 5, 12. dies suus admonet omnes. — 629. Sic fatus, *supremos misero honores congerit*, hoc concedit, vt non nisi rebus fortissime gestis obcumbat, vel, vti Valerius ipse addit, *animis moriturum ingentibus inplet*. — 630. ***Ille volat campis, velut hiberno ab arcu imber***, postquam in coelo Iris adparuit (imbrifer arcus Tibullo 1, 4. 44.) *proruptus*, prorumpens, (proruptam audaciam habet ipse Cicero pro Rosc. Amer. c. 24. proruptum mare Virgil. Aen. 1, 246. proruptum pelagus Sil. 3, 51. proruptum Vesenum Noster 4, 507.) *agens scopulos*, saxa, *nemorumque operumque ruinas*, arbores excisas, magnorum aedificiorum rudera, trabes cet. — *donec ab ingenti bacchatus* (venti in primis poetis saepe bacchantur) *vertice montis frangitur*, vim sensim amittit, *inque nouum paullatim deficit amnem*, ita languescit, vt in tenuem fluuium abeat. — 636. Talis

igitur *extremo aeuo* ante obitum proles Iovis *emicat, nec saucius*, et *equo amisso* remittit a pugnando, *pedes excipit hasta Tydrum Phasiadem*, filium Caucasi ad Phasidem fluuium natum, *vnde cognomen* traxit; *ferebant*, auferebant cadauer *parentes*; *famulum* sacerdotem Phasidis *intonso nequidquam crine*, alere enim capillos solebant sacerdotio destinati.

644. Iamque aliis instabat atrox *Colaxes*, quum *diua iniqua* saeua Parca *supremas rumpit colus*, filum abscindit, victorque aduenit Iason. Excipit hunc saeua voce Colaxes: *Vos miseri, huc venistis saturare*, ad saturandos *Scythiae canes Scythiaeque volucres*. His minis nihil tritius. v. supra hoc ipso libro v. 313. Scythia haud inepte bis posita, idem enim verbum repetere ira alioue adfectu commoti solemus. *Saxumque prehensum, illius et dextrae gestamen et illius aeui*. Perplacet, ob breuitatem in primis: saxum, quod nonnisi talis vir heroicae illius aetatis loco mouere et tollere potuisset. Adumbratum ex Homero Il. 5, 304. vbi Diomedes χερμάδιον λάβε χειρὶ — Τυδείδης, μέγα ἔργον, ὃ οὐ δύο γ' ἄνδρε φέροιεν, οἷοι νῦν βροτοί εἰσιν. cf. eumdem Homerum Il. 12, 445. et ex eo Virgil. Aen. 12, 896. et, qui enerues suae aetatis homines pingit, Iuvenalem Sat. 15, 65. *non hunc lapidem, quales et Turnus et Aiax, vel quo Tydides percussit pondere coxam Aeneae; sed quem valeant emittere dextrae illis dissimiles et nostro tempore natae.* cf. Ovid. Met. 3, 60. — 650. *Concussa molitur* hoc saxum *humo*, viribus intentis e terra eruit, nec tamen ferit, quem vult, *regia Iuno flexit ad ignotum Monesi*, vnius ex multis, *infletumque* quem nemo desideraret, *caput*. ἀνοιμωκτὸν ἄνδρα Aeschylus Choeph. 418. — 652. *Praeceps ille*, Colaxes, *ruit, Aesoniae vulnus fatale*, letale *hastae per clypeum, per pectus abit;* aduolat Iason, *mortemque cadentis acerbat*, acerbiorem facit insultando, sarcasmis. Exemplum aliud vide supra 4, 314.

656. *Spargitur hinc*, ad alios properans, *miserisque venit iam notus*, testes enim fuerant rerum modo fortiter gestarum, *Alanis*.

657. *At regina* Medea, *neque enim Deus* Cupido *amouet ignem* facem v. 673. *virum persequitur* oculis ardentibus; *Et iam laeta imagine pugnae minus praesentis* animum colligit, quod remotius videt proelium, *castigatque metus, et quas alit inscia curas*, ipsa se reprehendit, quod tam solicita sit de viro peregrino, ipsa se celare amorem vult,

quem ſentit reapſe, oriturque leuis adeo ſuſpicio de comite ſua, *reſpiciens, an vera ſoror, nec credere falſos audet atrox vultus*, non diu alit ſuſpicionem, qua tamen iniuriam fortaſſe facere poſſit ſorori, *eademque in gaudia labitur*, vultum denuo explicat, *et ſaeuae trahitur dulcedine flammae*, pernicioſo, quo tamen iucunde adficitur, amore abripi ſe patitur, qui a paruo initio ſenſim ad incredibilem vehementiam progreditur. Hoc inluſtratur comparatione a ventis deſumta. Ac *velut ante comas* extrema ſingularum arborum folia *ac ſumma cacumina ſyluae*, totius ſyluae extremitates *lenibus adludit flabris leuis Auſter* (mollia omnia et apte delecta verba ad tenues ventorum flatus exprimendos, in primis *adludit*, iocatur quaſi. Eamdem imagunculam inuenies ap. Senecam Thyeſte 156. ac tremens adludit patulis arbor hiatibus). — *Proteinus inmanem miſerae ſenſere carinae*, mox infeſta et inmenſa ventorum vis ita augetur, vt naues mergat — *talis ad extremos agitur Medea furores*, eo amentiae progreditur, vt extra ſe poſita, quid agat, neſciat. — 668. *Interdum blandae derepta monilia* (cingulum, ceſtum Veneris, qui non ſemper pectus cingebat, ſed baltei etiam ad inſtar ab humeris verſus femina deſcendebat. Iacobs Animadv. ad Anthol. Vol. 2. P. 3. p. 309.) *Diuae contrectat*, ludendo taugit primum, *miſeroque* deinde *aptat flagrantia collo; quaque* vbicumque *dedit teneros aurum furiale* nociuum *per artus, deficit*, extra ſe ponitur, *Deae geſtamina reddit; turbata*, animo empta *non gemmis, non leui metallo, ſed facibus, ſed mole* ponderoſis flammis, ſagittis ardentibus *Dei* Cupidinis, *quem toto pectore iam tenet; extremus roſeo pudor errat in ore*, qui genarum antea decor fuerat perpetuus, iam inconſtans vagatur, leuiter tingit malas, mox omnis euaneſcet. Pictura elegans! — 675. Iam amorem non intus et in pectore continet, ſed communicat cum ſimilata ſorore ſolicitudinem, an fidem ſeruaturus ſit pater Iaſoni, cui tantum debeat: *Dis melioribus*, inpenſe fauentibus *Graecus hoſpes contigit patri*, et quam exiguae ſuperſunt belli reliquiae! *quantis ſeſe*, et quidem *pro ignota gente* non tam exponit, quam ſponte *obiicit periculis!*

679. Haec ita loquentem medio in ſermone relinquit Iuno *iam incepti potens fraudisque ſecura*, voti compos, et de doloſi conſilii ſucceſſu certa. cf. *promiſſi potens* Virgil. Aen. 7, 541. *iuſſi potens* Ovid. Metam. 4, 509.

681. *Inminet* prono corpore conſpicua *a celſis muris audentius*, inpudentius *inproba*, ardens, nihil aliud cogitans *virgo, nec ablatam ſequitur* in vrbem *ſororem, nec quaerit*, ne deſiderat quidem. At quoties viris armisque premi Iaſonem videt ſuum, *quumque omnis in vnum imber iit* ſaxorum et haſtarum, *toties ſaxis pulſatur et haſtis*, ipſa ſibi vulnerari videtur.

686. *Prima* (aduerbial. pro *primum* vti 1, 1. et ſequenti verſu *alta* pro altius) horruit ad *Lexanoris* ſagittam, quae tamen non feriit, ſed altius Iaſonis caput transuolans *Caicum* percuſſit, qui nuptias nuper celebrauerat, quod ad miſerationis adfectum adcommodate ita effert poeta: *coniux miſeranda Caico linquitur*, et *primo domus inperfecta cubili*. Eſt ex Homero Il. 2, 701. δόμος ἡμιτελὴς (Proteſilai). ἡμιτελὴς θάλαμος Anthol. Graeca Iacobs Vol. 2. p. 172. *Fruſtra inceptam domum* adpellat Catullus Epigr. 68, 75. vbi vide Cl. Doering. *Sterilem domum* Propert. 4, 11. 62. Cf. Ruperti ad Tac. Ann. 1, 3, 2.

690. *Myraces*, legatus regis Parthorum *Eois ab oris* ex Oriente venerat, vt donis oblatis *foedera non inrita* firma atque certa cum Colchis et rege Aeeta iungeret. Huic fato deſtinatum erat, vt *procul* e remota patria hoc ipſo tempore in Colchida veniret, ac pugnae temere ſe inmiſceret; *ſimul armiger ibat ſemiuir* (contemtim, cf. 8, 347.) ſpado, eunuchus. *Ipſe* Myraces, *pharetratis reſidens ad frena tapetis*, currum regens, cuius ſedes pretioſis ſtragulis veſtita multisque ſagittis circumdata erat. (mel. fortaſſe *pharetratus*.) *Nunc leuis*, celeriter *infeſto curru* adoriens *procurrit in agmina*, nunc *fuga mentita* ſimilata *conuerſas* retro *ſpargit ſagittas*, more Parthorum. (Fuga ipſa ſatis audacter ſagittas ſpargens inducitur.) — 699. *At viridem gemmis* ſmaragdis in primis, et *Eoae ſtamine ſyluae* (Heinſius hoc vltimum mutare voluit in *telae*, vti ſupra 623. quod neceſſe non eſt, iudice Dorvilio ad Chariton. p. 533. ed. Lipſ. Porro Eoam ſyluam de bombycina idem intellegit Heinſius, contradicente tamen Ezech. Spanhemio, qui de byſſo explicat, de vſu et praeſt. numismatum T. 1. p. 454. quem omnino de hoc loco conſule, nam et tiaram, cuius hic mentio fit, deſcripſit, numisque aliquot inluſtrauit) — *ſubligat* nempe *extrema patrium* (nil muta: eſt enim et Maſcul. et Feminin. etiam Graecis ὁ τιάρας et ἡ τιάρα. v. Scholia in Platonem nuper e ſchedis Ruhnkenii edita p. 185.) *ceruice*

tiaram. — Non eadem forma fuit tiaris: Phrygia erat planior, nec ita ampla, et fine loris; Perfica (Parthica) autem turrita magis, et vltra ceruicem protenta. — 701. *Infignis manicis*, quae ad luxum Orientis pertinent, Romae fignum mollitiae erant; *infignis acinace dextro*, in dextro latere, fecus ac noftri homines. — *inproba* (quo verbo omnia, quae nimia funt, vehementia, pertinacia cet. exprimuntur) quae modum pedis excedunt, *tegmina barbarica plantae*, pedis, calcei *procurrunt*. — 703. *Nec latuere* diu fpolia illa *Syenen*, gentis Hylaeae ducem. v. fupra v. 74. *per leuem*, tenuem, *et multo murice* purpura *maculatam tigrim*, fortaffe ad pellem tigridis per fe maculofam refpicitur, quae maculae tamen purpureis laciniis auctae erant, *concita cufpis* fagitta *abit; fubitos ex ore cruores* (*os* non placet. Quod fi enim cum Pio fumas, tigridis caput in cono fuiffe, tiarae illa fuperinducta effe debuit, quod vix credibile; nec ex cono tantum fanguinis effluxiffe videtur, quantum in fequentibus narrat poeta) *faucia tigris hiat*, (hiare actiue fumtum rarius, apud Propertium tamen Eleg. 2, 31. 6. obcurrit) *vitamque effundit herilem.* Et hoc audacius dictum, nihil enim aliud effe poteft, quam fanguinem emittit domini, qui ea effet indutus. — 708. Quae fequuntur, ad verbum paene defumta funt ex Homero Il. 17, 51 fq. *Sanguine tunc atro chlamys ignea* viuidioris purpurae, et *granidae* vnguentis *comae maduere*, (δεύοντο κόμαι) *quas flore Sabaeo*, nardo vel myrrha *mater nutrierat* inunxerat inde a iuuentute, *liquidoque auro*, in fila ducto, vel in tenues laminas tracto *fignauerat*, diftinxerat; (πλοχμοί θ' οἳ χρυσῷ τε καὶ ἀργύρῳ ἐσφήκωντο) *qualem fi quis aquis* (ἀναβέβρυχεν ὕδωρ) *et fertilis vbere*, vbertate *terrae*, (vbere glebae eft ap. Virgil. Aen. 1, 531.) *educat, ac ventis oleam* (ἔρνος ἐριθηλὲς ἐλαίης) *felicibus inplet*, ita conlocat, vt ventis, Favonio in primis, pateat. Varro de re ruft. 1, 24. (πνοιαὶ δονέουσι παντοίων ἀνέμων) *iamque videt primam tenero de vertice frondem;* (βρύει ἄνθει λευκῷ) *quum fubito inmiffis praeceps aquilonia nimbis venit hyems* (ἐλθὼν δ' ἐξαπίνης ἄνεμος σὺν λαίλαπι πολλῇ) *magnaque euulfum tendit harena* (βόθρου τ' ἐξέστρεψε καὶ ἐξετάνυσσ' ἐπὶ γαίῃ).

718. Myraces ifte Syenis fagitta ante ipfius virginis ora cadit, fed non magis illa mouetur, aequo animo fert, *vnius aegra metu*, de vno Iafone fuo folicita, quam rebus praeclare ab Argonautis quibusdam geftis, qui *tempeftate*

pari eodem inpetu *verſis incubuere turmis*, fugientes hoſtes perſequuntur.

715. *Perſes*, hanc ſuorum fugam conſpiciens, coelum queſtibus inplet. Vos ſuperi augurio inani in errorem me duxiſtis, vt Scythas in patriam excitarem meam. Tu, Iupiter, promiſeras, fratrem iniuſtitiae mihi poenas daturum, promiſeras Graecorum auxilium. *Scilicet!* — 733. *Saeua quidem lucis miſeris mora*, longioris vitae taedet infelices, *hunc tamen fata diem dent, quo fallat Achiuos ſic meritos* (deeſt ſubiectum, quod vocant, nempe rex Aeetes. Aptius tamen leges *qui*, ſc. dies) *quoque videam* Iaſonem *tantos flentem* dolentem *ſine honore*, digna remuneratione *labores*.

737. Dixerat, et *pectus ſuis euerberat armis*; hoc voluiſſe videtur Valerius: enſe feriit clypeum, quod facere in proelium procedentes Scythae ſoliti, (v. ſupra hoc libro v. 99.) forſan tamen aliam poſuerat vocem poeta, nam *armis* intra quatuor verſiculos bis poſitum non ſatis placet. — *galeam fletu et ſingultibus inplet*, ſecum dolet, dolorem tamen galea tegit, et iam in eo eſt, vt in medios hoſtes ſe praecipitet. — 740. *Ni prior aduerſis Pallas vidiſſet ab armis*, ex obpoſita acie Aeetae et Argonautarum, quibus aderat, et ſecum: *Ruit in funera*, mortem *Perſes*, quem tamen ipſe Iupiter fratri ſubceſſorem deſtinauit. *Vereor, ne noſtra fraude* dolo maligno *peremtum increpet* Iupiter, *et culpam hanc magno terrore* grauiſſimis verbis *rependat*, vlciſcatur. — 745. *Haec dicens atro amictu* induta *nebulam diffundit*, haſtasque in virum coniectas a capite eius arcet. *Ille turbine*, procella, ſed *clementi*, leni ſuper ſocias gentes erigitur, in altum extollitur, *paullumque leui raptatus in aethra*, aethere, quae eadem forma ſupra 1, 156. per magnum aeris ſpatium abductus, *tandem in extremas pugnae oras*, vltimam aciem delatus, *vbi Iber ferus*, ignauus, tardus ad proelia, *Eſſedoniaeque phalanges Marte carent*, cum aliis non in communionem veniunt pugnae, *ſolisque iuuant clamoribus agmen*, non niſi bellico clamore ſociorum virtutem excitant.

752. Tandem *nox* ingruit, *aſtriferas profert mortalibus vmbras*, *cadit*, deſinit *belli fragor*, tumultus; Medea muris deſcendit, longum timorem perpeſſa, mox ad maiorem, ad inſtar Bacchae, *reditura furorem*. *Vt fera*, ſaeua *Nyctelii* (Orpheus Hymno 51, 4. νύκτερος. Virg. Ge. 4, 521.

nocturnus. Ovid. Metam. 4, 15. inter plura Bacchi cognomina et hoc habet) *Bacchi* cui ſacra noctu peragebantur, *per ſacra*, dum ſacra fiunt, *reſiſtunt*, ceſſant aliquantisper a furore, *mox rapuere Deum*, imaginem, ſtatuam eius circumferendam. cf. Euripidis Bacchas. *iamiam in quodcumque ſcelus paratae Thyades*, *haud alio remeat Medea tumultu*, animi perturbatione. — 758. Atque inter Argonautas patrisque duces *Iaſona ſemper adnoſcit* non aberrante oculo, ſed *inexpletis curis*, nihil a cura, amore, ſolicitudine remittens. *Armaque, quique caua* (epitheton ornans) *de caſſide* galea *ſupereſt vultus*, exiguam illam faciei partem, quam galea non tegit, facile *adnoſcit*. Heinſius conrigit: *quodque vultus* (Genit.). Recte, nam τὸ *adnoſcit* Accuſatiuum neceſſario requirit; breuius tamen adhuc defungi poſſis, ſi legas *vultum*.

IN LIBRVM VII.

1—25. Medea noctem inſomnem transigens ipſa quidem amorem in Iaſona ſibi fatetur, eumdem tamen animo excutere tentat eo, quod, qua ratione vſu eius et conſuetudine in poſterum fruatur, non videt.

1. In fine ſuperioris libri veſpera pugnas diremerat, iam ipſa nox ingruit, *ſoli veniens non mitis* triſtis *amanti*. — 4. *cunctatis extremo in limine plantis*. Satis amplas notas adſcripſerunt interpretes, quibus carere facile me poſſe credidi, ſi, quae poeta narrare omiſiſſet, ſupplerem. Nempe veriſimile mihi viſum, Abſyrtum, regis filium, cum Iaſone ceterisque heroibus palatium regis laetum victoriae nuntium adferentes intraſſe, omnesque lautis exceptos epulis fuiſſe, quibus et interfuerat Medea, (nam poſtero die itidem adfuit v. 78.) quae, quum ſera tandem nocte diſcedendum eſſet, in limine tamen coenaculi paullulum conſtitit, et ſemel adhuc *ad ſua gaudia* reſpexit. — 5. *Colligit aegra toros*, thalamum, et *mens incenſa tenebris*. De oxymoro, ſpero, h. l. non cogitauit poeta, quamquam infra v. 73. *tenebras flammasque* et v. 566. *ardentes tenebras* iungit; nil niſi hoc voluit: per ſilentium noctis, vbi rebus externis ſenſus non turbantur, animus virginis magis intentus ad rem, quae ipſi curae eſſet. — 6. *Vertere varios queſtus*, variare, non vno modo ſecum ipſa queri. — 7. *nec pereat quo ſcire malo, tandemque fateri auſa ſibi*. Hoc Ovidius, quem omnino huc conferre haud

poenitebit Metam. 7, 12. de eadem Medea: *mirum, nisi hoc est, aut aliquid certe simile huic, quod amare vocatur.* — 9. 10. *Quo sic peruigil vsque ipsa volens errore trahor?* qui fit, vt noctes, quotquot eunt, lubens tanta animi inconstantia transigam? *Non haec*, non ita inquieta fui *ante tuos vultus*, ante quam te conspexi. — 12. Quos (vultus) *cur tam demens iterum iterumque recordor?* cur semper oculis tamquam praesentes obuersantur? *Quid in hospite solo mens mihi?* (Ovid. v. 21. quid in hospite, regia virgo, vreris?) *Vellera adcipiat, quae sola petit, quaeque vna laborum causa viro.* Non mea causa huc venit, fortasse plane nullam mei rationem habet, nil me curat. Fac vero ita esse, fieri tamen non potest, vt vmquam ad nos redeat, vel vt pater in Thessaliam iter suscipiat. — 18. *Felices* periculorum *eius comites* etc. In his omnibus dissimilantem animum muliebrem ad naturam expressit Valerius. Ita modesta est virgo, vt de se ipsa loqui nolle videatur. Non dicit: Ego numquam Thessaliam adibo, fortasse tamen pater, qui vtinam me itineris sociam adsumat! Porro non dicit: Mallem ipsa comes Iasoni esse redeunti in patriam, sed felices praedico, qui sunt. — 20. *Sed sic quoque talis abito*, quamquam ita formosus iuuenis est, tamen ex animo sensim demittere adlaborabo. — 21. *Tum iactata toro, nimiumque experta cubile* nimis diuturna ipsi nox visa, lectique inpatiens *videt tenui candescere limen Eoo* (iucunda diluculi descriptio, cubiculum inlustrare incipientis). — 23. Sed nec *lux orta insomnem refecit amantem*, nec pleno die ita recreatam se vidit, vti segetes, quae nimio solis aestu marcidae, et capita submittentes, iam tenui pluuia nouum vigorem conligunt, et rectae stant, *languentes quas leuis erigit imber aristas*, nec vti nautae, quibus multos post labores secundi adspirant venti, *grataque iam fessis descendunt flamina remis.*

26 — 31. Iam vero Iason denuo adeundum sibi regem putat. *At sua longarum Minyas iam cura viarum* velleris aurei, cuius causa tot maria erant emensi, *admonet, inque ipso nequidquam tempore regem laetitiae meritique petunt*, maxime obportunum tempus, frustra tamen, rati, quo laetum regi nuntium de victoria adtulissent, in qua reportanda ipsi tam insignem praestitissent operam. — 28. Regem *passus Iason vota prius captasque Deis adcendere praedas.* Locus subobscurus, quod verbum *adcen-*

dere nec votis nec praedis aptum ſatis videatur. Sed ad *vota* aliud verbum ſubintellegendum, *reddere* vel *ſoluere;* ſaepe enim Latini, poetae in primis, duobus vel pluribus ſubſtantiuis vnum iungunt verbum, quam figuram Zeugma Grammatici adpellant. Sic Tibullus 1, 4. 65. *Viuet, dum robora tellus, dum coelum ſtellas, dum vehet amnis aquas;* vbi τὸ *vehit* vltimo tantum proprie adcommodari poteſt. *Praedas* vero *captas adcendere* nonnulli proprie adceperunt, nec aliquando id factum negauerim; quid ſi vero ad eumdem fere modum intellegi voluit poeta, quo Graeci dicunt θύειν γάμους, γενέθλια etc. vt nihil aliud intellegi voluerit, quam ſacra facere Diis ob victoriam. — 30. *Prominet,* in pedum digitos ſe leuat Iaſon, atque *oculos longe tenet,* circumfert, *aurea jam ſi* (an) *pellis* adpareat, *et oblatis clareſcant atria villis,* adportari iuſſum a rege vellus ſplendorem ſparſurum ſit per palatium.

32 — 77. Alia tamen omnia manent Iaſonem. Oratione regis excipitur inhumanitatis, ſuperbiae, acerbitatis iniuſtitiaeque plena. *Rex* autem *vultus* ad ſeueritatem compoſitos *vocesque iam ante paratas,* quas praemeditatus, commentatus eſſet, *aperit,* promit, *rumpitque moras,* et ſine mora *in ipſa morantis* nondum loquuti Iaſonis *proſilit ora,* cum impetu in eum inuehitur, *talique effunditur ira,* ita tamque multis verbis indignationem effert. — 35. *Quis furor, quisque mei tantus amor* (ironia lepida) *vos, orbe ſatos alio,* (alieni orbis Ovid. l. l. v. 22.) *mediis tot fluctibus* per tot maria interiecta *in has egit oras?* — 37. *Tu mihi prima malorum cauſa, Phrixe: non te aequore merſum* (oratio incompleta) vtinam merſus eſſes *eodem, quo ſoror mari, vt felix,* absque quo ſi eſſet Phrixo, *nullos Graecos noſſem ego.* Et quae tu mihi narras, (cf. ſupra 5, 475 ſq.) *Peliam, Theſſaliam, Cyaneas, Graeciam* ficta omnia: (ad contemtum exprimendum ignorare ſimilat, quae bene nota eſſe debebant) — *quodnam hominum* (et hoc contemtim) *cerne genus?* — 41. *Quinquaginta Aſiam* (*pudet heu!* quanta vero inpudentia!) *penetrauit Iaſon* (cum) *exſulibus.* Omnia ἐμφατικῶς. *Aſiam,* tam amplam, tot incolarum millibus frequentem, *penetrauit* adoriri ſustinet *Iaſon* quidam, terrae filius, cum paucis, *quinquaginta* hominibus, *iisque exſulibus,* quos ipſa patria ciues inutiles eiecit? — 44. *Meque ante alios* Aſiae reges *ſic ſpreuerit vna, vna,* inquam, non tam nauis, quam *ratis, ſpolium vt viuo,* quod alias non niſi in proelio caeſis

detrahi folet, *de rege reportet? Ipfum, ipfum me efferre obuiam*, quae poftulat, *meos pandere* aperire *lucos*, non petat, fed *imperet?* — 48. *Age, praedo*, (iam conuitiari incipit) *cur non templis facrata auellere dona*, donaria, ἀναθήματα *omnibus, atque ipfas gremiis abducere uatas lubet?* (at mox lubebit.) — 50. *Vobisne domos effe putem, vobisne parentes* (adrident, quos Burmannus parentum loco ponere fuadet, *penates*, quae duo vocabula faepe folent in libris permutari; nec eft, quod tautologiae fpecie obfendamur, fic enim et alibi v. c. 1, 721. *o domus, o freti nequidquam prole penates*, it. infra v. 109. *domum atque pofies*) — *quos fola ratis infandis rapinis pafcit*, qui piratica exercenda quaeritis victum, *quos faeua hyems pafcit*, qui ipfis tempeftatibus abutimini ad naufragos exfpoliandos. Sic augentur obprobria: placido mari rapinis viuitis, pecora abigitis et homines, hyeme orta ex ipfis naufragis facitis quaeftum. — 52. *et quos, credamus vt ipfis*, nam ipfi fatentur, *rex fuus inlifit* (bene delectum grauius verbum *inlifit* fc. pelago, eiecit, exturbauit patria, nec erat, quod pro eo Marklandus mallet *immifit*) *vetuitque reuerti*, perpetuo exfilio damnauit. — 54. Quae fequuntur vsque ad v. 57. non tam ad Iafonem fpectant, quam Pelian regem. *Scilicet* (quam ridiculum!) *Aeoliae pecudis poteretur vt auro. Sed ante Caucafus meus defcendet caefa vmbra*, naues prius, ex Caucafi mei fylvis denfis fabricatae, in mare demittentur, quibus ego praedas abigam e Theffalia, quam velleris aurei copiam ei faciam. *Haud ego cum vittis ftatui feralibus Hellen*, non video, cur a me repetat vellus rex vefter, qui Hellen non ad aram facrificandam duci infferim. (cf. fupra 1, 43. 2, 589.) — 58. *Si tamen perftas non aliter*, nifi adcepto vellere, *his cedere terris, ac latet vna nefcio quid plus puppe viris*, fi fcilicet praeter viros diuini nefcio quid in naui veftra latet. Inridet nempe Aeetes Iafonis, quam 5, 504. iactauerat, cum Diis cognationem. cf. paullo poft v. 71. Apollon. 3, 402. εἰ ἐτήτυμον ἐστὲ θεῶν γένος. *haud morabor*, tu modo antea, quae lubebo, perficias. — 61. Eft ad vrbem campus Marti facratus, *horridus*, (Apollon. ib. 411. στυφελήν, quod fcholiafta exponit τραχεῖαν) νειὸν Ἄρηος, et *ardentes*, ignem fpirantes *tauri, vomere preffo*, aratro iuncti, *me, me adeo cunctantes interdum adnofcere*, mihi ipfi vix parent. Senectus mea *maiorem rabiem luxuriemque*, luxuriam ad rabiem vsque *dedit*. Iram taurorum

magis exornauit Valerius quam Apollon. 3, 409 ſq. — 67. *Subcede fortiſſime* (iron.) *meae laudi*, mihi, *et noſtras recole*, qui diu quieuerunt, denuo ares, noues (cf. v. 77.) *agros*. (reculta terra Ovid. Met. 5, 647.) *Nec ſemina deerunt*, et eadem quidem, quae ipſe ſpargere ſolebam, *et meſſes, quas ſolus* (hoc obpoſitum ſequentibus *Diis tuis*) *obibam*. Obſcurius hoc innuit rex, non nominatis draconum dentibus, ſperans quippe, haud parem fore tauris Iaſonem. — 70. *Conſiliis* ad deliberandum *nox vna ſatis, tecumque cumque Deis tuis*, quos iactas, *haec iuſſa retracta*, probe perpende: *ac ſi quid in iſto robore*, quidquid ſit de tua naui, Diisque tuis, *praedicti venies in rura laboris*, ad modo iuſſos ſubeundos labores. — 73. *Ipſe incertus adhuc, tenebris* noctis te ſtatim *flammisque* taurorum *inuolui* velari, ſubfocari, *an parumper durare;* paullulum temporis vitam te trahere *velim, donec euerſo* vomere proſciſſo *campo ſemina iacias, donec miles ſeminis hydri Cadmei exeat*, armata manus ex dentibus draconis propullulet, *et floreſcant pube nouales*, flos iuuenum vigentium e ſulcis modo actis, reculta terra procreſcat.

78 — 82. Quid ad haec Medea? *Prima fuit*, quae tam atrocia patris iuſſa miraretur. *Haeſit*, vix auribus credit, *pallentia ad iuuenem refert ora, metuque contremiſcit*, ne forte hoſpes temere audeat, *miſerque putet, ſe poſſe* parem fore iniunctis laboribus.

83 — 102. Ipſe Iaſon quodammodo exhorret, perfidiam regis increpat, nec tamen iuſſa recuſat. *Perſtrinxerat* illum leuis *horror, ſtabat defixus in ira*, oculis ad ſolum demiſſis tacita frendet ira *et moeſta*, ideo, quod poſt tam felicem in proelio praeſtitam operam regem in vellere tradendo non amplius tergiuerſaturum eſſe ſperauerat. Hoc inluſtratur a nautis, qui, quum prope abeſſent a portu, denuo in altum proiiciuntur. Haec comparatio inſtituitur v. 83-86. ſed mira eſt et lectionis et interpretationis varietas, quam enumerare et examinare, ab noſtro conſilio abhorret. Vnam Burmanni explicationem adtuliſſe ſubficiat, qui omnia de Italia adcipienda, Pharonque non Alexandrinam illam, ſed a Claudio Imperatore (Sueton. c. 20.) ad portum Oſtienſem exſtructam intellegendam eſſe cenſet. Mihi tamen id haud adridet, eam in primis ob cauſam, quod, quum duo nautae nominentur, duos portus in animo habuiſſe poeta videtur. Aegyptum itaque nolim excludi, totumque locum, ita tamen, vt *Ioniusue* et *clarumue* legere

liceat, ſic intellexerim: Non ita ſtupet Etruſcus gubernator, qui portum Tiberis, nec Ionium mare transnauigans, qui *Pharon claram ſerena arce*, ignibus conluſtratam turrim *praeceps* plenis velis *ſubiit* prope adceſſit, in eo fuit, vt intraret, *nusquam oſtia* Nili, *nusquam Auſoniam* Italiam videt, *et* (melius *at*) *ſaeuas adcedere videt Syrtes*, ad breuia illa arenoſa Africae eſſe ſe reflatum. — 87. *Tum tamen infando*, iniuſto, crudeli *tyranno quae det reſponſa, conligit*, meditatur, ſecum reputat, *et tandem obtutu conſurgit ab alto*, vultum hucusque defixum erigit. — 91. *Quo verſa fides? quos veſtra voluntant iuſſa dolos?* quas nouas ſtruis machinas, *alium*, alterum, nouum hic in Colchide Peliam, *alia aequora* periculi plenos labores *cerno.* — 93. *Quin agite hoc caput*, hanc vitam meam, me, non tu Pelia ſolum tuque Aeeta, *ſed omnes*, quotquot in orbe terrarum eſtis, *odiis imperiisque*, iniuſtis mandatis *vrguete*, proſequamini, premite! *quamquam mihi dextera, nec ſpes defuerit.* Sic vulgata, et ferri poſſit, ſi, quod ſaepe fit *quamquam* pro *tamen* poſitum, et negatiuum *nec* etiam ad priora trahas: *tamen mihi nec dextra, nec ſpes defuerit.* Sed nec hoc placet; faciliorem ſenſum habebis, ſi, quod olim Columbus voluit, pro *quamquam* reponas *numquam.* — 96. *Vnum oro, ſeu me illa ſuis ſeges obruat haſtis*, ſi me vnum tanta multitudo hoſtium e terra naſcentium conficiat, *hauriet aduerſo ſeu craſſinus ignis hiatu*, tauri ignem e faucibus ſpirantes leto dent, *nuntius hinc ſaeuas Peliae mittatur ad aures*, certiorem faciatis inmanem tyrannum, ſpem, quam conceperat, fore, vt in mari pereamus, eluſam eſſe, *immo hic periiſſe viros, et me, ſi vlla fides*, niſi in alium hic aeque inmanem tyrannum incidiſſem, in patriam potuiſſe redire. His ita dictis *infida praeceps prorumpit ab aula.*

103 — 152. Varii animi motus, quibus exagitaretur Medea, admodum eleganter deſcribuntur. cf. omnino Apollonius 3, 451 ſq. *At trepida*, anxia, *et medios inter parentes*, qui filiabus alias omnia ſunt, *deſerta* inops *virgo ſilet*, ita tamen, vt oculos iam non diutius ſolo defixos habere poſſet, immo vero vultus moeſtos non poſſet non erigere, et ad fores, quibus Iaſon modo prodierat, flectere. Apollon. 3, 444. ἐπ' αὐτῷ δ' ὄμματα κούρη λοξὰ παρὰ λιπαρὴν σχομένη θηεῖτο καλύπτρην — 106. *adhuc inuenit*, contigit, vt conſpiciat *abeuntem*, et diſcedens adeo pulcrior viſus, *tales humeros, ea terga*, robur atque omne virilis

pulcritudinis genus indicantia *relinquit.* — 109. *Illa domum atque ipsos paullum procedere postes optat.* Haec Burmannus ita explicat, vt simul cum Iasone domum et ianuam loco moueri et procedere optauerit Medea, ne amores e conspectu amitteret suos. Quae interpretatio, vti vsui τοῦ *procedere*, quod sexto casui iungi solet, (nec aliter infra v. 306. *procedere tectis*) consentanea est, vix tamen a me inpetrare possum, vt Medeae tam ineptum adtribuere optatum existimem poetam voluisse. Malim igitur hanc verbi *procedere* cum quarto casu constructionem inter singularia Valerii, qualia plura, tribus in primis vltimis libris, obuia sunt, referre, et de ipsa Medea palatio egredi cupiente intellegere, quod et melius cohaerere videtur cum sequentibus: *et ardentes tenet intra limina gressus,* h. e. quamquam cupiditate Iasonem sequendi flagraret, pudore tamen victa ad ianuas substitit. — 111. Non secus ac olim *Io*, quae, quum ob furtiuam cum Iove consuetudinem a Iunone, in vaccam mutata Argoque custodienda tradita esset, Iovis quidem iussu a Mercurio vigilantiae Argi subducta formam recepit humanam, sed denuo a Furiis, instigante Iunone per maria et terras exagitata tandem in Aegyptum peruenit. Haec si memineris, fusius ab ipso Valerio narrata supra 4, 351 sq., plana omnia erunt et aperta. *Vbi Io vaga extremas* Nili *sentit harenas, fertque refertque pedem,* dubia, quid agat, ex vna parte a Furiis ad prosequendum iter per maria adacta, *tumido quam cogit Erinnys ire mari*, ex altera parte *Phariae vocant trans aequora matres*, inuitant, Deam Isidis nomine habiturae. Eodem igitur modo *Medea circuit, foribusque apertis inpendet* inretortis oculis moratur, *an melior*, mutata in melius mente, mitior *Minyas reuocet pater, oraque quaerens* desiderans *hospitis* valde inquieta est. — 116. Sequitur elegantissimus locus, in quo praeclare res suas egisse poetam, et ad veritatem omnia expressisse mecum fatebuntur omnes, qui, quae hominum, muliercularum in primis, in magna animi perturbatione soleat esse agendi ratio, obseruauerint. Et primo quidem secum ipsa agit Medea, *solo,* sola *moeret cubili, sed defecta*, aegra animi; *aut venit in gremium carae sororis,* ad sorores enim in eiusmodi angustiis prae ceteris confugere solent puellae, sed non diu moratur, *refugit.* — 118. *Loqui,* animum aperire *conata silet, rursusque recedens,* quasi aliquid oblita, (cf. Apollon. 3, 645 et 681 sq.)

sermonem quidem incipit, nec tamen de se suoque dolore, sed *quaerit* de aduentu Phrixi olim in Colchida (sub Phrixi persona suum cogitans Iasonem) *quaerit, vt aligeri Circen rapuere dracones.* Circe nimirum a Sole patre in Tyrrheniam translata ibi nupsit Pico regi. v. infra 232. et Apollon. 3, 309-313. qui tamen non draconibus, vti Valerius noster, sed curru ipsius Solis eam abiisse narrat. Apollonius sequutus est Hesiodum, Valerius alios, de quo sententiarum diuortio vide *Voss mythol. Briefe* 2, 127.— Cl. Lenzius acute monet, Medeam hoc ex sorore quaesiuisse, quoniam iam tum peregre abeundi consilium Circes exemplo animo eius insederit. — 120. Tum ad aegritudinem animi leuandam *comitum visu fruitur miseranda, inplerique nequit.* Hoc, praesertim ob praecedens *visu*, interpretari possis: *sie konnte sich nicht satt sehen;* sic *expleri nequit* Virgil. Aen. 8, 618. Rectius tamen fortasse de *animo* explices, qui expleri non potuit, non inuenit in coetu comitum, quod optauerat, leuamen, minutus est dolor, sed non omnis, et tantum ad breue tempus; *subitoque parentibus haeret blandior solito, et patriae circumfert oscula dextrae.* Exquisite *circumfert*, quod mihi admodum placet: repetitis osculis non vnam manuum patris partem premit. Non ita Heinsius, qui languorem atque frigus intulisse videtur, emendans vel *nunc obfert*, vel *rursum fert* oscula. — 124. *Sic adsueta toris* puluinis *et mensae dulcis herili*, adulans parasitus *canis noua peste rabieque futura*, morbi inpetum iam praesentiens *ante fugam totos lustrat queribunda penates*, omnes perrepit angulos. Quod simile, quamquam puellas cum animalibus comparasse poetas veteres non ignoro, cur hic displiceat, nescio. Tanto magis placent, quae sequuntur 127. *Tandem etiam molli sese semel increpat ira.* Omnia hic bene delecta, nihil abundans: *tandem — increpat sese*, — sed *semel — increpat ira*, sed *molli. Pergis*, sic se ipsa reprehendit, *demens* in dementia, *teque illius angit imago curaque*, animo aegro obuersatur semper, *qui profuga forsan tenet alta carina*, iam dudum longe abiit, quique tantum abest, vt de me secum ducenda cogitauerit, *vt ne nomen quidem meum in patriam referat.* Quid autem mea tantopere interfit, *superetne labores* a patre iussos, *an cadat*, pereat, (haud perinde tamen sibi esse, statim prodit, addit enim:) *et tanto turbetur Graecia luctu?* dolendum nempe esse, si tam egregii iuuenis obitum tota

Graecia deploret. — 133. *Saltem, ſata virum ſi iam* in flore aetatis conſtitutum *ſuprema ferebant*, ipſi moriundum erat, *iuſſus ad ignotos*, non cognatos (hoc ſuadent ſequentia: *hac in vrbe, et noſtri de ſanguine Phrixi*) *eſſet ire tyrannos.* — 136. *Namque et ſidereo*, a matre enim Nephele ad Deos genus referebat, *noſtri de ſanguine Phrixi* cognatus *dicitur, et caram vidi indoluiſſe ſororem* meam Chalciopen, quae et ipſa Iaſonem, cognatum mariti olim ſui Phrixi, miſerta eſt. Quod igitur licuit ſorori, quidni liceat mihi? — 138. Iaſon ipſe *miſer ait*, ſe non ſponte ac temere maloque conſilio, ſed Peliae iuſſis actum huc veniſſe. *At* (ſic enim legendum putani pro *Aut*, nec refragantur Codices) *redeat quocumque modo*, omnia ego moueb, vt redeat ſoſpes ac victor ad aulam noſtram, vt iterum videndi eum voluptas mihi contingat, ita tamen, *vt me iſta precari* et machinari *neſciat*, (admodum placet, quod Lenzii ſagacitas mauult, *reſciat*) *atque meum non oderit ille parentem*, vindictam ſumat a patre. Hactenus ſatis bene, ſenſumque aliquem virginei pudoris pietatisque in parentem Medea retinet. — 141. *Dixerat haec, ſtratoque graues*, curis feſſos *proiecerat artus, ſi* (an) *veniat miſerata quies*, an forte leuaret miſerans; (Proſopopoeia, Sic *miſerata hominum labores nox* 5, 279.) *quum ipſe*, qui aliis quietem dat, *ſopor ſaevior* adeo *turbat agitque:* per ſomnum vtrumque videt, et patrem et Iaſonem ſubplices: *illa noua formidine* terriculamento *rumpit ſomnos*, exſternatur, cohorrens expergiſcitur, *erigiturque toro;* ſomno omni excuſſo *modo Theſſalicis raptata*, raptari ſibi viſa *per vrbes, famulas adnoſcit carosque penates;* in Colchide ſe medias inter pediſſequas videt. — 147. Haud aliter *Oreſtes*, qui, quum matrem Clytaemneſtram occidiſſet, *turbidus Poenis*, Furiis (cf. 1, 797.) *caecisque* quos vnde venirent, neſciret *pauoribus* in furorem actus *enſem corripit, et ſaeuae matris agmina*, a Manibus matris inmiſſas Furias, quaſi praeſentes, *ferit, ipſum angues, ipſum horriſoni quatit ira flagelli*, ipſe inſania abreptus capita earum ſerpentibus cincta coram videre, ſcuticasque, quas manibus gerebant, pati ſibi viſus, *atque iterum infeſtae* (Domin. Marius ad Ovid. Amor. 1, 7. 10. laudante Burmanno malit *inceſtae*, adulterae matris, haud male!) *ſe feruere credit agens* (agens pleonaſt. vti Graeci ἔχων. cf. 3, 40. 4, 111. Virgil. Aen. 1, 192.) *caede Lacaenae*, denuo interficere ſibi viſus

matrem, Tyndarei ex Ledae connubio legitimo filiam, *falsaque* opinata *redit de strage Dearum* Furiarum *fessus, et in miserae conlabitur ora*, amplexus *sororis* Electrae.

153 — 170. Iuno denuo conuertit se ad Venerem, opem eius inploratura; Medeam enim videbat *nutantem*, vacillantem, incertam, *nondum extremo parere furori*, amori summo. cf. 4, 667. — 156. *ardor ille prior hebet*, remisit, *leniorque pudori*, procliuior ad pudorem, *mensque obnixa malo*, obsistit adhuc malo, amoris furori. — 158. *fuluo* corusco Olympo: *Sum memor*, grato animo recordor, *vt* quam beneuole *mecum partita laborem; sed nimis dura manet*, nondum satis mollis atque obsequiosa est, *conuersaque in iram et Furias dolet*, non tam amor animum eius occupat, quam summa tristitia, *ac decepta*, spe potiundi Iasonis deiecta, *me nunc reliquit*, a me inspiratum amorem excutere velle videtur. — 162. *I precor, atque istum*, tam inconstantem, *quo me* consilium meum *frustratur, amorem vince*, euince, fac vt praeualeat, dominetur; *patriis vt tandem euadere*, (exquisitius quam *excedere*, est enim suo ipsius periculo domum patriam relinquere) *tectis, vt tandem Iasonem meum casu* periculo *ab omni defendere audeat*. — 165. *Quin sacro*, magico, *quo freta*, quo tam potens est, *veneno illum adstantem* (et hoc exquisite, excubias quasi agentem) *anguem, et totis* quidem *noctibus, qui nemus omne suum*, suae custodiae creditum, *quique, respice porro*, procul, e longinquo, (δεικτικῶς, vide quaeso illic. *Porro* hoc sensu rarius, et Graeco more (πόῤῥω) vsurpatum; est tamen etiam ap. Virgil. Aen. 6, 711.) *aurea vellera tot spiris, tot ductibus*, tot longis spiris, sinuosa volumina torquens, *circum inplet*, cingit vndique. — 169. *Soluat, et in somnos ingenti soluat ab orno*. Soluat bis repetitum h. l. non placet, et priori loco ponendum *molliat*, vel *mulceat*, suadente Burmanno, vel *sternat*, quod maluit Herelius Ep. crit. p. 71. — 170. *Haec*, vt amorem denuo infundas, *tibi nunc, Furiis atque ipsi* Medeae *cetera mando*, quae si semel inpetu amoris sese correptam senserit, ipsa sponte res aget suas.

171 — 192. Venus adnuit Iunonis precibus, nihilque aliud postulat, quam vt Iasonem in luco Dianae adesse iubeat. *Tum Venus aligerum Amorum mater* (cf. 6, 457.) antea non tibi defui, quum *ignota animum* Medeae *contingere*, praestringere *cura adgressa es*. *Data cingula soli*

noſtra tibi, nulli alii vmquam conceſſa, *quibus mota loco labefactaque* (a gladiatoribus ſumta translatione) turbata animo *ceſſit*, obſiſtere non potuit. — 176. *Cunctantia poſcunt pectora me dubiusque pudor*, fluctuans inter amorem et pudorem animus. — 179. *Tu face* (fac) *Iaſon citus*, celeriter ad delubra Dianae veniat, *ſacras vbi fundere taedas*, taedarum lumina multa ſacris nocturnis Medea adhibere ſolet, *et aequali dominam luſtrare caterua*, comitantibus aliis einsdem aetatis virginibus Deam placare. (cf. 6, 497.) — 182. *Nec te nunc Hecates ſubeat metus*, haec enim ſuſpectam habere Medeam coeperat 6, 495. *ne* forte conſilium meum inpedire conetur, *quin audeat opto*, *continuo transibit amor* a Medea ad ipſam Hecaten, *cantuque trilingui* (cui in mentem non veniat Virgiliana Aen. 4, 511. *tergemina Hecate, tria virginis ora Dianae?*) *ipſam flammiferos cogam compeſcere tauros, amplexumque Iaſonis pati.* Satis iocoſa iuriſio Hecates, quam ab amore omni abhorrentem, quamque amare nemo cuperet, eo adigere promittit Venus, vt, ſi conſiliis obeſſe ſuſtineat ſuis, tres adeo linguas commoneat, vt potiatur Iaſone. — 186. *Volucrem tunc adſpicit Irin*, ſc. Iuno, quae vix abeſſe poteſt, latetque fortaſſe in vocula *tunc*, vti recte coniicit Burmannus, *feſtinamque iubet monitis parere Diones.* (Dione proprie eſt mater Veneris, poetis tamen ipſa Venus hoc nomine venit). — 189. Protenus hinc Iris Argonautas, Venus Medeam petit, Iuno autem in Caucaſo monte conſidet, ſpem inter metumque diuiſa. Sic omnia ſibi praeparauit poeta.

193 — 209. Veneris aduentum eminus adeo ſentiens Medea cum Iaſone abſente, et ſecum ipſa loquitur. *Vix primas arces*, palatii regii faſtigia *Venus obculta*, Medeae nondum viſa *proſpexerat*, *nouus languor*, deſiderium *virginis mentem perſtringere incipit; ingeminant*, ingeminantur (vt ap. Virgil. Aen. 4, 531. et alibi.) *commotis queſtibus aeſtus*, ipſo dolore queſtibusque creſcit amor. — 197. *abſenti nequidquam talia fatur: Si*, vtinam, *tibi Theſſalicis nunc ſi* (ſic ingeminare verba ſolemus in adfectu animi) *tua forte venenis*, quibus multum valuiſſe Theſſalas notum eſt, *mater, et heu! ſi qua eſt* (alte ſuſpirat, Iaſoni fortaſſe coniugem eſſe, cogitans) *poſſet ſubcurrere coniux!* — 200. *Quidue tuos virgo poſſum niſi flere labores?* Pro *quidue* Aldina habet *nam quid*, facilius ad ſenſum, ſed τὸ *ve* defendi etiam poteſt, ſi ita

interpreteris: Vtinam vel mater, vel coniux iuuare te possint, vel ego adeo ipsa, sed virgo nil habeo, nisi lacrymas. — 20. *Hoc satis* (mallem *haud satis* cum Heinsio: sic enim, quae sequuntur, melius cohaerent) nempe *ipsa etiam casus spectare supremos cogar* comes sororis. Ergo hoc vult: Nec satis est, non permittetur mihi, domi mecum flere inminentia tibi pericula, sed soror, vt antea, coget testem oculatam esse. — 203. Iam secum ipsa loqui incipit: Et nunc ille neminem sua sorte moueri, neminem sui meminisse opinabitur, *cumque omnibus odit me quoque* inmeritam, quae vtinam sciret! tantopere et moueor, et memini, et amo. — 205. Subcurrere igitur nullo modo possum, faciam tamen, si licet, quod potero. *Illum ego, qui cinis vltimus* (pro *cinerem vltimum, qui*) *diris haeserit aruis*, per campum sparsus sit, *ossaque, quibus tauri saeuusque ignis* (ignis taurorum) *pepererit*, *componam*, vox sollemnis de ossilegio et cinere in vrna condendo. *Fas*, hoc saltem licebit, *tunc mihi manes dilexisse viri*, mortuum, *tumuloque has*, quas nunc sentio, *reddere*, vna condere, *curas*. Adhuc places, Medea!

210 — 236. Venus ipsum penetrale intrat, Circes specie adsumta Medeae adsidet, dolosis verbis patriam relinquendi consilium adiuuat, et ad summum amorem incendit. — 211. *Mutata Deam*, singulariter dictum pro forma, maiestate Deae positis, *mentitaque Circen Titanida*, Titanis, Solis filiam, Aeetae regis sororem. — 213. Medea, velut lenti fallatur imagine somni, quasi per insomnium inani specie decipiatur, *oculos incerta tenet*, ipsa nescit, an visu digna sint, quae videt, *paullatim* primo coniicit, mox *putat magni patris esse sororem*, *tum flebile gaudens* (elegans oxymoron, Homeri δακρυόεν γελάσασα Il. 6, 484.) prosiluit, saeuaeque ipsa obuiam fert oscula. — 217. *O tandem, vix tandem* (iucunda repetitio!) *reddita dura tuis*, quae in dolorem tuorum tamdiu afuisti. Quae te *biiugis serpentibus* (cf. supra v. 120.) egit hinc fuga? *quae mora*, quis locus fuit gratior? — 220. *Ante et Thessalicae carinae petiere*, tantum temporis procul a nobis vixisti, vt interea Thessali, *perque tot infelix frustra vada*, maria *venerit Iason*. Recte ante me monuit Burmannus, Medeam properare, vt sermonem iniiciat de Iasone, in quo eiusque periculis (*infelix — frustra venit*) tota esset. — 222. *Cetera rumpit*, plura loqui non passa est, *obcurritque* regerit *Venus: Tu*, primo sic loco positum ἐναργῶς, amoris habet

significationem, *tu nunc mihi causa viarum; sola* pro *solum, tantum*, nisi malis post *sola* incidere, ita vt ad priora referatur, sic: *tu mihi causa viarum sola, tuae venio iuuentae*, tibi iuueni vsuque nondum peritae consultura veni, (*iam pridem ignaua*). Haec parenthesis confessionem mihi continere videtur diuturnae absentiae: fateor, me nimis diu absfuisse, sed ignosce, quaeso, nunc tibi eo studiosius operam daturae. In hac explicatione dissentio ab interpretibus omnibus: *Pio*, qui *iuuentae*, quod mihi Datiuus est, pro Genitiuo sumi maluit, subintell. *causa*, quod durum; *Heinsio*, qui voluit *ignara*, quod vix sensum praebet; *Burmanno* denique, cui placuit *iam pridem gnara*, melius, sed sine causa. Si mecum pro excusatione sumas, optime quadrant sequentia: absenti ignosce, sed *cetera parce*, noli *queri, neu me meliora sequutam argue*, noli mihi vitio vertere, quod mitius, clementius coelum quaesierim, *reputemus* (reputes) consideres mecum beneficam Deorum institutionem, *hunc potius orbem omnibus animantibus hominibus communem Deosque crede communes. Patriam inde*, ideo *vocato* patria tibi sit, *qua*, vbi *redit itque dies*, totus, quaqua ab oriente ad occidentem late patet, orbis terrarum. — 229. *Nec nos, o nata, malignus*, naturae amoenitatibus destitutus, inclemens *cluserit* quasi carcere *hoc vno semper sub frigore*, perpetua hyeme, vno eodemque tam frigido coelo *Phasis*. — 230. *Fas mihi non habiles*, aptos, qui non placerent, *fas et tibi linquere Colchos*. Astute firmat in animo Medeae patriam relinquendi, a quo iam antea non abhorruerat, consilium. Nec te poenitebit, vti me non poenituit, nam *Ausonii coniux ego regia Pici, Tusci domina maris*. Satis magniloqua in his est Circe: Mythologi enim Picum ab ea narrant adamatum, quidem, sed, quod ipsam prae Nympha Canente spreuerit, ideo in auem huius nominis esse mutatum, vti fusius tradidit Ovidius Metam. 14, 333 sq. breuius Virgilius Aen. 7, 189. vbi vide Excurs. Heynii p. 113 et 141. Nec magis vere Tusci maris dominam se iactat, cuius imperium parua insula contineretur. — 234. *At tibi, miseranda, quales proci? Sauromatae* nempe, *cui vadis Hibero*, in eius amplexus ventura es, *vel saeuo*, rudi, inculto *non vna coniux Gelono*, qui polygamiam amat.

237—253. Ad haec Medea *Deae iam dudum spernere voces*, non tulit vltra talium procorum mentionem. *Non ita me immemorem magnae Perseidos cernis*. Quae ista

Perſeis ſit, mirum quantum diſcrepent Mythologi et interpretes. Equidem ipſam Circen intellexerim, ſcil. Perſae f. Perſeidos filiam. vide Saxe Stemmata Tab. 1. et Heyne ad Apollodorum Tab. 9. (Apollonius 3, 478. Hecaten eam vult Ἑκάτην Περσηΐδα, ergo auiam Medeae.) Hoc igitur vult Medea: Noli credere, te amita dulciſſima ita indignam me neptem fore, *vt infelix thalamos ego cogar*, cogi poſſim, cogi me patiar *in illos. I precor*, apage! *atque vnum pro me dimitte timorem*, alia omnia poſſis timere, quam vt talibus procis nubam. — 241. Sed longe aliud me vrit, *tuque*, potes enim, *his*, quae adfligunt animum *eripe curis. Nulla quies animo, nullus ſopor ardua amanti*, quae magnum aliquod et difficile molior. *Mentem repone* emotam quaſi, *redde diem noctemque mihi*, quas antea tam quiete tranſegi, *da prendere veſtes* tuas *ſomniferas, ipſaque oculos componere* ad quietem, claudere *virga* tua magica. — 248. *Sed et tu, mater, nil prodes mihi — infeſta cerno omnia*, teque ipſam, *cui viperei ſurgunt crines* — 251. *Conlabſa*, animi deliquium paſſa fleuit in *iniquae* fraudulentae *Veneris ſinus*, et ſignis apertis, quid in animo ageretur, prodidit.

254 — 291. Iam Venus ad rem propius adcedit, ipſiusque Iaſonis mentionem facit ficta oratione. *Occupat amplexu, furialia*, exitialia, ad furorem inpellentia *figit oſcula, permixtumque odiis*, taedio patriae *inſpirat amorem.* — 256. *Variis moerentem vocibus ambit*, ambagibus vtitur, *inque alio ſermone tenet*, dolorem mox hac, mox illa oratione leuare velle videtur. Noli moerere, *quin*, immo vero *audi*, quae narrabo, *atque adtolle genas*, oculos, vultum erige. — 259. *Quum leuis* curru meo, *ad te*, tua enim ſolius cauſa huc veni v. 223. *modo ſuperis auris*, aere *laberer, forte ratem primo* extremo *litore cerno fugientem*, vela, abitum parantem, (aſtute hoc fingit, quo magis Medeam incendat tempusque deliberandi praecidat) nauem, inquam, tam egregiam, qualem ego ex inſula mea numquam dimitterem. — 263. Ex hac igitur naui vnus prae ceteris ita pulcer, vt ipſa mirarer, adnolat, ratusque, me vnam eſſe comitum tuarum, ita adfatur: *Per tibi ſi quis morituri protenus horror*, ſi quis humanitatis tibi ſenſus et commiſeratio hominis eſt, qui in ipſo mortis articulo verſatur, (conſtructio talis τοῦ *per* in iurando et obteſtando haud inſolita; ſic Virgil. Aen. 2, 142. per, ſi qua eſt, quae reſtet, fides, oro, miſerere laborum) *et quem*

non meritis, meritum *videas obcurrere*, obiici *monstris*. — 268. Haec dominae tuae referas, *illi has voces hasque manus tendo* (hoc *tendo* proprie ad solas *manus* pertinet, sed amant poetae in primis vnum verbum duobus vel pluribus iungere substantiuis, quamquam vni tantum proprie aptum sit; omnino ob oculos habuisse videtur Valerius Virgil. Aen. 3, 176. tendo supinas ad coelum cum voce manus). — 271. *Ipsae, ego quas mecum per mille pericula traxi*, (grauiter dictum, non sine magno labore per diuersa maria mecum duxi) *defecere Deae*, deseruisse me videntur. Blanda admodum et adulatoria oratio: quod Deae non possunt, id potest regia tua virgo, haec mihi Dea erit. *Spes et via sola*, via sola, in qua spem pono *salutis* est, *quam ipsa dederit, si forte dabit*, nisi temere spero. *Ne vota repellat, ne mea*, (adsectus causa repetitum *ne*) *totque* numero *animas* viros, *atque haec nomina*, tam insignes viros *seruet*. — 276. Pergit persuadere exemplis superiorum temporum adlatis, nec sine delectu. Quum enim tum satis pia adhuc in patrem fratremque Medea esset, (vide v. 340.) feminas in memoriam reuocat, quarum vna patri, altera fratri mortis causae exstitissent, *Hippodamiam* nempe *et Ariadnen*. Illa patrem habuit Oenomaum, Elidis regem. Qui quum oraculo monitus esset a genero sibi cauere futuro, pluribus, qui filiae pulcerrimae nuptias ambirent, procis legem proposuerat hanc, vt, si curuli secum certamine contendissent, mors victos, victores filia maneret. Sic igitur tredecim, tot enim numerant Mythologi, generosis iuuenibus interemtis, ad idem certamen subeundum adcessit Pelops, Tantali filius, cuius amore capta Hippodamia patris aurigam vel stabuli praefectum subornauit, vt clauum aliquem rota eximeret, quo factum, vt rex curru excussus paullo post obiret. His ita expositis, non est, quod, quos poeta memorat, *duros Pelopis labores, tot procorum ora iugulata, patriosque*, quos filia *exhorruit*, auersata est *axes*, vlterius explicem. Ariadnes autem, *Minoiae virginis* historia vel tironibus nota est, quae, quamquam non, quod Iasonem dicere iubet Valerius, *ipsa fratrem* Minotaurum *neci dedit*, causa tamen mortis facta est eo, quod Theseo filum traderet, quo duce Labyrinthum adire monstrumque illud biforme trucidare posset. His itaque exemplis ad imitandum propositis Iason pergit Medeam excitare: *Cur non fas sit et te hospitibus dignis* (quibus subcurratur) *subcurrere, et Aeaeos iubeas mitescere*

campos, vt purges a tot monſtris eos occupantibus; *occidat morte aeterna*, quae numquam poſtea renaſcatur, *Cadmeia ſeges*, nam dimidiam Cadmeorum dentium partem Aeetae Minerva dederat, (v. Apollon. 3, 1175. Apollodor. 1, 9. 23.) *et tauri viſo hoſpite fumantes*, igniuomi. Wakefield ad Lucret. 3, 1004. emendat: *Te quoque et Aeaeas ſulcis* (nam ſcripti dant *ſubeas* pro *iubeas*) *mitefcere campos*, vel potius: *Te quoque? En! Aeaeos iubeas mitefcere campos: Occidat aeterna tandem Cadmeia nocte* (non morte, nam haec vox ſtatim redit v. 285. et mors poetis dicitur *nox*). *Iam ſeges* cet. Haec igitur Wakef. pleraque acute. — 284. *Heu mihi!* vtinam viuus poſſim perſolnere grates, attamen ſciat, hoc, quod ipſa a ſaeua morte ſeruauit, corpus animamque ipſi me debere ac denouere. — 286. *Miſerabitur ergo? Dic, ait, an potius?* Abrumpit orationem, quod ſolemus animo commoti, *ſtrictumque ruebat*, in eo erat, vt rueret *in enſem.* — 288. Ne vero manum ſibi inferret, *promiſi* tuo nomine, *ne falle, precor*, fac, vt ſtare me promiſſis ſentiat: quamquam enim *ipſa mouerer adloquio caſuque viri*, miſeratione ducta promta ipſa eſſem ad ſubcurrendum ei artibus meis, *te tamen paſſa rogari ſum potius*, malui hoc eum tibi debere, *tu laude noua*, cuius nondum experimentum feciſti, *tu ſubplice digno dignior es*; (iucunda eiusdem verbi repetitio, Iaſoni non minus, quam Medeae honorifica) *ſat fama meis iam parta venenis*, ego annis prouectior ſatis laudis mihi magicis artibus conciliaui.

292 — 299. Medea ad haec vehementiſſima commouetur ira. *Graui vultu* diu audiuerat, *vix animos* iram *dextramque continens*, *quin ipſa loquentis iret*, volaret *in ora Deae: tanta pudor aeſtuat ira*, pudibunda exardeſcit, *verba canens*, talia vel audire timuit, i. q. paullo poſt: diras cupit euadere voces. — *horror molles inuaſerat annos*. Heinſius olim maluit *artus*; nollem factum! longe doctius magisque poeticum eſt *annos*. Adpoſite laudat Burmannus *aetatem mollem* Ovid. Arte 1, 10. et *rudes annus* Quintilian. Inſtit. Orat. 1, 1. Erat nempe liberaliter educata Medea, quae, adhucdum miſeratione magis, quam amore Iaſonis ducta, ad exempla virginum, quae patres fratresque occidiſſent, propoſita cohorruit. — 296. *Iamque toro*, ceruicalibus *infelix obſtruit aures* — *prenſa*, deprehenſa, in anguſtias coacta *rupta condi tellure premique iam dudum cupit* (optatum ſollemne in ſummo periculo verſantium)

ac diras, quae patrem et fratrem et patriam prodere suaderent, *euadere voces*.

300 — 306. Venus pergit admonere, *iubet sequi*, tandem abit, ita tamen, *vt portis* palatii *exspectet in ipsis*. Desertam igitur se videt Medea, vt olim *Pentheus*. — 301. *Ceu saeuus*, iratus *Bacchus in aula Echionia*, Thebana (cf. infra 544.) *Penthea, iniectis per roscida*, vino madida *cornua vinclis*, quoniam Pentheus vinculis eum tradiderat, *deserit*, effugit. (*Iniectis vinclis*, suadentibus ante eum Pio, Vossio, Heinsio et Burmanno, primus in textum recepit Harlesius; priores habent *insertis vittis*, quod nihili est). — 303. *Quum tenet ille Deum*, Deo se plenum, in furorem actum animaduertit, *pudibundaque tegmina matris*, habitum Bacchantium (Heinsius mauult *furibundaeque agmina matris*; nil opus!) *tympanaque, et subito miser adcipit hastam mollem* thyrsum, quo non acuto illo quidem, vti ensis, sed obtuso, ad necem tamen a matre ignara eiusque comitibus verberari se sentiret. Bacchum in vincula coniectum a Pentheo poeta noster sine dubio sumsit ex Euripidis Bacchis v. 503 - 518. quem eumdem iisdem fere verbis expressit Horatius Epp. 1, 16, 73 sq. Necem Pentheo a matre inflictam more suo, id est, viuidis coloribus et ad miserationem commouendam apte pinxit Ovidius Metam. 3, 708 sq. — 305. *Haud aliter deserta pauet, tectisque negat procedere virgo*. Hactenus adhucdum fortem se gerit Medea; amat, miseratur Iasonem, miseranda ipsa magis, quam culpanda, quae ipsarum Dearum lenociniis labefactaretur. Videt adhuc meliora probatque, perstat in eo, vt domo nolit excedere; at vero

307 — 322. deteriora mox incipit sequi. Tanta est animi perturbatio, vt adfectus trudat adfectum, vt amorem inter et sensum pudoris mens fluctuet. *Contra saeuus*, vehementissimus *amor*, contra *periturus* indubiae morti traditus *Iason, et auditae crescunt in pectore voces*: ad quae modo obturauerat aures verba, eorum tamen semina furtim in animum *delabsa*, radices sensim egere, et incrementa ceperunt. — 309. Videt, se peregrini hominis caussa inpiam in patrem suaeque ipsius famae prodigam fore, et, quidquid Deorum Dearumve apud superos et inferos est, inplorat; *pulsat humum*, quoniam infernalia invocat numina. Sic vir doctus (Iortin) in Miscell. Obss. Batavis Vol. 1. p. 160. ex Homero Il. 9, 568. γαῖαν πολυφόρβην χερσὶν ἀλοία, κικλήσκουσ' Αΐδην καὶ ἐπαινὴν Περσε-

φόνειαν. — *manibusque inmurmurat vncis*, incuruatis, tacite secum loquitur, (arcanum murmur anhelans Sil. Ital. 13, 428.) *noctis heram Ditemque ciens*, *subcurrere* beare *tandem* diu adflictam *morte velint*, *ipsumque simul demittere* (recte recepit Harlesius e Bononiensi pro vulgato *dimittere*. Sic Virgil. Aen. 9, 527. 10, 662.) *leto*, *quem propter furit*, quo non inprecatur mortem Iasoni, sed est amoris significatio, vti Horatii illud Od. 3, 9. 24. *tecum viuere amem*, *tecum obeam libens*. — 315. *absentem saevissima*, iratissima *poscit Pelian*, optat praesentem habere, vt os inuadat. — 317. *Saepe suas misero promittere*, addicere *destinat*, statuit *artes* magicas, *mox denegat*, (*dein negat* Dorvil. ad Chariton. p. 570. ed. Lipf.) *atque vna potius decernit in ira*. Quid sibi velit Valerius, facile est ad intellegendum: stat sententia, certa tandem est, suae Iasonem forti permittere; sed insolentior est verbi *decernere* constructio. — 319. *neque tam turpi semper*, diutius *amori proclamat*, clara voce pronuntiat, *neque opem viresque*, quibus valeat, *ignoto*, peregrino *daturam*. Sic toro recumbit, donec denuo vocari sibi videtur, ianuaeque cardines iterum opinatur moueri.

323 — 345. Mutat igitur subito mentem, opemque Iasoni ferre denuo constituit. Quum ergo *numine* quodam *penitus vinci*, totum animum inpelli, obsideri *sentiret*, et *abscissum* excussum esse, euanuisse, *quidquid pudor ante mouebat*, *tum thalami penetrale* interius conclaue *petit*, vbi herbas seruabat conditas, *auxilia*, *quae maxima*, praesentissima *norat*, *pro rege*, principe *Haemoniae*, Thessalicae *carinae quaesitura*. — 327. *procul magicis spirantia tecta venenis*, odores herbarum ex conclaui late sparsi sunt, *oblata contra omnia*, ob oculos habebat totum venenorum adparatum, *quae Ponto*, ex terris Ponto adiacentibus, *quae Manibus eruit imis*, e tumulis, sepulcris conlecta, *et quae sanguineae Lunae distrinxit* (mel. *destrinxit*, detersit) *ab ira*, spumam nempe, quam Luna veneficarum carminibus, quibus coelo deduceretur, irata emittere, et in herbas et gramina effundere credebatur. Similis locus est Ovidii Amor. 2. 1. 23. *carmine sanguineae deducunt cornua lunae*. In longo eiusdem Medeae medicaminum indice apud eumdem Ovidium Metam. 7, 264 sq. sunt etiam *exceptae Luna pernocte pruinae*; vide et Nostrum supra 6, 447. *Atracio Lunam veneno spumantem*. — 331. Iam vero Iasoni suo potissimum profutura venena eliget. Minime vero. (cf. ad

totum locum Apollon. 3, 801 sq.) Laudabunt mecum omnes poetae commentum, quo honori Medeae denuó consulit, sensumque pudoris semel adhuc in animum eius iubet redire. Quid? si his venenis, ita loquentem inducit miserandam virginem, quid? si in me ipsam vtar? *Tune sequeris*, agas, facias *quidquam*, *aut patiare pudendum*, nefas, *quum tibi tot mortes*, tot herbae mortiferae, *scelerisque breuissima tanti effugia*, viae, quibus enitare possim, breuissimae? — 333. *Haec dicens*, *qua non velocior vlla pestis erat* — Hoc recepi ex felicissima Dorvilii ad Chariton. p. 570. ed. Lips. coniectura; vulgata enim: *qua non velocius vlla pestiferam — lustrat*. defendi nullo modo potest, quum *pestiferam* non habeat, cui respondeat, substantivum; — sed talem *pestem*, efficacissimum, praesentissimum venenum *toto nequidquam lumine lustrat*, oculorum animique aciem intendit, sed frustra, dubia manet, *cunctaturque super*, diutius quaerit, *morituraque colligit iras*, quo diutius inmoratur herbarum lustrationi, eo maior voluntariae mortis inpetus fit. Sed praeualet mox vitae longioris amor. — 336. *O nimium iucunda dies* vita, *quam cara sub ipsa morte magis*, numquam gratior atque iucundior, quam quum propius absumus a morte. (Sed haec sunt verba poetae, non Medeae.) — 337. *Petit et sese mirata furentem est*, quae tam temere consilium ceperit moriendi. Nunc ipsa Medea loquens inducitur: *Occidis heu!* sic igitur mori vis? *primo potes hoc durare sub* (redundat, vt saepe) *aeuo*, in flore aetatis constituta hanc talem animo concipere cogitationem possis, et in ea persistere? — *nec lucis*, vitae *videris* percipias *vlla*, nec *iuuentae gaudia? nec dulces* videris *fratris pubescere malas*, qui solus mas est, quem amaui hucusque, amare debui? *Et* (elegans conuersio, qua poeta ad Iasonem reuertere iubet Medeam) si perstem in moriendi consilio, in vna duo moriemur, *nescis morte tua perire* simul *Iasonem* (cf. Ovid. Metam. 2, 609. *duo nunc moriemur in vna*, et 3, 473. *anima moriemur in vna*) Iasonem inquam, quem nefas esset perire, est enim *primaeuus*, aetate quum maxime floret, *qui te nunc inuocat vnam*, in te sola spem omnem atque fiduciam ponit, *qui rogat, quemque primum in litore nostro vidi*. — 344. 345. Iam vero oratio transsilit ad patrem: *Cur tibi fallaces placuit coniungere dextras? Tune poteras istis iuuenem non perdere monstris protenus?*, *ipsa etiam*, *fateor, tune ipsa volebam*, Post versum 344. codex regius

habet: *Aeta parens, si poscenti sua fulua negasses Vellera, si patrium vetuisses Phasin adire*, de quibus quid senserit praestantiss. Beckius in noua bibl. philol. Vol. 1. Fasc. 2. p. 269. hic adscribere liceat: "Duo versus, qui sunt in regio codice, nescio quomodo Burmannus pro Valerianis habere potuerit. — Sed vt iam scribitur, non constat oratio; requiritur enim Vocatiuus, ad quem dirigat orationem Medea, neque commode quis dixerit: *tune poteras non perdere* Legendum: *Tunc pater, atque istis*, vt iam docuit Balbus, nec abludit Cod. Carrionis." Hactenus Beckius, cuius sententia haec est, vt, interrogationis nota post *dextras* eiecta, et commate post *pater* posito, sic scribas: *Cur tibi fallaces placuit coniungere dextras tunc pater, atque* (cur placuit) *istis iuuenem non perdere monstris protenus?* Recepi igitur emendationem felicissimam. 346. *ipsa etiam, fateor, tunc ipsa volebam*, voluissem, dum erronem esse Iasonem et piratam opinarer, qui vellus tibi auertere vi vellet.

347—370. Nunc tota in Iasone denuo est Medea, quem antea auersata erat, Circen ipsam inplorat, et ad deligendas efficacissimas properat herbas. *Testor cara tuas, Circe Titania, voces*, obtestor, prouoco ad promissa tua (dixerat enim v. 223. *tu mihi causa viarum, — sola tuae venio iuuentae*) *tua me grandaeua*, (grandaeuae) *fatigant*, totam occupant *consilia*, *et monitis cedo minor*, vel aetate, vt ad *grandaeuam*, vel prudentia, vt ad *consilium* referatur. — 350. Rursus ad Haemonii iuuenis *curamque metumque*, amorem de iuuene solicitum *vertitur*, propter hunc solum *seu viuere gaudens sue mori, quodcumque velit*, cum eo, prout ipsi placeret, et viuere et mori parata. *Maiora* efficaciora *carmina Hecaten, maiores vires* praesentiora venena sibi inmittere precatur, *nec notis* vulgaribus *venenis contenta stabat*, pro erat, sed cum ἐναργείᾳ quadam, non stabat otiosa, *sed cingitur sinus vltro* Apollon. 3, 867. *et qua sibi fida magis vis nulla*, quo nullum potentius nosset venenum, *Prometheae florem de sanguine fibrae Caucasium*, in Caucaso monte e sanguine iecoris Promethei prognatum florem, *tonitru nutritaque gramina*, eumdem florem inter tonitrua felicius procrescentem, promit ex arcula, *quae* gramina *sacer* vel Promethei Dei (v. 363.) vel veneficiis destinatus *cruor niues inter tristesque pruinas*, per frigora, hyemes *durat editque* indurat et marcida facit; *cum viscere*, iecinore Promethei *vultur adeso*, depasto

tollitur in aerem auolat *e ſcopulis, et roſtro inrorat* conſpergit *aperto*. Totus locus, mutatis tamen ſubinde coloribus, deſumtus ex Apollonio 3, 851 ſq. Luxuriatur poeta, et magnum ipſe videtur egiſſe, ita parum comprehendi nonnulla etiam in ſequentibus poſſunt. (In mente tamen habuiſſe videtur *Colchicum auctumnale* (Herbſt-Zeitloſe, oder wilder Safran) Lenz.) — 360. *Idem ſanguis nec longi finibus aeui*, diuturnitate temporis *langueſcit*, vim amittit, *inmortale virens*, perennis, ſemper vigens, *idem ſtat contra fulmina*, quae nihil contra eum valent, et *in mediis floreſcunt ignibus herbae*, hoc fortaſſe non ſine reſpectu ad tauros igniuomos, quorum flammas iſtae herbae poſſent reſtinguere. — 364. Prima Hecate *harpen*, falcem, cultrum *Stygiis fontibus*, Styge *duratam*, vt chalybis duritiem haberet, *intulit*, ad radicem eruendam admonuit, et *validas*, admodum noxias, venenoſas *ſcopulis effodit ariſtas*, caules cum floribus: *mox famulae monſtrata ſeges*, Hecate hanc herbam monſtrauerat Medeae, *quae lampade Phoebes ſub decima*, decimo poſt nouilunium die, vbi luna pernox, *iuga feta* Caucaſi, his herbis abundantis *metit*, (adpoſite ad praecedentem ſegetem) *ſaeuitque per omnes reliquias ſaniemque Dei*, vt quamque Medea radicem reſecaret, ita per Sympathiam, quam vocant, Deus Prometheus in exiguis exulcerati iecinoris reliquiis ſenſit dolorem; *gemit inritus*, fruſtra *Colchidos* Medeae *ora tuens*, quotiescumque videret: *totos tunc contrahit artus monte dolor*, prae dolore totum corpus horret, *cunctaeque tremunt* reſonant *ſub falce catenae*.

371 — 399. Tandem domo excedit Medea. *Talibus infelix* miſeranda *contra ſua regna*, patriam *veneuis induitur* (cingitur 355.) inſtruitur, *noctique tremens infertur opacae*, tenebris noctis ſe committit, meticuloſa tamen. — 373. 374. Verſiculi iucundiſſimi! *Dat dextram vocemque Venus*, dextra prehendit, en adſum tibi! *blandisque paventem adloquiis* bono animo eſſe iubet, *iunctoque trahit*, lentam enim metus pudorque faciebant, *per moenia paſſu*. 375 — 381. Non minus ſuanis et ad naturae veritatem adcommodata eſt comparatio Veneris cum aquila matre, quae fetus primum nido educit, et Medeae cum aquila pullo, qui ad primum aeris experimentum faciendum a matre incitatur. *Qualis adhuc teneros ſupremum pallida fetus mater ab excelſo produxit in aera nido*. In priori verſiculo N. Heinſius, qui omnino nodos haud raro quaerere

amat in fcirpo, vel inuitis membranis pro *fupremum* legi iubet *vbi primum*, quo tibicine opus non eft. Illud *vbi*, quod defiderat Heinfius, eft in *qualis*, quod faepe ita pro *ficut* in comparationibus vfurpari folet. Quod fi igitur disiecta poetae membra ita in ordinem cogas: *Qualis*, ficut *mater pallida*, ipfa meticulofa (non erat, quod Jortinus in Mifc. Obff. 4, 190. reponi iuberet *callida*, ideo, quod Venus non potuerit dici *pallida*. Quidni vero? nondum enim tum certa animi Medeae erat, *tremens* adeo nominatur v. 394.) *fetus adhuc teneros ab nido excelfo in aera fupremum* aethera *produxit* (ἀφόρτως producere folet) *hortaturque fequi breuibusque infurgere*, fe extollere *pennis* — omnia habebis plana et perfpicua. — 378. Pulli vt primum latum et immenfum aethera fibi apertum vident, (de auibus nidum primum relinquentibus vide etiam Ovidium Arte amandi 2, 64.) horror eos inuadit, matresque rogant, vt ad nidum redeant. — 380. Haud aliter *per moenia caecas*, obfcurae, noctis tenebris inuolutae *vrbis incedens* Medea *domos filentes*, filentium per totam vrbem dominans *horret*. — 382. *Hic iterum extremae* fed *nequidquam in limine portae* vrbis *fubftitit*, *iterum fletus animique foluti*, denuo lacrymas fundit, denuo animus emollitur, *paullumque his vocibus haefit*, dubiam mentem expromfit. — 385 — 387. Ipfe rogat auxiliumque meum implorat Iafon. *Labes non vlla pudoris*, *nullus amor* fcil. pudoris. Nonne, nifi labem adfpergam pudori meo, faltem me eiusdem non fatis amantem effe prodam famaeque negligentem? *nec turpe viro feruire precanti*, ad primas preces dedere fe atque emancipare? — 388. Venus nihil contra, *vocesque abrumpit inanes*, fermonem alio dirigit. — 389. *magico fono*, inter cantus magicos et murmura, vti recte Burmannus, per noctis filentia incedit Medea; *monftrataque condere vultu numina*. Voffius nil mutat, et monftrata numina fumit de ftellis, quae, quum fulgere vix coepiffent, mox poft nubes receffèrint. Burmannus vult *lumina*, quod facilius, longe felicius tamen Dorvilius ad Charit. p. 205. *montana* numina, i. e. Oreades, cui emendationi adfenfum ego cum Harlefio praebeo. Nymphae montanae ad cantum magicum Medeae abscondebant fe, *cumque fuis quaerri collibus amnes*. Nil mutem, qui fciam, carminibus magicis poetas res efficere vix credibiles, ideoque flumina cum ipfis collibus, ripis, molibus loco mota alias fibi vias aperuiffe; fi quis

tamen cum Burmanno malit *vallibus*, i. e. alueis, vel cum Wakefieldio ad Lucret. 1, 1084. *ſubque ſuis*, nec me diſſentientem admodum habebit. — 392. *Iam ſtabulis gregibusque*, armentis et pecudibus *pauor*, *ſtrepitusque ſepulcris inciderat*, ipſi manes excitatos ſe ſolicitatosque ſentiebant: *ſtupet ipſa graui nox tardior vmbra*, vltra ſolitum ſe protrahi ſpiſſiorique caligine innoluta ſibi videbatur. Cf. de his magicis Medeae artibus Apollon. 3, 530 ſq. — 394. Iamque *tremens* de euentu anxia *longe ſequitur Venus*; vtque in ſyluam lucumque Hecates venerant, *ſubito ante oculos nondum ſperatus*, opinione citius *emicuit*, exquiſite pro proſilnit, *viditque prior conterrita virgo*, ad conſpectum cohorruit. — 398. *Atque hinc* (recepi praeeunte Bononienſi et Heinſio pro *hic*, vt ſequenti *inde* reſpondeat) *ſe profugam volucri Thaumantias* Iris *ala ſuſtulit*, peractis Iunonis mandatis v. 188. relicto Iaſone in Olympum rediit; *inde* ex altera parte *Venus dextrae dilabſa* clam effugit, ſubduxit ſe *tenenti*.

400 — 430. Sic ſola relicta Medea cum ſolo Iaſone. Prius vero, quam ſermonem miſcentes inducit poeta, qui in vtrisque amantibus animi motus exſtiterint, admodum luxurianter non vna, ſed tribus inluſtrat comparationibus. *Obuius vt quum pauor*, terror Panicus obiectus *fera ſub* (abundat) *nocte magiſtris* paſtoribus (cf. 6, 436.) *pecorique ſe inpingit*, (grauius, quam *inciderat*, paullo ante 393.) *qualesue profundum per Chaos*, regnum inferorum, ingenti iacens ore (1, 831.) *obcurrunt caecae*. quae corpora videntur habere, ſed non niſi ſimulacra ſunt corporum, vno verbo inanes *ſine vocibus* ſilentes *vmbrae; haud ſecus* obuiam ſibi facti Iaſon et Medea, *iuxtaque ſubibant*, prope ex aduerſo ſtabant, *abietibus tacitis aut inmotis cypariſſis adſimiles*, *rapidus nondum quas miſcuit auſter*. Ad verbum deſumta ex Apollonio 3, 967. τὼ δ' ἄνεῳ καὶ ἄναυδοι ἐφέστασαν ἀλλήλοισιν, ἢ δρυσὶν, ἢ μακρῇσιν ἐειδόμενοι ἐλάτῃσιν, αἵ τε παράσσον ἕκηλοι ἐν οὔρεσιν ἐῤῥίζωνται νηνεμίῃ. — 407. Ergo, dum ſilentes demiſſoque vultu ita contra ſe ſtant, *noxque ſuum peragebat iter*, in eo erat, vt perageret, diesque prope inluceſcere incipiebat, iamiam Iaſonem vultum erigere, *farique cupit Medea priorem*. Bene conſulit pudori virginis poeta, qui loquendi cupidae prioris tamen ſermocinationis partes non tribuit. — 410. Quam vt anxiam multasque fundentem lacrymas, *flagrantesque genas* vidit, *miſerumque*, qui miſericordiam moueret, (Ovidius aliquo-

ties Metam. 10, 411. noster infra 514. *aegrum*) *pudorem, has tandem voces dedit, et solatus amantem est.* Solatus? At vero, quae sequitur oratio, nihil habet solatii, immo vero nil nisi querelas de iniquitate patris continet, nec ipsi adeo Medeae parcit v. 518. *Fersne aliquam spem lucis?* Hebraismum fere redolet, de quo tamen Valerius non cogitauit: fortasse obuersatus est Cicero, qui pro lege Manilia c. 12. *lucem* pro *felicitate* posuit; veri tamen similius *vitam* noster voluit intellegi. — 415. *infando*, iniquissimo, perfido *parenti*. — 418. *sic te sub* (παρέλκει, vt saepe) *teste*, te praesente, (adfuit enim; v. supra 103.) *remitti*, repudiari *fas me tuum*, qui tantopere te colo, amo? *iustas da vocibus aures*, aequis auribus aequoque animo audias. — 420. *Nec pater ille tuus tantis me obponere monstris, aut tales voluit me pendere poenas.* Sic vulgata. Burmannus exemplis aliis, vbi *ille* et *ante* permutantur, motus dubitat, annon scribendum sit: *nec pater ante tuus.* Ego vero non dubitaui in textum recipere. Vt primum, hoc vult Iason, patris tui copia mihi facta, egoque vellus ab eo petii, nihil aliud a me postulauit, quam vt in debellandis eum Scythis adiuuarem. Adiuui strenue, nec sine iactura sodalium. An monstris me obiicere *nunc* vult, vbi *iacet externa cuspide*, hostili lancea *Canthus*? (6, 317.) *quodque meus vestris cecidit pro moenibus Iphis?* (Huius nulla fit mentio libro 6. in certamine cum Scythis, et forsan aliquot versiculi interciderunt. Libro tamen 1, 441. ei praedicitur mors in Scythica arena.) *Aut Scythiae tanta inde* ex altera parte *manus* scil. cecidit, quod repetendum ex praecedenti versu. — 424. *Iussisset*, iubere potuisset me *abire perfidus;* iam vero *spem mihi promissam per quae discrimina rursus* noua, *et qua lege*, quam duris conditionibus *reddat*, exsoluat, *vides. Obcumbere tandem*, si ita fata velint, *possumus*, *idque sedet*, firmiter apud animum constitui (adde *magis*, vel *potius*, quod Latini haud raro, vti μᾶλλον Graeci, solent omittere) *quam non quaecumque subire patris iussa tui; numquam sine vellere abibo hinc ego*, (hoc *ego* h. l. haud exiguam grauitatem habet) *degenerem*, ignauum, timidum *nec me tu prima videbis.* Satis fortiter dicta, mallem magis blande, quod meo qualicumque iudicio eo poterat, vt renuntiare dicta patri Medeam rogaret.

431 — 461. Medea ad haec respondet, tandemque herbas tradit Iasoni. *Tremens vt supplicis* non tam verbis,

quam vultu *ora conticuiſſe viri videt, iamque et ſua verba repoſci*, cupide exſpectari, *nec quibus incipiat demens*, extra ſe poſita, animo vehementer perturbata *videt. ordine nec quo, quoue tenus*, quibus finibus verba contineret, *prima cupiens* (ita plenus animus erat) *effundere voce omnia, ſed nec prima pudor dat verba timenti*, ne vnum quidem verbulum prae pudore potuit proferre. Elegantiſſimus locus, cuius fundus eſt Apollonius 3, 1010. οὐδ' ἔχεν ὅττι πάροιθεν ἔπος προτιμυθήσαιτο, ἀλλ' ἄμυδις μενέαινεν ἀολλέα πάντ' ἀγορεῦσαι, quae, more ſuo, nec infeliciter, hoc loco ſaltem, magis exornauit Valerius. — 436. *Haeret*, paullisper ſeruat ſilentium, et *vix tandem adtollens lumina fatur:* (et fatur egregie) *Quid.* cur vero, *precor, in noſtras veniſti terras, Theſſale*, e terra tam remota? *Vnde mei*, quae femina ſum, *ſpes vlla tibi? cur non ipſe tua*, qui vir es et heros, *virtute fretus tantos petiiſti labores? Nempe*, ita vero eſt, *ego*, ego inquam, *ſi patriis timuiſſem excedere tectis, occideras*, actum de te erat, *nempe*, et profecto *hane* (δεικτικῶς, manu pectori impoſita) *animam* meam, me *fors funeris ſaeua manebat*, ego tibi non ſuperſtes, tecum moritura fuiſſem. (Hanc animam ad Iaſonem refert Burmannus eam ob cauſam, quod in primo adloquio Medea, a morte Iaſonis ſuam pendere, non ſatis decore profiteri potuiſſe videatur. Quam ſententiam premit hoc, quod idem tum bis (cf. *occideras* v. 441) dixiſſe credenda ſit Medea, nec abſonum mihi videtur, virginem, quae iam antea, ſibi ſaltem v. 351. faſſa eſſet, ſe cum Iaſone mori non recuſare, quaeque iam in eo eſſet, vt herbas venenatas traderet, ſimpliciter atque aperte animi ſenſa promere.) — 442. *En vbi nunc Iuno, vbi Minerva tua?* ſola tibi quoniam adſum *externae regina domus*, peregrini regis filia. *Nec adnoſcunt me nunc ſyluae Aeetida*, me, quam non niſi piam Hecates ſacerdotem hucusque nouerant, iam cum peregrino conloquentem. — 446. *Sed victa ſum fatis tuis*, tuo mortis periculo; *cape munera ſubplex* tam vehementer petita, exoptata *non mea*, Maſerius ſubplet: ſed Deorum, aut verius Iaſonis. Heinſius: non mea, ſed Hecates. Quorum nihil ad palatum eſt qualecumque meum. Ego igitur malim iungere cum praecedentibus *fatis tuis victa*, miſericordia tui magis mota, quam animo obſequuta meo tibi do munera iſta. — 447. *Pelias ſi iterum in alios caſus aliasque inmittet* mittet, (nil amplius) *vrbes, heu formae ne crede tuae.* Hoc bene

iuuentum: laudo pulcritudinem, fed vereor, vt vmquam terrarum inuenias, quae tantopere te amet, tanto fuo periculo te velit adiuuare. — 449. *Titania iamque gramina* Promethei, fufius fupra defcripta v. 356 fq. *Perfaeasque* Hecates v. 353. 364. *finu depromere* e zona, *μίτρῃ vires* venena *coeperat*, nondum in manus dederat, fed inter promendum ita pergit: Si quam tamen fpem ponis in Diis, vel tua ipfius virtute, etiam nunc fine me infontem, *mifero dimitte parenti*, ne inpia tui amore in parentem fim. — 456. *Dixerat, extemplo*, periculum enim erat in mora, quia dilucnlum adpropinquabat, quod ἀστρονομικῶς ita poeta effert: *nam iam* (fic enim lego pro *neque enim*, vnde fenfum commodum extricare non poffum) *matura ruebant fidera*, matura nempe occafui, iam in eo erant, vt occiderent, (*cadentia fidera* Virgil. Aen. 2, 9.) *et extremum*, qui vltimus omnium, non nifi die inftante, occidit, *fubfixerat*, diutius remorata erat fc. Medea arte magica *axe* ad polum Arcticum (axis enim eft feptemtrio, qui Graecis ἄμαξα dicitur. Sic Servius ad Virgil. Ge. 3, 351. cf. infra v. 560.) — extemplo igitur, non fine gemitu tamen et multis lacrymis, iuueni medicamina *non fecus*, cumque iis *patriam, famam, decus obiicit*, tradit. *Ille manu fubit*, prehendit, Apollon. 3, 1014. αὐτὰρ ὅ γ' αἶψα χεροῖν ὑπέδεκτο γεγηθώς, et *vim conripit* feftinanter *omnem*, totam medicaminum copiam.

462—472. Iam vero Medea eo progreffa, vnde pedem referre non poffet, arma Iafonis magicis artibus firmat atque conroborat, eumque medicaminum docet vfum. *Vbi non reuocabilis vmquam ceffit ab ore pudor* (fententiam intexit poeta veriffimam, vtiliffimam) *propiorque inpleuit*, conripuit *Erinnys*, non Furia, fed furor amoris, *carmina nunc totos voluit figitque per artus Aefonidae*, totum corpus, membra, offa et medullas incantando conroborat, *totum fepteno murmure fertur per clypeum*, fepties, quo in numero vim aliquam ineffe crediderunt, tenui voce clypeum per omnes partes confecrat, *grauiorem reddit haftam*, pondus addit, *iamque fui tauris languent abfentibus ignes*, tanta eft carminum efficacia, vt eminus adeo vim exferant, ignesque taurorum abfentium minui, defernefcere incipiant. — 467. *Nunc age et has criftas galeamque refume*, quam modo *funerea tenuit Discordia dextra*. Medea fine dubio galeam aliquantisper ponere Iafonem iufferat; cui quum vim discordiae indidiffet,

reddit. Quod ipſa Discordia, quaſi praeſens, non adſpectabilis tamen, galeam manibus tractauerit, eſt fictio poetica, non nimis premenda. Infra v. 632. vbi galea vim ſuam exſerit, *Tartareo veneno infecta* dicitur. — 469. *Hanc iace per medias, quum verteris aequora,* campum exaraueris, *messes*, ſegetem Cadmeam. — 470. *Ipſe fremens,* ira percitus *mirabitur, et me reſpiciet fortaſſe pater,* ſuſpectam habebit.

472 — 487. Alia nunc ſolicitudo miſerae animum premit Medeae. Quid ſi, ſecum ait, Iaſon, beneficii in eum conlati immemor, me deſerat? Mentem ſuper alta ferebat aequora, Argonautas ſine ſe abire videt, *adripit dextram Iaſonis,* ac *ſubmiſſe*, vultu demiſſo, *profatur:* (molliſſima eſt, quae ſequitur, oratio) Sis memor mei, contra memor ipſa manebo tui. Quando hinc aberis, dic, quaeſo, *profundi* immenſi *quod coeli ſpectabo latus?* dic, quam coeli plagam petiturus ſis, vt eo ſemper vultum animumque dirigam. *Sed te quoque tangat* aliqua *cura* (modeſtius quam amor) *mei, quocumque loco,* vbicumque terrarum ſis, *quoscumque per annos* vitae tuae. *Hunc te* qualis nunc ſis, quam plena periculi praeſens tua conditio ſit, *meminiſſe velis, et noſtra fateri munera,* mihi ſalutem adceptam referre, *ſeruatum nec pudeat virginis arte.* — 48. *At heu mihi! cur nullos ſtringunt tua lumina fletus,* ne lacrymulam quidem in genis tuis video oboriri. Qui ſenſus tamen exſculpi non poſſit, niſi cum Heinſio ponas *nulli.* Burmannus I. pro *ſtringunt* coniecerat *ſpargunt,* Burmannus II. ad Anthol. T. 1. p. 162. *fingunt.* Palmam ſine dubio praeripuit omnibus Ruhnkenius, qui ſic refingit: cur *nullo tinguntur* lumina *fletu?* v. Santenium ad Propert. p. 915. — *Diſſimulas,* te ipſum celare velle videris, me mox ab irato patre, et merito quidem meo, mortem manere, animus tibi eſt in patria, *te* contra *felicia regna manent et coniux et natae, ego prodita,* neglecta, deſerta *obibo. Nec queror,* ſit ita, *et pro te* (tenerrimi amoris teſtificatio!) *pro te lucem quoque,* vitam adeo, et *laeta* quidem *relinquam.*

488 — 510. Ad haec non minus liberaliter et blande reſpondet Iaſon, fidemque Medeae perpetuam ſanctiſſime pollicetur. — 489. *Tacitis cantibus,* magicis ipſum inſcium *flexerat, et ſimili* mutuo *adflarat amore.* — 490. *Tune* Iaſonem *credis quidquam velle,* in optatis habere, et *vlla*

pati sine te loca, adire, et laeto animo ibi viuere? — *Redde tyranno* patri, *recipe ingratos atque exsue cantus*, soluas incantamenta, viresque per ea datas resume. *Quis mihi lucis*, vitae *amor*, *cur patriam* reuisere *optem*, *si non et genitor*. quem falso in viuis adhuc esse credebat, *te* conseruatricem meam *primum*, prius adeo quam me *amplectitur*, *teque Graecia tuo*, tibi debito *vellere fulgentem gaudens spectat*, *et ad primos fluctus*, primum litus *procumbit*, exspectabunda et gratulatura litus obcupat. Apollon. 3, 99?. ἠϊόνεσσιν ἐφεζομέναι γοάουσι. et v. 1122. τιμήεσσα γυναιξὶ καὶ ἀνδράσιν, αἰδοίη τε ἔσσεαι. — 497. *Respice ad has voces*, adtende, et numquam ex animo dimitte, *et iam*, *precor*, *adnue*, *coniux*, en tibi dextram meam, tuque vicissim cedo tuam; numquam sine te viuere cupio, coniugio me tuo dignum habere velis. *Per te*, *quae superis diuisque potentior imis*, (admodum adulatorie!) *perque haec*, *virgo*, (hoc recepi pro vulgato *ergo*, praeeunte Bononiensi, Heinsio et Cupero Obss. p. 283.) *tuo redeuntia* e nubibus, vt iterum conspiciantur (cf. v. 456.) *sidera nutu*, — *per has nostri discriminis horas*, quibus quummaxime pericula mihi instare video. Cuperus l. l. ex Scholiaste Apollonii 2, 257. monet, veteres primum per Deos, deinde per infortunia sua iurasse. — 501. *Si ego vmquam* vel meriti tui, vel noctis huius immemor sim, tuque, quae mei amore et thronum, et patriam et parentes reliqueris, fidem fallere videas, *tum me non tauros iuuet euasisse*, *tum me tectis tua turbet in ipsis flamma* (respicere hic poetam ad incendium, quod Medea postea temporis Creusae et Creontis domui inmisit, recte obseruat Burmannus). — 509. *Audiit*, *atque simul meritis periuria poenis despondet*, poenas in antecessum meritas periuriis destinat, inflicturumque se certissime spondet *Furor*, *questus semper vltus amantis*, qui questus amantium de periuriis semper audit, perfidosque poenis persequitur.

511 — 518. Medea, quum, quam terribilis sit velleris custos draco, Iasoni experimento facto ostendisset, tandem in vrbem redit. *Perstant defixus* eodem loco *vterque*, *et nunc ora leuant audaci laeta iuuenta*, quoties iuuenili confidentia laetitiam prae se ferunt, *ora simul toties dulces rapientia vultus*, Apollon. 3, 1018. τῆς δ' ἀμαρυγὰς ὀφθαλμῶν ἥρπαζεν. *deiicit hinc vultus aeger pudor*, haec ipsa tamen laetitia solicitudine et pudore interpellata est, ita vt limis tantum et obliquis, oculis sese inuicem spectarent;

mora dictis redditur, silentes iterum adstant, mox tamen *rursus conterret Iasona virgo*, nouum narrat ab ipso subeundum periculum. *Adcipe, quis*, quam dirus *in Aeolio*, Phrixi, Aeoli nepotis *maneat te vellere custos. Nondum promissa peregi*, nondum omnia dixi, quae tua causa factura sim. — 520. Auget periculum: Vix ego arte mea magica, quaeque eam me docuit, Hecate, vix tu tuique sodales fortitudine pares erimus draconi. — 522. Vtque *virum doceat, quae monstra* vincenda *supersint, protenus inmensis recubantem anfractibus*, spiris, ductibus v. 167. *anguem turbat*, lacessit, et *Haemonii ducis* Iasonis *vmbram obiicit.* — 525. *Ille, quod haud alias* facere consueuit, *steit* in altum porrectus, et *trepidantia torsit sibila*, linguam celerrime motam, vibrantem et sibilantem, et *postquam metu*, timidus *circum vellus* se sursum prouoluerat, ita vt tota arbor cohorreret, tum demum obsensiue, quod aiunt, agit, *incipit inde sequi* vmbram, quam viderct, *et furit ore*, dentibus *per auras, sed vacuo*, aera mandit. — 529. Admirabundus stupet Iason, frigidusque adstat ense stricto. *Medea trahit*, retrahit *ridens*, tandemque *angue represso*, coercito, mitigato, ait: *Hunc tibi postremum parat*, immittet iratus pater. Heu miser, tantis iterum *carpende* solicitande *periclis!* — 534. *Vtinam videam te nullo*, facili saltem *labore ipsam caeruleis nexibus*, spiris draconis *squalentem* obfuscatam arborem conscendere, *ipsaque peruigilis calcare lumina monstri. Contingat vix deinde mori.* (*Vix* non placet, quamquam Burmannus saepe idem notare, quod *mox, statim*, contendat. Bononiensis habet *sic*, quod rectius puto). — 537. Sic fata *sub extremis vmbris*, aurora adpropinquante *in moenia se retulit* Medea.

539 — 555. Qui Iasonem ancoras soluisse longeque iam abesse crediderat Aeetes, pugnae contra paratum stare in campo eumdem audit; tauros itaque stabulis emitti, et semina promi iubet: *Iam puniceo* Aurorae *regem spes vana sub ortu extulerat, quantis vndis nox vna diremerit*, quantum maris spatium fugiens vna nocte emensus esset Iason; *liberue freto iam vultus aperto*, an libere prospicere in altum possit, *totumque mare sileat vt prius*, (sic ordines verba) nullus remorum remigumque sonitus audiatur, nusquam nauigium adpareat, vti ante Argonautarum aduentum; *dumque ea longe explorare queat*, (*queat?* Librariis sine dubio debetur, non poetae. Pius iam olim pro eo conie-

cerat *parat*, eumque sequutae Aldina, Engentina, Coliniana et Gryphiana. Quid si propius ad literarum ductum scribas *meat*, in eo est, vt montem conscendat, vel litus adeat?) *quum Echion Arcas* Argonauta, legatus a Iasone missus, quo munere functum supra aliquoties habuimus 1, 440. 4, 134. et 734. Iasonem tauros in campo Martis exspectare nuntiaret. — 546. *En vocor, en vltro* — *en* bis repetitum ironicam habet admirationem: ita vero fortis est iuuenis, vt me prouocet ipse, *spesque addidit ausa*, obscurius dictum, quod, nisi corruptum sit, nihil aliud significare potest, quam spes auxit ausa, ausa ausis addit. — 547. Rex, quasi aciem instruat, partes distribuit. *Vos mihi, tauri, primum aequora*. planum solidumque campum *in glebas inuertite*, conuertite, comminuite, *nunc totas aperite*, emittite et *voluite* alias post alias *flammas; exeat*, procrescat *messis*, seges *Haemonio colono* (contemtim) *memoranda*, cuius, dum viuet, si viuet, nunquam obliuiscetur. *Tuque, nata, tuum draconem da*, oppone *parti Graecorum*, sodalibus circumstantibus, (cf. v. 557.) si forte opitulari Iasoni suo audeant. *Ipsius* solo *adspectu pereant; quin vellera et ipsa terga mihi diros feruent infecta cruores*. Stellulam praefixerunt, et varia hariolati sunt commentatores, quod idem et mihi liceat. Aliquem sensum inuenisse mihi visus sum, si ita interpretarer: *quin*, si ita audaces sint Argonautae, vt cum dracone dimicare sustineant, *vellus aureum et ipsa terga*, draconis nempe *infecta* conspersa *diros cruores*, hostium exsecrandorum, qui rapere vellent, *feruent* memoriae causa, vt signa sint fortitudinis, qua vellus suae custodiae traditum draco defenderit. Erat etiam, vbi *diris cruoribus* Medeae venena significari putarem, legeremque: *diri seruent inlaesa* sc. vellera, ne rapiantur, *cruores*, vt rex pergat mandata dare filiae, vt arte sua magica inungat et vellus et draconem; sed audacius hoc esse ipse confiteor. — 553. *Fatur*, hoc grauius hoc loco, quam *dixit*, habet enim notionem iubentis, et *effusis* e stabulo *tauris iubet aequora pandi*, planitiem aperiri. *Pars*, alii regis ministri *Echionii* Cadmei, Thebani (ab Echione, vno ex Cadmi comitibus, cf. supra v. 301.) *dentis* Singul. pro Plurali *inmania* saeua *semina subeant*, sinu vestium excipiant, (cf. supra v. 460.) — *pars*, alii *aratri diri* (mallem *duri*, quod fere sollemne est aratri apud poetas epitheton, praesertim quum *diri* cruores modo v. 552. adfuerint) *portant graue robur*,

556—563. Iason interea fortem suam exſpectat intrepidus. *Pagasaea*, Theſſala *iuuentus proſequuta ſtipat*, *maxima quisque dicta dedit*, fortitudinem ducis iactat, vociferatur, connitiatur (ſic *magnum ſonantes* 1, 262. *magna dicta volant* 5, 600.) *ſaeuisque* periculi plenis *procul disceſſit ab agris*. — 559. *Fixerat ille gradus*, compoſuit ſe, intentus ſtetit, *totoque ex agmine ſolus ſtabat, vt extremis deſertus ab orbibus ſtellis axis*, polus arcticus, (v. ſupra 457.) h. l. Arctos ſidus, Vrſa, *quem iam laſſa dies*, ſol occidens, vt reſpiciatur ad laſſos equos, nox ingruens, *auſtrique ardentis hareuae*, nubes harenarum ventis excitatae auſtralis plagae incolis ex oculis ſubducunt, *aut quem Rhipaeas ad arces* montes, in plaga ſeptemtrionali, *exſtantem*, paullulum temporis emicantem, conſpicuum, mox tamen *rurſus nix et coerulei Boreae ferus horror*. (cf. 1, 652.) nubes imbribus grauidae, a Borea coactae, *abstulit*, obſcuranit. Feci, quod potui, vt, quem poeta animo informaſſe videretur, ſenſum eruerem, ſed mihi nondum per omnia ſatis feci. Nimis doctus ſubinde eſſe vult Valerius meus, quo fit, vt obſcurior fiat et, dum nimis ornare rem, quam comparat, contendit. id, quocum comparationem inſtituit, ex oculis amittat. Idem ei adcidit hoc loco, cuius poſterior pars, qua ratione ad Iaſonem commode adcommodari poſſit, non video. Gratiam habebunt lectores, quod Cel. Beckiii l. l. p. 270. ſententiam adſcripſerim. "Intricatus, ait, locus, et memorabilis ob diuerſiſſimas explicationes, quarum vtramque et verba admittunt et contexta oratio. Dorvillii explicatio ad Chariton. p. 591. ed. Lipſ. vt ſit a curru deſerto ducta comparatio, vix placet, quod humilior imago futura eſſet, nec *orbis* videtur dici poſſe pro curru. Plus erit dignitatis, ſi de Arcto interpreteris. *Laſſa dies* dictum eſſe deberet pro lumine deficiente ipſius ſtellae, vt ſit ſenſus: quem tenebrae, puta nubes, aut, in auſtrali terra, arenae concitatae obſcurant, aut in ſeptemtrionali plaga, niues. Quum auſtrum ardentem dixiſſet poeta, hoc ipſum ad obpoſitam coeli plagam transtulit animum. *exſtantem* ornatus cauſa eſt adiectum, nec premendum, quaſi elatior ſit ſeptemtrionalis plaga. — (Sic tamen credidere veteres. Vide, quae ad Calpurn. Sic. Ecl. 1. 74. 75. *Notum iacentem*, *erectumque Boream* adnotauit Wernsdorf. Poet. min. Vol. 2. p. 85. W.) Senſus igitur eſt ſimpliciter, vt Arctos, quae deficientibus reliquis ſtellis ſola deſtituta, arenis et niuibus obſcuratur. Sed

latet adhuc aliquid in *laſſa dies;* requirebatur hic noctis mentio."

564 — 572. Ruunt e ſtabulis tauri, qui, vt primum adparent, omnia vndique conluſtrant. Hoc poeta exornat per ſingulas partes: *ſubito longiſſima vnda Phaſidis adtoniti*, Phaſis per omnes, quamuis admodum extentas, ripas, *Caucaſiaeque trabes*, arbores, ſyluae, *omnisque Aeetia tellus*, tota Colchis *fulſit, et ardentes ſtabula effundere tenebras.* Mire dictum videri poſſit. Poeta ſi hoc voluit, vt ſtabula e tenebris ſuis ignivomos emiſerint tauros, obſcurius mentem expoſuit. Fortaſſe tamen ὀξύμωρον ſequntus, in qua figura ſibi placuiſſe omnino videtur, ſi conferas huius libri v. 5. *tenebris incenſa* mens, et paullo poſt 585. *frigidus ignis.* Optime, vti et Burmannus vidit, h. l. de fumoſis flammis exponi poteſt, vt Apollonii λιγνυόεντα καπνόν 2, 133. et 3, 1290. imitari poeta voluerit. — 567. Hi tauri comparantur cum fulminibus propter ignes, cum ventis ob celeritatem. *Velut ſi quando ira Iovis*, iratus, tonans Iupiter *geminos ignes* duo fulmina ſimul *torſit mortalibus*, (rubente dextra iaculatus Horat. Od. 1, 2.) *aut* duo quum pariter carceribus ſuis emiſſi in aera euolant venti, *ſic vterque taurus clauſtris*, ſtabulis *euadit*, proruit, *et immani turbine* impetu *proflat flammas arduus*, erecto capite, *atque atro*, fumoſo *voluens incendia fluctu.* cf. Apollon. 3, 292. et Voſs mythol. Briefe 1, 190.

573 — 575. *Horruit Argoae legio ratis, horruit* iam *audax, qui modo virgineis ſeruari cantibus Idas flebat*, paullo ante indignatus erat, quod ſalutem non lacertis virilibus, ſed muliebribus cantilenis adceptam referre deberet, et *inuito* maligno Medeam *proſpexerat*, adſpexerat *vultu.* Huius indignationis nullam in antecedentibus mentionem fecit noſter, Apollonius tamen non vno loco. 3, 556. 1169. 1251.

576 — 606. Ipſa pugna cum tauris narratur. *Non tulit Iaſon moras*, diutius continere ſe non potuit, *ſeſeque inmiſit*, propius adceſſit ad tauros *diuerſos*, non vna, ſed diuerſis viis incedentes *dum videt; et errantem dextra ciet obuius ignem*, diuerſis locis circumuagantibus, necdum videntibus, quo impetum dirigant, tauris elata manu ipſe prouocando inſultat Iaſon. — 579. Vt tandem, qui prior *aduerſi*, obuiam euntis *Iaſonis arma* fulgentia *reſpexit*, conſtitit, et *torno ſe lumine flexit, cunctatus paullum*, quod faciunt boues irati, in primis ſylueſtres, *ſubito furit.*

Aequora irata, fluctus hyeme commoti *non sic*, eodem inpetu, eadem celeritate in scopulos ruunt, et *fracta cedunt retro; bis fulmineis* igneis *se flatibus infert, obnubitque*, obnubilat, fumo vaporibusque innoluit, sed Medea *adspirare* adtingere flatu non finit Iasonem, *clypeoque inliditur ignis frigidus*, vim amiserat, deferbuerat, *et viso pallescit*, alias rubicunda *flamma veneno*. Satis audacter dictum. — 587. *Incitat* Iason *dextram*, intendit, robur omne conligit, *inque ardentia mittit cornua*, deinde *totis propendens viribus*, toto corporis pondere *haeret*, ex cornibus se suspendit. cf. Cl. *Boettiger* im *Gothaischen Hofkalender* 1804. S. 40 — 54. *Taurus, virum atque ipsam te, Medea, recusans* (ingeniose Slothouwer p. 181. *refutans*, vti 6, 123. vulgatum tamen aeque bonum monere nolui) robur domitori ab ipsa Medea additum nihili habens *concutit*, excutere cornibus contendit, contingitque adeo, vt ira conlecta obnitentem Iasonem aliquantisper humo elevaret, et in aere pendentem cornibus portaret, sed *iners*, frustra; tandem *residens*, in genua procumbens, *grauius mugire* incipit, et *fesso cornu victus descendere*, procidere, qua notione est etiam 1, 686. 6, 244. — 593. Respiciens ad sodales Iason postulat vincula, *ora* caput *tauri premit, trahiturque* trahitque. (cf. 6, 414.) *obnixus genu superat*, ne resurgat, insistit, *toros* cernicem *sub iuga ahena cogit*. — 596. Alterum deinde *turbida*, de Iasone suo solicita Medea taurum *exarmat*, ferociam eius frangit, mansuetiorem facit, *obfert*, sistit ad pugnam *lentum*, tardiorem et *minantem*, sed *timide* minantem, iamque *propinquanti noctem inplicat*, caligine tauri oculos obnubilat, vt Iasonem praetercurrat; tum vero *fatiscens*, fatigatus, quo maiori inpetu inrueret, eo grauiori lapsu in terram procidit; quo facto *desuper incumbit*, insilit humeris eius *Iason*, atque suis *defixum* (vix commodum dat sensum, scripsitque forsan poeta *defessum*, vel, quod Burmannus coniicit, *defectum*) *flatibus*. — 601. *Suscitat ipse genu*, ad surgendum inpellit latus fodiendo, *saevaque agit hasta*, qua pro stimulo vtebatur, vt pedes conriperet taurus in arando — 604. Iasonem, taurorum victorem, comparat poeta cum primis equorum domitoribus Lapithis, imagunculam tamen nimio exornandi studio obscurauit. *Non aliter, quom si* (ex) *telluris hiatu terga recentis equi* a Neptuno tridenti terram percutiente procreati, *inuasit*, celeriter conscendit, *primumque inuasit habenis murmur*, frena iniecit, quid-

quid frenderet et recufaret equus, *et in fumma Lapithes adparuit Offa*, hunc enim montem et terras circumiacentes Lapithis adfignant poetae.

607—621. *Ille* Iafon (en alia comparatio!) velut fertiliffima arua, *campos Libyes* Africae (cf. Libycas areas Horat. Od. 1, 1. et ibi Iani) Aegyptique, *pinguia Nili fertilis arua fecat*, fic plena manu *femina fpargere gaudet*, laetus atque confidens, *oneratque nonalia bello*, terrae vomere profciffae inmittit materiem belli, femina, e quibus mox multi armati contra fe inuicem depugnantes procrefcerent. Apte comparat Burmannus locum, e quo fine dubio profecit Valerius, Propertii 3, 9. *Colchis adamantina fub iuga tauros egit, et armigera proelia feuit humo*. cf. etiam infra 8, 138. *vbi complentur litora bello* — 610. In fegete ifta fenfim crefcente haud iniucunda vfus eft gradatione poeta: Et *primo* quidem *ab ipfo vomere* in ipfo arandi opere *Martius clangor fufus*, auditus eft e longinquo, tum *ex omni fonuerunt cornua fulco; porro bellatrix*, viris armatis grauida *dum gleba quati*, moueri incipit, *pariterque creari armarique phalanx*, legiones proueniunt armis ab ipfa natiuitate indutae, tandem *totis infurgere campis*, omnem complent planitiem. *Ceffit*, receffit *paullulum heros ad focios*, non timore, fed *opperiens*, exfpectans, *vbi prima aduerfo fibi daret agmina tellus*, vbi primum pugnandi locum darent terrae filii. *Vt vero iam rura recedere* dimoueri, findi *fummis criftis* galearum, et *infefta caffide vibrantes* (intranfitiue, vti faepius ap. noftrum v. c. 2, 342. 6, 518.) *terras*, ipfas iam hoftiles galeas fplendorem e terris emittere videt, *aduolat, atque imo tellus qua proxima collo*, vbi capita tantum adhuc et colla exftarent, necdum humeri *videre diem*, emerfiffent, *prior enfe fequaci*, obfequiofo, facili (Apollon. 3, 1388. ἅρπῃ εὐκαμπεῖ) *aequat humo truncos*, prope terram demetit; *rutilum thoraca fequenti, aut primas a matre* terra porrectas *manus premit obuius ante*. Locum falebrofum facit *fequenti*, quod quum ob proxime praecedens *fequaci*, tum ob conlocationem non placet. Quod fi tamen iungas verbo *premit*, tum ferri poffit, hoc fenfu: Colla amputat, prius quam humeri fubcrefcerent, *fequenti* (fequentibus) qui *poft hos* vel thoracem vel primas manus (digitos) protruderent, hos obcupat, nec patitur vltra prouenire. Poffis etiam legere *ferenti* i. e. proferenti. Sed nil opus.

622. At vero *aut illis, aut illis* tot vndique emergentibus *millibus* non magis *subficit*, parem se videt, quam olim *Tirynthius* Hercules, quum *ad agmina hydrae dirae* Lernaeae *defessus Palladios respicit ignes*. Sunt, qui *angues* malint, aegida puta Palladis; nihil tamen mutandum. Hercules enim, quum sola amputatione nihil proficeret, igne adhibito, quominus capita subcrescerent, inpediisse narratur a Mythographis. — 625. Ergo iterum ad *socias*, auxiliatrices *conuertere* (se) *Medeae artes, et galeae nodos ac vincula*, lora, quibus mento adligata esset, *dissipat*, soluit quidem, *cunctatur tamen*, non proiicit illico, *totique obcurrere bello* conficere bellum *ipse* solus *cupit*, sed *spes nulla datur; sic vndique densant terrigenae iam signa duces*, conferto agmine incedunt. *Iamque omnes odere*, ira excandescentes petunt *virum* — 631. *Tum vero amens*, consilii inops *discrimine tanto, galeam* (Apollonius 3, 1363. et Ovidius Metam. 7, 149. non galeam, sed saxum coniecisse narrant) a Medea hos in vsus incantatam (v. supra 469.) *in medios torsit*, magna vi proiecit; *conuersae retro protenus hastae*. — 635. Qualis vbi *adtonitos*, furore percitos *annua ira moestae Matris* (Mygdonius planctus infra 8, 239. cf. et 3, 20. 232.) annui dies festi in honorem Cybeles (Megalesia) et quidem dies eorum tertius (sanguen vel sanguinis dictus) quo Galli acutis cultris brachia incidebant 3, 234. — vel *exsectos lacerat Bellona comatos*. Hoc spectat ad Bellonae sacerdotes (Bellonarios), quos Gallis iungi et apud alios deprehendimus. v. Iuvenal. 4, 123. 6, 511 sq. et ibi Ruperti. Lucan. 1, 565-567. Locus classicus de Bellonae sacris est ap. Tibull. 1, 6. 43. vbi v. Heynium. *Exsectos* nominat Noster et *comatos*, quod spadones erant, et comam alebant, quum contra Isidis sacerdotes (Isiaci) maritati essent et calui. v. van Dalen Diss. antiquitatibus infermientes p. 155. — Sic Medea *cohortes adceusas*, ira ardentes *inplicat, et in sua*, contra se ipsos, *fratres*, eiusdem matris omnes *proelia agit*. *Omnis ibi Aesoniden sterni putat*, quisque non fratrem, sed Iasonem ferire opinatur. *Stupet Aeetes, vltro ipse furentes reuocare* a mutua caede *cupit*, sed *cuncta*, coniuncta, coacervata *iacent, nec quisquam primus ruit, aut super vllus linquitur*, dici haud potuit, qui primus, qui vltimus ceciderit, *atque hausit subito sua funera*, filios suos mortuos (cf. Virgil. Aen. 6, 510. 9, 492.) *tellus*.

644. *Protenus in* (ad) *fluuium* Phafidem *fumantibus* fanguine *euolat armis* Iafon, *qualis Getico de puluere*, proelio pulueruleuto *Mavors intrat equis Hebrum vritque grauem fudoribus*, facit, vt aquae fudore et Dei et equorum caleftiant, tepefcant faltem. — *Aut niger* fumo et fuligine pictus *Cyclops ex antris*, officina *a rutili fulminis aeftu*, a cudendis fulminibus adhuc aeftuans *furit et refpirat*, ruit ad fe refrigerandum *in aequore Siculo*. — 649. Sic igitur Iafon reuerfus, fodalesque *ouantes*, laetantes amplexus eft. Nec iam regem denuo precibus adire mendacem dignatur, *nec, fi ipfe*, qui antea promififfet, *ingerat vltro terga*, vel inuito obtrudat aureum vellus, *velit in pacem dextramque reuerti*, denuo fe fidei tam perfidi regis committere; *ambo truces, ambo abfceffere minantes*, truci minantique vultu difcedunt.

IN LIBRVM VIII.

1—23. Medea patris iram timens medicamina ex penetralibus promit, et ad Iafonem confugit. 1. Iam *fua facta*, quae perpetraffet, et inde fequutura mala *pauentem Colchida omnes furiae minaeque*, irae furibundae patris *circa habent*, obfident quafi, vndique obpugnant. Heinfius pro *circa habent* mauult *circum — agunt* per Tmefin; nil opus, nam *habere* noftro faepius eft pro tenere, continere et fimilibus. v. infra v. 98. et 5, 284. — 4. *nec miferae terra vlla procul*, nulla tam remota, quam non adire mallet potius, quam in patria remanere. — 5. *ferre fugam*, fingularis dictio, eadem tamen et 4, 644. 7, 297. — 6. *ofcula dat vittis virgineis*, omnino arculae muliebri. Apollon. 4, 26. κύσσε δ' ἑόν τε λέχος, καὶ δικλίδας ἀμφοτέρωθε σταθμοὺς, καὶ τοίχων ἐπαφήσατο. — 8. *crinemque genasque ante per antiqui carpfit veftigia fomni*. Male habuit non vnum interpretem τὸ *ante* eam ob caufam, quod ob ftatim fequens *antiqui* ingrata exfiftat ὁμοφωνία; eius igitur loco Burmannus *vngue*, Slothouwer *acta* reponere maluerunt, fed retinui ego *ante*, quod refpicere videtur antecedens *fugit*, antequam fugeret, toros adhuc femel amplexa, fed, dum dirum illud fomnium 5, 334 fq. in memoriam reuocat, horret, et fummae triftitiae fenfu crinem genasque non tam lacerat, quod Burmanno vifum, fed *carpit*, leniter inuadit. — 9. *inpreffo*, preffo. — 12. *Non carior ille eft, quem fequimur*, non aeque anio

Iasonem, ac te, pater optime, in quo si mentiar, *tumidis simul obruar vndis*, fluctus me cum ipso Iasone hauriant! — 15. *melior sit cetera proles*, magis pia, quae tibi honori et gaudio maiori sit, quam ego. — 16. Dixit, et *numquam spernenda*, maximi pretii, vtilissima *Haemonio marito* coniugi Thessalo Iasoni *medicamina cistis* (Orpheus 954. Apollon. 3, 801. Φαρμακός) *letiferis* venena mortifera seruantibus *condita prodit*, profert, promit. — 20. *Velut torto* (ornans epitheton!) *Furiarum flagello erecta*, incitata, exagitata *prosilit*, non lecto, vti Burmanno videtur, nam ista nocte somno se dare nec voluit, nec potuit, sed palatio. — 21. Poeta Medeam comparat cum Inone, Athamantis coniuge, qui, quum a Iunone in furorem actus esset, vxorem pro leaena habitam persequutus est: cuius iras euitatura Furiis et ipsa agitata Ino, in sinu gerens filiolum Melicertam (nam alterum, Learchum, paullo ante Athamas correptum saxo adliserat, v. supra 3, 68.) ad mare properauit, et cum ipso puerulo in mare se praecipitem dedit e scopulo; quae omnia vberius narrantem consule Ovidium Metam. 4, 416 sq. Iam vero plena omnia, obscurius tamen vltima v. 23. extulit poeta: *extremum coniux ferit irritus Isthmon.* Burmannus ita explicat, vt Athamantem ad extremam litoris oram substitisse; et furore inani, quod enaserit manibus coniux, pedibus pulsasse terram existimat. Mihi autem Valerius Athamantem ita prope Inus vestigiis insistentem videtur induxisse, vt ense sublato ipsam adhuc tangere atque ferire crederet, ictu tamen inani in extremum scopulum debaccharetur.

24 — 44. Iason in luco blandis verbis Medeam excipit: 25. *nemoris sacra nocte se tegebat*, abditus in vmbra luci exspectabat. *siderea* insigni, pulcerrima *iuuenta.* De eodem Iasone 5, 467. *sideris ora ferens*, cf. 4, 190. — 27. Poeta Iasonem cum Endymione, is enim est *Latmius venator* a Latmo Cariae monte dictus, Medeam cum *Luna*, Diana confert, quae pudoris virginei diu tenacissima tandem dormientis Endymionis venustate abrepta ne intra osculum quidem constitit, si fides habenda Propertio 2, 15. cf. et Apollon. 4, 55. — 28. *residet*, quiescit, somno correptus — *velatis cornibus Luna venit*, splendore suo, ne deprehenderetur, imminuto. Apollon. 4, 60. σκοτίῃ ἐνὶ νυκτί. De defectu, eclipsi Lunae possis intelligere, si sequaris Catullum 66, 5. vbi v. Cel. Doeringium et Valkenaer. Epigramm. Callimachi fragmenta p. 66. — 30. *roseo honore*, suaui,

gratiosa, florente pulcritudine. cf. infra v. 237. *inplet nemus, talemque* aeque pulcram ac Dianam *exspectat amantem* Medeam Iason. — 32. En noua comparatio! *De more columbae pauidae,* sollemnis vox de animalculis istis, quae *super* supra se *praepetis,* de quibusque auibus carniuoris dicitur, *ingenti vmbra,* auget magnitudinem auis, *circumdata* conclusa, inuoluta, *in quemcumque,* vt primum in oculos cadit, *tremens,* anxia *hominem cadit,* quod grauius et significantius, quam volat. — 35. Haud secus Medea *icta* percussa *timore graui mediam sese inmisit,* toto corpore in amplexus eius ruit. — 37. Iason ita excipit: *O decus magnum in nostros penates ventura,* insigne ornamentum genti nostrae adcessura. *Sola haud indigna causa tantarum viarum reperta mihi.* Sic ordines verba. *Haud indigna* λιτοτης, sensusque est: operae profecto pretium erat, tam egregiae virginis causa tam longinqua maria emetiri. *Iam nunc non vlla requiro,* nil curo *vellera,* quibus tu mihi longe potior es, *satis carinae meae vexisse,* reportare TE. — 41. At vero tot tantisque tuis meritis adde, potes enim, vellera, *namque aurea* (sic rescripsi pro *antea,* quod nihili est; eademque correctio in mentem venerat Slothouwero p. 182.) *iussi terga referre sumus: socios ea gloria tangit,* ad hos etiam pars laudis pertinet. — 44. *primis subplex dedit oscula palmis,* nondum labiis inprimit oscula, sed manibus iisque primis, digitis. Satis modeste!

45 — 53. Medea tenerrimi amoris significatione totam se tradit atque committit Iasoni, fidei tamen datae eum admonet. — 47. *Non iam nunc regina,* virgo regia, *loquor; sceptris relictis, vota animi,* te, mi Iason, sequor; serua *profugae,* tua causa omnia relinquenti, *quam dedisti fidem* 7, 497 sq. — 49. *Di nostris vocibus adsint* testes, audiunt praesentes, quae loquimur, inuicem promittimus. *Sidera et haec te meque vident,* sideribus enim et locum dedere in iure iurando. v. Heyne ad Virgil. Aen. 2, 154. — *modo ne quis abactam* a te repudiatamque huc *referat me forte dies oculisque parentis* irati *ingerat,* obiiciat. — 53. *Hoc te deprecor, hospes.* In hac hospitis adpellatione, qua sermonem finit Medea, perfidiae quamdam atque leuitatis hospitibus solitae suspicionem inuenisse sibi, nec inmerito, visus est Burmannus, Valeriumque existimat, ob oculos habuisse Ovidii illud Heroid. 17, 191. *Certus in hospitibus non est amor, errat, vt ipsi.*

54—66. Vtrique iam interiorem ingressi lucum conspiciunt draconem. *Rapido passu*, cum inpetu, incitatiore gradu *per deuia furens*, de incantatione iam cogitans *tollitur*, abripitur, deproperat Medea. — 55. *Haeret comes* Iason. Maiorem vim habet *τὸ haeret*, quam simplex *est:* inest notio aliculus timoris. — 57. *vibrantes* intransitiue. v. ad 7, 617. *saeua luce tenebras*, terribilis e noctis vmbris oriens splendor. — 61. *fulgura vibrat* h. l. actiue, torquet *cristis*, hunc splendorem emittit corona, massa carnea, quae multorum serpentium verticem tegit. cf. Apollon. 4, 139. qui terribilem draconis adspectum magis exornat. — 62. *me pauens contra solam videt*, semper solicitus de vellere praeter me neminem adcedere propius patitur, *vocat vltro* cristarum ista erectione; et *blanda sibilante poscit me pabula lingua.* — 64. Dic age, vtrum *hostem* te mecum adcedentem *videnti exuuias auferre velis*, certamen cum eo inire, vellusque eripere ipse sustineas, *an lumina somno mergimus*, an ego oculis adfundam soporem, vt mortuo similis iaceat. — 67. Ille *silet*, tacendo consentit, vt Medea soporem inmittere malit, quae draconis iras tam terribiles modo descripserat, *tantus subiit animum eius vt virginis horror.*

68—78. Carmine igitur in soporem dat draconem Medea. *Manus crinemque* caput *intenderat astris, carmina barbarico pede*, Scythica modulatione *fundens*, *teque ciebat*, *Somne pater*, quo nomine venit etiam Ovidio Metam. 11, 633. qui et aulam eius fusius pingit ibid. 590 sq. Hoc Patris nomine omnibus Diis communi plures ornat Valerius: Aeolum 1, 751. Apollinem 5, 18. Bacchum 2, 256. Tartarum 4, 258. Cf. Heyne ad Virgil. 1, 155. — *omnipotens Somne.* Homero Il. 14, 233. et Orpheo 1002. ἄναξ πάντων τε θεῶν, πάντων τ' ἀνθρώπων. Apollon. 4, 146. θεῶν ὕπατον, summum Deum. Meleager Epigr. 88. ὁ καὶ Διὸς ὄμματα θέλγων. — *te ab omni orbe voco*, mitte iam totum terrarum orbem, *inque vnum iubeo nunc ire draconem*, in hoc solo vim exseras tuam. — 72. Quae saepe *cornu tuo*, nam et hoc, a serioribus praesertim poetis, tribui somno videmus, v. c. Statio Theb. 2, 144. 6, 27. Sil. Ital. 10, 352. Hinc fit, vt *inriguus* (ὑγρὸς) et *liquidus* apud ipsum nostrum 4, 16. nominetur, et *inrorare* quietem, *inrigare* Virgil. Aen. 1, 692. *perfundere membra*, Graecis βαπτίζειν dicatur. Nec desunt antiquitatis monimenta, in quibus hoc cornu videre est. v. *Lessing*, *wie die Alten*

den Tod gebildet, in fronte libri, it. Tab. 5. et p. 45. Hoc igitur cornu *freta* Medea ait se, *nubila, fulmina, sidera domuisse*, quod, quum in has res omnes somnus proprie non cadat, non nimis premendum, sed mitigasse, deleniisse, vicisse tempore nocturno se haecce omnia profitetur. — 74. *Nunc age, maior*, potentior *ades fratrique simillime leto*, ita vt draconi non tam soporem inmittas, quam lethargum. De hac Somni et Mortis similitudine non est, quod pluribus dicam. cf. omnino praeter modo laudatum Lessingium libellum Cl. Doeringii de imagine somni L. 1783. 4. Liceat tamen adscribere locum Senecae Tragici elegantissimum Hercule furente 1065 sq. vbi Chorus itidem Somnum prouocat, vt Herculi se inmittat:

tuque, o domitor
Somne malorum, requies animi,
Pars humanae melior vitae,
Frater durae languide *Mortis*,
Veris miscens falsa, futuri
Certus et idem pessimus auctor:
Pater o rerum, portus vitae,
Lucis requies noctisque comes;
Qui par regi famuloque venis
Placidus fessum lenisque fouens;
Pauidum leti genus humanum
Cogis longam discere noctem,
Preme deuictum torpore graui.

75. Iam ad ipsum draconem conuertit orationem, vel potius cantum: Tempus est tandem, *te deflectere oculos ab hac* velleris custodiendi *cura*. Nihil metuas velleri, ego ipsa tuas vices subibo.

78. Draco *haud discedere fessus* lassitudine *ab Aeolio auro* (Phrixeum metallum 5, 633. cf. et 7, 54.) *nec quieti, quamuis iuuet*, (f. *lubet*, quod Casp. Barthio iam in mentem venit) *ora dare sustinet; primi* tantum *nube soporis percussus horret.* Nihil hic mutandum. Nubem soporis praeter Statium Theb. 10, 285. et Achill. 1, 250. a Burmanno laudatum habet etiam Claudianus de raptu Proserp. 1, 81. et de laude Stilich. 1, 309. vbi Gesnerus: Metaphorae huic et phantasiae poetarum occasionem dedit magistra natura. Turbantur et velut nube quadam obscurantur dormiturientium oculi. — Nec *percussus*, suadente Heinsio, in *perfusus*, vel cum Wakefieldio in delectu tragoed. p. 371. in *perculsus* mutes; est enim, quod me

docuit Ill. Heynius ad Tibull. 1, 2. 3. ex Orpheo Argon. 36. et 540. γλυκερῷ βεβολημένος ὕπνῳ. — *et dulces excussit ab arbore somnos.* Facilius esset *corpore*, vel *pectore*, quod voluit Heinsius, sed vulgatum seruari potest, si ita exponas: somnum incessentem ab oculis defendere conatus est eo, vt corpus moueret, et ab arbore in terram serperet, quae explicatio firmatur v. 93. (humi) et 110. vbi draconem humi iacentem scandere Iasonem iubet Medea. — 83. *Spumare Tartareis venenis* Medea dicitur, quod non ita intellegendum, vt Pythiae in tripode sedentis more spumas ore praetulerit ipsa, sed actiue sumsit *spumare* poeta, (vti coruscare 2, 228.) ad spumam vsque miscuit venena. — 84. *cunctaque Lethaei quassare silentia rami perflat.* Et haec non vna obscuritate laborant. *Cuncta silentia*, satis audacter pro omni noctis horrore, omni vi soporifera, quae *Lethaeo ramo* inest; hunc iuniperi fuisse tradit Apollon. 4, 156. cui arbori grauem i. e. somniferam vim tribuit etiam Virgil. Ecl. 10, 76. *quassare*, versare et draconi inspergere *perflat*. Omnino, dum haec scriberet poeta, ob oculos habuit Virgil. Aen. 5, 854-856. *Ecce Deus ramum Lethaeo rore madentem Vique soporatum Stygia super vtraque quassat Tempora, cunctantique nutantia lumina soluit.* Venusta haec omnia et perspicua, quae, dum pulcrius more aetatis suae efferre vellet, obscurauit Valerius. — 85. *aduerso cantu* coram stans et canens *luctantia lumina obruit*, opprimit, *omnem vim Stygiam* magicam *lingua manuque fatigat*, strenue versat medicamina canens, *ardentes donec sopor occupat iras*, oculos iratos. — 88. Iamque *altae* erectae antea *cecidere*, subsedere, languere coeperunt *cristae*, *nutatque coactum*, victum sopore *caput*, atque *ingens*, longa, lata *ceruix extra sua vellera* (est) a vellere sibi demandato humum versus porrecta. — 90. *Ceu refluens Padus, aut septem proiectus in amnes Nilus et Hesperium veniens Alpheos in orbem.* Haud parum desudarunt in hoc loco interpretes, qui, si verba spectes, nihil admodum difficultatis habet. Comparat nempe draconem porrectum cum tribus fluuiis, quorum cuique addit participium: *refluens* Padus, *proiectus* Nilus, *veniens* Alpheus. Et *Padus* quidem *refluens* est exundans, vltra ripas effusus, nihil amplius. Lucano 4, 134. est *stagnans*, eodem sensu. cf. eiusdem Lucani 6, 272. — *Nilus proiectus*, quod grauius quam porrectus, ideo tamen non placet, quod eadem vox paullo

poſt v. 93. obcurrit, et *Alpheus veniens*, ex Elide, ſubter maria diu terrasque depreſſus, cum Arethuſa deinde Siciliae fonte aquas conſocians. v. Ovidii Met. 5, 494 - 497. et 573 ſq. — His igitur adtributis omnibus magnitudinem fluuiorum indicare voluit poeta. In verbis itaque nihil eſt obfendiculi. Sed vitium in leo eſt, quod tenuiſſimo filo nectitur antecedentibus comparatio, et res magnitudine nimis diuerſae, *ingens draconis ceruix*, magnique nominis fluuii inter ſe conferuntur. Sed, vti Burmannus et Erneſtius Diſſ. 2. de elocutionis poetar. lat. luxurie p. 89. recte monuerunt, obuerſatus Noſtro eſt Apollonius 4, 151. qui draconem ait mille explicuiſſe orbes, non ſecus ac fluctus ater et ſurdus et admodum fremens in aequore magno ſe voluens; ſic enim intellego Graeca: *μήκυνε δὲ μυρία κύκλα, Οἷον ὅτε βληχροῖσι κυλινδόμενον πελάγεσσι, Κῦμα μέλαν, κωφόν τε καὶ ἄβρομον.* Haec Valerius more imitatorum magis exornare et calamiſtris inurere ſibi viſus eſt. — 93. *Fuſis circum* circumfuſis *proiecta* brachiis, humi ſtrata amplexa eſt, *ſeque* ipſam, eo progreſſam, *ſuumque ſimul crudelis* inludens *flevit alumnum*. — 96. *Sacra ferens* Hecatae, *epulasque* pabula *tibi hianti*, cupide adripienti — quam *grauida* graui *mole* iaces, *quam ſegnis flatus*, quam lente ſpiritum ducis, antea tam viuidum atque igneum. — 99. Miſeret me tui, mi bone, ſed praeclare tecum agi putes, quod vitae ſaltem pepercerim. — 100. *Heu ſteuum paſſure diem*, quam triſtis tibi orietur aurora, *nulla tua ſub vmbra* abs te obumbrata *fulgentia dona* donaria, *ἀναθήματα*, aureum vellus videbis. — 102. *Cede Deo*, fatis ita conſtitutum credas, *inque aliis lucis ſenium nunc digere*, alium tibi lucum quaere, vbi ſeniles annos ita tranſigas, vt a praeſenti dolore animum diffundas, exhilares. — 103. *inmemor mei*, ne ſis *μνησίκακος*, vt per totum mare ſibilis me proſequare tuis. — 105. Tu vero, Iaſon, *dimitte*, rumpe moras. — *noxia*, inpia in parentem, tauros eius compeſcui, *terrigenas in fata dedi*, opera mea factum, vt ſe inuicem ipſi caederent, *fuſum*, proſtratum *draconis corpus*, ſignificantius quam draconem, molem enim exprimit, habes; *iamque omne nefas*, *ſpero*, *peregi*, tua gratia feci, quae facere non debebam. — 110. *Aurigera arbor*, (talia multa effingunt vocabula poetae, ſed *auriger* taurus eſt etiam apud Ciceronem de Divinat. 2, 30. in oratione tamen ligata) — *per ipſum* draconem *ſcande;* conſilium periculi plenum, cui tamen ſtatim obtemperat

Iaſon, *dictis fidens* Medeae, quam poſt tot grauia perpetrata fallere ſe velle credere non poterat, et *aeream*, epitheton perpetuum arborum procerarum, *quamuis perſertur ad ornum*. In arbore disſentiunt. Orpheus habet fagum, Apollonius, ſibi non conſtans, modo fagum, modo quercum nominat. Noſtro ornus eſt etiam 7, 535. — 114. *cuius adhuc rutilam ſeruabant brachia pellem; brachia* ſunt ingentes rami: memini tamen legere, arbori iſti tropaeum quaſi adfixum fuiſſe, ex quo vellus penderet. — *ſimilem nubibus adcenſis*, ſolis radiis conluſtratis. Apollon. 4, 125. νεφέλῃ ἐναλίγκιον, ἥ τ' ἀνιόντος ἠελίου φλογερῇσιν ἐρεύθεται ἀκτίνεσσιν, aut arcui coeleſti, quod poetice ita effertur: *Thaumantias* Iris *veſte reiecta* ad promtitudinem celeritatemque, qua Iovis et Iunonis iuſſa perficeret, exprimendam *labitur* (ſollemnis vox de Diis in terram ſe conferentibus) *obuia*, vt e regione ſtet, aduerſum habeat *Phoebum ardentem*, ſolis radios. — 117. *Conripit optatum decus*, celerrime adprehendit, quod tam diu adpetiuerat, tam longi itineris praemium, *extremumque laborem*, quod finem inponeret laboribus. — 118. Ipſa arbor per proſopopoeiam haud inelegantem ornamenti per longam annorum ſeriem poſſeſſi tenax ſiſtitur, et reſiſtens et gemens; fruſtra: nam *triſtes ſuper coiere tenebrae*.

121 — 133. Spoliis laetus comite Medea ad nauem properat Iaſon. *Egreſſi* luco *relegunt campos*, eadem, qua venerant, via redeunt, et fluminis *ora ſumma* oſtia *petunt*. *Micat* velleris ſplendore *omnis ager*, *villisque comantem* (*coma* de ouium lana. cf. Appuleium Metam. 6. p. 402. et ibi intt.) *ſidereis pellem*, denſis iisque rutilis crinibus frequentem fert Iaſon, ſed, quod facimus, ſi gratae atque inexſpectatae rei poſſeſſio contigerit, vt eam in omnes partes verſemus, idem igitur facit Iaſon, *nunc totos fundit in artus*, expanſam toti corpori praetendit, *nunc in colla refert*, humeris inponit, *nunc inplicat*, inuoluit *ſiniſtrae*. Totus locus adumbratus ex Apollonio 4, 179. ἦϊε δ' ἄλλοτε μὲν λαιῷ ἐπιειμένος ὤμῳ, αὐχένος ἐξ ὑπάτοιο ποδηνεκὲς, ἄλλοτε δ' αὖτε εἴλει ἀφασσόμενος· πέρι γὰρ δίεν, ὄφρα ἑ μή τις ἀνδρῶν ἠὲ θεῶν νοσφίσσεται ἀντιβολήσας. — *non ſecus ac olim Tirynthius* Hercules, *ab Inachiis* Peloponneſi *antris ibat*, redibat, incedebat, *adhuc optans humeris capitique leonem*, leonis ad Nemaeam confecti exuuias. — 127. Vt vero ſociis, qui tunc *praedicta*, de quibus antea conuenerat (cf. 7, 72. 188. praedictus locus) *tenebant oſtia*, *per lon-*

gas eminus *vmbras* noctis *adparuit aureus*, aureo vellere onuſtus, *ipſa ratis gaudens*, (haud mirum, ſenſum tribuere poetam naui, quae loqui adeo poſſet) *promouet ſe obuia.* — 131. Iam vero feſtinans Iaſon deſcribitur: *praecipites agit*, conripit *gradus*, *vtque aurea miſit terga prius*, haec enim in tuto vt conlocaret, maxime eius intererat, *mox virgine cum adtonita*, non tam, quod nauis numquam antea viſae adſpectu commoueretur, ſed, quod patria exſul futuri incerta eſſet, *puppim inſilit*, (cf. 2, 513.) *ac rapta victor conſiſtit in haſta*, ſtatim adripit haſtam, vt promtus paratusque eſſet ad pugnam, ſi quis vellet ſpolium eripere.

134 — 174. Narrantur, quas vellus raptum et fuga Medeae in aula dederint, turbae. *Venit horror*, triſtis nuntius, *ferens fata luctumque* luctuoſa fata, *fraudemque fugamque*, fugam fraudulentam. — 136. *Hinc frater* Medeae Abſyrtus *inflexit.* Huic voci, vnde commodum aliquem ſenſum vix poſſis extundere, aliam certatim ſubſtituere conati ſunt interpretes. Pius *effluxit*, Aldus et Zinzerling *inſurgit*, Heinſius *effulſit*, Burmannus *ſe erexit*, Harleſius *en flexit*, quorum nullum ſatis placet. Mihi quidem in mentem olim venerat *inceſſit*, Praeſens verbi *inceſſere*, nam quae ſequuntur omnia, coit — volat, complentur, fugit praeſenti tempore efferuntur, h. e. *perſequitur;* ſed nec hoc ſatis placet. In nonnullis, non antiquiſſimis tamen, codicibus reperiuntur poſt v. 136. verſiculi ſedecim, quos quamquam praepoſteros ſubpoſititiosque, qui ante me Valerium ediderunt, habuere, ideoque locum iis in ipſo contextu concedere noluerunt, eorumdem tamen exemplum ſequutus in Commentario nolui omittere:

Occidit Aeetes, caſu perculſus acerbo,
Stratus humi. Carae religens veſtigia natae
Dat gemitus, lacrymasque ſimul vocesque reforbet.
Heu miſer! adtollens foedatam puluere tandem
Canitiem: poterasne tuo nocuiſſe parenti
Filia, ſola meae ſpes non indigna ſenectae?
Duceris a Minyis furtim, dulcique carebis
Coniugio, laeta et numquam praedone marito.
Hic labor eſt, Abſyrte, tuus; reuocare ſororem
Vndique ſelectam pubem; iam claſſe parata
Et noſtro da vela mari. Tum ille inpiger omen
Adcipit, et magni ſubiit mandata parentis.
Interea velo remisque feruntur in altum

Certatim Minyae; folers Neptunia proles
Confulit, vt dubio caueant contendere curfu,
Et fecurus, ait, nobis et tutior Ifter.

137. *Volat ipfe* Aeetes, properat *fenectae inmemor*, nulla fenilis infirmitatis habita ratione, *complentur litora bello*, viris armatis, *fugit puppis habenis*, quae de nauibus vfurpantur etiam 5, 437. *inmiffis*, alias *admiffis*, i. e. incitatis 6, 303. *permiffis* 4, 679. *adductis* 6, 271. — 140. Quae fequitur matris fatis longa oratio plena eft adfectuum, mifcetque preces et querelas et tenerrimi fignificationes amoris. *Mater adhuc ambas tendebat in aequora palmas. Adhuc* otiofum, nifi velis refcribere *ad haec* audita et vifa. Quid fi *Idyia?* hoc enim nomen fuit matri Medeae, nec admodum repugnant ductus literarum. Obeffe videbatur, quod plerumque Εἰδυῖα inueniatur, ideoque prima fyllaba corripi non poffit; fed Ἰδυῖα non minus bene, vti Heynius ad Apollodor. p. 203. probat ex Hefiodi Theog. 960. vbi etiam prima fyllaba breuis. Adcedit, quod nomen proprium vix abeffe poffe, et fola librariorum infcitia, qui nomina propria rariora fibi incognita mutare folebant, excidiffe videatur. Temperare igitur non potui, quin feminae, quam et Apollonius 3, 243. nominatim habet, memoriam renouarem locumque ei in ipfo contexto concederem, Heinfii fequutus exemplum, qui eamdem Ovidio Heroid. 17, 232. reftituit. — 143. *exftat*, fola prae ceteris eminet, confpicua eft. — 145. *nata potes*, quae magica polles arte. — 146. *haec tua tellus fceptraque*, hic, in patria regina magere potes. — 148. *Quis locus tibi, barbara*, quae Colchis, non Graeca es, *inter natas Inachias*, nonne te feminae Graecae contemnent? *iftane vota domus exfpectatique Hymenaei*, fic exples vota parentum, qui alii iamiam, Albano principi, defpondimus? — 150. *Hunc petii grandaeua diem*, vitam igitur mihi aetati prouectae longiorem contingere optaui, vt hunc talem diem viderem? — Iam irae plena orationem dirigit ad Iafonem: *Vtinam vt volucris in ipfius praedonis ora vnguibus vncis ire poffem ratemque fupra* (repetas *ire*) fupra ratem volitare, *claroque repofcere cantu* clangore, *quam genui*, filiam. — 155. *Non hoc Pelias euadere furto te iubet*, per talem clandeftinam rapinam noluit te expeditione tibi mandata defungi. — 157. *Vellus habe*, cum indignatione concedentis verbum, *et noftris fi quid fuper templis*, quidquid praeterea donariorum adeft, adcipe, modo filiam red-

das. — 158. Nunc cum ipſa filia queritur: *Sed quid ego quemquam*, vel Iaſonem, vel alium quemque inmerito *adcuſem? Ipſa*, ſponte, nemine inpellente, *ipſa tanto* tam nefario ardet amore. — 160. *Redeunt iam ſingula menti*, bene memini, te ſubito aliam factam, iam vero perſpicio cauſam, *quod, ex quo Theſſalici ſubierunt aequora remi*, campis noſtris adpropinquarunt, adpulere nauem, *nullae te dapes*, lautiores cibi, epulae, *non vlla iuuabant tempora*, dies feſti, geniales — *non vllus tum tibi color*, tota pallebas, *aegra verba*, vix verbulum elici poterat, *errantes genae*, quibus color non conſtabat, mox pallidae, mox rubore ſubfuſae (poſſis etiam *genas* adcipere de oculis, quo ſenſu ſaepe apud poetas eſt, v. c. Ovid. Heroid. 10, 206. *fixae genae*. Valerius ipſe 7, 258. *adtolle genas*; ſed illud praeplacet.) *atque alieno gaudia vultu*, gaudia, quibus vultus non reſponderet. — 165. *Cur tanta mihi non prodita peſtis*, cur tam perniciofum amorem mihi non confeſſa es; effeciſſem profecto apud patrem, *vt gener Aeſonides noſtra conſideret* maneret *aula, nec talem paterere fugam*, ad tam nefariam inpiamque fugam animum intendere neceſſe habuiſſes. — 167. *Commune fuiſſet aut certe nunc omne nefas:* locus ſalebroſus, in quo vocula *nunc* ſenſum turbat. Adceſſerim Heinſio coniicienti: *commune fuiſſet aut certe tecum omne nefas*, itaque cum antecedentibus coniunxerim: Vtinam mihi confeſſa eſſes, effeciſſem apud patrem, *aut*, ſi hic noluiſſet conſentire, *tecum* ipſa in ſocietatem facinoris veniſſem, *iremus ambae in quaſcumque vias* ipſa tibi comes fugae fuiſſem, *Theſſaliam* tecum petiiſſem, *et ſaeui, quaecumque eſt*, vel oppidulum vel *vrbem hoſpitis*. Sic omnia quidem bene nexa; fateor tamen, totum locum ideo non placere, quod regina eaque grandaeua ex animi ſententia talia profiteri vix credi queat. — 172. *famulae clamore ſupremo* vltimum Vale conclamantes in *vacuos dant verba notos*, nota prouerbialis loquutio de dictis votisque inanibus.

175 — 201. Argonautae dum iter proſequuntur feliciter, Erginus gubernator alia, quam qua veniſſent, via patriam repetere ſuadet. — 175. *Diem* illum *noctemque* ſequentem *volant, redeuntibus aura gratior*, venti magis ſecundi — *notae transcurrere terrae*, litora relegebant, quae antea in conſpectu habuerant, quum ſubito *Erginus*, qui Tiphye mortuo ad gubernaculum ſedebat 5, 65. *puppi ſic fatur ab alta:* — 178. *Vos, ait, Aeſonidae* (ſic faciunt veteres,

vt vnum dignitate priorem compellent, plures autem ſimul includant, nec aliter Virgil. Aen. 9, 525. *Vos mihi*, Calliope cet. Ipſe Cicero de Orat. 2, 47. *quamobrem vos hoc doceo, Sulpici.*) *contenti* laeti tantum *vellere capto*, alias ſecuri, *nec via quae*, quanta, *nec quae fortuna*, quae pericula reſtent, *videtis.* — 180. *Craſtina dies vocat ad confinia trucis ponti, Cyaneasque*, cras perueniemus in viciniam Hellesponti et Symplegadas illas, ad quas memini, quantum tibi, Tiphy, deſudandum eſſet; *altera Ponti* Euxini *eluctanda* non ſine labore emetienda *via.* — 185. *Haud procul hinc Hiſtri Scythici*, non quod ibi oriatur, vti veteres nonnulli falſo credidere, ſed quod in Scythia latiori ſenſu ſumta aquas in mare exonerat. cf. Lucan. 2, 50. et Oppian. Cyneg. 2, 141. *exitus ingens*, magna moles aquarum *ruit* magna cum vi atque rapiditate. Hoc igitur flumen ſeptem oſtiis in mare procurrere narrat poeta, ſequutus in eo Strabonem, nam in oſtiorum numero non conuenit priſcis, (v. omnino Mannert. 4, 219 ſq.) nec displicet copia orationis, quae et ipſa totidem fere, quibus Danubius, alueis incedit: *exitus ruit — flumina fundit — ſeptem exit aquis — ſeptem oſtia pandit — ora petamus.* — 189. *Quae latus in laeuum ponti cadit.* Ex Colchide verſus Cyaneas nauigantibus quum Iſter ad dextram eſſet, Burmannus recte putat, hic non reſpici ſitum nauis aut Argonautarum, ſed ex communi more loquendi laeuum latus dici, quod ingredientibus Pontum per Bosporum erat laeuum, vt fuerat reuera prima nauigatione. Ita centies Ovidius in Triſtibus et ex Ponto ſiniſtrum et laeuum Pontum dicit. Hactenus Burmannus. — 190. *Inde ipſius amnis iter* alueum *ſequamur, donec nos certo*, nauigabili et tuto *flumine perferat, et reddat* promoueat *ad aliud mare.* Humani hic aliud adcidit Valerio. v. Dorvillium ad Chariton. p. 621. qui Danubium in Adriaticum quoque mare effluere credidit. Haud abs re fuerit, huc facientem adſcripſiſſe locum Plinii Hiſt. nat. 3, 23. "Iſtriam cognominatam a flumine Iſtro in Adriam effluente e Danubio amne — plerique dixere falſo. Nullus enim ex Danubio amnis in mare Adriaticum effunditur. Deceptos credo, quoniam *Argo nauis* flumine in mare Adriaticum deſcendit, non procul Tergeſta (*Trieſt*), nec iam conſtat, quo flumine. Humeris trauectam Alpes diligentiores tradunt. Subiiſſe autem Iſtro, dein Savo, dein Nauporto, cui nomen ex ea cauſa eſt, inter Aemonam Alpesque exo-

rienti." — 191. *Sint age tanti* (hoc cum gesticulatione quadam pronuntiandum) *quaecumque morae*, equidem ne tantillum quidem curo nauigationem diuturniorem. — 194. *Sat mihi* — locutio elliptica, quae quomodo explenda commode sit, vix dicas. Magis placet, quod Heinsius iam olim coniecerat, et Burmannus Codice suo videt confirmatum, *stat mihi*, haec est mea sententia, certus sum: *nam non totis Argo redit ecce corymbis*, vides, mi Iason, corymbos in primo per Cyaneas transitu 4, 691. grauiter laesos, vulneratos esse. — 195. *Haec ait, ignarus, fixas iam numine*, voluntate Deorum *rupes stare*. v. supra 4, 710. — 198. Ad quae Iason: Non est inanis timor tuus, *nec recuso longius ire, et cunctis redeuntem me ostendere terris*, vt eo plures habeam rerum a me gestarum admiratores. — 200. Protenus inde *alibs* (ad) *reges locosque flectunt*, regna, vrbes, promontoria transeunt, *adsuetumque petunt plaustris migrantibus aequor*, Pontum ita gelu saepe adstrictum, vt adcolae gentes plaustris possint commeare. cf. 6, 154.

202 — 223. Medea interea tristis sedet, nec blanditiis adeo Iasonis exhilarata, donec ad ostia Danubii perueniunt, vbi socios primum datam Medeae coniugii fidem edocet. *Procul*, sola, remota ab Argonautis ipsoque Iasone *summa puppe*, in angulo extremo *post terga vigilis* (epitheton ornans) *magistri*, gubernatoris *haeserat* subplex *genibus Minervae auratae*, cuius effigies aurata in puppi ἐπίσημον stetit. v. 1, 301. Orpheus 1221. λῖτι (palla) καλυπτομένη, ἐχνῷ δ' ἀμφέσχε παρείας, quod Noster effert: *deiecta residens in lumina palla*, quae eadem dicuntur de Thetide 1, 132. *Quamquam Haemoniis cum regibus*, ducibus egregiis iret, *sola tamen* sibi visa, *nec coniugii secura* certa *futuri*. — 207. Quod poetae solent, vt, quae in regionibus sint, flumina, montes, litora cet. pro ipsis regionibus, hosque pro incolis adcolisue ponant, idem et Noster licere sibi putauit. Vbicumque praeteruecta est Medea, ibi omnes eam miserantur, *Sarmatici litora ponti*, Sarmatae. *Illa Thoanteae transit defleta Dianae*. Vulgati habent *deflexa*, quod non satis adtento videri possit respicere ad prominentem in mare Chersonesum Tauricam. Valerius autem non de sola Medeae transuectione loquitur, sed de commiseratione, qua vbique excepta sit: quae commiserationis notio quum in praecedente *miserantur* non minus, quam in sequentibus *moerent* et *mouentur*

obuia ſit, eadem in verſiculo inter illos medio abeſſe non poteſt. Haud dubitaui igitur in textum recipere *defleta*, quod Codex Regius et Aldina praeferunt. Iam vero habes, quae deſideratur, commiſerationis ideam: defletur ab ipſa *Diana* Taurica, *Thoantea* ideo dicta, quod Thoantis, patris Hypſipyles Lemniae, de quo plura lib. 2, 418 ſq. aetate Iphigeniam eo transtulerat, (vide Ovidium ex Ponto 3, 2. 59 ſq.) fletur vero, quatenus Diana eadem eſt quae Hecate, cuius ſacerdos fuerat Medea 5, 240. et alibi. — 210. *Hyperboreas mouit pruinas*, audacia admodum poetica dictum pro huius frigidae regionis incolis, *tot modo regna tenens*, et hoc nimium de filia regis, qui vnius tantum regni dominus eſſet. — 211. *ipſi quoque murmura ponti iam Minyae, iam ferre volunt.* Sic editiones, et mire ſe torquent commentatores, nihil tamen proficiunt. Quum vero antiquiſſimi libri, in his Vaticanus primus, pro *ponti* habeant *ponunt*, non video, cur librariorum oſcitantia loco motam non reſtituam vocem, qua repoſita lux oritur loco: *ipſi quoque Minyae iam ponunt murmura*, quae dederant antea, Idas in primis 7, 574. *iam ferre* eam *volunt*, et comitem habere. — 212. *Vix, quaſi non adeſſent, adleuat ora ad ſeras* diu dilatas ad veſperam vsque, *ſi quando*, nam omnem primo omnino cibum capere recuſauerat, *dapes*, delicias, quas *carus Iaſoni ipſe dabat*, etſi ipſe blandiens porrigebat varioque ſermone nauigationis moleſtias aliasque curas leuare ſtudebat, iam *nubiferam Carambim* (promontorium Paphlagoniae, nubifera ſurgens rupe 4, 599.) *transire, iam regna Lyci*, (Mariandynorum regis 4, 737. 748. 5, 8.) ei *ſignificauit*, in eo tamen fefellit *gementem*, triſtem, vt *Haemonios* Theſſaliae *montes* conſpiciendos *ſurgere* vultumque adtollere *hortaretur*. — 217. Ex his igitur Aſiaticis Ponti Euxini litoribus iam nauem dirigunt Europam verſus Iſtrique oſtia. *Inſula Peuce Sarmaticae nymphae nomine ſiat;* (eſt) *toruus vbi et ripa ſemper metuendus vtraque in freta per ſaeuos Hiſter deſcendit Alanos. Toruus*, quia taurinis capitibus et corrigeri fluuii a poetis finguntur. Sic Burmannus. Vir doctus autem (Iortinus) in Miſc. Obſſ. Vol. 4. p. 192. hoc *toruus* reſpicere putat *ad adcolas feroces et barbaros*, et eadem quidem ratione, qua fluuius Indus *niger* dicatur ap. Claudian. in Probi et Olybrii Conſ. v. 170. Sed quaeri poſſit, anne iſto Claudiani loco, vti apud eumdem Stilich. 1, 156. Indus non fluuius, ſed homo

(Indianer) ſit. Praeterea vero iſta figura orationis ob ſequentes *Alanos* huic loco non ſatis adcommodata videtur. Quid enim? nonne Valerius tum dixiſſet: adcolas deſcendere in freta per adcolas? Maneat igitur Pii et Burmanni explicatio. — 220. *Reſides curas*, reſiduas poſt tam felicem e Colchide fugam *ſoluere*, ac primum auſus eſt celata antea *ſua pacta*, coniugii fidem Medeae datam *docere ſocios*, qui et laeti audiuere, *meritamque fatentur*.

224—242. Nec mora, parantur nuptiae. *Ipſe* Iaſon *Pallados erigit aras*, gratias quidem agit ſacra Minervae faciendo, cui tantum deberet, *inuitae* tamen, quae innupta ipſa ſemperque virgo et aliarum nuptiis non fauebat, (Bononienſi editioni adſcriptum fuit *innuptae*, quod *inuitae* praetulerim) incipit *Idaliae diuae* Veneris *non ſpernere* colere *numen*. — 226. Senſus facilis, ſi recte in ordinem verba cogas: Si, quando Iaſon inter ceteros Argonautas pulcritudine eminuit, praecipue tamen, numquam magis, quam tempore eminuit coniugii ſui, non ſecus ac *Gradivus* Mars *ab Hebro ſanguineo* ex proeliis, e Thracia, vbi cultus in primis domicilium habere credebatur, *victor furto*, furtim, ignaro Vulcano, ad Venerem viſit, mox *ſubit Idalium*, montem Cypri, mox *dilecta*, Marti, quoniam ibi genio indulgebat, *Cythera*, inſulam Cretae vicinam, quae loca Veneri fuiſſe ſacra, vel tironibus notum eſt. — 230. Seu cum *Herculi* coeleſtibus epulis adeſſe iam conceſſum eſt, et *feſſum*, tot laboribus exantlatis *Iunonia*, Iunonis filia, Herculis coniux *Hebe ſuſtinet*, fouet, amplexatur. cf. 1, 348. — *Adſunt* his Iaſonis et Medeae nuptiis *vnanimes Venus, hortatorque Cupido ſuſcitat*, erigit, bene ſperare iubet *adfixam*, nimis intentam *moeſtis curis* Medeam. Nihil mutare volui, obfendit tamen hoc, quod *Cupido* et ad verbum *adſunt* et ad *ſuſcitat* referendus ſit, quod vix ferri poteſt. Cui incommodo vt mederer, maiorem poſt *Cupido* diſtinctionem, quam editiones ante Burmannum praeferunt, reſtituendam exiſtimaui, deinde vero pro *ſuſcitat adfixam*, in quo iniucunda ad aures ſunt *at — ad*, malim legere: ſuſcitat *hic* fixam, cui tum optime reſpondet ſequens *iſta*. Sic omnia recte et ex ordine procedent. — 234. *Ipſa* Venus *ſuas illi croceo*, quem colorem in veſtibus amabant; (ipſi Iaſoni Pindarus Pyth. 4. κρόκεον εἷμα tribuit. v. omnino Spanhemium ad Callimachum p. 132 ſq. vbi nec Valerius neglectus) *ſubtemine* cf. 6, 227. *veſtes induit*, *ipſa donat*

duplicem coronam, quae nihil aliud esse mihi videtur cum Harlesio, quam duplex cestus, quorum vno mammas, altero paullo inferius ventrem cingebat Venus, de quo vide Winkelmanni hist. artium lib. 4. c. 5. edit. Franco-gall. Huberi T. 2. p. 177. Dissentit tamen Ill. Heynius ad Virgil. Aen. 1, 655. qui *duplicem coronam* intellegit diadema aureum, gemmis distinctum; Flaccum enim se ipsum interpretantem subiicere *arsuras olim cum virgine gemmas.* — Hoc spectat ad Creontis, Corinthiorum regis, filiam Creusam, quacum coniugium Iason inierat; quod ita aegre tulit Medea repudiata, vt Creusae coronam naphtha perunctam dono mitteret, qua igni forte admota, palatium cum ipso Creonte et filia conflagrauit. — 237. *Tum nouus impleuit vultus* (vultum) *honor*, serenitas, hilaritas per totam faciem effulsit, *flauis reddita cura comis*, non passis, vt antea, capillis incessit, sed in nodum conlectas comsit, *graditurque*, quae moesta sederat v. 204. *oblita malorum.* — 239. Comparatur Medea cum Cybeles sacerdotibus et aliis huic Deae deuotis, qui, quum per aliquot dies brachia cultris acutis pupugissent atque incidissent, vltimis diebus Megalesiorum, hoc enim nomine veniebat Romanis in honorem matris Deorum instituta sollemnitas, laetitiae se dabant. Bis dies hos festos memorat Valerius 3, 232 sq. et 7, 635. neutro tamen loco tam copiose, quam nostro, cuius ergo singula videamus. *Sic vbi Mygdonios*, Phrygios in honorem Cybeles, Idaeae matris institutos *planctus sacer abluit Almo*, sexto enim die, cui nomen erat Lavationis, 1. Cal. Apriles, statuam Deae in paruo amne Almone lauabant. (Ovid. Fast. 4, 337. *Est locus, in Tibrin quo lubricus influit Almo — illic purpurea canus cum veste sacerdos Almonis dominam sacraque lauit aquis.* Cph. Saxius in Actis lit. Rhen. Vol. 3. p. 74. ex Inscriptionibus etiam adfert Sodales Balneatores Cybeleos.) — 240. *Laetaque iam Cybele*, expiata? *taedaeque* homines taedis instructi *festae per oppida*, non Romae solum, sed per omnes, circumiacentes, vrbes vagabantur stipem emendicantes. (Μητραγύρται. v. in primis Lucianum de Dea Syria.) — *Quis modo* paullo ante *tam saeuos adytis* templis *fluxisse cruores cogitet? aut ipsi qui iam meminere, ministri*, Galli? Τὸ *qui* male habuit interpretes ideoque mutarunt in *quid*, vel *haud ipsi quin*, vel exposuerunt per *quomodo;* sed nil mutandum, si invertas, *qui ipsi*, num quis est inter ipsos sacerdotes, qui,

quos modo perpessus est, dolores non oblitus sit? — Idem igitur fecit Medea, *graditur oblita malorum.*

243 — 258. Ipsae nuptiae celebrantur, epulae saltem nuptiales. Varios hac data occasione ritus in nuptiis servatos commemorat poeta. — Pompa in templum ducta quum in naui vel litore locum non haberet, *ad* aram ducta, *vna veniunt ad aras, pariterque precari incipiunt.* Praeferebatur *ignis et aqua.* Facem praeferre solebat puer patrimus, cuius personam nunc sustinere Pollucem fortasse Valerius iubet lusu verborum, nam puer ille dicebatur *praelux.* — Porro memoratur *adoratio*: dextrum pariter vertuntur in orbem; dextra enim ad os (vnde adoratio) admota corpus circumagebant. Plinius H. N. 28, 2. *In adorando dextram ad osculum referimus, totum corpus circumagimus.* Plura qui cupit, adeat interpretes ad Suetonii Vitell. 2. — Nec *auspicia* defuerunt, sine quibus nihil vel publice vel priuatim agebatur. cf. Cic. de Divinat. 1, 16. et Valerius Max. 2, 1. Apte igitur poeta auspicii vel potius thuris adolendi cerimoniam adsignat *Mopso* auguri, qui tamen tristia omnia videbat portendi, *neque se tum candida,* pura, clara, laeta *flamma* (cf. 1, 232.) *per auras pingues,* crassiores, pinguiori materia quasi gravidas *explicuit.* Sic *pingues flammae* apud Ovidium Trist. 5, 5. 11. *pinguis fumus* apud Lucanum 8, 730. — *nec thura videt concordia,* non vna nubecula surgebant, sed grana in diuersas partes saliebant, *promissam nec stare fidem,* non seruari, *breue tempus amorum,* haud diu duraturum. — 250. *Odit vtrumque* Mopsus, Iasonem, quod tam egregie de se meritam repudiaturum, Medeam, quod hoc repudium tam grauiter vlturam praeuideret, *simul et miseratur vtrumque,* quos vtrosque meliori fato dignos haberet. *Et tibi iam nullos optauit, barbara, natos,* quos ab ipsa matre interfectum iri auguratus est. — 252. *Mox epulas et sacra,* epulas sacrificales, residuas ex hostiis carnes *parant; syluestria praemia,* praeda venatica, eaque *facili venatu quaesita supersunt,* abundant; *pars verubus* figunt Virgil. Aen. 1, 212. assant, *pars vndanti despumant aheno,* elixant, coquunt. — 255. *Gramineis* e cespite viridi *toris discumbitur* (in) *antro, quo olim Hister anhelantem Peucen presserat,* possis exponere obpresserat, vel adeo compresserat; modestius tamen: persequutus erat, quo ducit *anhelans* nympha. — 257. *Ipsi,* sponsus et sponsa *sternuntur inter medios,* adcumbunt conuiuis cincti; *rosea* cf. supra v. 30. *radiante iuuenta altius,* sublimiore

lecto, *inque ſui velleris auro.* (Reſpexit forſan Valerius ritum, quo noua nupta in pelle lanata conſideret. v. Feſtum voce Lana.) Apollon. Rhod. 4, 1141. ἔνθα τότ' ἐστόρεσαν λέκτρον μέγα· τοῖο δ' ὕπερθε χρύσεον αἰγλῆεν κῶας βάλον.

259. Sed iſthaec gaudia interpellantur repentino Abſyrti aduentu. Viuidiorem facit poeta orationem interrogando: *Quis nouus timor*, quae fortuna aduerſa *inceptos impediit Hymenaeos*, fecit, vt zona ſolui non poſſet, *turbauitque toros*, adcumbentes ſubito excitauit, *et ſacra calentia*, epulas ſacrificales, quae quum maxime feruerent. cf. 2, 331. — 261. *claſſe*, multitudine nauicularum, (*Canots*) nil amplius; rates infra 284. biremes quidem 427. ſed quae non duos ordines remigum, ſed duos remos haberent — *aduehitur Abſyrtus infeſtam*, triſtem *lampada quatiens Graiis*, qui paullo ante laetam, nuptialem facem vibrauerant, *diramque*, ſceleratam *premens clamore*, magna cum vociferatione inuectus, *ſororem*, ſed nunc eminus tantum et ad ſocios directa oratione, nam v. 291. demum propius adcedit. — 265. Non Iupiter aliquis eſt, quem perſequimur, quique taurum, vt ille, ſimilare poſſit ad nos fallendos, immo vero (auget verbis poeta et temeritatem et ſcelus Iaſonis) nequam *praedo*, et *vna* quidem naui, et tanti rem pretii, *Phrixea vellera*, et *qua libuit*, quoniam ita placuit (*mir nichts, dir nichts*) *remeat cum virgine*, ſecum eam absportat, *nobis et muros et ſtantia tecta reliquit*, gratias vero debemus magnas, et praeclare nobiſcum actum eſſe fateamur, quod non et vrbem domosque noſtras diruerit. — 270. *Quid mihi deinde ſatis?* quas mihi ſatis dignas dabit poenas? *nec quaero*, nil curo *vellera, nec te adcipio, germana*, etiamſi reddere velit, *nec foederis vlla ſpes erit, nec irae quisquam modus.* Admodum verboſus eſt, et variat orationem Abſyrtus, quod ſolemus vehementi ira commoti. Idem fere ei adcidit, quod ſorori Medeae 7, 433. *nec quibus incipiat, videt, ordine nec quo, quoue tenus, prima cupiens effundere voce omnia.* — 273. Iam vero, quam grauem ſumturus ſit vindictam non de Iaſone ſolum, ſed tota Graecia, Thraſonica iactantia pronuntiat: *Reuerti patris in ora mei tam paruo in* (abeſſe poterat ſaluo verſu haec praepoſitio, ſed ſic ſaepe poetae eam vel addunt, vbi nil opus, vel omittunt, vbi melius adeſſet) *tempore fas eſt?* quid? paucorum dierum ſpatio res a me gerendas circumſcribam? *Quinquaginta animae viles, me ſcilicet*, me, me inquam, qui ad maiora natum factumque me ſentio, *vna*

que mersa ratis subficiat placare? *Te, Graecia fallax,* quo encomio per anachronismum ornat poeta Graeciam, quae serius demum male ob malam fidem audire coepit, *persequor, atque tuis hunc quasso moenibus*, vrbibus, tectis *ignem.* — 277. Procedit orator ad acerbam ironiam: *Nec tibi digna, soror, desum ad connubia frater*, en, quod fratris est tui amantissimi, en adsum ad dignas cum tam digno coniuge nuptias. *Primus*, nec hunc honorem ab alio mihi praeripi patiar, primus *ecce fero*, vt paranymphus v. 245. *quatioque hanc lampada* facem nuptialem, *primus celebro dotalia sacra;* sic dici quidem possint, quoniam de dote conuenit inter sponsum sponsamque coram anspice, de quo tamen poetam non cogitasse crediderim, sed de tota nuptiarum sollemnitate: properaui, vt primus essem, qui nuptiarum officium obiret, *qui potui*, mihi ipse gratulor, et in sinu gaudeo, quod potuerim adesse. Adforet ipse pater vnicae filiae nuptiis, si per aetatem licuisset, *patriae veniam da, quaeso, senectae.* At vero locum eius tuentur *alii*, (sic in textum recepi suadente Bentleio ad Horat. Od. 3, 6. 20. pro *alti*, quod caret sensu) *pariter populique Patresque*, senatus populusque, vti supra 1, 761. tota Colchis, *mecum adsunt.* — 285. *Dixerat; itque orans iterum ventosque virosque*, vtrorumque denuo auxilium implorat, *perque ratis subplex vox remigis illa magistros.* Locus similis 4, 647. sed noster deprauatus, cui non vnam labem adsperserunt librarii. Varia tentarunt interpretes, vt nitori suo locum restituerent, quorum commenta quum enumerare longum esset, ea tamen adferam, quae lucem quamdam abfundere videntur. Et Heinsius quidem coniicit, vel: *perque rates subplex it remigi, et inde magistris*, vel: *ter quater his subplex vox erigit illa magistros.* Withofius (*kritische Anmerk.* Düsseld. 1799. St. 5. S. 48.) *perque rates subplex volat et premit ille magistros.* Liceat et mihi hariolari. Quid si legas: *perque* rates *vna est* vox remigis *atque* magistri. In quo si falsus sum, πρῶτον ψεῦδος in eo fuit, vt hac tali coniectura tota oratio aptius necti posse videretur. v. 285. Absyrtus orauerat viros, iam vero, quid his precibus effectum esset, narrare voluisse poetam opinatus sum. Obsendit in primis τὸ *subplex* ob praecedens *orans;* reiecta igitur litera *s* quae librarii incuria ex *ratis* sequenti voci adhaesisse videbatur, habebam *vbplex*, vnde facilis transitus ad *vna est* cet. Sic etiam, ita putabam, cum v. 287. oratio melius cohaeret. Absyr-

tus orat viros, vna eademque vox obſequioſa eſt omnium, nec voce tantum promtitudinem declarant, ſed manus ſtatim admonent operi, *intorquent vndam* rel. Conſulueram et Cl. Ruperti, qui, quoniam Burmanni codex habet *vexilla magiſtros*, ita forſan legendum exiſtimat: *perque ratis vrguet* (excitat, incitat) *remos* h. e. remiges *vox alta magiſtri*, vox clara hortatoris remigum, κελευστοῦ. Quam emendationem, codicis quippe auctoritate firmatam, meae praeferendam eſſe ſponte lubensque fateor. — 287. *Illi autem intorquent vndam* (Virgil. Aen. 3, 208. *nautae adnixi torquent ſpumas et caerula verrunt*) *truncis frondentibus*, ramis, quibus folia nondum erant deſtricta; *quaeque fuerat raptim*, tumultuaria opera *formata die ſub* (durante) *vno, et tantum*, nil niſi *arbor*, nondum excauata ad nauigii vſum *deiecta* (ſic *delatum nemus* 1, 121.) *montibus ſuis*, quos proprie natura iis adſignauit, non vndas, *haud longis iam diſtat aquis*, (*haud* iungas τῷ *diſtat*) paruo temporis interuallo inde a Colchide haud procul abeſt ab Danubii oſtiis. — 290. *Quid dolor et veterum potuit non ira virorum?* Totus verſiculus gloſſam ſapit. — 292. *Palladiam puppim*, ab ipſa Minerva exſtructam eiusque tutela firmatam, perſequitur Abſyrtus, videt *viridem* laetam inſulam *Peucen*, *vltima cornua mali*, nil niſi antennas conſpicit. — 295. *tum vero clamorem et gaudia*, laetum clamorem tollunt, ſed *inimica gaudia*, quod iam in eo erant, vt iram explerent: *tum granior ramis fragor* auditur, *vt procul Argo* nunc tota *viſa viris*, *vnamque petunt roſtra omnia puppim*. (Incipimus timere *vni* naui, quam *omnes*, tam multae adoriuntur.) — 298. *Princeps* primus Abſyrtus *naualem vncum nodoſi roboris*, (quum, quae poſteris temporibus ad hoſtilem nauem adtrahendam in bellis naualibus adhiberentur, manus ferreae, harpagones, Argonautarum aetati non conuenirent, haud inepte contum roboreum, non arte, ſed ab ipſa natura in vncum effictum poeta dat Abſyrto) et *longa ab vnda*, eminus adhuc iam *proſpectat Stirus*, an forte Medeam ſuam videndi copia detur, *coniugio atque iterum ſponſae flammatus amore.* — 301. *tela trabalia* haſtas craſſitie et longitudine trabibus aequales *expediunt*, (Virgil. Aen. 12, 294.) *armant*, oblinunt *alii picis vnguine*, pice liquefacta *flammas*, faces. Sic tela *armare veneno* Virgil. Aen. 1, 773. *tota flammata veneno* ipſe Noſter 1, 108. — 303. *Inpatiens morae tremit haſta*, (proſopopoeia haud inelegans) *nec longius inter, quam quod tela vetet, ſupereſt*

mare. Senſus facilis: mare inter vtrasque naues interiectum breuius factum, ita tamen, vt nondum tela inuicem coniici poſſent. Sed τὸ *inter* ob ſequens *ſupereſt* quum redundare videatur, Heinſius eius loco ponere maluit *inde;* nihil tamen nouandum, nam et alibi Valerius ſic de interuallis vſurpat. 5, 337. 6, 210. infra 382. — 305. *tabulata* in nauiculis non nimis vrguenda.

306 — 311. Quid ad haec Argonautae? *Quum ſubitas videre rates, vibrataque,* micantia *flammis aequora, non vna formidine ſurgunt,* omnes quidem timent, non eodem tamen omnes metu, non iisdem cauſis ducti. *Primus deſerta* in antro *virgine* (vide quam ſuaui delectu poeta celeritatem Iaſonis in agendo exprimat) *proſilit, galeam rapit, ſimul* enſe clypeoque *micat, nec ſegnius cetera pubes* in litore *conſtitit.*

312 — 316. Sed quid Medea? *Tibi quae, Medea, facies ſcelerum,* quae tibi nunc mens eſt, quae, quos euentus facinora tua habeant, videas? Quantum te pudeat Colchos conſpicientem et fratrem *et quidquid iam tuta,* ſecura *vaſto profundo* longo mari *abſciſum,* disiunctum *credideras. Ergo infauſto* triſti *ſeſe obculit antro, non aliud quam certa mori,* nota breuiloquentia pro nihil agens, quam vt firmiter apud animum conſtitueret mori.

317 — 320. *Haud ita ſed ſegnis ſummo ſedet aethere Iuno.* Mire turbant in hoc loco interpretes, in quo tamen ne literula quidem mutanda venit, ſi cum antecedentibus iungas, et verba ita ordines: *Sed haud ita ſegnis,* vt Medea, quae ſoli dolori indulgeret, *ſedet* otioſa *Iuno. Haud ſinit extrema,* ancipiti, maxime periculoſa *Minyas decernere pugna, nec numero quoniam Colchis nec puppibus aequos.* Iſtud *quoniam* locum habere non poteſt, nec pro *nempe, nimirum* poſuiſſe cenſendus eſt Valerius. Aldina habet *cernens Colchis,* quod ad ſenſum optime quadrat, hoc tamen habet incommodi, quod verſiculo proxime antecedente *decernere,* proxime ſequenti *cernit* obcurrunt. Malim igitur Burmanno adcedere, qui *aequos* mutari iubet in *aequi,* cui ſi obtemperes, retineri *quoniam* poteſt. Fortaſſis legere etiam queas *iamiam.*

321 — 327. En ergo Deam ex machina Iunonem. *Ipſa,* Aeolo neglecto, erat enim periculum in mora, (ſic ipſo Ioue inuito fulmina torſit 1, 116.) *ipſa ſubit* al. labitur *terras,* tempeſtatumque *refringit ventorumque domos,* (nimbi ventique domos 1, 584. quem locum omnino con-

feras velim) *volucrum gens*, alias: populus *turbida fratrum erumpit, inque vnum* (sic reposui pro *imam*, iubente Burmanno, qui recte monet, τὸ *omnes* exigere *vnum*) *pariter mare protenus omnes infesto clamore*, sonitu, flatu *ruunt*, *inimicaque Colchis aequora* et altum mare, et *aduersos statuunt*, excitant *a litore fluctus* (*Brandung*). — Vide, quaeso, quam rapide omnia agantur: Iuno *refringit* claustra — venti *erumpunt* — *monstrat* classem Saturnia — *videre* — *protenus* et *omnes* et *pariter* et *in vnum mare*, vnam coeli plagam *ruunt*. — fluctus et in *alto mari* et *ad litora erigunt*.

328 — 368. Nihil motus hac, quam viuidis coloribus poeta pingit, tempestate Stirus ad recuperandam sponsam omnes intendit neruos, tandem fluctibus mergitur. *Tollitur, atque intra Minyas Argoaque vela abit*, contingit, vt prope adcedat, quum *vasto rursus desidit hiatu abrupta reuolutus aqua*, discedentibus vtrimque fluctibus in immensam ante se apertam voraginem deiectus agitur retro, *iamque omnis in astra* (sollemnis poetis hyperbole) *itque reditque* aliquoties *ratis*, *labsoque*, desidente *fluctu reciproca*, rursus *descendit*. *Vorat*, (grauiter dictum) auide abripit *hos vortex, hos agmine* aquarum, fluctuum *toto gurges* aequor per superficiem *agit*, rapit, *simul in vultus micat vndique terror, crebra ruina poli* (sic coeli ruina Virgil. A. 1, 129.) tonitruum fragor et fulmina *coelestia lumina laxat*, aperiunt coelum, ita dehiscunt nubes, vt ipsum Olympum conspicere sibi videretur. Similem, quamquam contrariam hyperbolen habet Ouidius Metam. 2, 260. vbi de temeraria Phaethontis aurigatione sermo est: *dissilit omne solum, penetratque in Tartara rimis lumen, et infernum terret cum coniuge regem.* — 335. *Non tamen ardentis* et ira et amore *Stiri violentia cedit; hortatur socios media inter proelia diuum*, ventorum. — 337. Quae sequuntur, multa habent praeclara et iuueni adcommodata amanti, iactabundo, irato; in eo tamen peccasse videtur poeta, quod in ipsa tempestate ita verbosum inducat Stirum, vt prope viginti versiculis animi sensa expromat. *Transferat ergo Colchis* Medea *meas dotes* (proci enim heroica aetate donis primum sibi ad virgines et parentes aditum faciebant. v. Cl. *Lenz Gesch. der Weiber im heroischen Zeitalter* S. 163.) et se ipsam, et data olim dona auehat, *et Haemonius* (contemtim, vti v. 283.) *nobis succedet adulter*, raptor alienae coniugis? *Nec mihi profuerit, inter tot*, eosque *magnos regesque procosque*, pro-

cos regios *prona haud dubii ſententia patris*, qui, vt primum petii, ſtatim eam addixit, deſponſauit? Fortaſſe tamen virtutem ſpectarit Medea? At, quae ille magicis praeſtigiis perpetrauit, haec ego *ſine carmine* efficiam, iungam tauros, et e Cadmeis dentibus ortos perſequar. — 344. Nec temere hoc dictum putes, Medea, ipſa ſpectatrix ab hoc litore ſis certaminis ſingularis, ad quod adulterum prouoco; *victoris eris*, certiſſime ergo mea; *iam digna videbis proelia*, nam quae antea vidiſti, hoc nomine indigna, *iamque illud carum caput ire videbis cruenta* ſanguine eius infecta *ſub freta*; *ſemiuiri corpus Achivi*, acerbe et contumelioſe dictum, vt Graeci cum Scythis comparati molles et effeminati habendi ſint. cf. Virgil. Aen. 4, 215. 9, 617. 12, 99. it. Noſtrum ſupra 6, 694. *nec murrha*, (quam non niſi in ditiorum cadaueribus adhibebant) *ſed pice*, *ſed flammis et ſulfure*, facibus pice et ſulfure oblitis *olentes crines*. (*Olere* crebrius quarto caſui, rarius ſexto iungitur; ſic *redolere* 4, 15.) — 349. *Vos modo, ò fluctus, hoc ſolum corpus*, me ſolum, ſine ſociis adeo, *expellite*, ad litus eiicite, et ſolus edam facinora, quae me dignum Medea coniugem, dignum Aeeta generum, dignum Sole magno progenerum oſtendant. — 351. Sed fortaſſe huius meae calamitatis fundus eſt ipſa Medea, *ipſa nunc magico carmine* excitat *ventos*, *leuatque maria ardua*, vt ardua ſint, in altos fluctus erigantur. *Sed haud illi futile*, inutile, contemnendum, ridiculum *murmur proderit*. *Ite, rates*, nunc, nunc inſurgite remis, ſocii, et *frangite* diſiicite *virginis*, a virgine commotam *vndam*. — 356. *Intentis* ſumma cum vi *remis*, ſocio cum milite *proſilit*, adpropinquat litori; ſed fluctus decumanus in litore fractus redit, *labefactat* nauim, *ſoluit, effunditque viros*, ipſumque Stirum, qui nec nunc deſinit minari, dextraque elata in litus euadere contendit. — 360. *Ibat*, nabat per aequor *ſtricto enſe*, remos vel fragmenta nauium circumſpicit, *moeſtas altis* (mel. *aliis* vti v. 281. nam nauiculae eius erant planae) *intendit voces* repetitas *puppibus*, quarum tamen nulla prae fluctuum vehementia ſubcurrere *poteſt, vel velit* audere, *quotiesque propinquat, tunc aliud rurſus dirimit mare*, fluctus tam inmanis, vt parui maris inſtar eſſet. — 365. Iam modo *exſtat* capite erecto, modo *abiit*, euanuit vndis obrutus, ſemel tamen adhuc *violentus*, neruis omnibus intentis *ab imo erigitur*, emergit, *ſed fluctus adeſt*, *ſub altis figit aquis*, magna vi limoſo maris profundo inlidit, *et tandem virgine ceſſit*, cedendum fuit.

369 — 384. Abſyrtus moeſtus vi nihil profecturum ſe videns, obſidione cingere Danubii oſtia ſtatuit. — 372. *videt adnoſcitque*, tam prope videt, vt dignoſcere omnes et capita numerare poſſet, *contra pugnant obuia* a litore aduerſo *maria*, marini fluctus, *totusque in vertice*, ſupra caput adcumulatus pontus. — 374. *abſceſſit tandem, vanaque*, nihil profutura *recedit ab ira* — naues conſtituit ad alteram Peuces inſulae partem, *gemino nam ſcinditur* a terra continente ſeparata *inſula flexu Danubii.* Hac in inſula ſtationem habebat Argo, Abſyrtus contra claſſe ſua *tentoria* Argonautarum in litore poſita *obſidet*, portuque exire prohibet hoſtes. — 382. Nihil interea remittit tempeſtas, *noctes atque dies vaſtis mare fluctibus inter* (v. ad v. 304.) *furit*, donec *Iuno* ipſa *anxia conſilia expediret* manifeſtaret *ſua*, finemque faceret huic bello.

385 — 399. Argonautae a Iaſone, vt Medeam tradat, poſtulant. *Minyae*, *tanti* tam periculoſi reputantes *vltima*, euentum *belli*, non ſinguli, ſed *cuncti*, non admonent, ſed *vrguent*, et *precibus fremituque* inportunis precibus *fatigant*. Cur ſe *externa*, barbara *pro virgine clauſos obiiciat*, obſidioni exponat? *Reſpiciat pluresque animas maioraque fata tot comitum*, non vnius Medeae rationem habendam, de vita plurium cogitet, qui maioribus rebus gerendis ſeſe deſtinauerint, qui eum ſequnti ſint non amoris furtiui nefandique cauſa, ſed vt virtutis ſuae documenta darent. — 392. *An vero, vt thalamis raptisque indulgeat vnus coniugiis?* hoc ſibi ſumat, vt rapta cum virgine nuptias celebret? *id tempus enim*, ſcilicet! *Sat vellera Graiis*, contentos eſſe ablato vellere, totumque bellum reddita virgine componi poſſe. *Quemque* et Abſyrtum et ſocios *ſuas ſinat ire domos, nec Marte cruento Europam atque Aſiam prima haec committat Erinnys*, disſidium, furor. Ipſam Medeam Erinnyos nomine condecorare voluiſſe Argonautas, ſatis inficetum videatur; fieri tamen potuit, vt poetae obuerſaretur Virgil. Aen. 2, 573. vbi Helena Troiae et patriae communis Erinnys dicitur. — 397. *Namque datum* conſtitutum *hoc fatis Mopſus, trepidus* tamen *et ſubplex*, obteſtans Iaſonem, ne in propoſito perſiſteret, *canebat* vaticinans, *et in feros ire magis ipſa* (mel. *iſta*, vti Bononienſis, mala nempe) *ſineret nepotes, atque alius lueret tam dira incendia raptor*; Paris, qui facem belli Europam inter et Aſiam primus incenſurus ſit.

400 — 407. Iaſon ſociis vrguentibus cedit inuitus, cedit tamen. *Ille trahens gemitum*, alte ſuſpirans, *tantis ac*

vocibus inpar, quid tam veris confiliis atque monitis iisque tam vehementer datis reponeret non habens, *quamquam iura Deum*, ius iurandum, *et facri fibi confcia pacti religio*, fidei Medeae teftibus Diis adhibitis datae confcientia, *dulcisque primordia taedae*, ipfae nuptiae inchoatae, *mouent*, *cunctatur* dubius, *mortemque cupit*, *fociamque pericli cogitat*, mori maluit, quam Medeam deferere fuam; tandem tamen *haud vltra fociis obfiftere pergit*. — 405. *Haec vbi fixa*, certa *viris*, non excepto Iafone — *quid reftet*, quae fors eam maneat, *amantem ignorare finunt*, celare volunt, *decretaque triftia feruant fecum*, apud animum obcultant, ne quid Medea refcifcat.

408 — 444. Ovidio tefte res eft folliciti plena timoris amor: timet faepe, vbi nihil timendum, nec tamen femper inanis eft ifte timor. Hac eadem fententia breuiter non minus, quam praeclare propofita, viam fibi munit Valerius ad aegritudinem, qua Medeae animus adficeretur, explicandam. *Sed mifer vt varios, veros ita faepe timores verfat amor, fallique finit nec virginis annos*, quamquam admodum iuuenis, puella decipi tamen non potuit. *Signa viri iam non fidi*, frigidioris *fenfit quamlibet intima*, etfi vel maxime obcultare, diffimilare vellet, *nimiumque filentes*, tectos, obfcuros, verborum parcos Argonautas, idque *vna*, vno eodemque tempore, nec fingulos aliquos, fed *omnes*. — 412. *Haud fui tamen inmemor*, conftitit fibi, *nec fubitis turbata minis*, periculis, *prior occupat*, fe conuertit ad Iafonem, *longeque* ab fociis remotum *trahit*, feorfim ducit. — 415. *Me quoque tecum Minyae, fortiffima pubes, nocte dieque mouent*, folicitam habent tam egregii, te duce, viri iuuenes: hoc tamen mihi dicas, *an captiua* fim veftra in naui, an non coniugem, quod promiferas, fed *dominum decepta fequar*. Noli me celare, quid de me decreueritis. Abs te quidem, *fidiffime coniux*, talem enim te effe perfuafum habeo, nil timeo; fi tamen fociis tibi cedendum effe exiftimes, *ita tamen miferere*, vt faltem promiffi iura connubii feraes, donec in patriam tuam peruenerimus, *tum in tua me fperne domo*, repudia, fi ita lubet, vel pro ancilla habeas (quam in bello captarum mulierum fortem faepe fuiffe nouimus ex Homero). — 422. *Scis te certe mihi iuraffe*, focios non item, qui fi fortaffe me tradendi ius habeant, tibi tamen aequa poteftas non eft. Quod fi tamen feceris, *te fimul mecum traham*, mecum ad patrem abducam, qui non me folam vt nocentem perfequitur, fed te, et velleris et filiae rapto-

rem, *atque hac pariter rate fugimus omnes*, cunctos, quotquot in naui versamur, eadem culpa tenet, omnes vt fugitiuos insequitur pater. — 427. Forsan vero tot, quibus frater te premit, nauibus perterrefactus, me deserendi consilium cepisti. At vero, sac, *adhuc maiora coire agmina, nulla fides?* num fidem datam fallere fas sit? *nullis ego digna periclis*, ego, inquam, quae tot temet periculis eripuerim? *Non merui mortemque tuam comitumque tuorum?* Valerius si ita scripsit, hoc voluit: tam egregie de vobis merui, vt vel mortem, si ita opus sit, mea causa subire debeatis. Mirifice tamen placet, quod Heinsius coniecit: *Martemque tuum comitumque*, vt arma pro me capiatis. — 432. *Vellem equidem nostri tetigissent* comites tui *litora patris sine te*, tum de iis actum fuisset, *duxque illis alius quicumque fuisset*, nullius causa fecissem, quod tua causa, tui amantissima feci. *Nunc remeant* a me seruati, salui et incolumes, *meque et reddere possunt.* (Ita vulgata, sed admodum frigide: non poterant tantum, sed volebant etiam, vrguebant tradi; consentientibus igitur pluribus et libris et interpretibus reposui *poscunt* abs te, vt reddas.) — 435. *Quin tu mea respice saltem consilia* fortiter resistendi, *et nimio* non tam tuo, quam comitum *ne cede timori.* Recorderis, quaeso, quam incredibilia modo, me auxiliante, perfeceris, tauros ardentes vicisti, *ad templa*, lucum *draconis* venisti. — 439. *O vtinam ergo meus pro te non omnia posset, atque aliquid dubitaret amor.* Ipsa memet adcuso, quae tui amore, temere satis et inconsiderate, quidquid optaueris, a me inpetrare te siuerim. *Quin nunc quoque quaerit, nescio quid, pudor iste tuus.* Haec de industria obscurius effert Medea, hoc tamen vult: Video, te animo aliquid voluere, quod tamen dicere te pudet, vt nempe artibus meis magicis in perniciem fratris vtar. — 441. *Mene igitur, optime*, sed eheu! *quondam, me*, quae tua causa omnia feci, fortasse factura sum, precantem, subplicem adeo coram videre potes? Ipse pater, quamquam iratus, mirabitur, nec poterit credere, me tam subito poenas dare sceleris, teque non coniugem habere, sed *dominum pati.*

444—463. His dictis Iasonem respondere parantem fugit furibunda, magnoque cum clamore, *qualem Ogygias* Boeotias *quum tollit in arces* montes (cf. 7, 562. et alibi) *agit Bacchus, et Aoniis inlidit tympana truncis.* Locus conruptus. Recte quidem habent *Aonii trunci*, in montibus Thebanis decerpti rami, vno verbo thyrsi; sed his

thyrfis Bacchus inlidit tympana? Hoc equidem non intellego. Verum vidiffe videtur Heinfius in eo, quod Vaticanum fequutus, qui pro *tympana* habet *tyana*, reponi *thyada* fuadet, fed intactum reliquit alterum vlcus, quod inlidet verbo *inlidit*. Forfan dicere poffis, poetam audaci phantasmate Deum thyadas in furorem excitantem fiftere, ferientem, flagellantem ita Bacchas, vt thyrfi frangerentur, quae fignificatio eft verbi *inlidere*. Si qui tamen, in quibus ipfe nomen profiteor meum, adflatum omnino vehementiorem indicari exiftiment, lenius faltem aliquod verbum circumfpiciendum, et cum Burmanno vel *inftigat*, vel *inpellit*, legendum. Pofterius malim eam ob caufam, quod Valerius ipfe 3, 265. vbi itidem de Thyadibus fermo, eodem verbo vtitur: *inpulfae iam fe Deus agmine matris abstulit.* cf. etiam locum noftro fimillimum 5, 80. *Boeotia qualem Thyas et infelix cuperet vidiffe Cithaeron.* — 448. Talis igitur erat, *talemque iugis*, tranftris *virgo fe ferebat cuncta pauens*, vt terriculamenta inania phantafiae obuerfarentur, *fugit infeftos*, quafi praefentes hoftes fe perfequentes *vibrantibus haftis*, quae micare ante oculos videbantur, *terrigenas* e dentibus prognatos, *fugit ardentes* etiam nunc ignivomos *exterrita tauros.* — 451. *Si denique* hoc faltem contingeret, vt *Pagafas*, Theffaliam, vel *Peliacas nubes*, montem Pelion, nifi ipfum, e longinquo tamen cacumina nubibus inuoluta *cerneret*, et *Tempe viridi lucentia fumo.* Fumo? — faciliora funt ad intellegendum, quae coniiciunt: *fundo* Maferius, *luco* Heinfius; fed nihil nouandum, *fumo* enim exquifitius eft et doctius, quam vt librario magis, quam ipfi poetae debeatur. Fluvii vaporibus, quos emittunt, fumantes faepius obcurrunt; fuauiffima igitur, fi quid video, et naturae conueniens imaguncula eft *in fumo viridi*, emiffis nempe ex Peneo fluuio, qui per vallem illam Theffaliae amoeniffimam, Tempe dictam, non leni incedit alueo, fed fpumofis volvitur vndis, (Ovid. Metam. 1, 570.) vaporibus, qui, quum colorem ducerent e fubiacentibus pratis et arboribus viridibus, virides ipfi adparuere. *Hoc vifu contenta mori*, quae loca amoena fi confpiceret, lubentiffime moritura. — 453. *tunc tota querelis egeritur*, transigitur (digerere fere eodem fenfu v. 102.) *queftuque dies*, (eiusdem notionis *querelarum queftusque* geminatio odiofa, vt recte monet Burmannus, ideoque mauult *fletuque*, vel *gemituque*. Harlefiana habet *quaeftu*, errore operarum) *eademque fub aftris* noctu cf. 2, 171. *fola mouet*, iisdem indulget;

moestis veluti nox illa sonaret plena lupis, quasi per tenebras noctis esurientium luporum vlulatus audiret, *quaterentque truces ieiuna leones ora*, prae fame frendentes, *vel orbatae* vitulis *traherent suspiria vaccae.* — 458. *Procedit non gentis honos, non gloria magni Solis aui. Non procedit* Burmannus, quod miror, exponit: nihil iuuat, nihil efficit apud Iasonem. Quidni prodit, incedit, in conspectum venit orta luce, *mane*, quam ipsam vocem loco *magni* ponere possis. — 460. *Quid dubitas? heu, dure, siles? magnumque minatur.* Satis abrupta, nec apte cohaerens oratio, cui incommodo mederi possis, si subpleas, prodit primo mane Iasonemque compellat: *quid dubitas?* etiamnunc aperte non dicis, quid timendum mihi, aut sperandum sit? *heu, dure, siles*, quid constitueris, facile ex silentio tuo conligo, *magnumque minatur*, magnas minas, iras vultu praefert. — 461. *Chaonius truncus* est ipsa nauis Argo, (excisa nempe ex syluis Dodonae, vrbis Epiri (Chaoniae) oraculo insignis) vel potius pars eius, quae vim loquendi atque vaticinandi haberet, de quo vide lib. 1, 2. et 303. Sensus igitur hic est: *talis nunc erat Medea*, suae sibi conscia magnae potentiae, qualis, quum Iasone comite vellus aureum *ouans*, triumphans naui inferret, *interque ingentia Graium nomina*, tam egregios fortesque Graeciae iuuenes *Palladia virgo* virago *stetit altera prora*, vt duas coram viderent Argonautae Mineruas, vnam, tutelam nauis, ἐπίσημον, alteram Medeam, vtrasque bellicosas.

464. Iason tandem rumpit silentium. *Moestus minis et nota Medeae ira* dubius animi adstat, vtcumque tamen *mulcere*, delinire blandis verbis *tentat gementem, gemens ipse, et tempora currere dictis.* Currere vix locum tueatur, quum τὸ *tentat* verbum requirat actiuae significationis; melius igitur *ducere* vel *quaerere.* — 468. *Mene aliquid metuisse putas?* Sic recte, non *meruisse*, vti legunt nonnulli; respicit enim Iason ad v. 436.

[illegible] 110

4 Octr 176[illegible]

[illegible]

